

FORSLAG

TIL

NY SALMEBOG

Betænkning

afgivet af den af Kirkeministeriet 5. januar 1993 nedsatte

SALMEBOGSKOMMISSION

Bind 1

Indledning - Salmer - Bønner og tekster

BETÆNKNING NR. 1381

**FORSLAG
TIL
NY SALMEBOG**

Betænkning
afgivet af den af Kirkeministeriet 5. januar 1993 nedsatte
SALMEBOGSKOMMISSION

**Bind 1
Indledning - Salmer - Bønner og tekster**

ISBN 87-986615-6-6

Elektronisk udgave:
www.km.dk
ISBN 87-986615-9-0

Udgivet af
Kirkeministeriet 2000

Tryk: Herrmann & Fischer A/S

Copyright

Tekster, der er beskyttet efter Lov om Ophavsret, er gengivet med tilladelse fra forfatter og oversætter, disses repræsentanter eller arvinger. For enkelte teksters vedkommende har det ikke været muligt at finde frem til ophavsretsindehavers eventuelle arvinger, og ved gengivelse af udenlandske tekster i dansk oversættelse kan en og anden medrettedehaver være oversat. Alle retmæssige krav vil blive honoreret, som havde man indhentet tilladelse i forvejen.

**Bind 2
1-stemmige melodier**

Forventes trykt i foråret 2000
ISBN 87-986615-8-2

**Bind 3
Flerstemmige melodier (koralbog)**

Forventes trykt i foråret 2000
ISBN 87-986615-7-4

Betænkningen kan købes hos:

Kirkeministeriet
Frederiksholms Kanal 21
1220 København K.
Tlf. 33 92 33 90 – Fax 33 92 39 13

INDHOLD

INDHOLD	3
INDLEDNING	5
Salmebogskommissionens kommissorium	9
Salmebogskommissionens sammensætning og organisation.....	11
Salmebogskommissionens møder	15
Udtalelse om afsnittet “Bibelske salmer”.....	16
SALMER	17
LOVSANGE.....	17
TROEN PÅ GUD FADER.....	22
Skabelsen og forsynet.....	22
Guds omsorg	27
TROEN PÅ GUDS SØN	36
Jesus Kristus.....	36
Tidens fylde.....	42
Bebudelsen af Guds Søns Fødsel.....	42
Advent.....	45
Jul. Jesu fødsel.....	51
Hellig Tre Konger.....	66
Jesu liv	68
Påske.....	85
Jesu lidelse og død	85
Kristi opstandelse.....	103
Kristi himmelfart	116
Kristi herredømme	119
Kristi komme i herlighed	121
TROEN PÅ GUD HELLIGÅND	125
Helligånden.....	125
Pinse. Helligåndens komme	125
Helligåndens gerning.....	129
Bøn til Helligånden	133
Den hellige almindelige kirke.....	139
Guds rige.....	139
Kirken	141
Kirkens enhed	143
Kirkens bevarelse.....	145
Kirkens fornyelse	147
Kirkens mission	151
Kirkens diakoni.....	154
De helliges samfund.....	156
Fællesskabet	156
Ordet.....	159
GUDSTJENESTEN.....	165
Gudstjenestesalmer	165
Bibelske salmer og lovsange til kirkeårets gudstjenester	174
Nadver.....	181
DE KIRKELIGE HANDLINGER.....	188
Dåb	188
Skriftemål.....	191
Konfirmation	192

Bryllup / vielse	194
Begravelse / bisættelse	196
Præstevielse.....	201
Kirkeindvielse.....	202
SYNDERNES FORLADELSE.....	202
Guds kærlighed.....	203
Syndsbekendelse.....	207
Guds tilgivelse.....	210
KØDETS OPSTANDELSE OG DET EVIGE LIV	217
Død og opstandelse.....	217
Det evige liv	225
Allehelgen.....	229
KRISTENLIVET.....	232
Tro.....	232
Bøn	235
Omvendelse	238
Kristi efterfølgelse	242
Forsagelse og kamp	247
Modgang og håb.....	258
Trøst og fred.....	268
Kærlighed til Gud og næsten	275
MENNESKELIVET	282
Fædrelandet.....	282
Årstiderne.....	283
Morgen.....	290
Aften.....	298
SALMERNES INDELING	311
ALFABETISK REGISTER OVER SALMERNE.....	321
SALMERNES FORFATTERE	331
DANSKE SALMEBØGER OG -SAMLINGER.....	341
GENDIGTEDE STYKKER AF BIBELEN	344
BØNNER OG TEKSTER.....	347
MORGEN- OG AFTENBØNNER.....	347
Daglige morgen- og aftenbønner I	349
Daglige morgen- og aftenbønner II	356
DET DAGLIGE LIV	363
BØNNER VED GUDSTJENESTEN	372
PERSONLIGE BØNNER.....	375
BØNNEBOGENS KILDER.....	382
BIBELORD TIL OPMUNTRING OG TRØST.....	384
AF MARTIN LUTHERS LILLE KATEKISMUS.....	389

INDLEDNING

Hermed fremlægger Salmebogskommissionen af 5. januar 1993 sin betænkning med et forslag til en ny salmebog til afløsning af Den Danske Salmebog (autoriseret 22. februar 1953, 2. udgave autoriseret 6. juli 1988, 3. udgave udgivet 1993).

Arbejdet frem mod en ny salmebog begyndte i 1990, da daværende kirkeminister Torben Rechendorff nedsatte en styringsgruppe bestående af biskop Bertil Wiberg (formand), provst Erik Norman Svendsen, rektor dr.phil. Else Marie Bukdahl, universitetslektor dr.theol. Jens Holger Schjørring, højskoleforstander mag. art. Grethe Rostbøll (indtil december 1990) og organist Henrik Fibiger Nørfelt (fra januar 1991), som skulle udarbejde et kommissorium og foreslå sammensætningen af først et udvalg, der skulle redigere et salmebogstillæg med salmer fra vor tid, og dernæst en kommission, der skulle udarbejde et forslag til en ny salmebog.

I foråret 1990 indledte Kirkeministeriet et samarbejde med Dansk Salmeregistrant, Institut for Kirkehistorie, Det teologiske Fakultet ved Københavns Universitet med henblik på historisk og aktuel forskning som forbedelse af salmebogsarbejdet. Sognepræst ph.d. Peter Balslev-Clausen blev fra 1. maj 1990 knyttet til dette arbejde, der i første omgang resulterede i en omfattende undersøgelse af salmebrugen ved gudstjenester og kirkelige handlinger og den aktuelle melodibrug i kirkerne. Undersøgelsen er offentliggjort i tidsskriftet Hymnologiske Meddelelser 1993 (teksterne) og 1994 (melodierne). Samarbejdet med Dansk Salmeregistrant er siden fortsat først af det udvalg, der udarbejdede "Tillæg til Den Danske Salmebog", og derefter af Salmebogskommissionen.

"Tillæg til Den Danske Salmebog", der blev udarbejdet af et udvalg på ti medlemmer med rektor Gerhard Pedersen som formand og Peter Balslev-Clausen som sekretær, udkom februar 1994 og blev taget i brug i henved halvdelen af landets kirker. Efter to års prøvetid blev der på biskoppernes foranledning af præster, organister og menighedsråd indsendt evalueringsrapporter på et skema udarbejdet af Salmebogskommissionens sekretariat. Det meget omfattende evalueringsmateriale blev bearbejdet af cand.theol. Margit Svendsen og er derefter indgået i Salmebogskommissionens videre arbejde.

Salmebogskommissionen blev nedsat den 5. januar 1993 med 21 medlemmer bistået af et sekretariat på 3 medlemmer. Siden har der været afholdt 26 kommissionsmøder, de fleste af to til tre dages varighed, samt 225 møder i kommissionens underudvalg (Bilag 3). I kommissionen har der siddet repræsentanter for teologisk, litterær og musikalsk sagkundskab samt repræsentanter for kulturlivet og det kirkelige og folkelige liv.

Salmebogskommissionen har arbejdet både som helhed og opdelt i underudvalg. Efter kommissionens første møde i marts 1993 blev der nedsat 6 underudvalg. Et underudvalg vedrørende salmer fra det 20. århundrede blev først nedsat januar 1996. Disse underudvalg har forberedt kommissionens arbejde inden for deres respektive områder, men det er den samlede kommission, der på møder har truffet alle afgørelser af såvel tekst- som melodimæssig art.

Flere af underudvalgene har været bistået i deres arbejde af eksterne eksperter, sådan som det fremgår af oversigten over kommissionens organisatoriske forhold (Bilag 2).

Fire underudvalg har gennemgået Den Danske Salmebogs salmer periodevis. Underudvalg 1 har gennemgået og bearbejdet de salmer, der stammer fra oldtid, middelalder og reformationstid indtil år 1600 bortset fra N.F.S. Grundtvigs gendigtninger af salmer fra oldtiden og middelalderen. Underudvalg 2 har behandlet salmerne fra 17., underudvalg 3 salmerne fra 18. og underudvalg 4 salmerne fra 19. århundrede. Fælles for underudvalgene har været bestræbelsen på at gengive tidligere tiders salmetekster i en så oprindelig form som muligt, sådan som det henstilles i Salmebogskommissionens kommissorium (Bilag 1), men der har samtidig i videst muligt omfang været tænkt på, at salmerne skal kunne bruges i en gudstjenestelig sammenhæng.

Salmebogskommissionen har respekteret det grundige arbejde, der blev gjort i forbindelse med tilblivelsen af Den Danske Salmebog (1953). Man har i lyset af den nyere salmeforskning bestræbt sig på at gengive de

ældre salmer deres digteriske autenticitet, ligesom der er nyoptaget en række salmer af Hans Adolph Brorson, Ambrosius Stub, N.F.S. Grundtvig og B.S. Ingemann.

Hvor der er tale om stærkt indsungne og kendte tekster, har Salmebogskommissionen været tilbageholdende med at foretage en egentlig tilbageføring, idet reaktionen på Salmebogskommissionens statusrapport fra 1996 viste, at selv mindre ændringer i disse tekster vil kunne virke fremmedgørende. En række andre tekster især fra 17. og 18. århundrede er blevet ført tilbage til en mere oprindelig ordlyd, ligesom versudvalget i en række salmer er blevet ændret for i højere grad, end det har været tilfældet hidtil, at gengive salmens oprindelige tankegang og poetiske udtryksform. De salmer fra Den Danske Salmebog (1953), der ikke findes i forslaget til en ny salmebog, er dels meget lidt brugte salmer, dels salmer, der ikke forekommer teologisk eller kunstnerisk overbevisende. Et antal især ældre salmer er først og fremmest taget med i forslaget som læsesalmer.

Det underudvalg, der har arbejdet med tekster fra 20. århundrede, blev nedsat på Salmebogskommissionens møde januar 1996. Kommissionen ønskede at høste erfaringer med udgivelsen af Tillæg til Den Danske Salmebog, der udkom i februar 1994, ligesom man fandt, at det var vigtigt at kunne vurdere salmerne fra vores egen tid i sammenhæng med den danske salmesangstradition.

Underudvalg 6 har gennemgået salmerne fra 20. århundrede i Den Danske Salmebog og de salmebogstillæg, der er i brug ved Folkekirkens gudstjenester, herunder Tillæg til Den Danske Salmebog (1994), ligesom man har gennemgået de almindeligt brugte sangbøger og de salmeforfatterskaber fra tiden siden indførelsen af Den Danske Salmebog, der foreligger udgivet i bogform. Også norske og svenske salmebøger og salmebogstillæg er blevet gennemgået. Dertil kommer, at Salmebogskommissionen har modtaget salmer af i alt 151 forfattere, ligesom man har modtaget et omfattende melodimateriale. Alle de tilsendte salmetekster og -melodier er gennemgået.

Salmebogskommissionen har ved arbejdet med salmer fra 20. århundrede anlagt en såvel poetisk som teologisk kvalitetsvurdering, ligesom man har inddraget spørgsmålet om salmernes udbredelse og anvendelighed. Derudover har man været opmærksom på ønsket om nye salmer til børne- og ungdomsgudstjenester samtidig med, at man har prøvet at tilgodese det behov for nye salmer, der er opstået som en følge af indførelsen af gammeltestamentlige tekster med Den Danske Alterbog 1992.

Alle Den Danske Salmebogs salmer og salmerne fra Tillæg til Den Danske Salmebog (1994), 46 salmer (1976), '78-tillægget (1978) og 129 salmer (1981) er både hvad angår tekster og melodier gennemgået i Salmebogskommissionens plenum. Salmerne fra andre salme- og sangbøger, salmerne fra de enkelte forfatterskaber og de indsendte salmer har været gennemgået i plenum efter underudvalg 6's indstilling, melodierne efter underudvalg 7's indstilling. Alle afgørelser er truffet i plenum.

127 af Den Danske Salmebogs 754 numre er ikke blevet optaget i Salmebogskommissionens forslag til en ny salmebog. Til gengæld er 117 salmer, der ikke findes i Den Danske Salmebog, blevet medtaget i forslaget. Af disse salmer stammer 35 fra århundrederne før år 1900, og 82 stammer fra dette århundrede, de fleste fra tiden efter 1970. Hertil kommer 17 bibelske salmer og 6 liturgiske med eget nummer i salmebogen.

Salmebogens afsnit med bønner, bibelord, uddrag af Martin Luthers Lille Katekismus og diverse registre er bearbejdet og gennemgribende fornyet af underudvalg 5. Den Danske Salmebogs ældre række af morgen- og aftenbønner til ugens dage, der oprindelig er forfattet af Ove Høegh-Guldberg i 1770'erne, er blevet nyformuleret af biskop Søren Lodberg Hvas. En ny række bønner til ugens dage er sat sammen af bønner, der bruges ved morgenandagten i Københavns Domkirke, og af nyskrevne bønner. Bønnerne til livets situationer er hentet fra nye danske og udenlandske samlinger af bønner. Afsnittet med bibelord er stærkt udvidet i forhold til Den Danske Salmebog. Alle bønner er gennemgået og vedtaget af Salmebogskommissionens plenum.

Salmebogens registre er ført à jour i forhold til de tilsvarende registre i Den Danske Salmebog (1953). Med hensyn til salmer, der har ændret førstelinie, anfører den alfabetiske indholdsfortegnelse både den hidtidige og den nye førstelinie.

En redaktionsgruppe (se bilag 2) under Salmebogskommissionen har i perioden 20. januar til 5. marts 1999 gennemgået det på det tidspunkt foreliggende salmemateriale med henblik på afrunding og

konsekvenskorrektur af materialet.

Ud over de salmer og melodier, der er blevet indsendt til Salmebogskommissionen, har kommissionen modtaget 111 skriftlige henvendelser fra enkeltpersoner og organisationer. Alle disse henvendelser, der vedrører en bred vifte af emner, fra enkeltsalmer til hele salmebogsforslag, og fra almene synspunkter til lister over menigheders og præsters salmevalg, er blevet gennemgået af den redaktionsgruppe, der januar - marts 1999 gennemgik hele salmebogsforslaget.

December 1996 udsendte Salmebogskommissionen en *Statusrapport*, hvor kommissionens underudvalg fremlagde en række kontroversielle eksempler på salmer og melodier for at få afprøvet, hvor vidtgående ændringer man kunne foretage i forhold til Den Danske Salmebog. Statusrapporten indeholdt kun salmer fra traditionen, da de nye salmer dels var blevet præsenteret i Tillæg til Den Danske Salmebog, dels endnu ikke var blevet behandlet af Salmebogskommissionen. Der blev indsendt i alt 163 skriftlige reaktioner på statusrapporten. Disse reaktioner blev gennemgået og bearbejdet til Salmebogskommissionens brug af Margit Svendsen. Erfaringerne fra reaktionerne på Statusrapporten har haft indflydelse på det videre arbejde med de ældre salmer.

Salmebogskommissionen har i flere omgange drøftet spørgsmålet om bibelske salmers optagelse i salmebogen. Som resultat af drøftelser og afstemninger i kommissionens møder er der i kommissionens forslag til en ny salmebog indarbejdet et udvalg af bibelske salmer dækkende hele kirkeåret. Optagelsen af de bibelske salmer sker som en konsekvens af, at den Gudstjenesteordning for Den Danske Folkekirke, der blev autoriseret 1992, åbner mulighed for at erstatte præludiet med en bibelsk salme, ligesom det senere udsendte Musiktillæg, Bind I, s. 113 - 139 giver anvisning på anvendelsen af bibelske salmer og lovsange ved morgen- og aftensang og ved højmessen. I en række kirker ud over landet indgår de bibelske salmer i dag som et fast led i højmessen. Det samme gælder liturgiske led som Kyrie og Gloria. Ni af Salmebogskommissionens medlemmer finder det principielt forkert, at bibelske salmer optages i den autoriserede salmebog og begrunder dette i en udtalelse, der er optrykt som bilag 4.

Som noget nyt i forhold til traditionen har salmebogskommissionen haft til opgave at udarbejde en salmebog med tilhørende melodisamling. Dette har betydet, at arbejdet med tekst og melodi så vidt muligt er foretaget sideløbende. Alle melodier er behandlet i plenum efter et forberedende arbejde i underudvalg 7 (det kirkemusikalske udvalg).

Til tekster, der går videre fra Den Danske Salmebog til den nye salmebog, indeholder forslaget de melodier fra Den Danske Koralbog (1954), der står stærkest i brug, idet der fremlægges et mindre antal nye melodier. Derudover indeholder forslaget naturligvis melodier og melodiangivelser til de nye tekster.

Ved valget af melodier til gamle og nye salmer har der været lagt vægt på samstemthed mellem tekst og melodi, og der er så vidt muligt valgt samtidige melodier til de nyoptagne salmer, både til teksterne fra traditionen og fra det 20. århundrede. Hvad angår selve melodibehandlingen henvises til redegørelsen fra underudvalg 7 (det kirkemusikalske udvalg), der trykkes som indledning i det særskilte bind med énstemmige melodier.

Melodierne bringes som en del af betænkningen i et særskilt bind, foreløbig énstemmigt. Et tredje bind indeholdende kommissionens forslag til en firstemmig koralbog udarbejdet af underudvalg 7 (det kirkemusikalske udvalg) vil blive udsendt så hurtigt som muligt.

Salmebogskommissionen har arbejdet ud fra den forudsætning, at salmebogen vil blive autoriseret på lignende måde som Den Danske Salmebog, hvilket vil sige, at autorisationen kun vil omfatte teksterne. Spørgsmålet om en melodisalmebog har været drøftet flere gange i kommissionen. På baggrund heraf foreslås det, at salmebogen bliver udgivet i to versioner, én med og én uden melodier. I melodisalmebogen trykkes de enstemmige melodier ved de tekster, de har navn efter.

Salmebogskommissionen har i sit arbejde til stadighed haft salmebogens fremtidige brug for øje. Det er kommissionens ønske, at den kommende salmebog vil blive menighedens bog i kirken og i hjemmene, ved møder, ved kirkelige arrangementer, ved den kirkelige undervisning og i den enkeltes kristenliv.

København, februar 2000

Erik Norman Svendsen
(formand)

Ole Brinth

Else Marie Bukdahl

Vibeke Skov Christensen

Jørgen Ernst Hansen

Søren Lodberg Hvas

Betty Højgaard

Jørgen Kjærgaard

Niels Jørgen Kobbersmed

Helga Kolby Kristiansen

Ditte Krøgholt

Eva Meile

Birgit Meister

Henrik Fibiger Nørfelt

Ingolf Olsen

Gerhard Johs. Pedersen

Grethe Rostbøll

Anne Birgitte Villadsen

Henrik Wivel

/ Peter Balslev-Clausen

Marjun Egholm

Margrethe Thestrup Østergaard

Bilag 1

Salmebogskommissionens kommissorium

Salmebogskommissionens kommissorium er dateret Kirkeministeriet december 1992 og har følgende ordlyd:

KOMMISSORIUM FOR EN NY SALMEBOGSKOMMISSION

I

Den danske Salmebog blev autoriseret den 25. februar 1953 af Hans Majestæt Kong Frederik IX. Den 6. juli 1988 autoriseredes 2. udgave af salmebogen af Hendes Majestæt Dronning Margrethe II.

Den danske Salmebog afspejler dansk salmetradition indtil midten af dette århundrede. Fra vort eget århundrede er der optaget 12 originale danske salmer samt 13 oversættelser og bearbejdelser. Også Den danske Koralbog fra 1954 viderefører først og fremmest den hidtidige salmesangstradition.

Siden udgivelsen af Den danske Salmebog har, bl.a. som følge af arbejdet med gudstjenestefornyelse, en ny generation af salmedigtere i Danmark arbejdet med at udtrykke det kristne budskab i et sprog, der er hentet fra vor tid. På samme måde har mange komponister skrevet melodier til de nye tekster. Endelig er der blandt kirkemusikerne sat spørgsmålstegn ved sider af den kirkemusikalske holdning, som udtrykkes i salmebogens melodihenvisninger.

En lang række private salmesamlinger og salmebogstillæg med tilhørende koralbøger har set dagens lys, og mange nye tekster og melodier er blevet afprøvet og indsungen i menighederne, såvel ved de ordinære gudstjenester som ved særlige gudstjenester, bl.a. for børn og unge.

Hertil kommer, at en ny bibeloversættelse samt en ny alterbog og nye ritualer er blevet autoriseret.

På baggrund af de nævnte forhold skønnes det, at tiden er inde til, at der fremlægges forslag til en ny salmebog.

II

Kommissionen anmodes på denne baggrund om at fremkomme med forslag til en ny salmebog samt tilhørende koralbog. Salmebogen skønnes at skulle have et omfang, der omtrentligt svarer til den nuværende salmebog.

Salmebogen skal have en sådan bredde, at den dækker behovet for salmer såvel ved folkekirkens ordinære gudstjenester som ved andre gudstjenester, herunder børne- og ungdomsgudstjenester, samt ved kirkelige handlinger og i det personlige andagtsliv.

Salmebogen bør indeholde salmer fra dansk salmesangstradition og fra vor egen tid.

Ved udvælgelsen af salmer fra tidligere tider bør der lægges vægt på salmer, der er i fortsat brug, ligesom der bør tages fornødent hensyn til, at de forskellige perioder i den danske salmedigtnings historie er kvalificeret repræsenteret. I den forbindelse bør det tilstræbes, at tidligere tiders salmetekster gengives i en så oprindelig form som muligt, idet dog også salmernes anvendelighed i en gudstjenestelig sammenhæng må tages i betragtning, bl.a. ved udvælgelsen af antallet af vers fra de enkelte salmer.

Ved udvælgelsen af salmer fra vor tid må der udover et teologisk og litterært kvalitetskrav især lægges vægt på salmer, der omhandler tekster i kirkeåret, der kun perifert eller slet ikke er berørt i den nuværende salmebogs salmer, samt salmer, der indholdsmæssigt nyfortolker og poetisk nyformulerer tidligere anvendte tekster. I den forbindelse bør der lægges vægt på indvundne erfaringer fra hidtil udsendte tillæg til Den danske Salmebog, især det kommende officielle salmebogstillæg.

Opmærksomheden bør tillige være henledt på, i hvilket omfang såvel ældre som nyere salmer fra andre lande, især fra vore nordiske nabolande, gennem oversættelser / gendigtninger naturligt kan anvendes i en dansk gudstjenestetradition og i mødet med andre kirkelige traditioner.

Kommissionen anmodes om at fremkomme med forslag til melodihenvisninger samt at overveje, hvorvidt teksterne bør forsynes med melodisats. Kommissionen anmodes tillige om at fremkomme med forslag til en koralbog.

Som for salmeteksternes vedkommende bør der lægges vægt på melodier, som er en del af vor nuværende tradition. Opmærksomheden bør tillige være henvendt mod melodier, som er uden for den aktuelle tradition, men som skønnes at kunne tilføre dansk kirkesang yderligere kunstnerisk dimension, og som besidder folkelig appel. Det bør tilstræbes, at tidligere tiders melodier gengives i en så oprindelig form som muligt under hensyntagen til deres anvendelighed i nutidig gudstjenestesammenhæng.

Ved udvælgelse af melodier fra vor tid bør der udover kravet om kvalitet og anvendelighed i gudstjenesten også lægges vægt på alsidighed.

Optagelse af tekster fra andre lande må medføre overvejelser af disse teksters melodianvisninger og / eller originalkompositioner.

Koralbogen skal ud over et komplet melodirepertoire til salmebogen indeholde gudstjenestens liturgiske musik. Koralbogen skal endvidere omfatte noter, kommentarer, kildefortegnelse, komponistregister, versmålsregister etc.

Kommissionen anmodes desuden om at udarbejde en særskilt, énstemmig melodibog for kirkekor.

Endelig må kommissionen, for så vidt angår salmebogens tekstdel, drage omsorg for en grundlæggende revision af salmebogens bønnebog samt overveje omfang og indhold af de i nuværende salmebog optagne "påmindelses- og trøsteord". Det forudsættes, at den sidst autoriserede alterbog og de sidst autoriserede ritualer for kirkelige handlinger indgår i den nye salmebog, samt at de historiske oplysninger og registre ajourføres i fornødent omfang.

Kommissionen er frit stillet med hensyn til at konsultere personer uden for kommissionen med henblik på at få særlige områder inden for kommissoriet belyst.

Kommissionen skal så vidt muligt afslutte sit arbejde inden udgangen af 1997.

Bilag 2

Salmebogskommissionens sammensætning og organisation

Salmebogskommissionen havde, da den blev nedsat, følgende sammensætning:

Rektor dr.phil. Else Marie Bukdahl
 Organist Inge Bønnerup
 Organist Jørgen Ernst Hansen
 Biskop ph.d. Søren Lodberg Hvas
 Sognepræst Betty Højgaard
 Universitetslektor cand.theol. Jørgen I. Jensen
 Sognepræst, ekstern lektor Jørgen Kjærgaard
 Sognepræst Niels Jørgen Kobbensmed
 Højskoleforstander cand.phil. Helga Kolby Kristiansen
 Lærer Ditte Krøgholt
 Sognepræst Eva Meile
 Programredaktør Birgit Meister
 Organist Peter Møller
 Organist Henrik Fibiger Nørfelt
 Docent Ingolf Olsen
 Rektor Gerhard Johs. Pedersen
 Overlærer Vibeke Skov Christensen
 Biskop Erik Norman Svendsen (formand)
 Professor dr.phil. Christian Thodberg
 Sognepræst Anne Birgitte Villadsen
 Redaktør dr.phil. Henrik Wivel

Til Salmebogskommissionen blev der knyttet et sekretariat bestående af:

Kontorchef Finn Langager Larsen
 Sognepræst ph.d. Peter Balslev-Clausen
 Organist Margrethe Østergaard

Siden Salmebogskommissionens nedsættelse er følgende

a) trådt ud af kommissionen:

Inge Bønnerup (1994)
 Jørgen I. Jensen (1996)
 Christian Thodberg (1995)

b) trådt ind i kommissionen:

Fhv. kulturminister mag. art. Grethe Rostbøll (1993)
 Organist Ole Brinth (1995)
 Peter Balslev-Clausen (med henblik på 19. århundrede) (1997)

Peter Møller er afgang ved døden 12. april 1999.

Ingolf Olsen har siden 1996 været associeret medlem af Salmebogskommissionen og har derefter ikke deltaget i dens arbejde bortset fra enkelte konsulentopgaver for underudvalgene 2 og 7.

Følgende er trådt ud af sekretariatet:

Departementschef Finn Langager Larsen (1998)

Følgende er trådt ind i sekretariatet:

Kontorchef Marjun Egholm (1998)

Salmebogskommissionens organisation:

Formandskab / sekretariat

Erik Norman Svendsen (formand)
 Finn Langager Larsen (til 1998)
 Peter Balslev-Clausen
 Margrethe Østergaard
 Marjun Egholm (fra 1998)

Underudvalg nedsat med henblik på arbejdet med særlige delområder

Underudvalg 1 (salmer fra oldtiden til og med 16. århundrede)

Jørgen Ernst Hansen
 Betty Højgaard
 Grethe Rostbøll
 Anne Birgitte Villadsen
 Jørgen I. Jensen (til 1996)

Underudvalg 2 (salmer fra 17. århundrede, herunder Kingo)

Jørgen Kjærgaard
 Ditte Krøgholt
 Ingolf Olsen (til 1996)
 Inge Bønnerup (til 1994)

Underudvalg 3 (salmer fra 18. århundrede, herunder Brorson)

Else Marie Bukdahl
 Eva Meile
 Birgit Meister
 Peter Møller (til 1999)
 Niels Jørgen Kobbensmed

Underudvalg 4 (salmer fra 19. århundrede, herunder Grundtvig)

Vibeke Skov Christensen
 Helga Kolby Kristiansen (til 1996)
 Henrik Fibiger Nørfelt
 Christian Thodberg (til 1995)
 Henrik Wivel
 Peter Balslev-Clausen (fra 1997)

Underudvalg 5 (salmebogens tekst- og bønnebog)

Søren Lodberg Hvas
 Helga Kolby Kristiansen
 Gerhard Pedersen
 Grethe Rostbøll
 Anne Birgitte Villadsen

Underudvalg 6 (salmer fra 20. århundrede). Underudvalget nedsat 1996

Ole Brinth

Jørgen Ernst Hansen (fra 1998)
 Søren Lodberg Hvas (formand)
 Jørgen Kjærgaard
 Niels Jørgen Kobbersmed
 Helga Kolby Kristiansen
 Ditte Krøgholt
 Birgit Meister
 Peter Møller (til 1999)
 Gerhard Pedersen
 Anne Birgitte Villadsen

Underudvalg 7 (det kirkemusikalske udvalg)

Ole Brinth (fra 1995, formand fra 1998)
 Inge Bønnerup (til 1994)
 Jørgen Ernst Hansen
 Jørgen I. Jensen (til 1996)
 Eva Meile
 Peter Møller (til 1999)
 Henrik Fibiger Nørfelt (til 1998, formand til 1998)
 Ingolf Olsen (til 1996)
 Christian Thodberg (til 1995)

Underudvalg vedrørende de bibelske salmer

Ole Brinth
 Niels Jørgen Kobbersmed
 Gerhard Pedersen

Redaktionsgruppe (nedsat januar 1999 med henblik på gennemgang af hele salmematerialet)

Erik Norman Svendsen
 Søren Lodberg Hvas
 Gerhard Pedersen
 Jørgen Ernst Hansen
 Peter Balslev-Clausen
 Margrethe Østergaard

Universitetslektor cand.mag. Allan Karker har været knyttet til Salmebogskommissionen som sproghistorisk konsulent.

Professor dr.phil. Henrik Glahn har været knyttet til Underudvalg 7 som musikhistorisk konsulent 1998 - 1999 med henblik på arbejdet med salmemelodierne indtil midten af 18. århundrede.

Sognepræst Jens Lyster har ydet konsulentbistand med hensyn til Hans Christensen Sthens salmer.

Forskningsbibliotekar Jens Egeberg har været knyttet til Underudvalg 7 med henblik på arbejdet med melodierne til Kingos og Brorsons salmer.

Dr.phil. Marie Bjerrum har ydet sproghistorisk bistand i forbindelse med udarbejdelsen af Salmebogskommissionens statusrapport.

Sanginspektør Arne Berg, docent Bine Katrine Bryndorf og professor Yngve Trede har ydet Underudvalg 7 konsulentbistand i forbindelse med evalueringen af Salmebogskommissionens statusrapport.

Provst Helge Severinsen har efter henvendelse fra Salmebogskommissionen foretaget oversættelser af salmer fra de nordiske lande.

Lyrikeren Inger Christensen har på Salmebogskommissionens opfordring nyoversat en salme af Martin Luther, der ikke fandtes i Den danske Salmebog.

Sognepræst Johannes Væge har på Salmebogskommissionens opfordring skrevet aftenbønner til alle ugens dage.

Sognepræst Jørgen Børglum Larsen har været engageret som oversætter af de afsnit af Luthers Lille Katekismus, der er optaget i tekst- og bønnebogs-afsnittet. Til dette arbejde har rektorerne Jens Kristian Krarup og Eberhard Harbsmeier været tilknyttede som konsulenter.

Der har været afholdt et seminar om katekismusspørgsmålet 23. - 26. januar 1995 på Folkekirkens Pædagogiske Institut i Løgumkloster.

Der har været afholdt 2 møder i Københavns Bispegård med repræsentanter for Danske Kirkers Samråd.

Der har i august 1998 været afholdt et møde mellem repræsentanter for Salmebogskommissionen og Det Grundtvigske Salmebogsudvalg på Liselund ved Slagelse.

Der har 1995-96 i samarbejde med Danmarks Radio været afholdt en række værkstedsudsendelser i form af "underudvalgsmøder for åben mikrofon".

Salmebogskommissionen er blevet orienteret om arbejdet med den norske og svenske salmebog af henholdsvis pastor Åge Haavik og biskop Olle Nivenius.

Salmebogskommissionens medlemmer har som officielle og uofficielle repræsentanter for kommissionen deltaget i et stort antal møder om salmebogsarbejdet ud over landet, arrangeret af kirkelige arrangører fra sogne- til stiftsplan og af foreninger og organisationer.

Bilag 3

Salmebogskommissionens møder

Salmebogskommissionen har holdt følgende møder:

1. møde: 12. marts 1993, København
2. møde: 26. maj 1993, Kastrup
3. møde: 25. - 27. oktober 1993, Nyborg
4. møde: 9. - 11. marts 1994, Kastrup
5. møde: 24. - 26. oktober 1994, Nyborg
6. møde: 8. - 10. marts 1995, Gentofte
7. møde: 24. - 26. oktober 1995, Vejle
8. møde: 15. - 16. januar 1996, Nyborg
9. møde: 6. - 8. marts 1996, Gentofte
10. møde: 29. - 30. august 1996, Vejle
11. møde: 22. - 24. oktober 1996, Holte
12. møde: 13. - 14. januar 1997, Nyborg
13. møde: 5. - 7. marts 1997, Vejle
14. møde: 28. - 29. august 1997, Holte
15. møde: 22. - 24. oktober 1997, Aalborg
16. møde: 12. - 14. januar 1998, Nyborg
17. møde: 4. - 6. marts 1998, Vejle
18. møde: 26. - 28. august 1998, Holte
19. møde: 21. - 23. oktober 1998, Vejle
20. møde: 16. - 20. november 1998, Vejle
21. møde: 11. - 13. januar 1999, Nyborg
22. møde: 7. - 9. april 1999, Aalborg
23. møde: 4. - 5. maj 1999, Jægersborg
24. møde: 9. - 11. juni 1999, Holte
25. møde: 18. august 1999, København
26. møde: 28. september 1999, København

Salmebogskommissionens underudvalg har holdt følgende møder:

- Underudvalg 1:* 21 møder
- Underudvalg 2:* 28 møder
- Underudvalg 3:* 21 møder
- Underudvalg 4:* 13 møder
- Underudvalg 5:* 15 møder
- Underudvalg 6:* 17 møder
- Underudvalg 7:* 46 møder *
- Underudvalg vedrørende de bibelske salmer:* 3 møder

* Underudvalget forventer at afslutte sin mødevirksomhed i foråret 2000.

Salmebogskommissionens formand og sekretærer har holdt 57 møder.

Et medieudvalg har holdt 2 møder og et publikationsudvalg 1 møde.

Et udvalgsmøde vedr. den sproglige korrektur har været afholdt 24. juni 1999.

Bilag 4

Udtalelse om afsnittet “Bibelske salmer”

Undertegnede medlemmer af Salmebogskommissionen ønsker at tilkendegive, at afsnittet med “bibelske salmer” i nærværende betænkning ikke bør optages i en kommende ny salmebog for den danske folkekirke.

Salmebogskommissionens kommissorium giver efter vores opfattelse ikke belæg for, at det har været kommissionens opgave at beskæftige sig med dette sanglige liturgiske udtryk. Den autoriserede højmesseordning (1992) nævner alene begrebet “bibelsk salme” i forbindelse med præludiet, d.v.s. sideordnet med orgel- og kormusik. Vi er opmærksomme på, at den ikke-autoriserede højmessevejledning omtaler en bibelsk salme som alternativ for 2. salme i højmessen; men da der kun i begrænsede kredse i folkekirken er tradition for at udnytte disse liturgiske muligheder, finder vi, at dette stof falder udenfor salmebogskommissionens rammer.

Et afsnit af denne karakter i salmebogen mener vi vil bryde med dansk tradition for, hvad en menighedssalme i gudstjenesten er. Vi ønsker således ikke at medvirke til, at salmebogen rummer gudstjenstlige sangformer, som reducerer menighedens sang til reproduktion af bibeltekster, hvis musikalske fremførelsesform vi opfatter som et fremmedelement i folkekirkens gudstjeneste, og hvor selve bibelteksten har måttet redigeres og forenkles af hensyn hertil. Den evangelisk-lutherske menighedssalme er ikke bibeltekst på noder, men kristendom forløst poetisk og musikalsk på vers, således at menigheden gennem salmesangen bliver medforkyndere af evangeliet.

Endelig finder vi ikke, at det forelagte materiale tekstmæssigt og musikalsk befinder sig på et tilfredsstillende niveau.

Vi skal derfor henlede opmærksomheden på, at indstillingen om indholdet af en ny salmebog til den danske folkekirke for vores vedkommende *ikke* omfatter de 17 tekster og melodier, der i nærværende betænkning udgør afsnittet med såkaldte “bibelske salmer”.

Else Marie Bukdahl

Henrik Fibiger Nørfelt

Jørgen Ernst Hansen

Ingolf Olsen

Betty Højgaard

Grethe Rostbøll

Jørgen Kjærgaard

Henrik Wivel

Ditte Krøgholt

SALMER

LOVSANGE

1 *Mel.: Svensk folkemelodi 1814
A.P. Berggreen 1852*

1 Guds menighed, syng for vor skaber i løn!
– Engle syng med –
Han gav os til frelser sin enbårne Søn.
Så liflig lege vi for vor Herre!

2 Slå harpen, du fromme salmist på jord
– strengen er af guld –
for Jesus, vor konge, Guds levende Ord!
Så liflig lege vi for vor Herre!

3 Da høres de glødende tungers røst,
– Ånden er os nær –
som bringer os altid den evige trøst.
Så liflig lege vi for vor Herre!
N.F.S. Grundtvig 1847.

2 *Mel.: Stralsund 1665*

1 Lover den Herre, den mægtige konge med ære!
Lov ham, min sjæl, og lad det din forlystelse
være!

Mød ham med sang,
psalter og harpe, giv klang!
Åndelig leg vil jeg lære.

2 Lov dog den Herre, som alting så herlig regerer,
ham, der som ørnen på vinger dig løfter og
bærer,
lader dig få
mer, end du selv kan forstå,
bedre, end hjertet begærer.

3 Lov dog den Herre, som alting så vel for dig
mager,
ham, som dig sundhed forlener og venlig
ledsager!

Tænk, af hvad nød
denne din Herre så sød
dig ved sin almagt uddrager!

4 Lov dog den Herre, som dig i din stand giver
lykke,
ham, som med tusind velsignelser véd dig at
smykke!
Tænk dog derpå,

at han sin ære kan få,
ak, i din sjæl det indtrykke!

5 Lov da den Herre, min sjæl, og hvad i mig
mon være,
hvad som har ånde, ophøje hans navn og
hans ære!

Han er dig god,
ak, gør ham aldrig imod!
Amen, han selv dig det lære!

*Sl 103
Joachim Neander 1679.
Dansk 1740.*

3 *Mel.: Thy. Aagaard 1909*

1 Lovsynger Herren, min mund og mit indre!
Sjungende, hjerte, tag Ånden i favn!
Tonerne spille, som stjernerne tindre,
trindt om Jehovas højhellige navn!

2 Sjæl! kom i hu, at Guds pris du forkynder
tidlig og sent, for han evig er god,
han, som forlader i skok dine synder,
råder på al din elendighed bod.

3 Løskøbt har han dig blandt Helvedes fanger,
kranser dig yndig, som kongen sin ven,
skænker dig alt, hvad dit hjerte forlanger,
solfuglen lig bliver ung du igen.

4 Højt, som til himlen der findes fra jorden,
vokse vor Herre lod nåden i hast.
Langt, som fra syden der måles til norden,
skilte fra os han vor skam og vor last.

5 Faderen tager vel barnet til nåde,
så tager trælbårne syndere du,
Gud! for du kender vor skabelses gåde,
støvtrådeværket du kommer i hu.

6 Menneskeliv er som græssets i enge,
blomsten vi ligne, fra isse til fod,
stormene hvine, og bladene hænge,
visnet man ved ikke mer, hvor den stod!

7 Evighedsblomst derimod er din nåde,
fryder dem alle, som frygte din magt,
bliver end sent deres afkom til både,
som holde hart ved dit bud og din pagt.

- 8 Herren, vor Herre, han troner i Himlen,
enevoldskonge er han overalt.
Stjernerne lig er om højsædet vrimlen,
høvdingeskaren, blandt tjenere talt.
- 9 Lover ham, engle! som herlig udrette
ærinde hans, alt som ordene lød.
Priser ham, kræfter! som fluks iværksætte,
hvad med et vink kun den vældige bød.
- 10 Lovsynger Herren, hans værker i klynge,
verdener alle! thi riget er hans.
Glæd dig, min sjæl! til for evig at synge
Skaberens pris, hvor han troner i glans.

Sl. 103

N.F.S. Grundtvig 1836.

4 *Mel.: Førreformatorisk julevis
/ Th. Laub 1896*

- 1 Giv mig, Gud! en salmetunge,
så for dig jeg ret kan sjunge
højt og lydelig,
så jeg føle kan med glæde:
sødt det er om dig at kvæde
uden skrømt og svig.
- 2 Himlene din glans forkynde,
lad hver morgen mig begynde
dagen med din pris!
Og når aftenklokken ringer,
lad min sang på lærkevinger
stige ligervis!
- 3 Aldrig noksom dig kan love
mand på mark og fugl i skove
for din miskundhed;
lige god i ny og næde
gør du os til gavn og glæde
mer, end engle ved.
- 4 Hvert dit værk er stort vidunder,
i din visdom ingen bunde,
som af den har øst;
kun en dåre tør det nægte,
at hos dig er alting ægte,
alting mageløst.
- 5 Græsset lig er hver en synder,
ender, før han ret begynder,
visner i sin vår;
himle selv forgå af ælde,
men i grundfast guddomsvælde
evig du består.
- 6 Dine fjender gå til grunde,
ja, som avner skal de onde

hvirvles, vejres hen,
mens i alderdommens dage
herlig kræfterne tiltage
hos din gode ven.

- 7 Se, fra dine drivehuse
i det fri, hvor storme suse,
poder plantes ud.
Og når de som sne er hvide,
finest frugt om vintertide
bære de for Gud.
- 8 Om end gennem dage hårde,
blomstre skal i dine gårde
hvert et hjertesked,
bære frugt på gamle dage,
medens bjerg og skov gentage:
Ejegod er Gud!

Sl. 92

N.F.S. Grundtvig 1836 og 1868.

5 *Mel.: J.B. König 1738
Vågn op og slå på dine strenge*

- 1 O, havde jeg dog tusind tunger
og alle toners bedste klang,
hvor skulle sjælens lyst og hunger
til Gud at prise denne gang
oprette sig et paradis,
og mætte sig i Herrens pris!
- 2 Bevæges, alle grønne skove,
lad høre, hvert et blad, din lyd,
og hjælper mig min Gud at love,
slår sammen højt til sang og fryd,
I blomster, bøjer eders pragt,
at ære med mig Herrens magt!
- 3 Hid, al den del, som sig kan røre
og drager ånde i sit bryst,
hid, hjælper mig min tak at gøre,
og låner mig enhver sin røst
til at ophøje nådens værk,
som har omringet mig så stærk!
- 4 Jeg har i mine levedage
haft mange store prøver på,
at du, min Gud, i fryd og plage
har ført mig, jeg bekende må,
du altid mig ved hånden fik,
når vandene til sjælen gik.
- 5 Bort, både verdens lyst og smerte!
I skal ej trykke mer mit sind,
til Himlen svinger sig mit hjerte
fra eder bort for tronen ind;
al pris og ære være dig,

min søde Gud i Himmerig!

6 Din godhed skal min sjæl kundgøre
til livets allersidste stund,
ja, når min tunge ej kan røre
sig mere i min svage mund,
at prise dig, som den var van,
da stemmer jeg med sukke an.

7 Den ringe tak, jeg her kan give,
forsmå dog ej, min søde skat!
I Himlen skal det bedre blive,
når jeg får engletonen fat,
i høje kor jeg synger da:
Evindelig halleluja.

Johan Mentzer 1704.

Hans Adolph Brorson 1742.

Jfr. "Dig være, mildeste Gud Fader"

6 *Mel.: O, havde jeg dog tusind tunger
Vågn op og slå på dine strenge*

1 Dig være, mildeste Gud Fader!
lov, pris og tak i evighed
for alt det godt, du til mig lader
så uophørlig flyde ned,
for hvert fornøjet øjeblik,
jeg både venter, har og fik.

2 Dig være pris foruden ende,
o du livsaligste Guds Lam,
som lod dig hid til verden sende,
at lide dødens ve og skam
for mig at fri fra Satans tand ¹,
tak, tusind tak, min frelsermand!

3 Dig også ske al lov og ære,
o søde Helligånd! for al
din hjælp og bistand, ord og lære,
for nådens trøst og søde kald.
Thi findes noget godt i mig,
det alt jo virket er af dig.

¹ 1 Mos 3,15

Johan Mentzer 1704.

Hans Adolph Brorson 1742.

Bearbejdet 1885.

Oprindelig del af

"O, havde jeg dog tusind tunger"

7 *Mel.: Norsk folkemelodi (1877)
Færøsk melodi (1931)*

1 Herre Gud! Dit dyre navn og ære
over verden højt i agt skal være,
og alle sjæle, de trætte trælle,
alt, som har mæle, de skal fortælle

din ære.

2 Gud er Gud, om alle land lå øde,
Gud er Gud, om alle mand var døde.
Om slægter svimle, blandt stjernestimle
utallig vrimle i høje himle
Guds grøde.

3 Høje hald ¹ og dybe dal skal vige,
jord og himmel falde skal tillige,
hvert fjeld, hver tinde skal brat forsvinde,
men op skal rinde, som solen skinne
Guds rige.

¹ klippe

Petter Dass 1698.

Gustav Jensen 1909.

8 *Mel.: Tysk folkevisse. Erfurt 1524*

1 Om alle mine lemmer
var fuld af idel sang,
om de så højt istemmer,
at det i skyen klang,
og sang jeg dag og nat,
jeg kunne ej gengælde
med tak Guds rige skat.

2 Se, skal jeg alt fortælle
fra mine ungdomsår,
hvad skæbne og tilfælde
mig da for hånden var,
jeg kan dog andet ej
end i forundring falde
ved Guds husholdnings vej.

3 Jeg ved vel, at den sommer
ej vare kan altid,
en vinter efter kommer,
som mig vil farve hvid,
jeg ser, mit mandeltræ
alt tager til at knoppes ¹,
min styrke går i knæ.

4 Herfra med mine fædre
engang jeg vandre bør,
det kald er mig langt bedre
end det, jeg havde før.
Er end jeg fro som gæst,
er ude længe fristet,
dog bliver hjemmet bedst.

5 O Gud, som har din kirke
grundfæst på dette sted,
du selv alt godt udvirke
her i din menighed!
Lad her os i dit hus

i troskab mod dig vandre
og følge ordets lys!

- 6 Lad livets kilde flyde,
at ingen stopper den!
Lad folkene sig fryde,
mens tider farer hen!
Lad lykkes Jesu navn,
at Sulamit må tage
sin Salomon ² i favn!

¹ efterårstegn, Præd. 12,5

² brud og brudgom i Højsangen, her om
menigheden og Kristus.

Petter Dass omkring 1704.

Morten Eskesen 1881.

9 *Mel.: Efter Te Deum 4. årh. Fra Himlen højt kom budskab her*

- 1 O store Gud! vi lover dig
af hjertens grund evindelig.
I nåde ser du til os ned,
og evig er din miskundhed.
- 2 Lovsangen fra den frelste jord
sig blande med dit englekor!
Ja, Adams æt istemmer glad
kerubers og serafers kvad:
- 3 Du hellig, hellig, hellig er ¹,
du, hersker over Himlens hær,
og hele jorden, vid og bred,
er opfyldt af din herlighed.
- 4 Du skabte himlen underskøn
og i dit billed støvets søn,
du styrted ånden stolt i hu,
det faldne støv oprejste du.
- 5 Profeters og apostles kor
med martyrs karene trindt på jord
og al den ganske kristenhed
lovpriser dig for liv og fred.
- 6 Ja, evig tak, Gud Fader from,
og dig, Guds Søn, som til os kom,
dig, Helligånd, hvis guddomsrøst
i kirken skaber liv og trøst!
- 7 Du ærens drot, vor frelser kær,
velkommen og velsignet vær!
Du lagde ned dit herredom
i kvindeskød og krybberum.
- 8 Vor synd du bær, vort åg du brød,
vor straf du led i korsets død;

du sejrrig af grav opstod
og dæmped dødens overmod.

- 9 Til Himmels åbenlyst du fór
og troner højt i englekor;
du sidder ved Guds højre hånd,
mens i din kirke bor din Ånd.

- 10 Halleluja! evindelig
Gud glæder os i Himmerig.
O store Gud! vi lover dig
af hjertens grund evindelig.

¹ Es 6,3

Oldkirkelig latinsk hymne 4. årh.

Dansk (1528. 1729.) 1798. 1850. 1951.

10 *Mel.: Th. Laub 1915*

- 1 Alt, hvad som fuglevinger fik,
alt, hvad som efter fugleskik
med sanglyd drager ånde,
lovsynge Gud! for han er god,
han i sin nåde råder bod
på støvets ve og vånde.
- 2 Min sjæl, du har af alt på jord
i tanken og din tunges ord
de allerbedste vinger,
og friest er dit åndefang,
når dybt du drager det i sang,
så højt i sky det klinger.
- 3 Hvad er vel og på jorderig,
der sammenlignes kan med dig
i trangen til Guds nåde?
Og det var dig, den ledte om,
da med vor Herre hid den kom
på underligste måde.
- 4 Så vågn da op, min sjæl! bryd ud
med lovsangs røst, og pris din Gud,
din skaber og genløser,
som så til dig i nåde ned
og over os sin kærlighed
med trøsteren udøser!
- 5 Og sig det til hver fugl på jord,
og sig til alle englekor,
hvis sang livsaligst klinger,
at du med dem i væddestrid
vil prise Gud til evig tid
for ånde, røst og vinger!

N.F.S. Grundtvig 1851.

11

Mel.: Johann Crüger 1647

- 1 Nu takker alle Gud
med hjerte, mund og hænder,
som overflødigt godt
os uforskyldt tilsender,
som os fra moders liv
og første barndomsstund
i alt vort levnedstid
velsigned mangelund!
- 2 Den evig rige Gud,
han os fremdeles give
fred og frimodighed,
mens vi er her i live,
så vi i nåde står
hos ham og på vor bøn
får hjælp i nød og død,
til sidst hans nådeløn!
- 3 Gud Fader med Guds Søn
og Helligånd tillige
ske tak og lov og pris
i høje Himmerige!
Treenig Gud, som var
og er og bliver, dig
vort takkeoffer frem
vi bær ydmygelig.

*Sir 50,22-24**Martin Rinckart omkring 1630.
Dansk 1740. 1885. 1889. 1890.*

som glæden er om høsten,
hans fred er himmelsk sød;
så fjernt som vest fra østen
vor synd er sænkt i havets skød.

- 3 En fader vil forbarme
sig over sine egne små,
og Herren gav os arme
sit fadernavn at kalde på;
vor skabning kender han og ved,
at al vor herlighed
er græsset lig på ager,
i morgen er det hø,
en rose fin og fager,
der dufter for at dø,
et løv, som vinden jager,
så er vor lod på verdens ø.
- 4 Guds miskundhed alene
grundfæstet står i evighed;
sin kårne brud den rene
fra slægt til slægt han holder ved:
dem, som bevaret har hans pagt,
hvem kronen er tilsagt,
hvor engle hist i kæde
om himmeltronens glans
Gud Herrens pris udkvæde
for livets sejrskrans.
Min sjæl, istem med glæde:
Al æren er og bliver hans!

*Sl 103**Johan Gramann (Poliander) (1530).
Dansk 1569. C.J. Brandt 1888.*

12

Mel.: Joh. Kugelmann 1540

- 1 Min sjæl, du Herren love!
Hans navn mit hjerte frydes ved;
i kor med fugl i skove
lovsyng med tak hans miskundhed!
Han råded på din vånde bod
og al din skyld forlod;
han til sin barm dig drager,
dit banesår er lægt;
den hvile, dér du smager,
gør ung trods alders vægt;
han skifter ret og tager
fortrykte i sin varetægt.
- 2 Han os har åbenbaret
sin vilje og sit sandheds ord;
sin Søn han ikke spared
og sendte fred med ham til jord;
hans nåde er så rigt et væld,
som gav i gry og kvæld
de bange sjæle trøsten,
der søgte ham i nød;

13

Mel.: Egil Hovland 1974

- 1 Måne og sol,
vande og vind
og blomster og børn
skabte vor Gud.
Himmel og jord,
alting er hans,
Herren vor Gud vil vi takke.
Herre, vi takker dig.
Herre, vi priser dig.
Herre, vi synger dit hellige navn.
- 2 Jesus, Guds Søn,
levede her
og døde for os,
lever i dag,
ja, han er her,
ja, han er her,
Herren vor Gud vil vi takke.
Herre, vi takker dig.
Herre, vi priser dig.

Herre, vi synger dit hellige navn.

- 3 Ånden, vor trøst,
levende, varm
og hellig og stærk,
taler om Gud,
bærer os frem
dag efter dag.
Herren vor Gud vil vi takke.
Herre, vi takker dig.
Herre, vi priser dig.
Herre, vi synger dit hellige navn.
Britt G. Hallqvist 1973.
Holger Lissner 1978.

14

Mel.: Ole Schmidt 1986

- 1 Tænk, at livet
koster livet!
Det er altid samme pris.
Kom med glæde!
Vær til stede!
Tanken spreder øjets dis;
rigt og bredt går livet ned
i evighed.
- 2 Stjernestunder,
livets under,
luft og smag og syn er nyt!
Blodet bruser,
løvet suser,
havets rum er højt og lydt!
Mærk: alt liv går udad! – Giv!
For tro er liv.
- 3 Høje himle
fyldt med svimle
fuglefløjt i morgenvind –
og i suset
gennem huset
jordisk balsam til mit sind.
Fuglen i mit eget bryst
må slå med lyst.
- 4 Høje drømme!
Dybe strømme
gynger i hvert åndedrag,
sangen svinger
vide vinger
over jorden med Guds dag.
Øjets glans er kroppens lys –
føl livets gys!
- 5 Leve livet!
Ført af livet,
som er ét i sjæl og krop,

må vi sanse,
må vi danse
glædens ord i spring og hop.
Takke Gud med lovsangs lyd
i salig fryd –

- 6 Hver fornemmer,
jegets tremmer
rykkes ud i pause-ro.
Hvert et skridt, du
tar så frit nu,
er identisk med din tro.
Tyst i midten væksten står
med livets vår.

- 7 Godt, at livet
koster livet!
Godt at synge dagens pris.
Det er glæde,
alt til stede,
i ét nu er paradiset!
Tørstende når roden ned
i evighed.

Jørgen Gustava Brandt 1986.

TROEN PÅ GUD FADER

Skabelsen og forsynet

15

Mel.: Fra tjekkisk sangbog 1576

Lad vaje højt vort kongeflag

- 1 Op, al den ting, som Gud har gjort,
hans herlighed at prise!
Det mindste, han har skabt, er stort
og kan hans magt bevise.
- 2 Gik alle konger frem i rad
i deres magt og vælde,
de mægted' ej det mindste blad
at sætte på en nælde.
- 3 Det mindste græs jeg undrer på
i skove og i dale,
hvor skulle jeg den visdom få,
om det kun ret at tale?
- 4 Hvad skal jeg sige, når jeg ser,
at alle skove vrime,
de mange fuglespring, der sker
op under Herrens himle?
- 5 Hvad skal jeg sige, når jeg går
blandt blomsterne i enge,

- når fuglesangen sammenslår
som tusind harpestreng?
- 6 Hvad skal jeg sige, når mit sind
i havets dybe grunde
kun dog så lidt kan kigge ind
og ser så mange munde?
- 7 Hvad skal jeg sige, når jeg ser,
hvor stjerneflokken blinker,
hvor mildt enhver imod mig ler
og op til himlen vinker?
- 8 Hvad skal jeg sige, når jeg op
til Gud i ånden farer
og ser den store kæmpetro
af blide engleskarer?
- 9 Hvad skal jeg sige? Mine ord
vil ikke meget sige;
o Gud! hvor er din visdom stor,
din godhed, kraft og rige!
- 10 Op, stemmer alle folk på jord
med frydetone sammen:
Halleluja, vor Gud er stor!
Og Himlen svare: Amen!
- Hans Adolph Brorson 1734.*

16

Mel.: Af højheden oprunden er

- 1 O Gud! hvor er du mer end skøn,
o du Gud Fader og Guds Søn
og Helligånd tillige!
Hvor dejlig er din trones pragt,
hvor vældig er dit scepters magt,
hvor evigt er dit rige,
hvor godt
dit slot,
hvor retfærdig,
hellig, værdig,
fuld af nåde
findes din regeringsmåde!
- 2 At du er herlig, høj og stor,
den vide himmel, brede jord
og dybe hav betegne;
det alt er kun en dråbe vand,
ja næppe som et solegran
udi din hånd at regne,
og du
dog nu
her i tiden
mig, en liden
askebolig,
søger, elsker, favner trolig.

- 3 Men er det ej en skændig ting,
den største part så blind omkring
i denne verden vanker?
Din skabning ser man daglig på,
dog ser man, som man ikke så,
og går i andre tanker.
Ild, vand,
luft, sand,
sol og stjerne,
hver en kerne,
hver en dråbe
Herrens herlighed udråbe.
- 4 I ordet kan jeg se dig ind
udi dit hjertemilde sind
og store nådes rige;
jeg ser en bundløs kærlighed,
jo mer jeg ser, jo mindre ved
jeg, hvad jeg mer skal sige.
Ak, min
Gud, din
overmåde
store nåde
er så megen,
at du derved er min egen.
- 5 Op! op, min sjæl! fra denne jord
til Gud, som hist i lyset bor,
hvor alle engle vrinkle,
hvor alle helgens syngesfryd
slår an som stærke tordens lyd
i alle himles himle,
hvor hver
især
kaster kronen
hen for tronen,
og til hobe
hellig mod hverandre råbe ¹.
- 6 O, hvem der dog var engleklæd
og kunne gøre selskab med
de blide serafiner,
som frydens gyldne harper slå
og op i alle toner gå
med himmel-syngeminer.
Nu brat
god nat
hermed siges
verdens riges
myretue,
jeg vil op, min Gud at skue.

¹ Es 6,3

Hans Adolph Brorson 1734.

17

Mel.: Köln 1623

- 1 Almægtige og kære Gud,
halleluja,
nu folder skabningen sig ud,
halleluja,
i lys og sang, i blomst og frugt,
halleluja,
for du gør alting godt og smukt,
halleluja, pris vor skaber,
pris vor skaber, halleluja!
- 2 Skønt ingen skabning véd dit navn,
har du al verden i din favn,
som broder Sol med velbehag
omfavner alt ved højlys dag.
- 3 Af solens lyse brodersind
får søster Måne alt sit skin,
mens stjerner, deres søskend' små,
med glade øjne ser derpå.
- 4 Se broder Vind har sky'r i bånd,
usynlig som din egen Ånd,
han skaber, medens kornet drær,
det gode vejr og al slags vejr.
- *
- 5 Se broder Myre, klog som få,
har alt, hvad han kan slæbe på,
mens søster Sommerfugls fornuft
omtåges helt af blomsterduft.
- 6 Vor søster Vand gør livet nyt,
hun spejler himlen i en pyt,
hun bærer oppe køl og kryb,
hun gemmer døden i sit dyb.
- 7 Vi frygter også broder Ild,
bevar os, Gud, når han blir vild,
men tak for ham, der ganske tyst
gør hele livet varmt og lyst.
- 8 Men døden truer hvert sekund
vor svage krop med meget ondt;
o gode Gud, gør døden god
som moder Jord, der tar imod.
- *
- 9 Pris være dig for moder Jord,
hun føder os med alt, som gror;
på denne jord din Søn har trådt,
og hvor han er, blir alting godt.
- 10 Vi bøjer os i tak for den,

som blev vor søster, bror og ven,
vor far og mor, som i dit sted
i kærlighed har båret med.

- 11 Dit ansigt, intet øje så,
dit navn, hver skabning grunder på,
forklares i en solopgang,
hvor alting foldes ud i sang.
- 12 Så pris med hjerte, mund og hånd,
halleluja,
Gud Fader, Søn og Helligånd,
halleluja!
Den mindste kerne, lyd og gnist,
halleluja,
lovsynger dig fra først til sidst,
halleluja, pris vor skaber,
pris vor skaber, halleluja!

*Frans af Assisi 1225 og 1226.**Johannes Jørgensen 1895.**Johannes Johansen 1978.*

18

*Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig**Et trofast hjerte, Herre min**Sin vogn gør han af skyer blå*

- 1 Som fisk i hav og fugl i luft
ej lader spor tilbage,
så kan og ej med vor fornuft
vi Herrens vej opdage,
thi det med rette er hans ry,
han farer på den lette sky
og nytter vejrets vinger.
- 2 Usporlig er vor Herres vej,
men det er vel at mærke,
vi ved, ham bjerge standser ej
så lidt som bølger stærke;
hans vej går over bjerg og strand,
hans vej går gennem ild og vand
og gennem mørkets rige.
- 3 Har vi da kun vor Gud med os,
som over alt mon råde,
al fare frit vi byder trods
og smiler ad hver gåde;
er mørkt end for, dog lyst er bag,
vil altid som den unge dag
sin vej med glans sig bryde.
- 4 Ja, stod vi for Det Røde Hav
en aftenstund med sorgen,
vi med det lys, os Herren gav,
dog vist fandt vej i morgen,
så vi gik over uden bro,
på havets bund med tørre sko
og klare lovsangstoner.

- 5 I Jesu navn vi går da trygt,
 hvor Jesu Ånd os driver;
 han dæmper al vor tvivl og frygt
 og i vort hjerte skriver:
 Så siger Jesus Kristus: Jeg
 er sandhed og den rette vej
 i lys og løn til livet.
- 6 Til livets land, til Himmerig
 gik Herren gennem døden,
 og altid han sig selv er lig
 hos hedningen og jøden:
 Han aldrig gør sig selv den skam,
 at han med os og vi med ham
 fór vild i mørkets rige.
- 7 Så vær da, hvad du dig har kaldt,
 vor frelser, her til stede:
 Vor vej, vort lys, vort liv, vort alt,
 med Himmeriges glæde!
 Da let det går på sælsom vis,
 da snart vi er i Paradis,
 der danser vi på roser.
- N.F.S. Grundtvig 1843-45.*

19

Mel.: Wittenberg 1533

- 1 O Gud! fornuften fatter ej
 dit forsyns skjulte nåde,
 den ubegribelige vej
 og underlige måde
 at føre dine helgen på,
 at gange og ledsage,
 lede, drage,
 og altid med dem gå
 i alle deres dage.
- 2 Når du os vil ophøje, må
 vi først til jorden segne,
 når vi dit nådeskin skal få,
 så lader du det regne,
 du tager os vor fordel hen,
 når du os rig vil gøre,
 for at føre
 vor sjæl til dig igen
 og dine bud at høre.
- 3 Du lader os med helvedfrygt
 i vore synder plage,
 at nåden ret kan blive søgt
 og desto bedre smage;
 du truer os med nød og død,
 når du os vil oplive,
 trøsten give,
 der er langt mere sød,
 end nogen kan beskrive.

- 4 Du fører os i kamp og strid
 mod Satans hele skare,
 vi synes tit i sådan tid
 i alt for stor en fare;
 da lærer vi, hvor lidt vor lejr
 formår mod Satans pile,
 til dig ile
 og efter vunden sejr
 i dig alene hvile.
- 5 Så før os ved din egen hånd,
 som du det bedst kan finde,
 og lad din gode Helligånd
 os alle tider minde,
 at hvordan du os føre vil,
 så er din vej og måde
 os at råde,
 hvor hårdt det end går til,
 dog idel nåde, nåde.
- Johan Hermann Schrader 1731.
 Hans Adolph Brorson 1734.*

20

Mel.: Sperontes 1736

- 1 Jeg ser dit kunstværk, store Gud,
 du er alvis, almægtig,
 al verden blev jo ved dit bud
 af intet vid og prægtig;
 men dette store alt
 i omkreds og gestalt
 er dog i sjælens øje slet
 mod dig, som ene skabte det.
- 2 Jeg ser det vidtudstrakte rum
 den cirkled' himmelbue.
 Dens lamper uden tal og sum
 i ubegreben lue
 mit syn forlyster nok
 ved dejlig stjerneflok.
 Men sjælen venter sikkerlig
 sin himmelglans og sol i dig.
- 3 Jeg ser en jord, en grundfæst bold
 i dette store runde
 fyldt op med forråd tusindfold
 for alle liv og munde.
 Din rundhed gav mig mer,
 end jeg fornøden ser,
 men var al jorden skabt for mig,
 jeg var dog arm foruden dig.
- 4 O kære Gud! din Ånd, dit ord
 er her mit liv i live;
 men hvad er himmel eller jord,
 når jeg hos dig kan blive?
 Min længsel, lyst og agt

er op fra verdens pragt.
Lad verden have sit for sig,
o lad mig bare have dig!

Sl 73,25
Ambrosius Stub 1754-1758.

21

Mel.: Til dig alene, Herre Krist

1 Du følger, Herre, al min færd,
du kender mine veje;
du er mig som min skygge nær,
hvor end jeg søger leje.
Du hører, før mit ord er sagt;
min tanke er dig åben lagt.
Hvor skulle jeg i verden få
et sted at stå,
hvor ikke du mig kunne nå?

2 Om jeg i dybet søgte ly,
hvor mørket mig omringer,
og steg i sol jeg over sky
på morgenrødens vinger,
ja, om jeg over have fór
og sletted bag mig alle spor,
dog kendte jeg din almagts Ånd,
din højre hånd
mig holde fast i dine bånd.

3 Før jeg blev født, du alt mig så
i moderlivet inde;
min lykke nu i dag dig lå
fra evighed på sinde.
Det sætter jeg min tro da til,
at aldrig du mig slippe vil.
Til hvem skal jeg vel ellers gå
og håbe på
et livets ord til trøst at få?

Sl 139
K.L. Aastrup 1971.

22

Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig

1 Hvor Gud mig fører, går jeg glad,
han, ikke jeg, skal råde,
jeg kalder alle tider, hvad
min Gud mig skikker, nåde.
Gud fører mig dog lige hjem,
thi går jeg altid trøstig frem
og på hans hjerte drister ¹.

2 Hvor Gud mig fører, vil jeg mig
ham ganske overgive,
og synes sagen underlig,
han ved dog nok at drive,
hvad han med mig sig foretog,
før han af moders liv mig drog,

jeg er jo ej min egen.

3 Hvor Gud mig fører, er i tro
og håb mit hjerte stille,
i mig hans egen kraft vil bo,
hvad kan mig fra ham skille?
Thi fatter jeg et trøstigt mod,
fordi Guds vej er altid god,
ja vist den allerbedste.

4 Hvor Gud mig fører, vil jeg gå,
om foden skulle brænde;
kan jeg det forud ej forstå,
til sidst jeg dog skal kende,
at det er idel trofasthed,
hvor han mig fører op og ned,
det er min troes anker.

¹ stoler

Lampertus Gedicke 1711.
Hans Adolph Brorson 1742.

23

Mel.: William Croft ?1708
C.S. Harrington 1870

1 En vej eller anden, vor Herre ved råd,
måske ikke min vej,
måske ikke din vej;
men dog ad sin egen vor Herre ved råd.

2 En tid eller anden, vor Herre ved råd,
måske ej til min tid,
måske ej til din tid;
men dog til sin egen vor Herre ved råd.

3 Så tab da ej modet, vor Herre ved råd!
Og han til din lykke
sit ord ej vil rykke;
derpå kan du bygge: vor Herre ved råd.

4 Da vi var fortabte, vor Gud vidste råd:
hans Søn kom iblandt os,
opledte og fandt os,
brød døden, som bandt os. – Ja, Gud vidste råd.

5 Så gå, hvor han kalder, og spar dig din gråd!
Hvor havet nu syder,
blir vej, når han byder ¹,
og lovsangen lyder: vor Herre ved råd.

¹ 2 Mos 14

Fil 4,19
Martha Cook omkr. 1864.
C.J. Brandt 1875.
Niels Møller 1947.

24

*Mel.: A.P. Berggreen 1870.
Troens smykke, Jesus sød*

- 1 Hvert et lys i livets nat,
hver en trøst i livets smerte,
hver en glæde i vort hjerte,
hver en sjæls og legems skat,
alt, hvad skønt vort øje skuer,
alt, hvad herligt ånden ved,
alt, hvad mildt i hjertet luer,
skabte, Gud, din kærlighed.
- 2 Den er alt det godes rod,
den er alt det sandes kilde,
den udvælder, årle, silde,
i en klar og dejlig flod,
gennemstrømmer livet stille,
gør det frugtbart, smukt og rigt,
lader himlens stråler spille
på dets blomster yndeligt.
- 3 Ja, du store, milde Gud!
Du ved faderkærligheden
skaber atter her et Eden,
sletter synd og sorrig ud.
Også mig, den store synder,
frelste du i Jesu navn,
og mit liv, mit alt, jeg finder
i din søde faderfavn!

W.A. Wexels 1840.

Guds omsorg

25

Mel.: Nikolaus Herman 1554

- 1 Op, alle, som på jorden bor,
og takker Gud, vor Gud!
Hans pris af helligt englekør
i Himlen synges ud.
- 2 Han skænker liv og gode kår
os alle ufortjent;
hvor mennesker det ej formår,
har han os hjælp tilsendt.
- 3 Skønt vi ham højt fortørnet har,
for ret dog nåde gik,
og tit for straf, vi skyldig var,
velgerninger vi fik.
- 4 Han give os et hjerte fro
med sand frimodighed
og kaste frygt med al uro
i havets dybder ned!

- 5 Hans nåde kraftig stå os bi
i al vor id og dåd,
fra synd og sorrig han os fri
og alle onde råd!

- 6 Han lukke selv vort øje til
i dødens mørke nat!
Og når vort hjerte briste vil,
er han vor del og skat.

Sir 50,22-24

Paul Gerhardt 1647. Dansk 1740.

C.J. Brandt 1885.

26

Mel.: J.P.E. Hartmann 1852

- 1 Til himlene rækker din miskundhed, Gud,
din trofasthed når dine skyer;
din retfærdshånd over bjergene ud
er strakt, over dale og byer.
- 2 Som himlenes favn er din kærlighed, Gud,
som havenes dyb dine domme.
Til frelsen fører du sjælene ud,
vil skabningens suk ihukomme.
- 3 Hvor dyrebar er dog din miskundhed, Gud,
hvor menneskebørnene bygge!
I mulm er kærlighedsvingen bredt ud –
vi skjuler os under dens skygge.
- 4 Du kvæger i ørken den tørstende sjæl,
du bjerger den bævende due.
Hos dig er livets det evige væld,
og lys i dit lys skal vi skue.

Sl 36, 6-10

B.S. Ingemann 1845.

27

Mel.: G. Neumark 1657

- 1 Hvo ikkun lader Herren råde
og håber på ham al sin tid,
den skænker underfuldt han nåde
i al bedrøvelse og strid;
hvo al sin lid til Herren slår,
hans hus på sandgrund ikke står.
- 2 Hvad hjælper os bekymret klage?
Hvad hjælper os vort ak og ve?
Hvad hjælper det, vi alle dage
kun med et suk vort liv vil se?
Jo mere ængstede vi står,
des mere magt vort tungsind får.
- 3 Så stå da blot en smule stille,
og vær fornøjet med din vej,
sådan som Gud i nåde ville,

den skulle forme sig for dig.
Gud, som har os til sine valgt,
han ved bedst vort behov i alt.

- 4 Det er for Gud kun ringe møje,
det er for ham den samme sag,
til rig en fattig at ophøje
og gøre rigdom arm og svag.
Gud er det sande unders mand,
han hæve og nedstyrte kan.
- 5 Syng, bed, og gå på Herrens veje,
udret kun trofast, hvad du skal,
så får du Himlens gunst i eje,
velsignelser i tusindtal.
Hvo al sin lid til Gud har sat,
han bliver ej af ham forladt.

Sl. 55,23

Georg Neumark 1657.

Frederik Rostgaard 1693.

W.H.F. Abrahamson 1798.

N.F.S. Grundtvig 1856.

Ditte Krøgholt 1998.

28

Mel.: I Nazaret, i trange kår

Et trofast hjerte, Herre min

- 1 Han, som har hjulpet hidindtil,
han hjælper nok herefter,
han altid kun det bedste vil,
og han har almagtskræfter,
og han så grundig alting ved,
at selv til bunds i kærlighed
ser klart hans forsynsøje.
- 2 Den øde ørk, det vilde hav,
den hårde vinterkulde,
den dybe sorg, den mørke grav,
de kære under mulde,
for alt hos Gud er gode råd,
til frydesang han vender gråd
så let som vind og vove.
- 3 Thi når vor sjæl er i Guds hånd,
gudsordet i vort hjerte,
da brister for os alle bånd,
som pine kan og smerte,
da åbner sig som aldrig før
gudsrigets port, gudshusets dør
og livets kilder alle.
- 4 Om end vort støv er lige tungt,
så får vor sjæl dog vinger,
så den med ordet evigungt
sig let til Himlen svinger
og ser så fra det høje ned
med smil på verdens usselhed,

med trøst på jordens møje.

- 5 Vi føler, at hvordan det går,
hvad verden gør og lader,
så gav os Gud dog børnekår,
så er dog Gud vor Fader,
så er vor død dog kun et blund,
og støvet om en liden stund
får også ørnevinger.
- 6 Min sjæl! hvi bruser du da så
og krymper dig i støvet
og gruer for de skyer grå,
for vindens pust i løvet?
Du ved jo dog, trods vind og sky
du skue skal de himle ny,
som Gud gør evig klare!
- 7 Og du, mit støv! hvi sukker du
som under fjelde knuset?
Du hører jo, der skaffes nu
dig plads i faderhuset;
din frelser vidner: Ej et hår
forkomme skal i ormegård
og fattes i Guds rige!

N.F.S. Grundtvig 1845-50.

29

Mel.: Johann Crüger 1653

L.M. Lindeman 1863

- 1 Gud skal alting mage,
som mig alle dage
favner i sit skød,
han, som mig udvalgte
og blandt sine talte,
førend jeg blev fød,
han, som ved
så god besked
udi livet og i døden,
hvad jeg har fornøden.
- 2 Gud skal alting mage,
han så mangen plage
haver fra mig vendt,
underholdet livet,
mad og drikke givet,
som det mig har tjent,
og når tit
en anden sit
har med suk og sorg fordøjet,
har han mig fornøjet.
- 3 Gud skal alting mage,
dig ved hånden tage,
når du synke skal,
når du vil fortvile,
finder ingen hvile

udi modgangs-dal;
 Gud da vil
 selv træde til,
 da skal al din kummer endes,
 som et strå forbrændes.

4 Gud skal alting mage,
 mægtig i de svage
 han sig altid tér¹.
 Skulle eller kunne
 nogen gå til grunde,
 som på Herren ser?
 Allesteds
 da vel tilfreds,
 alting står udi hans hænder,
 al din trang han kender.

5 Gud skal alting mage,
 selv når du skal smage
 dødens beske skål,
 da vil han det gøre,
 selv vil han dig føre
 til det rette mål;
 lad den pagt
 kun stå ved magt,
 at du skal til graven drage,
 Gud skal sjælen tage.

6 Gud skal alting mage,
 som den sorte drage
 mægtig overvandt;
 fører han end sine
 gennem kors og pine,
 underlig iblandt,
 vær bered
 til strid og fred,
 til at give og at tage,
 Gud skal alting mage.

¹ viser

Sl. 37,5

Ernst Stockmann 1701.

Hans Adolph Brorson 1734.

30

Mel.: H.O.C. Zinck 1801

1 På Gud alene
 jeg haver sat min lid,
 hans ord det rene
 er hjælp i rette tid;
 mit liv, min ære,
 mit sind, min ganske sjæl
 og alt, hvad mere
 du undte mig så vel,
 befalet være
 dig, Gud Immanuel!

2 Und mig at tjene
 dig, kære Herre Gud,
 i troen rene
 på dine ord og bud!
 Når mig forsager
 al verden, er mig vred,
 og sygdom plager,
 da giv tålmodighed,
 vær min ledsager
 fra verdens usselhed.

3 Du kan mig trøste
 udi min store nød;
 du mig forløste
 alt med din hårde død;
 jeg kan fornemme
 i Himmerig god trøst
 og da forglemme
 den store ve og brøst,
 min usle stemme
 får klang som englerøst.

4 O Jesus fromme,
 min allerstørste ro,
 und mig at komme
 hvor dine venner bo!
 Løs du min våde,
 og før mig med dig hjem,
 hjælp med din nåde,
 at jeg kan komme frem
 til dit det gode,
 det ny Jerusalem!

5 Der skal jeg være
 hos dig til evig tid
 i fryd og ære
 hos alle helgen blid.
 Når jeg skal ende
 mit liv i denne dal,
 lad mig dig kende,
 da venlig til mig tal:
 "Kom med, min kære,
 til Himmeriges sal!"

Dansk (1611).

C.J. Brandt 1885

31

Mel.: H.L. Hassler 1601

Jeg ved, på hvem jeg bygger

1 Befal du dine veje
 og al din hjertesorg
 til hans trofaste pleje,
 som bor i Himlens borg!
 Han, som kan stormen binde,
 hvem bølgen lyde må,
 han kan og vejen finde,
 hvorpå din fod kan gå.

- 2 På Herren må du agte,
hvis det dig vel skal gå;
hans gerning du betragte,
hvis din skal vel bestå!
Ved sorg og selvskabt plage
du intet retter ud,
thi intet kan du tage,
alt kan du få af Gud.
- 3 Din trofasthed og nåde,
o Fader, bedst forstår,
hvad skade kan og både
de dødeliges kår,
og hvad du har for øje,
det sker, o stærke Gud,
og alting sig må føje
dit råd at føre ud.
- 4 Vej har du alle steder,
dig midler fattes ej;
kun nåde du udspreder,
kun lys er al din vej;
din gerning kan ej hvile
ej standses kan dit fjed,
når du til os vil ile
med hjælp og bistand ned.
- 5 Om alle helvedmagter
end trodse og modstå,
det du for intet agter,
vil ej tilbage gå.
Hvem kan mod dig vel stande,
som slynger lynets pil?
Hvem vover at forbande,
når du velsigne vil?
- 6 Så kast da al din smerte
på Herrens stærke magt,
og håb, o håb, mit hjerte,
vær trøstig, uforsagt!
Du er dog ej den herre,
som alting råde bør;
Gud monne sceptret bære,
og alting vel han gør.

Sl 37,5

Paul Gerhardt 1653.

St. J. Stenersen 1826.

W.A. Wexels 1840.

32

Mel.: Fra nederlandsk psalter 1540

Fra Kingos Graduale 1699

O store Gud, din kærlighed

- 1 Min Gud befaler jeg min vej,
ham vil jeg lade råde;
han synes streng, men er det ej,
hans straf er selv en nåde;

han bygged himlens høje tag,
han aldrig mig forlader,
og slår han end med tunge slag,
så er han dog min Fader.

- 2 En fader, det er soleklart,
vil ej sit barn bedrøve,
og sker det, er det åbenbart
for det ved sorg at øve;
ja, kasted end hans stærke hånd
mig ud i bølgedybet,
så ved jeg dog, at Herrens Ånd
kan finde mig blandt krybet.
- 3 Alt, hvad han gør, det ret er gjort
og må til lykke føre,
selv når han lukker glædens port
og åbner sorgens døre;
med ham blir selv den sorte nat
så lys som morgenrøden;
hvad han ej holder, synker brat
og gives hen til døden.
- 4 Den kerne vorder alt for let,
der savner regn og væde,
så modnes Åndens frugter slet
i sol og idel glæde;
den urt, som bringer bitter ve,
kan skænke røde kinder,
så må mit øje sorgen se,
før det sin frelse finder.
- 5 Nu vel, min Gud, så lægger jeg
mit liv i dine hænder.
Du har beredet mig min vej,
du bedst min vandring kender.
Så tag mig i din stærke favn,
jeg vil dig lydig være,
jeg ved, det vorder mig til gavn
og dig til pris og ære.

Paul Gerhardt 1647.

Carsten Hauch 1842.

Fr. Hammerich 1850 og 1852.

33

Mel.: Befal du dine veje

- 1 På alle dine veje,
hvor sort det end ser ud,
gak rolig til dit leje,
og stol på Himlens Gud!
Han, som kan sky og vinde
og bølgen vise vej,
han vil en udvej finde
for dig, som glipper ej.
- 2 Vel giver han sig stunder,

den ene vise Gud,
før han med et vidunder
af nød dig hjælper ud.
Men ser han kun, du bier
på ham med tro og håb
og råber, skønt han tier,
da hører han dit råb.

- 3 Derfor på ham du lide,
hos hvem ej findes svig!
Kast al din sorg og kvide
på ham tålmodelig!
Da skal du se og kende,
han er en Herre vís,
som alt så véd at vende,
at han får evig pris.
- 4 Ja, Fader i det høje,
du alle drotters drot!
Det klart dig står for øje,
hvad der til gavns er godt,
og som en helt udretter
med kraft og mod du alt,
hvad du dig foresætter,
hvorum det så end gjaldt.
- 5 Da allerstørst var nøden,
du spared ej din Søn,
for syndere fra døden
at bane udvej skøn;
dermed på hjælp af nåde
du sikkert pant os gav,
hvor grumt så end mon fråde
det vilde verdenshav.
- 6 Vor Gud! så lad det kendes
og klares, dag for dag,
at, som du vil, så vendes
al nød, hver kamp og sag,
så alle dine veje,
hvor sært de slynge sig,
dog fra hver afgrund dreje
og gå til Himmerig.

Sl 37,5

Paul Gerhardt 1653.

N.F.S. Grundtvig 1853-1855.

34

Mel.: Aldrig er jeg uden våde

- 1 Synes det i kors og pine,
som Gud tit forglemte sine,
dog er jeg forsikret på
hjælp i rette tid at få.
- 2 Som en fader straks ej giver
altid det, som fordret bliver,

så har Gud sin tid dertil,
når han sine hjælpe vil.

- 3 Gud kan al min trang formilde,
om det aldrig gik så ilde,
bærer til mig dag fra dag
mer end faders hjertelag.
- 4 Trods den gamle helveddrage,
trods al verdens skam og plage,
bort al frygt af sind og hu;
lever dog min Gud endnu!
- 5 Vil, o Gud! du min kun blive,
må alt andet gerne drive;
skal og graven skjule mig,
gerne! når jeg har kun dig.

Christoph Tietze 1663.

Hans Adolph Brorson 1734.

35

Mel.: Guds godhed vil vi prise

- 1 Hvorfor vil du dog klage
og jamre, kære sjæl,
dig selv med sorgen plage?
Tro dog din frelser vel,
slå dig i ham til ro!
Han véd din sag at vende
til god og lyksom ende,
det skal du stadig tro.
- 2 Gud aldrig dem forlader
i nogen modgangstid,
som kender ham for Fader
og slår til ham al lid.
Vær du i ham kun fro!
Du skal dog aldrig grue,
for du skal frelse skue
ved Jesu Kristi tro.
- 3 Om alle døre lukkes,
hvor du vil spørge vej,
om alle lys end slukkes,
så tab dog modet ej!
Kun ti og tål og bi!
Vil Gud dig hjælp tilskikke,
da kan al verden ikke
forhindre ham deri.
- 4 Om Satans pak end sværmer,
så er dog Gud din borg,
som altid dig beskærmer
og redder af al sorg.
Om hele Helvede
sig end imod dig sætter,
det intet dog udretter,

Guds vilje dog må ske.

- 5 For alle verdens magter
ej frygter Guds de små,
alt, hvad de eftertragter,
de sikkert skal opnå:
Guds hjælp i alskens nød,
Guds trøst i al den kvide,
de friste må og lide,
Guds fred i liv og død.

Johann Heermann 1630.

Johan Brunsmann 1680.

N.F.S. Grundtvig 1864.

36

Mel.: Dansk folkemelodi (1814)

- 1 Lille Guds barn! hvad skader dig?
Tænk på din Fader i Himmerig!
Han er så rig, han er så god,
ingen kan stå hans magt imod.
O Gud ske lov!
- 2 Føden og klæden, hus og hjem,
skulle Guds børn gå vild om dem?
Mennesket lever af Guds ord,
hjemme har børn, hvor fader bor.
O Gud ske lov!
- 3 Fuglen i skov, på mark og fjeld,
synger i gry og så i kvæld,
sover så sødt på kampesten
som under tag på kvist og gren.
O Gud ske lov!
- 4 Ikke den pløjer eller sår,
lægger ej op fra år til år,
dog hvor bønder af hunger dør,
finder den lille fugl et frø.
O Gud ske lov!
- 5 Yndig er blomsten klædt og boldt,
dejligst at se på fjeldet goldt,
ikke den spinder, ej den syr,
dronning er dog dens dragt for dyr.
O Gud ske lov!
- 6 Blomst kommer op, og blomst går ud,
hvad er vel den for Himlens Gud
noget at regne mod de små,
som for hans åsyn evig stå!
O Gud ske lov!
- 7 Lille Guds barn i verden her,
hold dig da til din Fader nær!
Spørg om hans magt og kærlighed,
stol kun på ham og hvil i fred!

O Gud ske lov!

- 8 Føden og klæden nok du får
af ham i morgen som i går.
Og når hans sol for dig går ned,
arver du al hans herlighed.
O Gud ske lov!

Matt 6,25-34

N.F.S. Grundtvig 1855-56.

37

*Mel.: Op, al den ting, som Gud har gjort
Jeg ved et evigt Himmerig*

- 1 I underværkers land jeg bor;
ej blinde sjæl det ænser:
Guds kraft igennem verden fór,
og nåden har ej grænser.
- 2 Den Herre ej forglemmer mig,
som ørknens fugl ej glemmer;
han hører spæde ravnens skrig,
han dyrets suk fornemmer.
- 3 Han kommer fattig spurv i hu,
han markens lilje klæder;
han skærmer underfuld endnu
den orm, min fod nedtræder.
- 4 O Gud, hold over os din hånd,
og ingen ørk er øde!
Opliv al verden med din Ånd,
og leve skal de døde!

Mark 8, 1-9

B.S. Ingemann 1825.

38

Mel.: Th. Laub omkring 1900

- 1 Hvor er det godt i Jesu arme
som skødebarn at sove ind
og ved hans nådes bryst sig varme
med et fra sorg befriet sind!
Hvad vil du dig med frygt besvære?
Gud kan din sorg alene bære,
hans trofasthed omskiftes ej,
han er dig altid tro forblevet
og har sig med sit blod forskrevet
at føre dig den rette vej.
- 2 Hvor dårligt: som en hedning fare
i alle kummers torne ind!
Du kunne dig den møje spare
og favne Jesus i dit sind,
da skulle sorgen selv sig glemme
og du en liflig ro fornemme,
at se, hvad han fra evighed
for kærlighed har til dig båret,
som jo endnu er ubeskåret

og evig, evig varer ved.

- 3 Hvi vil du græmme dig for livet,
og hvad der hører livet til?
Gud, som dig har det første givet,
dig og det andet give vil.
Den lille fugl, vor Herre nærer,
sig aldrig over trang besværer,
er altid lystig, mild og vel,
gør mark og skov til paradiser
og mer end vi vor Fader priser,
at vi må skamme os ihjel.
- 4 Se liljen i de grønne dale,
hvem har vel smykket denne brud?
Hun skulle, om hun kunne tale,
dig skælde for en tidsel ud.
Kan Gud et græs så højt begave,
hvad skal da du, min sjæl, vel have
for prydelse og herlighed?
Du har den bedste skønhed arvet
og er med blodet purpurfarvet,
som flød af Jesu vunder ned.

- 5 Så hvil, min sjæl, foruden plage
så stille i din Jesu skød!
Lad dig den glæde ej betage,
men glæd dig derved til din død,
at Gud i Kristus dig udvalgte
og alle dine tårer talte,
har udmålt al din gang og vej!
O, lad dig det dog engang sige,
din Gud han kan dig aldrig svige,
nej, Gud alene sviger ej.

Ulrich Bogislaus von Bonin 1724.

Hans Adolph Brorson 1734.

39

Mel.: Viggo Kalhauge 1857

Kaj Fønss-Jørgensen 1922

Knud Høgenhaven 1990

- 1 Urolige hjerte!
Hvad fejler dig dog?
Hvi gør du dig smerte,
du ej har behov?
Er han ej min Fader, som råder for alt?
Er ej mine tanker og hovedhår talt,
og har ej den bedste til ven mig udvalgt?
- 2 Har ej med de færre
du favreste håb?
Hvad sagde vor Herre
til dig i din dåb?
Var ikke det ordet, som passer kun sig
på dem, der indtræder i Guds Himmerig?
Var ikke det ordet "Fred være med dig"?

- 3 Hvad kan dig vel skade,
min sjæl, med Guds fred?
Guds engle er glade
for evig derved.
Hun holder for døren, den dejligste brud,
vil ej du mod hende med glæde gå ud,
med favntag udbryde: Velkommen fra Gud?

- 4 Sit indtog lad holde
den himmelske brud
med kæmperne bolde,
som strider for Gud!
Hvor hun har til huse, Guds engle vil bo,
hvor hun sidder stille, gør ingen uro,
der stiger vort håb og grundfæstes vor tro.

- 5 Urolige hjerte!
Luk op for Guds fred!
Da dulmer al smerte
og dåner derved.
Guds fred er en dronning, han selv giver pris,
hvo hende vil fæste, i sandhed er vís,
hvor hun har sit sæde, er Guds Paradis.

N.F.S. Grundtvig 1851.

40

Mel.: Freylinghausen 1708

H.O.C. Zinck 1801

- 1 Jeg går i fare, hvor jeg går,
min sjæl skal altid tænke,
at Satan alle vegne står
i vejen med sin lænke,
hans skjulte helvedbrand
mig let forvilde kan,
når jeg ej på min skanse står.
Jeg går i fare, hvor jeg går.
- 2 Jeg går i trængsel, hvor jeg går,
mod synden skal jeg stride;
om Gud med korsets ris mig slår,
det skal jeg tålig lide;
tit ingen vej jeg ser,
hvor jeg kan vandre mer,
når modgangs tåge om mig står.
Jeg går i trængsel, hvor jeg går.
- 3 Jeg går til døden, hvor jeg går
og ved mig ikke sikker,
ej nogen dag og time, når
han har mig alt i strikker;
et lidet åndefang
kan ende al min gang,
så jeg i evigheden står.
Jeg går til døden, hvor jeg går.
- 4 Jeg går blandt engle, hvor jeg går,
de skal mig vel bevare,

slet intet Satans magt formår
i sådan himmelskare.
Bort, verdens suk og sorg!
Jeg går i engleborg,
trods nogen rører mig et hår.
Jeg går blandt engle, hvor jeg går.

5 Jeg går med Jesus, hvor jeg går,
han har mig ved sin side,
han skjuler mig med sine sår
og hjælper mig at stride.
Hvor han sit fodspor lod,
der sætter jeg min fod
trods al den del, mig ilde spår.
Jeg går med Jesus, hvor jeg går.

6 Jeg går til Himlen, hvor jeg går,
frimodig da, mit hjerte!
kun did, hvor du en ende får
på al din synd og smerte.
Bort, verdens lyst og pragt!
Til Himlen står min agt,
al verdens eje jeg forsmår.
Jeg går til Himlen, hvor jeg går.
Hans Adolph Brorson 1734.

41 *Mel.: Visemelodi omkring 1670 Th. Laub 1916*

1 Sorrig og glæde de vandre til hobe,
lykke, ulykke de gange på rad,
medgang og modgang hinanden anråbe,
solskin og skyer de følges og ad.
Jorderigs guld
er prægtig muld,
Himlen er ene af salighed fuld.

2 Kroner og scepter i demantspil lege,
leg er dog ikke den kongelig dragt.
Tusinde byrder i kronerne veje,
tusindfold omhu i scepterets magt.
Kongernes bo
er skøn uro,
Himlen alene gør salig og fro.

3 Alle ting har sin foranderlig lykke,
alle kan finde sin sorrig i barm.
Tit er et bryst under dyrebart smykke
opfyldt af sorrig og hemmelig harm.
Alle har sit,
stort eller lidt,
Himlen alene for sorgen er kvit.

4 Vælde og visdom og timelig ære,
styrke og ungdom i blomstrende år,
højt over andre kan hovedet bære,
falder dog af og i tiden forgår.

Alle ting må
enden opnå,
Himmelens salighed ene skal stå.

5 Dejlige roser har stindeste torne,
skønneste blomster sin tærende gift,
under en rosenkind hjertet kan forne ¹,
for dog at skæbnen så sælsom er skift!
I vådevand
flyder vort land,
Himlen har ene lyksaligheds stand.

6 Vel da! Så vil jeg mig aldrig bemøje
om ikke verden går efter min agt.
Ingen bekymring skal kunne mig bøje,
intet skal gøre mit hjerte forsagt.
Sorrige skal dø,
lystigheds frø
blomstre på Himle-lyksaligheds ø!

7 Angest skal avle en varende glæde,
kvide skal vinde sin tot ud af ten.
Armod skal prydes i rigeste klæde,
svaghed skal rejses på sundeste ben.
Avind skal stå
fængslet i vrå,
Himlen kan ene alt dette formå.

8 Lad da min lod og min lykke kun falde,
hvordan min Gud og min Herre han vil,
lad ikkun avind udøse sin galde,
lad kun og verden fulddrive sit spil!
Tidernes bom ²
bliver dog tom,
Himlen skal selv køre alting herom!

¹ visne

² vævebom

Thomas Kingo 1681.

42 *Mel.: Fader vor i Himmerig*

1 Jeg løfter mine øjne op
mod evighedens bjergetop,
når al min trøst forsvunden er,
til Gud om hjælp er mit begær;
jeg tror på ham så visselig,
han vil og kan forsvare mig.

2 På megen styrke, ros og magt,
på rigdom, venner, kløgt og pragt
vil verdens børn forlade sig;
jeg på min Gud fortrøster mig,
han skabte himmel, hav og jord,
han er min hjælp, det er hans ord.

3 Frygt Gud, og fast din fod skal stå,
alting ved ham du skal formå;
i sorgen ej du synde skal,
ej fare vild i trængsler dal;
Gud holder dig på sandheds sti,
der skal du vandre frisk og fri.

4 Din Gud, som dig forvarer vel,
han, som bevarer Israel,
han blunder ikke nogen tid,
han sover ej; men med stor flid
hans øjne altid åbne står,
ser til, at du ej skade får.

5 Skal du end lide sorg og nød,
og det end varer til din død,
det dog en salig ende får,
i døden Gud selv hos dig står.
Din sjæl han vil bevare der,
at du kan leve trøstigt her.

6 Når du går ind, når du går ud
og følger Herrens ord og bud,
til hver en tid, på hvert et sted
sit lejde Gud dig giver med:
At han er din beskærmer blid
og hjælper dig til evig tid.

Sl 121

Hans Thomissøn 1565.

Fr. Hammerich 1850.

43

Mel.: August Winding 1893

1 Uforsagt, hvordan min lykke
end i verden blive må,
det er dog et mesterstykke,
som jeg daglig pønser på.
Når jeg kun i nåden står,
uforsagt, ihvor det går.

2 Uforsagt, når andre plager
med bekymring deres sind;
når jeg kun min Gud behager,
går jeg rolig ud og ind.
Når jeg kun i nåden står,
uforsagt, ihvor det går.

3 Uforsagt, når andre sukker
under deres trange kår,
jeg på Herrens nåde pukker,
resten sørger jeg ej for.
Når jeg kun i nåden står,
uforsagt, ihvor det går.

4 Uforsagt, når andre skrækkes,
frygter for den onde dag,

ved Guds nåde trygt jeg dækkes,
ham befaler jeg min sag.
Når jeg kun i nåden står,
uforsagt, ihvor det går.

5 Uforsagt, når andre gruer
for at dø, jeg gruer ej;
jeg min krone hisset skuer:
Skulle jeg da grue? Nej!
Når jeg kun i nåden står,
uforsagt, ihvor det går.

6 Søde Gud, lad mig din nåde
altid have her! Du må
gerne for min lykke råde,
når det hist mig vel må gå,
når jeg kun i nåden står,
uforsagt, ihvor det går.

Ambrosius Stub 1754-58.

44

Mel.: Svensk melodi 19. årh.

1 Ingen er så tryk i fare
som Guds lille børneskare,
fuglen ej i skjul bag løvet,
stjernen ej højt over støvet.

2 Herren selv på Zions bjerge
for sit folk er skjold og væрге,
vil sig over os forbarme,
bære os på faderarme.

3 Ingen nød og ingen lykke
af hans favn os bort skal rykke;
han, den bedste ven blandt venner,
al vor trang og længsel kender.

4 Vore hovedhår han tæller,
hver en tåre, som vi fælder;
han os føder og os klæder,
midt i sorgen han os glæder.

5 Om han tager, om han giver,
samme Fader han dog bliver,
og hans mål er kun det ene,
barnets sande vel at tjene.

6 Fryd dig da, du lille skare!
Jakobs Gud vil dig bevare;
på hans mindste vink må alle
fjenderne til jorden falde.

7 Og når endt er kampens dage,
endt hver jordisk nød og klage,
kalder os vor Faders stemme

til en evig fryd derhjemme.

Lina Sandell-Berg 1856.

Fredrik Engelke 1873. P.D. Koch 1891.

Bearbejdet 1895. 1953.

45

Mel.: J.P.E. Hartmann 1860

- 1 Under dine vingers skygge,
Herre! lad mig bo og bygge,
til du vil hjemkalde mig,
til mit øje træt sig lukker,
til i dødens stund jeg sukker:
Herre, tag min ånd til dig!
- 2 Under dine vingers skygge,
der, kun der er livets lykke,
Åndens barnehjem på jord,
hvor, hvad vi af Paradiset
har ved Adams fald forliset,
atter spirer frem og gror.
- 3 Under dine vingers skygge
som i barndomshjemmet trygge
vandrer vi, trods storm og slud;
fries vi end ej for fare,
o, fra mørkets magt og snare
du bevarer os, vor Gud.
- 4 Under dine vingers skygge
lad kun korsets byrde trykke,
klage lyde på vor gang!
Fader! dine visdomshænder
kors til sejrens palme vender,
klageråb til jubelsang.
- 5 Under dine vingers skygge
lad mig hjertets tempel smykke
med min tro, min kærlighed,
lys og renhed, kraft og varme,
at til sidst i dine arme
jeg må slumre ind i fred!

H.A. Timm 1852.

46

Mel.: Holger Lissner 1972

- 1 Kain, hvor er din bror?
Mon du tror,
du kan skjule dig for mig?
Mon du ved,
hvor han led,
da du stødte ham bort?
Se, her er din bror!
- 2 Kain, hvor er din bror?
Mon du tror,
jeg er både døv og blind?

Der er blod
på din fod,
og dit brød har smag deraf.
Se, det er din bror!

- 3 Kain, hvor er din bror?
Mon du tror,
du er fri, når han er død?
Du kan gå,
men ej nå
til det sted, hvor han ej er.
Se, dér er din bror!
- 4 Kain, hvor er din bror?
Mon du tror,
at han ikke kræver dig?
Derfor giv
ham det liv,
som du selv får af mig.
Se, han er din bror!
- 5 Kain, hvor er din bror?
Mon du tror,
at jeg ikke elsker dig?
Se kun op,
på min krop
er der stik og naglegab.
Kain, jeg er din bror!

1 Mos 4,1-16

Holger Lissner 1972.

TROEN PÅ GUDS SØN

Jesus Kristus

47

Mel.: Joh. Rhaw 1589

Mainz 1605

A.P. Berggreen 1852

- 1 Du, Herre Krist,
min frelser est,
til dig jeg håber ene;
jeg tror på dig,
o bliv hos mig
miskundelig
alt med dit ord det rene!
- 2 Jeg slår min lid
nu og altid
kun til din rige nåde;
o Jesus sød,
hjælp mig af nød,
ja, for din død,
frels mig fra synd og våde!

3 Går sorgen på,
din sjæls attrå
er altid at husvale.
Hvad nød er der,
hvor du er nær?
O Herre kær!
dig mon jeg mig befale.

4 Jeg være vil,
o Jesus mild,
hvor du mig helst vil have;
jeg lukker ind
i sjæl og sind
dig, Herre min,
med al din nådegave.

5 Da ved jeg vist,
o Jesus Krist,
du vil mig ej forlade.
Du siger så:
Kald du mig på,
hjælp skal du få,
og intet skal dig skade ¹.

6 Giv os, o Gud,
vi på dit bud
må leve så tilsammen,
at vi hos dig
evindeligt
i Himmerig
kan få din glæde! Amen!

¹ Sl 50,15

Hans Christensen Sthen 1588.

Fr. Hammerich 1850.

48

Mel.: Ernst Vesterlund 1970

1 Hav tak, o Herre, for evig trøst,
mit hjerte for sorgen er lettet og løst!
Glæden er min ved Kristus alene.

2 Hvad skade volder synd eller død?
Min Herre har frelst mig fra hver en nød.
Glæden er min ved Kristus alene.

3 Hvem skulle jeg tro undtagen ham?
Hjælpe han både vil og kan.
Glæden er min ved Kristus alene.

4 O Jesus Krist, min frelser god,
på al min sorg du råder bod.
Glæden er min ved Kristus alene.

5 Hvem anden i vold befaler jeg mig
end, Herre Jesus, alene dig?

Glæden er min ved Kristus alene.

6 Du under mig her på verdens ø
ærlig at leve og salig at dø.
Glæden er min ved Kristus alene.

7 Du giver mig daglig en stadig tro,
i Himmerig siden den evige ro.
Glæden er min ved Kristus alene.

Hans Christensen Sthen 1589.

Richard Fangel 1966.

49

Mel.: Bernhard Christensen 1965

1 Hvad mener I om Kristus,
hvis Søn er han?
Vi mener, han er Under,
er Gud og mand.

2 Vi tror, han er fra Himlen,
hvor livet bor,
og dog blev åbenbaret
på dødens jord.

3 Vi tror, han er den vise,
der alting ved
og har sig ydmyg bøjet
med støvet ned.

4 Vi tror, han er den Herre,
der råder alt,
og her han blev en fattig
blandt brødre kaldt.

5 Vi tror, han er den gode,
der alting gav
og derfor blev vor næste
i kors og grav.

6 Vi tror, han som vor talsmand
for Gud nu står,
og dog han som vor lige
iblandt os går.

7 Vi venter, han skal komme
en dag igen
og være, som han var det,
fortabtes ven.

8 Vi véd, han vil os give,
hvad før han gav,
og hente op til livet
os af vor grav.

9 Da sidder han på tronen,
Guds Søn, Guds Lam;

da vorder vi for evigt
Guds børn med ham.

- 10 Vi véd, hans navn er Under
og Vældig Gud;
vi véd, hans ord må bæres
med lovsang ud.

K.L. Aastrup 1941.

50

*Mel.: Rind nu op i Jesu navn
Troens smykke, Jesus sød*

- 1 Nu velan! et frejdigt mod!
Op, mit hjerte! Op, min tunge!
Op, om Jesu navn at sjunge,
om hans kærlighed og blod!
Alt, hvad i mig er, sig fryde
til min frelsers lov og pris,
at min nytårssang kan lyde
langt hen ind i Paradis!
- 2 O du blodig Jesu navn!
Min forløsnings morgenrøde,
Paradisets førstegrøde,
bange sjæles hvilestavn,
troens stærke sejrsfane,
håbets rette ankergrund,
lys oppå min trange bane,
ja, udi min sidste stund!
- 3 Jesus os til trøst og gavn
dette navn har villet bære,
men han måtte tidlig lære,
at det var et smertenavn.
Thi da blodet måtte rinde ¹,
da han frelse-navnet fik,
derved al vor jammers minde
hannem ind i sjælen gik.
- 4 Derfor findes nu for mig
dette navn så fuldt af nåde,
at jeg mig i al min våde
derved fryder inderlig.
Må jeg kun min Jesus nyde
i en fast og stadig tro,
skulle det mig ej fortryde,
om end verden brast i to.
- 5 O, jeg er en syndig krop,
det er al min titels ære,
bedre kan den ikke være,
når jeg slår i loven op;
men for du er Jesus blevet,
og min jammer på dig tog,
derfor står mit navn indskrevet
dejligt udi livets bog.

- 6 Jeg skal op i dommen stå,
ind med fryd i Himlen stige,
herske udi Jesu rige
med en dejlig krone på,
hvide klæder, palmegrene,
engledrik af livets flod,
dette nyder jeg alene
for min Jesu navn og blod.

- 7 Nu det navn, o Jesus, som
du for mig har villet bære,
lad det mig i tanker være,
hvor jeg går i verden om;
og i dødens sidste dvale
lad det kvæge sjæl og sind,
at jeg må om Jesus tale,
til jeg går i Himlen ind.

¹ Luk 2,21

*Hans Adolph Brorson 1732.
Jfr. "Jesus os til trøst og gavn"*

51

Mel.: Freylinghausen 1704

- 1 Ved Jesu navn forlades alle synder,
ved Jesu navn udslettes gælden rent,
ved Jesu navn kom jeg blandt dem, Gud ynder,
ved Jesu navn er intet mig forment;
det er ved Jesu navn, min bøn af Gud skal høres,
det er i Jesu navn, min sjæl skal saliggøres.
- 2 Du nådens Ånd! Guds finger! kom at skrive,
skriv Jesu navn dybt i min sjæl og bryst;
lad Jesu navn der udslettet blive,
til hjertet selv af dødens hånd er kryst;
lad mig her værdelig mit navn af Kristus bære
og få ved Jesu navn nyt navn i evig ære!

ApG 4,12

Ambrosius Stub 1754-1758.

52

Mel.: Kirken den er et gammelt hus

- 1 Jesus er navnet mageløst,
båret af Herren med ære;
deri al nåden er udøst,
som kan i sandheden være.
Frelser for alt, hvad frelses kan,
vor og al verdens frelsermand,
det er vor Jesus, den Kristus.
- 2 Jesus er navnet under sol,
ene til lægedom blevet;
over hans kors som nådestol
står med hans blod det indskrevet.
Kun i det navn vor bøn er hørt,
kun i det navn Guds ord er ført,

taler Guds-Ånden og trøster.

- 3 Jesus er navnet over sky,
hvori, på evige høje,
bliver end alle himle ny,
knæene alle sig bøje,
mens alle tunger sødt i kor
istemmer: Jesus, det Guds Ord,
frelser til Faderens ære!

Fil 2,9-11

N.F.S. Grundtvig 1856.

53

Mel.: Ingmar Milveden 1970

Börge Ring 1975

- 1 Herre, fordi du
ikke lod guddomskraft
smede til krone,
derimod valgte
hånsord og fattigdom -
ved vi, hvem Gud er.

- 2 Herre, fordi du
lydigt gik vejen ud,
døde på korset,
ved vi, hvad sejr er,
ved vi, hvad vælde er,
ved vi, hvad Gud er.

- 3 Herre, fordi du
var hos de pinte her,
var hos de dømte,
ved vi, at ingen
ensomhed findes mer,
ved vi, hvor Gud er.

- 4 Derfor skal alle
martrede, døende,
alle de dømte
sige med alle
hellige, salige:
Jesus er Herre.

- 5 Derfor skal alle
verdener, væsener,
alt, som har været,
er og skal komme,
hin dag bekende det:
Jesus er Herre.

Fil 2,5-11

Olov Hartman 1970.

Helge Severinsen 1998.

54

Mel.: Helligånd, de frommes glæde

Tag det sorte kors fra graven

- 1 Jesus! Frelser og befrier
er dit dyrebare navn;

for enhver, som på dig bier,
er og frelser du af gavn,
så dit frelsernavn på jord
er det store nådens ord,
i dit navn genfødes sjæle,
i dit navn Guds engle knæle.

- 2 I dit frelsernavn hernede
er et fristed underfuldt
fra al synd og fra Guds vrede,
fra al sjælens tørst og sult,
fra al verdens sorg og nød
fra forkrænkelse og død,
i dit frelsernavn er freden,
troen, håbet, kærligheden.

- 3 Derfor Jesus-frelsernavnet,
Guds enbårne Søns, min tro
har med hjertets arme favnet,
evig det hos mig skal bo;
her det som i moderskød
skjuler mig for synd og død,
hist det som på dronningsæde
skænker mig min Herres glæde.

N.F.S. Grundtvig 1856.

55

Mel.: Rind nu op i Jesu navn

Troens smykke, Jesus sød

- 1 Jesus os til trøst og gavn
frelsernavnet ville bære;
men han måtte tidlig lære,
at det var et smertenavn;
dog, for han er Jesus blevet
og min jammer på sig tog,
derfor står mit navn indskrevet
dejligt udi livets bog.

- 2 Jesu dyrebare navn,
vor forløsnings morgenrøde,
Paradisets førstegrøde,
bange sjæles hvilestavn,
troens stærke sejrspane,
håbets rette ankergrund,
vær vort lys på livets bane,
vær vort liv i dødens stund!

Hans Adolph Brorson 1732.

Bearbejdet 1890.

Oprindelig del af

“Nu velan, et frejdigt mod”

56

Mel.: Mariavise

/ Prah og Heinebuch 1892

Thv. Aagaard 1920

- 1 Jesus, min drot,
klippe og slot,
som ikke fjenden kan tage,

alt fra min dåb
han var mit håb,
hørte mit råb,
hører det nætter og dage.

2 Verden, din gunst,
ved jeg, er dunst,
veksler, som skyerne driver;
én ting kun her
for mig har værd:
Herre, mig lær
tage med tak, hvad du giver!

3 Stadig til dig
støtter jeg mig,
såret af synden desværre;
balsam fuldgod
blev mig dit blod,
du gav mig bod,
Jesus, min Gud og min Herre!

4 Jesus i råd,
Jesus i dåd,
Jesus, min hjælper i nøden!
Frelsermand bold,
du er mig skjold,
værge og vold,
du er mit liv selv i døden.

*Hallgrímur Pétursson 1656-60.
C.J. Brandt 1854 og 1885.*

57

*Mel.: Hannover 1646
Nu takker alle Gud*

- 1 Min Jesus er for mig begyndelse og ende
i al den del, jeg gør, ihvor jeg mig skal vende,
han er mit øjemed på denne verdens jord,
og intet uden ham udi mit hjerte bor.
- 2 Når jeg kun Jesus har, hvad skøtter jeg om
jorden,
hvad agter jeg på slud, på storm og ild og
torden?
Hans kærlighed den gør mig al min last til lyst,
jeg intet uden ham vil huse i mit bryst.
- 3 Med Jesus våger jeg, med Jesus vil jeg sove,
med Jesus går jeg glad og alting frisk tør vove,
med Jesus tænker jeg i graven glad at gå,
hvad skader mig, når jeg kun Jesus have må?
- 4 Min Jesus! før mig selv i alle mine dage,
ej uden dig et trin på denne jord at tage!
Skal jeg mig føre selv, forføres jeg så let,
men fører du mig, da er al min vandring ret.
- 5 Dig vil jeg ganske mig med rod og top hengive,

med hvad jeg tænke, hvad jeg tale skal og drive.
Ak, tag det offer an, endskønt det er kun slet,
og lad din vilje ske, så går det altid ret!

*Johann Conrad Ziegler 1718.
Hans Adolph Brorson 1734.*

58

Mel.: Engelsk visemelodi omkring 1600

- 1 I Jesu navn
skal al vor gerning ske,
om det skal komme os til nogen gavn
og ej endes med spot og ve.
Al den idræt ¹,
som begyndtes i det,
fremgang og lykke får,
indtil den målet når,
den vor Gud til ære sker
og dernæst til os henser,
hvori al vores velfærd står.
- 2 I Jesu navn
vi prise ville Gud,
han selv vil give lykke til og gavn,
og det sker på hans eget bud;
han haver gjort
store ting ved sit ord
og med sin arm så stærk
højpriselige værk.
Thi bør vi til allen tid
Herren takke med stor flid;
hvo som frygter ham, dette vel mærk!

- 3 I Jesu navn,
vi leve og vi dø,
om vi så leve, er det til vort gavn,
om vi dø, vil vort gavn og ske.
I Jesu navn,
ham til ære, os til gavn,
skal vi igen opstå
og i Guds rige gå,
og vi da med lyst og fryd
der skal se Guds ansigt blid
og den evige ære få.

¹ gerning

Johan Frederiksen 1639.

59

*Mel.: Fra nederlandsk psalter 1540
Chr. Barnekow 1874*

- 1 Jeg vil mig Herren love,
som alle mine synder bar,
i troen vil jeg det vove,
til hannem mit hjerte står!
Der vil hans navn jeg skrive
og bære det til min død,
han kan min sorrig fordrive

og skille mig fra al nød.

2 Gud give mig det at lære,
som jeg det lære kan,
hvor højlig hæder og ære
dig bør af kvinde og mand;
Gud give mig det i sinde
at love min Herre god,
om ude jeg er eller inde,
Gud læske mit angerfuld' mod!

3 Han lignes ved solen den klare,
som skinner på himlen bold,
hans nåde er åbenbare,
jeg giver mig hannem i vold,
han slukker sorgen alene,
det haver jeg fundet hos mig;
jeg takke dig vil og tjene,
o Jesus, det lover jeg dig!

4 De himmelske engle i skare
de tjene dig ganske nær,
på dit bud tage de vare,
din villie er dem kær;
Gud satte dig af sin nåde
alt ved sin højre hånd,
bad dig så styre og råde
dit rige i alle land.

5 Nu flyr jeg til din nåde
og giver mig i din hånd,
du måtte vel over mig råde,
jeg går i dit ledebånd;
den stund, jeg er her i live,
jeg trøster mig ved din pagt,
hos dit ord jeg vil blive,
til dig stander al min agt.

6 O Jesus, morgenstjerne,
mit lys, mit liv, min lyst,
jeg takker dig så gerne
for al din tugt og trøst!
Gør sjæl og legem så rene,
når jeg for dommen står,
som guld og ædele stene,
som solen så lys og klar!

7 O Jesus, du livsens Herre,
du hørte nu, hvad jeg bad.
Du stedse hos mig vil være,
så bliver mit hjerte glad;
og send mig englene dine,
når jeg bortsove skal,
frels mig fra Helvedes pine,
før mig til Himmerigs sal!

Dansk Maria-verse 15. årh.

Hans Thomissøn 1569.

Bearbejdet 1873.

Del af samme salme
som "O Jesus, morgenstjerne"

60

Mel.: Halle 1714

1 Troens smykke, Jesus sød,
for al sorg min trøstens kilde:
vil mig nattens mørke hilde,
kommer du som morgenrød.
Synden med sit bitre følge:
skam og kummer, dom og død,
druknede i nådens bølge,
som af dine vunder flød.

2 Eja, hjerte, vær da glad:
Jesus vil for glæden råde,
er mit liv i Jesu nåde,
intet kan os skille ad;
søger jeg i ham min lykke,
finder jeg den fuld og hel.
Jesus, Jesus, troens smykke,
hjertets perle og juvel!

Gottfried Wilh. Sacer 1661.

Harald Vilstrup 1925.

61

Mel.: Morten Nyord 1988

Et lidet barn så lysteligt

1 Lyslevende fra Himmerig
Guds Søn kom ned til jorden,
ej som en dommer frygtelig
med lynild og med torden,
men som et barn i moders skød,
mildøjet, dejlig hvid og rød,
med stemme spæd og klinger,
med julegaver til de små:
til hver en kåbe himmelblå
og gyldne englevinger.

2 Lyslevende han vandred om
på bjerge og i dale,
og højtid blev der, hvor han kom,
en højsang var hans tale,
så til ham lytted, for ham tav,
som fugl på kvist, så storm og hav
og alle barnesjæle;
men når han tav, den klare sky,
døvtumme folk og kvinder bly
til pris fik mund og mæle.

3 Lyslevende, trods dødens kval,
før Jesus ned i Ånden
til dødnings i tågedal,
i hvilen og i vånden;
da blev Guds miskundhed kundgjort

på afgrunds rand i Helhjems port,
 hvor alt var tomt og øde;
 med glædens pil blev sorgen skudt,
 og Helveds mørke gennembrudt
 af Himlens morgenrøde ¹.

- 4 Lyslevende, trods sten og segl,
 opstod han fra de døde,
 som livets sol af Himlens spejl,
 med fryd, med glans og grøde.
 Med kød og ben i Åndens magt,
 med alt forklaret, alt fuldraget,
 opfør han i det høje;
 Guds engle og apostle så
 ham fare op på skyer blå
 langt bort fra verdens øje.
- 5 Lyslevende han sidder hist
 på tronen i det høje,
 lyslevende han kommer vist
 engang for hver mands øje.
 Lyslevende, trods hvert et nej,
 hans røst på jord sig baner vej
 med toner himmelklare.
 Hans bad er livets Jordansflod,
 hans bord er livets træ på rod
 alt for hans folkeskare.
- 6 Lyslevende med guddomsagt
 du var, du er og kommer,
 besegler åbenlyst din pagt
 som frelser og som dommer:
 Nu lever op vor sjæl på ny,
 og når du atter ses i sky,
 når domsbasunen gjalder,
 da sprænges muldets bautasten,
 da fryder sig de tørre ben,
 thi livets fyrste kalder.

¹ 1 Pet 3,18-10

*N.F.S. Grundtvig 1843. 1847.
 Bearbejdet 1913.*

62

Mel.: Erik Haumann 1988

- 1 Du fødtes på jord
 og lå som et spædbarn i favn hos din mor.
 Du leged, du voksed, du lo, og du græd;
 hvor vi end skal være, dér følger du med
 som livsglæden bag
 hver gudskabte dag.
- 2 Hver gudskabte dag
 blev levet af dig til vor Herres behag.
 Hvor vi ser en tigger, der er til besvær,
 dér rækker du gudsbarnet menneskeværd

– det daglige brød
 fra fødsel til død.

- 3 Fra fødsel til død,
 dér færdes vi sikkert i lyset, der brød
 fra graven, da kvinder ved Helvedes port
 fandt engle, der sendte dem sejrende bort.
 Din død var en dåb ¹
 til tro og til håb.
- 4 Til tro og til håb
 blir børnene lagt i din favn under dåb.
 Dér tar du imod dem og giver dem magt
 til nyfødt at leve på det, du har bragt:
 Velsignelsens ord
 til liv her på jord.
- 5 Til liv her på jord
 er brødet og vinen på alterets bord.
 Dér kommer vi trætte, dér knæler vi ned;
 du løfter dit ansigt og lyser Guds fred.
 I dig får vi ord
 til bønnen fra jord.
- 6 Så beder vi: Giv
 os mod til at leve et menneskeliv,
 at vokse i kærlighed, folde os ud,
 til alt bliver ét i en lovsang til Gud,
 som sendte sit ord
 i dig her til jord.

¹ Luk 12,50

Lisbeth Smedegaard Andersen 1988 og 1996.

Tidens fylde

Bebudelsen af Guds Søns Fødsel

Mel.: H.O.C. Zinck 1801

Nu kom der bud fra englekor

63

- 1 Nu kom her bud fra englekor,
 at Gud vil nederstige,
 hans Søn, som i det høje bor
 og ejer ærens rige,
 vil tage sig vort kød oppå
 og manddom få,
 det nyt er uden lige.
- 2 Maria nu et budskab får
 fra Gud, som engle byder
 og i sit ærinde formår,

at de hans bud adlyder.
Den Gud-velyndte jomfrusjæl
ved Gabriel
Guds huld og hilsen nyder.

- 3 “Livsaligste blandt kvindekøn!
Gud vil dig højt begave,
thi Guds enbårne kære Søn
skal bolig i dig have
og i dit lives jomfruskrin,
et sted for sin
undfangelse vil lave.
- 4 Guds kraft dig overskygge skal,
dit liv en søn skal bære,
med guddoms fylde uden tal
han og dit kød skal ære.
Ja, Jesus er hans søde navn,
som i din favn
skal født og fostret være.
- 5 Han er Guds Søn så stor og stærk,
som Satan skal bekrige;
Guds engle i det underværk
begærer ind at kige.
Ved ham skal Jakobs hus bestå,
thi han skal få
et evigt kongerige.”
- 6 Det jomfruliv velsignet er
med livsens rene drue,
Guds Søn hun under hjertet bær,
som hendes bryst skal suge.
Dér ligger Gud, et lidet nor,
og sagte gror.
Det under er at skue!
- 7 O søde Jesus, lad din Ånd
mig kraftig overskygge,
bered mit hjerte ved din hånd,
at du deri kan bygge,
at jeg kan også åndelig
undfange dig
og aldrig fra dig rykke.
- 8 Så skal din Himmel i mig her
ved din Ånds kraft begynde,
mit hjerte, sjæl og alt begær
sig op til Gud skal skynde,
indtil jeg bliver englelig
i Himmerig
og aldrig mer skal synde.

Luk 1,26-38

Thomas Kingo 1689. Bearbejdet 1699.

64

Mel.: H.O.C. Zinck 1801

/ Th. Laub 1918

- 1 Nu kom der bud fra englekor,
at Gud herved vil stige;
hans Søn, som i det høje bor
og ejer ærens rige,
han sig vort kød vil tage på
og blandt os gå;
det nyt er uden lige.
- 2 Til Nazaret det budskab går,
som Gud sin engel byder,
Maria dér en hilsen får,
vidunderlig den lyder;
som lyn indtræder Gabriel
med et hilsæl,
som skrækker, skønt det fryder.
- 3 Livsaligste blandt Evas køn!
Gud så til dig i nåde,
du føde skal Guds egen Søn,
som haver alt at råde,
som strækker ud sin kongestav
fra hav til hav,
til alle slægters både.
- 4 Guds kraft dig overskygge skal,
og Ånden fra det høje
med nåde uden mål og tal
sig over dig skal bøje;
og Jesus er hans søde navn,
som du i favn
skal se med moderøje! –
- 5 O Herre Jesus, lad din Ånd
mig kraftig overskygge,
bered mit hjerte ved din hånd,
at du deri kan bygge,
at også jeg kan åndelig
undfange dig
og aldrig fra dig rykke!
- 6 Så skal din Himmel i mig her
ved Åndens kraft begynde,
mit hjerte, sjæl og al begær
sig op til Gud skal skynde,
indtil jeg bliver engle lig
i Himmerig
og aldrig mer skal synde!

Luk 1,26-38

Thomas Kingo 1689.

N.F.S. Grundtvig 1837.

Frederik Hammerich 1852.

65

Mel.: Joachim a Burck 1594

- 1 Maria hun var en jomfru ren,
som Skriften os mon vise,
hun fødte en søn foruden mén,
ham skal vi evig prise;
han haver os alle af synden løst,
han give os trøst
og Himmerigs evige lise!
- 2 Stod mestrene alle på en plet,
det var så favr en skare,
de kunne dog ej med klogskab ret
hans godhed åbenbare;
så er han af nåde og sandhed fuld,
han være os huld,
når vi skal af verden fare!
- 3 Profeter forkyndte ved Guds Ånd,
at Kristus vil af nåde
os frelse fra døds og Djævels bånd
og så fra syndens våde;
og alle, som tror på hans navn for vist
foruden al tvist,
det vorder til evig både.
- 4 Af Isai stub den rette kvist
og Jakobs lyse stjerne,
det er du, vor Herre Jesus Krist,
dig priser vi så gerne;
thi nådelig rejste af Adams fald
du skabningen al,
du styre os vil og værne.
- 5 O, kunne jeg alskens tungemål
og Skriftens dyb udfinde,
og var så min tunge gjort af stål
og englerøst derinde,
da skulle på knæ jeg kaste mig
og påkalde dig
vel hundrede tusind sinde.
- 6 Min synd er mangfoldig som sand i strand,
som støv i solens strime,
Gud løse mig nu af syndens bånd
og helst i dødens time!
Gud lade mig aldrig blive fortabt,
du haver mig skabt,
du nåde og fred mig give!

*Dansk Mariavise 15. årh.
Hans Thomissøn 1569.
N.F.S. Grundtvig 1837.
Bearbejdet 1889 og 1951.*

66

Mel.: Harald Gullichsen 1980

- 1 Vi synger med Maria
vor store glæde ud
til ham, som gav os Jesus,
til Himlens høje Gud.
For helligt er hans navn,
ja helligt er hans navn.
- 2 Hans arm er stærk og mægtig,
med vælde går han frem,
men ser de små og svage
og elsker netop dem.
For helligt er hans navn,
ja helligt er hans navn.
- 3 Han lar sin nåde strømme
mod sine børn på jord.
Han holder det, han lover.
Vi stoler på hans ord.
For helligt er hans navn,
ja helligt er hans navn.
- 4 Se, alle folk på jorden,
det storværk, Gud har gjort:
De sultne gir han gaver,
de rige sendes bort.
For helligt er hans navn,
ja helligt er hans navn.
- 5 Istem den store lovsang
om al Guds kærlighed!
Syng glædens sang om Jesus
i tid og evighed!
For helligt er hans navn,
ja helligt er hans navn.

*Eyvind Skeie 1980.
Peter Balslev-Clausen 1993.*

67

Mel.: Mæt min sjæl, o Jesus sød

- 1 Store Gud og frelsermand,
hvo er den, der lignes kan
ved din guddoms store kraft?
Ingen har fra Adam haft
slig en Fader, slig af køn,
slig en moder, skær og skøn,
der har født en jomfrusøn.
- 2 Døberen, o store Gud,
som løb for i vejen ud
til at vise verden dig,
han så højt undskylder sig,
at han er kun blot en røst,
som mod syndens sår og brøst

prædiket al verdens trøst.

3 Han ej værdig kender sig
dine sko at løse dig.
Hvad er da jeg Adams barn?
Skygge, støv og jord og skarn!
Jeg er ikke værd at stå
på den jord, du trådte på,
eller i din forgård gå.

4 Men, o Jesus, Davids rod ¹!
Jeg vil dig med bøn og bod
rede og berede sted
i min sjæl og hjertet med:
Tag det hen og dan det bedst,
kom derind og vær min gæst,
giv en salig julefest!

¹ Es 11,1; Åb 5,5

Joh 1,19-28

Thomas Kingo 1689.

Jfr. "Søde Jesus, Davids rod"

Advent

68

Mel.: A.P. Berggreen 1852

- 1 Vær velkommen, Herrens år,
og velkommen herhid!
Julenat, da vor Herre blev født,
da tændte sig lyset i mørkets skød.
Velkommen, nytår, og velkommen her!
- 2 Vær velkommen, Herrens år,
og velkommen herhid!
Påskemorgen, da Herren opstod,
da livstræet fæsted i graven rod.
Velkommen, nytår, og velkommen her!
- 3 Vær velkommen, Herrens år,
og velkommen herhid!
Pinsedag, da Guds Ånd kom herved,
da nedsteg Guds kraft til vor skrøbelighed.
Velkommen, nytår, og velkommen her!
- 4 Vær velkommen, Herrens år,
og velkommen herhid!
Herrens år med vor Guds velbehag
nu bringer os glæde hver Herrens dag.
Velkommen, nytår, og velkommen her!

Dansk adventssalme (1556).

N.F.S. Grundtvig 1849.

69

Mel.: Fader vor i Himmerig

- 1 På Jesu død og blodig sår
begynder jeg mit kirkeår;
hans rejse til Jerusalem
gør, at jeg vandrer trøstig frem,
det sidste trin skal blive godt,
ret lige op til Zions slot.
- 2 På Jesu sande livsens ord
min tro og salighed beror;
den vej, han viser, vil jeg gå,
den arv, han lover, vil jeg få,
og uden ordets klare skin
jeg ej vil gøre mindste trin.
- 3 Min Jesus jeg mig ofre vil
og al den del, mig hører til;
ej noget er så godt og rart,
at det for ham skal blive spart,
hvad ham til ære kastes hen,
det findes tusindfold igen.
- 4 Jeg holder daglig kirkegang
med ordets læsning, bøn og sang,
hosianna mig i mund og sind
skal følge både ud og ind,
fordi, du Davids søn! du est
mit hjertes daglig frydefest.
- 5 O Gud ske lov til evig tid,
at tiden er så himmelblid,
ret ligesom det var en vår
til evighedens kirkeår,
at vi kan her begynde på
for tronen nat og dag at stå.
- 6 Hosianna! milde Davids søn,
vor ærenpris og tusindskøn!
O, måtte dog den ganske jord
nu blive til et syngekor,
al verden til en helligdom,
fordi Guds Søn til verden kom!
- 7 Op, Zion! Læg din enkedragt,
ifør dig lysets brudepragt!
Strø palmer for hans fødders gang,
og mød din skat med frydesang!
Forkynd, hvor sød han er og blid
fra nu og indtil evig tid!

Hans Adolph Brorson 1742.

70

Mel.: N.W. Gade 1852
Th. Laub 1917

- 1 Op! thi dagen nu frembryder,
som den ganske verden fryder;
op! thi nådens gyldne år
frem med lys og glæde går,
som de gamle før så såre
ventede med længselståre.
Halleluja, halleluja!
- 2 Han, som mange majestæter,
fromme fædre og profeter
har tilforne villet se,
og det dog ej kunne ske,
han til os så kærlig kommer,
o, en yndig nådes-sommer!
Halleluja, halleluja!
- 3 Han, som Abraham var lovet,
menighedens liv og hoved,
Jakobs krone, sol og lyst,
alle folkes fryd og trøst,
han drog ind hos os omsider,
sagtelig til Zion rider.
Halleluja, halleluja!
- 4 Nu må skyggen bort sig vende ¹
og det billedværk få ende.
Hvad skal offerdyrets blod?
Jesus gav os evig bod.
Hvad har pagtens ark at sige?
Her er nådens rette rige.
Halleluja, halleluja!
- 5 Mose rige nu ophører,
Kristi friheds Ånd os fører,
borte er den trældoms frygt;
hvo Guds nåde ret har søgt,
kan sig i vor frelser fryde,
børnefriheds stand at nyde.
Halleluja, halleluja!
- 6 Nu er forhæng sønderrevet
og en indgang åbnet blevet,
i Guds helligdom at gå,
for ham uden frygt at stå;
han, som verdens lys er blevet,
nattens mørkhed har fordrevet.
Halleluja, halleluja!
- 7 Derfor, Zion, op at sjunge
og velsigne denne konge,
giv ham mund og hjerte til!
Du er brud, med dig han vil
riget dele, lad dig føre

ham til offer, lad dig høre:
Halleluja, halleluja!

¹ Hebr 8,5-6; 10,1.

Johann Anastasius Freylinghausen 1714.
Hans Adolph Brorson 1733.
Bearbejdet 1885.

71

Mel.: J.P.E. Hartmann 1861

- 1 "Blomstre som en rosengård
skal de øde vange,
blomstre i et gyldenår,
under fuglesange!
Mødes skal i stråledans
Libanons og Karmels glans,
Sarons yndigheder.
- 2 Ryste mer ej noget knæ!
Ingens hænder synke!
Skyde hvert udgået træ!
Glatte sig hver rynke!
Rejse sig det faldne mod!
Rinde let uroligt blod!
Frygt og sorg forsvinde!
- 3 Herren kommer, Gud med os! ¹
Troen på ham bier.
Byde vil han fjenden trods
som sit folks befrier.
Alt betales på ét bræt:
Fjenden sker sin fulde ret,
folket dobbelt nåde.
- 4 Skæres for den sorte stær
skal da øjne mange,
døve øren fjern og nær
høre frydesange!
Som en hind da springer halt,
stammer ², som for målløs gjaldt,
løfter klart sin stemme."
- 5 Så i Herrens helligdom
grant Esajas spåde,
tiden randt, og dagen kom
med Guds lys og nåde,
med den Guds og Davids søn,
som gør end, i lys og løn,
Paradis af ørke.
- 6 Ære med vor høje drot,
med hans Ånd tillige!
Sammen de gør alting godt
i vort Himmerige;
døve, selv på gravens bred,
øren får at høre med,

stummes læber sjunge.

- 7 Højt bebude gyldenår
glade nytårssange!
Blomstre som en rosegård
skal de øde vange.
Mødes skal i stråledans
Libanons og Karmels glans
Sarons yndigheder.

¹ Immanuel

² en stammende

Es 35,1-6

N.F.S. Grundtvig 1837.

72 *Mel.: O, kommer hid dog til Guds Søn*
Alt, hvad som fuglevinger fik

- 1 Stat op i gry, min Gud, stat op!
Adspredes, flygt, du fjendetrop,
lær hvad det er at grue!
Forsvind som røg i luftens skød,
hensmelt som voks for ild og glød!
Kan du Guds ansigt skue?
- 2 Op, glædes alle, glædes nu,
og kommer sorg ej mer i hu,
retsindige og fromme!
O, bryder fluks i lovsang ud
for eders Herre, eders Gud,
ved navn at ihukomme!
- 3 Så hånd på værket, nøler ej,
men baner for den konge vej,
som farer på det jævne!
Han er de faderløses trøst,
han hører nådig enkens røst,
og han har guddomsevne.
- 4 Han låner hus til hver forladt,
af lænker han udløser brat
og hjælper op af grave;
til marken gold den Herre god
udspringe bød en nådeflod,
nu blir den som Guds have.
- 5 Den fylder han med liv og lyst
og planter for de arme trøst,
som de har længtes efter,
og dem, som bærer julebud,
indskyder du, al nådens Gud,
et ord med kæmpekræfter.
- 6 Velsignet være Gud, vor drot!
Med salighed, af nåde blot,
det har nu gode veje;
thi hos vor Gud og Herre sød

er udvej fra den bitre død,
fra gravens mørke leje.

- 7 O, jubler for ham! Ser I ej,
igennem himle går hans vej,
med solens løb fra østen.
En strøm af lys er heltens spor,
og guddomskraft er i hans ord;
o, lytter dog til røsten!
- 8 Lovsynger ham i gry og kvæld
med livets strøm af Jakobs væld,
I kirker alle sammen!
Istem for ham, vor Gud, vor drot,
hvert folk på jorden, stort og småt,
halleluja og amen!

Sl 68

N.F.S. Grundtvig 1837.

73

Mel.: G.C. Strattner 1691

- 1 Tak og ære være Gud,
som har ført sit løfte ud
og til syndres salighed
sendt sin kære Søn hened.
- 2 Hvad de gamle fædre sig
ønskede så hjertelig,
og hvad fordums lovet var,
Herren herligt opfyldt har.
- 3 Vær velkommen, du min fred,
dig ske tak i evighed!
Drag, o Jesus, ind til mig,
vejen selv du bane dig!
- 4 Kom, du ærens konge, kom!
Hjertet er din ejendom,
rens det, dan det, som du vil,
jeg kun dig vil høre til.
- 5 Med din trøst min sjæl opfyld
for min frygts og armods skyld,
at i troen idelig
jeg må hænge fast ved dig,
- 6 at når du i herlighed
kommer anden gang hened,
jeg kan dig i møde gå
og retfærdig for dig stå.

Heinrich Held 1658.

N.J. Holm 1829.

74

Mel.: Jac. Regnart 1576

- 1 Fryd dig, du Kristi brud,
og mød din Herre Gud!
For hånden er hans nåde,
som dig profeten spåde.
Hosianna! hæder og ære
skal denne vor konning være!
- 2 Gak ud af dit paulun,
og se et glædens syn!
Her rider ærens konning,
glæd dig, du Zions dronning!
Hosianna! hæder og ære
skal denne vor konning være!
- 3 Et asen hannem bær,
dog er det herrefærd;
hans pragt er såre ringe,
dog kan han døden tvinge.
Hosianna! hæder og ære
skal denne vor konning være!
- 4 Sagtmodig, from og god
er han i sind og mod;
han nåde har at føre,
den skal hans brud tilhøre.
Hosianna! hæder og ære
skal denne vor konning være!
- 5 Lad op din port så vid!
Din Jesus kommer hid,
han agter dig at gæste,
din salighed til bedste.
Hosianna! hæder og ære
skal denne vor konning være!
- 6 Strø grene på hans vej,
spar dine klæder ej!
Alt folket bære palmer
og sjunge højtidsalmer!
Hosianna! hæder og ære
skal denne vor konning være!
- 7 Umyndige og små
lad gøre ligeså!
Den hele folkeskare
med fryd og jubel svare:
Hosianna! hæder og ære
skal denne vor konning være!

*Matt 21,1-9**Dansk (1632). N.F.S. Grundtvig 1832.**P. Hjort 1840. J.P. Mynster 1845.**Bearbejdet 1889. 1951.*

75

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 Fryd dig, du Jesu brud!
Her er et himmelbud,
som tydelig skal sige
fra Gud i Himmerige,
dig skal han stærkt forkynde:
Du har vor Herres ynde.
- 2 Fryd dig, du Jesu brud!
Så stor en Herre Gud,
så vældig i sit rige,
så herlig uden lige,
og du, en fattig kvinde,
skal sådan brudgom finde.
- 3 Fryd dig, du Jesu brud!
Nu ser det ikke ud
som før i Edens have,
da alting gik af lave,
da Satan var din lige
og Helvede dit rige.
- 4 Fryd dig, du Jesu brud!
Hvor er den regn og slud
af vredens grumme torden?
Det klarer op på jorden,
thi solen af det høje
dig vinker med sit øje.
- 5 Fryd dig, du Jesu brud!
Af trængsels hytte ud!
Er det nu tid at klage
i slige bryllupsdage? ¹
Tænk ej på verdens jammer,
men på dit brudekammer!
- 6 Fryd dig, du Jesu brud,
Og smyk dig for din Gud!
Din brudgom dig vil hente,
hver time kan du vente,
at du får bud at træde
til Himlens bryllupsglæde.

¹ Matt 9,15*Hans Adolph Brorson 1733.*

76

Mel.: H.O.C. Zinck 1801

- 1 Glæd dig, Zion, glæd dig, jord!
Se, din konge til dig kommer:
Glæd dig i din vinter, Nord!
Kristus bringer evig sommer.
På hans tog borttag hver sten!
Smyk hans vej med hellig gren!

Bred på stien højtidsklæder!
Der er fryd, hvor han fremtræder.

- 2 Saligt, hvor han drager ind,
saligt er det folk, det rige:
Der skal sorgen fly af sind,
der skal synd og død bortvige;
der skal kærligheden bo,
der skal fredens palme gro,
der skal håbet evig bygge
under kerubvingers skygge.
- 3 Bøj dig for din konge, sjæl!
Verdens konger, bøjer eder!
Stolte magt og højhed, knæl!
Tronen for Guds Søn bereder!
Se, i ånders store land
kongespiret fører han:
Mørkets magter for ham vige –
hans er salighedens rige.
- 4 Over de genløstes land
han på nådens stol er dommer.
Evig lovet være han!
I Gud Herrens navn han kommer.
Sjung, hver sjæl, med tak og bøn:
Hosianna, Davids Søn!
Sjung, mens alle knæ sig bøje,
hosianna i det høje!
- Matt 21,1-9.*
B.S. Ingemann 1825.

77

Mel.: Genève 1551

- 1 Gør døren høj, gør porten vid!
Den ærens konge kommer hid;
han hersker over alle land
og er al verdens frelsermand.
- 2 Retfærdig kommer han herved
og bringer liv og salighed;
sagtmodig er med hjælp han nær,
barmhjertighed hans scepter er.
- 3 Han os bebuder glædens år,
vor nød ved ham en ende får;
derfor af stemmer uden tal
en frydesang ham møde skal.
- 4 O, salig er den stad for vist,
hvis konge er den Herre Krist;
så vel det hvert et hjerte går,
hvor denne konge indgang får.
- 5 Han er den rette glædessol,
som lyser fra Guds nådestol;

ved ham, Guds Søn, det lysne må
udi vort hjertes mørke vrå.

- 6 Jeg hjertets dør vil åbne dig,
o Jesus, drag dog ind til mig!
Ja, ved din nåde lad det ske,
at jeg din kærlighed må se!
- 7 Og ved din Helligånd os led
på vejen frem til salighed,
at her vi dig lovsynge må,
indtil vi for dit ansigt stå!

Sl 24,7-10

Georg Weissel (1642).

N.J. Holm 1829.

78

Mel.: Jeg vil din pris udsjunge

- 1 Op, Zion, at oplukke
din hjerteport og -dør!
Slå lås for sorg og sukke,
og græd ej nu som før!
Din længsel og attrå,
din konge, som du venter,
din Jesus, som dig henter,
går for din dør at stå.
- 2 Dig vil jeg, Jesus, give
mig med min sjæl og alt,
du skal min ejer blive,
du har mig og betalt.
Kom, Jesus, til mig ind!
Med hjerte, mund og tunge
hosianna vil jeg sjunge,
kom, fyld min sjæl og sind!
- Thomas Kingo 1689.*
P.A. Fenger 1857.

79

Mel.: M. Teschner 1615

- 1 Hvorledes skal jeg møde,
og favne dig, min skat?
Du skønne morgenrøde
mod al min jammers nat!
Min Jesus, sig, hvorledes
mit arme hjerte skal
opsmykkes og beredes
dig til en brudesal.
- 2 Dit Zion palmer svinger
til evigt sejrstegn,
og frydens tone klinger
i nådens blide egn;
mit hjerte dig til ære
skal grønnes som en skov,
og alt mit liv skal være

din kærlighed til lov.

3 Jeg lå i bånd og fængsel,
du førte mig herud,
jeg stod i spot og trængsel,
du tog mig til din brud;
for mig at få ophøjet
du bar min skam og brøst;
hvad du så tungt har pløjet,
er mig en evig høst.

4 Ej andet fra dit rige
har draget dig herved
end din den uden lige
grundløse kærlighed.
Da jeg i mørkheds sæde
og Satans rige sad,
da kom du selv, min glæde,
og gjorde mig så glad.

5 Kom, bange sjæl, at skrive
dig det i hjertet ind,
lad denne glæde drive
igennem sjæl og sind,
at hjælpen er til stede,
at Jesus selv er her,
han vil dig trøste, glæde
og altid have kær.

6 Du skal ej heller klage,
at du ham ej skal få,
han kommer selv at tage
dig ud af jammers vrå,
han kommer selv, han kommer
at dæmpe al din ve
og gør en liflig sommer
af al din trængsels sne.

Paul Gerhardt 1653.

Hans Adolph Brorson 1733.

80

Mel.: Peter Møller 1978

1 Det første lys er ordet, talt af Gud,
det skabte liv, hvor alt var øde,
med fuglesang, med blomster, der sprang ud,
med glæde over markens grøde.

2 Det andet lys blev tændt i Betlehem,
Guds Søn steg ned fra Himlens høje
og delte jorden med os som sit hjem
med al dens fryd og al dens møje.

3 Det tredje lys har intet øje set,
det lyser gennem hjertesorgen
og melder, det umulige er sket,
det tredje lys er påskemorgen.

4 Det fjerde lys har ild fra alle tre,
en pinseglød i vores hjerte,
så vi for dem, der intet lys kan se,
kan tænde kun en lille kerte.

Johannes Johansen 1963, 1971 og 1974.

81

Mel.: Chr. Vestergaard-Pedersen 1978

1 Hør det, Zion, trøst for al din vé:
den, du venter, får du snart at se.

2 Vist er natten om dig mørk og kold;
end du kender dig i vinters vold.

3 Se nu dog i øst et morgenskær,
som bebuder dig, en dag er nær.

4 Ja, en sol oprinder for dig nu.
Vend dig da mod lyset, glad i hu.

5 Han, som evigt i det høje bor,
kommer til dig i sit kirkeord.

6 Hør det ord med trøst for al din vé,
se det lys, hvori du ham kan se!

7 ham, der herligt over sky opfør
og gør plads for dig ved Himlens bord.

8 ham, som kommer på sin dag igen
for at hente sine små der hen. –

9 “Se, han kommer.” Det er nådens år,
vi i dette ord i møde går.

K.L. Aastrup 1950.

82

*Mel.: Som lilliens hjerte kan
holdes i grøde*

1 Vi sidder i mørket, i dødsenglens skygge,
for natten om advent er tærende lang.
Vi længes, vi længes mod morgenens lykke,
mod solopgangstimen med fuglenes sang,
thi Herren har svoret
at komme i ordet
med styrke, med almagt i Ånden til stede,
som nærer vort håb, og som bærer vor glæde.

2 Nu sidder vi stumme og venter på stunden,
da Herren vil komme, besøge sit folk
og lægge os levende lovsang i munden,
Guds Ånd fra det høje vil være vor tolk.
Vor vantro skal vige,
Guds sol skal da stige
med budskabet: Ingen skal utrøstet græde,
det nærer vort håb, og det bærer vor glæde.

3 Befriet blir vi for hver eneste fjende,
selv fjenden, der har vore hjerter besat.
Da lærer Gud selv os vor frelse at kende
i ordet, der lyder: Din synd er forladt.
Da synger vi stumme
en sang, der kan rumme
det ord, hvor Guds mægtige Ånd er til stede,
som nærer vort håb, og som bærer vor glæde.

4 Vor Gud skal vi tjene med fryd alle dage,
foruden al frygt skal hans åsyn vi se.
Han leder vor fod ad den vej, vi skal drage
til freden, der heler vort suk og vor ve.
Gud selv ihukommer
som frelser og dommer
den pagt, der ej rokkes af ny eller næde,
den nærer vort håb, og den bærer vor glæde.

Luk 1,67-80.

Johannes Johansen 1996.

83 *Mel.: Chr. Vestergaard-Pedersen 1999*

1 Det er, hvad Guds kirke i håbet véd,
at vist den skal komme, den skønne dag
vor jord til fred,
der samler de adskilte folkeslag
i tro og bod
om kvisten, der skød af Isajs rod.

2 Hvad varslet der blev om den Isajs kvist,
det tyder vi nu i Guds kirke frit
om Jesus Krist,
hvis budskab sig bredte i verden vidt
til banges trøst
og svares herfra med lovsangsrøst.

Es 11,1-10

K.L. Aastrup 1965.

84 *Mel.: O kommer hid dog til Guds Søn
Alt hvad som fuglevinger fik*

1 Op, glædes alle, glædes nu!
Med fryd opfylder sind og hu
i Herren, eders glæde!
Thi Jesus han er nu så nær
og vil, fordi han har os kær,
udi vort kød sig klæde.

2 Bort sorg, og krænk ej mer vort sind!
Guds glæde lukker vi nu ind,
at vi kan Jesus favne
med bøn og hjertens tak og tro;
i ham skal alt vort håb og ro
sin glæde aldrig savne.

3 Din fred, o Gud, som overgår
alt det, som sind og sans formår,

vort hjerte så bevare
i Kristus Jesus, at vi må
så stor en juleglæde få,
som aldrig kan bortfare!

Fil 4,4-7

Thomas Kingo 1689.

85 *Mel.: Mæt min sjæl, o Jesus sød*

1 Søde Jesus, Davids rod ¹,
kæmpestærk og barnegod,
kongesøn fra englehjem,
frelser født i Betlehem!
Du, som giver nytår bedst,
kom herind og vær vor gæst,
gør en liflig julefest!

¹ *Es 11,1; Åb 5,5*

Thomas Kingo 1689.

N.F.S. Grundtvig 1831.

Oprindelig del af

“Store Gud og frelsermand”

86 *Mel.: Hvorledes skal jeg møde
Mit hjerte altid vanker*

1 Nu vil vi os forsamle
i Jesu Kristi navn,
de unge med de gamle
skal løbe ham i favn;
han er vor julegave,
vor glæde, lyst og liv,
i ham vi og vil have
vor juletidfordriv.

2 O Jesus! dig at finde
er vores fulde agt;
ak, giv os ret i sinde,
at gå med samlet magt,
din krybbe at omringe
med hjertens tak og tro,
at salmerne kan klinge
i hver mands hus og bo!

Hans Adolph Brorson 1732.

Jul. Jesu fødsel

87 *Mel.: C. Balle 1850*

1 Det kimer nu til julefest,
det kimer for den høje gæst,
som steg til lave hytter ned
med nytårgaver: fryd og fred.

2 O, kommer med til Davids by,

- hvor engle sjunger under sky;
o, ganger med på marken ud,
hvor hyrder hører nyt fra Gud!
- 3 Og lad os gå med stille sind
som hyrderne til barnet ind,
med glædestårer takke Gud
for miskundhed og nådebud!
- 4 O Jesus, verden vid og lang
til vugge var dig dog for trang,
for ringe, om med guld tilredt
og perlestukken, silkebredt.
- 5 Men verdens ære, magt og guld
for dig er ikkun støv og muld;
i krybben lagt, i klude svøbt,
et himmelsk liv du har mig købt.
- 6 Velan, min sjæl, så vær nu glad,
og hold din jul i Davids stad,
ja, pris din Gud i allen stund
med liflig sang af hjertens grund!
- 7 Ja, sjunge hver, som sjunge kan:
Nu tændtes lys i skyggers land,
og ret som midnatshanen gol,
blev Jakobs stjerne til en sol ¹.
- 8 Nu kom han, patriarkers håb,
med flammeord og himmeldåb;
og barnet tyder nu i vang,
hvad David dunkelt så og sang.
- 9 Kom, Jesus, vær vor hyttegæst,
hold selv i os din julefest!
Da skal med davidsharpens klang
dig takke højt vor nytårssang.
- 3 Så lad os mærke tegnet ret:
i stalden hist, i krybbe slet,
der vil vi finde barnet lagt,
som har al verden i sin magt.
- 4 Så går vi da så hjerteglad
med hyrderne til Davids stad
og ser den julegave skøn,
Guds egen elskelige Søn.
- 5 O, vær velkommen, ædle gæst!
For syndres skyld du kommen est
i verdens jammer ned til mig.
Jeg aldrig kan fuldtakke dig.
- 6 På hø og strå du ligger der
i klude svøbt, o Herre kær;
dog stråler ingen trone så
som her din armods ringe strå.
- 7 Var verden nok så vid og lang,
dig var den dog en vugge trang
og dig ej værd, var den end fuld
af perler, ædelsten og guld.
- 8 Således det behaged dig
den sandhed at forkynde mig,
at verdens ære, magt og guld
for dig er ikkun støv og muld.
- 9 Min kære Herre Jesus Krist,
gør dig en vugge i mit bryst,
tag herberg i mit hjerte der,
at jeg dig aldrig glemmer mer!
- 10 Pris være Gud i sang og bøn,
som skænkede os sin egen Søn!
Så vil vi glemme sorg og savn
og holde jul i Jesu navn.

¹ 4 Mos 24,17

Martin Luther 1535.

N.F.S. Grundtvig 1817. Bearbejdet 1852.

Jfr. "Fra Himlen højt kom budskab her"

Martin Luther 1535. (Hans Tausen 1544)

Dansk 1569.

J.L.A. Kolderup-Rosenvinge 1845.

Jfr. "Det kimer nu til julefest"

88

Mel.: Leipzig 1539

- 1 Fra Himlen højt kom budskab her
med nyt til alle fjern og nær,
godt budskab os nu føres til,
derom vi evig sjunge vil.
- 2 I dag et lidet barn er fød
til bod for verdens synd og nød;
det er den Herre Jesus Krist,
som frelse bringer os for vist.

89

*Mel.: Melodi fra 15. årh.
/ Spangenberg 1568*

- 1 Fra Himlen kom en engel klar,
for hyrders øjne åbenbar,
han sang så sødt: Nu giver agt
på barnet svøbt, i krybben lagt!
- 2 I Betlehem, i Davids stad,
som skrevet står på spådomsblad,
der fødtes han, den Herre bold,
som er al verdens sol og skjold.

3 Det er den Herre Jesus Krist,
og juble må I nu for vist,
thi ét er blevet Gud og mand,
så eders broder er nu han.

4 Hvad mægter nu vel synd og død!
Gud er med eder i al nød;
lad storme nu al Helveds magt,
Guds Søn med eder står i pagt!

5 Slå nu til ham kun al jer lid,
han svigter ej til evig tid!
Så lad kun komme, hvo der vil,
hans overmand er dog ej til!

6 Lad fnyse her, lad rase hist!
Guds slægt dog sejre må til sidst.
Så tak da Gud af hjertens grund,
tålmodig, glad i allen stund!
Martin Luther 1543. (Hans Tausen 1544).
Hans Thomissøn 1569.
N.F.S. Grundtvig 1837.
Bearbejdet 1889.

90 *Mel.: Pontoppidans salmebog 1740*
Th. Laub 1915
Jeg kender ham, hvem jeg har overgivet

1 Vor Jesus kan ej noget herberg finde
i Betlehem, sin egen fædreby,
han lader der i ringe svøb sig binde,
hvor ellers fæ og får går ind i ly,
en krybbe er hans første eje,
det tørre græs og strå hans første barneleje.

2 Den Herre har sig fattigdom tilegnet,
som alle gode gaver har i hånd,
og bliver slet blandt arme syndre regnet,
indtil han sønderriver Satans bånd;
nu er her liv for alle døde,
fordi Guds egen Søn på Jorden lod sig føde.

3 Velsignet være Herrens store nåde,
hans store magt til evigt minde sat,
som vidste på vor jammer bod at råde
i denne underfulde nådes nat.
Velsignet mørke, uden lige,
da lyset selv brød frem af søde Himmerige!

4 Så vil vi os trods alle fjender fryde,
Gud har os givet det, ham kærest var,
og lader alle nådestrømme flyde,
hvad er der, som han os ej givet har!
Så være ham da også livet,
og hvad vi er og har, til evigt offer givet.
Johan Daniel Herrnschmidt 1714.
Hans Adolph Brorson 1733.

91 *Mel.: A.P. Berggreen 1832*
C.E.F. Weyse 1838

1 Velkommen igen, Guds engle små,
fra høje himmelsale,
med dejlige solskinsklæder på,
i jordens skyggedale:
Trods klingrende frost, godt år I spå
for fugl og sæd i dvale.

2 Vel mødt under sky på kirkesti,
på sne ved midnatstide!
Udbære vor jul ej nænner I,
derpå tør nok vi lide;
o, ganger dog ej vor dør forbi,
os volder ej den kvide!

3 Vor hytte er lav og så vor dør,
kun armod er derinde,
men gæstet I har en hytte før,
det drages vi til minde;
er kruset af ler og kagen tør,
deri sig engle finde.

4 Med venlige øjne himmelblå,
i vugger og i senge,
vi puslinger har i hver en vrå,
som blomster gror i enge;
o, synger for dem, som lærker slå,
som hørt de har ej længe!

5 Så drømmer de sødt om Betlehem,
og er det end forblommet,
de drømmer dog sandt om barnets hjem,
som lå i krybberummet,
de drømmer, de leger jul med dem,
hvis sang de har fornummet.

6 Da vågner de mildt i morgengry,
og tæller mer ej timer,
da hører vi julesang på ny,
som sig med hjertet rimer,
da klinger det sødt i højen sky,
når juleklokken kimer.

7 Da vandrer Guds engle op og ned
på salmens tonestige,
da byder vor Herre selv Guds fred
til dem, den efterhige:
Da åbner sig Himlens borgeled,
da kommer ret Guds rige.

8 O, måtte vi kun den glæde se,
før vore øjne lukkes,
da skal, som en barnemoders ve,
vor smerte sødt bortvugges.

Vor Fader i Himlen! lad det ske,
lad julesorgen slukkes!
N.F.S. Grundtvig 1824.

92

Mel.: Henrik Rung 1857

1 Kimer, I kløkker! ja, kimer før dag i det dunkle!
Tindrer, I stjerner, som englenes øjne kan
funkle!

Fred kom til jord,
Himmelens fred med Guds Ord.
Æren er Guds i det høje!

2 Julen er kommet med solhverv for hjerterne
bange,
jul med guds barnet i svøb under englenes sange,
kommer fra Gud,
bringer os glædskeens bud.
Æren er Guds i det høje!

3 Synger og danser, og klapper i eders småhænder,
menneskebørnene alle til jorderigs ender!

Født er i dag
barnet til Guds velbehag.
Æren er Guds i det høje!

N.F.S. Grundtvig 1856.

93

Mel.: Kraften fra det høje

1 Himlens morgenrøde
sig lod på jorden føde
ved midnatstid i Betlehem,
den dunkle vrå blev lysets hjem.
Ære være Gud i det høje!

2 Himlens morgenrøde
for levende og døde
oprandt, da Guds enbårne Søn
til moder fik en jomfru skøn.
Ære være Gud i det høje!

3 Himlens morgenrøde,
hilsæl med toner søde!
Genlyd, Guds riges blomstervang,
af Paradisets fuglesang!
Ære være Gud i det høje!

N.F.S. Grundtvig 1850.

94

*Mel.: Melodi fra 15. årh. / Klug 1533
C. Balle 1855*

1 Et lidet barn så lysteligt
blev af en jomfru båret,
ej før, ej siden hørtes sligt,
men kun i jubelåret,
i tidens fylde, da Guds Søn
på jord sig fandt en moder skøn,

lod uden synd sig føde,
fornedrede sig til de små,
så de kan ham til broder få,
den Himlens morgenrøde.

2 Højlovet i al evighed
skal Jesus Kristus være,
og når for ham vi knæler ned,
det er Gud Faders ære;
og når vor lovsang, altid ny,
fra jord sig svinger let i sky
med glade juletoner,
vort fattige halleluja
med salig fryd istemmes da
af engles millioner.

Tysk omkr. 1400. Bearbejdet 1528.

Arvid Pedersen 1529.

N.F.S. Grundtvig 1837, 1843 og 1845.

95

Mel.: P. Attaignant 1529

/ B. Gesius omkring 1600

1 Et lille barn i dag er født,
en trøster for alverdens nød,
et fattigt barn og dog Guds Søn,
født af en jomfru mild og skøn:
Rådgiver, Underfuld og Fred ¹,
så er hans navn i evighed.

2 Hvor så man før slig kærlighed,
at du, barnlille, kom herved,
dit levnedstunge vej at gå,
at vi skal evig frelse få;
at vi, o Jesulil, engang
hos dig skal synge livets sang!

3 Du alle himles sang og lyst,
du spæde barn ved moders bryst,
du sindets dybe, rige fred,
jeg ved din krybbe knæler ned.
Jeg vil dig ganske høre til,
du favre barn, min Jesulil.

¹ Es 9,5

Tysk 1601.

Harald Vilstrup 1922.

96

Mel.: N.W. Gade 1859

1 Barn Jesus i en krybbe lå,
skønt Himlen var hans eje;
hans pude her blev hø og strå,
mørkt var det om hans leje.
Men stjernen over huset stod,
og oksen kyssed barnets fod.
Halleluja, halleluja, barn Jesus!

- 2 Hver sorgfuld sjæl, bliv karsk og glad,
ryst af din tunge smerte!
Et barn er født i Davids stad
til trøst for hvert et hjerte;
til barnet vil vi stige ind
og blive børn i sjæl og sind.
Halleluja, halleluja, barn Jesus!

H.C. Andersen 1832.

97 *Mel.: Melodi fra 15. årh. / Lossius 1553
Tysk visemelodi omkring 1600*

- 1 Et barn er født i Betlehem,
thi glæde sig Jerusalem!
Halleluja, halleluja!
- 2 En fattig jomfru sad i løn,
og fødte Himlens kongesøn.
Halleluja, halleluja!
- 3 Han lagdes i et krybberum,
Guds engle sang med fryd derom:
Halleluja, halleluja!
- 4 Og Østens vise ofred der,
guld, røgelse og myrra skær.
Halleluja, halleluja!
- 5 Forvundet er nu al vor nød,
os er i dag en frelser fød.
Halleluja, halleluja!
- 6 Guds kære børn vi blev på ny,
skal holde jul i himmelby.
Halleluja, halleluja!
- 7 På stjernetæpper lyseblå,
skal glade vi til kirke gå.
Halleluja, halleluja!
- 8 Guds engle der os lærer brat
at synge som de sang i nat:
Halleluja, halleluja!
- 9 Da vorder engle vi som de,
Guds milde ansigt skal vi se.
Halleluja, halleluja!
- 10 Ham være pris til evig tid,
for frelser bold og broder blid!
Halleluja, halleluja!

*Latin 14. årh. Tysk 1545. Dansk 1544. 1569.
N.F.S. Grundtvig 1820 og 1845.*

98

Mel.: Henrik Rung 1857

- 1 Venner! sagde Guds engel blidt:

Hvorfor er nu I bange?
Kildevæld kun er budskab mit
til lutter frydesange,
thi han, som jorden gør sjæleglad,
er født til verden i Davids stad.

- 2 Jesus Kristus, den Davids søn,
vor frelser fra al fare,
født er han, ligger svøbt i løn
i krybben, tag det vare!
Fra Himlen højt kommer julebud,
nu ære være den guders Gud!
- 3 “Ære være den guders Gud!
Nu daled fred til støvet,
glæden springer af svøbet ud
som blomsten og som løvet.”
Så lydt og sødt under sky det klang,
som alle stjernernes morgensang ¹.
- 4 Himmelklarhed og englesang,
dem gav os Gud med freden;
efterskin de og efterklang
har trindt i kristenheden,
hvor Ånd har mæle, og sang har væld,
hvor øjne tindrer hver julekvæld.
- 5 Kirke! du er vort Betlehem,
og alle små derinde,
efter som det er sagt til dem,
skal deres frelser finde
med juledagsevangelium,
i hjertekammerets krybberum!

¹ Job 38,7

N.F.S. Grundtvig 1846. Bearbejdet 1857.

99

Mel.: Phillipp Nicolai 1599

- 1 Af højheden oprunden er
en morgenstjerne klar og nær,
af sandhed og af nåde;
du Jakobs-stammens nye skud,
du Davids søn, min konning prud,
mig fryder overmåde:
Liflig, venlig,
skøn og herlig, stor og kærlig,
rig på gaver!
Lys og liv i dig jeg haver.
- 2 Du lille barn så favr og skøn,
Gud Faders og Marias Søn,
o du højbjærne konning!
Du lilje i mit hjerterum,
dit riges evangelium
er sødt som mælk og honning.

Kære Herre,
Hosianna, Himlens manna,
dig til ære
glad i ånden vil jeg være.

- 3 Min sjæl i Gud da fryder sig,
når mildelig du ser til mig
med miskundhedens øje.
O Jesus Krist, min frelser god,
dit ord med Ånd og kød og blod
mig salighed tilføje!
Tag mig, favn mig,
gyd i barmen himmelvarmen,
at din nåde
ved dit ord må ene råde!
- 4 O Fader Gud, o Herre blid,
du i din Søn fra evig tid,
så inderlig mig elskte:
Din Søn har selv trolovet mig,
jeg er hans brud så inderlig,
han mig til livet frelste.
Eja, eja,
han det giver, at jeg bliver
i stor glæde
hist i herlighedens sæde.
- 5 Jeg er nu glad og stoler på,
min frelser er mit A og Å,
begyndelse og ende ¹.
Han fører mig med lov og pris
til Himmerig, til Paradis,
fra jammer og elende.
Amen, amen,
kom du milde Jesus lille,
tøv ej længe!
Lyst til dig mit hjerte trænge!

¹ Åb 22,13

*Philipp Nicolai 1599.
Hans Christensen Sthen omkr. 1600.
Bearbejdet 1850.*

100

*Mel.: Melodi fra 15. årh.
/ Weisse 1531*

- 1 Glæden hun er født i dag,
Himmeriges glæde,
ved Gud Faders velbehag
fryde sig de spæde!
Han, som var frygtelig
og utilgængelig
i sin høje bolig,
han nu i barnedragt
har sig i krybben lagt,
med vort støv fortrolig.

- 2 Født er han ved midnatstid,
skabte sol og måne,
han, som ejer verden vid,
hus i stald vil låne;
han, som på skyerne
ager blandt stjernerne,
svøbes som de spæde!
Ham, som til dommedag
taler med tordenbrag,
nu man hører græde!
- 3 Hyrder, som på nattevagt
lå i blomstervange,
bud dem blev fra Himlen bragt
brat med englesange:
Født er på jorderig
kongen af Himmerig,
frelseren fra døden,
hviler i krybberum,
har dog alt herredom,
skøn som morgenrøden.
- 4 Herre! dine hænders værk
er vi alle sammen,
vi er svage, du er stærk,
du er ja og amen ¹.
Til os du dalede,
lad os til Himlene
nu med dig opfare!
Tårer du her udgød,
lær os nu sangen sød
med din engleskare!

¹ 2 Kor 1,19-20

*Latin 14. årh. (Dansk 1535).
N.F.S. Grundtvig 1837 og 1847.*

101

*Mel.: Førreformatork leise
/ Johann Walter 1524
Lille Guds barn, hvad skader dig*

- 1 Lovet være du, Jesus Krist!
at du menneske vorden est,
født af en jomfru ren og skær,
gladelig hilst af Himlens hær.
O Gud ske lov!
- 2 Du, Gud Faders enbårne Søn,
mand i lys, men dog Gud i løn,
underlig klædt i kød og blod,
kom på vor bryst at råde bod.
O Gud ske lov!
- 3 Verden går i dit ledebånd,
dig dog svøbte en kvindes hånd,
du, som har skabt og styrer alt,
blev dog på skød barnlille kaldt.

O Gud ske lov!

- 4 Himlens lys kom i dig til jord,
skinner til ny oplysning stor,
godt kan vi nu ved nattetid
kende som børn vor Fader blid.
O Gud ske lov!
- 5 Fattig kom du til jorden ned,
adlede armod og usselhed,
fattig du gjorde dig med flid,
rige blev vi til evig tid.
O Gud ske lov!
- 6 Konning er du blandt konger bedst;
ånders konge blev støvets gæst,
fører os op fra skyggedal
hjem til sin lyse kongesal.
O Gud ske lov!

Str. 1: Tysk 15. årh.

Str. 1 - 6: Martin Luther 1523.

Claus Mortensen ? 1528.

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1845.

102

Mel.: Et lidet barn så lysteligt

- 1 I denne søde juletid
tør¹ man sig ret fornøje
og bruge al sin kunst og flid,
Guds nåde at ophøje;
ved den, som er i krybben lagt,
vi vil af ganske sjælemagt
i ånden os forlyste;
din lov skal høres, frelsermand,
så vidt og bredt i verdens land,
at jorden den skal ryste!
- 2 En liden søn af Davids rod²,
som er og Gud tillige,
for verdens synders skyld forlod
sit søde Himmerige;
det var ham svart at tænke på,
at verden skulle under gå,
det skar ham i hans hjerte;
i sådan hjertens kærlighed
han kom til os på Jorden ned,
at lindre vores smerte.
- 3 Vor tak vi vil frembære da,
endskønt den er kun ringe,
hosianna og halleluja
skal alle vegne klinge;
Guds ark er kommet i vor lejr³!
Thi synge vi om fryd og sejr,
mens hjertet sig kan røre,
vi synge om den søde fred,

at Helvede skal skælve ved
vor julesang at høre.

- 4 Gud er nu ikke længer vred,
det kan vi deraf vide,
at han har sendt sin Søn herved,
for verdens synd at lide.
Det vorde vidt og bredt bekendt,
at Gud sin Søn for os har sendt
til jammer, ve og våde!
Hvo ville da ej være fro,
og lade al sin sorg bero
på Jesu søde nåde?
- 5 Som natten aldrig er så sort,
den jo for solen svinder,
så farer al min kummer bort,
når jeg mig ret besinder,
at Gud så hjertens inderlig
af evighed har elsket mig
og er min broder vorden;
jeg aldrig glemmer disse ord,
som klingede i englekor:
Nu er der fred på jorden!

- 6 Og blandes end min frydesang
med gråd og dybe sukke,
så skal dog korsets hårde tvang
mig aldrig munden lukke;
når hjertet sidder mest beklemt,
da bliver frydens harpe stemt,
at den kan bedre klinge,
og knuste hjerter føler bedst,
hvad denne store frydefest
for glæde har at bringe.

- 7 Halleluja, vor strid er endt,
hvo ville mere klage?
Hvo ville mere gå bespændt
i disse frydedage?
Syng højt i sky, Guds kirkeflok:
Halleluja, nu har jeg nok,
den fryd har ingen lige!
Halleluja, halleluja,
Guds Søn er min, jeg vil herfra
med ham til Himmerige!

¹ har lov til

² Es 1,1; Åb 5,5.

³ 1 Sam 4,5

Hans Adolph Brorson 1732 og 1739.

103

Mel.: Th. Laub 1881

- 1 Nu vil vi sjunge og være glad
i Jesu Kristi navn!

- Guds Søn er født i Betlehems stad,
os alle til glæde og gavn.
- 2 Han steg fra tronen i Himmerig
og blev et barn på jord;
for os han daled så nederlig,
hans kærlighed var så stor.
- 3 Han verden skabte til sit behag
og styrer alt deri,
han føder den liden fugl hver dag,
som flyver i luften fri.
- 4 Men ned han lagde sin guddomsmagt,
en tjener vorder han,
han os vil tjene, det er hans agt,
og blive vor frelsermand.
- 5 Han ligger nu ved sin moders bryst,
så spæd i ringe bo,
Guds engle ser på ham deres lyst,
hvem ville ej være fro!
- 6 Med os han bytter så underlig,
Guds Søn, vor broder fin,
vort kød og blod han tager på sig
og skænker os guddom sin.
- 7 En svend han bliver og herre jeg,
som før var fattig træl,
hans kærligheds dyb udgrundes ej
og ikke hans rigdoms væld.
- 8 O, han oplader på ny den dør
til glædens Paradis,
som længe for os stod lukket før,
ham være lov, tak og pris!
- 9 Ham vil vi synge vor julesang,
og er den så kun svag,
det er dog vort hjertes efterklang
af engelens bud i dag.

Nicolaus Herman 1554.

Hans Christensen Sthen 1578.

C.J. Brandt 1848 og 1884.

104

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 Fryd dig i Guds behag
på denne juledag,
al verdens folk og skare!
Gud ville åbenbare
sin Søn, vor juleglæde,
af glæde må vi græde.
- 2 I løfter taledede

- Gud ved profeterne
til vore fordums fædre
om Jesus at fornedre;
nu er han her til stede,
o hellig juleglæde!
- 3 I skygger blev han kendt,
i Gamle Testament,
nu er han født og blevet
blandt Adams børn indskrevet,
og bær vort kød og klæde,
o hellig juleglæde!
- 4 I sidste verdens tid
var os vor Gud så blid,
sit ord os at befale
ved Jesu mund og tale;
han opbrød lovens kæde,
o store juleglæde!
- 5 Det spæde jomfru-nor
er dog Guds arving stor,
som skabte jorderige,
i herlighed Guds lige,
han vil på døden træde,
o søde juleglæde!
- 6 Hans blod med kraft og fynd
afrenser al vor synd,
hans ord kan alting bære,
selv sidder han i ære
hos Gud i højre sæde,
o høje juleglæde!
- 7 O min Immanuel,
oplys mit sind og sjæl,
jeg kan til krybben gange,
i ånden dig undfange,
din lov med lyst udkvæde
for denne juleglæde!

Hebr 1,1-11.

Thomas Kingo 1689.

105

Mel.: Johann Crüger 1653

- 1 Hjerte, løft din glædes vinger!
Over muld
underfuld
englesangen klinger;
hør og mærk de toner søde,
Himlen lydt
melder nyt:
Kristus lod sig føde!
- 2 Gud, vor Fader, gav i nåde
julenat

os en skat,
herlig overmåde;
for at frelse os af nøden
steg herved
kærlighed,
stærkere end døden.

- 3 I, som tunge stier træde,
stands og hør:
Her er dør
til den sande glæde;
og i huset inden døre
trøstes ved
slig en fred,
ingen sorg tør røre!
- 4 Er I fattige og arme,
ind kun stig,
han er rig
og har hjertevarme!
Fyldt af forråd er hans lade,
og han huld
skifter guld,
som gør hjerter glade.
- 5 Nu, så lad til ham os fare,
mange, få,
store, små
i en samlet skare!
Ingen tør ved rejsen gyse,
Jesu navn
som en bavn
vil på vejen lyse.
- 6 Priser, brødre! hvor I bygge,
det Guds Ord,
som til jord
kom med liv og lykke!
Genlyd, jul, af toner søde,
som med klang
engle sang:
Kristus lod sig føde!

*Paul Gerhardt 1653.
C.J. Brandt 1878.*

106

*Mel.: Førreformatørisk julevise
/ Klug 1543*

- 1 Lad det klinge sødt i sky:
Længe leve kongen ny,
Zions konge, barnebly!
Han kom til jord,
som os profeten spåde.
Eja, eja!
Nu er sket til jordens held,
hvad os meldte Gabriel,
Guds engel fin:

Født er Herren af en mø,
og vi ej fødes til at dø.
Gud med os, Immanuel!
Immanuel!

- 2 Synger med os, alle små!
Børn i vugge! stammer på,
hvad selv engle knap forstå!
Han kom til jord,
som os profeten spåde.
Eja, eja!
Nu er sket til jordens held,
hvad os meldte Gabriel,
Guds engel fin:
Født er Herren af en mø,
og vi ej fødes til at dø.
Gud med os, Immanuel!
Immanuel!
- 3 Lad det spørges trindt om land:
Født er os en frelsermand,
Jesus Kristus hedder han!
Han kom til jord,
som os profeten spåde.
Eja, eja!
Nu er sket til jordens held,
hvad os meldte Gabriel,
Guds engel fin:
Født er Herren af en mø,
og vi ej fødes til at dø.
Gud med os, Immanuel!
Immanuel!

*Latin 14. årh. (Claus Mortensen 1529).
N.F.S. Grundtvig 1837.
Thomas Laub 1918.*

107 *Mel.: Melodi fra 15. årh. / Klug 1533*

- 1 En sød og liflig klang
er i vor julesang;
vor trøst og hjælp i nøden,
vor Gud med frelsernavn,
med glans som morgenrøden,
er i vor moders favn,
os små til evigt gavn.
- 2 O lille Jesus min,
så fager og så fin!
Om dig Guds engle kvæde
i Himlen dag og nat,
vær du min lyst og glæde,
vær du mit hjertes skat!
Så får jeg kronen fat.
- 3 O store kærlighed,
at du kom til os ned!

Vi var jo rent fortabte
ved fald og slem udyd,
nu sender han, os skabte,
os fred med englelyd.
O, det er hjertens fryd!

- 4 O, hvor er glæden sand?
I Jesu fædreland,
hvor engleskarer mange
ophøjer Gud især
med glade takkesange,
for han de små har kær.
O, var vi alle der!

Latin-tysk 14. årh. Martin Luther 1545.

Latin-dansk 1569.

N.F.S. Grundtvig 1837.

108

Mel.: Köln 1599

- 1 En rose så jeg skyde
op af den frosne jord,
alt som os fordem spåde
profetens trøsteord;
den rose spired frem
midt i den kolde vinter
om nat ved Betlehem.

- 2 For rosen nu jeg kvæder
om kap med Himlens hær.
En jomfru var hans moder,
Maria ren og skær.
I ham brød lyset frem
midt i den mørke vinter
om nat ved Betlehem.

Tysk 15. årh.

MichaelPraetorius 1609.

Th. Laub 1920.

109

Mel.: A.P. Berggreen 1852

- 1 Julen har englelyd,
vi med fryd
os barnlig på Gud Fader
forlader;
vi var i nød så længe,
dog hørte han vor bøn,
han ved, hvortil vi trænge,
vor frelser blev Guds Søn;
thi vil vi alle sjunge
med hjerte og med tunge
et: Ære være Gud
for sit julebud!
- 2 Ret i en salig tid
kom han hid;
til levende og døde

genløde
de ord, der fór så vide
til alle tider hen
om ham, som tog vor kvide
og gav os fryd igen,
gik ned for os i døden
som sol i aftenrøden
og stod i morgengry
op for os på ny.

- 3 Sorg er til glæde vendt,
klagen endt!
Vor glæde skal hver tunge
udsjunge!
Syng med Guds engleskare
på Jesu fødselsdag
om fred trods nød og fare,
Gud Faders velbehag,
som vil al sorgen vende
til glæde uden ende;
bær os på børnevis
ind i Paradis!

Latin-dansk (1569).

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1851.

B.S. Ingemann 1854.

110

Mel.: C.E.F. Weyse 1841

- 1 Julen har bragt velsignet bud,
nu glædes gamle og unge.
Hvad englens sang i verden ud,
nu alle små børn skal sjunge.
Grenen fra livets træ står skønt
med lys som fugle på kviste;
det barn, som sig glæder fromt og kønt,
skal aldrig den glæde miste.
- 2 Glæden er jordens gæst i dag
med himmelkongen, den lille.
Du fattige spurv, flyv ned fra tag
med duen til julegilde!
Dans, lille barn, på moders skød!
En dejlig dag er oprunden:
I dag blev vor kære Frelser fød
og paradysvejen funden.
- 3 Frelseren selv var barn som vi:
i dag han lå i sin vugge.
Den have, Guds engle flyver i,
vil Jesus for os oplukke.
Himmerigs konge blandt os bor,
han juleglæden os bringer;
han favner hver barnesjæl på jord
og lover os englevinger.

B.S. Ingemann 1839.

111

Mel.: Fr. Gruber 1818

- 1 Glade jul, dejlige jul,
engle daler ned i skjul!
Hid de flyver med paradigrønt,
hvor de ser, hvad for Gud er kønt,
lønlig iblandt os de går.
- 2 Julefryd, evige fryd,
hellig sang med himmelsk lyd!
Det er englene, hyrderne så,
dengang Herren i krybben lå –
evig er englenes sang.
- 3 Fred på jord, fryd på jord,
Jesusbarnet blandt os bor!
Engle sjunger om barnet så smukt,
han har Himmerigs dør oplukt –
salig er englenes sang.
- 4 Salig fred, himmelsk fred
toner julenat herved!
Engle bringer til store og små
bud om ham, som i krybben lå –
fryd dig, hver sjæl, han har frelst!
B.S. Ingemann 1850 og 1852.

112

Mel.: Schlesisk melodi 18. årh.

- 1 Dejlign er jorden!
Prægtig er Guds Himmel!
Skøn er sjælenes pilgrimsgang!
Gennem de favre
riger på jorden
går vi til Paradis med sang.
- 2 Tider skal komme,
tider skal henrulle,
slægt skal følge slægters gang;
aldrig forstummer
tonen fra Himlen
i sjælens glade pilgrimssang.
- 3 Englene sang den
først for markens hyrder;
skønt fra sjæl til sjæl det lød:
Fred over jorden!
Menneske, fryd dig:
Os er en evig frelser fød!
B.S. Ingemann 1850.

113

Mel.: Wittenberg 1542

- 1 Den yndigste rose er funden
blandt stiveste torne oprunden,

vor Jesus, den dejligste pode,
blandt syndige mennesker goede.

- 2 Alt siden vi tabte den ære,
Guds billedes frugter at bære,
var verden forvildet og øde,
vi alle i synden bortdøde.
- 3 Da lod Gud en rose opskyde
og sæden ¹ omsider frembryde,
at rense og ganske forsøde
vor vækstes fordærvede grøde.
- 4 Al verden nu burde sig fryde,
med salmer mangfoldig udbryde,
men mangan har aldrig fornnummen,
at rosen i verden er kommen.
- 5 Forhærdede tidselgemytter,
så stive som torne og støtter,
hvi holder I eder så ranke
i stoltheds fordærvede tanke?
- 6 Ak, søger de ydmyge steder,
i støvet for Frelseren græder!
Så får I vor Jesus i tale,
thi roserne vokser i dale.
- 7 Nu, Jesus, du stedse skal være
mit smykke, min rose og ære,
du ganske mit hjerte betager,
din sødhed jeg finder og smager.
- 8 Min rose mig smykker og pryder,
min rose mig glæder og fryder;
de giftige lyster han døder,
og korset så liflig forsøder.
- 9 Lad verden mig alting betage,
lad tornene rive og nage,
lad hjertet kun dåne og briste,
min rose jeg aldrig vil miste!

¹ 1 Mos 3,15

*Højs 2,1-2
Hans Adolph Brorson 1732.*

114

Mel.: J.A.P. Schulz 1786

- 1 Her kommer, Jesus, dine små,
til dig i Betlehem at gå;
oplys enhver i sjæl og sind,
at finde vejen til dig ind!
- 2 Vi løber dig med sang imod
og kysser støvet for din fod;

o salig stund, o klare nat,
da du blev født, vor sjæleskat!

- 3 Velkommen fra din himmelsal
til denne verdens jammerdal,
hvor man dig intet andet bød
end stald og krybbe, kors og død!
- 4 Al verden stod i Satans pagt,
da brød vor Jesus frem med magt
og rev os ud med blodig hånd
af alle vore fjenders bånd.
- 5 Men, Jesus, ak, hvor går det til,
at dog så få betænke vil
den inderlige kærlighed,
der drog dig til vor jammer ned?
- 6 Så drag os ganske til dig hen,
o Jesus, du vor sjæleven,
at hver af os så inderlig
i troen må omfavne dig!
- 7 Lad verden ej med al sin magt
os rokke fra vor dåbes pagt,
men giv, at al vor længsel må
til dig, til dig alene stå!
- 8 Så skal det ske, at vi engang
blandt alle helgens frydeklang
i Himlens søde Paradis
skal prise dig på englevis.
- 9 Her står vi nu i flok og rad
om dig, vort skønne hjerteblad.
Ak, hjælp, at vi og alle må
i Himlen for din trone stå!

*Hans Adolph Brorson 1732.
Bearbejdet 1850.*

115

*Mel.: Carl Nielsen 1914
Jeg råber fast, o Herre*

- 1 Mit hjerte altid vanker
i Jesu føderum,
did samles mine tanker
i deres hovedsum.
Der er min længsel hjemme,
der har min tro sin skat,
jeg kan dig aldrig glemme,
du søde julenat.
- 2 Du mørke stald skal være
mit hjertes frydeslot,
der kan jeg daglig lære
at glemme verdens spot;
der kan jeg bedst besinde,

hvori min ros består,
når Jesu krybbes minde
mig ret til hjerte går.

- 3 Men ak! hvad skal jeg sige,
når jeg vil tænke på,
at Gud af Himmerige
i stalden ligge må,
at Himlens fryd og ære,
det levende Guds Ord,
skal så foragtet være
på denne slemme jord?
- 4 En perle, der forgættes,
så nøje ledes op,
den blanke demant sættes
i gylden kronens top,
man kaster ej en drue
blandt tørre grene ned:
Skal jeg min Gud da skue
i sådan usselhed?
- 5 Hvi skulle herresale
ej for dig pyntet stå?
Du havde at befale,
hvad end du peged på.
Hvi lod du dig ej svøbe
i lyset som et bånd
og jordens konger løbe,
at kysse på din hånd?
- 6 Hvi lod du ej udspænde
en himmel til dit telt
og stjernefakler brænde,
O store himmelhelt?
Hvi lod sig ej til syne
en mægtig englevagt,
som dig i silkedyne
så prægtig burde lagt?
- 7 Nej, Jesus får sit leje
i denne gode jul,
hvor betlere de pleje
at lægge sig i skjul;
det var og ej hans eget,
det hø, hvori han lå,
han havde ej så meget,
han kunne ligge på.
- 8 En spurv dog har sin rede
og sikre hvilebo,
en svale ej tør¹ lede
om nattely og ro,
en løve véd sin hule,
hvor den sin ro kan få:
Skal da min Gud sig skjule

i andres stald og strå?

- 9 Ak, kom! jeg vil oplukke
mit hjerte, sjæl og sind
med tusind længselssukke,
kom, Jesus, dog herind!
Det er ej fremmed bolig,
du har den selv jo købt,
så skal du blive trolig
udi mit hjerte svøbt.

¹ behøver
Hans Adolph Brorson 1732.

116

*Mel.: Jeg vil din pris udsjunge
Guds godhed vil vi prise*

- 1 Min sol, min lyst, min glæde,
min Jesus, hjertens ven,
hvor længes jeg at træde
og komme til dig hen!
Jeg har en julesang
i hjertet dig at yde,
som skal med tak udflyde,
hjælp selv min troes gang!
- 2 Man siger mig, du ligger
i krybbe, hø og strå,
kun lig en ussel tigger –
jeg dig dog gerne så!
Nu siger man, hvad kan
en arm hos arme gøre?
Dog hviskes i mit øre,
du er af anden stand.
- 3 Man siger, at dig følger
kun kors og kummer med,
og at man går i bølger
i dine fodefjed.
Ja, død og Satan til
samt verdens mægtig skare
vil sætte dem i fare,
som dig opsøge vil.
- 4 Sligt mig vel meget hindrer
og isner mig mit blod,
dog er der lidt, der lindrer
mig ved min hjerterod.
Jeg ved ej hvad det er –
det er en lyst og længsel
at følge dig, om trængsel
mig end til døde skær.
- 5 Du ser dog, hvad mig knækker,
jeg intet kan formå,
min egen kraft ej strækker
til himmelhøjt at gå.

Så drag mig, Jesus, fort!

Det er jo dog en glæde
til livet at indtræde
igennem dødens port.

*Højs 1,4
Thomas Kingo 1689.*

117

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 Frisk op! Endnu en gang,
vi vil med bøn og sang
i Ånden os forene
at synge, hvad vi mene:
Vor rigdom, lyst og ære
skal Jesus ene være.
- 2 Gak, sorrigfulde sind,
gak med i stalden ind!
Gud vil sin Søn dig skænke,
hvor kan du dig da krænke?
Vor rigdom, lyst og ære
skal Jesus ene være.
- 3 Du stolte, bøj dig ned
i hjertens ydmyghed,
bese de ringe sager,
som Gud til takke tager:
Vor rigdom, lyst og ære
skal Jesus ene være.
- 4 Du arme, syng og sig:
O, jeg er mer end rig!
Jeg har i stalden fundet
min skat i pjalter bundet.
Vor rigdom, lyst og ære
skal Jesus ene være.
- 5 Du rige, tænk dig om
ved Jesu fattigdom,
se til, du ej forglemmer
din frelsers arme lemmer:
Vor rigdom, lyst og ære
skal Jesus ene være.
- 6 I gamle, lister hen
til eders sjæleven!
Går også med, I unge,
af hjertens grund at sjunge:
Vor rigdom, lyst og ære
skal Jesus ene være.
- 7 Hvert ægtepar især
ved denne frydefærd
de unge vej skal vise,
Guds kærlighed at prise:
Vor rigdom, lyst og ære

skal Jesus ene være.

- 8 Og I velsigned' små
skal ej tilbage stå,
i Herrens hus og hjemme
opløfter eders stemme:
Vor rigdom, lyst og ære
skal Jesus ene være.

- 9 Så skal ej korsets tvang,
ej døden selv engang
os fra vor Jesus rive,
men det skal derved blive:
Vor rigdom, lyst og ære
skal Jesus ene være.

Hans Adolph Brorson 1732.

118

*Mel.: Jesus, dine dybe vunder
Nu velan, vær frisk til mode*

- 1 Søde Jesus, jule-fyrste,
spiret op af Isajs rod ¹,
vil man dog så hastig tørste
efter dit og dines blod?
Vi i går blandt englelyd
sang din fødsel ind med fryd;
skal vi jamre nu og græde
og i dag en ligsang kvæde?

- 2 Efter du stod op af døde,
Stefan første martyr blev,
han frivillig ville bløde,
med sit blod sin tro beskrev;
han var frisk og uforfærd
til at føre Åndens sværd,
hvo det voved at modsige,
måtte ham med blusel vige.

- 3 Falske tungers slangebrodde
hemmelig på hannem stak
og ved løgn ham undertrådte,
det blev al hans gernings tak;
de beløj ham mer og mer,
som så tit i verden sker:
Herrens lov og kirkens ære
skalkeskjul må ofte være.

- 4 Om end englelys og ære
skinner af hans øjsten,
ville de dog tænder skære
til at knuse ham hans ben;
han har Gud i syn og sind,
dybt han ser i Himlen ind,
råber, mens de øren stoppe:
Jesus står i glans deroppe!

- 5 Dermed er han dømt til døde,

Herrens glans er dem en gru,
ud af staden de ham støde,
op til Jesus står hans hu;
på hans hoved regner sten,
gør dog hjertet ingen mén,
frit han sig til Jesus vender:
Tag min ånd i dine hænder!

- 6 Da han vil til døden blegne
og har munden fuld af blod,
beder han, Gud ej tilregne
vil dem deres syndeflod;
dermed han i Jesu tro
hensov til Guds evig ro;
Jesus os den nåde kende,
i slig tro vort liv at ende!

¹ Es 11,1

*ApG 6,8-15; 7,54-60
Thomas Kingo 1689.
N.F.S. Grundtvig 1832.*

119

*Mel.: J.P.E. Hartmann 1890
Thv. Aagaard 1932*

- 1 Julebudet til dem, der bygge
her i mørkets og dødens skygge,
det er det lys, som, aldrig slukt,
jager det stigende mulm på flugt,
åbner udsigten fra det lave,
trøster mildelig mellem grave.

- 2 Julebudet i vinterens vånde
det er Guds Faders varme ånde,
menneskefaldet til frelse vendt,
menneskets adel på ny erkendt,
hjerterets ret til at kæmpe og vinde
evig fastslået, trods hver en fjende.

- 3 Julebud under storm og torden
melder og giver fred på jorden,
fred til at stride vor strid med mod,
fred til at vente på enden god,
højt under medbør og dybt i sorgen,
fred for både i går og i morgen.

- 4 Julebudet til dem, der græde,
det er vældet til evig glæde.
Glæd dig da kun, du menneskesjæl,
stinger end ormen endnu din hæl,
favn kun trøstigt, hvad Gud har givet,
løft dit hoved, og tak for livet!

J. Chr. Hostrup 1881.

120

Mel.: Henrik Fibiger Nørfelt 1978

- 1 Fredløs er freden, hvor menneskets veje
ikke vil følge, hvad skaberen vil;
hjemløst er barnet, som ikke vil eje
tryghed, hvor trygheden ene er til.
- 2 Rummet omkring os er fyldt til at briste
af de begærendes magtskyge skrål,
og de forkuede frygter at miste
livsdagens mening og livsdagens mål.
- 3 Løgne så sorte som sydende tjære
udgydes tykt over sandhedens ord.
Hånet blir den, som forsøger at bære
byrden, som tynger en lemlæstet bror.
- 4 Derfor er tiden for alvor nu inde
til at forkynde for alle: Hold ud!
thi der er fred og forsoning at finde
hos denne menneskesøn, som er Gud!
- 5 Ikke hvad vi vil, men hvad han os byder,
dette alene skal komme os ved.
Det er fra Betlehem, sandheden lyder:
Barnet er givet til frelse og fred!

Marcus Lauesen 1973.

121

Mel.: Erik Haumann 1994

- 1 Blåt vælded lys frem bag skyers skred,
rørte vor jord midt i tidens strømme,
svøbte en flig af Guds evighed
som blanke knopskæl om vinterdrømme.
Skærmer hernede
Gudsrigets glæde
sårbart til stede
i tro og håb.
- 2 Det barn, der sover ved moders bryst,
er dog det Ord, hvorved alting skabtes:
Englenes glæde, Guds øjenlyst,
menneskers liv her, hvor liv fortabtes.
Han er hernede
Gudsrigets glæde
nyfødt til stede
i tro og håb.
- 3 Han knytter syvstjernens strålebånd,
åbner dog varsomt de blindes øjne.
Himmel og jord i den samme hånd –
sandhedens lys midt blandt vore løgne.
Er selv hernede
Gudsrigets glæde
synligt til stede

i tro og håb.

- 4 Sort knejser korset på udbrændt jord,
afslører mørket bag løgnens maske.
Døden blev støv for dit påskeord –
livstræet skyder af sten og aske.
Breder hernede
Gudsrigets glæde
lysfyldt til stede
i tro og håb.
- 5 Herre, du kom for at leve her,
række din hånd til de små og svage.
Løvspring forjættes i håbets træer,
når dine ord bærer julens dage.
Skaber hernede
Gudsrigets glæde
evigt til stede
i tro og håb.

Lisbeth Smedegaard Andersen 1988.

122

Mel.: Carl Nielsen 1919

*Guds menighed, syng
for vor skaber i løn*

- 1 Guds engle i flok! synger liflig i kor,
som den første jul,
om barnet, Guds-barnet, som fødtes på jord,
om Jesus, vor helt og vor Herre!
- 2 Guds-folket på jord! tager barnet i favn,
som den første jul!
Med fred kom vor frelser i Faderens navn:
vor Jesus, vor helt og vor Herre!
- 3 Al æren er Guds over højeste sky
for den glade jul,
i billede sit har han skabt os på ny
med Jesus, vor helt og vor Herre!

N.F.S. Grundtvig 1849.

123

Mel.: Johann Walter 1524

- 1 Med fred og fryd jeg farer hen,
når Gud befaler,
så blidelig, med Gud til ven,
min sol neddaler;
sødt og saligt sove hen
jeg skal, som han mig loved.
- 2 Ja, Herre, mine øjne så,
du os har givet,
selv når vi skal i døden gå,
udvej til livet:
Kristus din, vor frelsermand,
han er vort liv i døden.

3 Ham til os alle du har sendt,
vor sjæl til både,
for hele verden gør du kendt
i ham din nåde
ved dit dyrebare ord,
som alle vegne klinger.

4 Midt i det blinde hedenskab
du lod oprinde
et saligt lys, en sol i grav,
hvor mulm var inde.
Israel! din herlighed,
han er vort lys, vor glæde.

Luk 2,29-32

*Martin Luther 1524. (Arvid Pedersen 1529).
N.F.S. Grundtvig 1845.
Bearbejdet 1890 og 1947.*

124

*Mel.: Svensk folkemelodi (1624)
J.P.E. Hartmann 1861*

- 1 Vor Herre han er en konge stor
og troner i Himmerige,
dog mellem de kristne små på jord
usynlig han er tillige.
Men vor Fader i det høje, han lever!
- 2 Og kvaltes i barnemund Guds ord,
da toges Guds Søn af dage;
men de, som går i Herodes' spor,
dem møder da og hans plage.
Thi vor Fader i det høje, han lever!
- 3 Guds engle endnu så vel som før
gør alt, hvad han vil beslutte,
og låse man kan slet ingen dør,
så de jo derind kan smutte.
Men vor Fader i det høje, han lever!
- 4 Guds engle de stiger op og ned,
hvor Herren som helst er inde,
hans venner de bringer god besked
og skyder dem råd i sinde.
Men vor Fader i det høje, han lever!
- 5 Nu lystig og glad i Jesu navn!
Vor konge han er med ære,
og tjene må alt de små til gavn,
hvis broder han ville være.
Thi vor Fader i det høje, han lever!

N.F.S. Grundtvig 1845 og 1857.

Hellig Tre Konger

125

*Mel.: C.E.F. Weyse omkring 1837
J.G. Meidell 1840
Th. Laub 1917*

- 1 Dejlig er den himmel blå,
lyst det er at se derpå,
hvor de gyldne stjerner blinker,
hvor de smiler, hvor de vinker
os fra jorden op til sig.
- 2 Det var midt i julenat,
hver en stjerne glimted mat,
men med ét der blev at skue
en så klar på himlens bue,
som en lille stjernesol.
- 3 Når den stjerne lys og blid
sig lod se ved midnatstid,
var det sagn fra gamle dage,
at en konge uden mage
skulle fødes på vor jord.
- 4 Vise mænd fra Østerland
drog i verden ud på stand
for den konge at oplede,
for den konge at tilbede,
som var født i samme stund.
- 5 De ham fandt i Davids hjem,
de ham fandt i Betlehem,
uden spir og kongetrone,
der kun sad en fattig kone,
vugged barnet i sit skød.
- 6 Stjernen ledte vise mænd
til vor Herre Kristus hen;
vi har og en ledestjerne,
og når vi den følger gerne,
kommer vi til Jesus Krist.
- 7 Denne stjerne lys og mild,
som kan aldrig lede vild,
er hans guddomsord det klare,
som han os lod åbenbare
til at lyse for vor fod.

N.F.S. Grundtvig 1810 og 1853.

126

Mel.: O store Gud, din kærlighed

- 1 Det runde himlens stjernetelt
skal og sit vidne bære
om den nyfødte barnehelt
og om hans guddoms ære;
en stjerne klar i øst oprandt,

- i den de vises øje
et himmelbudskab læste grant
om kongen fra det høje.
- 2 De regned ud, hans fødselshjem
var nær ved templets tinde,
de rejste til Jerusalem
og ventede ham at finde;
de fandt det godt umagen værd
mangt mødigt fjed at træde,
udspurgte både læg og lærer
om jødernes drot den spæde.
- 3 Ransaget blev da hvert et blad,
hvor Kristus var betegnet,
til Betlehem, hans fødestad,
af Skriften var udregnet;
o dårlighed, sin gode Gud
i brev og bog at gemme,
når han af hjertet lukkes ud,
og sindet ham vil glemme!
- 4 Ved stjerneskin de vise mænd,
hvis flid var ufortrøden,
dog ledtes til den spæde hen,
som selv var morgenrøden,
det mindste lys for dem er nok,
som efter Jesus vandre,
ved højlys dag man ser i flok
vildfarende de andre.
- 5 De vise mænd i hytte lav,
på knæ i krybberummet,
guld, røgelse og myrra gav
til ærens drot forblommet;
gid vi det lære må af dem,
langt over verdens vise,
det lille barn i Betlehem
at skatte og at prise!
- 6 Kom, arme sjæl, som intet har
af jordens guld i hænde,
tænk ej, fordi din hånd er bar,
din Gud dig ej vil kende!
Byd Jesus kun dit hjerte til!
Hvad end de rige mene,
han hjerter nænsomt gemme vil,
som var de ædelstene.

Matt 2,1-12

Thomas Kingo 1689.

N.F.S. Grundtvig 1843 og 1853.

127

Mel.: J.G.C. Störl 1710

Østrigsk julevis (1819)

- 1 De hellig tre konger så hjertensglad,
fra hjemmet de droge til Betlehems stad,

de toge sig for den rejse så lang
at finde Jesus i krybben trang.

- 2 En stjerne dem viste til Jødeland
og hen til den himmelske frelsermand,
og barnet de fandt så dejlig og skær
hos okse og asen i stalden der.
- 3 Og ned så faldt de på deres knæ,
da barnet derinde de fik at se,
og røgelse, myrra og røden guld
de ofred den Herre så frydefuld.
- 4 Så droge de hjemad til deres land
og prisede Gud, deres skabermand.
Lad os og falde den drot til fod,
ham ofre et angerfuldt hjerte og mod!
- 5 Han er den Jakobs-stjerne ¹ klar,
en kvist af Israel ² åbenbar,
en kilde, der springer af nåde stor,
en Herre over alt englekor.

- 6 Thi bør os stedse at være glad
med frydesang udi allen stad,
indtil vi hos ham, vor glæde kom fra,
kan synge evigt halleluja!

¹ 4 Mos 24,17

² Es 11,1

Matt 2,1-12

Peder Nielsøn Kiøge 1693.

Frederik Hammerich 1850-1852.

128

Mel.: Efter førreformatorsk hymne

/ Erfurt 1524

- 1 Gådefuld er du, vor Gud!
Du, som sender storme ud,
gav dog midt i ørknens sand
Moses råd – som mand til mand.
- 2 Men dit ansigts stråleskær,
det kan ingen skue her,
Moses så kun, skærmet trygt
bag din hånd, med ærefrygt
- 3 verdens overdådighed
opstå, skabes i dit fjed –
lysets skælven, varsomt lagt
i naturens farvepragt.
- 4 Alt med hver sin egenart:
Rosen, sommerfuglen – sart
drager skabelsens mystik
klædt i støv forbi vort blik.

- 5 Undrende betages vi,
når din skønhed går forbi –
vil vi se dit væsens grund,
ser vi nat og mørke kun.
- 6 Skærm vor undren, og bevar
gåden om det sidste svar –
lad os tro, at vi er mer
end en skal af støv og ler –
- 7 at du bag ved gådens slør
åbner os en anden dør,
og at Jesus er den vej,
der skal føre os til dig.
- 8 Nøglen er din kærlighed,
og når vi – bag tid og sted –
ser dig i din stråleglans,
vil dit åsyn ligne hans.

Lisbeth Smedegaard Andersen 1993.

Jesu liv

129

*Mel.: Jeg råber fast, o Herre
Jeg ved, på hvem jeg bygger*

- 1 Hvor stor er dog den glæde,
at man med Jesus må
i Herrens tempel træde
og i hans forgård stå!
Den lyst, den ro, den ære
kan aldrig siges ud,
når sjælen hun må være
sin frelsers kirkebrud.
- 2 Op, sjæl, og agt vel nøje
din Jesu kirkefærd!
Gud går for hver mands øje,
og lar sig lede her
udaf forældres hænder,
i lydighedens bånd,
han, som al jordens ender
og Himlen har i hånd.
- 3 O tempel, hvor din lykke
på denne dag er stor,
at Jesus selv vil smykke
din helligdom og kor!
Gid hjerterne kun ville
modtage ham med tro,
når han, al nådes kilde,
i dem vil gerne bo.
- 4 Men, ak! Guds tempels ære
er lagt i støvet ned.

Enhver sig selv kan lære,
af Jesus få kun ved.
Hans ord, hans himmeltale,
hans prædiken, hans flid,
mod dem tør hver mand gale
og gøre munden vid.

- 5 I dag er Jesu sæde
iblandt de lærdes flok,
dog findes ingen glæde
i deres hjerteblok!
De gransker Skriften nøje,
men Jesus kendes ej,
som står for deres øje,
thi stolthed siger: Nej!
- 6 O Jesus, gid du ville
mit hjerte danne så,
at årle det og silde
dit tempel være må!
Du selv min hjerne vende
fra verdens kloge flok,
og lær mig dig at kende,
så har jeg visdom nok!

Luk 2,42-47

Thomas Kingo 1689 og 1699.

130

*Mel.: August Winding 1864
Hvad kan os komme til for nød
Et trofast hjerte, Herre min*

- 1 I Nazaret, i trange kår,
med højheden fortrolig,
der vokste op til manddoms år
vor Herre blid og rolig
som den, der ved i hytten godt,
hos Fader på det høje slot
han har sin visse bolig.
- 2 Det gjorde alt hans Faders Ånd,
som over issen svæved,
han gerne gik i ledebånd,
som ham til Himlen hæved;
han gik med smil sin stille gang,
og kun hvor synd gik frækt i svang,
han sukked dybt og bæved.
- 3 Så er vi alle kongebørn,
skønt fattige og ringe,
og højere end nogen ørn
sig tankerne opsvinge,
når Jesus er vort hjerte nær
som Herre mild og broder kær,
som barn med englevinge.
- 4 Da har og Gud et Nazaret
til os etsteds på jorden,

en lille køn og yndig plet
i syden eller norden,
hvor overalt vi ser Guds spor,
og lytter glade til hans ord
som fuglesang og torden.

5 Dér, som Gud Faders egne små,
i dagetal vi lære,
i Åndens kraft at stå og gå
og tale til Guds ære,
opelskes til i manddomsår,
som træer i Guds abildgård
velsignet frugt at bære.

6 Så vokser vi i Jesu fjed,
så kommer vi til kræfter,
så lærer vi at elske fred
og skikke os derefter,
så fyldes med den visdom vi,
som ydmyghed er sjælen i,
hvorved ej hovmod hefter.

7 O Gud ske lov for nådens ord
til trøst for dem, som græde!
Og Gud ske lov for Jesu spor,
hvori de små kan træde!
Og Gud ske lov for Herrens Ånd,
som fører os i ledebånd
til evig fred og glæde!

Luk 2,51-52

N.F.S. Grundtvig 1845 og 1853.

131

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

1 Kom, følg i ånden med
til Jordans færgested!
Her står Johannes Døber,
som Frelserens forløber.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

2 Her står i tjenerdragt
vor drot med guddomsmagt,
vor frelsermand den milde,
hvis ord er livets kilde.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

3 Det gamle Testament,
med Herrens lampe tændt,
er her i englemanden ¹
lyslevende opstanden.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

4 Det nye Testament,

med lyset evig tændt,
som overstråler tiden,
står i Guds Søn ved siden.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

5 Her mødes under sky
det gamle med det ny,
her løses livets gåde
i sandhed af Guds nåde.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

6 Imellem støv og Ånd
fornyes hjertebånd,
så rede sig på tue
vil bygge Himlens due.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

7 Den store englemand
vel døber kun med vand,
men peger dog med hånden
på dåb med Helligånden.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

8 Det er vor Herres dåb
til herlighedens håb,
hvor vandet sig med ilden
forbinder i livskilden.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

9 I dåbens ord og pagt
den ild med Ånd er lagt,
skal under vandet brænde
til alle dages ende.
Her ser du over dåben
gudshusets dør stå åben.

¹ Johannes Døberen, Matt 11,10

Matt 3,13-17

N.F.S. Grundtvig 1853.

132

Mel.: Jeg vil din pris udsjunge

1 Mig lyster nu at træde
til Jordans klare flod
og dvæle der med glæde,
hvor Herrens fødder stod,
at se det store håb,
den nåde, Gud har skiftet,
den pagt, som han har stiftet
med mig udi min dåb.

- 2 Johannes vel med føje
må højlig undres på,
at sig for ham vil bøje
den største, jorden så,
at du, af hvem han selv,
enddog han er en døber,
at tvættes højt behøver,
dog kom til Jordans elv.
- 3 Du er jo Himlens ære,
og solens renhed ej
mod dig kan lignet være,
ej stjerners Mælkevej;
ja, selv Guds engle må
dig med fuld røst og tunge
tre gange: Hellig! sjunge
og for din trone stå.
- 4 Dog vil du dåben tage
i Jordans blanke flod,
at den må kraft udtrage
af Jesu rosensblod;
af vand med Ånd og ord
et sjælebad du skabte,
som tvætter de fortabte
til gæster ved Guds bord.
- 5 Så er vi da Guds poder,
i Jesus plantet ind,
Guds kirke er vor moder,
Guds Ånd vor trøst i sind;
Guds pagt udi vor dåb
skal Himlen os oplukke
og Satan selv nedbukke,
det er vor tro og håb.

Th. Kingo 1689.

N.F.S. Grundtvig 1832 og 1844.

133

*Mel.: Op, alle folk på denne jord
Sin vogn gør han af skyer blå
Guds Søn kom ned fra Himmerig*

- 1 Med den enbårnes herlighed
blev Ordet kød til visse,
endskønt Guds Søn kom ej herved
med kronen på sin isse,
men fødtes som en træ i vrå
og døde under skyer grå
på kors som en misdæder.
- 2 Hans herlighed i klare tegn
udstrålede med styrke,
så under hver en himmelegn
de er som lys i mørke,
som himmellys, der råber ud:
Hvo ham har set, har set sin Gud,
han ét er med sin Fader.

- 3 Det første tegn på glædens fest,
som gik for brat til ende,
han gjorde som en bryllupsgæst
ved vand til vin at vende,
og klart er det, at ene han,
som skabte både vin og vand,
kan deres art forandre.
- 4 Han sagde: Ti! til storm og hav,
far ud! til ånder kåde,
og bølger sank, og storme tav,
og djævle bad om nåde,
de så i ham den guders Gud,
som storme har til sendebud
og skel for havet satte ¹.
- 5 Det sidste tegn i støvets dragt
omstråled Guddoms-Ordet,
da "Kom herud!" han knap fik sagt
til vennen død og jor det,
før Lazarus, som stank i går,
i dag stod op som blomst i vår
og smiled over døden.
- 6 Der ser man grant den mund og hånd
med kraften uden mage,
som jordens støv gav liv og ånd
i gamle skaberdage
og skal engang, trods grav og død,
os kalde frem af jordens skød
op til vor Herres glæde.
- 7 Derfor vi sejle tør hver sø,
hvor farlig den så bryder,
derfor vi leve tør og dø
på ordet, som det lyder,
i Jesu navn, på Jesu ord,
som ej med himmel og med jord
forgår, men kun forklares.

¹ Job 38,8-11

N.F.S. Grundtvig omkr. 1844.

134

*Mel.: Hvad kan os komme til for nød
Guds Søn kom ned fra Himmerig*

- 1 Hvor saligt var det ægtepar
i Kana overmåde,
hvor Jesus selv indbuden var
til deres fryd og både!
Den bryllupsdag og glædesfest
blev herlig af den bryllupsgæst,
som giver evig nåde.
- 2 Men aldrig nogen dag randt frem
af gylden morgenrøde,
hvor ikke sorg og modgangs klem

Guds kære børn kan støde;
 så ren ser ikke himlen ud,
 at ej en sky med storm og slud
 kan middagssolen møde.

3 Den gode vin før tiden slap,
 men vandet blev tilbage,
 så bliver glæden ofte knap,
 i bedste frydedage.
 For modgangs vand i brudekar
 sin beske strøm fra korset har,
 som vi må ofte smage.

4 De flestes kar er tomme for
 den saft af glædedruer,
 på brudebænken tunge kår
 man hos så mange skuer.
 Når frydedøren lukkes op,
 i baghold står en modgangs trop,
 som knytter hånd og truer.

5 Men når du inden døre er,
 o Jesus, lad da banke
 en ganske nøds og modgangs hær,
 lad sorrigs vand sig sanke,
 til alle kar de fulde stå,
 dog skal din trøst dem overgå,
 for du har hånd i hanke.

6 Din time kommer, når du ser,
 vort kar vil overflyde;
 når alle ting sig slet betér¹,
 da skal din hjælp frembryde,
 da vil du vende korsets stand
 og glædens vin for sorgens vand
 i vore hjerter gyde.

7 O Jesus, du, som hjerter kan
 alene sammenbinde
 og føre dem i ægtestand,
 o lad din hjælp sig finde
 hos alle dem, som i din frygt
 har deres løfter på dig bygt!
 lad fryd for dem oprinde!

8 Giv ære, held og gode råd,
 giv tusindfoldig lykke,
 bekræft du selv al deres dåd
 udi dit gode tykke!
 Velsigne deres bryst og liv,
 og siden dem i døden giv
 din Himmels æresmykke!

¹ viser

135 *Mel.: Til dig alene, Herre Krist*

1 Hos dig, o Jesus, sent om nat
 en mand på døren banker,
 han kommer hungrig, træt og mat
 af mange tvivlens tanker,
 du vredes ikke, at han kom,
 men lader op så mild og from
 og tænder lys, som nat og nød,
 ja, dom og død
 med livsens stråler gennembrød.

2 O, tænk, min sjæl, at have sat
 sig ved den visdoms kilde!
 O, tænk, en Nikodemus-nat
 hos Jesus i det stille!
 Den undes dig, som søger Gud,
 og du skal gå fra mødet ud
 med lys udi din frelses sag;
 fra denne dag
 du finder vej til Guds behag.

3 Han siger dig, du arme flok,
 som savner nådens gave:
 En lærdoms form er dig ej nok,
 nyt liv, det må du have;
 thi hvad af kød er født, er kød,
 ser ej Guds rige, men kun død;
 en fødsel kun af Ånden dig
 gør åndelig
 og på nyt liv i Kristus rig.

4 Ja, om du skal Guds rige se,
 da må på ny du fødes;
 af vand og Ånd så må det ske,
 den gamle Adam døde.
 Du ved ej, hvordan det går til,
 men vist det sker, hvad Gud han vil,
 og Åndens vej du ej forstår,
 i løn den går,
 og ved Guds ord sin agt den når.

5 Men Jesus er din redningsgrund,
 på korset højt ophøjet,
 at hvo til ham i trængselsstund
 med tro opløfter øjet,
 han lægedom til livet får
 mod slangens bid og banesår,
 så Jesu død ved tro og dåb
 er frelses håb
 for hver, som står med angers råb.

6 Det gør min sjæl så stærk og glad,
 at Gud mig givet haver
 genfødselsens det dyre bad

med Åndens himmelgaver,
 har revet mig af Satans garn
 og gjort mig der til et Guds barn;
 thi give Gud, i dåbens pagt
 ved Åndens magt
 jeg stærk i troen står på vagt!

Joh 3,1-15
M.B. Landstad 1861.

136 *Mel.: Henrik Fibiger Nørfelt 1978*

- 1 Velkommen de Jesus
 i Nazaret bød,
 og ord af Esajas
 da løfterigt lød.
- 2 Med øjne på stilke
 de fulgte ham spændt
 - en hel synagoge
 mod bysbarnet vendt.
- 3 Da åbned han munden
 med glædesbud stort:
 "I dag det profetord
 er virkeliggjort!"
- 4 Og bifaldet bruste,
 men stilnede brat –
 en flamme, der døde
 i vantroens nat.
- 5 Da bød han dem sandhed,
 som sennep den rev –
 af huse de jog ham,
 af by de ham drev.
- 6 Tit trænger vi ud til
 den yderste kant
 det ord, som er saligt,
 det ord, som er sandt.
- 7 Men myndigt og sagte
 som morgenens gry
 det tænder sin flamme
 iblandt os på ny.
- 8 Med Ånd, som er Himlens,
 det byder os trods,
 Guds frelse og glæde
 forkynder det os.

Luk 4,16-30
Jørgen Michaelsen 1967.

137

Mel.: Paul Okkenhaug 1965
Bernhard Christensen 1976

- 1 Betesdasøjlernes
 buegange
 med tætte rader
 af sygesenge,
 hvor stakler venter
 på englen, venter
 på vandets oprør,
 forgæves længe.
- 2 Der lå et menneske
 mellem andre,
 så helt alene,
 skønt om ham mange.
 Hvad her han søgte,
 han næsten glemte;
 han blev den sidste
 de hundred gange.
- 3 Da kom i sabbattens
 stille timer,
 hvor alting hviler
 Guds flid til ære,
 en mand, der spurgte
 – et sælsomt spørgsmål! –
 en mand, der spurgte:
 "Vil rask du være?"
- 4 "Jeg intet menneske
 har, jeg arme;
 de hundred gange
 jeg kom for silde.
 Jeg kender ingen,
 ej mand, ej kvinde,
 som vil mig støtte
 til frelsens kilde."
- 5 Da lød blandt søjlerne
 skaberordet,
 så i Betesdas
 fem buegange
 den sabbatsstilhed
 blev gennemrystet,
 som sprængt af stjernernes
 morgensange.
- 6 "Har intet menneske
 du, min broder? -
 For dig et menneske
 jeg er blevet;
 og i den Himmel,
 hvor jeg har hjemme,
 er vi to sammen
 ved navn indskrevet."

7 “At du kan vide
og aldrig glemme
du er ej ene, –
nu fra dit leje
stå op til livet
og bær din byrde
og gå så trøstigt
ad egne veje.”

8 “Men husk: Et menneske
skal du være.
Fra egne veje
at kunne vige,
en broders ansigt
ved mødet kende –
det er på jorden
min Faders rige.”

Joh 5,1-15
K.L. Aastrup 1963.

138

Mel.: Carl Nielsen 1919

1 Der sad en fisker så tankefuld
og hørte på Herrens tale;
så klang i øret ej sølv og guld,
ej sangen i havfrusale;
på fiskerkvasen vor Herre sad,
og folk i mængde som blomst og blad,
de lytted i land til Ordet.

2 Nu, Simon! sagde Gud Faders Ord,
da prædiken hans var ude,
læg alle årer nu fluks om bord,
dem lystre jo vel din skude,
far ud på dybet og drag en dræt!
Det er på tiden, om jeg ser ret,
mig lyster med dig at følge.

3 Ja, læremester! han svared brat,
det kunne vi godt behøve,
vi sled forgæves den hele nat,
dit ord er dog værd en prøve!
For tvivl var Simon slet ikke fri,
men, spejl, du tvivler, dig smukt deri:
Han gjorde som Herren sagde.

4 Sin dont han passed, og vod han trak,
men fandt, det var over magten,
hans skude nikked, og voddet sprak,
så overhånds stor var dragten.
Da vinked Simon ad venner tro,
og fiskeladning fik skuder to,
så færdig de var at synke.

5 Der Simon Fisker det jærtegn så,
da Jesus han faldt til fode

og sagde: Herre, du fra mig gå!
Jeg er ikke af de gode,
o, lå jeg rolig kun under muld!
Gud bedre mig! jeg er syndefuld,
nu falder det mig på hjerte!

6 Vor Herre så til den synder mildt,
og sagde: Vær kun ej bange!
Jeg vil dig lære herefter snildt
lyslevende folk at fange.
Hvad vil du, Herre! det er et ord!
så råbte Simon og sprang fra bord,
fra alt, hvad end sit han kaldte.

7 Så fulgte Simon vor Herres kald,
hos Ordet han gik i skole,
og folk han fanged i tusindtal,
de skinner nu klart som sole,
og end er ikke på jord forbi
det store menneskefiskeri,
som Herren og Simon grunded.

8 På jord end findes det færgelag,
som kaldes Sankt Peders gilde,
så folk vi fanger endnu i dag
og fører til livets kilde,
fra verden fører vi dem til Gud,
hvor frit de evig går ind og ud,
og glæden dem altid følger.

9 Med lys vi kommer, med kors vi gå,
vi vil ingen sjæl bedrage,
de ved det alle, vi kalde på,
at verden de må forsage;
på snekken vajer det røde flag,
vort garn vi sætter ved højlys dag
og ej i de smalle sunde.

10 På hjertedybet vi farer ud,
hvor timeligt ej kan bunde,
der vod vi trækker på Herrens bud
for, hvad ej vil gå til grunde;
hvo kun al verden, ej mer, attrår,
han ej et ord af vor mund forstår,
ham griber da ej vor tale.

Luk 5,1-11
N.F.S. Grundtvig 1838.

139

Mel.: Th. Laub 1921

1 Fuglen har rede, og ræven har grav,
sneglen bær huset på ryggen,
stodderen han har kun pose og stav,
leder om lejet og lykken;
så går vor Herre med nådens ord
husvild og fattig omkring på jord.

2 Dengang vor Herre gik synlig omkring,
kaldte på alle de trætte:
Kommer og slår om Guds nåde en ring,
da får I hvilen den rette!
utak han fik mod al ret og skel,
til han på korset blev pint ihjel.

3 Men hvor han banker på port og på dør
altid med ordets guldhammer,
der kommer glæde, som aldrig kom før
ind i de mildes lønkammer;
der går til hjerte med englelyd
nåden og freden med Himlens fryd.

4 Fuglen har rede, og ræven har grav,
sneglen bær huset på ryggen;
verdsligt vor Herre har intet deraf,
han har dog livet og lykken,
deler dem ærlig med hver, som tror:
Ånden og livet er i hans ord.

Luk 9,58

N.F.S. Grundtvig 1856.

140

*Mel.: Jeg vil din pris udsjunge
Guds godhed vil vi prise*

1 Hvad er det for en snekke
og liden flydebåd,
som storm og vande trække,
så den er uden råd?
O se den store nød,
ret som den gik til grunde
og just til havsens bunde
ned i afgrunden flød!

2 Det er Guds kirkesmakke
og liden menighed,
som her og der må flakke
og tit ej redning ved;
hvor Jesus lader, som
han ofte hart mon sove
og så for vind og vove
sit skib lar tumle om.

3 Den flok, der Jesus haver
alene inden bord,
der kysser Åndens gaver
og elsker kun Guds ord
foruden fantasi
og uden folkelære,
den flok kan aldrig være
fra modgangs bølger fri.

4 Så lad afgrunden øse
al Helved-ondskab op,
og lad kun Satan løse
al sin tyrannetrop,

lad kirkeskibet få
ti tusind stød på side,
dog skal vel Jesus vide,
hvor det sin havn skal nå.

5 O søde Gud og Fader,
o Søn og Helligånd,
som dine ej forlader,
o lad din mægtig hånd
befri din menighed
fra al sin tvang og våde!
O gør det for din nåde
og Jesu blodig sved!

Matt 8,23-27

Thomas Kingo 1689.

Bearbejdet 1857.

141

Mel.: Jeg råber fast, o Herre

- 1 Mit hjerte er så bange,
ved ikke, hvad det vil,
og skyggerne er lange,
og natten stunder til.
Og mørkets magter kuer
og tvinger mig i knæ,
de onde storme truer –
hvor kan jeg finde læ?
- 2 Disciplene var bange
for stormens vilde kast;
hvor var den ankerkæde,
der kunne holde fast?
Da følte de med rædsel,
at døden gik på rov,
og mens de stred mod stormen,
lå mesteren og sov.
- 3 De kaldte, og de klaged,
og mesteren forstod,
at frygten havde lammet
det før så kække mod.
Da bød han stormen standse
det vilde dødningsridt,
og havet faldt til føje,
de bange ånded frit.
- 4 Mit hjerte er så bange,
og natten stunder til,
og mørke tanker tårnes,
et hæsligt narrespil.
I stormens hvin forsvinder
al tak til Herrens pris,
et uvejrs helved blinder,
det går imod forlis.
- 5 Men du, som stilled stormen

omkring den spinkle båd,
 du ved for al min uro
 vel også vej og råd.
 Jeg kalder på dig, mester,
 gå ej min dør forbi,
 men grib om mine hænder,
 gør mig af natten fri!

Matt 8,23-27
Gustav Biering 1989.

142

Mel.: Johann Schop 1642

- 1 Ånden opgav enkesønnen,
 moders håb og moders trøst.
 Sygt hun stammed aftenbønnen,
 gråden kvalte hendes røst;
 enken dog, som sig forlader
 på de faderløses fader,
 har til værge Himlens Gud.
- 2 Sørgekaren med den døde
 skred igennem Nains port,
 skulle dog på vejen møde
 åsyn klart og under stort.
 Død! hvad kan dig graven nytte,
 glip du går dog af dit bytte,
 her er livets kildevæld.
- 3 Jesus med sit soleøje,
 med sin Faders kærlighed,
 han fra Galilæas høje
 kom med lys og liv og fred;
 rørt af ynke han løfted røsten,
 og med hans "Græd ikke!" trøsten
 slog i enkehjertet rod.
- 4 Enken var ej mer at ynke,
 Jesus mildt til hende så;
 sorte mænd lod båren synke,
 han lod enkens søn opstå.
 Jesus med Guds ord på tunge
 sagde: Rejs dig op, du unge!
 Se, da sad den døde op.
- 5 Jesus ham med røde kinder
 lagde i hans moders favn;
 den lyksalige blandt kvinder
 fik da himmelsk bod for savn.
 Alle råbte med hinanden:
 Storprofeten er opstanden,
 nu har Gud besøgt sit folk!
- 6 Ja, vor frelser er opstanden,
 og sit folk besøger han,
 Jesus Kristus, guddomsmanden,
 er vort liv i dødens land;

han os alle går i møde,
 gør de blege kinder røde,
 tørrer alle tårer af.

Luk. 7,11-17
N.F.S. Grundtvig 1853.

143

Mel.: Niels Viggo Bentzon 1985

- 1 Lazarus lå i sin grav
 død for alverden og Gud.
 Stemmen i gravmørket lød:
 Lazarus, kom nu herud!
- 2 Tænk, at den døde fik liv!
 Lazarus adlød og kom.
 Livet fik fylde igen.
 Graven lå øde og tom.
- 3 Kender du det fra dig selv?
 Ønsker du ofte din død?
 Søgte du selv mod din grav?
 Hørte du stemmen, som lød?
- 4 Døden er snart overalt.
 Kalder du ofte på den?
 Hørte du selv, der blev kaldt:
 Lazarus, rejs dig igen!
- 5 Lazarus lever i os
 dér, hvor vi slet intet tror.
 Selv hvor der kun hersker død,
 findes det levende ord.

Johannes Møllehave 1985.

144

Mel.: Ånden opgav enkesønnen

- 1 Med sin alabasterkrukke,
 fuld af salve dyrebar,
 hun, som måtte skamfuld sukke:
 Herre, ynkes! Herre, spar!
 kom, med hjertet sønderknuset,
 ind i farisæerhuset,
 hvor til bords den rene sad.
- 2 Synderinden kom med rødme,
 krukken brat hun sønderbrød,
 salven dyrebar med sødme
 over Herren hun udgød,
 lod og sine tårestrømme
 Herrens fødder oversvømme,
 tørrer med sit hovedhår.
- 3 I min barm, som denne kvinde,
 hjertet føler banghed stor,
 sniger, som den synderinde,
 sig til dig ved nådens bord,

rødmer, blegner, føler vånden,
 eftergør det alt i ånden,
 sukker: Herre, ynkes, spar!

4 Himlen sig til jorden bukked,
 den gang du blev støvets søn;
 bøj dig nu til hjertesukket,
 øre dit til angers bøn!
 O Marias søn, du bolde,
 døm mig ej med læber kolde,
 skjul mig i din kærlighed!

5 Mine synder, dine domme,
 bundløst dyb at tænke på!
 Lad din nåde til dem komme
 og i dybde overgå!
 Når af den jeg er oplivet,
 jeg, hvem meget er tilgivet,
 elske vil dig evig ømt.

Luk 7,36-50
Kassia omkr. 800.
N.F.S. Grundtvig 1837.
Bearbejdet 1935.

145

Mel.: Halle 1704

- 1 Ét fornødent er; det ene
 lær mig, Gud, at kende ret!
 Verden kan mig intet tjene,
 skønt den synes fin og let,
 den er kun en byrde, som nager og plager,
 hvor sjælen dog ingen ret liflighed smager,
 men får jeg det ene for alting kun fat,
 da bliver mig én ting for alting min skat.
- 2 Vil du dette ene tage,
 søg det ej på denne jord,
 lad, hvad jordisk er, tilbage,
 søg det oppe, søg det, hvor
 at guddom og manddom forenet sig finde,
 og hvor al fuldkommenheds fylde er inde,
 dér, dér er det ene nødvendige ret,
 dér, dér er min ene, mit alting i ét.
- 3 Som Marias hjerterødder
 søgte denne ene skat,
 da hun sig ved Jesu fødder
 fuld af længsel havde sat,
 hans tale var liflig i hjerte og øre,
 hun ville så gerne hans villie høre,
 hun smagte den sødhed, i Frelseren lå,
 han ene for hende var alting at få.
- 4 Sådan længes jeg med smerte,
 søde Jesus! efter dig;
 lad dig finde i mit hjerte,

overgiv dig dog til mig!
 Og ville end mange til verden sig vende,
 så vil jeg dog efter dig løbe og rende,
 du haver det evige saligheds ord,
 i dig al fornøjelses herlighed bor.

Luk 10,38-42
Johann Heinrich Schröder 1695.
Hans Adolph Brorson 1734.

146

Mel.: Jeg vil din pris udsjunge
Guds godhed vil vi prise

- 1 Så skal dog Satans rige
 aldeles kastes om,
 Gud vil det selv bekrige
 ved Jesu magt og dom!
 Han skal evindeligt
 med al sin magt beskæmmes,
 ja ved Guds finger tæmmes
 og hånlig pakke sig.
- 2 Om han end mund og mæle
 med sine helvedbånd,
 tilsnøre kan og kvæle,
 dog kan vor Jesu hånd
 hans knuder løse snart,
 at og den stummes tunge
 skal tale og udsjunge
 Guds lov med himmelart.
- 3 Sin fæstning må han rømme
 og skamfuld vige bort,
 Gud holder ham i tømme
 og gør ham stien kort.
 Hans helvedvåben må
 ej sjælen skade gøre,
 Gud kan ham dem afføre,
 han agter dem som strå.
- 4 O Jesus, o du kender,
 hvor ofte Satan dog
 min fæstning hart berender ¹
 at bringe mig i åg.
 Hvert lem og ledemod
 han træskelig bestrider,
 sig ind ved synden glider
 i mine ben og blod.
- 5 Nu vil han tungen binde,
 den Gud ej prise skal,
 nu vil han øjet blinde,
 at jeg i mørkheds dal
 ej nådens lys skal se.
 Nu døver han mit øre,
 jeg ej Guds ord skal høre,
 at lindre sjælens ve.

6 Jeg dagligdags vil gøre
 et hjertens fodfald,
 og ligge Gud i øre
 med bønnesuk og kald,
 at han med Jesu blod
 mig daglig vil bestænke
 og Satans magt forkrænke ²
 og ruske den fra rod.

7 Du bør og ene have
 mit hjertes hele bo.
 Kom, Jesus, tag den gave,
 og styrk mig i din tro!
 O Gud, mig selv bered,
 og åbn så mit øre,
 at jeg dit ord kan høre,
 min sjæl til salighed.

¹ bestorme

² nedbryde

Luk 11,14-28
Thomas Kingo 1689.

147

Mel.: Nu blomstertiden kommer
Befal du dine veje

1 O Herre Gud, din lære
 din sæd, dit rene ord,
 som udsås til din ære
 i folkehjerters jord,
 hvor dårlig den sig finder,
 når du den lader strø,
 den lider megen hinder,
 må tit i spiren dø.

2 På baned' alfarveje
 tit noget falder ned,
 som fuglenæb kan meje
 og deres kro gør fed.
 Hvor man i hjertet baner
 en alfar verdens vej,
 dér helvedravne raner
 Guds ord, som agtes ej.

3 Oppå den tørre klippe
 vel noget spirer straks,
 men væsken snart mon glippe,
 gir aldrig korn og aks:
 Så er og manges grøde
 udi vor kristendom,
 snart spiret og snart øde
 i kraft og kerne tom.

4 Blandt verdens stinde torne
 en del og strinter bort,
 som svinde må og forne ¹
 og varer meget kort:

Gods, vellyst, verdens ære,
 de helvedtorne er,
 som klemmer Guds ords lære,
 at den ej frugter bær.

5 Den mindste del kun falder
 udi den gode jord,
 som får sin vækst og alder,
 med frugten af Guds ord:
 Hver sjæl, som dér vil være
 Guds rette sædeland,
 kan tusind frugter bære
 ved Himlens dug og vand.

6 O Gud, du ser og kender,
 hvad art af jord jeg er,
 mit hjerteland sig vender
 til verden, og det bær
 så lidt udaf den grøde
 og frugt, du venter dig.
 Mit hjerte det må bløde,
 når jeg betænker mig.

7 For torn og hårde stene
 min hjertegrund befri,
 hegn mig med nådens grene
 fra verdens syndesti!
 Dyrk selv mit hjertes ager,
 den frugt må bære så,
 som det dig, Gud, behager,
 til ærens krans at nå!

¹ visne

Luk 8,4-15.
Thomas Kingo 1689.

148

Mel.: Seth Calvisius 1594
Th. Laub 1917

1 En sædemand gik ud at så
 og strø'de rundt med begge hænder,
 for overalt det skulle nå
 imellem begge ager-ender.

2 Der faldt en del på alfarvej,
 hvor ingen sæd kan fæste rødder;
 hvad luftens fugle raned ej,
 det trådtes under hestefødder.

3 Der faldt en del i jordlag tyndt,
 som solen alt i blad forbrændte,
 så væksten, pludselig begyndt,
 med visnen hovedkulds sig endte.

4 Der faldt en del i tjørnekrat,
 kom op, men havde kår fuldtrange,
 thi i sin vækst blev strå forsæt,

- og aksene blev hartad svange.
- 5 Men resten faldt i vennevold,
i muldjord god, den favnedybe,
den ypperste gav hundred fold,
den ringeste gav ti og tyve.
- 6 Den samme skæbne og Guds ord
har under alle himmelegne,
så mange slags, som der er jord,
er der og hjerter alle vegne.
- 7 Hvor hjertet er som alfarvej,
så stenhårdt og så ligegyldigt,
der troen sig indfinder ej,
men ordet er deri uskyldigt.
- 8 Hvor hjertet vel som voks er blødt,
men dog til verden solgt i grunden,
når verden truer, fluks er dødt
det håb, der leved kun i munden.
- 9 Hvor hjertet vel er halvvejs godt,
men delt foroven og forneden,
der torne krones ærens drot,
thi halte kan ej kærligheden.
- 10 Hvor hjertets lyst er liv og fred
som perlen, der for alt må købes,
i tro og håb og kærlighed
det mål opnås, hvortil der løbes.
- 11 Med gradsforskel i herlighed
vor Faders hus har sale mange,
men overalt er liv og fred
og evigsøde frydesange.

Luk 8,4-15

N.F.S. Grundtvig 1837.

149

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 O Gud, hvor jammerlig
din kirkeager sig
i disse tider finder,
da ukrudt fluks oprinder
og tegner sig at sprede
og overgro din hvede!
- 2 Du har jo ladet strø
dit ords det rene frø,
det livsens korn du såede
til alle ender nåede
udi din kirkeløkke ¹,
til himmelfrugt og smykke.

- 3 Dog skyder klinten op
sin purpurkroned' top,
som i Guds ager brammer ²
og hveden ofte krammer;
man ser den og må lide:
den brasker ³ ved vor side.
- 4 O Gud, hvor søvneblind
er mennesket i sind!
De, som din ager vare ⁴,
tit venter ingen fare,
men før de ud har blundet,
har klintefyrsten vundet.
- 5 Han vidt omkring vil strø
sit kætterklinte frø,
som vel udvortes praler
og herlig sig udmaler,
ja mangelen sjæl forvender,
som Guds ords sæd ej kender.
- 6 Hvor er vor kristendom,
når vi os tænker om?
Vi har kun stilk og blade,
dog frit af troen sprade ⁵,
vi kan nok blomster vise,
men frugten vi forlise.
- 7 O Gud, bevar dit ord
fra fjendens løgn og mord,
fra al den vrangle lære,
som røver dig din ære,
lad ordets sæd udsende
sin frugt til verdens ende!
- 8 Giv os din gode Ånd,
som sæden af din hånd
opelske kan og vande,
så vore hjertelande
utallig frugt må bære,
dit store navn til ære!

¹ indhegnet mark

² praler, jubler

³ optræder pralende

⁴ passer på

⁵ praler

Matt 13,24-30

Thomas Kingo 1689.

150

*Mel.: Helligånd, de frommes glæde
Kender du den livsens kilde*

- 1 Godt og ondt i lys og mørke,
liv og død og sandt og løgn,
strides som med lige styrke
hver en hellig dag og søgn.

Her på jord to sædemænd,
Herren selv og Løgneren,
hver har sået sit heneden,
klienten ¹ gror om kap med hveden.

2 Sandhed såed godt til livet,
løgnen såed ond til død;
engle selv det ej er givet
bod at råde på den nød.
Sandhed selv har svaret: Nej,
luges af kan klienten ej,
thi det ene med det andet
i hvert bryst er sammenblandet.

3 Godt og ondt og lys og mørke,
sandt og løgn og liv og død,
i hvert hjerte prøve styrke,
farligt er det sammenstød.
Stærkest synes tit på jord
mørkets æt med løgn og mord;
løfte dog på sejrslivet
Sandhed lysets børn har givet.

4 Af Guds nåde det er givet
Jesu Kristi menighed:
sandhed dér med lys og livet
sig udvikler i Guds fred.
Hos sit helgenfolk vor drot
overvinder ondt med godt,
og, som nat for morgenrøden,
flygter for vor frelser døden.

5 Livets bog har mange blade,
snart er dog det sidste vendt;
hveden samles da i lade,
medens klienten vorder brændt;
liv og lys, alt sandt og godt
findes evig hos vor drot,
men med løgnen går til grunde
i nidmørket alt det onde.

¹ ukrudt

Matt 13,24-30
N.F.S. Grundtvig 1853.
Bearbejdet 1913.

151 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig
I Nazaret, i trange kår*

1 Guds rige lignes ved et frø,
det mindste, man kan finde,
nedlagt i muld, ej til at dø,
men død at overvinde,
opvoksende så til et træ,
hvor himlens fugle finder læ
og lyst til sødt at sjunge.

2 O kristenhed! kom det i hu,
tro Herren til det bedste,
og bed, at han sit løfte nu
vil soleklart stadfæste,
så det må høres på vort kor,
at Himlens fugle på Guds jord
for vuggerne har sjunget!

3 Guds engleskare først og sidst
er Himlens rette fugle,
de lærer om den Herre Krist
i sang os sødt at jule,
så støvets sang med englelyd
fortæller Himlene med fryd:
Guds Søn fik vi til broder!

Mark 4,30-32
N.F.S. Grundtvig 1836 og 1853.
Bearbejdet 1885.
Oprindelig del af
"Guds-husets dør er i vor dåb"

152 *Mel.: Fra Joh. Horns salmebog 1544*

1 "Kvindelil! din tro er stor,
ske dig, som du ville!"
I det rige nådens-ord
sprudler livets kilde.

2 Det var Herrens ord engang
til den hedningkvinde,
som, mens klokkerne har klang,
aldrig går af minde.

3 Det er stadig Herrens ord
til hvert hjerte lille,
når han ser, dets tro er stor
til hans øjne milde.

4 Gerne det ved hunde små
sig som kvinden ligner,
når kun smuler det kan få
af, hvad Gud velsigner.

5 Smuler af det livets brød,
som fra Himlen kommer,
det er lægedom for død,
sæd til evig sommer.

6 Syng da, hjerte hvert, som tror
på Guds Søn den lille!
Evig tak for trøstens ord:
Ske dig, som du ville!

7 Når det sker, hvad hjertet vil,
som er livets sæde,
da er sorg og død ej til,

men kun liv og glæde.

- 8 Det vil og vor frelsermand,
sorg og død han hader,
liv og glæde lover han
evig hos sin Fader.
- 9 Selv er han det livets brød;
hvem deraf vil æde,
skal indgå, trods synd og død,
til vor Herres glæde.

Matt 15,21-28
N.F.S. Grundtvig 1853.

153

Mel.: Når tid og time er for hånd
Et trofast hjerte, Herre min

- 1 Min Jesus, grund til al vor lyst
og frydens rette sæde!
Hvad klemmer dog dit milde bryst,
du hele verdens glæde?
Hvad er det for en bitter ting,
der gør dig hjertestød og sting,
at du så dybt må sukke?
- 2 Du ser, Guds billede er skændt,
som var i sjælen inde,
og hvordan mørkhed har bespændt
de arme folkes sinde.
Det mesterstykke af Guds hånd,
vor tunge, ser du nu i bånd,
af synd og Satan lænket.
- 3 Men du går midt på pladsen ind
blandt dem, der lider ilde,
og åbner med beængstet sind
dit hjertes nådekilde;
det suk, man af dig høre fik,
ind for os i Guds hjerte gik,
hans kærlighed at finde.
- 4 O frelser! lad dit effata
min mund og hjerte røre,
så skal du et halleluja
af begge dele høre.
O, at dit broderhjerte må
i al vor nød os åbent stå,
så kan os intet fejle.
- 5 Når døden i den sidste stund
vil mund og mæle lukke,
så fyld mit ganske hjertes grund
med himmellængsels sukke,
før selv for tronen mine ord
og sjælen ind i englekor,
hvor al vor suk har ende.

Mark 7,31-37

Johan Jacob Rambach før 1729.

Hans Adolph Brorson 1734.

Bearbejdet 1854.

154

Mel.: Guds godhed vil vi prise

- 1 Jeg tror det, min genløser!
at du gør alting vel
og nåden rundt udøser
i dagning og i kvæld;
med ordet af din mund
udstrømmer liv og glæde
til alle dem, som græde
for guld af hjertens grund.
- 2 For Himlens guld jeg græder
og ej for glimmerstøv,
men lagt i skjulte kæder,
jeg for din røst er døv,
jeg mindes som en drøm
et lille ord af dine,
men tungen kun med pine
det dunkelt stammer frem.
- 3 O tag mig kun til side
som ham i havets egn,
skønt verden ej kan lide,
man tror, du end gør tegn.
Læg dine fingre små
kun i mit døve øre!
Da får jeg klang at høre,
som Himlens klokker gå.
- 4 Og når min tungespids
du rører næppe nok,
da kvidrer jeg til visse
som Himlens fugleflok.
Sig så blot effata!
Fra alle engletunger
jeg hører da og sjunger
et klart halleluja.
- 5 Da sætter jeg på skammel
mig ved din højre fod,
sig ej, jeg er for gammel
til lærling, mester god!
Jeg lytte vil med flid,
se til mig selv at glemme,
da får jeg bedre nemme
og nytter nådens tid.
- 6 Da skal dit ord mig smage
som frugt på livets træ,
og du kan det så mage
med sol og dug og læ,
at til din guddoms pris

der dybt fra hjertegrunden
mig springer op i munden
et lille Paradis!

Mark 7,31-37
N.F.S. Grundtvig 1839-41.

155

Mel.: H. Nutzhorn 1866
Leif Kayser 1975
Herre, jeg har handlet ilde

- 1 Øjne! I var lykkelige,
I, som så Guds Søn på jord.
Øren! I blev hovedrige,
da I lytted til hans ord,
for hvis tunge sammen råde
kun Guds sandhed og Guds nåde.
- 2 Konger og profeter mange
længtes efter eders kår,
hertesuk og englesange
spåed om det gyldenår,
da Guds lys og liv med styrke
sejrer over død og mørke.
- 3 Held os, kristne på det jævne!
Nådens tid er ej forbi;
som oplyst på kirkestævne,
lykkens skødebørn er vi:
øjne ser, og øren høre
ham, som har Guds ord at føre.
- 4 Han, som liv og lys uddeler
med sin Ånd og med sit ord,
han, som alt det brudte heler
i sit bad og ved sit bord,
Jesus Kristus, med vor glæde
er lyslevende til stede.
- 5 Han, skønt verden ser ham ikke,
troen dog for øje står,
og i alle øjeblikke
ordet hans til hjerte går,
tænder lys i gravens mørke,
planter Paradis i ørke.
- 6 Blindfødt var det ømme hjerte,
ser dog nu hans guddomsglans;
død var sjælen til vor smerte,
lever nu i Ånden hans,
igenfødte til Guds rige
vi det ser i lys tillige.
- 7 Øjne! I er lykkelige,
I, som ser Guds Søn på jord.
Øren! I blev hovedrige,
da I hørte livets ord.
Hjerte, da du ordet troede,

livets træ randt op af rode!

Luk 10,23-24
N.F.S. Grundtvig 1864.

156

Mel.: Kirken den er et gammelt hus

- 1 Hyrden er én, og så hans hjord,
er end fuldmange hans folde,
enbåren i sin Faders gård
Sønnen skal alting beholde;
Sønnen er sandhed, først og sidst,
virkelig være, her og hist,
kan kun, hvad sandhed besjæler.
- 2 Kilden er én, og floden med,
er end småbækkene mange,
engene er ved flodens bred,
alle de skønne græsgange;
kilde og flod er dåbens ord,
engene er vor Herres bord,
føden er kærligheds fylde.
- 3 Jesus han er den hyrde god,
som haver hjorden til eje,
dyrt har han købt den med sit blod,
sanket på vildsomme veje;
driver sin hjord han op og ned,
altid med staven "Liflighed"¹
vogter han flokkene sine.
- 4 Tidernes løb er sent og sært,
hyrdernes tid synes omme,
dog har os tidens fylde lært,
senest den bedste kan komme;
hyrden, som spået soleklart,
kommer igen med lynets fart,
himmelblå ere hans telte.

¹ Zak 11, 7.

Joh 10,11-16
N.F.S. Grundtvig 1855.

157

Mel.: Kirken er som Himmerige
Hvilestunden er i vente

- 1 Hører I, vor Herre kalder,
kærlig som en moders bøn:
Vender om i hver en alder
nu med den vildfarne søn!
- 2 Hver en sjæl på veje vilde,
som vil træde i det spor,
skal Guds faderrøst den milde
møde brat i nådens ord.
- 3 Han, som elsker os så såre,

møder os ved første skridt,
kysser bort hver bitter tåre,
trøster os med åsyn blidt.

- 4 Klæder ny og gyldne ringe
er den lykkeliges pryde;
sangen toner, harper klinge,
stemte ens til glædskabs lyd.
- 5 Himlens sang og strengelege,
højtidsfryd i livets land,
hvem må de ej sødt bevæge
til omvendelse på stand!
- 6 Vend da ryg af al din styrke
til Guds fjendes herlighed,
det er løgn og død og mørke,
som hvert synderhjerter ved!
- 7 Vend dit blik fra skyggedale
til Gud Faders herlighed,
efter evig sandheds tale
der er liv og lys og fred!
- 8 Da gør du Guds engle glade,
da er og din lykke gjort;
af sig selv for dig oplade
sig Guds hus og Himlens port.
- 9 Selv sig åbner sundhedsbrønden,
dækkes salighedens bord,
og din helsot, som er synden,
læges ved Guds nådes ord.
- 10 Og din længsel, som er livet,
evig sikkert, evig sødt,
mættes af, hvad han har givet,
som kan ånde liv i dødt.
- 11 Holde vil din sjæl i live
Jesus, trods al død og brøst,
og som han er, du skal blive,
er ej det en salig trøst!

Luk 15,11-32.

N.F.S. Grundtvig 1853.

158 *Mel.: Når tid og time er for hånd Hvad kan os komme til for nød*

- 1 Til nådens store åndefest
mig kalder Herrens stemme.
Far hen, hvad her mig glæded mest,
har det hos Gud ej hjemme!
Far hen, hvad ej mig følge kan!
Ej guld, ej gods, ej agerland
skal Herrens gæst nedtvinge.

- 2 Brist, brist, hvert bånd, mig holder fast
og fra min Gud bortdrager!
Om hjertet med de bånd end brast,
om såret sjæl end klager –
o Herre, giv mig kraft og mod!
Hvis ej for dig jeg alt forlod,
med dig mit alt jeg tabte.

Luk 14,16-24.

B.S. Ingemann 1825.

159 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig*

- 1 Guds nåde og årvågenhed,
hans omhu og hans øje,
så få sig at erindre véd,
og hvor han agter nøje,
at han os i sin vingård kan
indkalde, hver udi sin stand,
og saligt gavn tilføje.
- 2 Ved verdens morgen, da opgik
hans nådes stråler vide,
som kraft og megen styrke fik
ved høje middagstide:
Da det mod verdens aften led,
blev han ej af sin omhu ked,
men så, hvor vi mon lide.
- 3 Han hegned sig en vingård ind,
til den han os indkaldte,
at vi, som havde dovne sind
og altid verden valgte,
vi skulle der Guds arbejde få
og frem i flid og frugter gå.
Han os blandt sine talte.
- 4 Men se! den gamle slanges lyst
sig i din vingård lukker
og fylder dine tjen'ers bryst
med sød indbildnings sukker;
de, som Guds arbejde mest har gjort,
de agter ikke andre stort,
hver på sin gerning pukker.
- 5 De, som i tjenest' årle kom,
som Herren lod oplede,
som bærer dagens byrde om,
vansmægter i dens hede,
de venter større løn at få
end de, der kun en time gå
og have kort at svede.
- 6 Men Gud, som er på nåde rig
foruden mål og ende,
den sidste gør den første lig
og lader dermed kende,

at gerning ej fortjene kan
sin del udi Guds himmelland,
hans nåde det skal sende.

- 7 O Gud, hvad er dog al vor dåd,
vor tanke og vor tale,
vort anslag og vort hjertes råd,
hvor skønne vi dem male?
Når du os i dit lys beser,
da er vort guld kun ringe ler,
hvoraf så højt vi prale.

- 8 Vi derfor alle venter på
vor del i Herrens glæde,
den skal vi vist af nåde få
for Herrens stol og sæde,
for, Jesus, din retfærdighed,
ja for din død og blodig sved,
det er vor tro og glæde.

Matt 20,1-16
Thomas Kingo 1689.

160

Mel.: Jesus er mit liv i live

- 1 Jesus, livets rige kilde,
Himlens ære, glans og lyst,
som vor Fader sende ville
os til frelse, hjælp og trøst!
Hvorfor vil så mange sige
nej til nådens Himmerige?
Hvad er verdens lyst som bedst
dog imod din bryllupsfest!
- 2 Lifligt er det højtidsæde
ved dit eget bryllupsbord;
fred, retfærdighed og glæde
strømmer til os på dit ord.
Dér er bod for alle smerter,
salighed for alle hjerter,
dér i dig så inderlig
liv og sjæl skal fryde sig.
- 3 Du, som til din bryllupsglæde
nådig kaldte også mig
og anviste mig et sæde,
hvor der end er rum hos dig,
o lad altid, dig til ære,
mig i troen iført være
sjælens rene bryllupsdragt,
som din Ånd mig selv har bragt.
- 4 Lover, alle, og tilbeder
den miskundelige Gud,
som til Himmerig os leder
ved sin nådes sendebud,
indtil alle borde fyldes

og med Himlens glans forgyldes,
når vor Herre sejrrig
fører hjem sin brud til sig.

Matt 22,1-14
Johann Rist 1642.
Hans Adolph Brorson 1734.
W.A. Wexels 1849.

161

Mel.: Tysk visemelodi 16. årh.
J.P.E. Hartmann 1852

- 1 Jerusalem! i dag din konge græder
og nåderig mod dine mure træder,
og bedende han taler for din sag.
O, vidste du, hvad til din fred dig tjente,
og hvor din ømme frelsers hjerte brændte
for dig i dag!
- 2 Brug lys og dag, o sjæl! mens sol er oppe,
og vogt dig for modvillig at tilstoppe
det kildevæld, som i din ørk brød frem!
Foragtet nåde strengelig sig hævner,
kom det i hu, hver gang din tunge nævner
Jerusalem!
- 3 O Jesus! lad de tårer, som du fældte,
mit sovende og hårde hjerte smelte!
Min andagt skal i dag opsamle dem,
og Åndens dug min andagt skal velsigne,
og så skal ej min sidste skæbne ligne
Jerusalem!

Luk 19,41-44
Johan Nordahl Brun 1786.

162

Mel.: Min død er mig til gode

- 1 Med strålekrans om tinde
forklaret Jesus stod,
det varmer os herinde,
ved dybest hjerterod.
- 2 Thi når han åbenbares
i støvets egn på ny,
skal vi med ham forklares,
ham møde højt i sky.
- 3 Han stod på Tabors høje,
den Guds og Davids søn,
som solen var hans øje,
som lys hans klædning skøn.
- 4 Med venner fra Guds bolig
vor frelser skifted ord
om kors og død fortrolig,
om seng i sorten jord.
- 5 O hør mig, drot, du kære!

Og alt vort håb er gemt deri:
han kunne ikke gå forbi.

- 5 Det er den sande kærlighed,
der målet vil og vejen véd
og dog må standse ved at se
sin næstes nød, sin broders vé.

Luk 18,31-43
K.L. Aastrup 1958.

Påske

Jesu lidelse og død

166

Mel.: Fra Arrebos Psalter 1627
Min død er mig til gode

- 1 Se, hvor nu Jesus træder
hen til den morderstad,
enddog man ham bereder
så stort et blodebad.
- 2 Enddog hans guddomsøje
sit fængsel, kors og nød
forud kan skue nøje,
ja se sin visse død,
- 3 dog vil han fri i sinde
mod sine fjender gå,
han ved, han skal dem binde
og evig sejr få.
- 4 Hans færd den er kun ringe,
et æsel er hans hest,
dog kan han undertvinge
al Satans pak og pest.
- 5 Her er han, som vil løse
hver syndebunden træl,
her er han, som vil øse
trøst i hver bange sjæl.
- 6 Her er han, som vil favne
dig med sin kærlighed,
her er han, som vil gavne
dig med sin blodig sved.
- 7 Her er han, som vil bære
en tornekrans for dig,
her er han, som skal være
din kong' evindeligt.
- 8 Her er han, som vil gyde
for dig sit hjerteblod,
her er han, som vil fryde

dig med en salig flod.

- 9 O Jesus, gid jeg kunne,
som jeg så gerne vil,
dig ære nogenlunde,
hjælp du mig selv dertil!
- 10 Jeg gerne mine klæder
vil for dig lægge ned,
jeg med i flokken træder,
som er med tak bered.
- 11 Jeg bær og mine palmer
til ærens konge frem,
jeg synger mine salmer,
o, Jesus, hør dog dem!
- 12 Mit hosianna klinger
ved din den gode Ånd,
mit hjerte sig opsvinger,
opløftet ved din hånd.
- 13 Til lykke, o til lykke,
du ærens konge! Gak
min død at undertrykke,
og hav så evig tak!

Matt 21,1-9
Thomas Kingo 1689.

167

Mel.: Her ser jeg da et lam at gå

- 1 Kom, verdens konge! Kristus, kom,
hos mig du og inddrage!
Min hjertefred det gælder om
i disse stridens dage.
Så tit er sindet alt for trygt,
og ængstes det af syndens frygt,
så let det bliver bange.
Udløs mig du fra syndens bånd!
Lad palmen grønnes i min hånd!
Gør verdens frygt til fange!
- 2 Kom, sorgens mester! drag du ind!
Jeg åbner dig mit hjerte.
Forgæves dog det tunge sind
hos verden fred begærte.
Går al min tanke klædt i sort,
du rejser, som i Nains port,
mit håb fra dødens bære.
Jeg får igen min tabte trøst,
mit hosiannas fryderøst
frembryder med min tåre.
- 3 Kom, livets fyrste! før min sag
mod gravens mørke hære!
Er du mig nær, skal dødens dag

en palmesøndag være.
 O Kristus! vær du god og mild,
 når hisset, mellem skyens ild,
 i herlighed du kommer!
 For dig har ingen ros og ret;
 gør du mit tunge regnskab let,
 og vær en nådig dommer!

C.J. Boye 1835.

168 *Mel.: Hvad kan os komme til for nød*

- 1 Han står på randen af sin grav,
 i morgen de ham dømmes;
 den bitre kalk, ham verden gav,
 han om en stund skal tømme –
 da svulmer hjertet i hans barm,
 ej føler han mod verden harm,
 kun kærlighed til sine.
- 2 Han deler ud det hvide brød,
 en vedtægt han dem lærer
 – han er jo selv det livsens brød,
 som sjælens kræfter nærer – :
 Det er mit legem, har han sagt,
 som gives hen i syndermagt
 og brydes ned for eder.
- 3 Så tog han druens ædle saft
 i påskefestens bæger
 – han er jo selv den livsens kraft,
 som hjertets sorger læger – :
 Tag, drik deraf! Det er mit blod,
 som øses ud til sydebod;
 gør dette til mit minde!
- 4 Bort svandt de mange hundred år,
 men hvor hans klokker kime,
 end kalk og disk på bordet står
 til minde om hin time.
 Da står han med sin Ånd os bi,
 og trøstig da forkynder vi
 hans død, indtil han kommer.
- 5 Han står på randen af sin grav,
 i nat de ham forråde –
 men helligt, varigt pant han gav
 os på sin store nåde;
 den klare vin, det hvide brød,
 det er hans blod, som for os flød,
 det er hans legems samfund.

1 Kor 11,23-26

Michael Nielsen Schmidh 1839.

169 *Mel.: Bøj, o Helligånd, os alle Herre, jeg har handlet ilde*

- 1 Herren god, som uden grænser

elsker dem, han haver kær,
 ingen forskel hos dem ænses,
 ønsker sig dem lige nær;
 lige dristig fri og trælle
 tør sig blandt hans venner tælle.

- 2 Det er stort, hvad Herren byder:
 del i alt, hvad der er hans,
 i hans byrd og i hans dyder,
 i hans død og i hans glans;
 men det så ham bedst behager:
 Heller giver han end tager.
- 3 Derfor tusindfold velkommen,
 du, som med din egen hånd
 naglede til korset dommen ¹
 og opgav for os din ånd,
 bar vort kød og blod til graven,
 medens dit blev nytårgaven.
- 4 Det var nåde over nåde,
 at du med os bytted så,
 det er kærlighedens gåde,
 at det bytte lod sig nå;
 og kun kærlighed oplader
 øje vort for Søn og Fader.

¹ Kol 2, 14

N.F.S. Grundtvig 1833.

170 *Mel.: Jesus, dine dybe vunder*

- 1 Hører til, I høje himle,
 hører til, I englekor!
 Hører, o I folk, som vrimle,
 og som jordens klod bebor!
 Høre, hver, som høre kan,
 hver, som sans har og forstand!
 Alt det, som har ånd og øre,
 lave sig nu til at høre!
- 2 Jesus, o vor Jesus sjunger!
 O, en mer end englesang!
 Tier, alle engletunger!
 Jesu røst må have gang!
 Himlens hele harmoni
 sættes nu i melodi
 ved vor Jesu mund og hjerte,
 før ham døden skulle smerte.
- 3 O, I Guds apostelskare!
 o, hvad eders hjertegrund
 måtte med forstand opklare,
 da I sang af Jesu mund
 med et stort halleluja ¹,
 priste Gud for frelse fra

- al Egyptens åg og plage
og for Kanaans frydedage.
- 4 Men o søde himmelsanger!
Du har vel opladt din røst
for al verdens folk og fanger,
takket Gud for denne trøst,
at de skulle frihed få
og udi Guds rige gå
ved dit fængsel, død og smerte
og ved blodet af dit hjerte.
- 5 O, hvor søde himmeltoner
dog oppå din tunge lå!
Du, som verdens synd forsoner,
sang, ret som du døden så!
Adam gik af Paradis,
græd for Herrens vredes ris,
du igen med sang oplukker
Himlens dør, og slangen sukker.
- 6 Men da du af sang begynder,
og du er i sjælen fro,
søde Jesus, det forkynder,
lise for min svage tro,
at når jeg min død og ve
skal for mine øjne se,
jeg i dig skal trøstigt blive
og i sang min død fordrive.
- 7 Stem da op mit svage hjerte,
stem min tunge, sjæl og ånd,
at jeg sjunger om din smerte,
stem mig med din egen hånd,
at din død den blive må
alt, hvad sjælen nynner på,
så jeg drive kan og dræbe
døden, med din død på læbe!
- 8 Syng, min sjæl, og lad dig høre!
Der er glæde i din gråd,
Jesu Ånd den dig skal røre,
syng om æblet, Adam åd!
Syng om det, som Jesus led,
om hans kors, hans blod og sved,
syng og tro, så skal du stige
syngende i Himmerige!
- ¹ Sl 113 - 118 synges ved det jødiske påskemåltid.
*Matt 26,30. Lidelseshistorien. Afsnit 1
Thomas Kingo 1689.*
- vader med sin bare fod.
Græder, alle øjne, græder,
græder, om I kunne, blod!
Se, hvor bladet er nu vendt,
alle buer nu er spændt,
som på Jesus ene sigter
og til døden ham forpligter.
- 2 David engang tung om hjerte
gik hen over Kedrons vand,
fuld af harm, af gråd og smerte,
flygtning i sit eget land ¹.
Men, o Jesus, måtte du
ikke ængstes mere nu,
du, som dig til døden skynder,
bær al verdens sorg og synder!
- 3 Går du ind udi en have,
som er folkets frydested,
angest vil sig straks tillave,
følger dig i hælen med.
Kom, o Adam, kom at se
ind udi Getsemane!
Se, hvor paradiset lyster
helvedangest af ham kryster!
- 4 Se, hvor skælver Jesu lemmer,
se, hvor ryster Gud og mand!
Tænk, hvor syndens byrde klemmer,
døden stormer livets land,
trænger ind i Jesu blod,
kniber ved hans hjerterod,
slider, saver, skær og stinger
som ti tusind giftig klinger.
- 5 Se, hvor han med døden strider
ængstet i sin hjerterod,
se, hvor slangen ham nu bider
og ophidser alt hans blod!
Se, o se, hvor ængstes han!
Se, hvor giftig var den tand,
som med dødens kolde smerte
brød Guds Søns det rene hjerte.
- 6 Nu, så vil jeg mig da vende
hen til Kedrons sorte bæk
og fra verdens vellyst rende
i en bods og angers sæk!
Ind udi Getsemane
skal mit hjerte daglig se,
med hans pine, blod og møje
overstryge sjælens øje.
- 7 Når jeg som et blomster visner,
når jeg fældes skal som hø,
når at blodet i mig isner,

når jeg dåne skal og dø,
når den kolde sved går ud
af min ganske krop og hud,
da min Jesu svededråber
for min sjælefrelse råber.

¹ 2 Sam 15,30

*Joh 18,1; Luk 22,41-46.
Lidelseshistorien. Afsnit 1-2
Thomas Kingo 1689.*

172

Mel.: Jesus, dig alene sigter

- 1 Følger med til urtegården,
I, som fristedes og faldt!
Se, hvor vældelig for hjorden
hyrden stred, da ret det gjaldt!
Se hans kval og hør hans bøn!
Lær at bede af Guds Søn!
- 2 Følger med og ser på tinget
verdens dommer skændt og skældt,
trindt af avindsmænd omringet,
dødsdom over sandhed fældt!
Væn dig, sjæl, til verdens løn!
Lær at lide af Guds Søn!
- 3 Følger med til retterstedet,
se hans kors og se hans blik!
Se hans tørre læber vædet
ynkelig med galdedrik!
Se ham rolig, mild og skøn!
Lær at dø af Davids søn!
- 4 Følger med til klippegraven
i den årle morgenstund!
Mørkt der er i dødninghaven,
lysner dog om englemund:
Han stod op, som blegnet lå!
Lær os, Herre, at opstå!
*James Montgomery 1820 og 1825.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

173

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Sover I? Hvor kan I sove,
o I sjælevægttere?
Hvor er eders tro og love?
Sover I dog alle tre?
Er det tid at sove nu?
Nu Guds Søn i sjæl og hu
hårdt beængstet er og bange
som en ussel dødens fange.
- 2 Kan I ej en time våge,
siger Jesus, er det ret,

at den trygheds søvnetåge
blinder sjæl og øje slet?
Lukker I da hjertet til
og med søvnen slukke vil
al den angst, nød og møje,
som jeg må uskyldig døje?

- 3 Ene må jeg byrden bære,
ene går jeg og forladt,
ene må mit hjerte tære
udi denne grumme nat.
Se, min Fader tier nu,
som han kom mig ej i hu.
Og min moder kan ej vide
al den angst, jeg må lide.
- 4 Peder, løfterige Peder,
hvor er nu dit ord og hånd?
Sover du, imens jeg sveder
ængstet udi sjæl og ånd?
Satan ville sigtet dig,
da jeg bad så inderlig.
Da du var i havsens fare,
holdt jeg vagt, dit liv at vare.
- 5 Vidste I den store fare,
vidste I den store nød,
så I kun ulykkens snare,
som er lagt til eders død,
o hvor fik I op at se,
våge, råbe alle tre,
bede, at I ikke alle
udi fristelse henfalde.
- 6 Se den Judas, min forræder
som har solgt mig for en slik,
hen imod mig han nu træder,
med et mester-skalke-nik!
Han udi sin synd er glad.
Jeg i syndens blodebad
må for ham og alle lide,
lidet agtes dog min kvide.
- 7 O min Jesus, o jeg klager
og begræder inderlig,
at mig sikkerhed indtager
og så tit forblinder mig,
at om end jeg engang får
tanker om dit blod og sår,
straks mit kød min ånd formummer,
og jeg hen i synden slummer.
- 8 Væk mig dog, og lad mig ikke
slet i døden sove hen!
Løs du op min trygheds strikke,
søde Jesus, sjæleven!

Lad mit øje stedse se
 på din pine, nød og ve,
 lad mig midt i dødens tåge
 på dig tænke, tro og våge!
Matt 26,36-46. Lidelseshistorien. Afsnit 2
Thomas Kingo 1689.

174

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Mørket skjuler jorderige,
 natten den er nu for hånd,
 mørket solen vil bekrige,
 lægge Jesus hen i bånd.
 Slig en nat var aldrig før,
 Himlen haver lukt sin dør,
 Jesus, al vor sol og ære,
 skal nu nattens skændsel bære.
- 2 Den forræder Judas tager
 mørkheds våben villig på
 og i åg med Satan drager,
 som udi hans hjerte lå;
 han en skare samlet får:
 skarn og skalke, som nu går
 med de største præsters svende
 og hans ondskab skal betjene.
- 3 Blus og lamper ere tændte
 med en ild fra Satans brand,
 spyd og stænger er nu vendte
 mod den værgeløse mand.
 Dog ej blus, ej spyd og stang
 fanger Jesus denne gang,
 men et kys, en kærlig mine
 ham forråder til hans pine.
- 4 Hjerte Jesus, kære broder,
 lysets Herre, hvorfor skal
 natten, syndens mørke moder,
 natten, lasters skjul og dal,
 dække dig med mulm og mørk?
 Hvorfor skal af helvedørk
 hine grumme ulve springe,
 dig til gravens mørke bringe?
- 5 O min Jesus, o jeg mindes,
 at jeg er et mørkheds barn
 og blandt deres tal skal findes,
 som i syndens nattegarn
 viklet var til evig død,
 derfor du dig villig bød
 for min sjæles lys at våge
 udi døds og nattens tåge.
- 6 Gid de blus, de spyd og stænger,
 hvormed du antastet blev,

stedse mig i sindet hænger,
 thi de mig en frihed skrev,
 at Guds lys for mig går op,
 frelser både sjæl og krop,
 fra hvert slag og syndeplage,
 af den helvedulv og -drage.

- 7 Er du da en fange blevet?
 Vel! Jeg og en fange var,
 dog ved dine bånd er revet
 fra de lænker, som jeg bar.
 Jeg er blevet fri ved dig,
 bind mig til dig hjertelig,
 og lad mig, o store fange,
 med dig ind til livet gange!
Matt 26,46-52. Lidelseshistorien. Afsnit 3-4
Thomas Kingo 1689.

175

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Længe haver Satan spundet
 snæregarn til Jesu hånd;
 synden kraftelig har tvundet
 på de stærke helvedbånd!
 Himlen er i bånd og bast,
 ja Guds egen Søn holdt fast!
 Han en fange nu er blevet,
 og omkring i skændsel drevet.
- 2 Se, hvordan de Jesus slæber,
 om han end frivillig går,
 grumme hænder, slemme læber,
 driver, skubber, skænder, slår!
 Hver er fuld af hævn og harm,
 frygter dog for stor alarm;
 som et lam i ulvetænder
 må han følge, hvor de render.
- 3 Solen alt er under lide,
 men retfærdighedens sol,
 Jesus, står ved deres side
 og for deres spotterstol;
 lyset selv kom til dem ind,
 dog er hver i sindet blind,
 klerke spørger om hans lære,
 den de troede tant at være.
- 4 Retten haver ingen gænge,
 al bevisnings lys er slukt,
 medynk er i søvn og senge,
 lås for kærlighed er lukt.
 Vold og magt kun vågne er,
 Satan fakkel for dem bær,
 hidser de gråhæded' præster
 til at blive helvedbæster.

5 Sluttet er det råd og rænke,
 at han dræbes skal og dø.
 Han på skånsel tør ej tænke,
 hører, hvor de hunde gø,
 at han skal få dødens løn,
 for han kalder sig Guds Søn!
 Det, han er, må han ej være,
 alle mand tør Gud vanære.

6 Skal jeg og for sandhed lide,
 skal jeg hånlig spytted på,
 vil man mig på tunger slide ¹,
 skal jeg slag på munden få
 lad mig da i troen se
 al den hånhed, spot og spe,
 som du ville for mig bære
 til min fryd og evig ære!

7 Vil man mig med døden true,
 lægge mig al skændsel på,
 gid min sjæl må da beskue,
 hvor tålmodig man dig så,
 da du vidste, dødens dom
 kunne ej gås uden om!
 Så skal al din mén og møde
 dødens tanker mig forsøde.

¹ bagtale

*Matt 26,57-68. Lidelseshistorien. Afsnit 5-6
 Thomas Kingo, 1689.*

176 *Mel.: Jesus, dine dybe vunder*

1 Ingen højhed, ingen ære,
 ingen slig fuldkommenhed
 kan der under solen være,
 at den sig forsikret ved
 mod at gøre syndefald.
 Intet embed, intet kald
 er så helligt, at det ikke
 dog kan få en syndeprikke.

2 Store helgen også haver
 Adams kød og klæder på,
 deres høje himmelgaver
 de i lerkar bære må ¹.
 Kom og se, hvor Peder faldt,
 da det om hans troskab gjaldt!
 Jesus da hans løfter savner,
 de fløj bort som røg og avner.

3 Han ved ilden, når han gyser,
 véd sig vel at gøre varm,
 men Guds kærlighed dog fryser
 i hans hjerte, bryst og barm.
 Når en pige spørger ham,

om han kendte det Guds lam,
 han tre gange Jesus nægter,
 ja med méned sig forfægter.

4 Hanen galder og forkynder
 nattens gang, men Peder ej
 kender gang i sine synder,
 han er på den brede vej,
 han forbander sig og svær',
 at ham Jesus fremmed er,
 og just i hans synd og laster
 Jesus øje på ham kaster.

5 Peder, er du da en klippe,
 som Guds kirke bygges på ²?
 Hvor kan du da sådan glippe
 og i storm ej bedre stå?
 Nej! Vor Jesus klippen er,
 og hans ord, som alting bær.
 Han står fast og aldrig rykkes,
 på hans ord Guds kirke bygges.

6 Ingen sorrig og elende
 dig, o Jesus, hindre kan;
 du dit øje hen skal vende
 på den usle faldne mand.
 Han og mærked, at du så
 alt, hvad i hans hjerte lå,
 og hvad skyld der i ham findes,
 så dit sande ord han mindes.

7 Han dig nægted trende gange
 og forsvor sin hjerte Gud.
 Mine fald de er så mange
 mod hvert lovens ord og bud,
 at de overløbe kan
 stjerners tal og havets vand;
 mund og tunge, hjerte, øje
 sig fra dig til verden bøje.

8 Vel kan jeg i synden rende
 som en modig hest i strid ³,
 men at jeg mig om kan vende,
 det formår ej al min flid.
 Vend dig derfor til mig så
 med din nåde, at jeg må
 af dit guddomsøje skue
 kraften af din nådelue!

9 Peder faldt og blev oprettet
 ved din nådes store arm;
 o min Jesus, det har lettet
 syndestenen i min barm.
 Du vil mig og ej forsmå,
 ihvor højt min synd går på;
 vær med trøstens Ånd til stede,

lær mig kun som han at græde!

¹ 2 Kor 4,7

² Matt 16,18

³ Jer 8,6

*Matt 26,69-75. Lidelseshistorien. Afsnit 7
Thomas Kingo 1689.*

177

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Rettens spir det alt er brækket,
kærlighed er blevet kold,
al retfærdighed er svækket,
uskyld lider last og vold,
løgn er ført i sandheds dragt,
sandhed er i støvet lagt,
uret klæder dommens sæde,
stene må derover græde.
- 2 Ret og uret lige gælder,
lige højt optegnet er.
Jesu klare sag den hælder,
ingen ret har øje der.
Folkets løse snak går frem,
deres råb har kraft og klem,
retten skal for dem indrømmes,
Jesus hen til korset dømmes.
- 3 Straks Pilatus sine hænder
vasker udi hyklevand,
og sin uskyld forevender ¹,
finder, han er ren og grand:
Nej, den dom på Jesu blod
tos ej bort i nogen flod,
hænderne kan vasket være,
hjertet må dog smitten bære.
- 4 Ak, min Gud, jeg bør ej dølge,
at min synd foruden tal
jo var med dig hen at følge
ind i dommens hus og sal.
Mine synder dommen skrev
og dig hen til døden rev,
og når på din dom jeg grunder,
ser jeg alt mit segl derunder.
- 5 Du foruden skyld og brøde
gav dig under dødens dom,
ja frivillig for mig døde,
derfor er du og så from,
at jeg for Guds domstol må
al min tilflugt hos dig få,
så din dom er mig den gåde,
at jeg bliver dømt i nåde.

¹ foregiver

*Matt 27,22-26. Lidelseshistorien. Afsnit 8-9
Thomas Kingo 1689.*

178

Mel.: Med sorgen og klagen hold måde

- 1 Så bøjed den dødsdømte nakken,
de slæbte ham nådesløst med.
Han bar selv sit kors ud mod bakken,
der lå på et gudsforladt sted.
- 2 Han bar på al ondskab og vrede,
på myrdede håb og fortræd,
og folk vendte ho' det i lede,
mens andre slog øjnene ned.
- 3 Men hen over stenbro og mure
og sort mod hvert eneste hus
gled skyggen af drømmens konturer
– en vingeskudt fugl gennem grus.

Joh 19,17

Lisbeth Smedegaard Andersen 1991.

179

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Hvor er lammet, offerlammet?
Isak spurgte, syg i sind,
da slagtofret var berammet
med ham selv på bjergetind;
bange for sit unge liv,
på den blanke offerkniv
peged han og sagde: Lammet,
hvor er det, til død opammet?
- 2 Søn! for lammet Gud vil sørge,
svared Abraham, Guds ven;
han beklemte sig lod adspørge,
svared dog med håb igen.
Yndig faldt og sagen ud,
kærligheds og sandheds Gud
venner sine aldrig glemmer,
deres håb han ej beskæmmer.
- 3 Her er lammet, påskelammet,
Jesus siger, ydmyg, spag,
i min Faders råd berammet
er den store offerdag;
bange vel af hjertens grund
er jeg for den mørke stund,
men for hele verdens brøde
den uskyldige må bløde.
- 4 Ja, at én for alle døde,
gav Guds kærlighed sin glans,
alle jordens roser røde
ej forslår til Lammets krans,
hver en stjerne, hver en sol

samles om den nådestol,
 hvor for evig nu han troner,
 Jesus Kristus, vor forsoner.

*1 Mos 22,1-18; 1 Kor 5,7; 2 Kor 5,15
 N.F.S. Grundtvig 1858.*

180

Mel.: Strassburg 1525

- 1 Her ser jeg da et lam at gå,
 som sig til døden skynder,
 et tåligt lam, som bærer på
 al verdens sorg og synder;
 til pinebænken står hans hu,
 han siger: Se, her står jeg nu
 for Adams slægt at stride!
 Man viser alle piner frem,
 han svarer: Gerne! hvert et lem
 er færdigt til at lide.
- 2 Det lam er Herren, stor og stærk,
 med verdens slægt forbundet,
 som Gud til vor forløsnings værk
 har ene dygtig fundet.
 Gå hen, min kære Søn, og lid
 for dem, som indtil evig tid
 min vrede skulle smage;
 den straf er grusom at udstå,
 men verdens frelse står derpå:
 Vil du dig dem antage?
- 3 Ja, Fader, ja, af hjertens grund
 lad ske, som du vil skikke,
 lad komme kun den bitre stund,
 jeg dødens kalk vil drikke!
 Hvem vidste før slig kærlighed,
 så høj, så dyb, så lang, så bred,
 at tænke eller nævne?
 O kærlighed så stærk og stor!
 Du fører den til kors og mord,
 for hvilken klipper revne.
- 4 På korsets træ de pinte ham
 med nagler og med spyde.
 Hvor så man da det offerlam
 udi sit blod at flyde,
 hvor så man da hans hjerte slå,
 hver åre som en bæk at gå,
 hans rosenkinder blegne!
 O Lam! hvorledes skal jeg dog
 så stor og ubegribelig
 en kærlighed betegne?
- 5 Din liflighed med frydesang
 jeg nat og dag vil ære
 og til mit sidste åndefang

dig helt opofret være.
 Hver tanke, ord og gerning skal
 i dine fodspors dybe dal
 som stille bække rinde;
 og alt det, du mod mig har gjort,
 jeg vil i hjertet prente stort,
 din død til evigt minde.

Joh 1,29

Paul Gerhardt 1647.

Hans Adolph Brorson 1735.

181

Mel.: Vor Herres Jesu mindefest

- 1 (K)¹
 Gak under Jesu kors at stå,
 hans sidste ord at agte på;
 fra korsets træ hans nådes røst
 skal lyde dig til liv og trøst.
- 2 Han først for sine fjender bad:
 "O kære Fader, dem forlad,
 thi hvad de gøre, ved de ej,
 så blinde gå de syndens vej!"
- 3 (M)
 O Jesus! bed du og for mig,
 du ser, hvor blind og skrøbelig
 jeg er i al min vej, mit værk;
 men ved din bøn jeg bliver stærk.
- 4 (K)
 Han dernæst til sin moder så,
 hvor jammerfuld hun monne stå,
 som stungen gennem sjæl og liv
 med mordersværd og dræbekniv.
- 5 En anden søn han hende gav
 til lindring, trøst og støttestav:
 "Johannes, tag dig hendes sag
 som moders an fra denne dag!"
- 6 (M)
 Om jeg, o Jesus, og skal stå
 forladt, forhadet, med korset på,
 ja, venneløs blandt rov og ran,
 send et Guds barn, som tar mig an!
- 7 (K)
 Den røver, som sin synd fortrød
 og trøstet sig i Kristi død,
 for hannem brød han dødens brod
 og gav i Paradis ham lod.
- 8 (M)
 Lad mig og i min sidste stund

det høre af din egen mund:
 "I dag du være skal med mig
 i Paradis, i Himmerig!"

*N.F.S. Grundtvig 1832-45.
 Bearbejdet 1850, 1889 og 1951.*

- 9 (K)
 Det fjerde ord var frygteligt,
 og aldrig hørte Himlen sligt:
 "Min Gud, min Gud, hvorfor har du
 i denne nød forladt mig nu?"

- 10 (M)
 For min skyld blev du så forladt
 og af Guds vrede taget fat,
 at aldrig jeg forlades skal
 i dødens grumme, dybe dal.

- 11 (K)
 Al verdens synd bar det Guds Lam,
 Guds vredes ild fortæred ham;
 "Jeg tørster!" sagde han, og fik
 af eddike så sur en drik.

- 12 (M)
 Så tømte du med bredfuldt mål,
 o frelser min! den bitre skål,
 men derfor kalken liflig, sød
 skal kvæge mig i liv og død.

- 13 (K)
 Da lød hans ord: "Det er fuldbragt!"
 og bedre ord blev aldrig sagt;
 opfyldt er lov og profeti,
 afskaffet dødens tyranni.

- 14 (M)
 Det giver trøst i hjerterod,
 det er en evig glædesflod;
 nu står mig åben Himlens port,
 for mig har Jesus fyldestgjort.

- 15 (K)
 Hans sidste ord, hans sidste råb
 var fuldt af livets store håb,
 han sagde: "Fader i din hånd
 befaler jeg min sjæl og ånd!"

- 16 (M)
 Det ord, det ord sig trænger ind
 udi mit hjerte, sjæl og sind;
 gid det og blive sidste ord,
 jeg tale skal på denne jord!

¹ Salmen kan synges som vekselsang
 mellem kor (K) og menighed (M).

*Lidelseshistorien. Afsnit 17-21
 Thomas Kingo 1689.*

182

*Mel.: C.Chr. Hoffman 1878
 Th. Laub omkring 1890*

- 1 Hil dig, frelser og forsoner!
 Verden dig med torne kroner,
 du det ser, jeg har i sinde
 rosenkrans om kors at vinde,
 giv dertil mig mod og held!
- 2 Hvad har dig hos Gud bedrøvet,
 og hvad elsked du hos støvet,
 at du ville alt opgive
 for at holde os i live,
 os dig at meddele hel?
- 3 Kærligheden, hjertegløden,
 stærkere var her end døden;
 heller giver du end tager,
 ene derfor dig behager
 korsets død i vores sted.
- 4 Ak! nu føler jeg til fulde
 hjertets hårdhed, hjertets kulde.
 Hvad udsprang af disse fjelde,
 navnet værd, til at gengælde
 frelsermand, din kærlighed?
- 5 Dog jeg tror, af dine vunder
 væld udsprang til stort vidunder,
 mægtigt til hver sten at vælte,
 til isbjerge selv at smelte,
 til at tvætte hjertet rent.
- 6 Derfor beder jeg med tårer:
 Led den ind i mine årer,
 floden, som kan klipper vælte,
 floden, som kan isbjerg smelte,
 som kan blodskyld tvætte af!
- 7 Du, som har dig selv mig givet,
 lad i dig mig elske livet,
 så for dig kun hjertet banker,
 så kun du i mine tanker
 er den dybe sammenhæng!
- 8 Skønt jeg må som blomsten visne,
 skønt min hånd og barm må isne,
 du, jeg tror, kan det så mage,
 at jeg døden ej skal smage,
 du betalte syndens sold ¹.
- 9 Ja, jeg tror på korsets gåde,
 gør det, frelser, af din nåde:
 Stå mig bi, når fjenden frister!

Ræk mig hånd, når øjet brister!
Sig: vi går til Paradis!

¹ løn, Rom 6,23

*Arnulf af Louvain før 1250.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

183

Mel.: Befal du dine veje

- 1 O hoved, højt forhånet
med blodig sår og ve!
O hoved, tornekronet
til smerte, spot og spe!
O hoved, som har været
tilbedet idelig,
men nu så højt vanæret,
vær hilset hjertelig!
- 2 Hvem voldte al din plage,
din sjæl den mørke nat?
Hvem voldte dig den klage:
Min Gud har mig forladt?
Hvem har den kalk dig givet,
på korsets træ dig bragt?
Hvem har dig, som er livet,
i død og grav nedlagt?
- 3 Min Jesus, du er såret
for mine synder så,
jeg burde have båret
den straf, som på dig lå;
se hid, her står jeg arme,
fortjente vredens ris,
min Gud, dig dog forbarne,
din nådes glimt mig vis!
- 4 Jeg takker dig af hjerte,
af ganske sind og sjæl,
min frelser, for din smerte,
du ville mig det vel.
Lad mig, o Jesu Kriste,
ved troen holde mig!
Når øjnene vil briste,
da lad mig dø i dig!
- 5 Når herfra jeg skal vige,
da vig du ej fra mig!
Og når jeg ned skal stige
i graven, vis mig dig!
Træd frem, så snart mit hjerte
er stedt i dødens nød,
forkort min angst og smerte
for din den hårde død!
- 6 Vær du mit skjold og bue,
når jeg min afsked tar!

Lad mig dit ansigt skue,
som det på korset var!
Jeg derved sejr vinder
i troen, som sig bør,
dig til mit hjerte binder;
vel den, der sådan dør!

*Arnulf af Louvain før 1250.
Paul Gerhardt 1656.
Fr. Rostgaard 1738.*

184

Mel.: Befal du dine veje

- 1 Bedrøvet verdens glæde,
så pak dig fluks på dør!
Mig lyster nu at græde,
for lysten stak mig før;
min Jesu blodig møje,
hans angst, nød og død
står malet for mit øje
og lægger det i blød.
- 2 Jeg løb jo selv til Helved
fra Paradis, men se,
min Jesus lå og skælved
i sit Getsemane.
Jeg tændte selv Guds vrede,
men pinens evig glød
kom Jesus til at svede
i striden med min død.
- 3 O se, hvor tavs han kunne
i min den tabte sag
fordøje falske munde
og uforskyldte slag!
Hans ansigts glans og ære
led spyt og spot og spe,
idet han ville tære
og tåle al min ve.
- 4 O se! Han blev jo bundet
så hart med stærke bånd,
endskønt der ej blev fundet
misgerning i hans hånd;
jeg ser min egen strikke,
hvori han føres om,
fordi jeg skulle ikke
stå bundet for Guds dom!
- 5 O se! han lod hudflette
sin hele hellig krop,
at blodet kunne tvætte
mig ren fra tå til top.
Jeg stormer til Guds trone,
min straf stod Jesus ud;
han bar min hovmods krone,
min hånheds purpurklud.

- 6 O se! hvor slog hans hjerte
 på korset i hans bryst!
 O se hans død og smerte
 for al min synd og lyst!
 Bedrøvet verdens glæde,
 så pak dig fluks på dør!
 Her lyster mig at græde,
 for lysten stak mig før.
Ambrosius Stub (1771).

185

Mel.: Freylinghausen 1704

- 1 O høje råb, hvis lige aldrig hørtes,
 bliv rørt derved, du følesløse jord!
 Thi Himlen selv, Gud selv i Himlen rørtes,
 da Gud og mand brød ud i disse ord:
 Min Gud! min Gud! hvi har du i din vrede
 forladt mig nu i Helveds grumme hede?
- 2 Al verdens synd gik Jesus her i møde.
 Al verdens straf blev ned på Jesus lagt,
 al straffens ve betog ham, før han døde,
 ja evig død blev her af livet smagt;
 han led just det, som alle burde lide,
 en guddoms hævn, al Helveds kval og kvide.
- 3 Så dyrebar blev sjælenes forløsning,
 det var ej nok med Jesu blod og sved,
 det var ej nok med Jesu blods udøsning,
 nej, Jesu sjæl fandt mest, at Gud var vred;
 hans guddoms magt unddrog sig fra hans
 smerte,
 så vredens ild fik smeltet sjæl og hjerte.
- 4 Har Jesus råbt i snart fortvivlet våde,
 o synder! kom da dette råb i hu,
 foragt ej mer den dyrekøbte nåde,
 da nådens tid er dog et bare nu.
 Hvad godt vil du af Jesu råb vel håbe,
 den stund din synd kan op til Himlen råbe?
- 5 Du bange sjæl må ej fortvivlet bæve,
 døv syndens råb med Jesu høje røst!
 Han led forladt, du skal antagen leve,
 hans angst er i liv og død din trøst.
 Dit sidste suk i kraft af Jesu råben
 skal nå din Gud og finde Himlen åben.
Matt 27,46
Ambrosius Stub 1754-1758.

186

Mel.: Morten Nyord 1999

- 1 Lyksalig endte da min frelser sine dage,
 sit lives kors, sit korsens plage,
 hans sjæl er løst af alle hårde bånd;

hans røst var himmelhøj og sød før livets
 ende,
 han råbte: Fader! o min ånd
 vil jeg levere dig i hænde.

- 2 Hør til, du levende, som har din død i hælen,
 lær her at dø og frelse sjælen,
 som blev så surt og dyrt løst ind ved Jesu blod,
 sov hen med Jesu ord i hjertet og i munden!
 Den sjæl, Gud tager selv imod,
 har døden evig overvunden.
- 3 Mit liv i nød og død, min Jesus, du der døde!
 Hjælp mig at gå min død i møde
 og give Gud min sjæl ved dine egne ord!
 Får da mit faldne mål ej ført dem ud for
 smerte,
 så er mit sidste suk på jord
 din stemmes ekko i Guds hjerte.

Luk 23,46

Ambrosius Stub 1754-1758.

187

Mel.: Norsk folkemelodi (1922)

Under korset stod med smerte

Tiden skrider, dagen rinder

- 1 Naglet til et kors på jorden
 hænger under lovens torden
 Himlens Herre og Guds Søn.
 Selv den evig gode Fader
 ham i bitrest kval forlader,
 hører tavs hans angestbøn.
- 2 Ak, hvor ængstet, trøst berøvet
 og til døden dybt bedrøvet
 er vor frelsers hu og sjæl!
 Verdens fulde kalk uddrikke
 må han, skal han, ellers ikke
 frelses kan min arme sjæl.
- 3 For al verdens fejl og brøde
 måtte Jesus grusomt bøde
 nagelfast med fod og hånd;
 skille ad sig måtte, ville
 livets flod og livets kilde ¹,
 og Guds Søn opgav sin ånd.
- 4 O lad aldrig nogen sinde
 korsets træ mig gå af minde,
 som dig, frelsens fyrste, bar;
 men lad kors og død og smerte
 tale, råbe i mit hjerte,
 hvad min frelse kostet har!
- 5 Hjælp, at jeg min synd begræder
 og mig stedse varsomt glæder

ved min fred og salighed:
 Købt jeg blev, dit navn ske ære!
 Dyrekøbt; ak, lad det være
 mig til varsel ved hvert fjed!

6 Giv mig hjertelag og kræfter,
 så jeg skikker mig derefter,
 elsker, følger, lever dig!
 Daglig hendø synderlivet,
 vokse det, du mig har givet,
 det, som glad opofrer sig!

7 Ja, forsoner, lad mig være
 ofret dig til tak og ære,
 leve dig til velbehag!
 Da jeg smile skal ad døden,
 thi jeg skuer morgenrøden
 af en evig højlys dag.

¹ Guds Søn – Gud Fader
Jacopone da Todi omkring 1300.
B.G. Sporon 1777.
N.F.S. Grundtvig 1837.
Bearbejdet 1889 og 1951.
 Jfr. "Under korset stod med smerte"

188

Mel.: Førreformatørisk sekvens
/ Peter Møller 1995
Tiden skrider, dagen rinder

- 1 Under korset stod med smerte,
 stod med gennemboret hjerte
 Jesu moder dødningbleg.
 Solen sortned, da han dåned,
 sorte hjerter ham forhåned,
 pine hans var dem en leg.
- 2 Kirken med sit moderhjerte
 kender bedst Marias smerte
 under kors og verdens spot;
 men éns død for alles brøde
 galden nu dog kan forsøde,
 alting gjorde Jesus godt.
- 3 Brist da aldrig, moderhjerte!
 Drukne kan du al din smerte
 i din frelsers kærlighed.
 Hvad end børnene må lide,
 Guds enbårne ved din side
 lyser over dem sin fred.
- 4 Freden til sin moders hjerte
 Jesus vandt ved dødens smerte,
 den er kirkens skat og pris;
 for den fred hans kæmper strider,
 med den fred hans vidner lider,

går med den til Paradis.
Jacopone da Todi omkring 1300.
N.F.S. Grundtvig 1837.
Bearbejdet 1935.
 Jfr. "Naglet til et kors på jorden"

189

Mel.: Merete Wendler 1991
Morten Nyord 1999

- 1 "Min Gud, min Gud,
 hvorfor har du forladt mig!"
 Det var det sidste råb, min bror,
 den dag, da smerten blev for stor,
 da du blev tvunget helt i knæ
 og naglet fast til korsets træ:
 "Min Gud, min Gud, hvorfor har du
 forladt mig!"
- 2 "Min Gud, min Gud,
 hvorfor har du forladt mig!"
 Det var dit skrig i dødens vold,
 da solen sortned klokken tolv,
 og man ku' høre mørket le,
 indtil du råbte klokken tre:
 "Min Gud, min Gud, hvorfor har du
 forladt mig!"
- 3 "Min Gud, min Gud,
 hvorfor har du forladt mig!"
 Det råber jeg, når alt blir sort,
 når én, jeg elsker, rives bort,
 når ensomhed og angst og vold
 gør verden her langfredagskold:
 "Min Gud, min Gud, hvorfor har du
 forladt mig!"
- 4 "Min Gud, min Gud,
 hvorfor har du forladt mig!"
 Det høje skrig, det dybe råb,
 er hjertets trøst og verdens håb.
 Det slår med nagler fast, at du
 er ét med dem, der råber nu:
 "Min Gud, min Gud, hvorfor har du
 forladt mig!"
- 5 "Min Gud, min Gud,
 hvorfor har du forladt mig!"
 Det skrig, det siger mig, min bror,
 når smertens byrde blir for stor,
 når jeg er allermest forladt,
 ja selv i dødens sorte nat,
 selv da har ikke du, min Gud,
 forladt mig.
Hans Anker Jørgensen 1991-1993.
 (To vers udeladt af kommissionen)

190

Mel.: Genève 1551

- 1 Jesus, dine dybe vunder
og din smertefulde død
som din kærligheds vidunder,
trøster mig i al min nød;
og når synd mig falder ind,
straks den støder i mit sind
på din pine, som forbyder
mig at skæmte med udyder.
- 2 Vil i synden sig fornøje
mit forventte kød og blod,
straks dit kors mig står for øje,
hjertet angrer og gør bod.
Sætter Satan an på mig,
som mit skjold jeg viser dig,
dine sår og blodestrømme;
straks må han da marken rømme.
- 3 Vil mig verdens ånd udlokke
på sin rosenstrø'ede vej,
hvor man under blomsterflokke
ser de skjulte slanger ej,
om mit sind til verden står,
da jeg ser til dine kår,
og når kun på dig jeg tænker,
straks sig blotter fjendens rænker.
- 4 Ja, mod alting, som mig krænker,
giver dine vunder kraft;
når i dem sig hjertet sænker,
finder jeg ny levesaft;
din den trøsterige død
vender al min angst og nød;
saligheden du mig bragte,
da du døden for mig smagte.
- 5 På dit kors mit håb er grundet,
i din grav jeg hvile får,
thi din død har døden bundet,
den har lægt mit banesår;
del i dig er evig trøst,
freden bor i dines bryst;
og med dig det os er givet
at stå op til lys og livet.
- 6 Har jeg dig udi mit hjerte,
du al godheds kildespring,
jeg da finder ingen smerte
selv i dødens sidste sting;
ingen fjende skader mig,
når jeg skjuler mig hos dig;
døden jeg i dig har fundet

sødt af livet overvundet.

*Johann Heermann 1644.**Niels Christensen Arctander 1689.**N.F.S. Grundtvig 1837.*

191

Mel.: W. Wessnitzer 1661

- 1 Jesus er mit liv i live,
Jesus dødet har min død;
du for mig dig ville give
udi dybest sjælenød,
ja i korsets død med kvide,
at jeg døden ej skal lide.
Tak og ære tusindfold
ske dig derfor, Jesus bold!
- 2 Dig, Guds Søn fra ærens trone,
som har Himlen til dit slot,
bød man her en tornekrone;
hvorfor tålte du den spot?
Kun for mig du ville fryde
og med livets krone pryde.
Tak og ære tusindfold
ske dig derfor, Jesus bold!
- 3 Uden skyld blev du anklaget,
for at jeg skal sikkert bo,
du med uret grumt blev slaget,
for at jeg skal nyde ro;
uden trøst du ville hænge,
at jeg skal til trøst ej trænge.
Tak og ære tusindfold
ske dig derfor, Jesus bold!
- 4 Villig gik du selv i nøden,
Jesus, min Immanuel ¹!
og da du gav dig i døden,
sletted ud du al min gæld;
for at frihed jeg skal fange,
blev din sjæl til døden bange.
Tak og ære tusindfold
ske dig derfor, Jesus bold!
- 5 Du med ydmyghed har villet
bøde for mit overmod,
din død har min død formildet,
den kan vorde sød og god,
din forsmædelse må komme
mig til evig trøst og fromme.
Tak og ære tusindfold
ske dig derfor, Jesus bold!
- 6 Dig jeg takker af mit hjerte,
Jesus, for din angst og nød,
for hvert sår, hver spot og smerte,
for din våndefulde død.

For dit suk og dine klager,
for de tusindfolde plager,
du på sjæl og legem led,
ske dig tak i evighed!

¹ Es 7,14; Matt 1,23

Ernst Christoph Homburg 1659.

Frederik Rostgaard 1718.

B.S. Ingemann 1854.

C.J. Brandt 1885.

192 *Mel.: Førreformatorsk dansk melodi*

- 1 Det hellige kors, vor Herre selv bar,
hans blodige sår og pine svar,
hans bitre død uden lak og lyde ¹,
deraf alene vi godt skal nyde.
- 2 Selv Jomfru Maria, moder til Krist,
med alle Guds helgen hun for vist
blev ikkun salig på samme måde,
for Jesu skyld, af Gud Faders nåde.
- 3 Du værdige Helligånd, som Guds tolk
opliv og oplys det kristne folk,
og led os alle på Herrens bane
fra verdens kløgt og vor gamle vane!
- 4 Al ære og pris den eneste Gud,
som sendte sin Søn i verden ud!
Han styre og råde os alle sammen,
så vi ham frygter og elsker, amen!

¹ mangel og fejl

Dansk fra middelalderen.

Morten Hegelund (1535).

N.F.S. Grundtvig 1837.

193

Mel.: Th. Laub 1924

- 1 Som et stille offerlam ¹
gik vor drot i døden,
ænsed ikke korsets skam,
bar uskyldig brøden,
vendte ej sit ansigt bort
fra al verdens ve og tort,
ville alt forsone;
gjorde i et gyldenår
jorden til en rosengård
under tornekrone.

¹ Es 53,7

Græsk.

N.F.S. Grundtvig 1837. 1846.

194

Mel.: Erfurt 1542

- 1 O du Guds Lam uskyldig,
for os på korset slagtet!
Din Fader var du lydig,
ihvor du var foraget.
Al synd har du borttaget,
vi ellers var fortabte.
Forbarne dig over os, o Jesus!
- 2 O du Guds Lam uskyldig,
for os på korset slagtet!
Din Fader var du lydig,
ihvor du var foraget.
Al synd du har borttaget,
vi ellers var fortabte.
Miskunde dig over os, o Jesus!
- 3 O du Guds Lam uskyldig,
for os på korset slagtet!
Din Fader var du lydig,
ihvor du var foraget.
Al synd har du borttaget,
vi ellers var fortabte.
Giv os din fred, o Herre Jesus!

Joh 1,30

Oldkirkelig latinsk hymne.

Nicolaus Decius omkring 1525. Dansk 1529.

195

Mel.: Fader vor i Himmerig

- 1 O hjertekære Jesus Krist,
som frelste os fra Satans list,
du som et fromt uskyldigt lam
led hjertets angst og verdens skam
og endelig ved korsets død
forløste mig fra evig nød.
- 2 Lad, sødeste Immanuel,
din død ej spildes på min sjæl;
din dødsens kamp og blodig sved
lad komme mig til salighed;
og lad dit fængsels hårde bånd
fri mig af mine fjenders hånd!
- 3 Lad mig betænke al min tid
din død og takke dig med flid,
din dom og straf husvale mig,
at du mig frelste nådelig
fra synd, nød, død og Satan med
til Himmeriges herlighed!
- 4 Og når den time kommer da,
at sjælen skilles skal herfra,
da stat mig bi, o Jesus Krist,

og vogt mig vel fra fjendens list,
at han med al sin vold og svig
ej noget skal formå mod mig!

- 5 Jeg er din ejendom og arv,
du kender bedst min trang og tarv,
du har jo købt mig med dit blod,
som du på korset flyde lod;
derfor vil du ej slippe mig,
al min fortrøstning står til dig.
H.P. Resen (omkring 1640).
Søren Jonæsøn 1693.

196

Mel.: Strassburg 1525

- 1 O store Gud, din kærlighed
jeg aldrig nok kan skatte;
det rigdoms dyb jeg ikke ved
med al min sans at fatte,
hvordan du elsked verden så,
din Søn at ville give,
at hver, som tror på Jesus, må
i Himlen salig blive.

- 2 Du, søde Jesus, tog dig på
udi Guds råd at ville
for verdens synd i borgen gå,
din Fader at formilde,
så al den straf og pligt og bod,
Gud ville os tilregne,
du på dit eget regnskab lod
til fuld betaling tegne.

- 3 I vor natur du klædte dig
og den med din forénte
og for vor arv i Himmerig
i megen trældom tjente,
i fattigdom og megen nød,
i hunger, tørst og møje,
i fristelser og Satans stød,
som tit du måtte døje.

- 4 Så har du ved din pine vendt
fra os al helvedvåde
og for os ved dit blod fortjent
barmhjertighed og nåde,
som hen til alle strækker sig,
der vil fra synden vende
og udi troen favne dig
til deres sidste ende.

- 5 Min sjæl, vær derfor frisk og fro,
bliv fuld af himmelglæde!
Du kan i tillid og i tro
nu for Guds ansigt træde,
thi Jesus ved sit korses blod

har fred med ham oprettet,
og i den dyrebare flod
er al din synd aftvættet.

- 6 Ved Kristi død og ved hans Ånd
jeg synden vil afsige
og verdens vellyst ved hans hånd
og store kraft bekrige;
og taber jeg end tit mit slag,
jeg bør dog ej forsage,
jeg vinder dog, fordi min sag
vil Jesus selv antage.

- 7 Så skal da Jesu dybe sår,
hans marter, død og pine
beskytte mig, ihvor jeg går;
jeg skal i graven trine,
i stadigt håb at se for sandt
min Gud på ærens trone
og takke Jesus, at han vandt
mig livets dyre krone.

Thomas Kingo 1699.

197

Mel.: Jeg vil din pris udsjunge

- 1 Vor frelser, du, som døde
på korsets træ med spot
for vores skyld og brøde
og gjorde alting godt!
O lad os længer ej
i synden søge glæde,
men ved din hånd betræde
den rette livets vej!

- 2 Det er den vej, du viste
fra graven højt i sky,
det er den vej, du priste
for os ved pagten ny;
din Ånd med troens ord
på den os vil ledsage
fra badet uden mage
til Himmeriges bord.

N.F.S. Grundtvig 1853-55 og 1864.

198

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Skriv dig, Jesus, på mit hjerte,
du min konge og min Gud!
at ej lyst, ej heller smerte
dig formår at slette ud!
Denne indskrift på mig sæt:
Jesus udaf Nazaret,
den korsfæsted', er min ære
og min salighed skal være!

Thomas Kingo 1689.

Bearbejdet 1850.

199 *Mel.: Udrust dig, helt fra Golgata*

- 1 Syng højt, min sjæl, om Jesu død!
Han faldt ej sejrløs,
thi hans "fuldbragt" så mægtigt lød,
at Helved skjælv og gøs.
- 2 Det kors, der rødmer af hans blod,
som vidste ej af svig,
en trappe er til tronens fod,
som står urokkelig.
- 3 Syng højt, Guds folk: Det er fuldbragt,
vor frelser sejr vandt,
al verden ham er underlagt,
hvis blod på korset randt.
- 4 For Jesu navn hans fjender fly
og styrte for hans sværd,
mens kronen vinker over sky
den mindste, ham har kær!

*I. Watts 1707-09.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

200 *Mel.: Fra Wormordsens håndbog 1539*

- 1 Lad vaje højt vort kongeflag!
Lad flyve korsets banner!
Til heldedød på sejrens dag
det sine kæmper danner.
- 2 Påmind os kun, vort sejrstegn,
om Herrens død og pine!
Thi under hver en himmelegn
derved han frelste sine.
- 3 Afbild os kun det korsets træ,
hvorpå vor frelser hængte!
Derunder kun det ly og læ
vi fandt, hvortil vi trængte.
- 4 På dødens hovedpande-fjeld,
alt med hans hænder rene,
vor håndskrift for en bundløs gæld
blev naglet til dets grene ¹.
- 5 Og da med vand udrandt hans blod
af gennemboret side ²,
det væld udsprang af træets rod,
hvori vi tvættes hvide.
- 6 Korsfæstelsen af synd og død
er heldedåd til livet;
til trøst og håb i al vor nød
er tro derpå os givet.

- 7 Så vaj da højt, vort kongeflag!
Spred vinge, korsets banner!
Til heldedød på sejrens dag
du dine kæmper danner.

¹ Kol 2,14

² Joh 19,33-34

*Venantius Fortunatus omkr. 600.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

201 *Mel.: Se, hvor nu Jesus træder Min død er mig til gode*

- 1 Den bitre død dig trængte,
vor Herre Jesus Krist,
da du på korset hængte,
al pine havde frist ¹.
- 2 Nu sidder hos din Fader
du højt i himmelkor
og synderne forlader
på denne onde jord.

- 3 O, lad din Ånd forbinde
vor sjæl med Himmerig!
Lad føle mand og kvinde:
Gud har forbarmet sig!

¹ fristet, udstået

*Latin, 14. årh.
Peder Palladius (1569).
N.F.S. Grundtvig 1837.*

202 *Mel.: Th. Laub 1920*

- 1 I kvæld blev der banket på Helvedes port,
så dunder den rullende torden,
herolden var stærk og hans budskab fuldstort,
thi lyttede alt under jorden.
- 2 "Fra Himlen jeg melder nu Helvedes kryb:
Fra jorden nedstiger en kæmpe,
han springer i gry over svælgende dyb,
for gråd selv i Helved at dæmpe.
- 3 Han vandrer på gløder som jomfru på gulv,
han tramper på øgler og drager,
hugormen han knuser, og Helvedes ulv
han binder, mens afgrunden brager."
- 4 På albu sig rejste hver fange så brat,
det kunne ej djævle afværge,
som storme de hyled i bælgmørke nat,
og fnøs som ildsprudende bjerge.
- 5 På albu sig rejste hver fange så brat,

- ej før blev i Helvede lyttet,
de lured om dag, og de lured om nat,
de ænsed ej ilddrage-spyttet.
- 6 Og trediedagen, da helhanen gøl,
og genfærd kom alle tilbage,
da skinned i Helvede Himmerigs sol,
i drømme slet ingen så mage.
- 7 Som skyerne hvide med stjernebob bleg
gik englens foran den bolde,
og brat som en sol han fra dybet opsteg
med guldrøde skyer til skjolde.
- 8 I Helvede skinned Guds herligheds glans,
guldfarved de djævle kulsorte,
men murene revned for stråler i glans,
af hængsel fløj Helvedes porte.
- 9 Sig rejste de fanger nu alle på stand,
men dog for kun dybt at nedknæle.
"Velkommen, velsignet, vor frelsermand!"
det lød fra utallige sjæle.
- 10 Nu "Adam, hvor er du?" blev hørt med en røst
som lærkens en pinsedagsmorgen;
da fødtes i Helved den evige trøst,
sin helsot ¹ fik menneskesorgen!
- 11 Da Eva tog ordet, gik Frelseren nær
og sagde: "Min Søn og min Herre!
Jeg ene det voldte, at vi ligger her,
for jeg lod mig dåre, desværre!"
- 12 Den slange, som krymper i flammer sig nu,
sig bugted om kløgt-træets grene,
den glimred som guld, og den skød mig i hu:
Vi rådt for verden alene!
- 13 I råde for Himmel, I råde for jord,
så hvisled' den smigrende stemme;
da blege og blå vi til Helvede fór,
langt andet vi fik at fornemme!
- 14 Men er du den sæd, mig blev lovet til bod,
undfanget og født af en kvinde,
da falder ej moder omsonst dig til fod,
forlades ej grusomt herinde."
- 15 Fra soløjne milde to tårer nu faldt,
og underfuldt var det at skue,
med dejlige farver i krone-gestalt
sig dannet om Eva en bue.
- 16 Så kyssed sin moder Guds herligheds glans
til under for alle de døde,

og op stod, som dronning, med regnbuekrans
skøn Eva, som angred sin brøde.

- 17 Ti tusinde mile end dybere ned
sank djævle, da Eva sig hæved,
de turde ej hyle, i læbe sig bed
og sitred, så jorderig bæved.
- 18 Fra Helvede steg nu den Herre så bold,
ham fulgte så favr en skare,
som solen på skyer han sattes på skjold,
profeterne alle ham bare.
- 19 Triumf blev der nu, hvor kun gråd hørtes før,
kun død sad i Helved bedrøvet,
keruben oplod den forseglede dør,
skjoldvagten sig kasted i støvet.
- 20 Så herlig opstod på den tredie dag
vor frelser, uskyldig korsfæstet,
thi er det på jord nu en salighedssag:
Guds Søn haver Helvede gæstet!

¹ dødelig sygdom

*Kædmon før 680.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

203

Mel.: Th. Laub 1926

- 1 Hør vor helligaftens bøn!
Hør os, Guds enbårne Søn!
Hør du os i påskekvæld!
Eftergiv os al vor gæld,
så, opstandne fra de døde,
glad vor mester vi kan møde!
- 2 Kristenhed! stat op, vær glad!
Gak nu rundt i Zions stad,
lovsyng Herren, from og god,
for han døde og opstod,
døde for hvad vi bedreve,
og opstod, for vi skal leve!
- 3 Kom da, lad os ret engang
prøve på en takkesang,
knæle dybt i Jesu navn,
som os rev af dødens favn,
som forsoned al vor brøde,
stod med nåden op af døde!
- 4 Hellighold, Guds vennelag,
Herrens store hviledag,
hvilen efter storm og strid,
efter fuldendt frelser-id!
Med udødelighed kroner
sejrrig os vor forsoner.

- 5 Kristus! Ære være dig!
Takkesang evindeligt!
Ved korsfæstelsen i går
lægte du vort banesår.
Ved opstandelsen i morgen
slukker du al dødningsorgen.

Johannes af Damaskus 8. årh..

N.F.S. Grundtvig 1837.

204

Mel.: Kirken er som Himmerige

- 1 Dag til hvile! Dag til glæde!
Dag, indviet til Guds fred!
Du har set i dødningsklæde
Herren til Guds herlighed.
- 2 Nat iblandt sabbatters dage,
dog velsignet først af Gud!
Verdenshertets gravnatsklage
toner til din skumring ud:
- 3 Himmellys, som morgenrødens
sluktes du, som jordisk glød!
Hvilens dag! så blev du dødens!
Guddomsliv! så blev du – død!
- 4 Dag, som nådens gerning kroner,
frelserværkets hviledag!
Dine helligaftenstoner
blev Guds riges klokkeslag.
- 5 Lønlig gennem dødningshaven
livets engel vingen slår –
stille over klippegraven
Åndens morgenluftning går.
- 6 Bliv til påskemorgenrøde,
gravsabbat fra Golgata!
Og med de forløste døde
juble vi: Halleluja!

B.S. Ingemann 1843-1845.

205

Mel.: Chr. Vestergaard-Pedersen

1979

Jeg ved et evigt Himmerig

- 1 Der venter bag langfredags nat
en påskemorgenrøde.
Men seglet er for graven sat,
og kold er nu den døde.
- 2 En påskelørdag, ond og grå,
med sine træge timer
til enden gennemlides må,
før påskekløkken kimer.

- 3 En sabbat, ja en hviledag,
den kaldes må med rette.
Dog har den ej sin ro og mag
til glæde for den trætte.

- 4 Dens hvile en en dødsens ro,
hvor ej er mer at gøre,
med udslukt håb og visnet tro
og ingen trøst at høre. –

- 5 Og dog. Så sejt og sent den led,
så tung af vé og klage,
den dag mit hjerte hænger ved
blandt alle helligdage.

- 6 Her kender jeg jo mine kår,
hvori jeg mig må skikke,
mens jeg min vej til graven går,
og når jeg dér skal ligge.

- 7 Der er for graven sat en sten,
som ej sig lader røre;
og indenfor er tørre ben.
Hvad er da mer at gøre?

- 8 Der er for stenen sat et segl,
som holder mig i mulde,
og ikke blot af fald og fejl,
men af mit hjertes kulde.

- 9 Så er det da en nådessag,
hvad der af mig skal blive,
om Herren gør en påskedag
og kalder dødt til live.

K.L. Aastrup 1937-38. 1939.

206

Mel.: Carl Nielsen 1914

Dybt hælder året i sin gang

- 1 Min Jesus, lad mit hjerte få
en sådan smag på dig,
at nat og dag du være må
min sjæl umistelig!
- 2 Da bliver nådens tid og stund
mig sød og lystelig,
til du mig kysser med din mund¹
og tager hjem til dig.
- 3 Mit hjerte i den grav, du lå
til påskemorgen rød,
lad, når det aftner, hvile få
og smile ad sin død!
- 4 Før så mig arme synder hjem
med din retfærdighed

til dit det ny Jerusalem,
til al din herlighed!

¹ Moses døde efter jødisk overlevering
under Guds kys (5 Mos 34,5)

Biørn Christian Lund 1764.

Bearbejdet 1778.

N.F.S. Grundtvig 1846.

Kristi opstandelse

207

Mel.: Førreformatorsk leise

/ Klug 1533

Kraften fra det høje

1 Krist stod op af døde
i påskemorgenrøde!
Thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:
Ære være Gud i det høje!

2 Krist stod op af døde!
Afsonet er vor brøde!
Thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:
Ære være Gud i det høje!

3 Krist stod op af døde!
I Himlen vi ham møde!
Thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:
Ære være Gud i det høje!

Halleluja!

Halleluja! Halleluja!

Thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:

Ære være Gud i det høje!

Tysk 12. årh. Bearbejdet omkring 1500.

Dansk 1528. Bearbejdet 1642.

N.F.S. Grundtvig 1815 og 1845.

Th. Laub 1889.

208

Mel.: Sekvens 11. årh.

/ Niels Jespersen 1573

Lov og tak for påskens offer!
Hør kristenheden synge!

1 *Krist stod op af døde
i påskemorgenrøde!
Thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:
Ære være Gud i det høje!*

Lammet frikøbte hjorden,
Kristus, den syndfri, skænkede
syndere forsoning med sin Fader.
Døden og livet brødes
i en underfuld tvekamp.
Livsfyrsten, som var død,
hersker, lever.

2 *Krist stod op af døde!
Afsonet er vor brøde!
Thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:
Ære være Gud i det høje!*

Sig du os, Maria,
hvad så du på vejen?
Hans grav, den levende Kristus,
den opstandnes herlighed, den så jeg,
så engle som vidner,
hans svededug, hans ligsvøb.
Mit håb opstod. Han er Kristus,
går forud for jer til Galilæa.

3 *Krist stod op af døde!
I Himlen vi ham møde!
Thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:
Ære være Gud i det høje!*

Kristus, ved vi, er i sandhed
oprejst fra de døde.
Forbarm dig over os,
Sejrens Konge!

Halleluja!

Halleluja! Halleluja!

*Thi synger lydt og sjæleglad
hans menighed i allen stad:*

Ære være Gud i det høje!

Amen. Halleluja.

*(Denne linje udelades, når 'Krist
stod op af døde' bruges)*

Wipo 11. årh. Dansk 1528.

Helge Severinsen 1998.

209

Mel.: Johann Walter 1524

1 I dødens bånd vor frelser lå,
for verdens synd hengivet,
men herlig kunne han opstå
og skænkede mild os livet;
thi er hans folk nu sjæleglad
og takker Gud i allen stad
og synger for Jesus Kristus:
Halleluja!

2 Det var fuldstort et kæmpeværk
den død at overvinde;
for syndens skyld ej før så stærk
var mand på jord at finde;
thi trådte død os under fod,
men Jesus knuste al dens mod,
forstyrret har han dens rige.

Halleluja!

3 Som en af os vor synd han bar,
men han var selv uskyldig;
dermed han døden fældet har,
gjort al dens krav ugyldig;
for os, som Jesus har til drot,
den er sin egen skygge blot,
sin brod haver døden mistet.

Halleluja!

4 Det var en tvekamp underfuld,
da liv og død de brødes,
og kredsen skreves under muld,
hvor riget var de dødes;
men livet fik dog overhånd,
så, fængslet i sit eget bånd,
til spot er nu døden blevet.

Halleluja!

5 Thi holder vi for livet fest,
som død har overvundet,
og priser kæmpen allerbedst,
som har den stærke bundet;
han sidder nu på ærens stol,
og er for os den gyldne sol,
dødsnatten hun er forgangen.

Halleluja!

*Martin Luther 1524. Dansk (1528).
N.F.S. Grundtvig 1837.*

210

*Mel.: Guds godhed vil vi prise
Jeg vil din pris udsjunge*

1 I døden Jesus blunded,
i graven lagdes ned,
har nu dog overvundet
al dødens bitterhed;
nu rinder op så klar
den sol med lys og glæde,
som i sit jordeklæde
så slet formørket var.

2 Af gravens sted det mørke
opstod vor sjæleven;
ved hellig engels styrke
blev stenen væltet hen.
Se, I med had i hu,
som Jesus nys ombragte,
som ham på korset strakte:

Han lever dog endnu!

3 Med lov vor mund udbryder
om Jesu herlighed,
den hele jord sig fryder,
fordi hans ord er sket;
sit løfte holdt han vist,
thi sjunger, alle munde,
af dybe hjertensgrunde:
Tak ske dig, Herre Krist!

4 O mægtig sejrherre,
som fjendens hele magt,
dit store navn til ære,
har under fødder lagt,
hjælp os at kæmpe så,
at når vor strid har ende,
i palmer kan i hænde
og sejrskrone få!

*Georg Werner 1639.
Søren Jonæson 1693.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

211

*Mel.: Førreformatørisk melodi
/ Weisse 1531*

1 Opstanden er den Herre Krist,
halleluja, halleluja!
til alle slægters trøst for vist.
Halleluja!

2 På graven lå en kæmpesten,
halleluja, halleluja!
den vælted bort en engel ren.
Halleluja!

3 Der kom til graven kvinder tre,
halleluja, halleluja!
Guds engel klar de fik at se.
Halleluja!

4 Som morgenlærkens var hans røst,
halleluja, halleluja!
og hvert hans ord en himmelsk trøst.
Halleluja!

5 I kvinder, som så bange stå,
halleluja, halleluja!
i denne grav vor frelser lå.
Halleluja!

6 Men han stod op i stråledragt,
halleluja, halleluja!
lyslevende, som han har sagt.
Halleluja!

7 Som solen klar og morgenrød

halleluja, halleluja!
stod Jesus op af jordens skød.
Halleluja!

- 8 Som han opstod, skal vi opstå
halleluja, halleluja!
og fare til ham i det blå.
Halleluja!

*Latin 14. årh. Dansk omkr. 1620.
N.F.S. Grundtvig 1815 og 1845.*

212

Mel.: Th. Laub 1920

- 1 Herren af søvne opvågned, opsprang,
hører du, Helved, vor morgensang:
Kristus opstod fra de døde!
Op stod nu Gud, og hans fjender adspredtes,
brat de som voks over gløderne bredtes:
Kristus opstod fra de døde!
- 2 Denne er dagen, som Herren har gjort,
lover ham, kristne! hans værk er stort,
Kristus opstod fra de døde!
Kirkerne alle velsigne den milde,
drikke med fryd nu af Israels kilde,
kilden til liv fra de døde!
- 3 Danser for Herren! Lovsynger hans navn!
Herlig vor frelser, med bød for savn,
Kristus opstod fra de døde!
Kommer, I hedninger alle, og kender
salighedsvejen til jorderigs ender:
Jesus opstod fra de døde!
- 4 Det var for engle et lysteligt syn,
Helvede sprængtes af Himlens lyn,
Kristus opstod fra de døde!
Da i hans spor de så dødningehære,
alle de råbte: Velkommen med ære,
livgiver god fra de døde!
- 5 Det er hvert dødeligt menneskes fryd,
det er på jorden en himmelsk lyd:
Kristus opstod fra de døde!
Han i sin død trådte døden på nakke,
hvem der med nåden vil tage til takke,
rejser han op fra de døde.
- 6 Derfor halleluja tusindefold
følger det budskab fra old til old:
Kristus opstod fra de døde!
Og før han tog i det høje sit sæde,
såed på jord han den evige glæde:
Vi skal opstå fra de døde!

Sl 68

Græsk. N.F.S. Grundtvig 1837.

213

Mel.: Th. Laub 1909

- 1 Stat op, min sjæl, i morgengry!
Lad søvn og sorg og frygt nu fly,
lad al din klage blive borte,
thi her er nyt fra dødens porte!
O salig påskemorgenstund
med guld i mund!
- 2 Afvæbnet nu og ødelagt
for evig er al Helveds magt;
thi han, som var af døden fangen,
er med triumf af graven gangen.
O salig påskemorgenstund
med guld i mund!
- 3 Stands, dybe hjertesuk i løn!
En morgenrøde himmelskøn
sig hvælver over dem, som sove
i sorten muld og under vove.
O salig påskemorgenstund
med guld i mund!
- 4 Syng, menighed, syng frydesang
med ånderøst og hjerteklang,
gak syngende din ven i møde,
som kommer til dig fra de døde!
O salig påskemorgenstund
med guld i mund!
- 5 Kom, hjerte, med hvad dødt du har,
hvad du med sorg til graven bar,
gak med det alt til ham, som døde,
men levende dig nu vil møde!
O salig påskemorgenstund
med guld i mund!
- 6 Guds Himmerige er jo dit!
Vent, hjerte, vent endnu kun lidt,
og døden opslugt er til sejr,
og evigt liv i alt du ejer.
O salig påskemorgenstund
med guld i mund!

W.A. Wexels 1858.

214

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 Op, sjæl, bryd søvnen af,
og se til Jesu grav,
hvor han ved korsets kvale
lå udi dødsens dvale
og stod dog op med ære.
Hans navn velsignet være!
- 2 O prægtig morgenglans,

som overgår al sans!
 Guds Søn, vor sol, er oppe,
 og gennem dødens troppe
 har fægtet sig med ære.
 Hans navn velsignet være!

- 3 Bort, du besegled' sten,
 som gemte Jesu ben,
 du kan ham ej indlukke,
 Guds Søn ej så vil bukke,
 du og hans kraft må lære.
 Hans navn velsignet være!
- 4 Hver hjertesten og stød
 skal så ved Jesu død
 og troens sejr vige,
 thi død og Satans rige
 er ødelagt med ære.
 Hans navn velsignet være!
- 5 Her er et englebud,
 som siger os, vor Gud
 og broder Jesus ikke
 er mer i dødens strikke,
 men han stod op med ære.
 Hans navn velsignet være!
- 6 Op, kære sjæl, stig op
 mod Himlens stjernetop,
 triumf og lov at sjunge
 med hjerte, mund og tunge!
 Dig, Jesus, dig ske ære,
 dit navn velsignet være!
- 7 O Jesus, lad mig så
 af synden daglig stå,
 jeg op kan stå til glæde
 og for dit æresæde
 dig evig lov frembære
 med engletak og ære!

Mark 16,1-7
Thomas Kingo 1689.
 Jfr. "O salig påskedag"

215 *Mel.: Den yndigste rose er funden*

- 1 O kæreste sjæl, op at våge!
 Thi dødens og Helvedes tåge
 ved Frelserens død er forsvundet,
 og sejren for evig er vundet.
- 2 Bort, synder og laster og lyder,
 fremskinner, I hellige dyder!
 Thi Jesus vil hellighed have,
 han lod vore synder begrave.

- 3 Hver rense sin surdej af hjerte
 med gråd og fortrydelsens smerte,
 al ondskab fra sjælen udfeje
 og gamle vanartede deje!
- 4 Et påskelam for os er blevet
 til slagtebænk ynkelig drevet,
 vor Kristus, vor glæde og ære,
 som ville vort offerlam være.
- 5 Hans frydefest hellig vi holde,
 og banke på Himmelenes volde,
 med salmer og åndelig sange,
 ja pukke mod døden og prange ¹.
- 6 Gid renhed hvert hjerte må smykke
 og sandhed i sindet sig trykke,
 så skal vi fra ondskab udtræde
 og påskefest holde med glæde!

¹ optræde sejr sikkert

1 Kor 5,7-8
Th. Kingo 1689.

216 *Mel.: Nu velan, vær frisk til mode*

- 1 Som den gyldne sol frembryder
 gennem den kulsorte sky
 og sin stråleglans udskyder,
 så at mørk og mulm må fly,
 så min Jesus af sin grav
 og det dybe dødens hav
 opstod ærefuld af døde
 imod påskemorgenrøde.
- 2 Tak, o store sejrherre,
 tak, o livsens himmelhelt,
 som ej døden kunne spærre
 i det helvedmørke telt!
 Tak, fordi at op du stod
 og fik døden under fod!
 Ingen tunge kan den glæde
 med tilbørlig lov udkvæde.
- 3 Jeg kan finde i mit hjerte,
 at min sjæl har trøst deraf,
 som kan lindre al min smerte,
 når jeg mindes kun din grav
 og betænker, hvor du lå
 udi dødens fæle vrå
 og stod op med kraft og ære -
 hvad kan større glæde være!
- 4 Ligger jeg i syndens bøj ¹,
 ligger jeg i armod ned,
 ligger jeg i sygdoms køje,

ligger jeg i usselhed,
ligger jeg fortrængt, forhadet,
og af verden slet forladt,
skal jeg hus i graven tage,
o her er dog håb tilbage.

- 5 Du for synden engang døde,
dermed er min synd betalt;
armod, usselhed og møde,
ja min sygdom bar du alt;
jeg ved dig oprejses skal,
og af dødens dybe dal
skal jeg hovedet oprette,
al min nød kan det forlette.
- 6 Synd og død og alle pile,
alt, hvad Satan skyde kan,
ligger brudte ved din hvile
udi gravens mørke land.
Der begrov du dem og gav
mig en sikker trøstestav,
at ved din oprejsnings ære
jeg skal sejrspalmer bære.
- 7 Som Guds Søn jeg dig nu kender
og ser din almægtighed,
din opstandelse indspænder,
hvad jeg tror, og hvad jeg ved;
ja min kristendommens dåb,
mig til salighed og håb,
i din død er som et billed
og opstandelse fremstillet.
- 8 Du til livet mig skal vække
ved din stor' oprejsnings kraft.
Lad kun gravens jord mig dække,
orme tære al min saft,
ild og vand opluge mig:
Jeg dør i den tro på dig,
at jeg skal til liv opstande
ud af dødens grumme lande.
- 9 Søde Jesus, giv mig nåde
ved din gode Helligånd,
at jeg så min gang kan råde
og vejledes ved din hånd,
at jeg ej skal falde hen
udi dødens svælg igen,
hvoraf du mig engang rykte,
da du døden undertrykte.
- 10 Tak for al din fødsels glæde,
tak for dit det guddomsord,
tak for dåbens hellig væde,
tak for nåden på dit bord,
tak for dødens bitre ve,

tak for din opstandelse,
tak for Himlen, du har inde,
der skal jeg dig se og finde!

¹ hånd-, hals- og fodjern
lænket sammen

Thomas Kingo 1689.

217

Mel.: S. Gastorius ? 1681

- 1 Du er, opstandne sejrshelt,
opstandelsen og livet,
som fører fred fra gravens telt
og har dig selv os givet;
før var du død
i gravens skød,
nu har du, sejerskæmpe,
dog døden vidst at dæmpe.
- 2 Nu bryder solen dejlig ud
igennem alle vinde,
der, som det syntes, før gik ud
og lod sin stråle svinde;
nu står du glad
ved dødens rad
og har ham overvunden,
ja trådt ham ned i grunden.
- 3 Så gennembryd da sjæl og sind,
o Jesus, livets Herre,
at troen dér kan trænge ind
og syndens grav tilspærre,
at vi i dig
til Himmerig
en åben dør kan finde
og ikke gå i blinde!
- 4 O lad os dog med dig opstå
af gravens mørke bolig,
at lyset og til os kan nå,
og hvad du os så trolig
har ved din magt
til veje bragt,
o lad os det dog nyde
og gennem alting bryde!
- 5 Her ligger vagt i tusindtal,
at vi ej op kan træde
af gravens sorte dyb og dal
at finde dig med glæde,
thi dødens magt
står selv på vagt,
og verdens lyst bestrider
vor gang på alle sider.
- 6 Du, Jesus! ene er den mand,

som kan de døde vække,
 du, du alene vil og kan
 de stærke gravsegl brække;
 vælt stenen bort,
 og hjælp os fort
 til himlene at haste
 og verden fra os kaste!

- 7 Lad, hvad det er ret at opstå,
 os i os selv erfare,
 ved Ånden ud af graven gå
 og denne skat bevare,
 det dyre pant,
 som du så grant
 på sejren os har givet!
 Så går vi ind til livet.

*Just Henning Böhmer 1705.
 Hans Adolph Brorson 1734.*

218

Mel.: Af højheden oprunden er

- 1 Hvor er dog påske sød og blid
 for dem, som kender nådens tid
 og syndens jammer finder!
 I Jesu åbne grav vi ser,
 at alle himle mod os ler
 og sejrskranse binder;
 den dag
 vor sag
 og elende
 fik en ende,
 da vor søde
 Jesus han stod op fra døde.
- 2 For vore synder er han død,
 til vor retfærdighed han brød
 de stærke dødens porte.
 At han opstod, det viser grant,
 at synden, ganske vist og sandt,
 er død og evig borte,
 vor nat
 er brat
 overvundet
 og forsvundet,
 da vor søde
 Jesus han stod op fra døde.
- 3 Han er opstanden, det er godt,
 den grumme død til evig spot,
 som før så mægtig bruste.
 Han er opstanden, det er vist,
 det sorte riges magt og list
 vor kære Jesus knuste.
 Det ord
 skal, hvor
 jeg må vanke,

af min tanke
 aldrig svinde:
 Jesus kunne dø og vinde.

- 4 Han er opstanden, det er stort,
 og dermed er en ende gjort
 på al min ve og jammer.
 Han er opstanden, det er nok,
 min grav, som var en fangeblok,
 er nu et brudekammer.
 Al spe,
 suk, ve,
 dødens fagter
 jeg foragter,
 gravens hvile
 synes til mig nu at smile.

- 5 Nu er her vej til livets land,
 op, alle! følger, hvad I kan,
 vor frelser og vort hoved!
 Han er opstanden, dette ord
 skal råbes højt på denne jord,
 han være evig lovet!
 Vær glad,
 Guds stad!
 Alle tunger,
 råber, sjunger
 mod hinanden:
 Jesus er, han er opstanden!

Hans Adolph Brorson 1734.

219

Mel.: Th. Laub 1917

- 1 Påskemorgen slukker sorgen,
 slukker sorgen til evig tid.
 Den os har givet lyset og livet,
 lyset og livet til dagning blid.
 Påskemorgen slukker sorgen,
 slukker sorgen til evig tid.
- 2 Redningsmanden er opstanden,
 er opstanden i morgengry.
 Helvede græder, Himlen sig glæder,
 Himlen sig glæder ved lovsang ny.
 Redningsmanden er opstanden,
 er opstanden i morgengry.
- 3 Sangen toner, vor forsoner,
 vor forsoner til evig pris.
 Han ville bløde for os at møde,
 for os at møde i Paradis.
 Sangen toner, vor forsoner,
 vor forsoner til evig pris.
- 4 Englehære budskab bære,
 budskab bære med lovsang ny,

flyve så fage, frem og tilbage,
frem og tilbage: til grav, til sky.
Englehære budskab bære,
budskab bære med lovsang ny.

- 5 Bødt er brøden, død er døden,
død er døden i Paradis.
Nu ligger graven midt i gudshaven
midt i gudshaven til Jesu pris.
Bødt er brøden, død er døden,
død er døden i Paradis.
- 6 Mørket græder, engleklæder,
engleklæder de er som lyn.
Om end bedrøvet smiler dog støvet,
smiler dog støvet ved englesyn.
Mørket græder, engleklæder,
engleklæder de er som lyn.
- 7 Favrt i skare op vi fare,
op vi fare fra grav i sky.
Tungerne gløde, Herren vi møde,
Herren vi møde med lovsang ny.
Favrt i skare op vi fare,
op vi fare fra grav i sky.

N.F.S. Grundtvig 1843.

220

*Mel.: N.W. Gade 1861
Th. Laub 1917*

- 1 Påske vi holde
alle vide vegne,
varme og kolde,
lune himmelegne
samtlig berømme som bedst
opstandelsens fest.
- 2 Udråb fra taget ¹
rygte tusindmundet:
Død tabte slaget,
liv har sejr vundet,
han, der så enlig sov hen,
kom talrig igen!
- 3 Han sig har svunget
fra, hvor orme vrinkle,
evig besunget,
over alle himle;
dødnings mange i grav
han livet og gav.
- 4 Nu fra hans øje
stråler guddomsglansen,
og fra det høje
han med sejrskransen
dages som dommer på ny
i guldbremmet sky.

- 5 Krist, fra dit sæde,
højrehåndens trone,
send du os glæde,
sang med engletone!
Livet for os du jo lod,
for os du opstod.

- 6 Domshornet lyder
sikkert på det sidste,
og som du byder,
alle grave briste;
men ak, desværre, ej få
til doms kun opstå.

- 7 Flyv da til Himlen,
hjerter, rod at fæste,
så ej med vrимlen
Helved du skal gæste,
men til din frelser på ny
opfare i sky!

¹ Matt 10,27

*Anselm af Canterbury 11. årh.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

221

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 O salig påskedag!
Nu har vi vunden sag!
Langfredags bitre minde
må nu så sødt hensvinde,
thi Jesus vandt med ære.
Hans navn velsignet være!
- 2 Thi frygter jeg ej død,
ej jordens grav og skød;
mit støv vil Jesus vække,
i herlighed tildække
med himmelskik og ære.
Hans navn velsignet være!

Thomas Kingo 1689.

Oprindelig del af
"Op sjæl, bryd søvnen af"

222

Mel.: Herre Jesus, vi er her

- 1 Jesus lever, graven brast,
han stod op med guddomsvælde,
trøsten står som klippen fast:
at hans død og blod skal gælde.
Lynet blinker, jorden bæver,
graven brast, og Jesus lever.
- 2 Jeg har vundet, Jesus vandt;
døden opslugt er til sejr ¹,
Jesus mørkets fyrste bandt,

frihed jeg ved Jesus ejer;
åben har jeg Himlen fundet,
Jesus vandt, og jeg har vundet.

¹ 1 Kor 15,54

Johan Nordahl Brun 1786.

223

Mel.: Emil Hartmann 1860

- 1 Som forårssolen morgenrød
stod Jesus op af jordens skød
med lys og liv tillige;
derfor, så længe verden står,
nu efter vinter kommer vår
livsalig i Guds rige.
- 2 Som blomster alle står i flor,
som skoven grønnes, kornet gror
ved vårens kræfter milde,
så blomstrer alt til folkegavn
og bærer frugt i Jesu navn,
som årle, så og silde.
- 3 Som fuglekor i mark og lund
lovsynger vår i allen stund
med deres toner søde,
så alle tunger, trindt om land,
lovsyngede dødens overmand
og påskemorgenrøde!

N.F.S. Grundtvig 1846.

224

*Mel.: Th. Laub 1916
Frydeligt med jubelkor*

- 1 Verdens igenfødsel
glæden igenføder;
skønt fornyet skabningen
den opstandne møder.
Øst og vest og syd og nord,
ild og vand og luft og jord
synger påskesalmer.
- 2 Ser du op til hvælvingen,
skyerne sig klarer,
lytter du til bølgerne,
blidelig de svarer;
mellem begge morgenglad
fryder sig med forårskvad
hele fuglekoret.
- 3 Ser du, hvor i skovene
alle træer skyder!
Mærker du, hvor engene
sig i våren fryder!
Nu det visne vorder grønt,
hvad der falmed, atter skønt,
det gør påskemorgen.

- 4 Livets varme, sejrende
over dødens kulde,
priser ham, som strålende
rejste sig af mulde;
dødens fyrste tog ham hel,
havde i ham ingen del,
misted, hvad han havde.

- 5 Fundet har nu mennesket
bod for alt forliset;
sværdet nu, det flammende,
svandt fra Paradiset,
nu keruben løfter glad
oliegren og palmeblad,
vinker os til Eden.

*Adam af St. Victor 12. årh.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

225

Mel.: Carl Nielsen 1910

- 1 Påskeblomst! hvad vil du her?
Bondeblomst fra landsbyhave
uden duft og pragt og skær!
Hvem er du velkommen gave?
Hvem mon, tænker du, har lyst
dig at trykke ømt til bryst?
Mener du, en fugl tør vove
sang om dig i Danmarks skove?
- 2 Ej i liflig sommerluft
spired du på blomsterstade,
ej så fik du rosens duft,
ikke liljens sølverblade;
under vinterstorm og regn
sprang du frem i golde egn,
ved dit syn kun den sig fryder,
som har kær, hvad du betyder.
- 3 Påskeblomst! men er det sandt:
Har vi noget at betyde?
Er vor prædiken ej tant?
Kan de døde graven bryde?
Stod han op, som ordet går?
Mon hans ord igen opstår?
Springer klart, af gule lagen,
livet frem med påskedagen?
- 4 Kan de døde ej opstå,
intet har vi at betyde,
visne må vi brat i vrå,
ingen have skal vi pryde;
glemmes skal vi under muld,
vil ej vokset underfuld
smelte, støbes i det dunkle
og som lys på graven funkle.

- 5 Påskeblomst! en dråbe stærk
drak jeg af dit gule bæger,
og som ved et underværk
den mig hæver, vederkvæger:
Hanegal og morgensang,
synes mig, af den udsprang;
vågnende jeg ser de døde,
i en påskemorgenrøde.
- 6 Ja, jeg ved, du siger sandt:
Frelseren stod op af døde!
Det er hver langfredags pant
på en påskemorgenrøde:
Hvad er segl og sværd og skjold
mod den Herre kæk og bold?
Avner kun, når han vil ånde,
han, som svor os bod for vånde.

*1 Kor 15,12-20
N.F.S. Grundtvig 1817.
Bearbejdet 1935.*

226

Mel.: Bernhard Christensen 1976

- 1 Nu ringer de klokker ved daggryets komme,
at natten er endt;
dens mørke, dens kulde, dens angster er omme
for sol, der er tændt.
Af Gud er det sket, i hans gavmildhed givet:
Før død og begravet, nu oprejst til livet.
- 2 Hvem tror det, vi hører, hvem fatter den tale
og tåler den glans?
Hvor findes det hjerte i jorderigs dale,
som dertil har sans?
Se, her har den vise til dåre sig grundet,
og den, der ej søgte, han fandt og blev fundet.
- 3 Så klart skinner solen, så dejlig er dagen,
som Herren har gjort.
Thi skabes der lovsang af gråden og klagan
bag dødsrigets port.
Af Gud er det sket, i hans gavmildhed givet:
Før død og begravet, nu oprejst til livet.

K.L. Aastrup 1954.

227

*Mel.: Gør døren høj, gør porten vid
Behold os, Herre! ved dit ord*

- 1 Det er så sandt, at ingen så
vor Herre ud af graven gå;
for det, der aldrig kunne ske,
det skulle intet øje se.
- 2 Hvordan fra død til liv han kom,
kan ingen her fortælle om.
Hvad kun kan ske, hvis Himlen vil,

har jorden ingen vidner til.

- 3 Ja, påskens budskab er et ord
om, hvad der aldrig sker på jord,
og det et ord helt stillet blot
og værgeløst mod verdens spot.
- 4 Men det, som intet øje så,
vil kirken holde søndag på
og vidne frit, som Ånden bød,
om ham, der døden gennembrød,
- 5 og bringe alle små det bud,
at nu er han for dem hos Gud,
og som han delte med dem her,
de vist skal arve med ham der.

K.L. Aastrup 1961.

228

Mel.: G.F. Händel 1746

- 1 Dig være ære,
Herre, du er dødens død!
Jesus, vor frelser kære,
gravens segl du brød.
Lyset fylder haven,
se, en engel kom,
åbned klippegraven,
Jesu grav er tom!
Dig være ære,
Herre, du er dødens død!
Jesus, vor frelser kære,
gravens segl du brød.
- 2 Se, Herren lever!
Salig morgenstund!
Mørkets magter bæver,
tryk er troens grund.
Jubelråbet runger:
Frelseren er her!
Pris ham, alle tunger:
Kristus Herre er!
Dig være ære,
Herre, du er dødens død!
Jesus, vor frelser kære,
gravens segl du brød.
- 3 Frygt ikke mere!
Evigt er han med!
Troens øje ser det:
Han gir liv og fred.
Kristi navn er ære,
sejer er hans vej.
Nu skal han regere,
aldrig frygter jeg.
Dig være ære,
Herre, du er dødens død!

Jesus, vor frelser kære,
gravens segl du brød.

1 Kor 15,46-55
Edmund Louis Budry 1885.
Arne Fjelberg 1947.
Oluf E. Paaske 1989.

229

Mel.: Henrik Rung 1851

- 1 Tag det sorte kors fra graven!
Plant en lilje, hvor det stod!
Ved hvert skridt i dødningshaven
blomster spirer for vor fod!
Englevinger på vor grav
for den brudte vandrestav!
Palmefugl¹ for askekrukke!
Frydesang for hule sukke!
- 2 Solen sortned, da han blegned,
som for os udgød sit blod,
graven lyste, mørket segned,
da forklaret han opstod.
Ton, vor lovsang, højt i sky,
sødt i påskemorgengry:
Jesus Kristus er opstanden!
Evig lever guddomsmanden!
- 3 Se Marie Magdalene!
Hænder nys hun vred i gru,
sukked, til at røre stene:
Hvor, ak, hvor er Herren nu?
Se, af øjets tåreflod
morgensolen mildt opstod.
I den grav, hvor han har hvilet,
hun har fundet englesmilet.
- 4 Brister, alle helgengrave!
Herrens røst, i dæmring sval,
lyder i de dødes have,
skaber lys i skyggedal.
Herren kalder, men ej nu:
"Synder! Adam! hvor er du?"
Sødt det toner, engle tie:
"Her er Frelseren, Marie!"
- 5 Ja, han er her, guddomsmanden!
Sprængte er nu dødens bånd!
Han er visselig opstanden,
og hans ord er liv og Ånd!
Nu en forårmorgen skøn
rinder op for os i løn,
og, som påskesalmen klinger,
vokser sjælens fuglevinger.

¹ fuglen Fønix, der efter sagnet

genopstår af sin egen aske

Joh 20,11-18
N.F.S. Grundtvig 1832 og 1846.

230

Mel.: Gud skal alting mage

- 1 Hører, I, som græde
og med tårer væde
Jesu hvilested,
bort med gråd og klage,
her er gode dage,
her er fryd og fred!
Jesus alt
har brugt gevalt,
brækket alle dødens skjolde,
intet kunne holde.
- 2 Han er alt fra døde
standen op at møde
eder sejrfuld;
engle kan I finde,
intet mer herinde
i hans graves muld.
Ser kun på
det sted, han lå!
Kaster derhen al den smerte
bort fra eders hjerte!
- 3 Kommer hid, begraver
al den del, som haver
krænket eders mod!
Skynder eder, skynder
til hans flok, forkynder,
at Guds Søn opstod!
Siger hver,
som bange er,
hans disciple, ingen anden,
at han er opstanden!
- 4 Fatter det til hjerte,
glemmer eders smerte,
det har ingen nød!
Han har dæmpet branden
og er alt opstanden,
Jesus, som var død.
Brød han ud,
så kan hans brud
og ved samme kraft udbryde,
sig i Gud at fryde.
- 5 Har du mange synder,
Jesus dig forkynder:
gælden er betalt.
Her er ingen vrede,
nåden den er rede,
det er rigtigt alt;

Jesu død,
og at han brød
gennem dødens vold og vrede,
det for dig jo skete.

- 6 Synd! hvor er din fælde?
Helvede, din vælde?
Død, hvor er din brod?
Jesus har alt vundet,
jeg har sejren fundet,
du er undertråd!
Gud, som gav
ved Jesu grav
os så stor en sejrs ære,
evig pris vi bære.

Hans Adolph Brorson 1734.

N.F.S. Grundtvig 1837.

231 *Mel.: Vor tro er den forvisning på*

- 1 Vor Jesus lå i graven kold,
hans øjnes lys var slukket;
så helt han var i dødens vold,
af mørket indelukket,
ja som et legem uden ånd
og uden kraft i fod og hånd.
Hans liv var kun et minde.
- 2 Og de, der gav ham frelsernavn,
og som hans godhed kendte,
de havde nu kun suk og savn
og selv en død i vente;
så da de påskemorgen kom
til Jesu grav og fandt den tom,
det gjorde dem kun bange.
- 3 For det er sandt på denne jord,
det må med angst vi kende,
at døden får det sidste ord,
og så har alting ende.
Det er vor bitre fælles nød,
at hver af os skal dø sin død.
Og det gør hjertet bange.
- 4 Men til det bange hjertes trøst,
skønt alt for stort det lyder,
ved Jesu grav med englerøst
en påskesang udbryder
til pris for ham, der i sin død
sig selv os gav som livets brød,
at vi med ham skal leve.
- 5 Det kan vi næppe helt forstå,
hvad påskens ord forkynder;
det er vor tro dog bygget på,
og dér vort håb begynder:

“Da han med liv af graven gik,
det samme liv med ham vi fik,
som aldrig vi skal miste.”

- 6 Så er da al vor jammer endt,
og tid det er at feste;
vor nød til salighed er vendt,
da han, vor bror og næste,
Guds gode Søn, fra død og grav
sin moders slægt en udgang gav
til påskens jubeldage.

K.L. Aastrup 1961.

232 *Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig Nat, søvn og slum og seng farvel*

- 1 Luk øjne op, al kristenhed!
Se, hist, hvor fuglen synger,
sig bakke op og bakke ned
end kirkestien slynger!
- 2 Den snor sig over mark og eng
imellem korn og blommer,
forbi så mangen fugleseng
i vår og tidlig sommer.
- 3 Luk øren op, al kristenhed!
og hør, at guddomsmanden
med liv og lys og Himlens fred
er og hos os opstanden!
- 4 Her ånd og liv er end hans ord,
her vendes sorg til glæde,
og grant det mærkes ved hans bord,
at han er selv til stede.
- 5 Ja, i vort hjerte og vor mund
er livets ord det søde,
som i en påskemorgenstund
opstået fra de døde.
- 6 Derfor udbrød en morgensang
fra hjerterne, som brændte,
da Jesus mødte os i vang
og himmellyset tændte.
- 7 Lad os med sang da haste hjem
til hans apostles dage
og med dem i Jerusalem
velsignelsen modtage!

N.F.S. Grundtvig 1846 og 1864.

233 *Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig*

- 1 Hvor lifligt er det dog at gå
med Jesu ord i munde,

hans sår, hans død at tænke på
og alt hans værk begrunde!

- 2 Den glæde to disciple fik,
så deres hjerter brændte,
da ud til Emmaus de gik,
og Herren sorgen endte.
- 3 Om Jesu kors, hans død og grav
var deres vandrings tale,
som dem et smerteminde gav,
det ej de kunne svale.
- 4 Men Jesus var dog i den nød
så ganske nær til stede,
at han, de tænkte være død,
var standen op med glæde.
- 5 Dog blindhed dem i øjne sad,
at de ham ikke kendte,
før han om sig hvert skriftens blad
til grundforklaring vendte.
- 6 Du blev dog, Jesus, som de bød,
da det ad aften lakked,
og blev så kendt, den tid du brød
tog i din hånd og takked.
- 7 Da kendte de den himmelglød,
som dem i hjertet rørte,
da om sin lidelse og død
han skriftens ord udførte.
- 8 De vendte så med glæde hjem,
Guds underværk at ære,
og gik da til Jerusalem,
de andre og at lære.
- 9 O Jesus, o du ved, jeg går,
din pilgrim og din borger,
i disse korte verdens år
fuld af ti tusind sorger.
- 10 Dig vandrer jeg så gerne med,
opstandne Jesus lille,
til Himlen jeg i dine fjed
så gerne følges ville.
- 11 Måske min aftenstund er nær,
i ungdom eller alder.
O bliv dog hos mig, favn mig her,
når jeg ved døden falder!
- 12 Så skal jeg da, o Jesus, dér
dig og din Fader kende.
O gid da kun min vandringsfærd

var kommet vel til ende!

Luk 24,13-35.

Thomas Kingo 1689.

Jfr. "Dig vandre vi så gerne med"

234

Mel.: Du er, opstandne sejrshelt

- 1 Opstandne Herre, du vil gå
med os til verdens ende.
Hvor du går hen, skal dine små
dit fodspor se og kende.
Du går forud
for os til Gud
dér vil du, dine kære
skal altid hos dig være.
- 2 Men, Herre, du ved selv, hvor trangt
det er med hjertefreden,
når vi kan mærke, der er langt
herfra til evigheden,
når dine spor
dit eget ord
blir visket ud i sandet,
og vejen blir forbandet.
- 3 Til Emmaus går vejen tit
i følgeskab med sorgen.
I mørket går vi skridt for skridt,
der er så langt til morgen!
Klar op vort mod,
lys for vor fod,
stå op, gå os i møde,
stå op for os af døde!
- 4 Luk skriften op og hjertet med,
lad påskesolen skinne,
så uforstand og tungnemhed
som tåger må forsvinde!
Da skal al trods
forgå i os,
som sten fra graven vælte,
som dug for solen smelte.
- 5 I gerning mægtig og i ord
for Gud og hele folket
vi sanser dine dybe spor,
i fædres syner tolket:
For dine små
du burde gå
igennem død og pine,
så alt blir godt for dine.
- 6 Opstandne Herre, hos os bliv,
når dagen går til ende,
lad ordet om et evigt liv
i vore hjerter brænde!

Den blinde ser,
den bange ler,
når brødet med dig brydes,
vi kender dig – og frydes.

- 7 Du var, før alle ting blev til,
før verden skulle skabes.
Du er hos os, fordi du vil,
at ingen skal fortabes.
Du kommer, når
vort liv forgår.
Du kommer os i møde,
vort liv, når vi er døde.

Luk 24,13-35

Johannes Johansen 1976 og 1990.

235

Mel.: Th. Laub 1926

- 1 Kom, lad os tømme et bæger på ny,
ej af det væld, som udsprang under staven,
men af den levende kilde fra graven,
salighedskilden, som springer i sky:
Jesus, vor livskraft, som hjerterne styrker!
- 2 Lys overalt nu i fylde opgår,
Himlen og jorden og Helvede klares,
alle tings grundvold i hast åbenbares,
påskefest nu hele skabningen får,
føler ved Ordets oprejsning sig styrket.
- 3 Kristus, vor frelser, som Gud, så og mand!
Med dig korsfæstet, begravet forleden,
skal vi opstå og som lys alt hernelen
skinne med dig i de levendes land;
du for vort hjerte er klippen og styrken.
- 4 Brat, Herre Jesus, blandt dine du stod,
bød dem Guds fred og gav trøst dem i vånden,
nyskabte i dem et tempel for Ånden,
skænkede dem livet, hvormed du opstod.
Stor er din nåde, vort lys og vor styrke.
- 5 Som du begyndte, vor frelser, bliv ved!
Kom og til os gennem dørene lukte!
Bliv ved den skik, du indførte og brugte:
Lov os din glæde, og giv os din fred,
nådig indblæs os dit liv og din styrke!
- 6 Vige det gamle da skal for det ny,
som du på korset os vandt og har givet,
så vi fornyes til evighedslivet,
vandre derefter og møde i sky
dig, som er evig vort liv og vor styrke.

Joh 20,19-31

Johannes af Damaskus 8. årh.

N.F.S. Grundtvig 1837.

236

Mel.: Herre Jesus, vi er her

- 1 Jesus, som iblandt os står,
byd din fred med os at være!
Lad din fred, som overgår
al forstand, vort sind regere!
Vis den svage tro de hænder,
hvor den stridens mærker kender!
- 2 Vis os, at du stred og vandt,
at du endnu er den samme!
Liv og salighed vi fandt,
som i troen dig annamme.
Lad os, midt i stridens dage,
freden, som du købte, smage!

Johan Nordahl Brun 1786.

237

Mel.: Erik Haumann 1988

- 1 Med thomaskravet står vi her,
med tvivlens skæl for øjets skær –
langfredags angst i mindet.
Du kender, Gud, vor splittethed,
vor længsel mod dit lys, din fred
– og kulden dybt i sindet.
- 2 Vi tror på det, vort øje ser:
det kendte, sikre – intet mer –
en jordfødt, bundet viden.
Du under os en evighed,
et liv, som ingen grænser ved
– men dage dør i tiden.
- 3 I dybet under stenet jord
må tjørnen søge vandets spor
med blinde, hvide rødder.
Vi famler skræmt i gravens skød,
men ser kun naglegab og død
og sår på dine fødder.
- 4 Da kommer du igen til os
– hver lukket dør, hver tvivl til trods –
med ord, vi kan fornemme.
Bag det, som vore øjne ser:
lidt vin, lidt brød – og intet mer!
dér hører vi din stemme.
- 5 Her er det tunge glædesbud,
hvis pris, min Herre og min Gud!
til bunds du selv kun kender.
Her får du for dit liv, dit blod
min thomastro, mit svage mod
– og gir mig dine hænder.

Joh 20,24-29

Lisbeth Smedegaard Andersen 1988.

Kristi himmelfart

238

Mel.: Th. Laub 1915
Under dine vingers skygge

- 1 Kommer, sjæle, dyrekøbte
og til mer end engle døbte,
søskende til Davids Søn!
Lad os med Guds engleskare
og med ham til Himmels fare,
se den frommes store løn!
- 2 Trindt det lyder ham i møde:
Vær velkommen fra de døde,
alle djævles skræk og gru!
Over dem går flammebølger,
folket igenløst dig følger,
før fortabt, men fundet nu.
- 3 Kæmper, I, som borgen værne,
borgen over sky og stjerne,
åbner brat den høje port!
Sejrrig fra dybet kommer
verdens skaber, verdens dommer,
navnet hans er evig stort.
- 4 Møder ham med gyldne kroner,
ham og mange millioner,
dyrekøbte med hans blod,
stigende fra jammerdale
nu med ham til frydesale!
Takker ham, for han er god!
- 5 Mellem engle mænd nu tælles,
har med Herren alt tilfælles:
Ånd og støv og liv og blod,
troen, håbet, kærligheden,
lyset, glansen, glæden, freden,
livets træ og livets flod.
- 6 Vælge kan igen og vrage
jordens slægter alle dage,
vælge mellem liv og død,
dagens lys og nattens mørke,
Paradis og vilde ørke,
Helved hedt og Himmel sød.
- 7 Ære være frelsermanden,
med et navn som ingen anden,
løseren af dødens bånd!
Lov og tak og evig ære
i treenigheden være
Fader, Søn og Helligånd!

Kynewulf omkr. 800.
N.F.S. Grundtvig 1837.

239

Mel.: Kraften fra det høje

- 1 Jesus, himmelfaren,
højt over engleskaren
nu sidder ved Guds højre hånd
og sender os sin Faders Ånd.
Bøjer alle knæ for vor frelser!
- 2 Jesus, himmelfaren,
udsender engleskaren
al jorden rundt til sine små
at vinke dem til Himlens blå.
Bøjer alle knæ for vor frelser!
- 3 Jesus, himmelfaren,
døg midt i folkeskaren
uddeler Himlens vin og brød,
er med sit folk i liv og død.
Bøjer alle knæ for vor frelser!

N.F.S. Grundtvig 1850.

240

Mel.: Crailsheim omkring 1565

- 1 Til Himmels fór den ærens drot,
halleluja, halleluja!
som gjorde alt på jorden godt.
Halleluja!
- 2 Hvad er hans navn, den kæmpe skøn?
halleluja, halleluja!
Det Jesus er, Marias søn.
Halleluja!
- 3 Med kød og ben ¹, som Gud og mand,
halleluja, halleluja!
opstod, opfór og troner han.
Halleluja!
- 4 Nu er opfyldt kong Davids sang,
halleluja, halleluja!
hans søn på tronen sig opsvang.
Halleluja!
- 5 Højlovet være Herren god,
halleluja, halleluja!
med død og djævel under fod.
Halleluja!
- 6 Han ved Gud Faders højre hånd
halleluja, halleluja!
tilsender støv den Helligånd.
Halleluja!
- 7 Guds engle stige op og ned,
halleluja, halleluja!

med folkets sang og kongens fred.
Halleluja!

- 8 I morgen kommer han på ny
halleluja, halleluja!
med strålekrans på rosensky.
Halleluja!

¹ Ez 34

*Latin 15. årh. Dansk omkr. 1620.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

241

Mel.: O Gud, du ved og kender

- 1 I dag skal alting sjunge,
hvad hjerte har og tunge.
Zink ¹ og basun her frem!
Se! Se, hvor Jesus farer
med serafiners skarer
igennem skyen hjem!
- 2 O se den englevrimlen
omkring Guds stol i Himlen
ved lyden af hans trin!
Den gamle udaf dage
selv rejser sig at tage
imod sin Benjamin ².
- 3 Sid hos min højre side!
Sid, siger han, du blide,
al verdens liv og sol!
Guds hær med lovsangstøner
og alle ældstes kroner
blev kast for Lammets stol.
- 4 Hvad gør du her tilbage?
Far efter ham så fage ³,
som duen fløj, min ånd!
Far hen at se den søde
Guds Søn, som for dig døde,
med almagts spir i hånd!

¹ blæseinstrument.

² 2 Mos 35,18, lykkens søn, her om Jesus.

³ hurtigt

Hans Adolph Brorson (1765).

242

Mel.: Af højheden oprunden er

- 1 Fuldendt er nådens store værk:
Guds Søn har, underfuld og stærk,
fuldkommet frelsergangen:
Fra krybbens strå til Golgata,
til graven, han udvanded fra,
holdt jordens nød ham fangen;
fattig, ringe, spottet, såret,

han har båret
tornekronen –
han, som arved himmeltronen.

- 2 Hos Gud, før verdens grund blev lagt,
i lys og herlighed og magt,
han tiden gennemskued;
han verden så, før den blev født,
han så dens fald, han så dens nød
og døden, som os trued.
Store, dybe frelsesnåde!
retfærds gåde
er udgrundet:
frelsens vej er set – er fundet.
- 3 Det er fuldendt! Fra jordens nød,
fra trængsel, armod, kors og død
går Herren til Guds ære.
Den hånd, som trued storm og hav,
den hånd, som sprængte verdens grav,
skal himmelspiret bære.
Salig, frelser, du opstiger,
jorden viger,
Himlen blinker –
herlighedens krone vinker.
- 4 Alt skyens glans omstråler dig,
du end velsigner jorderig
og mægtig arm udbreder;
bebudet har du os din Ånd,
når ved din Faders højre hånd
dig engles hær tilbeder.
Herre, stig du til din trone!
Saligt tone
englestemmer:
Jesus Kristus ej os glemmer.

Mark 16, 14-20

B.S. Ingemann 1825.

243

Mel.: J.Chr. Gebauer omkring 1870

Op! våg og bed

- 1 Drag, Jesus, mig
dog efter dig,
så følger jeg med længsel,
siden du, o Jesus, gik
ud fra verdens trængsel!
- 2 Drag, Jesus, mig
dog efter dig
fra verdens myretue,
at jeg ikke mere skal
al dens jammer skue.
- 3 Drag, Jesus, mig
dog efter dig
med Zions brudeskare,

thi vi kunne ellers let
vild i verden fare!

4 Drag, Jesus, mig
dog efter dig
til Himlens frydebolig!
Verden er for dine børn
vildsom og urolig.

5 Drag, Jesus, mig
dog efter dig,
til Himlen op at fare,
der at stå med glædesskrig
i de frommes skare!

Joh 12,32

Friedrich Funcke 1686.

Hans Adolph Brorson 1734.

244 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig*

1 På denne dag vi ser Guds Søn
til Himlen op at fare
og takker Gud med hjertens bøn,
han ville dog bevare
sit arme folk på denne jord,
som blandt så mange farer bor,
at vi i troen bliver.

2 Nu Gud ske lov, vor Jesus gør
en vej til Himmerige
og åbner for os Himlens dør,
at vi derind kan kige,
at hver, som tror, kan vel tilfreds
sin milde frelser allesteds
i korset efterfølge.

3 Hvo ej vil følge, kan det ej
med Gud oprigtig mene,
Gud kan sig på den brede vej
med ingen sjæl forene.
Det gælder troen, er hun der,
så er vor ganske vandrings færd
kun alt til Himlen rettet.

4 Slig himmelfart i sjælen sker,
når vi vor Fader finder,
ej mere efter verden ser,
med Guds folk os forbinder,
har Gud i tanker nat og dag
og vandrer ham til velbehag,
til vi hos ham kan samles.

5 Da bliver dagen blid og skøn,
når Gud os hjem vil hente,
at vorde lig hans kære Søn,
som vi i troen vente,

hvor glæden ret skal være stor,
når vi hos ham i lyset bor,
det Gud af nåde give!

Johannes Zwick 1536.

Hans Adolph Brorson 1734.

245

Mel.: Th. Laub 1916

Tag det sorte kors fra graven

1 Vaj nu, Dannebrog, på voven,
rul nu, bølge himmelblå!
Spring nu ud, hver bøg i skoven,
sjunger, alle fugle små!
Lillier i højtidsdragt,
I, som fik, trods konger, pragt,
samler eder, som vi synge,
mens det kimer, tæt i klynge!

2 Han, der under vinters hjerte
fødtes under hyttetag,
han, der vanded sig i smerte
under jævndøgnstormens brag,
støvets søn med kød og blod,
han af gravens skød opstod,
ja, opstod, som blomst udspringer,
stak i sky på ørnevinger.

3 Føle skal det folkevrimlen:
ja og amen er Guds ord!
Jorden løftet er mod Himlen,
Himlen sænket er mod jord,
stigen rejst til englegang
under støvets frydesang,
tonestigen fra vor tunge
did op, hvor serafer sjunge.

4 Se, vort hoved¹ er deroppe,
Jesus Kristus, Gud og mand!
Over alle stjernetoppe
troner højt i vælde han,
kalder os, som tror hans ord,
legem sit og lys på jord;
frit blandt engle det fortælles:
Støv med Gud har ånd tilfælles.

5 Derfor kommer han tilbage
åbenlyst, som han opfør,
kroner herlig sine dage,
vækker døde med sit ord,
vinker mildt, med kalken ny
legem sit til sig i sky,
peger på sit æresæde,
siger: Del din Herres glæde!

¹ Ef 4,15

N.F.S. Grundtvig 1832.

246

Mel.: Egil Hovland 1989

- 1 Din himmelkrone ser vi stråle
i evigt lys og guddomsglans,
o konge, du som her på jorden
har båret dødens tornekrans!
- 2 Du sprænger rummet og dets grænser,
dit liv er løst fra tidens bånd.
Til evig tid skal du regere
på tronen ved Guds højre hånd.
- 3 Guds højre hånd er alle steder,
Guds Himmel findes hos os her!
Så troner du blandt os hernede;
så er Guds rige kommet nær!
- 4 Ja, kom til vore bange hjerter,
du konge, som er ét med Gud,
og styrk vor tro, vort håb, vort tålmod,
gør os til rigets sendebud!
- 5 Lad os, som bor blandt dødens torne,
nu vidne om din sejrskrans,
til Gud engang er alt i alle,
og riget fremstår i sin glans!

*Svein Ellingsen 1977 og 1988.**Helge Severinsen 1999.***Kristi herredømme**

247

*Mel.: Op, alle, som på jorden bor
Udrust dig, helt fra Golgata*

- 1 Halleluja for lysets drot!
Hans kæmpeværk er stort:
han gæsted dødningskongens slot
og sprængte Helveds port.
- 2 I mørket skinned livets sol,
og Frelseren opstod,
da styrted dødens kongestol,
da faldt tyrannens mod.
- 3 Med heltefryd i stråleskrud,
med ar af lægte sår,
da stævned sejrherren prud
op til sin Faders gård.
- 4 Der højt ophøjet troner han,
vor frelser og vor Gud,
velsignelserne trindt om land
rundhåndet strør han ud.

- 5 I, støvets børn med banesår,
lovsynger livets drot!
Hans gave er et gyldenår,
livsaligt, evig godt!

- 6 I, lysets ånder, englekor,
lovsynger "Gud med os"¹,
som rejste op den faldne jord,
al mørkheds magt til trods!

¹ Immanuel, Es 7,14*I. Watts 1707.**N.F.S. Grundtvig 1837.*

248

Mel.: Svensk melodi (1694)

- 1 Frydetonen
går mod tronen,
genlyd giver Himlens hal:
Lov og ære
Herren være,
fjernt og nær han prises skal!
Alt det skabte,
men fortabte
kan nu rejses fra sit fald.
- 2 Graven bæver,
Jesus lever,
han, som for vor synd var død;
han har vundet,
livet fundet,
og hans sejr har endt vor nød;
knust er slangen,
løst er fangen,
slukt af nåde Helveds glød.
- 3 Hvad jeg skyldte,
han opfyldte,
min opstandne Herre Krist;
vredens luer
mer ej truer,
Gud min Fader er for vist;
dræbt er døden,
endt er nøden
og besejret Satans list.
- 4 Evig sejr
nu jeg ejer
altid, Herre Krist, i dig;
jeg har vundet,
du har fundet
fuld retfærdighed til mig;
skyld foruden
kommer bruden

nu med lovsang frem for dig.
Venantius Fortunatus omkr. 600.
Svensk 1864.
Chr. Dick 1867. Bearbejdet 1895.

249

Mel.: Henrik Rung 1851
Op, alle folk på denne jord

- 1 Sin vogn gør han af skyer blå,
 i åg han storme spænder,
 den gamle jord med klipper grå
 som voks er i hans hænder,
 hans sværd er hvast, hans spir er godt,
 hans folk er vi, den drotters drot,
 hans navn er Jesus Kristus.
- 2 Guldkronen bærer han i løn
 og sværdet helst i skede,
 og, som den bedste Faders Søn,
 hans lyst det er at bede:
 For alle sjæle beder han,
 og beder dem med bud om land
 ej at forsmå hans krone.
- 3 Hans bøn er stærk, hans bud er godt:
 med Gud os at udsone;
 men dog, fordi han her med spot
 kun bar en tornekrone,
 er verdens dårer til foragt
 hans julebud, hans kongemagt,
 hans fred og glans og glæde.
- 4 Men når tilbage åbenlyst,
 som han opfør, han kommer,
 og når basunens drøn gør tyst
 for ham, al verdens dommer,
 da vel enhver, han kendes ved,
 i Guds, sin Faders, herlighed!
 Dem vis er livets krone!

N.F.S. Grundtvig 1843.

250

Mel.: Helligånd, de frommes glæde
Nu velan, vær frisk til mode

- 1 Herre Jesus, du, som troner
 ved Gud Faders højre hånd,
 syndres frelser og forsoner,
 send du os din Helligånd!
 Tænd din ild og tal dit ord
 på den hele vide jord!
 Sank til troens enhed sammen
 alle jordens slægter! Amen.

M.B. Landstad 1861 og 1865.
Bearbejdet 1913.

251

Mel.: Guds godhed vil vi prise

- 1 Om salighed og glæde

der nu skal sjunges frit
 i Herrens samfundskæde
 og Guds pauluner vidt;
 thi ved Guds højre hånd
 er Kristus højt ophøjet,
 han har sin fjende bøjet,
 han løste dødens bånd.

- 2 Så vist han er i live,
 så dør vi ingenlund,
 men vi skal frelste blive,
 fortælle hans miskund;
 om kødets gang vi gå
 og lægges slet i grave,
 dog skal vi livet have,
 udødelig opstå.
- 3 Den kirkesten grundfaste,
 den Herre Jesus Krist,
 de bygningsmænd forkaste ¹,
 men han er blevet vist
 til hjørnestenen her
 for kirkens hus på jorde;
 den gerning Herren gjorde,
 thi prise ham enhver!

¹ forkastede

Sl 118,15-23
Anders Arrebo 1623 og 1627.
Fr. Hammerich 1850.

252

Mel.: Fr. Flemming 1811

- 1 Mægtigste Kriste, menighedens Herre,
 den du har tegnet med dit kors til ære,
 kom dog at hjælpe os af fjendens snare,
 dit folk bevare!
- 2 Før du selv striden for de børn så svage,
 tving du vor fjende, driv hans magt tilbage,
 hvad sig mod dig og dine vil ophøje,
 selv du nedbøje!

- 3 Fred udi kirken vi af dig begære,
 fred udi landet du os og beskære,
 fred udi hjertet du for alting give!
 Hos os du blive!

Matthäus Apelles von Löwenstern 1644.
Dansk 1740.

253

Mel.: W. Shrubsole 1779

- 1 Vær priset, Jesus Krist, Guds Lam!
 Knæl, engle, ned i bøn,
 hent kongekronen frem til ham,
 ja kron ham, kron ham, kron ham,

Himlens kongesøn!

2 Du vidnehær med martyrblood,
med sejrsklædning skøn,
læg palmegren ved tronens fod,
og kron ham, kron ham, kron ham,
Himlens kongesøn!

3 Du Israel, af Isajs rod
din kvist skød op i løn
og frembar nådens frugt fuldgod.
O kron ham, kron ham, kron ham,
Himlens kongesøn!

4 Og du, Guds egen børneflok,
hans smerters store løn,
kan du din frelser prise nok?
O kron ham, kron ham, kron ham,
Himlens kongesøn!

5 I, folkeslag fra syd og nord,
som mange vandes drøn
nu stemmer op et lovsangskor!
Ja kron ham, kron ham, kron ham,
Himlens kongesøn!

*Edw. Perronet 1779 og 1780.
Dansk (H.P. Mollerup) 1895.*

Kristi komme i herlighed

254

Mel.: Philipp Nicolai 1599

1 Zions vægter hæver røsten:
Vågn op, der blinker lyn i østen,
vågn op, Guds stad, Jerusalem!
Midnatmulm dig ruger over,
men Herrens time slår; hvo sover,
når herligheden stråler frem?

Se, Herren kommer ned,
stat op, tag lampen med,
lad den brænde!

Du Herrens brud,
stat op, gak ud,
han hjem dig fører til din Gud!

2 Og Guds kirke stemmen hører,
en himmelsk glæde hjertet rører,
den vågner og står op så brat.
Herren kommer, stor og prægtig,
af nåde stærk, af sandhed mægtig,
han kommer og gør dag af nat!
Ja, kom, vor krone skøn,
kom, Jesus, du Guds Søn,
hosianna!

Vi følger dig
til Himmerig
at bo i fred evindeligt.

3 Der dig synges lov og ære
af menneskers og engles hære
fra evighed til evighed.
Hvor Guds trones stråler skinne,
hvor blomstrer livets træ derinde
i Paradisets herlighed!
Hvad intet øje så,
hvad tanker aldrig nå,
der vi skuer.
Nu, jord, farvel,
stig højt, min sjæl,
følg Jesus ind til livets væld!

*Matt 25,1-13
Philipp Nicolai 1599.
M.B. Landstad omkr. 1825.
Fr. Hammerich 1850 og 1852.*

255

Mel.: Tysk folkevis 1544

1 Jeg venter dig, Herre Jesus, til dom,
hvert øjeblik jeg ser mig om.

2 Hastig du komme kan og brat
i hver en time ved dag og nat.

3 Lad brænde mit hjertes lampe, være bered
i tro, i håb og i kærlighed.

4 Jeg sover eller våger, da være jeg din!
Jeg lever eller dør, da være du min!

5 Og når du kommer, kom mild og blid,
og gør mig salig til evig tid!

*Åb 22,20
Dansk før 1600.*

256

Mel.: Et trofast hjerte, Herre min

1 Luk øjne op, o kristenhed!
thi Jesus vil dig lære
hvordan du from og vel bered
kan mod hans tilkomst være,
at lys og lampe brænde må,
du med din brudgom ind kan gå
til evig fryd og ære.

2 Af skriften har vi trøst og håb
tålmodelig at lide,
om end blandt trængsel, suk og råb
vi tiden her skal slide:
Den tid er dog så ganske kort;
som fuglen flyver hastig bort,

så skal vor sorg henskride.

- 3 Tålmodigheds og trøstens Gud
han give, at vi kunne
med ét sind holde stadig ud
og længes alle stunde,
at vi vor Jesus kunne se
i skyen, da vor verdens ve
skal evig gå til grunde.

Rom 15,4-9
Thomas Kingo 1689.

257

Mel.: Hvorledes skal jeg møde

- 1 I jomfruer, I kloge!
o, tænder lamper, ser,
hvor det i verdens kroge
nu mørknes mer og mer!
Vor brudgom er opstanden
og kommer med en fart;
op! våger med hinanden,
nu er det midnat snart!
- 2 Gør hver sin lampe færdig,
at man kan rede stå
og vorde agtet værdig
med brudgommen at gå!
Thi Zions vægtre råbe:
Vor brudgom nu er nær,
kom, mød ham nu til hobe
i troens frydefærd!
- 3 Op, snart kun op at møde!
Han er, nu er han her.
Se figentræets grøde,
at sommeren er nær ¹!
Se, hvor så klar frembryder
den røde aftensky,
som os den dag betyder,
når al vor nat må fly!
- 4 Ja, møder ham, I fromme,
med fryd og glædesang!
Vor sorrigs tid er omme,
lad klagen gå sin gang!
O se dog frydestunden,
som bærer kronen frem!
Nu er den snart oprunden,
som henter bruden hjem.
- 5 O Jesus, lad det komme
dog snart dertil engang,
at alle dine fromme
må møde dig med sang!
Gør, Jesus, snart en ende
på dine hårde strid,

og lad min lampe brænde
til min forløsningstid!

¹ Matt 24,32-33

Matt 25,1-13

Lorenz Lorenzen (Laurentius Laurentii) 1700.
Hans Adolph Brorson 1739.

258

Mel.: Forsamlingsmelodi 1800
Th. Laub omkring 1885

Som lilliens hjerte kan holdes i grøde

- 1 I lemmer, hvis hoved har Himlen i vælde ¹,
hvi går I dog her, som dens porte var lukket?
Op, opad fra jorden, den tidsel og nælde,
op! lærer dog kødet at holde i tugt,
mod korset at tage
og alting forsage,
hvad sjælen svigagtig fra Jesus forvilder
og Himlens den evige salighed spilder!
- 2 Ak, når jeg de første guldkrystne betragter,
den iver, den møje, den kamp, de har haft,
og mærker, hvad nu er vor kristendoms fagter,
da hører vi navnet – hvad ser vi for kraft?
Det gjordes fornøden,
de fleste fra døden
ret grundig og fyndig til Jesus sig vendte,
til hvilken de første i kærlighed brændte.
- 3 Vor brudgom ej længe nu borte vil blive,
o køber dog olie, triner på vagt,
ej mere vor kristendom lunken at drive,
men altid at våge, som Jesus har sagt!
Står bundne om lænder,
med stave i hænder ²
som de, der fra verden hver time vil træde
og haste at finde den evige glæde!
- 4 I trætte og svage af trængselens tørke,
ak, tænker på Himmelsens liggendefæ ³!
Og beder alvorligt, at Jesus vil styrke
de rystende hænder og bævende knæ,
at ingen skal slippe
den evige klippe,
at ingen tilbage til Sodoma vender
og løbet med skamme på halvvejen ender!
- 5 Hvo hånden begyndte at lægge på ploven,
han tage den ikke tilbage igen!
Frimodig, ej bange, ej heller forvoven,
thi begge er ikke bestandigheds ven,
hver stride så længe,
til sjælen kan trænge
sig ind i den evige himmelske bolig,
som Jesus de stridende lover så trolig!

- 6 Op! op dog, I salvede, kommer tillige ⁴!
 thi kongen går eder med kronen imod;
 med ham skal I prange i Himlenes rige,
 og glæden skal være en evigheds flod.
 Hvo her kun får vundet,
 hans krans er alt bundet,
 en krone, der funkler med klarere strimer
 end solen om middags og midsommers timer.

¹ Ef 1,20-23

² 2 Mos 12,11

³ ejendele

⁴ i samlet flok

C.A. Müller 1725.

Hans Adolph Brorson 1735.

259 *Mel.: Vor Gud han er så fast en borg*

- 1 I verden er ej nød så stor,
 Guds nåde dog er større:
 Er lukt for mig hver dør på jord,
 står åbne Himlens døre.
 Min sjæl, vær ej forsagt!
 Du står med Gud i pagt;
 har verden dig forladt,
 blev dagen dig til nat,
 vær trøstigt! Herren lever.
- 2 Sker end i sol og måne tegn,
 frembruser storm derefter,
 har jorden ej mod havet hegn,
 oprøres himlens kræfter,
 kom i orkaners brag
 alverdens sidste dag:
 Min sjæl, vær ej forsagt!
 Du står med Gud i pagt:
 vær trøstigt! Herren lever.
- 3 Forglem ej pagtens store ord,
 når Herrens time kommer!
 Opløft dit hoved, se fra jord!
 Forbarmer er din dommer:
 I skyen, herlig, skøn,
 se Guds enbårne Søn!
 Med kraft han komme vil:
 forløsning stunder til:
 vær trøstigt! Herren lever.
- 4 Vi venter, Herre, på din dag,
 den kommer, når du byder.
 O, når i undergangens brag
 da domsbasunen lyder,
 gid sjælevågne da
 vi med halleluja
 lovprise kan din magt
 og med vor Gud i pagt

udråbe: Herren lever!

Luk 21,25-36

B.S. Ingemann 1825.

260 *Mel.: Fra Thomissøns Salmebog 1569* *Cora Nyegaard 1840*

- 1 Rejs op dit hoved, al kristenhed!
 Opløft dit øje, slå ej det ned!
 I Himlen du har hjemme,
 der er dit hjerte, der er din skat,
 derfra han kommer med æren brat,
 hvem du kan aldrig glemme.
- 2 Rejs op dit hoved, af hjertet sig
 til korsets høvding: "O tænk på mig,
 nu er du i dit rige!"
 Da skæl der falder fra øje dit,
 du mægter, som du har ønsket tit,
 i Paradis at kige.
- 3 Der ser i haven du livets træ,
 og Himlens fugle i lun og læ
 du hører lifligt sjunge
 om herrefærden i højen sky,
 om jord og himmel de splinterny,
 om kristne evig unge.
- 4 Ej mer du gruer for dommedag,
 du ved, din dommer har ført din sag
 og fra sig selv den vundet;
 des mer du længes hvert morgengry,
 til Herren dages på rosensky,
 når nat er helt udrundet.
- 5 Og når da under hver himmelegn
 du ser din konges det visse tegn,
 ja tegn i sol og måne,
 da funkler frydeligt øje dit,
 da rejser hoved du kækt og frit,
 mens stjerner dø og dåne.
- 6 Men skønt du længes, o kristenhed!
 så glem dog ikke, at godt du ved,
 hvad Herren tøver efter,
 og bed ham aldrig, før timen kom,
 til jordens gru og al verdens dom
 at røre Himlens kræfter!
- 7 Du ved, du tjener en Herre mild,
 som ikkun nødig med himlens ild
 hjem søger jordens lyder.
 Som "vennen" ¹ dristigt for Sodom bad,
 så bed og du for den store stad,
 til selv han staven bryder!
- 8 Ja, bed for Babel ², til grant du ser,

at bøn og sukke ej båder mer
mod undergangens bølge!
Da råber Herren: Jeg kommer snart,
og bruden svarer: Med lynets fart
i sky jeg dig skal følge!

- 9 Da gjalder luren for sidste gang,
da luer bavn i blomstervang,
da styrter dødens trone,
da lutres herlig den gamle jord
i skærsilds luer på Herrens ord,
da stråler livets krone!

¹ Abraham, Guds ven, 1 Mos. 18,23-32;
Es 41,8; Jak 2,23

² symbol for den gudløse verden,
Åb 14,8

N.F.S. Grundtvig 1837.

261

*Mel.: Th. Laub 1916
Klokken slår, tiden går*

- 1 Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Han har vundet det store slag,
Satan bundet til dommedag,
åbnet os Himmerigs port.
- 2 Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Snart han kommer at hente sin brud
fra det fremmede land til sin Gud,
hjem til sin himmelske fred.
- 3 Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Har du kun olie i dit kar,
brænder end lampen ej lys og klar,
kan du ham møde med fryd ¹.
- 4 Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Aldrig han fældes med magt eller list,
bier han længe, han kommer dog vist,
glæder dig så desto mer.
- 5 Uforsagt, vær på vagt!
Jesus haver det alt fuldbragt.
Han kan dig trøste i al din ve,
han er dig nær, skønt ej du kan se
Jesus, din trofaste ven.
- 6 Klokken slår, tiden går,
evigheden os forestår.
Lad os da bruge den kostbare tid,
tjene vor Herre med al vor flid,

så skal vi nok komme hjem!

¹ Matt 25,1-13

H. Agerbek omkr. 1850.

262

Mel.: Asger Pedersen 1978

- 1 Dommer over levende og døde,
mørket er for dig som højlys dag,
tanker, ingen så, for dig må møde,
klares op skal hvert et skjult bedrag;
Herre Kristus, når i lys du kommer,
da forbarm dig, vær en nådig dommer!
- 2 Iført dommerkappens dyre klæde
klædte vi vor næste i foragt,
slog ihjel hans mod og stjal hans glæde,
klipped af Guds lov vor egen pragt;
frem mod dommedag må vi nu vandre,
iført vore domme over andre.
- 3 Herre Kristus, ene din er dommen,
hvem kan dømme i sin egen sag?
Hvem kan dømme, før den tid er kommen,
natten lyser som den klare dag?
Dommerne blir dømt, når du skal råde,
og de dømte kendes fri af nåde.
- 4 Dommer over levende og døde,
søn af stjerner og af mennesker,
aldrig ud i mørket vil du støde
den, der kommer til dig, som han er;
alle knæ på jorden skal sig bøje
dybt i solopgangen fra det høje.

1 Kor 4,3-5

Johannes Johansen 1975.

263

Mel.: Harald Gullichsen 1976

- 1 Herre, når din time kommer,
åbenbarer du dit rige,
og i klarhed skal vi skue
alt det skabte, frigjort, fuldendt!
Vi skal se dig, som du er!
- 2 Riget, som er skjult i verden,
stiger frem i lys og lovsang!
Jordens smerte er besejret!
Dødens magt er overvundet!
Vi skal se dig, som du er!
- 3 Mens vi venter på din time,
tror vi på dit riges nærhed,
skjult som årer under jorden,
skjult som vind i træets krone,
til vi ser dig, som du er!

- 4 Du var nær ved os i dåben.
Du er nær ved nadverbordet.
Dine gaver gir os forsmag
på dit riges store måltid,
når vi ser dig, som du er!
- 5 Giv os nåde, mens vi venter,
til at leve midt i verden!
Giv os nåde til at lide
ved din Ånd, som virker i os,
han, som ser dig, som du er!
- 6 Her, hvor alt vort eget knuses,
hører vi dit ord og løfte.
Her, hvor døden endnu hersker,
tænder Helligånden håbet
om at se dig, som du er!
- 7 Og når Kristi dag er inde,
kalder du os ud af døden.
Mørket findes ikke længer!
Evig skal din godhed råde!
Vi skal se dig, som du er!
- 8 Herre, lad dit rige komme!
Din er magten! Din er æren!
Din er dommen! Din er nåden!
Halleluja! Alt er fuldbragt!
Vi skal se dig, som du er!

*Svein Ellingsen 1976.
Holger Lissner 1992.*

264

Mel.: Trond Kverno 1978

- 1 En dag skal Herrens skaberdrømme møde
den jord, som slægtens ondskab har lagt øde.
Og det er dommens dag.
Hvert knæ sig bøje!
Al ære til vor skaber i det høje!
- 2 Der høres over jord en bitter klage,
når Jesus kommer, fuld af kraft, tilbage.
Det er på dommens dag.
Hvert knæ sig bøje!
Da lyser korsets mærke fra det høje!
- 3 Agt vel på tidens tegn, for Jesus kommer.
Snart sætter træet blade, det blir sommer.
Da er det Kristi dag.
Hvert knæ sig bøje!
Han råder i det dybe og det høje!
- 4 Og han, som hang på korset, tornekronet,
skal løfte verden op til Gud, forsonet.
Han er Guds offerlam.
Hvert knæ sig bøje!

Al ære til vor Fader i det høje!

- 5 Til sidst skal Herren råbe i det øde
og dømmе alle, levende og døde.
Nu er det nådens tid.
Hvert knæ sig bøje!
Al ære til vor frelser i det høje!

*Eyvind Skeie 1978.
Dansk 1978.*

265

*Mel.: Vaj nu, Dannebrog, på voven
Tag det sorte kors fra graven*

- 1 Venner, lad kun skyer gråne,
sortne i hver himmelegn,
lad kun ses i sol og måne
dommedags de store tegn!
Lad kun bruse verdens hav,
Lad kun kastes verdens grav!
Med vor frelser, verdens dommer,
følger evig sol og sommer.

*N.F.S. Grundtvig 1843.
Bearbejdet 1878.*

TROEN PÅ GUD HELLIGÅND

Helligånden

Pinse. Helligåndens komme

266

Mel.: Thomas Laub 1915

- 1 Vanæret vor drot kom i sin grav,
skønt fint var hans jordelagen,
med æren stod op som sol af hav
dog Ordet på tredjedagen;
da runged det i Guds engles lejr:
I graven han vandt den største sejr,
udplyndrede dødens rige!
- 2 Så fór han til Himmels, hvid og rød,
som menneskesøn forklaret.
Og Himlene af hans pris genlød
som Ordet, i kød åbenbaret;
og kvinderne brød i lovsang ud:
Tilfælles med dig vi har nu Gud,
tilfælles med dig Gud Fader.
- 3 Ja, han, som til Himmels fór så brat

og kommer igen først silde,
han havde i svøb os efterladt
gudsordet som livets kilde,
som skænkes i løn med Herrens fred,
hans tro og hans håb, hans kærlighed,
hans himmelske lyst og glæde.

4 Så stille det lå i svøb og skjul
som børnene små og spæde,
men vågnet, som vore små til jul,
til pinse med lys og glæde;
hvad hjerterne gemte som en skat,
på tungerne blev til blus så brat,
hvert hjerte i livet brændte.

5 Tre tusinde sjæle på én dag
blev levende af gudsordet,
og sammen til ét Guds vennelag
de smelted ved himmelbordet;
i øst og i vest, i syd og nord
så skabtes det Himmerig på jord,
hvor Kristus er ét i alle.

6 Så fødtes det folk en pinsedag,
som aldrig kan døden smage,
hvis fred ikke bryder våbenbrag,
hvis glæde ej sorg kan tage,
hvis ret er med Gud, hans ord og Ånd,
hvis håb sidder ved Guds højre hånd,
hvis modersmål er gudsordet.

N.F.S. Grundtvig 1860.

Bearbejdet 1918.

267 *Mel.: Vor Herres Jesu mindefest
Kom, sandheds Ånd! og vidne giv*

1 Nu nærmer sig vor pinsefest,
Gud Helligånd! vær du vor gæst,
som fuld af evighedens år
fra Fader og fra Søn udgår!

2 O helligste Treenighed,
mit arme hjerte du bered,
at det dit tempel være må,
der for dig kunne åbent stå!

3 Kom, Helligånd, og vidne giv
i mig, at Jesus er mit liv,
og at jeg intet andet ved
end Jesus mig til salighed!

4 Kom, sandheds Ånd, og led du mig
på sandheds veje rettelig,
at aldrig jeg fra troens grund
et hårsbred viger nogen stund!

5 Om jeg i tryghed slumrer hen,

o væk mig snarlig op igen,
din kraftig nåde stå mig bi
og lede mig på sandheds sti!

6 Jeg uden dig ej kende kan
min Gud og søde frelsermand,
lad derfor dine stråler mig
i hjertet falde idelig!

7 I kors og kummer, trang og nød,
i fare, fængsel og i død
du mig en trøster givest,
min tarv du kender også bedst.

8 Om derfor jeg med korset på
skal gennem verdens torne gå
til Himmelen og livets land,
dog er du med, min trøstermand.

9 Du viser og, hvor kronen mig
er rede udi i Himmerig,
hvor evig glæde jeg skal få
og stedse for Guds ansigt stå.

10 O Helligånd, o søde Gud,
styrk mig, at jeg kan holde ud!
Opvarm mig med din nådes glød,
og gør mig trøstig i min død!

Thomas Kingo 1699.

Jfr. "Kom, sandheds Ånd, og vidne giv"

268

*Mel.: V. Kalhauge 1876
O, Gud ske lov til evig tid*

1 Apostlene sad i Jerusalem
og bød på Herrens time;
for øren da brat det ringed dem
som tusinde klokker kime.

2 Det rørte dem alle så underlig,
det var ikke før oplevet,
der taltes om dem i Himmerig,
der blev deres navne skrevet.

3 Der taltes om dem, som livets ord
nu skulle med kraft forkynde,
om himmelglæden ved Herrens bord,
som skulle på jord begynde.

4 Da hørtes på Zion der sus og brus,
det bølgede som et lagen,
med kraft fra det høje det lave hus
opfyldtes på pinsedagen.

5 Da sås der tunger som ild og glød,
Guds venner de fløj i munden,
på alle folks tunger Guds ord genlød,

mangfoldig, men ens i grunden.

6 Så tændtes på jorden det lys fra Gud,
der haver som solen strålet,
hvor levende røster Guds julebud
forkyndte på modersmålet.

7 Og har vi til nu på det store ord
som børnene små kun stammet,
af Himmels ild, som kom til jord,
vi har dog en gnist annammet.

8 Den gnist den ulmer hos os endnu,
opblusser og i Guds time,
så gladelig rinder det os i hu,
at Himmerigs klokker kime.

ApG 2,1-11

N.F.S. Grundtvig 1843 og 1857.

269 *Mel.: Opstanden er den Herre Krist Til Himmels fór den ærens drot*

1 Fra Himlen kom den Helligånd,
– halleluja, halleluja! –
og løste jordens tungebånd.
Halleluja!

2 Han kom som Jesu Kristi tolk,
med tunger ny til alle folk.

3 Han kom med ild og kraft fra Gud,
til alle Herrens sendebud.

4 Hvor frit de tale trindt på jord,
der Ånd og liv er Jesu ord.

5 Der mærker øret Herrens røst.
Der føler hjertet Åndens trøst.

6 Der sjælen ser i spejlet klart,
sin frelsers glans og himmelfart.

7 Der skaber og, til Herrens pris,
Guds åndepust et Paradis.

8 Der er Guds stad og hus på jord,
med Herrens bad og Herrens bord.

9 Der løfter sig en lovsang ny,
på englevinger højt i sky.

10 For ild og kraft og lys og fred,
da synger Kristi menighed:

11 Da holder med sin høje gæst,
– halleluja, halleluja! –
Guds folk en liflig pinsefest.

Halleluja!

N.F.S. Grundtvig 1840, 1843 og 1845.

270 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig*

1 Fra Himlen Herrens Ånd nedfór!

Jeg glædes vil og sjunge:

Nu har Guds kraft på jorden ord
og ordet flammetunge:

På vejrets vinger kom med brag,
som gennem torden lynets slag,
det lys, Gud Herren sendte.

2 Det lysner gennem sjæl og sind,

sig hjertets lue tænder,

i øjet farer strålen ind,

på issen flammen brænder.

Flyv højt, min sjæl, i lys dig sving!

Guds store underlige ting

de løste tunger tale.

3 Hvad Herrens store vidner så,

al verden skal fornemme;

Guds ord skal verdens grænser nå

med tusind tungers stemme.

Velkommen, krafts og friheds Ånd!

Du løser alle tungers bånd

og alle sjæles lænker.

4 Fra sandheds høje hjem du kom,

al sandhed du os lærer:

Om synd, retfærdighed og dom

du mægtigt vidne bærer;

men o, du også ordet ved

om nåde, kærlighed og fred –

forkynd det for al verden!

5 Velkommen, Ånd med tugtens røst

med kærlighedens stemme!

O straf og lær, forman og trøst,

bliv evig hos os hjemme!

O lys og brænd i sjæl og bryst,

indtil basunens store røst

til nådens dom os kalder!

ApG 2,1-11

B.S. Ingemann 1825.

271

Mel.: Ole Schmidt 1986

1 Hør himmelsus i tredie time!

Det lyder sært for hver især,

vindklokker gir sig til at kime

med Helligånden - ganske nær.

I guldsvær daler himlens due

på pinsemorgens grønne vind,

og Åndens ild i purpurlue

igennembrænder vore sind!

2 Så mærk det synge gennem blodet!
Hør Helligåndens fællessprog!
Det genoprejser hjertemodet
og lutrer sjælen i et fog.
Ved Guds forladelse alene
kom vi omsider til os selv.
Så føl, miraklet må forene!
Se, flammen går fra sjæl til sjæl!

3 Så mødes fremmede i gensyn,
så glemmes lede, nid og nag.
Vort broderskab er uden hensyn.
Vort had fordamper pinsedag.
Her slettes sporet efter døden,
fortrydelsens og angstens byld!
– Stor tak! – For troen er fornøden,
at vi kan leve med vor skyld.

4 Her er vi lige, hvor vi bænkes
og løfter sindets tomme skål,
så Kristi nåde nu må skænkes
til Åndens fest i bredfuldt mål.
Forsoner i vor brødes soning!
Dit rige står iblandt os her,
og med passionens skjulte kroning
er ingen sjæl alene mer!

Jørgen Gustava Brandt 1986.

272

*Mel.: Under dine vingers skygge
Kommer, sjæle, dyrekøbte
Tiden skrider, dagen rinder*

- 1 Var I ikke galilæer,
kaldte eder farisæer
ej med hån ulærde mænd,
I, som bragte først på tale
ham, som lå i dødens dvale,
men stod herlig op igen?
- 2 Jødelands apostelskare!
Hvad i verden kan forklare
kraften i dit gamle ord,
som endnu gør underværker,
har til stolte mindesmærker
kirker alle trindt på jord?
- 3 Ja, hvor kan, skønt sproget døde,
eders ord på tungers gløde,
trods vid og blok og bål!
Hvor kan eders ånd i Norden,
i hver stad og vrå på jorden,
tale folkets modersmål!
- 4 Påskemorgen, pinsedagen,

ikkun de forklarer sagen,
gav jer alle tungers Ånd:
Ånden, som kan alt udvirke,
som i Jesu Kristi kirke
løser alle tungebånd.

- 5 Ikke jer det er, som tale,
siger han, som kan befale,
men det er min Faders Ånd;
derfor, skønt I tidlig døde,
eders taler evig gløde,
smelter alle sjælens bånd.
- 6 Sandelig, det var Guds finger,
som gav bruden ørnevinger,
midt i ørken hus og gård ¹,
som gav korsets ord fra Østen
sangerstemmen, kæmperøsten
her hos os i tusind år.

- 7 Derfor gløder vore tunger,
derfor sødt det i os sjunger,
når vi priser Jesu navn,
og vor sjæl i kirkeordet,
smeltende ved nådebordet,
synker sødt i Jesu favn.
- 8 Modersmålet dybt sig bøjer,
let og lifligt det sig føjer
efter Herrens tankegang;
yndigt selv, men blødt derefter,
låner ånd og ild og kræfter
det af Zions heltesang.

¹ Åb 12,14

N.F.S. Grundtvig 1836 og 1850.

273

*Mel.: A.P. Berggreen 1852
Henrik Rung 1853*

- 1 Kraften fra det høje,
alt som en ild for øje,
med alle tungers liflighed
neddaled til Guds menighed.
Takker alle Gud for hans gave!
- 2 Kraften fra det høje,
Guds Ånd, os sammenføje
fra øst og vest, fra syd og nord,
til gæster ved vor Herres bord!
Takker alle Gud for hans gave!
- 3 Kraften fra det høje
os i vort sind fornøje,
som Herrens folk med Himlens fred,
udvalgte til Guds salighed!

Takker alle Gud for hans gave!
N.F.S. Grundtvig 1850.

274

Mel.: Johann Crüger 1653
Guds godhed vil vi prise

- 1 Drag ind ad disse porte,
 vor høje pinsegæst!
 Forjag de skygger sorte,
 som mørkne vil din fest,
 og gør det soleklart,
 at hedninger som jøder
 i dåben du genføder
 til støvets himmelfart!
- 2 Lad styrte alle vægge,
 som skiller kristne ad!
 Forener jer, I bække,
 og glæder Herrens stad! ¹
 Forén dem, Helligånd!
 Thi hjerterne så mange,
 som ofrer dig lovsange,
 er bække i din hånd.

¹ Sl 46,5

Paul Gerhardt 1648.
N.F.S. Grundtvig 1837.

Helligåndens gerning

275

Mel.: Førreformatørisk leise
/ Johann Walter 1524

- 1 Nu bede vi den Helligånd
 at sammenknytte os ved troens bånd
 og til verdens ende
 kirken at bevare,
 nådig at afvende
 al dens nød og fare.
 Herre, hør vor bøn!
- 2 Du lysets Ånd! opklar os så,
 at i sin herlighed kan for os stå
 Herren, vi tilbede,
 Guds den elskelige,
 som os vil indlede
 i sin Faders rige!
 Herre, hør vor bøn!
- 3 Du kærlighedens Ånd! indgyd
 i Herrens samfund kærlighedens fryd,
 så vi glade vandre,
 Jesus, mellem dine,
 elskende hverandre,
 som Gud elsker sine!
 Herre, hør vor bøn!

- 4 O talsmand! lad os finde trøst,
 som barnet finder den ved moders bryst,
 i din søde stemme,
 så al vor elende
 smilende vi glemme
 over salig ende!
 Herre, hør vor bøn!

- 5 Ja, sandheds Ånd! forvis os på,
 at også vi er af Gud Faders små!
 Da er sorgen slukket,
 da er perlen fundet,
 Paradis oplukket,
 døden overvundet.
 Herre, hør vor bøn!

Tysk 12. årh.
Martin Luther 1524. (Dansk 1529.)
Ove Malling 1798.
N.F.S. Grundtvig 1836.

276

Mel.: Lyon 1562
Henrik Rung 1859

- 1 I al sin glans nu stråler solen,
 livslyset over nådestolen,
 nu kom vor pinseliljetid,
 nu har vi sommer skær og blid,
 nu spår os mer end englerøst
 i Jesu navn en gylden høst.
- 2 I sommernattens korte svale
 slår højt fredskovens nattergale,
 så alt hvad Herren kalder sit
 må slumre sødt og vågne blidt,
 må drømme sødt om Paradis
 og vågne til vor Herres pris.
- 3 Det ånder himmelsk over støvet,
 det vifter hjemligt gennem løvet,
 det lufter lifligt under sky
 fra Paradis, opladt på ny,
 og yndig risler ved vor fod
 i engen bæk af livets flod.
- 4 Det volder alt den Ånd, som daler,
 det virker alt den Ånd, som taler
 ej af sig selv, men os til trøst
 af kærlighed med sandheds røst,
 i Ordets navn, som her blev kød
 og fór til Himmels hvid og rød.
- 5 Opvågner, alle dybe toner,
 til pris for menneskets forsoner!
 Forsamles, alle tungemål,
 i takkesangens offerskål!
 Istemmer over Herrens bord
 nu menighedens fulde kor!

6 I Jesu navn da tungen gløder
hos hedninger så vel som jøder;
i Jesus-navnets offerskål
hensmelter alle modersmål;
i Jesu navn udbryder da
det evige halleluja.

7 Vor Gud og Fader uden lige!
Da blomstrer rosen i dit rige,
som sole vi går op og ned
i din enbårnes herlighed;
thi du for hjertet, vi gav dig,
gav os med ham dit Himmerig.
N.F.S Grundtvig 1843 og 1853.

277 *Mel.: M. Franck 1628 / Th. Laub 1902*

- 1 Du, som går ud fra den levende Gud,
åndernes Ånd i det høje!
Menneskens køn mod Guds enbårne Søn
stridende står dig for øje,
men af din nåde, o bliv dog her!
Natten er skummel, og den er nær.
- 2 Tunger af ild, og dog prædiken mild,
giv dem, du salver og sender!
Saligheds ord i apostlenes spor
vandre til jorderigs ender,
så ingen menneskefod har rørt
pletten, hvor ikke dets røst blev hørt!
- 3 Glæde og lys med dem komme til bys,
blomstre lad muld, hvor de træde!
Styrke og mod bringe svaghed på fod,
trøst finde alle som græde!
Ved evangeliets milde røst
miskundhed vågne i hvert et bryst!
- 4 Skin over vang som en morgen med sang,
morgen i maj, når det grønnes!
Lifligheds magt gøre dorskhed opvakt,
så på Guds nåde der skønnes!
Tonerne dybe i gry og kvæld
røre selv hjertet så hårdt som fjeld!
- 5 Pinselig dåb til Guds herligheds håb
folkefærd alle genføde!
Tale og skrift om vor frelsers bedrift
blomstre som roserne røde!
Livstræet skyde af korsets rod!
Smage lad alle, vor drot er god!
- 6 Saligheds fryd for genløserens dyd
times lad mennesker alle!
Faderens råd og den Helligånds dåd

sammen i Frelseren falde,
så af det hele, som Gud har skabt,
går kun fortabelsens æt fortabt!

*James Montgomery 1823.
N.F.S. Grundtvig 1837*

278

*Mel.: Chr. Barnekow 1868
Kom, Gud Helligånd, kom brat*

- 1 Kærligheds og sandheds Ånd!
Jords og Himmels hjertebånd
knytter du alene;
os forlene dejlig røst,
os opløde, dybt i bryst,
dine flammer rene!
- 2 Hvor du lyser, mørket flyr,
al uterlighed dig skyr,
spotter med din nåde;
sandhed, som den klare dag,
kranser i dit vennelag
kærlighedens gåde.
- 3 I det store sjælebad,
og i hjertets drik og mad
du er guddomskraften;
i hver gren og i hver kvist
på det sande vintræ, Krist,
du er levesaften.
- 4 Med en god samvittighed
til de små du daler ned,
skaber rene glæder,
lyser op og renser ud,
til de står for lysets Gud
i snehvide klæder.
- 5 Du, som af den "liden flok",
svag og bly og bange nok,
gjorde kæmper stærke,
skab nu og af os en hær,
som tør svinge Åndens sværd
under korsets mærke!
- 6 Kærlighed til denne jord
ser du, ak, er såre stor,
vildt dens lue brænder;
sluk den ud med duggen mild,
lad den blusse af den ild,
du for Himlen tænder!
- 7 På vort eget nat og dag
stirrer vi med velbehag,
det forstyrrer freden;
lad os Jesus én og hver
som vort liv og lys få kær!

Det gør enigheden!

*Adam af St. Victor 12. årh.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

279

*Mel.: Anders Arrebo 1612
J.P.E. Hartmann 1890
O store Gud, din kærlighed*

- 1 Gud Helligånd, vor trøstermand!
Med rette du må klage:
Du blev hos os i støvets land,
århundreder som dage,
du blev hos os i Jesu navn,
i hans, som dig udsendte,
er tit dog i hans fødestavn
den store ubekendte.
- 2 Du er Guds røst på livets vej,
al Himlens taleevne,
så uden dig vor Jesus ej
vor Herre vi kan nævne ¹.
Men blev det klart for os endnu,
at du kan os husvæle?
Og bede vi: Guds Ånd! vær du
vor tunge og vor tale?
- 3 Ak nej, vi næppe tænker på,
at så det skulle være.
Skal du i faders sted os stå,
vi søge må din ære;
skal Jesus Kristus hemmelig
os gæste og berige,
vi og må tro, han er i dig,
og du i ham tillige.
- 4 Vi skal ej råbe: Kom til os!
som du var i det fjerne,
men sukke: Synd og død til trods,
Guds Ånd! bliv hos os gerne,
for Jesu skyld, som dig har sendt
til sine faderløse,
vil over dem, i dig erkendt,
sin kærlighed udøse!
- 5 Ja, bliv hos os, vor trøstermand,
vor talsmand og ledsager!
Opliv hos os hver tale sand,
så Gud den vel behager!
Thi han er ej de dødes Gud,
og leve vi kun mene,
til du går fra Gud Fader ud
og vækker os som stene ².
- 6 Hver gang du hører Herrens ord
fra vore dødninglæber,
som det blev mumlet under jord,
skønt det til Himlen stræber,

o tag det op, udtal det ret,
så vi det kan fornemme,
til os kom godt fra Nazaret:
den gode hyrdes stemme!

- 7 Hver gang en ærlig sjæl på jord
vil sine hænder folde
i Jesu navn, men bønnens ord
vil dø på læber kolde,
forbarm dig over støvets kår!
Vis, du på alt kan bøde!
Og hvisk til os dit Fadervor,
så vore tunger gløde!

¹ 1 Kor 12,3

² Matt 3,9

N.F.S. Grundtvig 1846.

280

*Mel.: L.M. Lindeman 1876
Th. Laub 1900*

- 1 Talsmand, som på jorderige
med et suk kan bedst udsige ¹,
hvad vi evig trænger til,
i et kys kan alt udtrykke,
hvad for evig gør vor lykke,
du, som kan alt, hvad du vil!
Værdiges til os at dale
og Guds storværk at udtale
på vort jævne modersmål!
- 2 Kun hvad du har set, du maler,
kun om, hvad du ved, du taler,
kærligheds og sandheds Ånd!
Du, som skænker, hvad du nævner,
gør os, trods de svage evner,
visere end Salomon:
visere til dåd at øve,
visere til åndeprøve,
visere til salighed.
- 3 Sjælesørger fra det høje,
hold med os et vågent øje,
vogt de små for falk og høg!
Væk de dorske, styrk de svage,
tugt de trygge, trøst de spage,
gør os daglig husbesøg!
Dan vort hjerte, løs vor tunge,
så vi bede, så vi sjunge
yndelig i Jesu navn!
- 4 Trøster over alt, som truer,
alt, hvorfor vort hjerte gruer,
trøster over alle tab!
Skænk os, skønt vi bor på sletten,
i det høje indfødsretten,
i Guds rige borgerskab,

så i alt for onde dage
glade vi herfra kan drage
did, hvor der er evig fred!

¹ Rom 8,26

N.F.S. Grundtvig 1837.

281

Mel.: Guds godhed vil vi prise

- 1 Drag ind ad dine porte,
du sjælens dyre pant,
som mig, da jeg var borte,
i dåbens vande fandt,
o du Gud Faders Ånd,
som er Guds Søns tillige
og har det samme rige
med dem i magt, i hånd!
- 2 Jeg er som vilde grene,
forvendt og visnet hen,
din guddoms kraft alene
mig giver liv igen;
du har i dåbens flod
min død til grunde sænket,
mig rensat og bestænket
med Jesu røde blod.
- 3 Gud Helligånd! du giver
hvert bange hjerte trøst,
det læsker og opliver
med Himlens lys og lyst;
ak ja, hvor mangen ve
har fra min sjæl du taget
og ånden sødt hendraget
i Himlen ind at se!
- 4 Lad hver en sjæl sig fryde
i Jesu sande tro,
lad alle huse nyde
velsignelse og ro!
Fordriv den onde ånd,
som mod din virkning strider,
at nåden alle tider
kan have overhånd!
- 5 Lad al vor vandring være
som du vil have den;
og når engang de bære
vort støv til graven hen,
når her er sagt god nat,
da lad os salig drage
fra denne verdens plage
til Himlens frydeskat!

Paul Gerhardt 1648.

Hans Adolph Brorson 1734.

Jfr. "Drag ind ad disse porte"

282

Mel.: Gør døren høj, gør porten vid

- 1 Du, som den store pinsedag
opflammed Guds apostellag
og gav dem bod for alle savn,
o kom til os i Jesu navn!
- 2 Gud Helligånd! ja, kom til os,
vor uforstandighed til trods,
så mange, som dog tro på ham,
der bar for alle korssets skam!
- 3 Ak, faderløs er uden dig
den lille flok på jorderig,
og som hvert legem uden ånd
et bytte kun i dødens hånd.
- 4 Du os genføder i vor dåb
til børneret og barnehåb,
og vokse må ved dig de små,
skal Herren de til hoved nå.
- 5 Du skaber ordet i vor mund,
som uden dig er bogstav kun;
du ene løser dødens bånd,
thi evig ét er liv og ånd.
- 6 Du er hans røst, som råber: Kom
til fristed mit for død og dom!
Du sammenføjer, som Guds hånd,
hans menighed med hjertebånd.
- 7 Du river ned hver mellemvæg,
som gør splidagtig lærd og læg;
du stifter sand og evig fred
i tro og håb og kærlighed.
- 8 Kom, fredens, kærlighedens Ånd,
almægtig som Guds højrehånd,
og gør til ét os fjern og nær,
som have liv og sandhed kær!
- 9 Vær altid hos os, stærk og mild,
med livets lys og Himlens ild,
med sandheds ord og nådens røst,
med stadigt håb og evig trøst!
- 10 Medvider i Guds skjulte råd!
Du har begyndt den store dåd;
fuldfør du den med velbehag,
med kraft i os til Kristi Dag!

N.F.S. Grundtvig 1826 og 1843.

283

Mel.: Guds godhed vil vi prise

- 1 I kristne, som bekende
den Guds enbårne Søn,
se, han os monne sende
en gave, som er skøn:
den værdig Helligånd,
som os al sandhed lærer,
som troens gnist formerer,
som Jesus vise kan.
- 2 Gud gav sit ord det rene,
som viser os vor synd,
men vi ved Ånden ene
får ordets rette fynd.
O store miskundhed!
Nu kan vi Jesus kende,
nu kan vort hjerte brænde
til Gud i kærlighed.
- 3 Den kærlighed, o Herre,
i hjertet prent os så,
at vi ej fra din lære
og ordets veje gå!
Lad dine læbers lyd
os så i øren klinge,
at sjælen sig må svinge
til dig i åndens fryd!
- 4 O hjertets rette glæde,
du værdig himmelgæst,
skal korsets vej vi træde,
vær du da hjertet næst!
Ja, og i dødens krig,
når kraften vil forsvinde,
o lad da troen vinde
og blive sejrrig!

*Georg Werner 1639.
Søren Jonæsøn 1693.*

284

Mel.: Alt står i Guds faderhånd

- 1 Helligånden trindt på jord
er Guds røst med livets ord;
hvem der har for sandhed øre,
i Guds nådes røst kan høre
guddoms-faderhjertet slå.
- 2 Livets ord af guddoms-rod
kilden er til livets flod;
lysets børn deri sig bade,
de af dåben sjæleglade
dukker op til evigt liv.
- 3 Livets træ ved flodens rand

vokser op i troens land,
så gudsfolket mad og drikke
midt i ørken savner ikke,
lever højt ved Herrens bord.

- 4 Det er sandt, og det er stort,
det har Jesus Kristus gjort,
det har Herren som vor næste
kærlig gjort til fælles bedste,
evigt liv med salighed.

N.F.S. Grundtvig 1859.

285

*Mel.: Jesus, din søde forening
at smage*

- 1 Ånd over ånder, kom ned fra det høje,
Ånd, som med Fader og Søn er vor Gud!
Kom, vore sjæle tilsammen at føje,
kom at berede den himmelske brud,
kalde, forsamle og Jesus forklare,
bygge Guds kirke, oplyse hans folk!
Det er din gerning, lad os den erfare,
vær i vort hjerte Guds kærligheds tolk!

*Johan Nordahl Brun 1786.
N.F.S. Grundtvig 1845.*

Bøn til Helligånden

286

*Mel.: Efter førreformatørisk hymne
/ Klug 1533*

- 1 Kom, sandheds Ånd, og vidne giv,
at Jesus Kristus er vort liv,
og at ej du af andet ved
end ham, vor sjæl til salighed!
- 2 Kom, lysets Ånd, og led os så,
at vi på klarheds veje gå,
men aldrig dog fra troens grund
et hårsbred vige nogen stund!
- 3 Gud Faders Ånd, kom til os ned
med Himlens ild: Guds kærlighed!
Læg på vor tunge nådens røst
med livets ord til evig trøst!

*Thomas Kingo 1699.
N.F.S. Grundtvig 1826, 1837 og 1864.
Oprindelig del af
"Nu nærmer sig vor Pindse-Fest"*

287

*Mel.: Efter processionssang
fra 15. årh. / Erfurt 1524*

- 1 Kom, Helligånd, Gud Herre from,
med miskundhed og nåde kom!
Opbyg din menighed hernede,
lær den af hjertens grund at bede!

Ved lyset af din sandhed klar
til troen du forsamlet har
et folk af alle verdens tunger,
der dig til lov og ære sjunger:
Halleluja, halleluja!

- 2 Du lys, som i det høje bor,
lys på vor vej med livets ord!
Lær os vor Fader ret at kende
og os i tro til ham at vende,
så vi på fremmed lærdoms vej
en anden mester søger ej
end Jesus og hans ord det rene,
men sætter tro til ham alene!
Halleluja, halleluja!
- 3 Du guddoms-lue, vær vor lyst,
opvarm, opglød vort kolde bryst,
at intet må fra Gud os rive,
hvad trængsel end vor lod skal blive!
Bevis din kraft i alt vort værk,
gør du vor skrøbelighed stærk,
at gennem døds og Satans pile
vi kan os kæmpe til din hvile!
Halleluja, halleluja!

Latin 11. årh. Tysk 15. årh.

Martin Luther 1524.

Claus Mortensen 1529.

Fr. Hammerich 1843 og 1850.

Jfr. "Gud Helligånd, opfyld med lyst"

288

Mel.: Aug. Winding 1861

- 1 Gud Helligånd! o kom
med klarhed fra det høje!
Driv sorgen fra vor sjæl
og tågen fra vort øje!
- 2 Lys op vor synd som lyn,
Guds nådes dyb som solen!
Vejled som måneskin
os blid til nådestolen
- 3 Alt som en due hvid
du bragte himmelbrevet,
med Jesu rosenblod
på folketunger skrevet.
- 4 Neddæmp hos os al tvivl
om Jesu tro og love!
Indgyd den kærlighed,
som aldrig skal hensove!
- 5 Du, som til Abraham
kan skabe børn af stene ¹,
indplant i os hans sæd,

og skab os hjerter rene!

- 6 Ja, byg og bo hos os!
Thi ville du bortflytte,
da var vor fred forbi,
og vi blev fjendens bytte.

¹ Matt 3,9

J. Hart 1759.

N.F.S. Grundtvig 1837.

289

*Mel.: Op dog, Zion, ser du ej
Gådefuld er du, vor Gud*

- 1 Kom, Gud Faders Ånd fuldgod,
kom med ild, med kraft og mod,
saligt smil og himmelsk gråd,
stat os bi med råd og dåd!
- 2 Er vi tusind, er vi to,
kom, bekend med os vor tro,
så vi hører, den er sand,
føler, dåb er livets vand!
- 3 Lys Gud Faders hjertelag
op for os som højlys dag,
Kristus på sin kongestol
strålende som livets sol!
- 4 Giv os i din ydmyghed
også om dig selv besked!
Prent os levende i hu:
som du vil, så virker du!
- 5 Byg dit tempel i vort bryst,
klart oplyst til håb og trøst!
Gør med din livsånde varm
døden husvild i vor barm!
- 6 Brudefører allerbedst!
Til den store bryllupsfest
viselig du os bered
i vor frelsers kærlighed!

Rabanus Maurus 9. årh.

Olaus Petri 1536. Dansk 1569.

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1864.

290

Mel.: Engelsk melodi omkring 1538

- 1 Gud Helligånd, opfyld med lyst
din troende forsamlings bryst!
Med Himlens ild du os antænde,
af Kristi kærlighed at brænde!
For hjerterne dig åbenbar!
Oplys dem med din lampe klar,
så alle tunger trindt på jord
som én bekender troens ord

og sjunger som i englekor:
Halleluja, halleluja!

*Latin 11. årh. Tysk 15. årh..
Dansk 1514 (Chr. Pedersen). Dansk 1569.
N.F.S. Grundtvig 1837.
Jfr. "Kom, Helligånd, Gud Herre from"*

291

*Mel.: Efter sekvens fra 12. årh.
/ Th. Laub 1914
Chr. Barnekow 1859*

- 1 Kom, Gud Helligånd, kom brat!
Gennembryd den mørke nat
med Guds morgenrøde!
Lad vort hjertes lærkeslag
hilse Herrens klare dag,
som stod op af døde!
- 2 Sjælesørger allerbedst,
hertekamrets ædle gæst!
Vær hos os til stede
med Guds fred i storm og strid,
himmelsk trøst i trængsels tid!
Sluk vor sorg med glæde!
- 3 Saligheden, tvivl til trods,
gør indlysende for os,
som ved ånd os trøste,
føle dybt, at uden dig
tomt er alt på jorderig,
avner kun at høste!
- 4 Styrk og bøj os med din arm,
gør vor kolde kundskab varm,
dæmp og luer vilde!
Rens os med dit hjertesuk,
kvæg os med din morgendug:
dryp fra livets kilde!
- 5 Lad for os, som på dig tro,
livets blomster overgro
gravens mørke tilje ¹!
Og ved kirkegårdens port
vift fra os hver skygge sort
med din hvide lilje!

¹ bund

*Stephan Langton omkr. 1200. (Dansk 1569).
N.F.S. Grundtvig 1837 og 1868.*

292

Mel.: Af højheden oprunden er

- 1 O Helligånd, kom til os ned,
din bolig du i os bered
ved ordets lys og stjerne!
O guddomsglans, som mørknes ej,
giv, at vi sandheds himmelvej

ved dig må følge gerne!
Dit skin hvert trin
os ledsager og forjager
mørkets tanker,
som i vore hjerter vanker.

- 2 Du yndig dug, fald til os ned,
velsign vor tro med frugtbarhed,
lad kærlighed tiltage,
at hver en sjæl forbunden må
i pagten med sin næste stå
i alle livets dage!
Men strid og splid,
som bedrøver og berøver
dig din ære,
lade fjern du fra os være!
- 3 Lad os i troens hellighed
opnå vort levnedsmål og med,
og giv os denne nåde,
at vi herefter kende må,
hvor vi umuligt kan bestå,
om kødet selv må råde!
Bøj du vor hu
til din lære, dig til ære,
hjælp at prise
Gud, og hver mand godt bevise!
*Michael Schirmer 1640.
Søren Jonæson 1693 og 1697.*

293

Mel.: Almindelig er Kristi kirke

- 1 Gud Helligånd, vor igenføder
til børn af ham, som os har skabt,
til alt, hvad hedninger og jøder
ved synd forbrød, ved død har tabt!
Vær du vor tolk, vær du vor taler,
vær du vor himmelske husvaler,
til vi blir ny fra top til tå!
- 2 Men farefuldt er levnedsløbet
på stien mellem ilde ¹ to,
hvor evigt liv for død er købet
og støttestaven kun vor tro,
så altid må det gamle dødes,
før i dets sted det ny kan fødes,
som Frelseren af grav opstod.
- 3 Ja, gennem denne skærsilds luer
går vejen til Jerusalem,
den smalle sti på mosetuer
til livets væld og lysets hjem,
og over porten til gudsstaden
med flammeskrift står på guldpladen:
Bekend din tro! fornægt dig selv!

4 Det er den snævre port for sjælen,
for det i os, som siger "jeg",
hvis ære med den dybe knælen
indlysende forliges ej;
skønt intet værd er, hvad vi mister,
os egenkærlighed dog frister
til på "os selv" at holde fast.

5 I kampen hed, hvad kan husvale,
undtagen, Helligånd, din trøst,
som himmeldug i dybe dale,
som moderkærlighedens røst?
Vær du vor tolk, vær du vor taler,
vær du vor himmelske husvaler,
til vi blir ny fra top til tå!

¹ flertal af ordet 'ild'

N.F.S. Grundtvig 1852-53.

294

Mel.: H. Albert 1642

1 Helligånd, vor sorg du slukke!
Al vor dunkelhed gør klar!
Livets kilde du oplukke!
Davids-nøgelen du har ¹.
Giv os trøst i al vor nød,
lys i mørke, liv i død!

2 Du, den nye verdens skaber,
vis på os, hvad du formår!
Kæmp, så verdens fyrste taber,
vind, så Jesu ord består!
Byg dit tempel i vort bryst,
fyld Guds hus med himmellyst!

¹ Åb 3,7

Paul Gerhardt 1647. J.C. Jacobi 1725.

A.M. Toplady 1776. Edw. Bickersteth 1833.

N.F.S. Grundtvig 1837.

295

Mel.: Knud Jeppesen 1930

Herre, jeg har handlet ilde

1 Bøj, o Helligånd, os alle,
som du døbt med Guds ord,
så vi på vort ansigt falde,
takker Gud for nåde stor,
som os gav, før vi det vidste,
livet, vi skal aldrig miste!

2 Styrk os, så vi står i pagten,
viger ej fra troens grund,
og bevis med skabermagten
i vort hjerte og vor mund,
at i ordet, som du fører,
Herrens liv og Ånd sig rører!

N.F.S. Grundtvig 1834. Bearbejdet 1913.

296

Mel.: Hvad kan os komme til for nød

1 Gud Helligånd, i tro os lær
vor frelsermand alene
af hjertet ret at have kær
og ham således tjene,
at vi mod dødens grumhed må
udi hans dybe vunder få
den frelse, han fortjente!

2 Hjælp, at din sunde lærdoms kraft
i hjertet trolig gemmes!
Af ordets brød og søde saft
vor salighed lad fremmes!
Ja, gør os helt fra synden død
og ny igen til Himlen fød,
i troen frugt at være.

3 Når liv og ånde vil forgå
i dødens bitre stunde,
o, at vi da din virkning så
i hjertet føle kunne,
at vi vor sjæl med god forstand
befale må i Jesu hånd,
i evig ro at gemmes!

Bartholomäus Ringwaldt 1581.

Søren Jonæson 1693.

297

Mel.: Af dybsens nød, o Gud, til dig

1 O Helligånd, du skat så skøn,
som gør os evig rige,
du, som med Fader og med Søn
i guddomsragt er lige
og som går fra dem begge ud,
fra evighed en mægtig Gud,
hvem alle kristne priser!

2 Med bøn vi falder dig til fod:
O lær du os alene
af ganske hjerte, hu og mod
vor frelsermand at tjene
og ham i al vor sorg og nød
for Herre over liv og død
at kende og at prise!

3 Gør vores levnedsvandring ny
og vore hjerter rene,
hjælp os forargelser at sky
og tjene Herren ene,
at vi kan Jesu Kristi tro
for verdens børn, som hos os bo,
med kristen idræt vise!

4 Din nådedug vor urtegård

hver morgen vederkvæge!
Med salve din hvert hjertesår
du lindre og du læge!
Giv kraft i korsets hårde tid,
lad kærlighed i al vor id
imod vor næste kendes!

- 5 Giv styrke og et frejdigt mod
at træde mod vor fjende,
at vi mod verden, kød og blod
og Satan sejr vinde!
Når døden løser livets bånd,
lad sjælen gemmes i din hånd
og støvet rolig hvile!

*Bartholomäus Ringwaldt 1581.
Søren Jonæson 1693. Bearbejdet 1699.*

298

Mel.: Gud skal alting mæge

- 1 Sandheds tolk og taler,
sørgendes husvaler,
råds og styrkes Ånd,
stærke guddomsfinger,
fredens overbringer,
liv i dødens land!
Giv os kraft
og livsens saft,
lad os al din himmelgave
overflødig have!
- 2 Giv os glød på tunge
til at tale, sjunge
Herrens pris på jord!
Lær os ret at bede,
selv du for os træde
frem med skjulte ord! ¹
Giv os mod
i hjerterod,
styrk os troen af det høje,
let os al vor møje!
- 3 Dug af Himmerige,
markerne de skrige
efter forårsregn;
lad nu strømme flyde,
sæden overgyde
i hver himmelegn!
Giv den rod
og trivsel god,
lad med frugt din have smykkes,
og lad Guds ord lykkes!
- 4 Fyld med ånd vort virke,
sign os i din kirke,
led i lys os frem!
Se ned til vor jammer,

gør vort hjertekammer
til et lysets hjem!
Løs os dog
af syndens åg,
lad os fri i Kristus findes,
til Guds hjerte bindes!

- 5 Giv i korset styrke,
lys i dødens mørke,
trøst på trængsels vej!
Løft til Himlens høje
hjerte, ånd og øje,
og forlad os ej,
når i død
og sidste nød
os vor tro på dig vil røve
Helveds grumme løve!

- 6 Lad os da så længe
fast ved Jesus hænge,
stå i nådens stand,
alt vort liv forskønnes,
i det gode grønnes
som et frugtbart land,
til vi når
Guds riges vår,
Paradisets roser bryder,
evig der os fryder!

¹ Rom 8,26

*Benjamin Schmolck 1715.
M.B. Landstad 1861. Bearbejdet 1924.*

299

*Mel.: Halle 1714
J.P.E. Hartmann 1873
Th. Laub 1911*

- 1 Kom, regn af det høje! lad jorden oplives
som lilliedal,
at hvad os vor Jesus har lovet, må gives
i tusindetal!
Han ville det arme, fortørrede mod
forfriske og læske
med himmelske væske
af paradislod.
- 2 Kom, himlenes kilde! lad strømmene flyde
på dette dit land,
at blomster og frugter din have må pryde
og sætte i stand!
Se dog, hvor mit hjerte forpint og forladt
sig ønsker så såre
med sukke og tåre
at favne sin skat!
- 3 Kom, trøster i trængsel! Kom, sansernes
styrke,

mit hjertes behag!
 Kom, vin, os at læske i angestens tørke
 med himmelske smag!
 Så kan jeg til bønnen frimodig fremgå
 og stedse mig skynde
 i kærligheds brynde,
 al nåde at få!

- 4 Kom, hellige olie, sjælenes kræfter
 at salve i mig,
 at hvad jeg skal tænke og gøre herefter,
 må virkes ved dig,
 at Åndens livsalige frugter må stå
 i dejligste grøde
 og dagligen døde
 den onde attrå!
- 5 Kom, due, at kærligheds varme kan findes
 i inderste ånd!
 Lad alt, hvad dig kender, nu mere forbindes
 i kærligheds bånd,
 fra dig ej at vride os ud eller ind,
 men redelig vandre
 og aldrig forandre
 det himmelske sind!
- 6 Vor børnerets vidne! hjælp Abba ¹ at sige
 med hjerte og mund,
 og tryk mig den vished at arve dit rige
 i inderste grund!
 Ja, vis mig, så tit du, o saligheds pant,
 om Himlen erindrer,
 hvor kronen den tindrer,
 som Jesus os vandt!

¹ Rom 5,15

*Johan Caspar Stegmann 1714.
 Hans Adolph Brorson 1734.*

300 *Mel.: Vor Gud han er så fast en borg*

- 1 Kom, store Gud, o Helligånd
 fra høje himmelbolig,
 giv, jeg i død og live kan
 ved Jesus hænge trolig!
 Nyt hjerte mig bered,
 og giv bodfærdighed,
 vær du min sjælero,
 gør mig bedrøvet tro,
 gør mine veje rene!
- 2 I mig min Jesu miskundhed
 med gyldent bogstav skrive,
 fast tro, ret håb, sand kærlighed
 godt tål, glad hjerte give!

Når tungen priser dig,
 mit hjerte rør i mig,
 ja lad min sjæl og ånd
 til livsens søde land
 med stadig længsel tragte!

- 3 Oplys, du kærlighedens lys,
 mit hjertes mørke hytte,
 bo selv i dette ringe hus
 og ikke deraf flytte!
 O Gud, jeg beder dig,
 styrk du mig kraftelig
 min glæde, ro og rast!
 Min trøst, om hjertet brast,
 vær du i død og live!

Gottfried Wilh. Sacer 1665.

Søren Jonæson 1693.

301

Mel.: J.G. Ebeling 1667

- 1 Helligånd, de frommes glæde,
 o besøg mit bange sind,
 nådig i min sjæl du træde,
 til dit tempel vi den ind!
 Smyk den dejlig som en brud,
 rens den ganske og kast ud,
 hvad af verden er tilbage
 og mig kan fra Jesus drage!
- 2 Smyk mig med din himmelgave,
 gør mig skøn og ny igen,
 at jeg kærlighed kan have,
 som skal aldrig visne hen!
 Giv mig altid kæmpemod,
 hellige mit kød og blod,
 lær mig frem til Gud at træde
 udi bønnens kraft og glæde!
- 3 Så vil jeg mig dig hengive,
 dig til ære skal mit sind
 stedse himmelsindet blive,
 til jeg går i Himlen ind,
 Faderen og Sønnen der
 med dig ret at komme nær
 og min Gud i høje trone
 prise højt med engletone.

Mauritius Kramer 1683.

Hans Adolph Brorson 1734.

Bearbejdet 1885.

302

Mel.: Bøhmisk melodi 1566

- 1 Livets fylde, glædens glans,
 troens krone, håbets krans,
 ild som kærligheden mild,

Helligånd, du himmelild,
o kom til os!

2 Lad de frosne kilder tøj,
spire lad det tørre frø,
flammen, som forborgen var,
gør du, Herre, åbenbar,
o kom til os!

3 Blæs, o salighedens vind,
himmelvarme i vort sind,
og gør hytten, hvor du bor,
til et Himmerig på jord,
o kom til os!

4 Skænk os evighedens fred,
du, som selv er evighed,
i det indre fold dig ud,
du, som selv er Gud af Gud,
o kom til os!

Harald Vilstrup 1951.

Den hellige almindelige kirke

Guds rige

303

Mel.: Lover den Herre

- 1 Stiftet Guds Søn har på jorden et åndeligt rige,
skaber og danner et kongeligt folk sig tillige;
riget skal stå,
salighed folket opnå
trods alle åndernes krige.
- 2 Rygtet derom som en løbeild farer og brænder,
tungerne gløder derunder til jorderigs ender,
thi med Guds ord
følges Guds-Ånden på jord,
blus han på bjergene tænder.
- 3 Jesus, vor Kristus, vor salvede konge med ære!
Kristus, vor Jesus, almægtige frelser, du kære!
Hos os du bliv!
Vær du vort lys og vort liv!
Mer kan ej hjertet begære.
- 4 Da på dit ord skal det gladeste budskab
udbredes,
også ved os skal der vej for dit åsyn beredes,
så overalt
Jesus, som frelser påkaldt,

du skal med knæfald tilbedes.

- 5 Da på det jævne skal nåden og sandheden
mødes,
og dine små skal til konger og præster opføres,
vokse i løn
bruden som solen så skøn,
alting af kærlighed sødes.

N.F.S. Grundtvig 1853-55 og 1864.

304

Mel.: Chr. Barnekow 1870

Th. Laub 1921

- 1 Vidunderligst af alt på jord
er Jesu Kristi rige,
dets herlighed er og så stor,
at det har ingen lige.
- 2 Usynligt vel som sjæl og sind
det nemt dog er at kende,
alt som en stad på bjergetind,
der ses til verdens ende.
- 3 Dets gåde er et guddomsord,
som skaber, hvad det nævner,
som fylder dale trindt på jord
og klipperne udjævner.
- 4 Med det indvies Jesu dåb,
velsignes Jesu bæger,
så hist udspringer livets håb,
og her det vederkvæger.
- 5 Med ordet skabes gode kår
for barnekæmper lave,
så de kan le ad banesår
og springe over grave.
- 6 Med det der skabes vin af vand
og paradys af ørke,
med det der skabes lys om land,
mens verden går i mørke.
- 7 Lad hvisle kun i ormegård,
at riget er lagt øde,
Gud kroner ligefuldt dets år
med frugtbarhed og grøde.
- 8 Dets glans opstår som aks i vang,
som maj i bøgeskove,
ja prægtig under fuglesang
som gyldensol af vove.
- 9 Det er den store konges glans,
som kun på korset døde,
for at med livets rosenkrans
jordklimpen ham kan møde.

10 Ja, når han kommer i det blå,
er kristnes kamp til ende,
hvad troende i spejlet så,
skal salige erkende.

11 Da riget er med solekår
til syne og til stede
i evighedens gyldenår
med ret og fred og glæde.

N.F.S. Grundtvig 1829 og 1853.

305

*Mel.: Kirken er som Himmerige
Hvilestunden er i vente*

1 Midt iblandt os er Guds rige
med Guds Ånd og i Guds ord,
i Guds menighed tillige:
gæster ved hans nådebord.

2 Synligt ej er her til stede
det med Guds retfærdighed,
med Guds fred og Herrens glæde,
kommet til os ovenned.

3 Men når os med Herrens stemme
Ånden kalder, hver især,
kan vort hjerte dog fornemme,
at Guds rige kom os nær.

4 Og når vi med tro modtage
ord og Ånd i Jesu navn,
rigets frugt vi forud smage
i det søde frelsernavn.

5 Guds retfærdighed i nåde
ser til os fra Himlen ned,
og skønt os det er en gåde,
smager hjertet dog Guds fred.

6 Og når Herrens fødselsglæde
råbes ud med englerøst,
virkelig den er til stede,
gennemstrømmer os med lyst.

7 Blomstre op da skal Guds rige
midt iblandt os dag fra dag,
bære Åndens frugt tillige,
Fader vor til velbehag.

8 Thi den gode jord hernede:
tro og håb og kærlighed
rense vil Gud selv og frede
til en himmelsk frugtbarhed.

9 Og når vi med ham forklares,
som os fødte her på ny,

skal Guds rige åbenbares,
synlig som han selv i sky.

N.F.S. Grundtvig 1853.

306

Mel.: L.M. Lindeman 1862

Willy Egmosen 1992

Far verden, far vel

Jeg kender et land

1 O kristelighed!
du skænker vort hjerte, hvad verden ej ved,
hvad svagt vi kun skimter, mens øjet er blåt,
det lever dog i os, det føler vi godt;
mit land, siger Herren, er Himmel og jord,
hvor kærlighed bor.

2 Lyksalige lod
at leve, hvor døden har mistet sin brod,
hvor alt, hvad som blegned, opblomstrer på ny,
hvor alt, hvad der segned, opfarer i sky,
hvor kærlighed vokser som dagen i vår,
med roser i hår!

3 Livsalige land,
hvor glasset ej rinder med gråd eller sand,
hvor blomsten ej visner, hvor fuglen ej dør,
hvor lykken er skinnende klar, men ej skør,
hvor dyrt ikke købes til krone på bår
de snehvide hår!

4 O vidunder-tro!
Du slår over dybet din gyngende bro,
som isgangen trodser i brusende strand,
fra dødningshjem til de levendes land;
bo lavere hos os, det huer dig bedst,
du højbårne gæst!

5 Letvingede håb!
gudbroder, nyfødt i den hellige dåb!
O lån os den fjederham, Ånden dig gav,
så tit vi kan flyve til landet bag hav,
hvor evigheds sol skinner klart allen stund
på saligheds grund!

6 O kærlighed selv!
du rolige kilde for kræfternes elv!
du fylder med Frelserens gavmilde ord
velsignelsens kalk på det kristne gudsbord;
o vær du vor livdrik på jorden og bliv
vort evige liv!

7 O kærligheds Ånd!
det evige liv i fuldkommenheds bånd !!
O smelt du vort hjerte ved højaltrets ild,
og klar du jordklimpen i solglansen mild,
så glade vi føler, os skabes i bryst

de levendes lyst!

¹ Kol 3,14

*N.F.S. Grundtvig 1824 og 1853.
Jfr. "Jeg kender et land"*

307 *Mel.: O, Herre Krist! dig til os vend Fra Himlen kom en engel klar*

1 Guds rige kommer ikke så,
at man kan pege hen derpå;
og ingen har det rige set,
hvor langt og længe han har ledt.

2 Dog har det her sit visse tegn,
det samme i hver tid og egn;
og når Guds riges tegn vil ske,
må døve høre, blinde se.

3 Så underligt, så dulgt og klart,
så skjult og dog så åbenbart:
Guds rige er, vor synd til trods,
os ganske nær, ja midt blandt os.

4 Guds rige er i Jesu ord
ved frelsens bad og nådens bord,
i bønner, som han selv har sagt,
i salmen på vor tunge lagt.

5 Og troen siger trygt: Se dér!
Guds rige er så ganske nær.
Ja, det, som øjet aldrig så,
må troen trodsigt pege på.

K.L. Aastrup 1942.

308 *Mel.: Bernhard Christensen 1965*

1 Vil natten nu vige,
vil dagen nu gry,
vil solen nu stige
bag morgenens sky?
Er timen nu inde,
da håbet skal finde,
og troen skal se?

2 Er tiden nu kommen,
det evigheds nu,
der tøver før dommen,
åh Herre, vil du
på tronen dig sætte
og riget oprette
med fred for dit folk?

3 Guds folk, lad dig sige,
og tí for din Gud!

Vist kommer hans rige,
men først på hans bud.
Hvad end der skal hænde,
den time at kende
ej tilkommer os.

4 Hvad os er for hånden,
er villigt at gå,
udstyret af Ånden
med bud til de små,
at timen er inde
for håbet at finde,
for troen at se.

*ApG 1,6-8
K.L. Aastrup 1958.*

Kirken

309 *Mel.: L.M. Lindeman 1840*

1 Kirken den er et gammelt hus,
står, om end tårnene falde,
tårne fuldmange sank i grus,
klokker end kime og kalde,
kalde på gammel og på ung,
mest dog på sjælen træt og tung,
syg for den evige hvile.

2 Himmelens Gud vist ej bebor
huse, som hænder mon bygge,
arke-paulunet ¹ var på jord
kun af hans tempel en skygge;
dog sig en bolig underfuld
bygged han selv af støv og muld,
rejste af gruset i nåde.

3 Vi er Guds hus og kirke nu,
bygget af levende stene,
som under kors med ærlig hu
troen og dåben forene;
var vi på jord ej mer end to,
bygge dog ville han og bo
hos os i hele sin vælde.

4 Samles vi kan da med vor drot
selv i den laveste hytte,
finde med Peder: her er godt!
tog ej al verden i bytte;
nær som sit ord i allen stund
er han vort hjerte og vor mund,
drot over tiden og rummet.

5 Husene dog med kirkenavn,
bygget til Frelserens ære,

hvor han de små tog tit i favn,
er os som hjemmet så kære;
dejlige ting i dem er sagt,
sluttet har der med os sin pagt
han, som os Himmerig skænker.

6 Fonten os minder om vor dåb,
altret om nadverens nåde,
alt med Guds ord om tro og håb
og om Guds kærligheds gåde,
huset om ham, hvis ord består,
Kristus, i dag alt som i går,
evig Guds Søn, vor genløser.

7 Give da Gud, at hvor vi bo,
altid, når klokkerne ringe,
folket forsamles i Jesu tro
der, hvor det plejed at klinge:
Verden vel ej, men I mig ser,
alt, hvad jeg siger, se, det sker;
fred være med eder alle!

¹ Israels helligdom under
ørkenvandringen.

N.F.S. Grundtvig 1836 og 1853.

310

Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig

- 1 Jeg ved et lille Himmerig,
det er så let at finde,
hvor tro og dåb ej fuldelig
gik hjerterne af minde.
- 2 Det findes under hyttetag
som under højelofte,
hvor kristne sig på Herrens dag
forsamle tit og ofte.
- 3 Der hører man Guds eget ord,
men ej med tordenstemme;
en sagte lyd med guddoms-spor
vi gladelig fornemme.
- 4 Thi han, om hvem Guds engle sang,
i kraft er selv til stede;
Guds børneflokk med liflig klang
dér synger højt af glæde.
- 5 O, der det er vor store lyst,
hvor efter troen tales,
når Herren ved sin tjeners røst
lyslevende afmales.
- 6 Det himmelsk er at høre på,
hvordan Guds Søn i støvet,
som spæd engang i krybben lå,

fuldførte levnedsløbet.

7 Det himmelsk er at tænke på,
at han, som dyrt os købte,
guddommelig vil vandre så
i alle sine døbte.

8 Gid i vort lille Himmerig
Guds ord os så husvale,
til i det store klarer sig
Guds-Åndens billedtale!

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1853.

311

*Mel.: Vaj nu, Dannebrog, på voven
Nu velan, vær frisk til mode*

- 1 Tusind år stod Kristi kirke
på sin klippe blandt os trygt.
Tusind år vort Dannevirke
var den mod al fjendens frygt.
Stormen sused, vandløb kom,
styrted dog ej huset om,
mesteren var af de vise,
derfor skal hans værk ham prise.
- 2 Gud! for dig, som aldrig ældes,
tiden som en time gled,
men for blad i skov, som fældes,
året er en evighed.
Også vi bag sommer blid
alle har en løvfaldstid;
thi er tusind år os lange,
vår og høst for slægter mange.
- 3 For hvert kuld af kristne fædre
tak, vor Fader over sky,
skønt dig selv de takker bedre
i dit hus med tunger ny!
Tak for hver en dråbe god
vi fik af det hjerteblod,
som livsalig gennemrinder
dannemænd og dannekvinder!
- 4 Tak for alle gode gaver
på vor mark i tusind år!
Tak, fordi, trods alle paver,
ordet går, og Skriften står!
Lad i Jesu Kristi navn,
dig til ære, os til gavn,
ordet lyse, hjertet brænde
i vor æt til verdens ende!
- 5 Tak for disse grønne lunde,
du os gav i folkevang!
Tak for alle fuglemunde,
du oplod til salmesang!

For hver læbe, som med flid
løftet røst i nådens tid:
tak, vor Fader, for dem alle,
fra Ansgarius til Balle!

- 6 Tak da, hundred tusind gange,
Fader vor i Jesu navn!
Så dig takker slægter mange
end i daners fødestavn,
til i dit Jerusalem,
hvor vi glemmer kødets hjem,
nyårssalmen kristne sjunge
alle med hinandens tunge.
N.F.S. Grundtvig 1826 og 1836.

312

*Mel.: N.W. Gade 1839
P.S. Rung-Keller 1947
Hvilestunden er i vente*

- 1 Kirken er som Himmerige,
meget kan den lignes ved,
skønt på jord den har ej lige,
som Guds nåde og Guds fred.
- 2 Mest dog lig en barnemoder,
Herren kalder den sin brud,
ved dens mælk opvokser poder
som ved bække pileskud!
- 3 Kirkens favn og derfor kaldes
rettelig et moderskød;
når der sørges, når der faldes,
altid der er hvilen sød.
- 4 Kastes vrag på kirkens goder
af den sjæl, som dem har smagt,
da forhåner søn sin moder,
og hans dom er forudsagt.
- 5 Angres det med ærlig smerte,
vendes om med ydmyg bøn,
kirken dog med moderhjerte
favner den fortabte søn.
- 6 Til så mange, som vi ere,
siger dog hun moderlig:
Føler, her er godt at være,
bliver alle tro hos mig!
- 7 Mit er Pouls, mit er Peders,
alles Herre han er min ¹,
og alt mit det er jo eders,
nyde hver med troen sin!
- 8 Hele verden ej opvejer,
hvad vi tror, og hvad vi ved:

Himmerig på jord vi ejer
i vor frelsers kærlighed.

¹ 1 Kor 3,21-23
N.F.S. Grundtvig 1836 og 1851.

Kirkens enhed

313

Mel.: Henrik Rung 1859

1 På Jerusalem det ny,
på den store konges by,
lad os alle bygge,
med Guds Ånd og med Guds Søn,
under sang og suk og bøn,
i Guds vingers skygge!

2 Stadens grundvold fast og ren,
kirkens hovedhjørnesten
priser vi så gerne;
det er Herren Jesus Krist,
som urokket står for vist,
falder end hver stjerne.

3 Han er sandhed, liv og vej,
stendød er den grundvold ej,
dødt vil den ej bære,
hus af syld ¹, som træ af rod
og af væld den klare flod,
vokser op med ære.

4 Lad det kendes, Herre god,
huset her står godt i fod
på den ægte klippe!
Dufte lad dets blomsterkrans,
stråle lad det i din glans,
aldrig lad det glippe!

5 Regn os til dit vennelag,
under vort det ringe tag
værdiges at træde!
Hør vor bøn og hør vor sang!
Giv "Guds fred!" sin rette klang,
os vor Herres glæde!

¹ grundvold

*Joh 21,1; 1 Pet 2,4-6
Latin 7. årh.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

314

Mel.: Lyon 1547

1 Almindelig er Kristi kirke,
et bedehus for alle folk,

og kun i den vil Ånden virke
som kærligheds og sandheds tolk;
i tidens løb så lidt den skifter
sin tro og dåb som Gud og stifter,
forjættelser så lidt som Ånd.

- 2 O mærker det, medkristne kære,
som har tilfælles tro og dåb
og Herren til Gud Faders ære
med herlighedens store håb:
o lader synke brat og falde
de skillerum og skanser alle,
som gør splidagtigt Herrens hus!
- 3 Og mærk det, hver en folkestamme,
som knæle vil i Jesu navn:
var moderskødet ej det samme,
ej heller så var Faders favn;
og havde kirken grundvold skiftet,
ej sandheds Gud den havde stiftet,
thi evig fast står sandheds ord.

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1853

315

*Mel.: Samuel Wesley 1864
Jeg ved, på hvem jeg bygger*

- 1 Guds kirkes grund alene
er Kristus, Gud og mand;
den er ej bygt af stene,
men skabt ved ord og vand
af ham, som kom at vinde
på jord sin himmelbrud
og gav sit blod for hende
at fri af trældom ud.
- 2 Den er endnu den samme,
har fælles kendingsråb
i hver en folkestamme:
én drot, én tro, én dåb.
Ét helligt navn den ærer,
ét brød den lever af,
ét håb i hu den bærer,
én nåde Gud den gav.
- 3 Lad fjenderne kun bramme ¹
og smile med foragt,
når splid vil kirken lamme
og krænke Herrens pagt;
Guds folk dog vagter sætter
og spejder natten lang;
snart vendes tårenætter
til morgengry med sang.
- 4 I ringe kår, i trængsel,
i kampens tummel hed,
den venter her med længsel
fuldendelse og fred.

Den beder Gud at virke
det syn, den hårdt attrår,
da Herrens sejrskirke
sin sabbatshvile får.

- 5 Ét er den allerede
med dig, treenig Gud,
og fælles, alt hernede,
med dem, som gik forud.
Dem kvæger alt din hvile,
vi færdes end på jord;
Gud, hjælp os did at ile,
hvor du i lyset bor!

¹ prale, juble

Samuel John Stone 1866.

Severin Widding 1912.

Axel Rosendal 1949.

316

*Mel.: Strassburg 1525
Guds Søn kom ned fra Himmerig*

- 1 Den kristne kirkes skønne navn
vil overalt man bære,
men Herrens folk, til evigt gavn,
det vil dog få kun være;
sig kirkens navn med uret gav
og giver manganen kalket grav,
som dødningben kun gemmer.
- 2 Almindelig, det kaldes ret
Guds kirke trindt på jorden,
for tider, folk og tankesæt
i syden og i norden;
fra hver en kant, mens verden står,
om hyrden flokkes hjordens får,
hvo kan det vel forhindre?
- 3 Men kirken den er dog kun én,
ét navn i alle munde,
til grundvold Gud har lagt en sten,
som rokkes ingenlunde;
det samme altid i en sum
er Kristi evangelium,
som os mon saliggøre.
- 4 Derfor det første kirketegn
er livets ord og lære,
for hjertet sol og dug og regn
til Jesu Kristi ære;
thi hvor det lyder uden tant,
det kendes og, Guds ord er sandt,
kan uden frugt ej blive.
- 5 At kirken står i dåbens pagt,
det kan ej heller fejle,
og Herren vil, som han har sagt,

sit vidnesbyrd besegle,
som med sin Ånd, vor trøster god,
så med sit legem og sit blod,
de kristnes mad og drikke.

6 På lydighed mod Herrens ord
det er så godt at mærke,
hvor Gud sit tempel har på jord
og Kristus kæmper stærke;
der hører Gud den stille bøn,
der lyder takkesangen skøn
i hjerter og i munde.

7 Et helligt liv i Jesu tro
kan verden ej behage,
så under korset kristne bo
i verden alle dage;
men altid har af Herrens røst
hans kirkefolk den rige trøst,
de Himmerig skal arve.

8 Ukrudt og klinte findes fast
blandt hveden åbenbare,
mundkristne går i skam og last,
det dommedag skal klare.
Guds helgen har én kraftig dåb,
én Gud, én drot, én tro, ét håb,
i Himmerig de samles.

*Hans Thomissøn 1569.
N.F.S. Grundtvig 1836 og 1845.*

Kirkens bevarelse

317

Mel.: Wittenberg 1533

1 Vor Gud han er så fast en borg,
han kan os vel bevare,
han var vor hjælp i al vor sorg,
vort værn i al vor fare;
den gamle fjende led
er nu for alvor vred,
stor magt og argelist
han samler mod os vist,
ej jorden har hans lige.

2 Vor egen magt ej hjælpe kan,
let kan os fjenden fælde;
men med os står den rette mand,
omgjordet med Guds vælde.
Det er den Herre Krist,
og sejr får han vist,
hærskarers Herre prud,
der er ej anden Gud,
han marken skal beholde.

3 Og myldred djævla frem på jord
og os opsluge ville,
vi frygter dog ej fare stor,
de deres trusler spille;
lad rase mørkets drot
med løgn og mord og spot,
han har dog få't sin dom,
da Krist til jorden kom,
et ord ham nu kan fælde.

4 Guds ord de nok skal lade stå
og dertil utak have,
thi Herren selv vil med os gå
alt med sin Ånd og gave;
og tager de vort liv,
gods, ære, barn og viv,
lad fare i Guds navn!
Dem bringer det ej gavn,
Guds rige vi beholde.

Sl 46

Martin Luther 1528.

Dansk 1533. Bearbejdet 1798.

P. Hjort 1840. J.P. Mynster 1845.

318

Mel.: Wittenberg 1543

1 Behold os, Herre! ved dit ord,
trods dine fjenders løgn og mord,
som styrte vil fra tronen ned
din Søn, vor drot i evighed!

2 Bevis din magt, o Jesus Krist!
som alle herrers herre est,
beskærm din arme kristenhed,
dit navn til pris i evighed!

3 Vor trøster god, Gud Helligånd,
forén Guds folk i fredens bånd!
Stat med os i vor sidste nød,
led os til livet fra vor død!

Martin Luther 1542. Dansk 1556.

N.F.S. Grundtvig 1837.

H.S. Prahl 1888.

319

*Mel.: Johann Walter 1524
Guds Søn kom ned fra Himmerig*

1 Var Gud ej med os denne stund,
må Israel bekende,
var Gud ej med os denne stund,
forgik vi i elende;
thi vi er kun en lille flok,
men fjendens hob er talrig nok,
som os opsluge ville.

2 De truer os så vredelig,
og ville Gud tilstede,

opslugte de os visselig
med al vort liv og glæde;
da blev vi som det flade land,
hvorover flodens høje vand
med styrke sig henvælter.

- 3 Men lovet være du, vor Gud!
du hjælper os af fare,
vor bange sjæl du leder ud
som liden fugl af snare;
ja, snaren brister, vi er fri,
thi Herrens navn os stander bi,
han skabte jord og himmel.

Sl 124

*Martin Luther 1524. Dansk 1529.
N.F.S. Grundtvig 1811 og 1843.*

320

Mel.: Finn Mathiassen 1999

- 1 Vort liv blev reddet
ved Herrens vælde,
fra Satan slap vi
som fugl af fælde –
på mørkets gerning
Guds fjende faldt
og tabte alt.

- 2 Sin gyldne frihed
har hjertet vundet,
af korset genløst –
til Kristus bundet –
af lovsang fyldes
fra dag til dag
vort åndedrag.

Sl 124

Jørgen Michaelsen 1995.

321

*Mel.: Min Gud, jeg gammel er og grå
Afybsens nød, o Gud, til dig*

- 1 Den kristne kirkes alderdom
vi alle må betænke,
svag er den arme kristendom
i Adams bånd og lænke
i denne verdens sidste tid,
da Djævelen bruger al sin flid
med vold og magt og rænke.
- 2 Se, voldsmænd, kætteri og svig
med slemme synder mange
gør kirken svag og skrøbelig,
vil tage den til fange,
så svag er strid, og svag er fred,
og svag er tro og kærlighed,
og kirkefolket bange.
- 3 Men du dog loved, Herre from,

at løfte og at bære
din kirke i dens alderdom,
hvor grå hun ¹ end mon være,
og for den svage holde vagt
og styrke hende med din magt
til stedse dig at ære.

- 4 O Jesus Kristus, mand og Gud,
af hjertet vi dig bede:
Se til din arme, gamle brud,
har hun end rynker lede!
Skjul hende med din kjortel bold,
og hende til det gode hold,
at hun er svag og græder!

- 5 O Herre, du er brudgom vist
og hos din brud vil være.
Værn hende da mod Djævlens list,
mod vold og kætters lære!
Trøst hende her i sorg og kval,
før hende ind i Himlens sal
til evig fryd og ære!

¹ dvs. kirken

*Thomas Knudsen 1569.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

322

Mel.: O Herre Krist! dig til os vend

- 1 Det lakker nu ad aften brat,
bliv hos os, Herre, dag og nat!
Lad ordets lys, din lampe skøn,
uslukket fryde os i løn!
- 2 Vor tid er ond, som bedst du ved;
giv du vor tro bestandighed,
så aldrig vorder os fravendt
Guds nådes ord og sakrament!
- 3 Ophold din kirke, Jesus sød,
trods al vor kulde, søvn og død,
så trindt om lande ordet dit
må flyve let og lyde frit!
- 4 O Gud, hvor det går dårligt til!
Nu fjenden har på jord sit spil,
så er din kirke i forfald,
på sekter mer ved ingen tal.
- 5 Nedstyrt de vilde ånders trop,
som højt i luften sværmer op!
Thi ellers gammel kristentro
for lærdom ny får aldrig ro.
- 6 Det gælder dog, o Herre Krist,
vor ære ej, men din for vist;

stå derfor bi den lille flok,
som i dit ord har evig nok!

- 7 Ja, ordet af din egen mund
det er vort skjold og kirkens grund,
o lad derved, hvad så end brast,
til døden tro os holde fast!
- 8 Gud, lad os leve af dit ord
som dagligt brød på denne jord,
og før dermed fra grådens dal
os hjem til Himlens frydesal!

Sl 122

*Nicolaus Selnecker 1572. Bearbejdet 1611.
N.F.S. Grundtvig 1837 og 1853.*

323

Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig

- 1 Nu ved jeg vej til Himmerig,
den bør jeg aldrig dølg,
det er, o søde Jesus, dig,
jeg vil dig også følge.
- 2 Du vejen er til salighed
og Himlens fryderige,
og ingen anden sti jeg ved
i verden af at sige.
- 3 Jeg må bejamre, at jeg gik
fra Paradisets glæde
og siden i forvirret skik
ad mørkheds grumme stræde.
- 4 Min Jesus, som mig skuffer ej,
men vil mig trolig lære,
mig viser til sin kirkevej
og selv min dør vil være.
- 5 Jeg der så frit går ud og ind ¹
og finder sjæleføde,
der himmelkvæger sjæl og sind
og lægger synden øde.
- 6 Jeg ser i ham en åben dør,
en dør til Himlens trone,
jeg ser det, jeg ej vidste før,
en uforvisnet krone.

¹ Joh 10,9

*Joh 14,1-11
Thomas Kingo 1699.*

324

Mel.: Th. Laub 1919

- 1 Højhedens Gud, som kom herved
i ringhed klædt!

Lovsangen er din rettighed,
hvor du er stedt.
Sorgen er dyb i Zions stad,
gør med dit smil den sjæleglad!
Da skal din pris den udsjunge.

- 2 Fjendernes tale her fik magt,
vor mund de bandt;
lad os forstå, hvad du har sagt,
er evigt sandt:
du er vor frelser uden svig,
du vore synder tog på dig!
Da skal din pris vi udsjunge.
- 3 Du os har lært din egen bøn
ved barnedåb;
hør du os, Guds enbårne Søn,
al jordens håb,
også vort håb, som hjem du gav
borte på holme her i hav!
Da skal din pris vi udsjunge.
- 4 Salig er den, som du har kaldt
hos dig til ly,
har ham til borgerskab udvalgt
i Zions by.
Mæt du vor sjæl, i hunger tom,
rigelig i din helligdom!
Da skal din pris vi udsjunge.
- 5 Hør, Herre Jesus! Frelser, hør
din lille flok,
sørgende dybt på danske øer
med årsag nok!
Kvæles ej lad den lovsang ny,
som er genfødt til fart i sky!
Da skal din pris vi udsjunge.

Sl 65

N.F.S. Grundtvig 1864.

Kirkens fornyelse

325

*Mel.: Tysk melodi 1546
Jeg ved, på hvem jeg bygger*

- 1 Vel mødt, I kristne fromme,
lad høres nu vort kvad,
vor lovsang lad opkomme
til Gud fra allen stad,
fordi hans ord mon klinge
så vidt nu over land
og alle klokker ringe
for Krist, vor frelsermand!
- 2 Med Kristus sejr vindes

nu og i allen stund;
i ham al sandhed findes,
al nåde og miskund;
ret vej til Himmerige
er ingen uden han;
tør nogen det modsige,
dem sætter Gud i band.

3 Men Herrens ord blev lastet;
Gud, som foragten så,
nær havde os forkastet
og ladt i mørket gå;
lid skulle slås til andet
end Kristi kors og død
og glemmes fædrelandet,
hvor hvilen er så sød.

4 Dog det er skriftens lære,
som efter Guds behag
til Jesu Kristi ære
kom atter for en dag;
når med vor Herres øje
vi gransker ud dens grund,
den lærer os fuldnoje
Guds råd i allen stund.

5 Gudsfolket havde sovet,
der drømtes kun om tant,
men, Herren være lovet,
den rette vej vi fandt;
Gud give nu, vi alle
af rene hjerter må
vor frelser fast påkalde
og saligheden nå!

Ludwig Hailmann omkring 1526.

Arvid Pedersen 1529.

N.F.S. Grundtvig 1836.

B.S. Ingemann 1854.

326

Mel.: J.H. Schein 1627

- 1 Ak, Fader! lad dit ord og Ånd
dog ret få overhånd!
Og se, hvor fuld din urtegård
af torn og tidsel står!
Din vækst du her vel har,
men ak, hvor tynd og rar ¹!
Hvor lidet er dog kraften kendt
af ord og sakrament!
- 2 O Jesus, Jesus! kom dog snart
at se din vingårds art!
Af døbte vrimler stad og land,
men hvor er troens brand?
Hvad hjælper det, vi ved,
hvad død du for os led?

Dog tåles Satans fule værk
iblandt os lige stærk.

- 3 O Helligånd! for dig, vor skat,
vi græder dag og nat.
Kom, giv os samme lys og kraft,
som fædrene har haft,
da kristendommen stod,
som træ, ved dejligst rod,
så ovenfuld af frugters sne
og purpur. Lad det ske!

¹ sjælden

Hans Adolph Brorson (1765).

327

Mel.: L.M. Lindeman 1868

Th. Laub 1917

- 1 Tør end nogen ihukomme
hjertets søde morgendrøm,
mindes, trods al verdens domme,
Zion med en tårestrøm?
Mægter nogen end at stemme
harpen dybt til orgelklang?
Vover nogen end at nemme,
end at kvæde Zions sang?
- 2 Ja, så længe hjertet banker
kærligt i en kristens barm,
rinder mellem himmeltanker
over Zion tåren varm,
og så længe for Guds trone
høres seraf-harpens klang,
skal i Kristi kirke tone
over tårer Zions sang.
- 3 Samler eder tæt om bjerget,
alle Zions døtre små!
Har end fjenden sletten hærget,
Herrens bjerg de lod dog stå.
Blev end sten på sten ej levnet,
hjørnестenen lå dog fast,
er urokket og urevnet,
mod den alle våben brast.
- 4 Ja, på ham vi kaster sorgen,
som og synden for os bar;
højt om sylden ¹ og om borgen
synger vi med stemme klar,
og i Herrens vingers skygge,
i en gylden aftenstund,
under sang vi atter bygge
på den gamle klippegrund.
- 5 Ej skal Zions borg sig højne
denne gang med spir og tårn,
hyttelavt i verdens øjne

bygges skal imod tilforn,
så vi efter ham os føje,
som har sagt, han ville bo,
hvor sig stjerner for ham bøje,
og hvor bly kærminder gro.

- 6 Huset med de høje sale
tømres kun af skaberhånd,
må fra Himmelen neddale
som til støvet Herrens Ånd;
vi af bløde bøgestammer,
under nattergalesang,
bygger kun et gæstekammer
til en himmelsk altergang.
- 7 Verdens vise, jordens bolde
vel vor hytte vil forsmå,
men den største vil dog holde
nadver i den ringe vrå.
Tidlig han sig myg har krummet
barneglad i moderskød,
han, som lå i krybberummet,
bryde vil i hytten brød.
- 8 Thi skal herligheden vorde
større i vort lave hus
end i det med borgegårde,
som nu sunket er i grus;
hans er sølvet, hans er gullet,
mer end guld hans kærlighed,
den er himmelglans i muldet,
den skal vi forklares ved.

¹ grundvold

Sl 137,1-6; Hag 2,1-9
N.F.S. Grundtvig 1825 og 1853.

328

Mel.: C. Balle ? 1850
Th. Laub 1900

- 1 Herren han har besøgt sit folk,
natten hun blev til morgen,
Menneskens Søn, Gud Fadens tolk,
slukket nu har al sorgen.
- 2 Frelseren lå i sorten jord
nætter såvel som dage,
men det opstandne livsens ord
døden ej mer kan smage.
- 3 Kirken hun sad i enkestand,
sørged for den enbårne,
glemte, at han i gravens land
stormede dødens tårne.
- 4 Deraf udsprang den bitre sorg,
ligfærd med gråd og klage,

hulken for sang på Zions borg,
nætter såvel som dage.

- 5 Herren han er dog sine tro,
også når de mistvi'le,
rosen han lod på torne gro,
lærte os så at smile.
- 6 Blegt som et lig var livets ord,
dødt det os lå på tunge,
Ånd dog fra Herren i det fór,
engle derom vil sjunge.
- 7 Synger da med i højen sky:
Ordet stod op af døde,
lyder i Åndens kraft på ny,
tænder, så tunger gløde!
- 8 Lever nu op, I kristne små!
Nu er her godt at være,
alle Guds engle med os stå,
vil jer på hænder bære.
- 9 Frelseren lå i sorten jord,
sidder på ærens trone,
Ånd og liv er til os hans ord,
glæden vor salmetone.

N.F.S. Grundtvig 1836 og 1853.

329

Mel.: Hvo ikkun lader Herren råde

- 1 Foragter ej de ringe dage!
Så klang det over tempelgrus
fra Herrens mund, da hænder svage
arbejdede på det andet hus,
en hytte kun at ligne ved
kong Salomons i herlighed.
- 2 Foragter ej de ringe dage!
Det er for os et trøstens ord,
som bygger nu med kræfter svage
på Herrens hus i høje Nord,
en hytte kun at lignede ved
gudshuset i dets herlighed.
- 3 Foragter ej de midler ringe!
Her intet sker ved kæmpehånd,
her intet lader sig fremtvinge,
i stilhed virker her Guds Ånd.
Her lavt er alt, og sent det går,
som hjertet sidder, hjertet slår.
- 4 De høje bjerge, som vor hytte
end truer stolt med undergang,
dem vil ej Ånden for os flytte,
men jævne lig den grønne vang,

som havets bjerge tit vi så
sig jævne ud til bølger blå.

- 5 Alt som det dunkle hjertekammer,
så er vor kirkehytte lav,
dog marmor skønt, med lyse flammer,
til kirkevæg os Ånden gav,
og til en grundvold fast og ren
den gamle hovedhjørneste.
- 6 Foragter ej de ringe dage!
Det lykkes skal, som skrevet står:
Velsignes skal de hænder svage,
som lagde grund med bange kår,
de sætte skal på taget krans
og folde sig i lysets glans.

Zak 4,6-10

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1853.

330

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 Vor arv vi kendes ved.
O Danmarks menighed,
hvor rig du dog er blevet:
hvad før kun dødt stod skrevet,
fik Åndens kraft og vinge
til levende at klinge!
- 2 Da lød i ord og sang
den guddomsstærke klang
om Lammet, som har båret
vor straf, til døden såret,
om troen, som alene
gør os for dommen rene.
- 3 Vort ringe modersmål,
du blev en gylden skål
til værdigt at frembære
den højes pris og ære,
som over alle arme
har villet sig forbarne.
- 4 Vor arv vi kendes ved.
O Gud, af miskundhed
lad trolig os bevare
dit nådebud det klare
og aldrig derfra lokkes,
om alle verdner rokkes!
- 5 Giv ordets fynd og vægt
til denne sene slægt,
til værdig frugt at virke
i Danmarks folk og kirke,
giv os i lys at vandre
til Himlen med hverandre!

Harald Vilstrup 1935.

331

Mel.: Rind nu op i Jesu navn

- 1 Herrens kirke er på jord
nu og indtil verdens ende
overalt, hvor Gud vil sende
kraftens Ånd med nådens ord.
Overalt, hvor ordet lyder,
må og Åndens gerning ske,
så at blinde selv sig fryder
ved Guds klare dag at se.
- 2 Og det sker, hvor Gud det vil.
Ingen djævel kan det hæmme,
ingen helgen kan det fremme,
ingen gør et gran dertil.
Og når kirkens Herre tier,
er den selv kun jord af jord,
er en tomhed kun, der bier
efter fylden af hans ord.
- 3 Er det efter Himlens råd,
kommer de, de onde dage,
holder Gud sit ord tilbage,
uden gavn er suk og gråd;
pintes hjertet end af hunger,
søgtes der fra hav til hav,
råbtes der af fulde lunger,
– nytteløst, når Herren tav.
- 4 Herre, se, din kirke vil
i sin fattigdom bekende:
Når du ej dit ord vil sende,
er din kirke ikke til.
Den må leve af din nåde,
altid bie på din Ånd,
til din tid og på din måde
løser du dens tungebånd.
- 5 Da skal korsets ord med fynd
slægten frem for dommen råbe,
flænge hver en hellig kåbe,
alt indslutte under synd,
åbenbare så sin gåde,
at alene Gud er god;
slægtens syndeskyld i nåde
soned han i Jesu blod.

K.L. Aastrup 1936.

332

*Mel.: Den signede dag med fryd vi ser
Gud Fader og Søn og Helligånd*

- 1 Som aldrig så lang er nogen dag,
at aften jo er i vente,
så haver det lys og solbjergslag,
som Gud udi kirken tændte;
men altid det dages dog på ny,

hvor hjerterne morgen vente.

Nordisk Dagvise 14. årh. Dansk (1569).

N.F.S. Grundtvig 1826.

Bearbejdet 1943.

Oprindelig del af

“Den signede dag med fryd vi ser”

333

Mel.: Nu velan, vær frisk til mode

- 1 Lov og pris og evig ære
ske dig, o treenig Gud,
som vor tros den rene lære
rev af mørkets fængsel ud!
Da dit lys var næsten slukt
eller alt for ilde brugt,
satte du det på sin stage,
gav din kirke klare dage.
- 2 Du lod livets bække flyde
ned fra sandheds kildevæld,
du lod åget sønderbryde,
og gav sandheds venner held.
Luther rustede du ud,
og ved dette sendebud
tordned ind i nattens mørke:
Kommer, lærer Gud at dyrke!
- 3 Altid, når din kirke hældte,
truede med hastigt fald,
altid, når i nød det gældte,
fik en sandheds ven dit kald,
ånd og lys og kraft og mod,
deraf så jeg, kirken stod
over alle rigers alder,
klippefast, til verden falder.
- 4 Lad os bede lysets Fader,
som sit navn blandt os har sat,
at han ej os overlader
til en hedensk visdoms nat,
at ej nogen andet véd
sig til trøst og salighed
end den Gud og mand, som døde
for vor syndeskyld og brøde.
- 5 Gud, giv kirken mænd og fædre,
som er dig og sandhed tro,
alle dannes til det bedre,
klienten visne, hveden gro!
Troskab løn af nåde få!
Hyklari til skamme stå!
Sandhed herske, løgn adspredes!
Gudsfrygt æres, kirken fredes!
- 6 Så skal denne dag med rette
kaldes allehelgensdag;

og Gud Helligånd udrette
i os Herrens velbehag,
kalde og forsamle her
til engang at mødes der,
hvor vi evig da skal smage
alle helgens frydedage!

Johan Nordahl Brun 1786.

W.A. Wexels 1844.

Kirkens mission

334

Mel.: Lover den Herre

- 1 Gud har fra evighed givet sin Søn os til Herre.
Stort er hans navn, og højlovet det evig skal
være!
Himmel og jord
hylde ham, lyde hans ord,
Herren er han til Guds ære.
- 2 Hvo vil da frygte? Med kraft han beskytter sit
rige,
lad end al verden med vold og med list det
bekrige.
Hvad han har bygt,
står på en klippe så trygt;
fjenden med skam må bortvige.
- 3 Ud over jorden og indtil dens yderste ende
vil han sit budskab om fred og om nåde udsende.
Føle skal hver,
Jesus en frelser os er;
ham skal al jorden bekende.
- 4 Højt over himlenes himle han troner, den Herre.
Jorderig råbe med glæde og give ham ære!
Synger i kor!
Lad os med idræt ¹ og ord
tak ham af hjertet frembære!

¹ gerning

Henrick Kampmann 1791-1794.

Bearbejdet 1798.

335

Mel.: Wien 1774

- 1 Almagts Gud, velsignet vær!
Love vil vi lydt din ære,
dig ophøje fjern og nær,
syng med blandt engles hære,
bøje os i støvet ned
for vor konges herlighed.
- 2 Offerlam med korsets stav,

skyldfri dybt i pinen sænket,
du besejred død og grav
ved den kraft, som Gud dig skænkede;
Helveds vælde, dødens magt
knust du har i støvet lagt.

- 3 Lad dit rige allen sted
vidt udgå med fred i følge
nu og i al evighed!
Lad på land, og lad på bølge
alles knæ til evigt gavn
bøje sig i Jesu navn!
- 4 Helligånd, dig lov og pris
sammen med Gud Fader være
og med Jesus, stærk og vis,
brudgom vor og broder kære!
Over os hans kærlighed
evig, evig vare ved!

'Te Deum' 4. årh..

Ignaz Franz 1771.

Henri Louis Empeytaz 1824.

B. Paludan-Müller 1884.

336 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig*

- 1 Vær trøstig, Zion, Jesu brud!
Nok har du grædt og grundet.
O gør dig rede, se herud!
dit lys er nu oprundet,
og Herrens store herlighed,
din Jesus, er nu kommet ned,
nu har du spillet vundet.
- 2 Vanvittighedens mulm og mørk
er stort på jorderige,
folk går som i en tåget ørk,
ved lidt af Gud at sige.
Men Jesus, verdens lys, er set,
hans komme i dit kød er sket,
thi skal al mørkhed vige.
- 3 Han skal for dem, der nu i slum ¹
og sjæleblindhed vanke,
ved glædens evangelium
oplyse sind og tanke,
så hedninger skal nu attrå
udi det store lys at gå
og salig trøst at sanke.
- 4 Luk øjne op, giv nøje agt,
hvor hedninger de komme
til Herrens store nådepagt
blandt mange andre fromme!
Som sønner og som døtre de
skal adgang få til Gud at se,

o dybe Herrens domme!

- 5 Da skal dit hjerte flyde ud
i store glædesstrømme,
når du skal se en kristen brud
af hedensk herredømme,
der skal med røgelse og guld
for Jesus stå så frydefuld,
hans manddom at berømme.
- 6 O Jesus, du som manddom tog,
hjælp os at se og kende,
at du os skrev i livets bog!
Gid og vi kunne vende
vort guld og gods, vort sind og sjæl
til alt, hvad dig behager vel,
indtil vor sidste ende!

¹ slummer

Es 60,1-6

Thomas Kingo 1689.

337

Mel.: Nu velan, vær frisk til mode

- 1 Lad dit rige alle vegne
bredes ud på denne jord,
gør det lyst i vore egne
ved dit klare livets ord!
Stød, o Gud, i grunden ned
kristendommens lunkenhed,
syndens mørke tåge vige
for dit lyse nådens rige!
- 2 Lad din nåde altid virke
til en ret forbedret stand!
Sæt den ganske kristenkirke
i en hellig himmelbrand!
Dem, som ordet lærer, giv
visdom og et helligt liv,
ånd og nåde, mund og mæle
til at redde mange sjæle!

Hans Adolph Brorson 1739.

338

Mel.: Vågn op og slå på dine strenge

- 1 Du Ånd fra kirkens første tider,
lad vægtene på muren stå,
som, medens det mod natten lider,
tør uden frygt i striden gå,
som vækker verden med din røst
og bringer hjerter himmelsk trøst!
- 2 O måtte snart dog ilden brænde
og brede sig i hvert et land!
Til alle sjæle bud du sende
om Kristus, deres frelsermand!

O høstens Herre, tænk derpå:
din høst er stor, men høstfolk få.

- 3 Send ud i verden store skarer
af kærlighedens sendebud,
beskærm du dem i alle farer,
og nedbryd Satans magt, vor Gud!
Dit navn lad herliggjort os se!
Dit rige gro! Din vilje ske!
Carl Heinrich von Bogatzky 1750.
John Hansen 1888.
Theodor Løgstrup 1890.

339

Mel.: Kaiserswerth 1866

- 1 Din rigssag, Jesus, være skal
min største herlighed.
Tak, at jeg også fik dit kald
til her at være med!
Uværdig er jeg, Herre kær,
at høre til i rigets hær,
men du, som gav mig vennenavn
og tog mig kærligt i din favn,
giv du mig magt
at gå, hvor du har sagt!
- 2 Giv, Jesus, mig dit frelsersind
for slægtens sorg og harm!
Luk mig i dine smerter ind,
og gør mig stærk og varm!
Hjælp mig at skue med dit blik
hvert folk, som liv og grænser fik,
og bære verdens nød og skam
med blikket vendt mod dig, Guds Lam,
til døden tro,
tålmodig, stærk og fro!
- 3 Da ved jeg vist, mit øje får
et herligt syn at se,
når det mod verdens aften går,
når endt er lyst og ve:
Guds rige står i stråleskrud,
Krist hentet har sin dyre brud
af alle stammer, fra hver egn.
Med hver sin sejerskrans som tegn
i jubelkor
de priser Herren stor.
Karl Ludvig Reichelt 1913.

340

*Mel.: Chr. Vestergaard-Pedersen
1956*

Op, alle folk på denne jord

- 1 Gør dig nu rede, kristenhed,
din nat er overvundet.
For dig er Herrens herlighed
som nytårssol oprundet.

Den stærkes hånd har bladet vendt,
din sorg er slukt, din jammer endt,
bliv lys og gør dig rede!

- 2 Thi vel er jorden underlagt
det mulm, hvorfor du gruer,
end verden er i mørkets magt,
Guds daggry dog du skuer;
thi for din tro er ordet sandt:
"For dig Guds herlighed oprandt,
og skal den klart oprinde."
- 3 Og om dit lys, som er Guds ord,
skal folkeslag sig samle
at mødes i dit kirkekor,
de unge med de gamle,
mens konger nejer sig i krans
og blændes af den nytårsglans,
som er for dig opgangen.
- 4 Af glæde skal du stråle da
ved Herrens nådes-domme,
når dine sønner langvejsfra
skal hjem med lovsang komme.
Ja, muntert skal dit hjerte slå,
når forrest dine døtre små
på arm skal til dig bæres.
- 5 Det er din Herres herlighed,
som ene er dit smykke;
det er hans råd, hvorom du véd,
det Djævlen ej skal rykke:
"Til dig er talt Guds nådes ord."
Ved livets bad, ved livets bord
det lyder alle dage.
- 6 Så gør dig rede, kristenhed,
dit lys på stage brænde,
din Herres magt og kærlighed
i verden at bekende!
Den stærkes hånd har bladet vendt,
din sorg er slukt, din jammer endt.
Bliv lys og gør dig rede!

Es 60,1-6

K.L. Aastrup 1935 og 1938.

341

Mel.: Almindelig er Kristi kirke

- 1 Lov, pris og tak, at du har givet
din verden det, som den har tabt,
fra døden åbnet vej til livet,
ja alt igen som nyt har skabt,
da du din Søn iblandt os sendte,
så jordens børn ved ham genkendte
dig, Himlens Gud, i tro og håb.

- 2 Ja, lov og pris og evig ære
for ham, din Søn, der kom herved,
at han med os har villet bære
vor synd og dens elendighed,
at han i alting blev vor næste,
så just, da vi lod ham korsfæste,
da blev hans død til liv for os.
- 3 Lov, pris og tak, at du lod dale
til bange mænd din styrkes Ånd,
så de fik mod til ord at tale,
der bandt og løste som din hånd,
ja bandt i tro til dig alene
og løste så til frit at tjene,
som i din Søn du tjener os.
- 4 Lov, pris og tak, at du lod lyde
din frelses ord på alle sprog
med kraft til selv sig vej at bryde
og blive hørt i hver en krog,
så nu du kan med faderglæde
se dine børn frimodigt træde
med lovsang for dit ansigt frem.
- 5 Lov, pris og tak, at du lod føre
engang til os din frelses ord,
at end på dansk det er at høre
ved døbefont og nadverbord.
- Åh lad det altid sådan blive,
hold ved din Ånd vort håb i live,
skab selv af os et troens folk!
- 6 Og lad i alle jordens lande
det gode budskab bæres ud,
så folkeslag med fryd må sande,
at alt er godt, når du er Gud,
der elsker verden, så du giver
din Søn, så den, der tror ham, bliver
for dig som han dit kære barn.

K.L. Aastrup 1970.

342 *Mel.: O, havde jeg dog tusind tunger*

- 1 Al magt på jorden og i Himlen
fik du, almægtige Guds Søn.
Den mindste her i folkevrillen
blir båret oppe af din bøn.
Du bærer alt i kærlighed,
og det er al den magt, du ved.
- 2 Og alle folk skal derfor døbes
i den treenige Guds navn.
Se, mørkets barn i lys skal svøbes
og lægges i Guds faderfavn.
Du kalder dem, du har udvalgt,
for verdens lys og jordens salt.

- 3 Hvad du befaler os at holde,
skal blive travle hænder lyst.
Og alle marker, der var golde,
se, de står hvide nu til høst.
Med jord og Himmel i din magt
skal alting ske, som du har sagt.
- 4 "Se, jeg er med jer alle dage,
er med, når verden skal forgå"
– med dette løfte har den svage
Guds fulde rustning taget på,
så hver en tid og hvert et sted
omsluttes af din kærlighed.
- 5 Du som er med os alle dage,
du giver os den gode del:
den verden, som vi lod tilbage
som søderbrudt, den gør du hel.
Som verdens lys og jordens salt
til sidst du blir i alle alt.

Matt 28,18-20

Johannes Johansen 1980 og 1995.

Kirkens diakoni

343 *Mel.: Hvad kan os komme til for nød*

- 1 Guds kærlighed ej grænse ved.
Hans ord os åbenbarer,
at den er dyb og lang og bred,
og at den evig varer.
Men mærkes skal den her på jord,
hvor lidende iblandt os bor
og ringe undertrykkes.
- 2 Dem, som gik vild i livets ørk,
de arbejdsstrætte, gamle,
dem, verden tykkes gold og mørk,
du, Jesus, ville samle.
Det, som i verden intet var,
du til et folk dig udvalgt har,
din arvepart dem skænker.
- 3 Du vil oprette nådens år
og løse slavelænker.
På retfærd, fred og glædes-kår
blandt mennesker du tænker.
Det er dit kongebud til os,
selv bød du mammons vælde trods
og hersked ved at tjene.
- 4 Kun den er i Guds rige stor,
hvem kærligheden tvinger,
som uden blik til løn på jord

sit offer stille bringer,
som går, hvor du ham byder gå,
og takker, at dig selv han må
i dine brødre tjene.

- 5 Så send os da din Ånd herved,
at hjerterne kan brænde
for retfærd, brodersind og fred,
og vi dig lydigt tjene!
Lær os at nemme ret dit bud:
hvad vi for intet fik af Gud
for intet glad at give!

Matt 20,25-28

Ernst Frithiof Lönegren 1916.

Niels Møller 1948.

få blomst og blade!
Lad vore liv her bære frugt
til lægedom for andres sår!

- 5 Vi venter, efter smertens vår,
din nådes sommer.
Og sorg og glæde blir til vækst
med frugt, vi ikke selv kan se.
- 6 Din nådes skaberværk skal ske
i tomme hænder.
O Gud, al godheds giver: Kom,
tag bolig i vor fattigdom!

Svein Ellingsen 1975.

Peter Balslev-Clausen 1993.

344

Mel.: Trond Kverno 1975

- 1 Nogen må våge i verdens nat,
nogen må tro i mørket,
nogen må være de svages bror,
Gud, lad din vilje ske på jord!
Hjælp os at følge dit bud!
- 2 Nogen må bære en andens nød,
nogen må vise mildhed,
nogen må kæmpe for andres ret,
Gud, lad dit riges tegn bli' set!
Hjælp os at følge dit bud!
- 3 Herre, du våger i verdens nat,
Herre, du bor i mørket,
Herre, du viser os Kristi dag!
Selv under livets hårde slag
er vi hos dig, du vor Gud!

Svein Ellingsen 1975.

Dansk 1987.

345

Mel.: Trond Kverno 1975

- 1 Vi rækker vore hænder frem
som tomme skåle.
Kom til os, Gud, og giv os liv
fra kilder uden for os selv!
- 2 Alt godt, til vort og andres vel,
er dine gaver.
I svaghed fremmer du dit værk,
vor nøgne kvist skal sætte knop!
- 3 Vi løfter vore hænder op
i bøn for verden.
Lad dem, som lider, finde værn
mod kolde hjerters is og sne!
- 4 Lad vore hænders nøgne træ

346

Mel.: Egil Hovland 1978

- 1 Du fylder mig med glæde,
for glæden er fra dig,
du Gud, der helst vil give,
så glæden bor i mig.
- 2 Du løfter op min smerte,
så smerten er hos dig,
du Gud, der kender sorgen
og deler den med mig.
- 3 Du fylder mig med undren,
forunderlige Gud,
du åbner altid udvej,
når alt ser håbløst ud.
- 4 Du løfter mine tanker,
så de får fred i dig,
du er der, når jeg synes,
at du forlader mig.
- 5 Du bærer mig i livet,
hvor alt kan ske med mig.
Gud, lad mig altid vide,
at jeg tilhører dig!

Holger Lissner 1977 og 1978.

347

Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig

- 1 Dit værk er stort, men jeg er svag
og let til jorden bøjes;
men brug mig, Herre, for din sag,
kan blot dit navn ophøjes!
- 2 Giv ydmyg kærlighed, o Gud,
og troskab indtil døden,
og lad mig gå med livets bud,
hvor mørket bor og nøden!

- 3 For evig dig jeg hører til
og vil ej mer begære.
Så tag mig, før mig, som du vil,
dit navn, o Gud, til ære!

*Natanael Beskow 1885.
Vilhelm Gregersen 1910.*

348

Mel.: Du, som vejen er og livet

- 1 Herre, jeg vil gerne tjene,
tjene dig, og dig alene,
tag og brug mig, som du vil!
Hvad jeg ejer, har du givet,
hver en evne, selve livet,
dig det hele hører til.
- 2 Led mig, frelser, ved din nåde,
også når jeg selv vil råde
og vil gå min egen vej;
sæt mig, hvor jeg bedst kan gavne,
o, men lad mig aldrig savne
vished, at jeg tjener dig!

Kr. Østergaard 1891.

De helliges samfund

Fællesskabet

349

*Mel.: Henrik Rung 1857
Th. Laub 1916*

- 1 Alt står i Guds faderhånd,
hvad han vil, det gør hans Ånd;
af Guds nåde, til Guds ære
evig glade vi skal være
i vor Herres Jesu navn.
- 2 Sikre på, vor arv og løn
er med Guds enbårne Søn,
af Guds nåde, til Guds ære
evig glade vi skal være
i vor Herres Jesu navn.
- 3 Fælles om hans liv og fred,
lys og kraft og herlighed,
af Guds nåde til Guds ære
evig glade vi skal være
i vor Herres Jesu navn.

N.F.S. Grundtvig 1856.

350

Mel.: Th. Laub 1917

- 1 Lyksaligt det folk, som har øre for klang

herovenfra!

Det nynner alt her på den evige sang:

Halleluja!

så alle Guds engle forundres på,
hvor himmelsk de jordiske klokker slå,
når Ånden med støvhjertets tunger
dets dybeste længsel udsjunger.

- 2 Lyksaligt det støv, som i Skaberens hånd
kom Gud så nær,
oplivet af ham med en kongelig ånd
til heltefærd,
begavet i nåde med hånd og mund
til gavn og til glæde i allen stund,
at ligne sin Gud på det bedste
og tale med ham som sin næste!
- 3 Lyksaligt det hjerte i menneskebryst,
med frygt og håb,
som lifligt bevæges ved Himmelens røst
og Åndens råb!
Det værelse har i sin hytte lav
til længselen dyb som det store hav,
til håb, der sig højere svinger
end ørne og engle på vinger.
- 4 Lyksalig den tunge i menneskemund
med liv og røst,
som slår sine rødder i hjertelig grund
til evig trøst,
som skinner af lyset i livets ord,
som gløder af ilden på nådens bord
og skænker de hjerter, som græde,
Guds fred og den himmelske glæde!
- 5 Lyksaligt det folk, som har Jesus til drot,
Marias søn!
Som søskende hans har de alle det godt
i lys og løn:
Guds-freden i hjerte, Guds ord i mund,
med herlighedshåbet i allen stund,
thi de, som Gud Faders udkårne
har børnekår med hans enbårne.
- 6 Lyksalig hver sjæl, som i Frelserens navn
af nådens hånd
fik bod for sin vånde og for alt savn
med liv og Ånd,
med Faderens Ånd og med Sønnens liv,
med palmernes dyd ¹ i et skud af siv,
med kraften som klarhedsbeviset,
med nøglerne til Paradiset!

¹ kraft

N.F.S. Grundtvig 1852-53.

351

Mel.: Halle 1704

- 1 I Herrens udvalgte, som hellighed øve,
 hvor står det med kærligheds vigtige prøve?
 Står I ret forbundne ved enigheds ånd?
 Har intet forvirret det liflige bånd?
 Vor Fader i Himlen kan hjerterne kende,
 hvor kærlighed fattes, har troen en ende,
 den højestes flamme bør himmelhøjt brænde.
- 2 Så snart vi er ovenfra fødte og bårne,
 af Jesus vi ere til brødre udkårne,
 én Fader, én tro og én Ånd og én dåb,
 én vej til at vandre, et eneste håb
 kan brødrenes hjerter aldeles forbinde;
 vi kan ikke andet end kærlighed finde,
 mistænksomhed, vrede og tvedragt må svinde.
- 3 Så lader os glædes og elske af hjerte,
 forsøde hverandre den bitreste smerte,
 forbindes i ånden tilsammen som én,
 at kærlighed findes oprigtig og ren,
 og lader vor Fader en frydesang høre!
 Det skal ham hans hjerte usigelig røre,
 skønt børnene kan det så kunstigt ¹ ej gøre.
- 4 I Himlen vi bedre skal høje på tonen,
 når brødrene samlede træde for tronen
 i heftigste lue og dejligste rang,
 med lifligste harper og sødeste sang.
 Så løfter op samlede hjerter og hænder,
 og længes at sankes, hvor striden sig ender,
 og kærligheds lue evindeligt brænder!

¹ kunstfærdigt*Christian Andreas Bernstein 1704.**Hans Adolph Brorson 1734.*

352

*Mel.: Chr. Barnekow 1878**Th. Laub 1913*

- 1 Der er en vej,
 som verden ikke kender:
 Den "livets vej",
 som ej er gjort med hænder,
 en løngangssti
 hver sten forbi
 til livets land med glædens kilder.
- 2 Sig åbne må
 de tykke, mørke skove,
 os bære må
 den skøre, falske vove;
 det høje fjeld,
 det skumle Hel
 kan livets vej for os ej spærre.

3 Just for de små
 er løngangsstien lavet
 til trygt at gå
 i ørken og på havet,
 på troens grund
 i allen stund,
 ved midnatstid, som midt om dagen.

4 Den vej på jord
 til Himlens høje sale
 sig sælsomt snor
 igennem skyggedale;
 som solsprængt sky
 af dagen ny
 på Herrens vej er hver en skygge.

5 Vel tornestrø't
 er stien somme steder,
 men rosenbødt,
 som sorgen er med glæder;
 af Jesu røst
 opvokser trøst,
 med rosen læges tornesticket.

6 Den vej på jord
 til livets land og lykke
 er Jesu ord
 med stråleglimt i skygge;
 de strækker sig
 til Himmerig,
 hvor de kom fra, hvor de har hjemme.

7 Med Jesu Ånd,
 Guds menigheds af nåde,
 vi hånd i hånd
 på kærlig børnemåde
 går trøstigt frem
 til glædens hjem,
 til faderhuset i det høje.

8 Alt som vi gå,
 vi dog af Gud oplæres
 til at forstå,
 vi hæves og vi bæres
 i ledebånd
 af livets Ånd,
 og af vor Faders engleskare.
N.F.S. Grundtvig 1856-60.

353

*Mel.: J.P.E. Hartmann 1860**Gådefuld er du, vor Gud*

- 1 Op dog, Zion! ser du ej
 sejrens palmestrø'de vej
 til Guds hus i Himmerig!
 Den er og beredt for dig.

- 2 Korset vel for øje står,
langs med svælget vejen går,
men hvor Herren har sin gang,
der er englevagt og sang.
- 3 Klippegrund gør foden fast,
frygten flyr for håb i hast,
troen står, hvor tvivlen faldt,
kærlighed forsøder alt.
- 4 Troens ord med sandheds Ånd
os ledsager hånd i hånd;
Åndens glød og Herrens røst
skænker os en evig trøst.
- 5 Paradisets vin og brød
styrker os i liv og død,
kæmpeskridt vi gør opad
til den hellige Guds stad.
- 6 Der er gammen, fred og ro,
der skal vi for evig bo,
gå, som under grønne lind,
til vor Herres glæde ind.
N.F.S. Grundtvig 1851 og 1856.

354

*Mel.: Befal du dine veje
Jeg ved, på hvem jeg bygger*

- 1 Igennem nat og trængsel
går sjælens valfartsgang
med stille håb og længsel,
med dyb forventnings sang.
Det gennem natten luer,
det lysner gennem sky –
til broder broder skuer
og kender ham på ny.
- 2 Vor nat det lys oplive,
som aldrig slukkes ud!
Ét sind os alle give
i trængsel trøstens Gud!
Ét hjerte kærligt lue
i hver korsdraggers bryst!
Én Gud, til hvem vi skue!
Én tro, ét håb, én trøst!
- 3 Én røst fra tusind munde!
Én ånd i tusinds røst!
Én fred, hvortil vi stunde!
Én frelsens, nådens kyst!
Én sorg, ét savn, én længsel!
Én Fader her og hist!
Én udgang af al trængsel!
Ét liv i Jesus Krist!

- 4 Så gå vi med hverandre
den store pilgrimsgang.
Til Golgata vi vandre
i ånd, med bøn og sang.
Fra kors fra grav vi stige
med salig lov og pris
til den opstandnes rige,
til frelsens Paradis.

*Rom 15,4-9; Ef 4,4-8
B.S. Ingemann 1843.*

355

Mel.: Guds godhed vil vi prise

- 1 Kom, brødre, lad os ile,
vor aften kommer nær!
Det farligt er at hvile
i denne ørken her.
Kom, lad os fatte mod
i Åndens kraft at vandre
til Himlen med hverandre,
så bliver enden god!
- 2 Det skal os ej fortryde
den trange vej at gå;
Gud vil os bistand yde
og trofast med os stå.
Frisk, brødre, frygter ej!
For verden ingen grue,
den lokke eller true,
hver gå kun frisk sin vej!
- 3 Kom, lad os trøstig vandre
vor korte valfartsgang
og styrke så hverandre
ved håb og bøn og sang!
Som gode børn vi må
på vejen ikke stride,
Guds engle ved vor side
som vore brødre gå.
- 4 De stærkere de svage
skal hjælpe frem; vi må
hinanden bære, drage,
i kærligt samfund gå.
Kun frejdigt frem! enhver
sig selv for intet agte
og kun derefter tragte,
at Gud ham alting er!
- 5 Det skal ej længe vare,
hold kun et lidet ud,
så skal vi hjemad fare
til Himlen, til vor Gud!
O hvilken salighed,
når vi med alle fromme
hjem til vor Fader komme

og få en evig fred!

*Gerhard Teerstegen 1738.
E.O. Schwartzkopf ? før 1753.*

356

Mel.: Th. Laub 1923

- 1 Det er så yndigt at følges ad,
hvor banet vejen er på det jævne,
og vejen går til gudsfredens stad
med al den herlighed, mund kan nævne.
I Davids-staden
er guld på gaden
kun overfladen ¹,
o Gud ske lov!
- 2 Det er så lifligt hos Gud at bo
med søskendhjerte i fælleshjemmet,
hvor himmelglæder som roser gro,
hvor hjertesorgen som synd er fremmed,
hvor kærligheden
har plantet Eden
med himmelfreden.
O Gud ske lov!
- 3 Ja, det er saligt at følges ad
med Jesus selv, i sit navn os givet,
til kærlighedens guldprude stad,
hvor Gud er lyset såvel som livet,
hvor troen hviler,
hvor håbet smiler,
kun evig iler
vort Gud ske lov!

¹ Åb 21,21

N.F.S. Grundtvig 1861.

357

*Mel.: Vor tro er den forvisning på
Hvad kan os komme til for nød*

- 1 Til klart Guds ansigt vi skal se
og ret hans hjerte kende,
Guds gerning hos os dyder tre
begynde og fuldende!
Med Kristus kom de ovenned,
og tro og håb og kærlighed
er navnet på de trende.
- 2 Vor tro er ej på, hvad som helst
man kristendom vil nævne,
men på ham, os har skabt og frelst
og fører på det jævne,
og så på alt, hvad sandheds Ånd
os leder til med kærlig hånd,
alt efter hjertets evne.

- 3 Vort håb er ej på drømme bygt,
i luften ej det svæver,
men hviler på Guds-ordet trygt
og på, hvad hjertet kræver:
at hvile sødt hos Gud i fred
og frydes ved hans herlighed,
det håb i sky os hæver.

- 4 Vor kærlighed ej blusser vild,
i røg sig ej indsvøber,
men brænder klar med lue mild
for ham, som dyrt os køber;
den lever af hans læbers ord,
opvokser til ham ved hans bord
og i hans dyd sig øver.

- 5 Om julen synger troen bedst
med engletoner søde,
og håbet har sin høje fest
i påskemorgenrøde,
og kærligheden, klar og mild,
den er vort hjertes pinse-ild,
når vore tunger gløde.

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1853.

Ordet

358

Mel.: Stralsund 1665

- 1 Så vældigt det mødte
os først i vor dåb,
det ord, der genfødte
til levende håb,
det ord om den morgen,
der underfuldt kom
og svarede sorgen:
"Se, graven er tom!"
- 2 Så venligt det lyder,
det kærligheds ord,
der broderligt byder
os plads ved sit bord,
hvor frit han os giver
sit legem og blod
og håbet opliver,
som selv han opstod.
- 3 Ja, døde skal høre
Guds levende ord;
hans Ånd vil dem røre,
så lydigt de tror.
Og lovsang vil stige
med tak fra de små,

som arv i Guds rige
med Jesus skal få.

*1 Pet 1,3-9
K.L. Aastrup 1962.*

359

Mel.: Heinrich Schütz 1628

- 1 Op, alle folk på denne jord,
Guds kærlighed at kende,
som råbes ud ved livets ord
til hele verdens ende,
at alle arme syndre må
kun komme hid og nåde få,
ja evigt liv og glæde!
- 2 Det ord, at Gud er mild og lod
sig ved sin Søn forsone,
det ord om Jesu død og blod,
det har så stærk en tone,
at det opvækker den igen,
som døde før i synden hen,
når han det ret modtager.
- 3 Det skinner ind i hjertets nat,
at det i sjælen dages,
og Jesus, den forborgne skat,
i troen favnetages;
da bliver vores vandring ny,
da vil og kan man synden fly
og følge Jesus efter.
- 4 Så lad, o hjertesøde Gud,
dit ord i kraft forkyndes
og dette milde himmelbud
i hele verden yndes,
at folk må se, hvor god du est,
og holde daglig frydefest
i Jesu rige nåde!

Hans Adolph Brorson 1739.

360

Mel.: Herre, jeg har handlet ilde

- 1 Jesus, se til os i nåde,
Herre ved Guds højre hånd!
Løs dog snart den store gåde,
at dit ord er liv og ånd!
Hos de få, som for dig græde,
vis, at du er selv til stede!
- 2 Ser vi til vort eget hjerte,
templet for din Ånd på jord,
fluks vi føle må med smerte,
dånet dér er livets ord,
dine løfter, skygger lige,
flagrer i de dødes rige.

- 3 Rører i vort hjertekammer
livet stundom sig endnu,
rører læben sig og stammer:
Jesus, i dit ord er du!
Skogrende os fjenden håner,
lyden dør, og læben blåner.
- 4 Se, dit ord er lagt i graven,
muret ind med kalk og sten,
trindt omkring i dødninghaven
smuldrer helgenfolkets ben;
vover seglet vi at bryde,
romerspyd os spidsen byde.
- 5 Derfor lad en engel dale,
alt som stråler fra en sol,
lægge vagten dybt i dvale,
gøre stenen til sin stol,
mens sig brat på lysets vinger
ordet fra sin grav udsvinger!
- 6 Ja, lad opstå fra de døde
ordets tugt og ordets trøst,
og lad hjertet i os gløde,
mens vi lytter til din røst!
Lad os, når du brødet bryder,
se, det er, som ordet lyder!

*N.F.S. Grundtvig 1834.
Bearbejdet 1943 og 1947.
Oprindelig del af
"Jesus, dødens overvinder"*

361

*Mel.: Aug. Winding før 1874
Ånden opgav enkesønnen*

- 1 Herrens røst var over vandet,
Herrens røst med ånd og liv,
Herrens røst, og intet andet,
var det store skaber-bliv;
deraf skinner sol og måne,
deraf sky og bølger blåne,
deraf blomstrer mark og eng.
- 2 Herrens røst var over støvet,
da han skabte mand af muld,
aldrig vorder overdøvet
efterklangen underfuld;
klart den toner fra vor tunge,
når som mennesker vi sjunge:
"I Guds billed skabtes vi."
- 3 Herrens røst er over vandet,
Herrens røst i dåbens ord,
Herrens røst, og intet andet,
igenføder liv på jord,
nytårslivet af Guds nåde,
kristenlivet, dåbens gåde,

salighedens visse pant.

4 Herrens røst er dulgt i bønnen
af vor Herres egen mund,
æsker barnlig nådelønnen
for hans dyd af hjertens grund,
for hans kærlighed til sine,
for hans kors og for hans pine,
for hans dybe ydmyghed.

5 Herrens røst er over bordet
i sin kraft og herlighed,
i sin fylde dér livsordet
som Guds manna drypper ned;
kærlighed og sandhed sammen
nydes dér med lyst og gammen
som Guds vin og Himlens brød.

N.F.S. Grundtvig 1860 og 1864.

362 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig Et trofast hjerte, Herre min*

- 1 Guds riges evangelium
er sødt som honningkage;
når det kun får i hjertet rum,
at man det ret kan smage,
da er det sjælens honningmad,
gør hjertet let og mæt og glad
og smukt i Jesu øjne.
- 2 Det søde ord er kommet af
Guds egen mund og hjerte,
det er et kys, som Gud os gav
mod al vor nød og smerte,
det er Guds eget hjertes kraft,
som bliver til en honningsaft
mod syndens byld og plage.
- 3 Er du i synden hårdt bespændt,
som du har her bedrevet,
her er en skrift fra Himlen sendt,
kom, læs hvad der står skrevet:
Så sandt Gud lever, vil han ej
til dine sukke sige nej,
men kærlig mod dig tage.
- 4 Tag dette ord kun i din mund,
og læg det på din smerte,
suk kun til Gud af hjertens grund,
så rører du hans hjerte;
gak lige til i Jesu navn,
hen ind i nådens søde favn,
Gud under dig det gerne.
- 5 Kom, sæt dig som en flittig bi
i ordets blomsterenge,
søg selv, hvad kraft der er udi,

bliv ved at suge længe,
så får du honning vist og sandt,
det blod, af Jesu vunder randt,
du kan i ordet finde.

6 Du tænker, var du selv kun god,
da ville du ej tvi'le,
men føler du i hjertets rod
de onde lysters pile,
da er dit hjerte snart forsagt,
fordi du selv har ingen magt
til synden bort at drive.

7 Og var din synd end nok så stor,
den har dog lidt at sige
mod kraften i Guds sande ord
og nådens stærke rige;
enhver, som tror, skal nåde få,
det være, hvo det være må
i alle verdens lande.

Ordsp 16,24

Hans Adolph Brorson 1739.

Bearbejdet 1888.

363 *Mel.: Hvo ikkun lader Herren råde*

- 1 Gud, lad dit ord i nåde lykkes
og vokse både dag og nat,
men kvæles og med rod oprykkes
hver plantning, du ej selv har sat!
Al Satans løgn og lærdom knus,
med Ånd og sandhed fyld dit hus!
- 2 Lad ingen falsk profet forville
os bort i nattens sure nød,
lad ingen lærdom vrang forspilde
vor trøst af Jesu dyre død!
Jag bort hver ulv i fåreham!
O hyrde god, vogt dine lam!
- 3 Opklar de tåger, som udspindes
af uforstand og mandevid;
dræb al den hovmod, som her findes,
gør vantro stum, som volder strid!
Driv hykleri til Helved bort,
alt sandt og godt lad vokse stort!
- 4 Guds ord er dyre for os vundet ¹
ved Guds trofaste vidners blod;
det var som tabt, men er genfundet,
vi har den skat og perle god,
for hvilken de gav alting hen,
Gud lad os vel forvare den!
- 5 O lad det gå i arv og eje
til vore børn i tusind led

og vise os de rette veje
at finde nåde, trøst og fred
og hjælpe alle ind til Gud,
så har det ført sin gerning ud!

¹ bevidnet

Matt 7,15-21
M.B. Landstad 1861.

364

Mel.: Hvo ikkun lader Herren råde

1 Dit ord, o Gud, som duggen kvæger
den svage sjæl med kraft og fred.
O lad i hvert et hjertebæger
din Himmels balsam dryppe ned!
Lad Jesu ager grønnes smukt!
Lad ordet bringe troens frugt!

2 Dit ord, o Gud, er sværd og flamme,
det gennemtrænger marv og ben.
Det véd at knuse, véd at ramme,
er hjertet end så hårdt som sten.
Lad alle føle ret dets magt,
at synden er det underlagt!

3 Dit ord, o Gud, er østens stjerne,
der fører os til Kristus hen.
Den vise vandrer følger gerne,
den blindes syn opklarer den.
Lad alle se den skinne frem
og finde nådens Betlehem!

Carl Bernhard Garve 1825.
C.J. Boye 1835.

365

Mel.: Pontoppidans salmebog 1740

1 Himlene, Herre, fortæller din ære,
mesteren prises af hvælvingen blå,
solen og månen og stjernernes hære
viser os, hvad dine hænder formå.

2 Men i dit hus, i din kirke på jorden,
der taler dage med dage om dig,
der sig forklarer din sol og din torden,
der på oplysning selv natten er rig.

3 Ej er i sandhed der ord eller tanke,
som i dit hus jo fik mæle og røst,
og alt så vide, som stjernerne vanke,
bringer på jord de oplysning og trøst.

4 Ordet med solen i skiftende tider
udgår som brudgom i morgenrød glans,
strålende frem ad sin bane det skrider,
krones som helten med aftenrød krans.

5 Så på sin bane din sol i det høje,
lyset i sandhed, omrejser vor jord,
intet i verden er skjult for dens øje,
aldrig udslettes dens strålende spor.

6 Ren som et guld er den lov, du har givet,
omvender sjæle, som agter derpå,
trofast dit vidnesbyrd fører til livet,
vismænd det gør af vankundige små.

Sl 19.
N.F.S. Grundtvig 1837.

366

Mel.: O store Gud, din kærlighed

1 Fra Himmelen hid til os ned
skal alt vort gode komme,
vi selv slet intet kan og ved
at gøre os til fromme;
på Herren må
vi håbet slå
og fast på ham da bygge;
hos ham ej er
omskiftelser
og ej forandrings skygge.

2 Han ved sit ord og Helligånd
til livet os genfødte,
at vi som planter af hans hånd
skal som en førstegrøde
med troens frugt
bepryde smukt
vort levned alle vegne;
så skal hans kraft
os give saft
og nåder på os tegne ¹.

3 Gid derfor vi med fyrighed
og hjertens andagt høre
Guds ord, som vi til fulde ved,
os salige kan gøre;
gid også med
betænksomhed
om Herrens ord vi tale
og ikke om
Guds helligdom
med løse læber prale!

4 Og om Guds ord vor synd og skyld
med straffen heftig rører
og trykker på den giftig byld,
som os vor død tilfører,
anklag ham ej,
tag ej på vej
med ufornuftig vrede,
i stedet må
vi kysse på

Guds mund og ham tilbede.

- 5 Gud, ved din Ånd os så bered,
at daglig vi aftvætter
vor onskabs overflødighed ²
og syndens fule pletter,
at hver kan se,
vi os beté ³
ny skabninger at være,
der for din stol
og ansigts sol
vil ses i Himlens ære.

¹ korstegningen for ansigt og bryst,
jfr. Åb 22,4

² overflod

³ vise

Jak 1,17-21
Thomas Kingo 1699.

367

Mel.: Erfurt 1524
Af dybsens nød, o Gud, til dig

- 1 Ak Gud, fra Himlen se herved,
dig over os forbarme!
Så få af dig at sige ved,
i trængsel er vi arme.
Dit ord man ej vil lade stå,
og troens lys fluks ud vil gå
hos alle folk på jorden.
- 2 De lærer idel tant og svig,
af egen kløgt udspundet,
thi hjertet ej enfoldelig
i Herrens ord er grundet.
Én vil det så, en anden så,
så mange veje går de på,
med sandheds skin de pranger.
- 3 Når Gud vil rykke op med rod
falsk hellighed og lære,
da siger de med trodsigt mod:
"Hvem vil mod os vel være?
Vi har jo magt i pen og mund,
vort ord skal gælde allen stund,
trods den, det vil forhindre!"
- 4 Dog Gud han siger: "Nu jeg vil
min kirke mig antage
og bøje øret nådig til
dens sørgesang og klage.
Lad fjenderne kun komme frem,
mit ord skal trøstigt møde dem
og fri min lille skare!"
- 5 Som sølvets ægthed prøves grant
ved ildens hede lue,

og, prøvet så, for vist og sandt
helt ædelt er at skue,
så prøves og ved kors Guds ord
og skinner da på mørken jord
i al sin glans og styrke.

- 6 Bevar dit ord, o fromme Gud,
fra uren lærdoms plage,
og lad dets stråler bryde ud
i disse onde dage!
Vi giver, Gud, os dig i vold:
Du er vort væрге og vort skjold,
for dig skal hovmod falde.

Sl 12

Martin Luther 1523. (Dansk 1528).

W.A. Wexels 1840.

368

Mel.: Heinrich Schütz 1628

- 1 Guds ord blev aldrig bundet,
end ikke i den nat,
da mørket havde vundet
sin største sejr og skat,
da Judas hjalp vor fjende
vor Herre selv at binde
i dødens urtegård.
- 2 Ja, selv da døden trængte
sig ind til hjerterod,
da han på korset hængte,
det farved med sit blod,
Guds ord var dog ej bundet,
det blev på tungen fundet
end lige stærkt og sødt.
- 3 Ej kirkeklokker kime
om julemorgen så,
som i den sidste time
det klang fra læber blå:
I dag, trods al vanære,
du sandelig skal være
med mig i Paradis!
- 4 O, hvor vil I da tænke,
I magter! hvor som helst,
at lægge det i lænke,
som har på korset frelst
og stod så op af døde
i påskemorgenrøde,
trods romersværd og -spyd!
- 5 Thi raser ej i blinde,
I mægtige på jord!
Ej mægter I at binde
den store konges ord.
Nej, for den Samson briste

må reb og seje kviste
som tråd og siv og strå ¹.

6 Thi skal på bånd og lænke
for tanke, tro og ord
en kristen aldrig tænke
med frygt og angst stor;
det har slet ingen fare,
at Gud jo vil bevare
den frihed, han har skabt.

7 Og hvad han selv i nåde
har talt til sjæletrøst,
på ingen mulig måde
kan fattes kraft og røst,
thi selv i Helved findes
ej lænken, hvormed bindes
kan hånd og mund på Gud.

8 Som Paulus i sin lænke ²
ved Satans stol ³ i Rom
vi sige skal og tænke,
med tak til Gud, derom:
Guds ord er ikke bundet,
men har i lænken fundet
sin bedste ledetråd.

¹ Dom 16,8-14

² 2 Tim 2,9

³ den kejserlige domstol

N.F.S. Grundtvig 1837.

369

Mel.: L.M. Lindeman 1863

Th. Laub 1917

1 Min mund og mit hjerte
de gjorde en pagt,
i fryd og i smerte
af al deres magt
hinanden at følge
og aldrig fordølge,
hvad i dem er levende lagt.

2 I hjerter og munde,
med ildtungen rød,
har han, som det kunne,
har Faderen sød
lagt bod for al vånde
med kærligheds ånde,
lagt ordet, som frelser fra død.

3 Thi frydes ved pagten
nu hjerte og mund
og mødes i takten
af sang allen stund
om evighedslivet,
som Gud os har givet,

og ordet, vor saligheds grund.

Rom 10,9-10

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1853.

370

Mel.: H. Matthison-Hansen 1860

Oluf Ring 1936

1 Trods længselens smerte,
sig ej i dit hjerte:
Hvem farer i afgrunden ned,
min frelser, den søde,
mig op fra de døde
at hente til fryd og til fred?

2 Det kønnere klinger:
Hvem vil dog på vinger
opfare til Himmerigs slot
til os at nedhente
den Herre, vi vente?
Det er for Guds-Ordet dog spot.

3 Vi ere, vi bleve,
vi røres, vi leve
i Kristus, Guds levende Ord.
Tag Ordet i munden,
og elsk det fra grunden!
Da hos dig i navnet ¹ han bor!

4 Ja, tro og bekende
til dages ende,
det er saliggørelsens vej;
på den lad os sjunge
med hjerte og tunge:
Vi har ham, vi slipper ham ej!

5 Han hjertet tiltaler,
han hjertet husvaler,
han svarer som Gud til sit navn;
når hjertet med varme
om navnet slår arme,
vor frelser vi tager i favn.

¹ frelser-navnet

Rom 10,6-10.

N.F.S. Grundtvig 1836 og 1864.

371

Mel.: J.B. König 1738

Herre, jeg har handlet ilde

1 Dybe, stille,
stærke, milde
guddomsord fra himmelhavn!
Blidt de kalde
hjerter alle
i den gode hyrdes navn,
vidner om, hvad os er givet:
Jesus er vor vej til livet.

2 Frelser kære!
Tak dig være
for din nåde mod vor jord!
Tiden rinder,
verden svinder,
evig dog består dit ord.
Med dit ord din nåde varer,
er vort værn mod alle farer.

3 Drag de mange
sjæle bange
til dig ved din Helligånd!
Alle vegne
døden segne
for din stærke frelserhånd!
Før os an på livets veje!
Før os ind til livets eje!
Theodor Wilhelm Oldenburg 1840.

372 *Mel.: Oluf Ring 1938*

1 Klokken slår,
tiden går,
troen på ordet sin prøve står;
er det faldet i hjertemuld,
overstår det vel vinterkuld,
bærer sin evighedsfrugt.

2 Klokken slår,
tiden går,
håbet Guds børn dog fejl ej slår,
det har vinger af engleart,
flyver til Himmels med bønnens fart,
kommer tilbage med svar.

3 Klokken slår,
tiden går,
kærligheden ej tæller år,
den kan gøre det gamle ungt,
gøre let det, der synes så tungt,
vand den omskaber til vin.

4 Klokken slår,
tiden går,
ene Guds nåde urokket står,
den os fører så trygkelig frem,
bygger os hisset og her et hjem,
fyldt med den sejrige fred.

5 Klokken slår,
tiden går,
aldrig udrinder evigheds år,
aldrig afblomstrer Guds Paradis,
aldrig forstummer hans nådes pris.
Amen! Halleluja! Tak!

C.J. Brandt 1870 og 1885.

373 *Mel.: Vor Gud han er så fast en borg*

1 Guds ord det er vort arvegods,
det skal vort afkoms være;
Gud, giv os i vor grav den ros,
vi holdt det højt i ære!
Det er vor hjælp i nød,
vor trøst i liv og død;
o Gud! ihvor det går,
lad dog, mens verden står,
det i vor æt nedarves!

N.F.S. Grundtvig 1817.

GUDSTJENESTEN

Gudstjenestesalmer

374 *Mel.: C.E.F. Weyse 1826*

1 Den signede dag med fryd vi ser
af havet til os opkomme;
den lyse på himlen mer og mer,
os alle til lyst og fromme!
Det kendes på os, som lysets børn,
at natten hun er nu omme!

2 Den signede stund, den midnatstid,
vor Herre han lod sig føde,
da klared det op i østerlid
til dejligste morgenrøde,
da lyset oprandt, som jordens bold
skal lysne udi og gløde.

3 Om levende blev hvert træ i skov,
og var så hvert blad en tunge,
de kunne dog ej Guds nådes lov
med værdelig røst udsjunge;
thi evig nu skinner livets lys
for gamle og så for unge.

4 Thi takke vi Gud, vor Fader god,
som lærken i morgenrøde,
for dagen, han os oprinde lod,
for livet, han gav af døde;
den signede dag i Jesu navn
os alle vort liv forsøde!

5 Nu sagtelig skrid, vor højtidsdag,
med stråler i krans om tinde!
Hver time til Herrens velbehag
som bække i eng henrinde,

til frydelig sig til sidst de sno
op under de grønne linde!

6 Som guld er den årle morgenstund,
når dagen opstår af døde,
dog kysser os og med guld i mund
den lifflige aftenrøde,
så tindre end må det matte blik,
de blegnede kinder gløde.

7 Så rejse vi til vort fædreland,
der ligger ej dag i dvale,
der stander en borg så prud og grand,
med gammen i gyldne sale;
så frydelig der, til evig tid,
med venner i lys vi tale.

*Nordisk dagvise 14. Årh.
Dansk (1569).*

*N.F.S. Grundtvig 1826 og 1846.
Jfr. "Gud Fader og Søn og Helligånd"
og "Som aldrig så lang er nogen dag"*

375 *Mel.: M. Vulpius 1609 / Th. Laub 1896*

- 1 Denne er dagen, som Herren har gjort,
den skal hans tjenere fryde.
Op han i dag lukked Himmerigs port,
så skal hver søndag det lyde;
thi i dens hellige timer
herlig af graven opstod Guds Ord,
nådig fra Himlen Guds Ånd nedfór.
Ved I nu, hvorfor det kimer?
- 2 Frels da nu, Herre, giv lykke og held!
Værket i dag er dit eget!
Lad millioner dig takke i kvæld,
for du dem har vederkvæget!
Ja, lad dem prise med glæde
Ånden, som taler og trøster frit,
folket velsigner i navnet dit,
viser, din fred er til stede!
- 3 Herre, vor Gud, ja besøg os i glans,
hvor i din kirke vi mødes!
Tungerne binde dig krans over krans,
alt som vort hjerte oplødes!
Højtiden vokse med dagen!
Påske og pinse udsprang af jul,
så lad og glæden af tro i skjul
spørge forgæves om magen!
- 4 Ja, lad så virke dit bad og dit bord
med de indviede tunger,
at det kan høres, din Ånd og dit Ord
er det, som taler og sjunger!
Lad os det føle og smage:

Ånden er bedre end kød og blod,
Herren er liflig og ejegod,
kristne har kronede dage!

*Sl 118,24-29
N.F.S. Grundtvig 1837.*

376

Mel.: Herre Jesus, vi er her

- 1 Lover Herren! han er nær,
når vi sjunge, når vi bede;
samles i hans navn vi her,
er han midt blandt os til stede.
Pris ham, gamle, pris ham, unge!
Pris hans navn, hver barnetunge!
- 2 Herre, vær os evig nær!
Vær os nær, når sol oprinder,
og når sol og stjerneskær
i den dybe nat forsvinder!
Lad din Ånd ej fra os vige,
til vi ser dig i dit rige!

B.S. Ingemann 1822.

377

Mel.: Herre Jesus, vi er her

- 1 Søndag er vor Herres dag,
ikke dog, som dårer mene,
som om salighedens sag
var den ugedags alene,
men gudsløset og gudslivet
Herren os på den har givet.
- 2 På en søndag Himlens Gud
verdensskabelsen begyndte,
bød og sagde: Lys! spring ud!
Som et lyn det frem sig skyndte,
så der blev, selv midt i ørke,
skel imellem lys og mørke.
- 3 På en søndag englehånd
vælted bort den sten i haven,
hvor, i døds og mørkes bånd,
lys og liv var lagt i graven,
men stod herlig op af døde
i en søndags morgenrøde.
- 4 På en søndag Gud sin Ånd
sendte med de luetunger,
som, trods alle tungebånd,
lydt udråber, favrt udsjunger
nåden, som al nød opvejer,
lysets kamp og livets sejr.
- 5 Vær velkommen, Herrens dag,
med de store fortidsminder!
I dig finder velbehag

alle kristne mænd og kvinder,
og Guds Ånd tar helst til orde
på den dag, som Herren gjorde.
N.F.S. Grundtvig 1837 og 1853.

378 *Mel.: Herre, jeg har handlet ilde*

- 1 Søndag morgen fra de døde
Jesus sejrrig opstod!
Hver en søndags morgenrøde
bringer nu for døden bod,
kalder underfuldt tilbage
alle Herrens levedage.
- 2 Tusindtunget Herrens tale
da genfødes vidt om land:
Vågn nu op af søvn og dvale,
øre hvert, som høre kan!
Stander, sjæle, op af døde,
hilser påskemorgenrøde!
- 3 Hver en søndag døden gyser,
mørket skælver under jord,
for med glans da Kristus lyser,
kæmperøst har livets ord;
sejrsalig de bekrige
dødens drot og mørkets rige.
N.F.S. Grundtvig 1837.

379 *Mel.: Jesus er mit liv i live*

- 1 Nu står sjælen op af døde,
for os lyser Kristus nu,
daglig kan vi Herren møde,
kommende hans røst i hu,
og når klokken ringer sammen,
dybt vi føler da med gammen:
Jesus er, hvor to og tre
tro, hvad kun Guds engle se.
- 2 Sejr! Glæde over glæde!
Nu et lys for mig opgår:
Jesus! du var selv til stede,
nu jeg ved det, hvor og når:
hånd du på mit hoved lagde,
grant jeg ved nu, hvad du sagde,
hvor jeg døbt med dit ord,
hvor du bød mig til dit bord.
- 3 Jesus! Ja, nu har jeg vundet,
du er min, og jeg er din.
Nu jeg har din bolig fundet
mellem os så favr og fin.
Du er med os alle dage,
når vi dig på ordet tage,
som det lever, død til trods,

som det lyder, sagt til os.
*N.F.S. Grundtvig 1836.
Bearbejdet 1947.*

380 *Mel.: C.E.F. Weyse 1837*

- 1 Nu ringer alle klokker mod sky;
det kimer i fjerne riger.
Hver søndag morgen højt på ny
stor glæde mod Himlen stiger.
- 2 Det toner med lov og pris og bøn
fra jord mod Paradihsaven;
det var en søndag morgen skøn,
vor frelser stod op af graven.
- 3 For os han i gravens dyb steg ned,
han gik til de dødes rige.
Til livet med stor herlighed
han ville for os opstige.
- 4 Al verdens glæde begravet lå;
nu frydes vi alle dage:
Den glæde, søndagssolen så,
den har i verden ej mage.
- 5 Der sad en engel på gravens sten
blandt liljer i urtehaven;
han peged med sin palmegren,
hvor Jesus stod op af graven.
- 6 Og der blev glæde på jorderig,
lig glæden i engles Himmel:
Livskongen løfter op med sig
til livet sin børnevrimmel.
- 7 Guds børn skal holde med engle bøn
med jubel i Paradihsaven:
Det var en søndag morgen skøn,
vor frelser stod op af graven.

B.S. Ingemann 1837.

381 *Mel.: Chr. Barnekow 1857 Knud Jeppesen 1951 Axel Madsen 1962*

- 1 Op til Guds hus vi gå
og banke dristig på:
Luk op, det er vor bøn,
vi leder om Guds Søn.
- 2 Som lynild farer brat,
os døren er opladt,
i dåb med Ånd og vand,
her står vor frelsermand.
- 3 Vor sjæl er døv og stum

- for evangelium,
men høres vil Guds ord
og føres trindt på jord.
- 4 Guds ord til sjæl og krop
det siger selv: Luk op!
Afsiger løggen du,
og tror Guds sandhed nu?
- 5 Det er hans Effata ¹,
og tungen svarer ja!
Guds røst, som almagts hånd,
os skar for tungebånd.
- 6 Så lærer os Guds Søn
sin egen barnebøn,
indånder i vort bryst
sin egen barnerøst.
- 7 Guds Søn med faderfavn
os giver børnenavn,
Gud siger om vor bøn:
Den kommer fra min Søn.
- 8 Guds Ånd vi har i pant,
så er det vist og sandt,
vi er Guds børneflok,
han har til alle nok.
- 9 Fuldt op vor Fader huld
har af det røde guld:
Af hjertenskærlighed,
med fryd, med liv og fred.
- 10 I Jesu Kristi navn
han tager os i favn
og kysser i os ind
et himmelsk barnesind.
- 11 Thi synger vi i kor
med engle: Fred på jord!
Gud Fader nat og dag
i os har velbehag!
- ¹ Mark 7,34
- N.F.S. Grundtvig 1856.*
- 2 De dage og nætter henskride,
og sjælen kun læskes med gråd,
med sorrig jeg hænder må vride,
jeg ved ikke frelse, ej råd.
Ak, når vil dog Gud sig forbarme?
Ak, når må jeg usle og arme
indgange for Herren at stå?
- 3 Jeg er udi hjertet så bange,
de afgrunde ligger så nær,
og på deres rand må jeg gange,
det er kun en jammerlig færd;
jeg svimler, mig rædsel nedknuger,
mig afgrunden visselig sluger,
o Herre! o hør mine skrig!
- 4 Du er jo min saligheds klippe,
på dig har jeg bygget mit hus,
ak, vil du mig glemme og glippe,
da synker det fluks udi grus;
alt bryder de bølger og vover,
og medens du tøver og sover,
de lukker sig over min sjæl.
- 5 Når andre til kirke mon gange,
da sidder jeg her udi vrå,
de kvæder så liflige sange,
men jeg må ej høre derpå;
min sang er at sukke og klage,
så skrider de hellige dage
for mig, som de søgne, i kval.
- 6 Dog, hvi vil, min sjæl, du forsage?
Hvi bøjes, hvi bruser du så?
Lad skride de nætter og dage,
og bi på din Gud, som du må!
Engang skal den morgen oprinde,
da frelst du så glad udi sinde
skal takke og love din Gud.
- 7 Hans lys og hans sandhed skal føre
mig op til hans tempel i fred,
der ordet mit hjerte skal røre,
og glemme jeg skal, hvad jeg led;
ja, selv skal jeg røre min tunge
til salmer for Herren at sjunge
til lov og til pris for min Gud.

Sl 42 og 43

N.F.S. Grundtvig 1811.

382

Mel.: Oluf Ring 1932

- 1 Som tørstige hjort monne skrige
alt efter det rindende væld,
så monne og efter dig hige,
o Herre, min tørstige sjæl;
thi du er den levende kilde,
og drikke så gerne jeg ville
for aldrig at tørste igen.

383

Mel.: L.M. Lindeman 1840

J.A. Gether 1860

Otto Mortensen 1983

- 1 Hyggelig, rolig,
Gud, er din bolig,
inderlig skøn.

O, hvor mit hjerte
længes med smerte,
sukker i løn
efter at gæste din helligdom prud,
efter at bo hos den levende Gud!

2 Godhedens kilde!
Årle og silde
gæstmild er du.
Ved dine sale
spurv møder svale,
kom det i hu!
Som ved dit alter den kvidrende fugl
und i dit tempel din tjener et skjul!

3 Hos dig at bygge,
højeste lykke
kaldes med ret;
dér lyster tunge
altid at sjunge,
vorder ej træt,
til ikke lægger og tager ej fra
glædens det evige halleluja.

4 Alt dog hernede
lykkelig hedde
skal, hvo dig tror:
I Himmerige
tør han indkige
frit på dit ord,
ja, i hans hjerte fra tårernes dal
trappe du bygger til Himmerigs sal.

5 Lykkes og trives,
styrkes, oplives
skal dine små,
vokse i kræfter,
stige derefter,
højeloft nå,
Himle, hvor øjet, som græder ej mer,
gudernes Gud i sin herlighed ser.

6 Tusinde døgne,
verdslige, søgne,
gyldne for kød,
kan de vel ligne
én dag af dine,
som vi dem nød,
når under sang, med dit vingede ord,
sjælen af by over stjernerne fór?

7 Ej vil jeg bytte,
Gud, i din hytte
tiggerens plads
bort for det sæde,
stolte betræde

højt i palads.
Godt ikke fattes, hvem du haver kær,
lavt er ej bænket, hvem Gud sidder nær.

SI 84

N.F.S. Grundtvig 1836.

384

Mel.: Walter Bjerborg 1961

- 1 Som vintergrene
i afmagt rækker
mod dagens rum –
ber vi om glæde
og lys fra Guds
evangelium.
- 2 Som grene kroget
dybt i vort eget
i faldets kår –
ber vi om frihed:
at Guds forløsning
vort hjerte når.
- 3 Vort vintræ ser vi
bag frost og øde
i vintrens egn –
med nådens sommer,
med evigt liv under
korsets tegn.
- 4 Kun Kristus løser
fra død til liv med
sit almagtsord –
så tro og lovsang
i hårde hjerter
af dåben gror.
- 5 Som brød og vin han
sig selv os rækker
hver nadverstund –
og gir os glæde
fra Himmeriget
som livets grund.
- 6 Som vintræsgrene
til Kristus bundet,
af Kristus brugt –
skal vi i hverdagens
nærkamp bære
Guds nådes frugt.

Jørgen Michaelsen 1973.

385

Mel.: Erik Haumann 1982
Et trofast hjerte, Herre min

- 1 Vi kommer, Herre, til dig ind
fra dagligdagens pligter,
med splittede og bange sind

- vi ved, hvor tit vi svigter.
Vi drages, ængstes – tvivler, tror,
og tøver ved det smertespor,
vi ser i dine hænder.
- 2 Du gik bestandig blandt de små,
afmægtige og svage,
som dem, vi ikke agter på
i nutids bitre dage.
Du modtar os, endskønt du ved
om trodsig selvretfærdighed,
med dine åbne hænder.
- 3 Du nægter os den onde fred,
vi modløst higer efter,
en kredsende urørlighed,
der lammer vore kræfter.
Forladelsen ved korsets blod
er aldrig bad i glemslens flod,
men dåb af nære hænder.
- 4 Vi ser i dine naglegab
den fred, du ene agter:
Befrielsen til fællesskab
med dem, der intet magter.
Du bryder trygheds velbehag
og åbner sindets spirelag
med dine strenge hænder.
- 5 Hvor skyldens torneskove gror,
som vildsomt krat sig breder,
får vi dog kraft fra dine ord
at rydde voksesteder,
så smertens sorte asketræ
må briste som en knop i læ
til blomst i dine hænder!
Lisbeth Smedegaard Andersen 1982.

386 *Mel.: Som tørstige hjort monne skrige Nu glæd dig i Herren, mit hjerte*

- 1 Den mægtige finder vi ikke,
den mægtige Gud finder os,
der famler og fægter i mørket
og lukker os inde i trods.
Han hører de bange, der beder,
han søger de blinde, der leder,
og tager os ind i sin favn.
- 2 Guds Himmerig åbner vi ikke,
men Gud åbner riget for os.
Han kalder os ind til sin glæde,
han kalder os ud af vor trods.
Hans Ord kan gå gennem en sprække,
den hårdeste skal kan det flække,
så frøet kan spire og gro.

- 3 Guds lovsange synger vi ikke,
men sangene synger i os,
når glæden slår ind i vort hjerte
og smelter vort mismod og trods.
Da ser vi med undrende øjne
vor tvivl blive afklædt som løgne
og sandheden lyse af liv.
Holger Lissner 1989 og 1996.

387 *Mel.: 15. årh. / Weisse 1531*

- 1 Dig ske al ære, Herre Krist,
velsignet er den dag for vist!
Vi lover dig nu og til evig tid:
Hellig, hellig, hellig i det højeste!
- 2 Dig priser alle engles kor
og Himlens hær med glæde stor.
Dig priser Kerubim og Serafim:
Hellig, hellig, hellig i det højeste!
- 3 Dit folk, o Kristus, lover dig,
din brud af hjertet glæder sig
for al din nåde og barmhjertighed:
Hellig, hellig, hellig i det højeste!
*Middelalderlig latinsk Sanctus-trope.
Dansk 1528.
Harald Vilstrup 1961.*

388 *Mel.: Görlitz 1648*

- 1 O Herre Krist! dig til os vend,
din Helligånd ned til os send,
med kraft og nåde os reger,
og sandheds vej os alle lær!
- 2 Oplad vor mund, din lov udbred,
til andagt hjertet vel bered,
forøg vor tro, klar vor forstand,
at vi dit navn ret kende kan!
- 3 Indtil vi synger med Guds hær:
Du hellig, hellig, hellig er!
og skuer så dit åsyn blid
i Himlens lys til evig tid.
- 4 Tak ske Gud Fader, Søn og Ånd,
ét i fuldkommenhedens bånd:
Den hellige Treenighed
ske lov og pris i evighed!
*Str. 1-3: Wilhelm 2.
af Sachsen-Weimar (?) 1648.
Str. 4: Tysk 1651.
B.C. Ægidius 1717.
Bearbejdet 1850.*

389

Mel.: J.R. Ahle 1664

- 1 Herre Jesus, vi er her
i dit hus dit ord at høre;
vær du selv i Ånden nær,
dan vort hjerte og vort øre,
at vi må i sjæl og sinde
lukke dig og Himlen inde!
- 2 Vor forstand i mørkets bånd
kan jo ikke sandhed kende,
uden din den gode Ånd
vil sit lys i os optænde;
godt at tænke, tale, gøre,
dertil må din Ånd os føre.
- 3 O du herlighedens glans,
lys af lys, Guds hjertes tale,
træng dig gennem sind og sans,
væk os af al tungheds dvale!
Bøn og sang lad liflig klinge,
ordet frugt mangfoldig bringe!
*Tobias Clausnitzer 1663. Dansk 1740.
N.F.S. Grundtvig 1837.
B.S. Ingemann 1854.
Bearbejdet 1947.*

390

Mel.: Nu velan, vær frisk til mode

- 1 Herre Jesus, kom at røre
mig, ved din den gode Ånd
åbn mit tunghørig øre,
tag mit hjerte i din hånd,
følg mig, før mig, hvor jeg går,
at i lydighed jeg står,
til din villie at gøre
og dit ord med fryd at høre!
- 2 Under dine hænders skygge
og udi din kirkes bo
lad mig altid hos dig bygge,
styrk mig, hold mig i din tro,
hug hver syndig tanke ned,
som til synd og sikkerhed
vil med ondskab mig forlede,
hug den af, det vil jeg bede!
- 3 Du al verdens lyst og glæde,
du al jordens salighed,
bliv dog hos mig, bliv til stede,
og min sjæl for dig bered!
End i dødens sidste stund
rør mit hjerte, ånd og mund,
styrk min tro, lad min elende

sluttes med en salig ende!

*Es 49,1-6**Thomas Kingo 1699.**Bearbejdet 1844 og 1850.*

391

Mel.: Joachim Neander 1680

- 1 Gud er her til stede!
Kom og lad os knæle
og med andagt for ham dvæle!
Gud er i vor midte!
Alt i os må tie
for hans røst at oppebie.
For hans magt,
lys og pragt
sønderknuste alle
må til fode falde.
- 2 Gud er her til stede!
Og keruber høje
for hans åsyn dybt sig bøje.
Hellig! Hellig! synger
alle himmelhære
og ham yder lov og ære.
Tør vel vi
stemme i
og vort offer bringe?
Hjælp, o Gud, os ringe!
- 3 Vi forsager villigt
verdens falske glæde
– hjælp os den at undertræde!
Lad vor sjæl og legem,
viljen, hele livet
dig til ære være givet;
at kun du
er fra nu
den, vi alle dage
stræber at behage!
- 4 Luft, som alt opfylder,
lys, hvori vi svæver,
liv, som alt igennembæver,
salighedens afgrund,
hav foruden bunde,
dybt i dig jeg går til grunde;
jeg i dig,
du i mig,
lad mig helt forsvinde,
dig kun se og finde!
- 5 Sol, som inderst luer,
skønne hjerteflamme,
lad mig ret dit lys annamme,
at, som blomsten vender
sig mod lysets egne,

dig jeg finder alle vegne;
 lad mig så
 stille stå
 og mit indre lade
 i dit lysvæld bade.

- 6 Lad mig, helt enfoldig,
 fra det lave skilles,
 al min trang i nåden stilles,
 salv mig sjælens øje
 til din guddomsenhed
 klart at se i hjertets renhed,
 at af by
 over sky,
 højt som ørne svæver,
 det mod dig sig hæver!
- 7 Gør min ånd på jorden,
 Herre, til din bolig,
 gør den venlig, blid og rolig,
 klar mig op og giv mig,
 o du evig nære,
 dig at elske og at ære,
 hvor jeg går,
 sidder, står,
 have dig for øje
 og for dig mig bøje!

*Gerhard Tersteegen 1729.
 Harald Vilstrup 1934.*

392

Mel.: J.P. Dykes 1861

- 1 Hellig, hellig, hellig! Herre Gud almægtig!
 Årle lad ved morgen vor lovsang hæve sig:
 Hellig, hellig, hellig, nådefuld og mægtig,
 Gud i det høje! Ære være dig!
- 2 Hellig, hellig, hellig! Se, omkring din trone
 knæler alle helgen med lov og jubel ned!
 Hør, serafers lovsang har den samme tone:
 Gud, du er Gud i tid og evighed!
- 3 Hellig, hellig, hellig! Lyset er dit rige,
 syndigt øje blændes af al din herlighed;
 ene du er hellig, ingen er din lige
 ingen som du i magt og herlighed
- 4 Hellig, hellig, hellig! Herre Gud almægtig!
 Hav og jord og himmel i pris forene sig!
 Hellig, hellig, hellig, nådefuld og mægtig,
 Gud i det høje! Ære være dig!

*Es 6,3
 Reginald Heber før 1826.
 Chr. Ludwigs 1911.*

393

Mel.: Hvad kan os komme til for nød

- 1 Sin menighed har Kristus kær;
 han kommer, når den beder.
 Hvor to og tre forsamlet er,
 han hilser: Fred med eder!
 Hans under midt iblandt dem sker,
 den halte går, den blinde ser,
 til Himlen han dem leder.
- 2 Ad kirkeport med hellig Ånd
 han drager ind med glæde.
 Med kraftens ord ved døbefont
 velsigner han de spæde.
 De små han tager selv i favn,
 og gir dem børneret og -navn,
 og lover dem sin glæde.
- 3 Han kommer til sit alterbord;
 han bøjer selv sit øre
 til syndesuk og angersord;
 og synderen får høre
 hans vældes bud: Stat op og gå!
 Hvad jordens konger ej formå,
 kan Jesus Kristus gøre!

*C.J. Boye 1835.
 Bearbejdet 1850.*

394

*Mel.: Fra Himlen højt kom
 budskab her*

O, Herre Krist! dig til os vend

- 1 Velsignelse, al jordens tarv,
 velsignelse er kristnes arv,
 velsignelsen af Himlens Gud
 er vinen i hans gæstebud.
- 2 Velsignelsen, af Gud tilsagt,
 var perlen i den gamle pagt,
 men kun med "Sæden" ¹ som Guds Ord
 velsignelsen slog rod i jord.
- 3 Velsignelsen som dug og regn
 nu falder i hver himmelegn,
 Guds menighed tilbudt, tillagt,
 med pagten ny, med dåbens pagt.
- 4 Velsignelsen i Herrens stad
 gør dåben til et åndebad,
 gør nadveren ved Herrens bord
 til hjertets Himmerig på jord.
- 5 For Guds velsignelse opstig,
 taksigelse, til Himmerig!
 Velsignelsen da strømmer ned

i skybrud til Guds menighed.

- ¹ Abrahams sæd, efterkommer,
dvs. Kristus.
N.F.S. Grundtvig 1862 og 1864.

395

Mel.: J.P.E. Hartmann 1864
Herre, hvor skal vi gå hen

- 1 Fred til bod for bittert savn
Gud os gav i Jesu navn,
fred os købte med sit blod,
fred os Jesus efterlod.
Kristendom er i en sum
fredens evangelium.
- 2 Fred er kirkens velkomstord
og farvel på denne jord;
i vor dåb det til os lød,
skal genlyde i vor død:
Fred med eder! Herrens fred,
nu og i al evighed!
N.F.S. Grundtvig 1843 og 1845.

396

Mel.: Nu velan, vær frisk til mode

- 1 Tak for al din fødsels glæde,
tak, o Jesus, for dit ord,
tak for dåbens hellig væde,
tak for nåden ved dit bord,
tak for dødens bitre ve,
tak for din opstandelse,
tak for Himlen, du har inde,
der skal jeg dig se og finde!
Thomas Kingo 1689. Bearbejdet 1845.
Oprindelig del af
"Som den gyldne sol frembryder"

397

Mel.: Helligånd, de frommes glæde
Nu velan, vær frisk til mode

- 1 Fader! Tak for liv og ånde,
tak for hver en glædens stund,
tak for trøst mod gru og vånde,
livets ord af Jesu mund!
Tak for dagligt brød på jord!
Tak for nåden ved dit bord!
Did i Jesu navn at stævne
giv os vilje, giv os evne!
Peter Christian Kierkegaard 1872.

398

Mel.: Forsamlingsmelodi (1867)

- 1 Brødre og søstre! Vi skilles nu ad,
far nu med Jesus fornøjet og glad,
hver sine lovlige veje!

- 2 Gem nu Guds ord udi hjerte og sind,
luk ikke Satan, ej verden derind,
Jesus lad hjerterne eje!

- 3 Amen, ja amen skal være vor sang,
det vil vi sjunge med frydefuld klang
alle Guds børn tilsammen.

- 4 Lammet, Guds-Lammet, dets vunder og sår
æren og prisen i evighed får.
Amen! Halleluja! Amen!

Str. 1-2: Peder Sørensen 1852.

Str. 3-4: Friderich Boye 1750.

Bearbejdet 1866.

399

Mel.: Nu velan, vær frisk til mode
Vaj nu, Dannebrog, på voven
Tag det sorte kors fra graven

- 1 Lov og tak og evig ære
ofrer vi dig, Herre sød,
Jesus Krist, Guds Søn den kære,
for dit liv og for din død!
Tak for hver en julekvæld,
som har åbnet glædens væld!
Tak for hver en påskemorgen,
som har slukket hjertesorgen!

- 2 Himmelfarne! evig ære
ofres dig i englekor,
for du vil i Ånden være
med de små på denne jord:
Tak for hver en pinsedag,
dejlig i dit vennelag,
som har over jorden strålet,
med din røst på modersmålet!

- 3 Lov og tak og evig ære
for din røst, som i vor dåb,
kalder os Guds børn de kære,
skænker herlighedens håb,
for din røst med nådens ord
til os over Himlens bord,
som os byder gang og sæde
evig i vor Herres glæde!

N.F.S. Grundtvig 1843.

400

Mel.: Op, min sjæl, thi sol er oppe

- 1 Herre Kristus! Dig til ære
slutter vi vort kirkeår.
Trøstig kan vor afsked være,
advent kommer, mens det går.
Ordet vil sin røst udsende,
Ånden vil sit orgel slå,
troens alterlys vil brænde,
indtil jorden skal forgå.

- 2 Tak, fordi du var til stede,
kirkedrot og kirkegæst!
Tak for julebud og -glæde,
tak for dåb og nadverfest!
Tak og for langfredagsorgen,
påsken tog vor hjerteve!
Himmelfart og pinsemorgen
lod du os til glæde se.
- 3 Tak for kirkevej og -hvile
og for bønnens himmelgang,
for de brudte syndens pile
og for håbets salmesang!
Tak, at du lod hjertet såre
ved det skarpe ordets sværd!
Tak for hver aftørret tåre!
Verdens trøst er intet værd.
- 4 Herre Kristus! hør os bede:
Styrk fremdeles ved dit ord
alle dem, du lod berede
dåbens bad og nadverbord!
For os alle året bære
troens høst af kraft og fred!
Lad hver dag og time være
levet for din evighed!

C.J. Boye 1840.

Bibelske salmer og lovsange til kirkeårets gudstjenester

Advent

401

Mel.: Axel Madsen

SI 85.

*Omkvæd: Jeg fryder mig over Herren, min sjæl
jubler over min Gud (Es 61,10)*

- I Du var nådig mod / dit land, Herre,
og vendte / Jakobs skæbne.
II Du tilgav dit / folks skyld
og skjulte al / le dets synder.
- I Du gjorde ende på / din vrede
og vendte om fra din glø/dende harme.
II Vend tilbage, vor frel/ses Gud!
Stands din / vrede mod os!

Omkvæd

Omkvæd

- I Vil du være vred på os for / evigt,
skal din vrede vare i / slægt efter slægt?
II Vil du aldrig give os liv / igen,

så dit folk kan glæde / sig over dig?

- I Lad os se din god/hed, Herre,
og giv / os din frelse!
Omkvæd
- II Nu vil jeg høre, hvad / Gud siger,
Herren / taler jo fred
II til sit folk, til si/ne fromme,
de må ikke vende / sig til dårskab.
I Hans frelse er dem nær, der fryg/ter ham,
og herligheden skal / bo i vort land.
Omkvæd
- II Troskab og sand/hed mødes,
retfærdighed og fred kys/ser hinanden.
I Sandhed spirer frem / af jorden,
retfærdighed ser / ned fra himlen.
Omkvæd
- II Ja, Herren gi/ver lykke,
og vort land gi/ver sin afgrøde.
I Retfærdighed går for/an ham,
og fred føl/ger i hans spor.
Omkvæd
- II Ære være Faderen / og Sønnen
og / Helligånden
I som i begyndelsen, så nu / og altid
og i al e/vighed. Amen.
Omkvæd

402

Mel.: Leif Martinussen

SI 24, 7-10.

*Omkvæd: Hosianna. Kristus, ærens konge,
drager ind i Jerusalem.*

- I Løft jeres hoveder, I porte, løft jer,
I ældgam/le døre,
så ærens konge / kan drage ind.
II Hvem er æ/rens konge?
Det er Herren, stærk og vældig, Herren
/ vældig i krig.
Omkvæd
- I Løft jeres hoveder, I porte, løft jer,
I ældgam/le døre,
så ærens konge kan drage ind.
II Hvem er han, æ/rens konge?
Hærskarers Herre, han er / ærens konge!
Omkvæd
- I Ære være Faderen / og Sønnen
og / Helligånden
II som i begyndelsen, så nu / og altid
og i al e/vighed. Amen.
Omkvæd

Juletiden

Omkvæd

403

Mel.: Ulrich Teuber

SI 98, 1-3a.

Omkvæd: Den vide jord har skuet Guds frelse.
Råb af fryd for Herren, al jorden: Halleluja.
(v 3b-4)

- I [Syng en] ny / sang for Herren,
for han har / udført undere;
II hans højre hånd og / hellige arm
har / skaffet ham sejr. Omkvæd
- I Herren har / kundgjort sin frelse,
for folkenes øjne har han åbenbaret
sin / retfærdighed. Omkvæd
- II Han har husket / på sin godhed
og sin trofasthed / mod Israels hus. Omkvæd
- I [Ære] være Fa/deren og Sønnen
og / Helligånden,
II [som i] begyndelsen, så / nu og altid
og i al e/vighed. Amen. Omkvæd

**Nytår, Helligtrekonger
og Mariae Bebudelse**

404

Mel.: Axel Madsen

SI 89, 4-5. 16-19.

Omkvæd: Om Herrens store godhed vil jeg evigt
syng,
i slægt efter slægt skal min mund forkynde din
trofasthed. Halleluja, halleluja. (v. 2)

- I [“Jeg har] sluttet en / pagt med min udvalgte,
jeg har tilsvoret Da/vid, min tjener:
II Til evig tid grund/fæster jeg din slægt,
bygger din trone / i slægt efter slægt.” Omkvæd
- I Lykkeligt det folk, der for/står at hylde dig,
Herre, i lyset fra dit / ansigt vandrer de;
II de jubler over dit / navn hele dagen
og ophøjes ved / din retfærdighed. Omkvæd
- I Din styrke er / deres smykke,
i din nåde løf/ter du vort horn.
II Vort skjold / tilhører Herren,
vor konge tilhører / Israels Hellige. Omkvæd
- I [Ære] være Fa/deren og Sønnen
og / Helligånden
II [om i] begyndelsen, så / nu og altid
og i al e/vighed. Amen.

Fasten med den stille uge

405

Mel.: Ulrich Teuber

SI 25, 2b-5. 15-18.

Omkvæd: Herre, jeg længes efter dig, jeg stoler
på dig, min Gud. (v. 1-2a)

- I [Lad mig] ikke blive til / skamme,
lad ikke mine fjender / frydes over mig.
II Ingen, der håber på dig, bliver til / skamme,
men det bliver de, der er troløse til / ingen nytte. Omkvæd
- I Vis mig dine veje, / Herre,
lær mig / dine stier!
II Vejled mig i din sandhed og belær mig, for
du er min frel/ses Gud,
til dig sætter jeg / altid mit håb. Omkvæd
- I Mine øjne er altid rettet mod / Herren,
for han befrier min / fod fra nettet.
II Vend dig til mig, og vær mig / nådig,
for jeg er ene / og hjælpeløs. Omkvæd
- I Gør mit hjerte fri af / angsten,
og før mig ud af / mine trængsler!
II Se min nød og elen/dighed,
og tilgiv alle / mine synder! Omkvæd
- I [Ære] være Faderen og / Sønnen
og / Helligånden
II [som i] begyndelsen, så nu og / altid
og i al e/vighed. Amen. Omkvæd

406

Mel.: Axel Madsen

SI 51,3-14.

Omkvæd: Et sønderbrudt, sønderknust hjerte
afviser du ikke, o Gud, min Gud. (v.19b)

- I Gud, vær mig nådig / i din godhed,
udslet mine overtrædelser i din store
barm/hjertighed!
II Vask mig fuldstændig / ren for skyld,
rens / mig for synd!
I For jeg kender mine over/trædelser,
og min synd har jeg al/tid for øje. Omkvæd
- II Mod dig alene / har jeg syndet,
jeg har gjort, hvad der er ondt i / dine øjne;
I så er du retfærdig, / når du anklager,
og ren, / når du dømmer.

Omkvæd

- II I skyld har jeg været, fra / jeg blev født,
i synd, fra min mor undfang/ede mig.
I Du elsker sandhed / i det dunkle,
du lærer mig visdom / i det skjulte.

Omkvæd

- II Rens mig med i / sop for synd,
vask mig hvide/re end sne!
I Forkynd mig / fryd og glæde
lad de knogler, du / knuste, jubler!
II Vend dit ansigt bort fra / mine synder
og udslet / al min skyld!

Omkvæd

- I Skab et rent hjerte / i mig, Gud,
giv mig på/ny en fast ånd!
II Kast mig ikke / bort fra dig,
og tag ikke din hellige / ånd fra mig!
I Lad mig atter frydes o/ver din frelse,
styrk mig med en / villig ånd!

Omkvæd

- II Ære være Fader/ren og Sønnen
og / Helligånden,
I som i begyndelsen, så / nu og altid
og i al e/vighed. Amen.

Omkvæd

407

Mel.: Egil Hovland

Sl 130,1-6.

Omkvæd: Fra det dybe råber jeg til dig, Herre.
Herre, hør mit råb! Lad dine ører lytte til min
tryglende røst (v.1 og 2)

- I Fra det dybe rå/ber jeg til dig, Herre.
Herre, / hør mit råb,
II lad / dine ører lytte
til / min tryglen!

Omkvæd

- I Hvis du, Herre, / vogtede på skyld,
hvem kunne da bestå, / Herre?
II Men hos dig er / der tilgivelse,
for at man skal / frygte dig.

Omkvæd

- I Jeg håber på Herren, / min sjæl håber;
jeg venter / på hans ord,
II min sjæl venter på Herren mere end / vægterne
på morgen,
end vægter/ne på morgen.

Omkvæd

- I Ære være / Faderen og Sønnen
og / Helligånden
II som i begyndel/sen, så nu og altid
og i al e/vighed. Amen.

Omkvæd

Påsketiden

408

Mel.: Axel Madsen

Sl 16,8-11.

Omkvæd: Halleluja, halleluja, halleluja!

- I [Jeg har] altid / Herren for øje,
han er ved min højre side, og jeg vak/ler ikke.
II Derfor glæder mit hjerte sig, / og min sjæl
jubler,
ja, mit legeme skal bo / i tryghed.

Omkvæd

- I For du vil ikke prisgive / mig til dødsriget,
din fromme vil du ikke lade / se graven.
II Du lærer mig livets vej, - du mætter mig med
glæde / for dit ansigt,
du har altid herlige ting i / din højre hånd.

Omkvæd

- I [Ære] være Fa/deren og Sønnen
og Hel/ligånden
II [som i] begyndelsen, så / nu og altid
og i al evig/hed. Amen.

Omkvæd

409

Mel.: Ulrich Teuber

Sl 23.

Omkvæd: I Herrens hus skal jeg bo alle mine
dage. Halleluja. (v.6b)

- I 'Herren' / er min hyrde,
jeg / lider ingen nød,
II han lader mig ligge i / grønne enge,
han leder mig / til det stille vand.

Omkvæd

- I Han gi/ver mig kraft på ny,
han leder mig ad rette stier / for sit navns skyld.
II Selv om jeg går i mørkets dal, fryg/ter jeg intet
ondt,
for du er hos mig, din stok og din / stav er
min trøst.

Omkvæd

- I Du dækker bord for mig for øjnene af /
mine fjender.
Du salver mit hoved med olie, mit bæger er
/ fyldt til overflod.
II Godhed og troskab følger mig, så / længe
jeg lever,
og jeg skal bo i Herrens hus alle / mine dage.

Omkvæd

- I [Ære] være Fa/deren og Sønnen
og / Hel/ligånden
II [som i] begyndelsen, så nu / og altid
og i al e/vighed. Amen.

Omkvæd

410*Mel.: Egil Hovland***SI 118,16-26. 29.***Omkvæd: Kristus er opstanden, halleluja, han har overvundet døden. Halleluja. (efter 2. Tim 1,10)*

- I Herrens højre / hånd er løftet,
Herrens højre / hånd bringer sejr!
II Jeg skal ikke / dø, men leve
og fortælle om / Herrens gerninger.
I Herren tugte/de mig hårdt,
men han overgav mig ik/ke til døden.

Omkvæd

- II Luk retfærdighedens / porte op,
jeg vil gå ind og / takke Herren!
I Her er / Herrens port,
her går de ret/færdige ind!
II Jeg takker dig, for du / svarede mig
og / blev min frelse.

Omkvæd

- I Den sten, bygmestrene / vragede,
er blevet / hovedhjørnesten.
II Det er Herrens / eget værk,
det er underfuldt for / vore øjne

Omkvæd

- I Denne dag har / Herren skabt,
lad os juble og / glæde os på den.
II Her/re, frels dog!
Herre, / lad det lykkes!
I Velsignet være han, som kommer, i /Herrens
navn!
Vi velsigner jer fra / Herrens tempel.
II Tak Herren, for / han er god,
hans trofasthed varer / til evig tid.

Omkvæd

- I Ære være Fade/ren og Sønnen
og / Helligånden
II som i begyndelsen, så / nu og altid
og i al e/vighed. Amen.

*Omkvæd***Pinse****411***Mel.: Leif Martinussen***SI 104,1b-2. 4. 24. 27-30. 33.***Omkvæd: Min sjæl, pris Herren! Halleluja! (v.1a)*

- I Herre, min Gud, / du er stor!
Du er klædt i høj/hed og pragt;
II du hylder dig i lys / som en kappe,
du spænder himlen ud / som en teltdug.

Omkvæd

- I Du gør vindene til / dine sendebud
og den flammende ild til / dine tjenere.
II Hvor er dine værker mange, Herre! Du har skabt
dem al/le med visdom,
jorden er fuld af dit / skaberværk.

Omkvæd

- I Alle har det / håb til dig,
at du giver dem føde i / rette tid;
II du giver dem, og de / samler op,
du åbner din hånd, og de mættes med
/ gode gaver;

Omkvæd

- I du skjuler ansigtet, og / de forfærdes,
du tager deres ånd bort, og de dør og bliver
til / jord igen;
II du sender din ånd, og der / skabes liv,
du gør / jorden ny.
I Jeg vil synge for Herren, så læn/ge jeg lever,
jeg vil lovsynge min Gud, så længe / jeg er til.

Omkvæd

- II Ære være Faderen / og Sønnen
og / Helligånden
I som i begyndelsen, så / nu og altid
og i al e/vighed. Amen.

*Omkvæd***Trinitatis****412***Mel.: Leif Martinussen***SI 8.***Omkvæd: Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn over hele jorden! (v. 2. 10)*

- I Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn
over / hele jorden,
du som har bredt din pragt / ud på himlen!
II Af børns og spædes mund har du grundlagt et
værn mod dine mod/standere
for at standse fjender og hævn/gerrige.

Omkvæd

- I Når jeg ser din himmel, dine / fingres værk,
månen og stjernerne, som du / satte der,
II hvad er da et menneske, at du / husker på det,
et menneskebarn, at du tager / dig af det?

Omkvæd

- I Du har gjort det kun lidt ringe/re end Gud,
med herlighed og ære har du / kronet det.
II Du har gjort det til hersker over dine /
hænders værk,
alt har du lagt un/der dets fødder,

Omkvæd

- I får og ok/ser i mængde,
selv de / vilde dyr,

II himlens fugle og / havets fisk
dem som færdes ad ha/venes stier.

Omkvæd

I Ære være Faderen og Sønnen
og / Helligånden

II som i begyndelsen, så / nu og altid
og i al e/vighed. Amen.

Omkvæd

413

Mel.: Axel Madsen

Sl 96,1-10a.

*Omkvæd: Syng for Herren, fortæl om hans
undere blandt alle folkeslag, syng for Herren!*

I [Syng en] ny / sang for Herren,
syng for Herren, / hele jorden!

II Syng for Her/ren, pris hans navn,
forkynd hans frel/se dag efter dag!

I Fortæl om hans herlig/hed blandt folkene,
om hans undere blandt / alle folkeslag!

Omkvæd

II For Herren er stor / og højt lovprist,
han er frygtindgydende for / alle guder.

I For alle folkenes guder / er intet værd,
men Herren / skabte himlen.

II Højhed og pragt / er foran ham,
styrke og herlighed / i hans hellighed.

Omkvæd

I Vis Herren, I / folkenes slægter,
vis Herren æ/re og hæder!

II Vis / Herrens navn ære,
træd ind i hans forgår/de med gaver,

I kast jer ned for Herren i hans / hellige majestæt,
skælv for ham, / hele jorden!

II Råb det / ud blandt folkene:
Her/ren er konge!

Omkvæd

I [Ære] være Fa/deren og Sønnen
og / Helligånden,

II [som i] begyndelsen, så / nu og altid
og i al e/vighed. Amen.

Omkvæd

414

Mel.: Axel Madsen

Sl 103,1-13.

*Omkvæd: Pris Herren, alt, hvad han skabte!
Min sjæl, pris Herren!*

I Min sjæl, / pris Herren,
alt i mig skal prise hans hel/lige navn.

II Min sjæl, / pris Herren,
glem ikke hans vel/geringer!

I Han tilgiver al / din skyld,
helbreder alle dine / sygdomme.

II Han udfrier dit liv / fra graven,
han kroner dig med godhed og barm/hjertighed.

Omkvæd

I Han mætter dit liv med go/de gaver,
du bliver ung igen / som en ørn.

II Herren øver retfær/dighed
og ret mod alle / undertrykte.

I Han kundgjorde Moses si/ne veje
og israelitterne sine / gerninger.

Omkvæd

II Herren er barmhjertig / og nådig,
sen til vrede og / rig på troskab.

I Han anklager ikke / for evigt
og vredes ik/ke for altid;

II han gengælder os ikke vo/re synder
og lønner os ikke ef/ter vor skyld.

Omkvæd

I Så høj som himlen er o/ver jorden,
så stor er hans nåde mod dem, der / frygter ham

II så langt som øst ligger / fra vest,
så langt har han fjernet vore syn/der fra os.

I Som en far er barmhjertig mod si/ne børn,
er Herren barmhjertig mod dem, der / frygter
ham.

Omkvæd

II Ære være Faderen / og Sønnen
og / Helligånden

I som i begyndelsen, så nu / og altid
og i al e/vighed. Amen.

Omkvæd

Lovsange

415

Mel.: Gregoriansk - tone 5

Marias lovsang (Luk 1,46b-55)

*Omkvæd: Min sjæl ophøjer Herren, og min ånd
fryder sig over Gud, min frelser!*

I [Min sjæl op]hø/jer Herren,
og min ånd fryder sig over / Gud, min frelser!

II [Han har set] til sin ringe tje/nerinde.
For herefter skal alle slægter pri/se mig salig,

I [thi den Mæg]tige har gjort store / ting mod mig.
Hel/ligt er hans navn,

II [og hans barm]hjertighed mod dem, der / frygter
ham,
varer i / slægt efter slægt.

I [Han har ø]vet vældige gerninger / med sin arm,
splittet dem, der er hovmodige i deres / hjertes
tanker;

II [han har styr]tet de mægtige / fra tronen,
og han har op /højet de ringe;

I [sultende] har han mættet med go/de gaver,
og rige har han sendt / tomhændet bort.

- II [Han har ta]get sig af sin tjener / Israel
og husker på / sin barmhjertighed
I – [som han til]sagde vo/re fædre –
mod Abraham og hans / slægt til evig tid.

Omkvæd

- II [Ære væ]re Faderen / og Sønnen
og / Helligånden
I [som i be]gyndelsen, så nu / og altid
og i al e/vighed. Amen.

Omkvæd

416

Mel.: Axel Madsen

Zakarias' lovsang (Luk 1,68-79)

*Omkvæd: Gud, vor Fader, være ære i
evighedernes evigheder!*

- I Lovet være Herren, Isra/els Gud,
for han har besøgt og / forløst sit folk.
II Han har oprejst os frel/sens horn
i sin tje/ner Davids hus,
I sådan som han fra gammel tid har / forkyndt
ved sine hellige / profeters mund:

Omkvæd

- II at frelse os fra vo/re fjender
og fra alle dem, / som hader os,
I at vise barmhjertighed mod vo/re fædre
og huske på sin / hellige pagt,
II den ed, han tilsvor vor fader Abraham: at fri
os fra vore fjen/ders hånd
og give os at tjene / ham uden frygt
I i fromhed og retfær/dighed
for hans åsyn alle / vore dage.

Omkvæd

- II Og du, mit barn, skal kaldes den Højestes /
profet,
for du skal gå foran Herren og ba/ne hans veje
I og lære hans folk at ken/de frelsen
i deres synders / forladelse,
II takket være vor Guds inderlige barmhjer/tighed,
hvormed solopgangen fra det høje vil / besøge os
I for at lyse for dem, der sidder i mørke og i
dø/dens skygge,
og lede vore fødder ind / på fredens vej.

Omkvæd

- II Ære være Faderen / og Sønnen
og / Helligånden
I som i begyndelsen, så nu / og altid
og i al e/vighed. Amen.

Omkvæd

*Omkvæd: Frels os, Herre, medens vi våger, og
vogt du os, når vi sover, at vi må våge med
Kristus, og i din fred finde hvile.*

- I [Herre], nu lader du din tjener / gå bort med fred
ef/ter dit ord.
II [For mi]ne øjne har / set din frelse,
som du har beredt for / alle folk:
I [Et lys] til åbenbaring / for hedninger
og en herlighed for dit / folk Israel.

Omkvæd

- II [Ære] være Fade/ren og Sønnen
og Hel/ligånden
I [som i] begyndelsen, så / nu og altid
og i al evig/hed. Amen.

Omkvæd

Kyrie

418

Mel.: Th. Laub 1922.

Præsten:

Herre Gud Fader i Himlen!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Præsten:

Herre Jesus, vor frelsermand!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Præsten:

Herre Helligånd, vort lys og vor trøst!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Præsten:

Vi har syndet med vore forfædre!

Menigheden:

Vi har forskyldt din vredes domme!

Præsten:

O Herre, handl ikke med os efter vore
synder!

Menigheden:

Og betal os ikke efter vore misgerninger!

Præsten:

O Herre, hør vor bøn!

Menigheden:

Og lad vor røst komme til dig!

Litaniet. Oldkirkelig græsk. Latin.

Martin Luther 1529. Dansk 1533.

Hans Bagger 1688.

Th. Laub 1922.

417

Mel.: Gregoriansk - tone 3

Simeons lovsang. (Luk 2,29-32)

419

Præsten:

Herre Gud Fader i Himlen!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Præsten:

Herre Jesus, vor frelsermand!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Præsten:

Herre Helligånd, vort lys og vor trøst!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Kyrie.

Siges eller synges som vekselbøn mellem præsten og menigheden.

420

Præsten:

Kyrie eleison!

Menigheden:

Gud Fader, forbarme dig!

Præsten:

Christe eleison!

Menigheden:

Kriste, forbarme dig!

Præsten:

Kyrie eleison!

Menigheden:

Herre Helligånd, forbarme dig!

Kyrie.

Siges eller synges som vekselbøn mellem præst og menighed.

421

Præsten:

Herre Jesus, Guds Søn,
du, som blev menneske for vor frelses skyld,
vi beder dig: Herre, forbarm dig!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Præsten:

Kristus, vor broder i Himlen,
du, som har givet os del i livets sejr over
døden,

vi beder dig: Kristus, forbarm dig!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Præsten:

Herre, du, som sidder ved Faderens højre
hånd

og går i forbøn for os,

vi beder dig: Herre, forbarm dig!

Menigheden:

Forbarm dig over os!

Kyrie.

Siges eller synges som vekselbøn mellem

præsten og menigheden.

Gloria

422

Præsten:

Ære være Gud i det højeste!

Og fred på jorden, i mennesker velbehag!

Menigheden synger følgende vers eller et andet vers fra salmen "Aleneste Gud i Himmerig", nr. 423:

Vi love, vi prise og takke dig,
al æren skal dig tilhøre,
o Herre, Gud Fader i Himmerig,
for kærlighed du os mon gøre!
Du alle ting har i vold og magt,
det alt må frem, som er din agt,
thi frygte vi ingen fare.

Luk 2,14

Gloria

423

Mel.: Leipzig 1539

- 1 Aleneste Gud i Himmerig
ske lov og pris for sin nåde,
som han har os skænket faderlig,
at fri os af syndens våde!
På jorden er kommen stor fryd og fred,
vi mennesker må vel glædes ved
Guds yndest og gode vilje.
- 2 Vi lover, vi priser og takker dig,
al æren skal dig tilhøre,
o Herre, Gud Fader i Himmerig,
for kærlighed du os mon gøre!
Du alle ting har i vold og magt,
det alt må frem, som er din agt,
thi frygter vi ingen fare.
- 3 O Jesus Krist, Guds Søn, Guds Lam,
som vil os Himmerig give,
du tog vor skyld og bar vor skam,
vor sjæl at holde i live;
for os du døde og opstod,
du købte os med dit dyre blod,
vor salighed est du alene.
- 4 O Helligånd, vor trøstermand,
som os vil sandheden lære,
hjælp os at blive i nådens stand
og leve vor Fader til ære!
Beskærm os fra Djævelens falske list,

og hjælp os at tro på Jesus Krist
og blive salige, amen!

*Græsk 2. årh. Hilarius af Poitiers o. 350.
Nicolaus Decius 1522.
Arvid Pedersen 1529.
C.J. Brandt 1888.*

424

Præsten:

Ære være Gud i det højeste!

Menigheden:

Og fred på jorden, i mennesker velbehag!

Vi lover dig, vi velsigner dig,
vi tilbeder dig, vi ophøjer dig,
vi bringer dig taksigelse for din store

herlighed,
Herre Gud, himmelske Konge,
Gud Fader almægtige.

Herre, du enbårne Søn, Jesus
Kristus,
Herre og Gud, Guds Lam og Faderens
Søn,

du, som bærer verdens synder,
forbarm dig over os!
du, som bærer verdens synder,
modtag vor ydmyge begæring!
du, som sidder ved Faderens højre hånd
forbarm dig over os!

Thi du alene er hellig,
du alene Herre,
du alene den højeste,
Jesus Kristus med Helligånden
i Gud Faders herlighed. Amen.

Gloria.

Kan synges således på festdage eller ved
særlige lejligheder.

Halleluja

425

Mel.: Johann Walter 1524

- 1 Gladelig vil vi halleluja kvæde,
hjertet skal springe for Herren af glæde,
synd han tilgiver og skylden udsletter,
tungeste sorger i hjertet os letter.
- 2 Alt, hvad der lever på jorden, skal love
Herren så lifligt som fuglen i skove;
vejen og livet i Kristus er fundet,
døden og Djævelens magt overvundet.
- 3 Alle, som tror ham, forjætter han nåde,
hjælper og trøster i al deres våde,
trofast han giver dem Himmerigs rige

efter sit løfte, som ikke kan svige.

- 4 Gud være prist, som os løste af vånden,
Gud være lovet med Sønnen og Ånden,
han, som har været, som er, og som kommer,
Gud i al evighed, frelser og dommer!

Sl 117

*Johann Agricola 1524. (Dansk 1528 og 1529).
M.B. Landstad 1861.*

Nadver

426

*Mel.: J.P.E. Hartmann 1860
Jesus han er syndres ven*

- 1 Mindes vi en fuldtro ven
i det fjerne alle dage,
ønskende, han snart igen
vende må med fryd tilbage;
frelser, i dit vennelag
mindet er en hjertesag.
- 2 For vor trang du sank til jord,
gik for vores skyld i døden.
Til vort gavn du højt opfør,
kommer os til hjælp i nøden,
bad os selv udtrykkelig:
Venner mine! mindes mig!
- 3 Når da om dit nadverbord
trindt og tæt vi tage sæde,
med den tro, at i dit ord
du er sandelig til stede,
minde dit er glød i bryst,
har på læben englerøst.
- 4 Jesus Kristus! Fuldtro ven!
Skab da i os hjerter fromme,
som, til snart vi ses igen,
så dig altid ihukomme,
søge livet i dit navn,
finde glæden i din favn!

G.T. Noel 1810.

N.F.S. Grundtvig 1837.

427

Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig

- 1 Vor Herre Jesus i den nat,
hvis gru han selv kun kender,
af alle svigtet og forladt,
forrådt i synderhænder,
- 2 sig selv os i sin nadver gav
som brød og vin for livet,
forinden svøbe, kors og grav

blev ham til gengæld givet.

- 3 Derfor på Herrens bord er sat
de lys, som nu vi tænder;
de vidner om den onde nat,
der os og vort omspænder.
- 4 Der er kun mørkets gru og gys
hos os og alle steder.
Kun her, kun her, kun her er lys,
hvor Jesus med os beder.

K.L. Aastrup 1941.

428

Mel.: Sven-Eric Bäck 1959

Asger Pedersen 1978

- 1 Du, som gik foran os
helt ned i angstens dyb,
hjælp os at finde dig,
Herre, i mørket!
- 2 Du, som bar al vor skyld,
bar den og tilgav den,
du er vort hjertes fred,
Jesus, for evigt.
- 3 Du, som med livets brød
går gennem tid og rum,
giv os til hver en tid
brødet fra Himlen!
- 4 Du, som går foran os
her i et søndret liv,
send os med fred og brød
ud i alverden!

Olov Hartmann 1968.

N.J. Rald 1969.

429

Mel.: Kommer, sjæle dyrekøbte

Tiden skrider, dagen rinder

- 1 Zion, pris din saliggører,
pris din hyrde, som dig fører,
sig ham tak i syngekor!
Se nu til, hvad du kan evne;
dog hans pris kan ord ej nævne,
som dig dækker her sit bord.
- 2 Dette bord i aftenstunden
viser, tiden er udrunden,
lovens påske er nu endt;
sagen følger nu på skygge ¹,
Herren selv vil hos os bygge,
har sit lys i natten tændt.
- 3 Dette er vor grund til glæde,
Kristus selv er her til stede,
thi hans kød for sandt er mad,

og hans blod for sandt er drikke;
tro det, tag det, tvivl slet ikke,
spis og drik og vandre glad!

- 4 Kristus er for alle givet,
vil for alle være livet,
alle byder han sig hel,
vil med sig os fast forene,
han er vinstok, vi er grene
og har alle i ham del.
- 5 Du, som alt formår at virke,
samler os udi din kirke
ved din Ånd og ved dit ord,
gør os dine helgen lige,
brødre med dem i Guds rige,
søskend' hist om Himlens bord!

¹ Hebr 10,1

Thomas af Aquino 1264.

M.B. Landstad 1861.

430

Mel.: Johann Schop 1642

Fred til bod for bittert savn

Stille er min sjæl til Gud

- 1 Herre! hvor skal vi gå hen ¹?
Gå fra dig, vor sjæleven,
fra den levende Guds Søn,
fra vor tros den store løn,
fra den eneste på jord,
i hvis mund er livets ord!
- 2 Nej, om end det klinger hårdt,
ej dit ord os kyser bort,
dybt vi føler, at på jord
døden er det hårde ord;
hvad der ånder liv i dødt,
er som kærligheden blødt.
- 3 Æd mit kød, og drik mit blod,
siger livets fyrste god,
på mit ord med brød og vin!
Da for dig var døden min,
da, oprejst af sorten jord,
jeg for dig til Himmels fór.
- 4 Hør det, hjerte, hvor du slår
i mit bryst med bange kår!
Tag vor Herre på hans ord,
nyd ham ved hans nådebord!
Æd hans kød, og drik hans blod,
og stat op, som han opstod!
- 5 Kongens Søn fra Himmerig
siger, vidner: Sandelig,
hvo som i mit kød og blod

tager del med vilje god,
livet mit han har i sig,
som min Faders er i mig.

- 6 Ene det på jorden véd
Jesus og hans menighed,
verden tænker, det er tant,
hjertet føler, det er sandt,
at til støv er dalet ned
livet i Guds kærlighed.

¹ Joh 6,68

N.F.S. Grundtvig 1837 og 1864.

431

Mel.: J.B. König 1738

- 1 Jesus, din søde forening at smage
længes og trænges mit hjerte og sind;
riv mig fra alt, hvad mig holder tilbage,
drag mig i dig, min begyndelse, ind!
Vis mig ret klarlig min jammer og møje,
vis mig fordærvsens afgrund i mig,
at sig naturen til døden kan bøje,
ånden alene må leve for dig!
- 2 Styrk mig ret kraftig i sjælen herinde,
at jeg kan finde, hvad Ånden formår;
tag dig til fange min tale og sinde,
led mig og lok mig, så svag som jeg går!
Mig, og hvad mit er, jeg gerne vil miste,
når du alene i hjertet må bo,
og sig omsider på døren må liste,
hvad som forstyrrer min inderlig ro.
- 3 O, hvo der kunne det ene kun lære:
sig at opofre med hjerte og hu!
O, måtte Jesus mig alting kun være,
jeg er, desværre, langt borte endnu!
Jesus, som gav mig et hørende øre,
ræk mig tillige din kraftige hånd,
at jeg min vandring herefter må føre
ret som en kristen i helligheds ånd.
- 4 Hør dog, o Jesus, din klagende due,
hyrde, opsøg dit vildfarende lam,
vær mig blandt myrra en læskende drue ¹,
lutre mit hjerte fra synd og fra skam!
Lad mig i bogstavens væsen ej blive ²,
som kun gør udvortes ærbar og fin,
Ånden lad loven i hjertet indskrive,
at jeg i sandhed må kalde mig din!
- 5 Jesus, når vil du dog skaffe mig hvile?
Byrden den trykker, ak, tag mig den af!
Når skal jeg se dig ret venlig at smile?
Rejs dig at true det brusende hav!
Kærligste Jesus, du må dig forbarme,

skjul dog ej evig dit ansigt for mig!
Ædleste rigdom for åndeligt arme,
fyld det udtømmede hjerte med dig!

- 6 Lad mig, o Jesus, forgæves ej råbe!
Se dog, hvor sjælen er hungrig og træt!
Læskes den kan med en kærlighedsdråbe,
kald den din egen, så bliver jeg mæt!
Kærlig du sagde: De måtte forsmægte,
dersom jeg lader dem fastende gå.
Nåde og Sandhed! hvor kan du da nægte
sjælene smuler at styrke sig på?

- 7 Nådigste Jesus, nu vil jeg mig binde
fast til din dyre forjættelses pagt:
beder og leder, så få I og finde,
så har de sanddrue læber jo sagt;
jeg vil med kvinden fra Kanaans egne
efter dig råbe, til du bliver mild,
svarer: Jeg vil ej på værdighed regne,
amen, ja amen, dig ske, som du vil!

¹ Mark 15,23

² Rom 7,6

J.L.C. Allendorf (?) 1712.

P.J. Hygom 1740.

Bearbejdet 1845.

432

Mel.: Førreformatørisk hymne

/ Erfurt 1524

Wittenberg 1533

Aldrig er jeg uden våde

- 1 Jesus Kristus er til stede!
Han fra os har vendt Guds vrede;
med sin pine, med sin død
frir han os fra evig nød.
- 2 At det os i hu skal blive,
vil sit legem han os give,
skjult i disse brød så små,
og i vin hans blod vi få.
- 3 Men før gaven vi tør tage,
må vort hjerte vi ransage;
thi hvo hid uværdigt går ¹,
døden her for livet får.
- 4 Først skal vi Gud Fader prise
for den dyre himmelspise;
thi sin Søn til kors og død
gav han for, hvad vi forbrød;
- 5 så til hjerte ret os tage,
at Guds bord er for den svage,
som af synden trykkes ned,
og som selv ej trøst sig ved.

6 Selv han siger: Kom, du arme,
thi nu vil jeg mig forbarne;
er du karsk, da lad det stå,
at ej ilde det skal gå!

7 Kan du selv afhjælpe nøden,
hvorfor gik da jeg i døden?
Kan du nå det uden mig,
gælder dette bord ej dig.

8 Tror du ret af hjertegrunden
og bekender det med munden,
da er du beredt helt vel,
da får føde her din sjæl.

9 Denne frugt dog her må kendes:
at din kærlighed nu tændes
til din broder mer og mer;
gør mod ham, som her dig sker!

¹ 1 Kor 11,27-28

Jan Hus omkr. 1400
Martin Luther 1524. (Dansk 1528).
F.L. Mynster 1863.
Bearbejdet 1873.

433

Mel.: Harald Gullichsen 1976

- 1 Vor lovsang skal møde dig, Kristus! Her er
du at finde.
Vi tilbeder, takker dig! Underets time er inde!
- 2 Hvad vi med vort oprør mod Gud har lagt
øde, skal bødes
dén hellige time, når død og opstandelse mødes.
- 3 Her er du, vor tjenende Herre og Mester, til
stede
blandt os, som af vantro og nagende tvivl
holdes nede.
- 4 Det liv, som var tabt, har du vundet og rakt
os tilbage,
du kommer til os i det måltid, du lader os
smage.
- 5 Og vi, som har svigtet dig, løftes til lovsang
og glæde!
Du leder os ind i dit samfund, i forbønnens
kæde.
- 6 Vi tilbeder, takker dig! Underets time er inde!
Vor lovsang skal møde dig, Kristus, som
lader dig finde!
Svein Ellingsen 1976.
Helge Severinsen 1999.

434

Mel.: Johann Crüger 1649

- 1 Jesus, livets sol og glæde,
se, her er jeg nu til stede!
Jesus! du al nådens kilde,
hør, hvad jeg så gerne ville;
se, jeg falder dig til fode,
giv, at mig til gavn og gode
og dit frelsers navn til ære
jeg i dag din gæst må være!

Johann Franck 1649.
Hans Adolph Brorson 1739.
Bearbejdet 1885.

435

Mel.: Førreformatørisk melodi
/ Horn 1544

- 1 Mæt min sjæl, o Jesus sød,
med dit kød, det sande brød,
vederkvæg mig, frelser min,
med dit blod, den rette vin,
til min synds forladelse
og din døds hukommelse;
Dig al tak og ære ske!

Peder Jensen Roskilde omkring 1610.

436

Mel.: Emil Hartmann 1860

- 1 Jeg kommer, Herre! på dit ord
og knæler ydmyg ved dit bord;
modtag mig da, forskyd mig ej,
du livets fyrste, sandheds vej!
- 2 Bispis mig med dit himmelbrød,
og skænk mig af din kalk så sød,
at jeg må kende ret den magt,
som er i disse gaver lagt!
- 3 Udslet min skyld, bortvend min nød,
forglem, forglem, hvad jeg forbrød,
aftvæt min tanke, styr min hånd,
og styrk mig ved din Helligånd!

J.M.G. Bondesen 1840.
Bearbejdet 1850.

437

Mel.: Vor Herres Jesu mindefest

- 1 O Jesus, gør det ved din Ånd,
at dog Guds egen kraft og hånd
berede kan mit hjerte så,
jeg værdig til dit bord kan gå.
- 2 Jeg tror dit ord, som du har sagt,
hvori din sandhed ind er lagt,
at jeg med brødet får dit kød,
i vin dit blod, som af dig flød.

3 Fornuften hjemme blive må,
når jeg til Herrens bord vil gå.
Jeg tror og spiser denne ret
og bliver af min Jesus mæt.

4 Bestyrk du selv min svage tro,
ryd vantro af mit hjertes bo,
så jeg, til evig salighed,
slet intet uden Jesus ved!

5 Du med dig selv mig så forén,
at synd og nød og dødens mén
os aldrig mere skiller ad,
så dør i dig jeg fro og glad!

1 Kor 11, 23-29
Thomas Kingo 1689.
Bearbejdet 1852.

438

Mel.: Th. Laub 1888

1 O du Guds Lam!
med korsets skam,
du bar al verdens synder,
derfra al trøst begynder;
miskundelig
forbarm du dig!

2 O du Guds Lam!
med korsets skam,
du bar al verdens synder,
dermed al fred begynder;
af kærlighed
giv os din fred!

3 O du Guds Lam!
med korsets skam,
du bar al verdens synder,
derfra vort liv begynder;
vor død til trods
opliv du os!

Oldkirkelig latinsk hymne.
Tysk omkr. 1500.
N.F.S. Grundtvig 1837.

439

Mel.: Oldkirkelig latinsk hymne

1 O Guds Lam uskyldig, du, som bærer verdens
synd:
forbarm dig over os!

2 O Guds Lam uskyldig, du, som bærer verdens
synd:
forbarm dig over os!

3 O Guds Lam uskyldig, du, som bærer verdens

synd:
forlen os din fred!

Oldkirkelig latinsk hymne.
Tysk omkring 1500.
Dansk 1528.

440

Mel.: B. Gesius 1603
Når syn og hørelse forgår

1 Vor Herres Jesu mindefest
den højtid er, som glæder bedst;
thi hvor han kommes ret i hu,
lyslevende han er endnu.

2 Vær, Jesus! da mit liv, min lyst,
den skjulte perle i mit bryst!
Vær du min trøst, vær du min fred!
Vær du mit lys, min salighed!

3 Et lys, som aldrig bliver slukt,
en blomst, som altid sætter frugt,
en videnskab¹ som Gud kun ved,
er livet i din kærlighed.

4 Den hilser mildt som morgenrød,
den brænder klart som solens glød,
den døber støv med glædens dåb,
den føder herlighedens håb.

5 Den føder hjertens kærlighed
til dig, som for os døden led,
den føder kundskab evig sand
om livets lys og livets land.

6 Kun hvo som elsker, kender Gud
og dig, hans hjertes sendebud,
hans Ord, hans billed og hans Søn,
hans jævnlige i lys og løn.

7 Som Faderen, så ærer dig
hvert englekor i Himmerig,
og som du elskes her på jord,
af støv opelskes englekor.

8 Så bryd da ud i fryderåb,
du gamle tro! du unge håb!
og du, som ej af alder ved,
du evigglade kærlighed!

9 I Jesu navn syng Jesu pris
i ørken og i Paradis,
alt, hvad som tunge har og røst,
alt, hvad som hjerte har i bryst!

10 Halleluja for Herrens bord,
i Himlen hist, og her på jord!
Halleluja! stig op, stig ned
for Jesus, i al evighed!

- ¹ viden, indsigt.
N.F.S. Grundtvig 1843 og 1845.

441 *Mel.: Når i den største nød vi stå*

- 1 Du er vor skat, o Jesus sød!
du er det sande livets brød,
som nyde skal med fryd og fred
dit folk i tid og evighed.
- 2 Det brød, som brydes på dit bord,
det er din Faders guddomsord,
det er dig selv med liv og Ånd,
livsbrødet af Guds faderhånd.
- 3 Den vin, som skænkes i dit navn,
er evig bod for alle savn,
din Faders kalk og livets flod,
dit evig friske hjerteblod.
- 4 For øjet skjult, for hånden tom
du vandrer i din hellighed,
men kendes dog på røsten din,
når du velsigner brød og vin.
- 5 Du siger: "Æder, drikker frit
af kødet og af blodet mit!"
Da får vi om dit liv besked
i tro og håb og kærlighed.
- 6 O Jesus! ja, det er din røst,
vær altid du vort håb og trøst!
I dig vi ser med Åndens sans
vort lys, vort liv, vor sol, vor glans.
- 7 Så tit vi mødes ved dit bord,
lad mætte os dit guddomsord,
og lad os i dets klare vin
inddrikke barneglæden din!
- 8 Slyng kraftig ved din Helligånd
om os fuldkommenhedens bånd ¹!
Lyslevende os lær derved:
din Fader, Gud, er kærlighed!
- 9 Opdrag os til dit Himmerig,
at elske, ligne, love dig,
til kærligheden, Fader kaldt,
din Gud, vor Gud, er alt i alt!

¹ Kol 3,14

*Latin omkr. 1200.
J.J. Otthense 1625.
N.F.S. Grundtvig 1837-40.*

442 *Mel.: Vor Herres Jesu mindefest*

- 1 O Jesus, på din alterfod
med hjertens tro, med bøn og bod
for dig jeg knæler, du Guds Lam,
som bær al verdens synd og skam.
- 2 Jeg er i dag min Jesu gæst,
o sjæl, betænk den høje fest,
han byder dig til bords med sig,
ja med sig selv bespiser dig.
- 3 Her rækker han mig under brød
sit legem, som led korsets død,
og under vin sit rosenblod,
den dyre nådes purpurflod.
- 4 Jeg tror og ved, hvad her jeg får,
enddog min sans det overgår:
Jeg får min Jesus slet og ret,
og af ham selv jeg bliver mæt.
- 5 Hvordan det sker, det ved jeg ej,
her har han ikke vist mig vej,
min sans så højt sig ej bør sno,
det er mig nok, hans ord at tro.
- 6 Så fryd dig da, min sjæl og ånd,
at dog Guds tjeners ringe hånd
må række dig det salig pant,
hvori sig Gud med dig forbandt.
- 7 Det bord det er min sjælekraft,
der får jeg livets himmelsaft,
det er mit hjertes styrkes rod,
det er min trøst, min tro, mit mod.
- 8 Indtil du i dit Himmerig
henflytte vil mig op til dig,
hvor mig skal evig ære ske,
og jeg har nok i dig at se.

Thomas Kingo 1681.

443 *Mel.: Vor Herres Jesu mindefest*

- 1 Så går nu sjælens højtid an,
vor Jesus dækker bord, og han
med blodet af sit purpursår
til dig at pleje færdig står.
- 2 Frygt ej for din uværdighed,
din Jesus nok din jammer ved;
gak, nyd din frelsers kød og blod,
så får du styrke derimod.

- 3 Betænk, at hvad dig ængster, alt
til hobe er af ham betalt,
så vær kun du en kærlig gæst,
og hold i ånden frydefest!
- 4 Hans hjerte står i længsels brand,
hans øjne vinker, hvad de kan,
hans arme favner efter dig,
og munden råber: Kom til mig!
- 5 Tag denne spise, den er sød,
mit legeme i dette brød,
dér kan dit hjerte smage, at
din synd er ganske dig forladt.
- 6 Kom, drik mit eget blod i vin,
thi jeg er din, og du er min,
det er for dig et sikkert pant,
at du er min, at det er sandt.
- 7 O Jesus, søde Jesus, hvor
er dog din kærlighed så stor,
hvor gør den søde himmelmad,
hvor gør den dog mit hjerte glad!
- 8 Det blod, som flød for syndens gæld,
er i min sjæl et livets væld;
det slukked vreden før så vel,
nu læsker det min tørstig sjæl.
- 9 Det flyder ind udi mit bryst
og drukner verdens ve og lyst,
det flyder om mit ganske sind
og lukker til Guds have ind.
- 10 Nu skammer sig den onde ånd,
at buen brister i hans hånd,
da han min arme sjæl skal se
ved Herrens bord så mild at le.
- 11 Det giv mig da, min frelsermand,
som det alene give kan,
at jeg i din forening må
til døden frisk og mandig stå!
- 12 Jeg ved vel, det vil koste strid,
og fjenden gør nu mere flid,
men dette ved jeg og om dig,
at du skal aldrig slippe mig.

Hans Adolph Brorson 1739.

444

Mel.: O kristelighed

- 1 O glædelig dag,
da Jesus gik under mit syndige tag!

Hvor må jeg dog sande, at Herren er god,
han gav mig sit hellige legem og blod
med søde og sande livsalige ord
ved nadverens bord.

- 2 Hvo ville da vel
anklage min salig benådede sjæl?
Hvo vil mig fordømme? thi Kristus er her,
som gør mig retfærdig og haver mig kær;
ham vil jeg og tjene med hjertelig lyst
og lyde hans røst.
- 3 Jeg gav ham min tro,
mit hjerte skal være Guds hellige bo;
ej nogen skal gøre den fæstning fortræd,
hvor Jesus er inde, der lyser han fred,
ej nøden, ej døden, ej yndest, ej had
skal skille os ad.
- 4 Så skal jeg engang
vel blive fuldkommen og synge min sang
som Himmerigs borger blandt englens trop,
hvor troen og håbet de hører da op,
men kærlighed bliver i glæde og fred
evindeligt ved.

Ivar Diderichsen Brinch (?) 1697.

M.B. Landstad 1861.

Bearbejdet 1951.

445

*Mel.: Vor Herres Jesu mindefest
O Herre Krist! dig til os vend*

- 1 O Jesus, søde Jesus, dig
ske hjertens tak evindeligt,
som med dit eget kød og blod
så kærlig mig bespise lod!
- 2 Bryd ud med tak, min sjæl, og sig:
O hvor er jeg nu blevet rig!
Min Jesus i mit hjerte bor,
tak, tak, hvor er min glæde stor!

Thomas Kingo 1689.

446

Mel.: Her ser jeg da et lam at stå

- 1 Dit minde skal, o Jesus! stå
uglemt i sind og tanker,
mens brød af ager er at få,
og druer gror på ranker;
og hvor der brydes helligt brød,
dér skal forkyndes Herrens død¹
blandt unge folk og gamle,
indtil du synlig kommer frem
i skyen, os at hente hjem
og i dit rige samle.

¹ 1 Kor 11,26

Petter Dass (1715).
Bearbejdet 1951.

447 *Mel.: Nu velan, vær frisk til mode*

- 1 Jesus Krist, du gav mig livet,
dødens magt du overvandt;
ved dit bord du mig har givet
salighedens visse pant.
Styrk du mig i bøn og tro!
Giv mig fred og sjælero!
Gør, at jeg din ære fremmer,
over dig mig selv forglemmer!

*Ämilie Juliane af Schwarzburg-
Rudolstadt 1685.*

*Birgitte Kaas 1734. Ove Malling 1798.
N.F.S. Grundtvig 1837.*

448 *Mel.: Th. Laub omkring 1900*

- 1 Går det, Herre, som jeg vil,
må mit hjerte råde,
da, så længe jeg er til,
trøster mig din nåde;
siden i dit Himmerig
sidder jeg til bords med dig
og hos dig og dine
glemmer død og pine.

(Matt 15,27)

*N.F.S. Grundtvig 1837.
Bearbejdet 1873.*

449 *Mel.: Harald Herresthal 1976*

- 1 Kornet, som dør i jorden,
opstår som fyldte aks.
Druer, som knuses i persen,
modnes til gylden vin.
Gud, giv os troen tilbage:
tro gennem dybest mørke,
liv gennem nat og død!
- 2 Vi, som blev døbt til Kristus,
døbt til hans død og grav,
ejer opstandelsens løfte:
lovsang og evigt liv.
Himmelens lovsang begynder
her, hvor du selv er nær os,
midt i vor nat og død.
- 3 Kornet, som dør i jorden,
lever i nye korn.
Kristus, i måltidets nærvær
gir du os livets brød.
Dig vil vi takke og prise!
Slægternes evige lovsang

stiger fra nat og død.

*Svein Ellingsen 1976.
Holger Lissner 1992.*

450 *Mel.: Nu blomstertiden kommer*

- 1 Som korn fra mange marker
ud over jorden lagt
i dette brød på bordet
til ét blev sammenbagt,
lad også kirken samles,
o Gud, fra hvert et sted,
så vi til ét kan blive
i Himmerigets fred!
- 2 Fra tunge drueklaser
blev mange dråber saft
forenet her i vinen,
der rummer Herrens kraft.
Lad sådan kirken samles
fra hvert et land på jord
og blive Guds familie
ved Himmerigets bord!

*Str. 1: Anders Frostenson 1936
efter oldkirkelig nadverbøn.*

*Str. 2: Per Lønning 1973.
Str. 1-2 Poul Dam 1993.*

DE KIRKELIGE HANDLINGER

Dåb

451 *Mel.: Th. Laub 1922*

- 1 Alle mine kilder skal være hos dig ¹!
Det var gudsordet i gamle dage
til det folkefærd uden mage,
som bar på vor Herres moder hos sig.
- 2 Alle mine kilder skal være hos dig!
Det var gudsordet i tidens fylde,
da han fødtes, som engle hylde,
da Jomfru Marie ham bar hos sig.
- 3 Alle mine kilder skal være hos dig!
genlød røsten fra Himmel åben,
faderrøsten ved Jesus-dåben:
Min Søn! Jeg har velbehag i dig ².
- 4 Alle mine kilder skal være hos dig!
Det er gudsordet i nådens dage

til det bad, som er uden mage,
 åndsbadet, vor Herre bar i sig.

5 Alle mine kilder skal være hos dig!
 Det er Gud Faders den høje tale
 til den dåb, som i jordens dale
 vor Herre han bærer skjult i sig.

6 Alle mine kilder skal være hos dig!
 Af dig genfødes skal jord og himmel,
 folks og tungers og stjerners vrimmel
 med alt, hvad jeg evig bar i mig!

¹ Sl 87,7

² Matt 3,17

N.F.S. Grundtvig 1856-60.

452 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig*

1 Enhver, som tror og bliver døbt,
 han vist skal salig blive,
 thi han ved Jesu blod er købt,
 som ham sit liv vil give
 og blandt Gud Faders børnetal
 i livets bog, som gælde skal,
 med rosen-blod indskrive.

2 Vi sukke alle hjertelig
 og udi troen sige
 med hjertens bøn, enhver for sig:
 O Jesus, lad os stige
 ved dåbens kraft i dyder frem,
 og før os så ved troen hjem
 til dig i ærens rige!

Thomas Kingo 1689.

453 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig* *Sin vogn gør han af skyer blå*

1 Gudshusets dør er i vor dåb,
 og hvem derad indganger,
 ham møder herlighedens håb
 og Paradisets sanger ¹,
 thi Herren vidner: Her er jeg,
 gudshusets dør, den rette vej
 til Himlens højelofte.

2 Thi smiler englemildt, I små!
 Hvor det er sandt at sige,
 at kun på barnefod indgå
 man kan i Himmerige!
 I store! vorder små på ny,
 så op til Herren over sky
 I vokse kan med ære!

3 Med fryd vi i Guds menighed
 for ham os dybt nedbøje,

som trykker kun al hovmod ned,
 vil ydmyghed ophøje,
 sig kalder selv en kongeørn,
 som bær på vinger sine børn
 op til sit høje sæde.

4 Ej skal vi bævende som før,
 i pagtens gamle dage,
 se til Guds hus og Himlens dør,
 mismodige forsage;
 thi de genfødte er Guds æt,
 og han, der gav dem børneret,
 er mægtig i de svage.

¹ Kristus

N.F.S. Grundtvig 1836 og 1853.

Jfr. "Guds rige lignes ved et frø"

454 *Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig* *I Nazaret, i trange kår*

1 Af diendes og spædes mund ¹,
 for ordet: Fred med eder!
 sig lovsang Gud i allen stund
 ved barnedåb bereder;
 de spæde åbenbarer han,
 hvad verdens visdom og forstand
 forgæves efterleder.

2 Han går med dem i nådepagt
 om Himlens arv og eje,
 han skænker dem sin englevagt
 på alle deres veje,
 og Jesus-navnet yndig klang
 hver aften får i vuggesang
 ved deres barneleje.

3 Vi døber dem i Jesu navn,
 trods hvem det vil forhindre,
 vi lægger dem i Jesu favn,
 de kan ej blive mindre;
 Gud! lad dem vokse ved hans bryst!
 Gud! lad dem frydes ved hans røst,
 så deres øjne tindre!

¹ Matt 21,16; Sl 8,3

N.F.S. Grundtvig 1843.

455 *Mel.: Henrik Rung 1857*

1 O lad din Ånd nu med os være,
 vor Jesus Kristus, Herre sød,
 så børnene, vi til dig bære,
 må døbes til din sejerdød!

2 Vi efter dig dem her opkalde,
 o lad dem i dit navn opstå!

Om end de snuble, ej de falde,
men fare fort og målet nå!

3 Er løbet langt, lad dem ej mattes!
Gråhærdet tjener kom i hu!
Er løbet kort, lad ej dem fattes
en plads, hvor hjemme selv er du!

4 O skriv dit navn i deres hjerte
og deres i din højre hånd,
så de med dig har fryd og smerte
tilfælles i den Helligånd!

5 For vuggen lyde engletoner,
lad dem ej dø på gravens bred!
Alt som du korsar, så du kroner,
i skyggedalen du går med.

James Allen 1757. Thomas Beck 1782.

Edward Bickersteth 1833.

N.F.S. Grundtvig 1837.

456

Mel.: Til vor lille gerning ud

1 Herren strækker ud sin arm,
små vil han velsigne;
kommer, små, til Jesu barm,
lærer ham at ligne!
Døb, genfød dem, Herre from,
dybt i livets kilde!
Aldrig de til død og dom
sig fra dig forville!

Engelsk (1834).

N.F.S. Grundtvig 1837.

457

Mel.: Peter Møller 1974

Egil Hovland 1976

1 Fyldt af glæde over livets under,
med et nyfødt barn i vore hænder,
kommer vi til dig, som gav os livet.

2 Fyldt med bæven foran ukendt fremtid
lægger vi vort barn i dine hænder.
Det, som sker i dåben, gør os trygge.

3 Fyldt af undren er vi i din nærhed.
Du, som bærer verdensrummets dybder,
venter på de små og tar imod os.

4 Ved dit værk, ved kærlighedens vilje,
er vi født på ny til liv i Kristus,
til et åbent liv i tro og tillid.

5 Og ved tidens grænse lever fortsat
dine løfteord ved døbefonten,
dåbens lys er tændt, når livet slukkes.

6 Større rigdom, end hvad ord kan rumme,
har du givet os ved dåbens gave.
Herre, skænk os troen fuld af glæde!

Svein Ellingsen 1971.

Str. 1-5: Jens Kristian Krarup 1974.

Str. 6: Jens Lyster 1978.

458

*Mel.: Gak ud, min sjæl,
betragt med flid*

1 Du kommer, Jesus, i vor dåb.
Her rækker du os mod og håb.
Alene er vi svage.
Nu lover du at være med,
at være med os hvert et sted
i dag og alle dage.

2 Nu tager du os i din hånd.
Du skænker os din gode Ånd
i ordet og i vandet.
Du vil, at ingen skal gå tabt.
Til frelse blev vi alle skabt
og af Guds fingre dannet.

3 Ja, stort er dåbens lille vand,
langt større end alverdens land,
et Himmerig herneland.
Din tro på os er såre stor.
Dit håb er større, end vi tror.
Men størst er kærligheden.

4 Al magt i Himmel og på jord
blev givet dig. Kun med et ord
gør du for Gud os rene.
Plant kærlighed i vore sind,
og pod os, Herre, i dig ind
som dine nye grene!

Johannes Johansen 1992.

459

Mel.: Mæt min sjæl, o Jesus sød

1 Du, som os af nåde stor
har genfødt af vand og ord,
hjælp, vi bær' vort kristennavn
dig til ære, os til gavn,
holder tro vor dåbes pagt,
står mod fjenden ret på vagt,
stoler på, hvad du har sagt.

Peder Jensen Roskilde omkring 1610.

N.F.S. Grundtvig 1832.

Bearbejdet 1935.

460

Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig

1 Du folk, som kristne kaldes vil,
Guds salvede og fromme,
alt siden han ved dåben til

sit samfund dig lod komme,
betænk, betænk, og agt det stort,
hvad Gud har dig i dåben gjort,
hvad nåde dig er skænket!

- 2 Du var, før du til verden kom,
og før du noget gjorde,
alt under vredens strenge dom,
fordømt, fortabt og borte;
du havde af forældres blod
et sind, som var din Gud imod
og ville ham ej kende.
- 3 Al denne ulyksalighed,
alt det, dig skade kunne,
det sank i dåbens vande ned
og evig gik til grunde;
alt, hvad ved Adam var forset,
og ved dig selv var ilde sket,
har Gud i dåben druknet.
- 4 De sorte lænker sank som bly
i dåbens frelsevande;
Gud lod dig fri og skøn og ny
i nådens rige lande,
han gav dig børneret og -navn
og tog dig i sin milde favn,
som alle himle bærer.
- 5 Så lad da ingen Satans list
berøve dig dit gode,
men vær en dejlig himmelkvist
og frugtbar Jesu pode,
der svarer til det kristennavn,
at du din dåbes frugt og gavn
kan her og evig nyde!

Paul Gerhardt 1667.

Hans Adolph Brorson 1739.

461 *Mel.: Vor tro er den forvisning på Guds Søn kom ned fra Himmerig*

- 1 Vort løsen er vor tro og dåb,
det er vort samfunds kæde,
deraf udspringer alt vort håb,
oprinder al vor glæde;
og ordet af vor Herres mund,
det er vor kirkes klippegrund,
og det er Åndens bolig.
- 2 Og hvad så Herrens menighed
end sukker for af Ånden,
når tro og dåb vi holder ved,
oprinder efterhånden;
thi endnu er Guds Ånd så rig,
så mægtig og miskundelig
som første pinsedagen.

*N.F.S. Grundtvig 1836.
Bearbejdet 1850.*

462 *Mel.: Kender du den livsens kilde Helligånd, de frommes glæde*

- 1 Barnelivets favre dage
kun forgæves folk på jord
kalder sukkende tilbage,
som en drøm de heden fór,
hjerter hvert dog føle må:
vorder ej vi atter små,
aldrig mer på englestige
vinder vi til Himmerige.
- 2 Men hvad alle verdens vise
kun omsonst vil prøve på,
han, som alle kristne prise,
har bevist, hans ord formå:
hver, som tror af hjertens grund
hvad han os har lagt i mund,
de i dåben fødes atter
til Guds børn, hans søn og datter.
- 3 Vore egne barnedage
i det bedste faderhjem,
intet er mod dem, vi smage
med Guds Søn i Betlehem,
når, genfødte i hans navn,
han os tager ømt i favn,
og med mer end englerøster
kalder broder os og søster.
- 4 Disse Herrens barnedage,
de er evighedens vår,
vifter bort al sorg og klage
også fra de hvide hår,
taler med hinanden lydt
om det mål for livet nyt,
himmelvidt fra skyggedale:
guddomsliv i gyldne sale.

N.F.S. Grundtvig 1844 og 1864.

Skriftemål

463 *Mel.: O, Gud ske lov til evig tid*

- 1 O Herre, udslet min synd så svar!
Den volder mig bitter smerte;
altid jeg den for øje har,
og knuse den vil mit hjerte.
- 2 Barmhjertige Gud, mig ej forkast,
din Ånd du ej fra mig tage!
Mit hjerte gør nyt, min vilje fast,

og giv mig min fred tilbage!

Sl 51

C.F. Balslev 1844.

464

*Mel.: Bryd frem, mit hjertes
trang at lindre*

1 O Gud, vi falder dig til fode
og beder dig, os selv til trods,
at du vil rykke op med rode
alt, hvad du planted ej i os,
så på det rene til vor lykke
din Ånd hos os kan bo og bygge.

N.F.S. Grundtvig omkr. 1837.

Bearbejdet 1913.

465

*Mel.: Egil Hovland 1965
Rind nu op i Jesu navn*

Før skriftemålet

1 Kristus, du er alt mit håb!
For dit ord må jeg mig bøje.
Du mit liv lod sammenføje
med dit eget, i min dåb.
Men min vilje er i lænker,
livets sammenhæng er sprængt.
Af de tanker, som jeg tænker,
er dit billede fortrængt.

2 Mit foranderlige sind
stadig fra sit mål sig vender,
men hver synd, som i mig brænder,
bærer jeg i lyset ind.
Dit oprejsningsord jeg hører;
når din tjener med sin hånd
på dit bud mit hoved rører,
blir jeg løst fra mine bånd.

Efter skriftemålet

3 Kristus! du har åbnet vej!
Du har fjernet alt, som stænger,
og min synd skal ikke længer
skille mig fra liv i dig.
Tro og liv er genoprettet,
fast forankret i min dåb.
Jeg kan synge fri og lettet:
Kristus, du er alt mit håb!

Svein Ellingsen 1956 og 1979.

Peter Balslev-Clausen 1993.

Konfirmation

466

Mel.: Fra Thomissøns salmebog 1569

1 Han, som på jorden bejler
til troskab uden svig,

når vi kun vil, besegler
sin pagt om Himmerig.
Han døber med den Helligånd
på ord, som aldrig fejler,
han rækker os sin hånd.

2 Den hånd, som fra afgrunden,
hvor syndens sold¹ er død,
os fører ind i lunden,
hvor livets lyst er sød,
den fører os til Herrens bord,
med hjertet og med munden
at smage nådens ord.

3 Den hånd med bibelstaven
os trøster i al nød,
den lukker op gudshaven
for os i liv og død;
engang den bryder gennem sky
og vinker op fra graven
vor krop med kjortel ny.

4 Den hånd hvert hoved kroner
med evighedens guld,
som Jesus, vor forsoner,
på jord var tro og huld;
med frydesang der skabes da
et hav af himmeltoner,
et fuldt halleluja.

5 Halleluja for hånden,
som Herren os har rakt!
Halleluja for Ånden,
som livet os har bragt!
Halleluja for ærens krans,
for hvilen efter vånden,
for glæden i sin glans!

¹ løn, Rom 6,23

N.F.S. Grundtvig 1843 og 1845.

467

Mel.: Vor Gud han er så fast en borg

1 Lad denne dag, o Gud, vor Gud,
for os velsignet være,
lær os at elske dine bud
og troens frugter bære!
Vi for dit åsyn stå,
vi alle, store, små;
se, Fader, til os ned,
og i din kærlighed
din Helligånd os sende!

2 Læg ordet i de unges mund,
dets kraft i hjertet brænde,
at de på troens faste grund

dig, Jesus, må bekende!
Vi bar engang dem frem,
til arv vi gav dig dem,
du tog dem i din favn,
de døbt i dit navn;
hør, Herre, hvad vi beder!

3 Forny dem i din nådepagt,
prent dem den fast i sinde,
og lad det ja, her bliver sagt,
dem aldrig gå af minde!
I deres svaghed vær
med kraft dem stedse nær,
styrk dem ved nådens magt,
at de i dåbens pagt
til døden tro må blive!

4 Og når de fra forældres hånd
skal ud i verden vanke,
da led dem, frelser, ved din Ånd,
læg stadig dem i tanke,
at de til dig er døbt,
fra synden dyrekøbt,
at aldrig er forladt
den, som til dig har sat
sit håb alene. Amen!

*Johan Nordahl Brun 1786.
Bearbejdet 1798 og 1844.*

468 *Mel.: Helligånd, de frommes glæde* *Tag det sorte kors fra graven*

- 1 Løgnens fader vi forsvare,
falsk er al hans lyst og pragt;
sandheds Fader at behage
vi fornyr vor dåbes pagt.
Alt han kan, og alt han ved,
gør dog alt i kærlighed,
i sit billed han os skabte,
igenløste det fortabte.
- 2 Gud os gav sin Søn til broder,
Jesus Kristus, Gud og mand,
salig priser vi hans moder,
Himlens brud i jomfrustand.
Han for os på korset led,
død og helved overstred,
deler på sit herresæde
med os liv og lys og glæde.
- 3 Gud os gav sin Ånd til trøster;
i vor Herres Jesu navn
han med alle englerøster
kalder folk til Herrens favn,
ånder, med vor frelsers røst,
fred i det beklemte bryst,
lader, med Guds faderstemme,

støvet evigt liv fornemme.

- 4 Fader vor i høje sale,
kom din pagt med os i hu!
Sandheds Ånd i dybe dale,
o bekræft, besegl den nu!
Herliggør med glans på jord
Frelseren i troens ord!
Gør det klart, at alle dage
Gud er mægtig i de svage!

N.F.S. Grundtvig 1843 og 1845.

469 *Mel.: O, kommer hid dog til Guds Søn*

- 1 O Herre god og frelser from,
mig være lad din ejendom,
mig selv ej mer tilhøre!
Borttag, hvad Adams er og mit,
og for det nye, som er dit,
giv hjerte, øje, øre!
- 2 I hjertegrunden, Herre mild,
optænd du kærlighedens ild,
så det for dig kun brænder!
Lad øjet åbnes for din glans,
der overstråler sind og sans
og kvæger dog, ej blænder!
- 3 Lad øret høre hyrdens røst,
hvor til dit folk du taler trøst
og fred til dine spæde!
I pagten hvile hjertet trygt,
trods verdens lyst, trods dødens frygt,
og smage så din glæde!

Peter Christian Kierkegaard 1838 og 1857.

470 *Mel.: Darmstadt 1698*

- 1 Slip os arme ej,
Jesus, på vor vej!
Vi ej blive vil tilbage,
vil kun du os med dig drage,
som os føre kan
til vort fædreland.
- 2 Kommer nød os på,
lad os faste stå,
at vi ej i vantro klage,
når du sender mørke dage!
Gennem trængsler må
vi til Himlen gå.
- 3 Får vi hårde stød,
eller andres nød
til bekymring os vil blive,
du tålmodighed os give!

Lad i al vor ve
os til målet se!

- 4 Gennem tiden så,
Jesus, med os gå,
at på tornefulde veje
vi erfare må din pleje!
Når vort løb er endt,
hjem til dig os hent!

N.L. von Zinzendorf 1721.

Chr. Gregor 1778.

N.J. Holm 1829.

H.S. Prahl 1889.

471

Mel.: A.P. Berggreen 1849

Under dine vingers skygge

- 1 Du, som vejen er og livet,
dig vi har vort håndslag givet,
Jesus, dig, på hvem vi tror;
mellem alle verdens røster
din er ene den, som trøster;
led os i dit hyrdespor!
- 2 Giv, at dig vi følger efter,
nær de små, de svage kræfter,
bøj vor vilje, smelt vor trods!
Lad dit navn i hjertet brændes,
så ved dig vi her må kendes,
at du hist må kende os!

Christian Richardt 1885.

Bryllup / vielse

472

Mel.: Chr. Barnekow 1879

Du, Herre Krist

- 1 Jeg ved en blomst så favr og fin,
dens duft gør hjerter glade,
dens saft er som den klare vin,
så liflig fin,
som rosens er dens blade.
- 2 Den favre blomst er kærlighed,
et kunstværk af Guds finger,
den vokser op, før støv det ved,
i lønlighed,
til dejlig den udspringer.
- 3 Den vokser vildt dog kun på jord,
undtagen i Guds Eden,
kun der, ved livets flod, den gror
og står i flor
med duft for evigheden.
- 4 Ved brudeblus i Jesu navn

dog gode råd vi finde,
thi Paradis er i hans favn:
sin fødestavn
skal blomsten atter vinde.

- 5 Velsignelsen af Jesu mund,
hvor kærlighed er inde,
omplanter i en salig stund
på hellig grund
den blomst hos mand og kvinde.
- 6 De to da vorder ét på ny
ved kærligheds vidunder,
som kun forklares over sky,
hvor lysets by
på kærlighed sig grunder.

N.F.S. Grundtvig 1843.

473

Mel.: Julen har englelyd

- 1 Huset, som Gud har bygt,
det kan trygt
som på en klippe hvile
og smile.
Lad stormene kun suse,
de er i Herrens hånd!
Lad bølgerne kun bruse,
de er i Herrens bånd!
Hvad fast er bygt på klippe,
ej vakle kan og glippe;
al verden skal forgå,
Gud! dit hus skal stå.
- 2 Stort er Guds hus på hald ¹,
frit for fald,
med Himmel-herligheden
heneden;
men Herren det og mægter
at bygge huse små,
som gennem mange slægter,
hans navn til ære stå,
som i hans tempels skygge
stå rolige og trygge,
skønt stormen raser vild,
Helved spruder ild.
- 3 Vi, som i Jesu tro
lavt mon bo,
her på den åbne slette,
med rette
hos Herren god til huse,
kan rolig høre på,
hvor bølgerne de bruse
om vore hytter små;
vi har, med alle vinde,
det hyggeligt herinde,

vi har, med Gud i pagt,
fred og englevagt.

- 4 Dem, som vort hjerte nær
vokste her
og os, vemodig glade,
forlade,
vi Gud i vold befale;
han, som har bygt for os
på bjerge og i dale,
så vi bød stormen trods,
han vil for dem og bygge
i klippeborgens skygge,
når han derom i løn
hører deres bøn.

- 5 Da skal fra hytter små
sammenslå,
som sang om morgenstunden
i lunden,
lovsange til den høje,
som bygger lavt på jord,
som låner støv sit øje
og aske sine ord;
og alle Himlens hære
skal, til den godes ære,
i kor med mark og skov
juble: Gud ske lov!

¹ klippe

Matt 7,24-27; 16,16-18
N.F.S. Grundtvig omkring 1846.

474 *Mel.: Lille Guds barn, hvad skader dig*

- 1 Alterlyset i Herrens hus
er det ædleste brudeblus;
kærligheds ild fra Himmerig
gløder i barm evindelig.
O Gud ske lov!
- 2 Til vor Herre vi beder frit:
Lad os lysne i lyset dit!
Lovet har du, din kærlighed
møde os skal ved hvert et fjed.
O Gud ske lov!
- 3 Den, som Jesus for øje står,
ingen sinde i mørke går;
hvor der er tro på Jesu navn,
dér er en varm og kærlig favn.
O Gud ske lov!
- 4 Der velsignet går ind og ud
altid brudgommen med sin brud,
og når omsider sol går ned,

sol er Gud selv i evighed.
O Gud ske lov!

N.F.S. Grundtvig 1847.
Bearbejdet 1889.

475

Mel.: C.E.F. Weyse 1833

- 1 Det er så yndigt at følges ad
for to, som gerne vil sammen være;
da er med glæden man dobbelt glad
og halvt om sorgen så tung at bære;
ja, det er gammen
at rejse sammen,
når fjederhammen
er kærlighed.
- 2 Det er så hyggeligt allensteds,
hvor små og store har ét i sinde,
og det, som drager de store læs,
i hjertekamret er inderst inde;
ja, det er gammen
at holde sammen,
når ja og amen
er hjertets sprog.
- 3 Det er så herligt at stole på,
vi har en Herre, som alting mægter,
han os ej glemmer, når vi er grå,
hans nåde rækker til tusind slægter;
ja, det er gammen,
at alle sammen
er ja og amen
Guds nådes ord.

- 4 Det er vemodigt at skilles ad,
for dem, som gerne vil sammen være,
men, Gud ske lov! i vor Herres stad
for evig samles de hjertenskære;
ja, det er gammen
at leve sammen,
hvor ja og amen
er kærlighed.
- 5 Hvert ægtepar, som med kærlighed
i Jesu navn holder bryllupsgilde,
skønt alt i verden går op og ned,
skal finde tidlig og finde silde:
Det er dog gammen
at sidde sammen,
hvor arneflammen
er kærlighed.

N.F.S. Grundtvig 1855.

476

Mel.: Dybt hælder året i sin gang

- 1 Vi beder, Herre, for de to,

som for dit alter står:
Giv dem i kærlighed og tro
at dele alle kår!

2 De lover bort, hvad ej de har,
for livet er jo dit.
Læg selv dit ja til deres svar,
så det må lyde frit!

3 Forén dem med din nådes ord
i trofast kærlighed,
så intet skiller deres spor,
før livets sol går ned!

Viktor Friedrich von Strauss und Torney 1843.

Jørgen Kristensen 1974.

Begravelse / bisættelse

477

Mel.: A.P. Berggreen 1849

Chr. Bull 1851

Th. Laub 1921

Otto Mortensen 1982

O, kommer hid dog til Guds Søn

- 1 At sige verden ret farvel
i livets gry og livets kvæld
er lige tungt at nemme;
det lærtes aldrig her på jord,
var, Jesus, ej du i dit ord
hos os, som du er hjemme.
- 2 Hvor tit hos dig end trøst jeg fandt,
når hjertet skjalv, og gråden randt,
og verdens bølger bruste,
ved støvet hænger dog min sjæl,
og slangen bider i min hæl ¹,
skønt du dens hoved knuste.
- 3 O Jesus, Herre, broder sød!
Du kender bedst den bitre død,
du har den overvundet;
vor skabning grant og kender du,
ved godt, vi alle ser med gru
vort timeglas udrundet.
- 4 O, kom du, som engang, jeg ved,
du i din Faders herlighed
skal klart dig åbenbare,
var det i gry, var det i kvæld,
jeg skyndte mig med kort farvel
i sky til dig at fare.
- 5 Men kommer døden førend du,
kom da i løn, og kom i hu,
hvor mørkt der er i graven!

Omstrål mig, så jeg glemmer den,
salv øjet på din syge ven,
så jeg kan se gudshaven!

- 6 Kom i den sidste nattevagt
i en af mine kæres dragt,
og sæt dig ved min side!
Og tal med mig, som ven med ven,
om, hvor vi snart skal ses igen
og glemme al vor kvide!
- 7 Kom, som du vil! jeg ved det vist,
du selv har sagt, at her og hist
du kendes vil på røsten ²,
den røst, hvorved trods verdens larm
os hjertet brænde kan i barm
og smelte hen i trøsten.
- 8 O lad mig i min sidste stund
det høre af din egen mund,
som Ånd og liv kan tale,
hvor rart der er i Himmerig,
og at du stol har sat til mig
i dine lyse sale!
- 9 Før døden med sin istaphånd
gør skel imellem støv og ånd,
bortvifter hjertets varme,
indslumre skal jeg da med lyst,
som barnet ved sin moders bryst,
i dine frelserarme.
- ¹ 1 Mos 3,15
² Joh 10,4
- N.F.S. Grundtvig 1843 og 1845.*
- ### 478
- Mel.: Når tid og time er for hånd
Hvad kan os komme til for nød*
- 1 Når vore øjne lukkes til,
og vi med døden drages,
vi Gud i vold os give vil,
al angst da borttages.
I Kristus sødt da sover vi,
vor sjæl vil han bevare fri,
til Gud vil os opvække.
- 2 Vi såes i Guds urtebed,
Guds kære børns tillige,
i Herrens ager lægges ned,
til vinteren må vige;
når vårens sol da skinner klart,
opvokser vi med herlig art
til dejlig frugt og grøde.
- 3 I skrøbelige kar af ler
vort liv på jord vi bære ¹,

men Gud slår karret sønder her,
før det kan hist få ære.

Et hus foruden hænder gjort,
som vi forventer, rent og purt,
vil selv han for os bygge.

- 4 Nu død, hvor er din brod og magt?
Hvad vil du, Helved, vinde?
Dit rige er nu ødelagt,
din vold og kraft må svinde.
Vor hjertesorg dermed forgår,
vor angst for lovens trussel hård;
Guds nådes fred vi finde.
- 5 Når da en kristen slumrer hen,
med håb vi skulle græde,
thi vi skal se ham hist igen
på Herrens dag med glæde;
o Herre, hvilken højtids stor,
når evigt alle dine bor,
hvor der er godt at være!
- 6 Kom, Jesus Krist, kom, frelser sød,
før os fra vort elende,
kom i din kraft og drøb vor død,
på al vor nød gør ende!
Ledsag os til vort fædreland,
og ved dit blod, som for os randt,
lad os i fred henfare!

¹ 2 Kor 4,7

Caspar Franck 1556.

Hans Thomissøn 1569.

W.A. Wexels 1840.

Bearbejdet 1850 og 1947.

479

Mel.: Hvo ikkun lader Herren råde

- 1 Hvo ved, hvornår mit liv har ende!
Se, tiden meget hastigt går,
hvor let og snart kan det sig hænde,
at jeg herfra at vandre får!
Min Gud, gør da for Kristi blod
min sidste afskeds time god!
- 2 Lær mig, o Gud, ret at betænke
min død og, når jeg segner ned,
min sjæl i Jesu sår at sænke
og dø i sand bodfærdighed:
Min Gud, gør dog for Kristi blod
min sidste afskeds time god!
- 3 Jeg i min Jesu sår og vunder
den bedste seng og hvile har,
thi når mit liv til døden stunder,
jeg der min trøst og styrke tar.

Min Gud, gør dog for Kristi blod
min sidste afskeds time god!

- 4 Min Jesus jeg mig iført haver,
da jeg blev døbt med dåbens vand;
du derfor mig med trøst begaver
og for dit barn mig tager an.
Min Gud, gør dog for Kristi blod
min sidste afskeds time god!
- 5 Imidlertid jeg mig fornøjer
i ham og dør i største ro,
jeg er tilfreds, som Gud det føjer,
og har til ham en stadig tro:
Min Gud, gør det for Kristi blod,
min afskeds stund må være god!

*Ämilie Juliane af Schwarzburg-
Rudolstadt 1686.*

Frederik Rostgaard 1718.

480

Mel.: N.W. Gade 1856

- 1 Udrust dig, helt fra Golgata,
løft højt dit røde skjold!
Thi synd og skræk – du ser det ja –
angriber mig med vold.
- 2 Udstræk dit glavind i din harm
mod dem, som trodser dig!
Nedstyrt dem med en vældig arm
fra lyset – og fra mig!
- 3 Da skal jeg, sikker ved din hånd,
ej frygte døden mer,
men ofre dig min frelste ånd
på dens nedbrudte ler.

Johannes Ewald 1781.

481

Mel.: W.H. Monk 1861

- 1 Vær du mig nær! Nu aften sænker sig,
snart mørket råder, vær du nær hos mig!
Når andres hjælp og trøst er intet værd,
du, hjælpeløses hjælp, vær du mig nær!
- 2 Snart rinder ud mit jordlivs dag så kort,
al verdens glans og glæde visner bort,
alt står for fald, og alt forandres her;
du, som omskiftes ej, vær du mig nær!
- 3 Kom ej med rædsel som den drotters drot,
men mild og blid at læge ondt med godt!
Giv mig hos dig, som har hver synder kær,
trøst for al sorg og savn; vær du mig nær!
- 4 Jeg trænger til dig hver en livets dag,
din nåde kun kan sløve fjendens slag.

Hvem er som du i regn og solskinsvejr
min stav og støtte? O vær du mig nær!

- 5 Med dig ved siden har jeg ingen frygt.
Trods sorg og sygdom er mit hjerte trygt.
Hvor er nu dødens brod, o Herre kær,
og hvor er Helveds sejr, når du er nær?
- 6 Når øjet brister, vis mig korsets tegn!
Lys gennem mørket mig til Himlens egn!
Fly, jordisk mulm, for Himlens morgenskær!
I liv, i død, min Gud, vær du mig nær!
- H.F. Lyte 1847.*
Even Nicolaj Marstrand 1915.

482

Mel.: A. P. Berggreen 1873

- 1 Jeg lever – og ved hvor længe fuldtrøst:
jeg lever, til Herren mig kalder;
jeg lever og venter den kaldende røst,
jeg lever som gæsten på fremmed kyst,
til Faderen barnet hjemkalder.
- 2 Jeg dør – og jeg ved, hvad time det sker:
det sker i beskikkelsesstunden;
jeg dør, når mit øje fuldendelsen ser;
jeg dør, når ej døden mig truer mer,
men kilden til livet er funden.
- 3 Jeg rejser – og ved, hvor rejsen går hen:
den går til Guds evige rige;
jeg rejser til åndernes Fader og ven,
til landet, hvor aldrig med sorg igen
fra sjælene sjælene vige.
- 4 Jeg lever et saligt liv alt i Gud;
jeg dør kun for evig at leve;
jeg rejser med glædens det evige bud –
hvi ånder jeg ikke den glæde ud
hver stund, jeg i verden mon leve!
- Str. 1: Martin Luther 1531.*
Str. 1-4: B.S. Ingemann 1851.

483

Mel.: Henrik Rung ? (1868)

- 1 Som dug på slagne enge,
så falder livets ord
på kristnes sottesenge;
i sky da håbet gror,
og trøsten over døden
deraf er førstegrøden,
forsvundet er derved
al dødens bitterhed.
- 2 Som sol går ned bag lunden
i havet lyseblåt,

i sommeraftenstunden,
mens fugle kvidre småt,
så går den sjæl til hvile,
i færd med sødt at smile,
som føler, i sit ord
hos os vor Herre bor.

- 3 Som let vort legem gyser
i sommermorgengry,
mens morgenstjernen lyser
og lover dag på ny,
mens sommerdagen gryer
i hvide morgenskyer,
så er med livets lys
vort sidste kuldegys.
- N.F.S. Grundtvig 1860 og 1864.*

484

Mel.: Sv. S. Schultz 1978

- 1 Nu er livet gemt hos Gud.
Vi overgir alt til ham.
Håbet er tændt i savn og sorg.
Ingen er glemt af Gud.
- 2 Vi skal hvile i Guds fred
og sove i jordens skød.
Kristus har gjort vor grav til sin.
Altid er vi hos Gud.
- 3 Gud, vor Far, tar vare på
det liv, som er revet bort.
Kristus har selv beredt os plads.
Før os gik han til Gud.
- 4 Dagen kommer. Kristi dag,
da tiden blir visket bort.
Kristus står frem, og alt blir nyt.
Døden blir knust af Gud.
- 5 Nu er livet gemt hos Gud.
Vi overgir alt til ham.
Håbet er tændt i liv og død.
Ingen er glemt af Gud.

Svein Ellingsen 1977.

Helge Dahn 1978.

485

Mel.: Befal du dine veje

- 1 Nu ledet er min lille
i Herrens lystgård ind,
der kan du hvile stille
trods verdens kastevind;
nu kan for Gud du kvæde
i klarhed som en sol,
hvor alt er lys og glæde
om Lammets kongestol.

2 Jeg under dig den lykke
og stunder did i tro,
hvor ingen sorger trykke,
og ingen torne gro;
det blir et saligt møde,
når vi skal kendes grant,
hvor aldrig nogen døde,
hvor alt er rent og sandt.

3 Ja, dyrebare lille,
i Herrens hånd sov sødt!
Han gør min sorrig stille,
nu har ham selv du mødt,
har selv nu hørt ham sige,
hvad børn kan godt forstå:
Kun jeres er mit rige,
kom hid til mig, I små!

*Hallgrimur Pétursson omkring 1650.
C.J. Brandt 1854 og 1885.*

486 *Mel.: Hvor er det godt, i Jesu arme*

1 Han kom til os fra Himmerige,
fra glansen af Guds herlighed.
I støvets kår han blev vor lige,
og dødens vé han med os led.
Dog ved hans grav vi ej skal klage;
han kom fra den med sejr tilbage
og fri igen til Himmels fór.
Han, der vor nød af selvsyn kender,
nu fra sin Faders hjerte sender
os livets Ånd med trøstens ord.

2 Det skal I vide, alle enker
med jeres faderløse små,
når sorgen sig med natten sænker,
og savnet gør jer dagen grå:
Der er et håb for jeres døde,
der er en påskemorgenrøde,
der er en dag med livets lyst,
der er en Himmel fuld af glæder
beredt for alle dem, der græder
og her må sukke uden trøst.

3 Han skal igen fra Himlen komme,
den Herre, som til Himmels fór.
Da bliver alle grave tomme,
da viger havet på hans ord
og giver sine rov tilbage.
Kun Døden selv må ensom klage,
fordi hans magt er ebbet ud.
Da med Guds Søn i Himmerige
i lysets kår vi vorder lige
og priser med ham livets Gud.

K.L. Aastrup 1942.

487 *Mel.: Thv. Aagaard 1932*

1 Man siger, livet har bange kår,
at farten går over dybe vande,
at uvist er det, om frelst vi når
hjem til de levendes lande.

2 Ja, kæmpes må der fuldhård en strid
og lides – stundom i tider lange,
og dagen lyser ej lige blid
med leg og lystige sange.

3 Og sikkert er det, at sent det går,
så nat kan falde på vore veje,
før fri og frelst vi ved målet står
og har gudsfreden i eje.

4 Men lad det gå, som vor Herre vil!
Må tungt vi græde, skal dybt vi knæle,
at mødes hist står vor hu dog til
med alle levende sjæle.

5 Og skønt vi ved, vi er af de små,
og lidet er kun, hvad vi kan evne,
så kan det største vor sjæl dog nå,
og frem med sang vi tør stævne.

6 Thi han er med os, den stærke Gud,
hvis Ånd os bærer på ørnevinge,
som giver kræfter og rusten ud,
så døden selv vi kan tvinge.

7 Ja, Gud ske lov! om end sent det går,
og mørke skyer tit dagen dølge,
vi har ej bange, men blide kår:
vi er med Herren i følge!

8 Han slipper ikke, hvem han har kær,
på jord så lidt som i dødens dale,
før sejrskransen engang vi bær
med ham i Himmerigs sale.

Hans Kristian Rørdam 1877

488 *Mel.: Den yndigste rose er funden*

1 Med sorgen og klagen hold måde,
Guds ord lad dig trøste og råde,
lad hjertet i sorgen ej synde,
ved døden vi livet begynde!

2 Vi indsvøber liget med tåre
og lægger det stille på bære,
men svøbet og børen betyder,
det slumrer, til dagen frembryder.

- 3 Lad hjerte og øje kun briste
og legemet lægges i kiste,
den time ej borte skal blive,
da Herren det kalder til live.
- 4 Hvad før var al ynde berøvet
og blandedes ganske med støvet,
en lysende bolig skal være
for sjælen i Himmerigs ære.
- 5 Se, kornet i jorden den sorte,
det synes så visselig borte,
men atter sin spire det skyder,
i gyldneste grøde frembryder ¹.
- 6 O jord, vi en gave dig skænker,
med gråd i dit skød vi den sænker,
en dyrebar sæd du modtager,
vi derfor dig kalder Guds ager.
- 7 En sjæl i den støvhytte bo'de,
en sjæl, som på frelseren tro'de
og længtes med håb mod det høje,
med Gud og hans glæde for øje.
- 8 Du, jord, må nu legemet gemme,
Gud vil det dog ikke forglemme,
men pryde det dejligt med ære
til evig hans billed at bære.
- 9 Ja, Herre, når tiden er omme,
da kalder du fluks dine fromme
fra striden i verden til freden,
fra hvilen i graven til glæden.

¹ Joh 12,24

Aurelius Prudentius Clemens 4. årh.

Peter Hegelund 1586.

C.U. Sundt 1840.

Jfr. "Med sorgen og klagen
hold måde, du mindes ..."

489

Mel.: Rued Langgaard 1938

Under dine vingers skygge

Kommer, sjæle dyrekøbte

- 1 Døden er den sidste fjende,
vi med Gud skal overvinde,
Gud med os skal træde på.
O min sjæl, gid kun du vidste
tonen, som det ord "den sidste"
skal i Himlen synges på!
- 2 Døden selv må vist nok grue
for den sidste banetue,
for sit eget banesår;
det må alt på dødens side,

som kun lystes ved at stride,
synger kun om banesår.

- 3 Men vor frelser, som os givet
har sig selv og dermed livet
nu og i al evighed,
ham det fryder, at dødsstriden
er den sidste, så vi siden
fred har i al evighed.
- 4 I Guds engle, som kan tonen
på den sang, som er livskronen:
evigheds halleluja!
hjælper os til at begynde
på den sidste sang at nynne:
evigheds halleluja.

1 Kor 15,26

N.F.S. Grundtvig 1851.

490

Mel.: Erik Sommer 1993

- 1 Nu har du taget fra os,
hvad du engang har givet.
Nu favner døden den, der
for os var selve livet.
Og intet bliver mere
helt, som det var, herefter,
for sorgen river i os
med kærlighedens kræfter.
- 2 Nu er vi fyldt af savnet
og gruer for i morgen.
Men, Gud, du kommer til os
og trøster os i sorgen.
Vel er vi alle ramt af
den gådefulde stilhed,
men du er også nær med
din nådefulde mildhed.
- 3 Du griber os i mørket
og blidt mod lyset vender.
For selv om vi er adskilt,
er vi i dine hænder.
Og du var selv i mørket
den dag, da Kristus døde,
du rejste ham til livet
i påskens morgenrøde.
- 4 Se, døden er forandret.
Nu kan den ikke vinde!
Da Kristus tog den på sig,
blev den en slagen fjende.
Og derfor kan vi håbe,
at også vi får givet
at gå i morgensolen
og glæde os ved livet.

- 5 Så lad kun sorgen synge,
få luft for al sin klage,
og lad kun savnet tynde,
din godhed blir tilbage.
Du gir os nye kræfter.
Du knytter nye tråde.
Og hvad så sker derefter,
må komme af din nåde.

Holger Lissner 1993 og 1999.

Præstevielse

491

Mel.: O store Gud, din kærlighed

- 1 O Jesus, præst i evighed!
Her lader du det kende,
hvorfor dig Gud af Himlen ned
til jorden ville sende,
at syndere du kunne med
din Fader vel forlige
og lade dem få del og sted
i ærens evig rige.
- 2 Og dine tjenere, som skal
det sone-embed føre,
så de på jorden Himlens sal
med sjæle rig kan gøre,
dem styrker du med råd og fred
og deres synd forsoner,
ja, dem med Himlens myndighed
og store nåde kroner.
- 3 Som Faderen har dig udsendt
og salvet uden måde
med Ånd og kraft, som er bekendt,
så vil du og i nåde
ved Ånd og kraft med alle stå,
som dine bud skal være
og om i hele verden gå
dit salig ord at lære.
- 4 Du ånder, og din gode Ånd
du derved dem indgyder,
så de får magt, mod syndens bånd
og vantros onde lyder,
at løse dem, som vil i bod
og tro til Gud sig vende,
men binde dem, som står imod,
i død og dom at ende.
- 5 Så er en hellig myndighed
lagt svage folk i hænde,
hvis lige verden ikke ved,

den nåde bør man kende,
at ingen engel måtte få
det sone-embeds ære,
men skrøbelige folk de må
den nådetitel bære.

- 6 O Jesus, giv mig nåde til
det embede at ære,
som selv så højt du hædre vil,
at jeg dit ord og lære
ej blæser hen i vejr og vind,
så jeg forstokket bliver
og i mit flintehårde sind
til døden bunden bliver.

Joh 20,19-31

Thomas Kingo 1689.

Fr. Hammerich 1850.

492

*Mel.: Fra Himlen højt kom
budskab her*

Kom, sandheds Ånd, og vidne giv

- 1 I dag på apostolisk vis
redskaber ny til Jesu pris,
til lys og trøst for Herrens små,
vi lægger vore hænder på.
- 2 I går vi kom, i morgen alt
er vore dage sammentalt,
men Jesus Kristus! dine år
ej løber ud, mens verden står.
- 3 Med sol og måne går dit navn,
fra slægt til slægt, til fredens havn;
som stjernerne i tal og glans
du skaber dig en vidnekrans.
- 4 Modtag og disse af vor hånd,
udrust dem med din sandheds Ånd
til vidner om dit ord, din fred,
din tro, dit håb, din kærlighed!
- 5 O lån dem ild af himmelsk art!
O giv dem lys, som brænder klart!
O giv dem mund, som ånder trøst!
O lån du dem din egen røst!
- 6 Giv mod og kraft til fast at stå
og visdom til al kløgt at slå,
der sig ophøjer mod din tro,
forstyrrer dines sjæler!
- 7 Ja, giv dem trods på dine ord
og lyst til dine lyse spor,
tålmodighed i prøvens tid,
og sejr i den gode strid!

- 8 Vær selv du deres prædikant!
Lær dem for dig at skrifte grant,
så de kan med dit helgenkor
gå værdigt selv til Herrens bord!
- 9 Og når i alt de findes tro,
lad i dit hus dem altid bo,
gå ind og ud med lys og fred
og frydes ved dets dejlighed!
N.F.S. Grundtvig 1843 og 1845.

Kirkeindvielse

493

Mel.: Th. Laub 1913

- 1 Dig rummer ej himle
og himlenes himle,
vor Herre fuldstor!
Så ej er at tale
om højlofts sale
til dig på vor jord.
- 2 Du rører kun støvet
som vindpust i løvet,
du himmelske gæst;
og hytten i barmen
med kærlighedsvarmen
behager dig bedst.
- 3 Og har du os givet
til redning, til livet
et kærligheds ord,
til det at udtale
må højlofts sale
opmyldre på jord.
- 4 Hvem vil ikke prise
med salme og vise
din kærlighedsrøst?
Hvor er dog det øre,
som ikke vil høre
den evige trøst?
- 5 Thi bygger vi kirker,
hvor Guds-ordet virker
i lys og i løn,
hvor hjertet sig fryder,
når hallen genlyder
af tak for Guds Søn.
- 1 Hvor Gud sit hus ej bygge vil,
omsonst er kalk og stene,
thi der skal mer og andet til,
end verdens folk vil mene;
det gælder om et guddomsord,
når, som i Himlen, så på jord,
et gudshus skal opbygges.
- 2 Et klokketårn, en døbefont,
et bord med lys, som brænder,
det findes kan al verden rundt,
det gøres kan med hænder;
men trøst og fred og hjertensfryd,
det skaber ingen klokkelyd
og ingen altertavle.
- 3 Thi beder vi: vor Gud! byg med,
lad her din Ånd regere!
Da bliver her et helligt sted,
jo længere, jo mere;
hver Herrens dag, hvert kirkeår
velsignet kommer, priset går
med livets ord på læbe.
- 4 Til det Guds ord, der som en sol
med liv og lys kan virke,
vi rejste denne prædke stol,
vi bygged denne kirke;
vi helliger dens skib og kor,
dens døbefont og alterbord,
Guds ord de skal tilhøre.
- 5 Bygmester for den hvælving blå,
som jordens kreds omspænder,
det ringe værksted ej forsmå
nu dine guddomshænder!
Med ord og Ånd byg her en fløj
af helgenkirken himmelhøj
med rum til alle sjæle!
- 6 I Jesu navn vi bede her,
på Jesu ord vi bygge;
vort navn mod hans er intet værd,
vort ord af hans kun skygge.
Byg, Jesus, med et guddoms-bliv
af stene, som har ånd og liv,
dit tempel i vor midte!

Sl 127,1

N.F.S. Grundtvig 1843.

SYNDERNES FORLADELSE

494

*Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig
Et trofast hjerte, Herre min*

1 Kong 8,27

N.F.S. Grundtvig 1836.

Guds kærlighed

495

*Mel.: Wittenberg
/ Johann Walter 1524
Lasse Lunderskov 1977*

Hvad kan os komme til for nød

- 1 Nu fryde sig hver kristen mand
og springe højt af glæde!
Ja, lad os alle trindt om land
med liv og lyst nu kvæde!
For Gud, så god som han er stærk,
har gjort et herligt underværk,
betalt i dyre domme.
- 2 I Djævlens fængsel var jeg sat,
jeg var fordømt til døde,
min synd mig knuged dag og nat
med megen angst og møde;
jeg altid dybere sank ned,
der var ej vej til salighed,
i synden var jeg fangen.
- 3 Min dyd og gerning hjalp mig ej
den død at overvinde;
den stærke Djævel sagde nej,
han lod sig ikke binde;
jeg givet var i fjendens vold,
han trued mig med syndens sold
og dom til evig pine.
- 4 Da ynked Gud i evighed
min jammer og elende,
han tænkte på barmhjertighed
og ville hjælp mig sende;
sit hjerte vendte han til mig
og kosted derpå faderlig
det kæreste, han havde.
- 5 Han talte til sin kære Søn:
Nu vil jeg mig forbarme;
drag ud, mit hjertes krone skøn,
vær frelser for den arme;
gå, hjælp ham ud af syndens nød,
og dræb for ham den bitre død,
og lad med dig ham leve!
- 6 Guds Søn sin Fader lydig var,
han kom til os på jorden,
født af en jomfru ren og klar,
han er min broder vorden;
så lønlig førte han sin magt,
bar alskens nød og liden pragt
for Djævelen at fange.
- 7 Nu siger han: Kom hid til mig,

tag evigt liv til gave!
Jeg led den bitre død for dig,
at du den arv skal have;
nu er jeg din, og du er min,
min bolig skal og være din,
os skal ej fjenden skille.

*Martin Luther 1523. Claus Mortensen 1528.
N.F.S. Grundtvig 1837.
F.L. Mynster 1862.
C.J. Brandt 1888.*

496

*Mel.: Nürnberg 1524
Et trofast hjerte, Herre min*

- 1 Guds Søn kom ned fra Himmerig,
han så til os i nåde,
vor gerning var uduelig,
den kunne os ej både;
vi derfor tror på Jesus Krist,
vort lys og salighed for vist,
han Himlen os forhverved.
- 2 At frygte Gud i allen stund,
vort håb til ham kun sætte,
at elske ham af hjertens grund
og ej hans ord forgætte ¹,
men elske Næsten som os selv,
det var Guds lov for hver en sjæl,
slet ingen den opfyldte.
- 3 Det måtte ske dog uden brøst,
hvis ej, var vi fortabte,
thi sendte os sin Søn til trøst
Gud Fader, som os skabte;
hvo på ham tror og bliver døbt,
til ham nu Himmerig er købt,
han aldrig skal fortabes.
- 4 Den tro er al vor ros for Gud,
men vil du den bevare,
med håb, som deraf springer ud,
du ingen flid må spare,
af hjertet, ej med hånden blot,
din kærlighed gør Næsten godt,
om du af Gud er børen.
- 5 Du vente og tålmodelig
på, hvad Guds ord forjætter,
så du med glæde uden svig
i Guds hånd alting sætter,
som véd vor trang og ser vor tarv
og hjælper vist os til vor arv,
derpå du aldrig tvivle!
- 6 Og om du blev så syg i sind,
som på dig lå Guds vrede,
lad ingen skygge, intet skin

til mishåb dig forlede.
 Med Herren strid den gode strid!
 Han synes vred, men er dog blid,
 thi lad dig ej forfærde!

- 7 I Jesu navn, hvordan det går,
 bøj dine knæ for tronen,
 og bed så smukt dit Fadervor,
 Gud giver barnetonen,
 og med et suk usigelig
 Guds Ånd da går i bøn for dig ²,
 da får dit hjerte hvile.

¹ glemme

² Rom 8,26

*Paul Speratus 1523. Arvid Pedersen 1529.
 N.F.S. Grundtvig 1845.*

497

*Mel.: Burkhard Waldis 1553
 O store Gud, din kærlighed*

- 1 Guds nåde højt jeg prise vil,
 thi han mit hjerte glæder;
 han siger mig sit venskab til,
 alt godt han mig bereder,
 om jeg hans salig ord vil tro,
 som Skriften os tilsiger;
 hos ham i Himlen vil jeg bo,
 jeg aldrig fra ham viger.
- 2 Jeg vil ham altid være nær
 og altid om ham tale;
 hans salig ord er mig så kær,
 de kan mig bedst husvale;
 når Gud det skikker, og det sker,
 at jeg til ham skal fare,
 mit sind sig glæder, hjertet ler,
 min sjæl vil han bevare.
- 3 O Gud, hvor jeg begribe kan,
 at det er angst og kvide,
 hos rig og fattig, kvinde, mand,
 sit kors tålmodig lide;
 thi kød og blod er skrøbeligt,
 det må vi alle finde;
 giv os at stride mandeligt
 og fjenden overvinde!
- 4 Vil Satan min samvittighed
 til at fortvivle bringe,
 Guds nådes magt er mig bered,
 hvorved jeg ham kan tvinge;
 så viger han, den onde ånd,
 med sine skarpe pile;
 min sjæl jeg giver i Guds hånd,
 hvor evig den skal hvile.

Hans Christensen Sthen 1586.

Bearbejdet 1844.

498

Mel.: O store Gud, din kærlighed

- 1 O søde Gud, din kærlighed
 den haver ingen lige,
 min sjæl, min mund, min tunge ved
 den ikke at udsige,
 jeg i en bundløs afgrund er,
 når jeg det ret beskuer,
 hvordan du kunne få mig kær,
 som dog til intet duer.
- 2 Men du har elsket verden så,
 at før den skulle blive
 fordømt og ganske under gå,
 din Søn du ville give,
 som døden led i alles sted
 for alles synd at bære;
 jeg derfor er i tallet med,
 thi ske dig evig ære!
- 3 O hjerte Gud, din miskundhed,
 dit bundløst gode hjerte,
 så til os, da vi ilde led
 i vor fortvivled' smerte,
 din blotte nåde forekom ¹
 vor død og evig fængsel,
 du har gjort fyldest for vor dom,
 det var din lyst og længsel.
- 4 O glæde over glæde stor!
 Jeg kan mig selv ej finde
 udi den fryd, som i mig bor
 og er i sjælen inde,
 fryd i min Jesus, ham som gik
 i borgen for min brøde
 og holdt det ud til sidste nik,
 da han på korset døde.
- 5 Det er ej nogen drøm og tant,
 at jeg mig derved glæder,
 thi det er både vist og sandt,
 at mig hans uskyld klæder;
 min dom, min død, min synd så led,
 den lod han sig tilegne,
 men mig igen retfærdighed
 lod han ved sig tilregne.
- 6 På Jesus har jeg troen kast,
 og ved den tro alene
 jeg på min salighed er fast,
 ej Satan skal formene
 på Gud og på hans Søn at tro
 og der mit anker fæste,
 hvor Ånden til min sjælero

vil sukke til mit bedste.

- 7 O fromme Jesus, lad din Ånd
mig herudi bekræfte
i dødens stund, at troens hånd
så fast ved dig kan hæfte,
at sjælens sidste sukke må
optrænge til Guds trone;
en nådig Gud jeg da skal få
og livsens herlig krone!

¹ kom i forkøbet

Johs 3,16-21
Thomas Kingo 1699.

499

Mel.: O store Gud, din kærlighed

- 1 O gode Gud, din kærlighed
den haver ingen lige,
min sjæl, min mund og tunge ved
kun lidt deraf at sige:
skønt soleklar, jeg mægter ej
den mer at gennemskue
end havets dyb på hvalens vej
og sol på himlens bue.
- 2 Hvad kunne dog bevæge dig
til, som den bedste fader ¹,
så inderlig at elske mig,
endskønt min synd du hader?
Hvad var der i min hytte lav
at skue og at finde,
som derpå havde mindste krav
din kærlighed at vinde?
- 3 Det nytter ej at tale om
vor høje byrd og stamme,
thi vel fra dig vor ånde kom,
men dybt vi må os skamme:
vi sank ej blot i støvet ned,
vi blanded os med skarnet,
så al din faderkærlighed
forspildte Adams-barnet.
- 4 Det ene var din miskundhed,
dit bundløst gode hjerte,
som så i nåde til os ned
og fryd os gav for smerte;
thi hvis ej nåde gik for ret,
af faldet hjalp på fode,
slet ingen mand af Adams æt
blev elsket af den gode.
- 5 Men du har elsket verden så,
som os dit ord forkynder,
at før den skulle undergå,

fordømt i sine synder,
din Søn du selv i døden gav
for verdens skyld at bløde,
så uskyld sank med sorg i grav
for hele verdens brøde.

- 6 O lad os elske ham igen,
som gik for os i døden!
Vi da med ham, vor sjæleven,
opstår som morgenrøden
og vandrer med ham, født på ny,
ad livets vej hin trange
og hører med ham over sky
hærskarers sejrssange.

- 7 Ja, søde Jesus, lad din Ånd
os styrke og bekræfte,
så end i døden troens hånd
sig til dit ord kan hæfte!
Da med vort sidste suk vor sjæl
opstiger til Guds trone,
og dér med troen sejr sæl
os venter livets krone!

¹ Luk 15, 11-32

Joh 3,16-21
Thomas Kingo 1699.
N.F.S. Grundtvig 1837 og 1853.

500

Mel.: Ansbach 1664
Halle 1704

- 1 Guds igenfødte, ny-levende sjæle!
Møder vor Fader i syngende flok!
Herrens nyskabninger, I, som fik mæle,
kan i hans lovsang ej øve sig nok.
Lader dog hver sig for Faderen høre,
hvem der kan dejligst hans nåde kundgøre!
Halleluja, halleluja!
- 2 Onde vi vare og døde som stene,
hårde i hjertet som marmor og stål,
det var din mægtige styrke alene,
som os fik reddet og nå' de sit mål,
lod os ved Ånden i ordet fornemme
Frelserens levendegørende stemme.
Halleluja, halleluja!
- 3 Når vi betænker, hvad Faderen tænkte,
da han begyndte at drage os ud,
da han os livet i midleren skænkede,
smykket os faldne til Frelserens brud,
at han os elskte, os onde, så såre,
må vi hensmelte i kærligheds tåre.
Halleluja, halleluja!
- 4 Hvo vil nu Herrens udvalgte anklage?

Gud os i Kristus retfærdige gør,
her er velsignelsens fylde at smage,
her er Guds nåde og Himlenes dør;
troen brød gennem al angestens pile,
fandt under korset sit fristed til hvile.
Halleluja, halleluja!

- 5 Aldrig kom englene sådant for øre,
før man begyndte Guds harper at slå,
det var for dem så livsaligt at høre,
Himlenes hele forsamling tog på:
Amen! Halleluja! Sejren er vundet,
Jesus sit får, det fortabte, har fundet!
Halleluja, halleluja!
- 6 Op da, I troende, Herrens udkårne,
kender dog Faderens kærlige sind!
Hjertens fortrolige, som hans enbårne
trænger i favnen ham tættere ind!
Takker for den uskattérilige ære,
at I hans sønner og døtre må være!
Halleluja, halleluja!

Halleluja-omkvædet tilføjet 1896.
Hans Adolph Brorson 1735.
C.J. Brandt 1885. Bearbejdet 1896.

501 *Mel.: Op, alle folk på denne jord Hvad kan os komme til for nød*

- 1 Gud Herren så til jorden ned
fra høje himmelsale
og ledte om retfærdighed
på bjerge og i dale;
men trindt på jord ej fandtes én
for Gud uskyldig, hjerteren,
af verden ubesmittet ¹.
- 2 Thi stod jeg som en synder her,
min skaber, for dit øje,
om end for verden ren og skær
jeg turde mig ophøje;
men ak, jeg ved ej heller tal
på mine fejl og mine fald,
de dunkle med de klare.
- 3 Men du vil ingen synders død,
og råd har du udgrundet,
derfor det over jorden lød:
Den rene jeg har fundet,
det er min Søn, men dog en mand,
og blive skal for mig som han
enhver, som tror på Sønnen.
- 4 Nu Jesu tro er al min trøst,
dog er din store nåde,
som du i Jesu navn gav røst,

for syndere en gåde,
så lukke må med flid jeg tit
for verdens klarhed øje mit,
når hjertet skal husvales.

- 5 O du, som skabte hjerte mit,
det dybe, underfulde,
o dan det efter hjerte dit
til himmelspejl i mulde,
så jeg langt mer, end selv jeg ved,
kan lære af din kærlighed
om nådens rige fylde!
- 6 Da skal jeg ret med Åndens sans
i lyset fra det høje,
få syn på støvets himmelglans
i Jesu Kristi øje
og finde min retfærdighed,
som af din dybe kærlighed
i ham til mig udspringer.
- 7 Når da, som vinden skyer blå,
din Ånde blidt mig driver,
da skal mit hjerte godt forstå,
hvordan du synd tilgiver,
og i det samme Jesu navn,
som råder bod på alle savn,
skal salighed jeg finde.

¹ Sl 14,2-3

N.F.S. Grundtvig 1845.

502 *Mel.: J.P.E. Hartmann 1876*

- 1 Kærlighed fra Gud
springer lige ud
som en kilde klar og ren;
i dens stille bund,
i dens dybe grund
gemmes livets ædelsten.
- 2 Kærlighed fra Gud
som en yndig brud
kommer smykket til os ned;
luk kun op din favn,
kom i Jesu navn,
Himlen bringer du jo med.
- 3 Kærlighed fra Gud
er det store bud,
er det eneste, jeg ved;
bliv i kærlighed,
og du har Guds fred,
thi Gud selv er kærlighed!

J. Schjørring 1854.

503

Mel.: Lars Åke Lundberg 1968

- 1 Guds kærlighed er strand og grønne enge,
er klodesky'rs uendelige hjem.
Her fik vi frihed til at gå og komme,
at sige ja til Gud og sige nej.
Guds kærlighed er strand og grønne enge,
er klodesky'rs uendelige hjem.
- 2 Vi vil en frihed uden bånd og lænker,
hvor håbet lever, livets mylder gror,
hvor freden skaber tumleplads for drømme,
en jord, hvor træer og blomster kan slå rod.
Guds kærlighed er strand og grønne enge,
er klodesky'rs uendelige hjem.
- 3 Men stadig er der mure os imellem,
og gennem tremmer ser vi livet an.
Vort fængsels mur er rejst af frygtens stene,
vor fangedragt er jegets grådighed.
Guds kærlighed er strand og grønne enge,
er klodesky'rs uendelige hjem.
- 4 Døm os, o Gud, men gør os fri i dommen!
I din tilgivelse vor frihed bor,
frihed, så langt din kærlighed forkyndes
blandt alle folk og mennesker på jord.
Guds kærlighed er strand og grønne enge,
er klodesky'rs uendelige hjem.
Anders Frostenson 1968.
Jens Lyster 1972 og 1996.

Synsbe kendelse

504

*Mel.: Førreformatork
processionssang / Johann Walter 1524*

- 1 Midt i livet er vi stedt
udi dødens våde.
Hvem kan vi gå til om hjælp,
så vi finder nåde?
Dig, Herre Krist, alene!
Vi angrer vor misgerning svar,
som dig højt fortørnet har.
Hellige Herre Gud,
hellige, stærke Gud,
hellige, barmhjertige frelser,
du evige Gud!
Lad os ej gå under
i den bitre dødens nød!
Kyrie eleison ¹!
- 2 Midt i døden knuger os
Helveds magt og vrede.

Hvem kan os af denne nød
ud i frihed lede?
Du, Herre Krist, alene!
Så inderligt du ynkes ved
al vor synd og usselhed.
Hellige Herre Gud,
hellige, stærke Gud,
hellige, barmhjertige frelser,
du evige Gud!
Lad os ej fortvivle
for den dybe Helveds glød!
Kyrie eleison!

- 3 Midt i helvedangsten ind
vil vor synd os drive.
Hvor skal vi da flygte hen,
få et sted at blive?
Til dig, o Krist, alene!
Du givet har dit dyre blod,
som for al vor synd gør bod.
Hellige Herre Gud,
hellige, stærke Gud,
hellige, barmhjertige frelser,
du evige Gud!
Lad os aldrig falde
fra den rette troens trøst!
Kyrie eleison!

¹ Herre, forbarm dig!
Latin omkring 900. (Dansk 1514).
Martin Luther 1524.
Dansk (1528) 1931.

505

*Mel.: Johann Walter 1524
Et trofast hjerte, Herre min*

- 1 Af dybsens nød, o Gud, til dig
mit bange råb jeg vender,
bøj nådig øret ned til mig,
hør bønnen, jeg opsender!
Thi om du ville se derpå,
hvad synd og uret vi begå,
da måtte vi fortabes.
- 2 Hos dig jo nåde gælder kun,
af den du synd tilgiver,
thi ren og hellig i sin grund
vor gerning aldrig bliver.
Hvo kan, o Gud, for dig bestå?
Enhver for dommen skælv må
og ty hen under nåden.
- 3 Derfor på Gud og ej på mig
jeg alt mit håb vil bygge,
mit hjerte skal husvale sig
udi hans nådes skygge;
den blev mig tilsagt ved hans ord,

det er min trøst, på det jeg tror,
deri mig intet rokker.

- 4 Og vared det til aftenstund,
ja natten ud, til morgen,
så skal mit hjerte ingenlund
fortvivle dog i sorgen;
men som det rette Israel,
der læsket blev af Åndens væld,
jeg bier på min Herre.
- 5 Og er vort syndemål end stort,
dog større er Guds nåde,
hans stærke hånd, som alt har gjort,
kan vel os fri af våde;
han er den gode hyrde, som
sin hjord fra synd, fra død og dom
i nåde vil forløse.

Sl 130
Martin Luther 1524. (Dansk 1528).
Peder Hjort 1843.

506

Mel.: Strassburg 1539
Befal du dine veje

- 1 Jeg råber fast, o Herre,
af dybsens nød til dig,
du vil mig nådig være
og gerne høre mig;
dit øre du nedbøje,
når jeg min bøn frembær,
og mærk udaf det høje,
hvad min begæring er!
- 2 Ak, hvis du agt vil give
på synden, vi begå,
mens vi er her i live,
hvem kan for dig bestå?
Men hver, som det begærer,
du nåde har tilsagt,
thi frygter man og ærer
din høje guddomsagt.
- 3 Tænk på mig i dit rige
for korsets hårde død!
Dit ord, som ej kan svige,
det er min trøst i nød.
Af længsel hjertet trænges
til dig med stor attrå
fast mer, end vægt' ren længes,
at dagen komme må.
- 4 Guds folk sig trygt forlade
på hans barmhjertighed
og på hans store nåde,
som han så manged
hen over dem udøser,

den fromme Herre Gud,
idet sit folk han løser
af synd og sarrig ud.

Sl 130
Clément Marot, omkr. 1540.
Ambrosius Lobwasser 1564.
Sten Bille 1612.
Fr. Hammerich 1850.

507

Mel.: Heinrich Isaac 1539

- 1 Gud, efter dig jeg længes,
når jeg af synden trænges,
til dig står al min lid:
Jeg på dit ord, o Fader,
på nåden mig forlader,
o Herre, vær mig mild og blid!
- 2 Mit hjerte gøres bange
for mine synder mange,
dog Jesus er min trøst:
Jeg tror ham vel for alle,
han vil mig ej undfalde ¹,
han har mig med sit blod forløst.
- 3 Stor fristelse jeg finder,
og hårdt mig synden binder,
Gud, hjælp derfra mig ud!
I døden som i live
lad mig fortabt ej blive,
og evig priser jeg min Gud!
- 4 Du livsens Herre kære,
min Jesus vil du være,
livsaligt er dit navn.
Min frelser, Jesus milde,
du ej fra mig dig skille,
du altid er min trygge havn!
- 5 Gud Fader, som mig skabte,
tæl ej mig blandt fortabte,
mit håb er sat til dig:
Guds Søn, som mig forløste,
din hjælp mig altid trøste,
styrk det, du har begyndt i mig!
- 6 Du, Helligånd, mig råde,
giv visdom mig og nåde,
giv lykke, gode råd:
I kaldet flittig være,
mit kors tålmodig bære,
giv mig i Himlen del og lod!

¹ svigte

Rom 8,19
Hans Christensen Sthen 1589.

B.S. Ingemann 1854.

508

Mel.: *Jeg råber fast, o Herre
Befal du dine veje*

- 1 O Jesus, livsens Herre,
kom mig til hjælp og trøst!
En synder jeg mon være,
bekender dig min brøst:
Min synd kan jeg ej dølge,
den tynger nat og dag,
stor sorg er i dens følge
og gør mig syg og svag.
- 2 Den stund jeg er i live,
jeg beder, Herre, dig,
du vil mig nåden give,
så jeg omvender mig:
Jeg meget ondt bedrevet
har al min ganske tid,
og ilde har jeg levet,
det gør mig sorg og kvid.
- 3 Mit kors har jeg og draget
med stor besværlighed,
som Gud det har behaget,
hvad gavnligt er, han ved.
Jeg vil ej overgive
mig i min sorg og brøst,
men fast ved Guds ord blive,
som er min bedste trøst.
- 4 Stor sorg i løn at drage
det gør i hjertet ve;
jeg kun for dig tør klage,
min Gud, som alt kan se;
Du kan mig bedst husvale,
dig klager jeg min nød,
du svarer på min tale
med trøst i liv og død.
- 5 O, for din død alene
bønhør mig nådelig!
Alt ved dit ord det rene
jeg altid trøster mig;
når jeg skal heden fare
fra denne jammerdal,
min sjæl vil du bevare
udi i din himmelsal!

*Hans Christensen Sthen 1589.
C.J. Brandt 1885.*

509

Mel.: *Af dybsens nød, o Gud, til dig*

- 1 O Gud, min synd du sænke ned,
hvor havet dybt mon være,
ifør mig din retfærdighed,

forny mig til din ære!
Et helligt hjerte her mig giv,
så får mit støv vel engang liv,
som ej har død i vente!

*Johann Heermann 1630.
Søren Jonæson 1693.
Bearbejdet 1935.*

510

Mel.: *Johann Crüger 1649*

- 1 Herre, jeg har handlet ilde,
syndens last er mig for stor,
jeg din vej ej vandre ville,
så i verden vild jeg fór.
Nu jeg flygter for din vrede,
jeg vil skjule mig og græde.
- 2 Dog, hvorledes kan jeg flygte?
Du jo alle vegne står;
om jeg ud på havet søgte,
ja, i dødsriget nedfór,
fløj jeg end som stærke vinde,
skulle du mig se og finde ¹.
- 3 Derfor vil på knæ jeg falde
og med tårer på min kind
bede Gud sit barn mig kalde:
Tag mig dog i nåden ind!
Giv, at mine synder lede
ej forstærke må din vrede!
- 4 Herre Kristus, dine vunder,
blot én dråbe af dit blod,
heler mine som et under,
dæmmer op min syndeflod,
så min sjæleangst forsvinder,
så kun ro hos dig jeg finder.
- 5 Dig vil jeg mig overgive,
kast min synd i havet ned,
rens min sjæl og lad mig blive
som nyfalden sne så hvid;
lad din gode Ånd mig drive:
lad mig altid hos dig blive!

¹ Sl 139

*Johann Franck 1646. Dansk 1717.
Ingolf Olsen 1996.*

511

Mel.: *O store Gud, din kærlighed*

- 1 Kom, hjerte, tag dit regnebræt,
skriv op dit levnedts dage,
se til, at du kan sanse ret
og tænke lidt tilbage!
Hvad har du gjort de mange år,

- du har i verden levet?
Tænk, trykke sjæl, at alting står
i Guds register skrevet!
- 2 Vel løber tiden hastig hen
og bliver evig borte,
men det vil komme vist igen,
hvad du i tiden gjorde,
når Gud engang til dommen vil
den ganske verden sanke,
og her skal nøje svares til
hver gerning, ord og tanke.
- 3 Hvor skjules mangel svig og list
i hjertets fule gemme,
og kåde lysters onde gnist,
som ingen kan fornemme!
Da tænker du, det er forglemt,
den sag har ingen fare;
men Gud har dog sin dag bestemt,
som sligt skal åbenbare.
- 4 Betænk, betænk, hvor hastigt gik
de andre nådesdage!
Hvad om der ej var øjeblik
nu mer for dig tilbage!
Og er der end en liden stund
for dig endnu i vente,
så tænk, du har så stort et pund
og end slet ingen rente!
- 5 Fald ned med ydmyg hjertens bod
for nådens stol og trone,
og bed, at Gud for Jesu blod
vil lade sig forsones,
at du herefter bedre må
din nådestid anvende
og så ved livets aften få
en sød og salig ende!

Sl 90,12

Hans Adolph Brorson 1732.

512

*Mel.: Egil Harder 1996
Katarina Lewkovitch 1996*

- 1 Jeg har en angst som aldrig før,
som stod jeg foran dødens dør
og måtte ind og styrte ned
i mørke og i ensomhed.
Jeg drives frem med stormens hast.
O Herre, Herre, hold mig fast!
- 2 Alt ondt i mig, det kom fra mig,
hvad godt jeg gjorde, kom fra dig;
de andres skyld jeg nok opskrev,
men ej mit eget skyldnerbrev;
hvor har jeg for mig selv hver dag

besmykket godt min egen sag!

- 3 Jeg trædes skal af dødens hæl,
først da sig løfte kan min sjæl.
Læg Fadervor som duens blad
mig på min tunge, gør mig glad!
Har jeg ej Gud, hvad har jeg da,
når hele verden falder fra!

H.C. Andersen 1864.

Guds tilgivelse

513

Mel.: Wittenberg 1541

- 1 Til dig alene, Herre Krist,
står alt mit håb på jorden,
jeg ved, du er min trøster vist,
du er min frelser vorden;
fra verdens første tid ej kom
et menneske på jord så from,
der i min nød kan hjælpe mig;
o, kun på dig
mit hjerte tør fortrøste sig.
- 2 Min synd er stor og ganske svar,
deraf er sorger mine,
o Herre, gør fra den mig klar
alt for din død og pine,
og sig det til din Fader god,
at du mig frelste med dit blod,
så bliver jeg af synden løst;
vær du min trøst,
giv det, du loved med din røst.
- 3 Giv mig af din barmhjertighed
en kristen tro til ende,
at jeg dit samfunds søde fred
ret inderlig må kende
og over alting elske dig,
min næste ligervis som mig!
Stat du mig bi, når jeg far hen,
din hjælp mig send,
og Djævlens list så fra mig vend.
- 4 Gud Fader evig lovet vær,
som os alt godt mon give,
og Jesus Krist, vor broder kær,
for han hos os vil blive,
og ligeså den Helligånd,
som er vor trøst og hjælper sand,
så Gud vi tjene her med fred,
til dag går ned,
og hisset i al evighed.

Conrad Hubert omkr. 1540.

*Hans Thomissøn 1569. Bearbejdet 1798.
Fr. Hammerich 1850.*

514 *Mel.: Jesus, dine dybe vunder Helligånd, de frommes glæde*

- 1 Hjerter, lad dig ej indbilde,
at du er af Gud forstødt,
hold dig fast til ordets kilde,
evangelium er sødt!
Har du gjort din Gud imod,
se, han er jo from og god,
har du samlet dig Guds vrede,
glæd dig, nåden er til rede!
- 2 Hør hans ord: Så sandt jeg lever,
vil jeg ej en synders død ¹.
Du, som for Guds vrede bæver,
glæd dig! det har ingen nød;
når kun Gud din bedring ser,
alt hans hjerte mod dig ler,
mildt han favner syndre bange,
aldrig kommer de for mange.
- 3 Gud han bliver ved at råbe,
fuld af længsels fulde brand,
sanker mer og mer til hobe
ind igen i nådens stand;
hvo sig nu vil stille ind
med et nådehungrigt sind,
han, når han sin synd begræder,
Gud og alle engle glæder.
- 4 Gud og alle himle fryder
sig at se en synders bod,
alle englemunde bryder
ud i glæde som en flod,
men alt, hvad han har forset,
er, som det var aldrig sket,
al hans synd er kast i havet,
alting, alting er begravet.
- 5 Ingen sø så stærk udbryder,
ingen strøm så vældig går,
ingen ild så heftig syder,
intet mod vor Gud forslår,
ingenting kan lignedes mod
Herrens nådes store flod,
vore synder bort at drive,
medens vi er her i live.
- 6 Nu velan, I bange hjerter!
Her er nåde, Gud ske lov!
Hvem vil gå i angst og smerter,
da det ikke er behov?
Al den synd, du mindes kan,
vejer ikke ved et gran

mod Guds nådes magt at regne,
som du kan dig frit tilegne.

- 7 Luk da op til Himmerige,
søde Fader, nådens port,
at jeg ret derind kan kige
og bese, hvor højt og stort
nådens rige er og går,
at mit navn i Himlen står,
i din kærlighed mig øver
og dig aldrig mer bedrøver!

¹ Ez 33,11

*Paul Gerhardt 1647.
Hans Adolph Brorson 1734.*

515 *Mel.: H.O.C. Zinck 1801*

- 1 Bryd frem, mit hjertes trang at lindre,
o arme synders dag og sol!
Lad ingen forhæng mere hindre
min indgang til vor nådestol!
Lad den dog ikke gå i blinde,
som vil så gerne lyset finde!
- 2 Du ene var og er og bliver
den arme verdens rige trøst,
det vidnesbyrd enhver dig giver,
som kender dig, vor øjenlyst.
Så stor er ingen nød at finde,
som ikke for din kraft må svinde.
- 3 Du gør det, at de døve høre,
den blinde får sit syn igen,
den halte friske trin kan gøre,
spedalskhed viger for dig hen,
de døde har du ånd og livet
og alle arme læske givet.
- 4 Har du nu før så vældig øvet
dit herredømmes store magt,
hvi går jeg da så højt bedrøvet?
O Jesus, tag min sjæl i agt,
vis, at du er endnu den samme,
som Satans vælde gør til skamme!
- 5 Død er min sjæl til alt det gode,
slet intet ved og mindre kan;
o lad din kraft den skade bode,
giv sådan vilje og forstand,
at jeg det gode træ må være,
som dig utallig frugt kan bære!
- 6 Jeg fattig er og fuld af plage,
o nåderige Jesus, kom
og lad mit arme hjerte smage

dit søde evangelium,
at jeg endogså her i live
må derved rig og salig blive!

Ludwig Andreas Gotter 1714.

Hans Adolph Brorson 1734.

516

*Mel.: Jeg ved, på hvem jeg bygger
Befal du dine veje*

- 1 Hvor lystig, sød og yndig
er deres fødders lyd,
som kraftig, liflig, fyndig
bebuder fred og fryd¹
til bange og til arme,
som føler syndens byld,
at Gud sig vil forbarne
for Jesu pines skyld.
- 2 Den lov, som Gud har givet,
er vel et herligt bud,
men skaffer ingen livet
og fører ej til Gud;
når vi den gift fornemmer
af kødets onde lyst,
og Satan hjertet klemmer,
véd loven ingen trøst.
- 3 Den vil, at sjælen efter
Guds vilje helt skal gå,
dog dertil ingen kræfter
hos loven er at få;
den siger, vi skal høre
den Gud, som os har skabt,
men evne, det at gøre,
har sjælen ganske tabt.
- 4 De onde kan den vække
med sine tordenslag,
samvittigheden skrække
med dommens store dag,
hvordan Guds vrede brænder,
når den er overtråd,
men når man det erkender,
så ved den ingen råd.
- 5 Så prædiker de arme
det ret i hjertet ind,
at Gud sig vil forbarne
med mer end faders sind!
Han vil dem gøre rene
i Jesu dyre blod
og livets kraft forlene
i deres hjerterod.
- 6 Den nåde vil jeg prise
til døden inderlig,
i gerning vil jeg vise,

hvad Gud har gjort mod mig.
Jeg vil ham evig tjene,
og den retfærdighed,
han ville mig forlene,
er al den pragt jeg ved.

¹ Es 52,7; Rom 10,15

Johann Wilhelm Petersen 1721.

Johann Hermann Schrader 1731.

Hans Adolph Brorson 1739.

517

Mel.: Hvo ikkun lader Herren råde

- 1 Nu har jeg fundet det, jeg grunder
mit salighedens anker på,
den grund er Jesu død og vunder,
hvor den før verdens grundvold lå.
Det er en grund, der evig står,
når jord og himmel selv forgår.
- 2 Vi skulle ej fordømte blive,
derfor Guds Søn til verden kom,
os saligheds forstand at give
og bære selv Guds vredes dom,
og vækker os ved livets ord,
at sanse ret på denne jord.
- 3 O afgrund! hvilken alle synder
har slugt og dræbt ved Jesu død
og os kun alt til bedring skynder,
så skal vi finde nåden sød.
Her råber Jesu blodig sved:
Barmhjertighed, barmhjertighed!
- 4 Deri jeg mig vil trolig sænke
og drukne al min nød og ve
og, når mig mine synder krænke,
altid til Guds hjerte se;
der ser jeg i en afgrund ned
af idel Guds barmhjertighed.
- 5 Så lad det gå, som ham behager,
der af forbarmelse er fuld,
jeg ved, han giver eller tager,
så er han nådig, tro og huld;
lad ham mig føre op og ned,
hans vej er alt barmhjertighed!
- 6 Ved denne grund jeg fast vil blive,
så længe jeg på jorden går,
det vil jeg tænke, tale, drive,
så længe mig en åre slår.
Hist synger jeg i englekor:
Barmhjertighed! hvor er du stor!
Johann Andreas Rothe 1722.
Hans Adolph Brorson 1735.

518

Mel.: Berlin 1653
Joh. Ulich 1674

- 1 Jesus han er syndres ven!
Dette ord kan døde vække
og os åbne Himmelen,
når os Helvede vil skrække.
Haster! løber til ham hen!
Jesus han er syndres ven.
- 2 Jesus han er syndres ven,
derfor kom han ned på jorden.
O den glæde! Frelseren
selv et menneske er vorden.
Haster! løber til ham hen!
Jesus han er syndres ven.
- 3 Jesus han er syndres ven,
som for alle syndre døde,
lagde derved Djævelen
og hans ganske rige øde.
Haster! løber til ham hen!
Jesus han er syndres ven.
- 4 Jesus han er syndres ven,
vil os fri fra synden gøre,
straffen og forbandelsen
skal os aldrig mere røre.
Haster! løber til ham hen!
Jesus han er syndres ven.
- 5 Jesus han er syndres ven!
Vil vi kun så sandt forsage
ret for alvor Djævelen,
Gud vil gerne mod os tage.
Haster! løber til ham hen!
Jesus han er syndres ven.
- 6 Jesus han er syndres ven,
ingen mer i synden dvæle!
Hør, hvor råber Frelseren:
Hid til mig, I arme sjæle!
Haster! løber til ham hen!
Jesus han er syndres ven.
- 7 Jesus han er syndres ven,
hører det, al verdens ender,
falder ind til Gud igen,
som udbreder sine hænder!
Haster! løber til ham hen!
Jesus han er syndres ven.

Matt 11,19; Luk 15,1-2
Johann Hermann Schrader 1731.
Hans Adolph Brorson 1735.

519

Mel.: Gud skal alting mage

- 1 Hvo vil mig anklage
og for dommen drage
hen på Sinai?
Synden jeg bekender,
men til Jesus render,
dermed er jeg fri.
Mød mig da
på Golgata,
Jesus skal min sag antage,
hvo vil mig anklage?
- 2 Hvo vil mig fordømme?
Jesu blodestrømme
sænker jeg mig i.
Gud for alle riger
dømmer selv og siger:
Denne han er fri,
han er to't
i Jesu blod,
Satan, synd og død må rømme,
hvo vil da fordømme?

Rom 8,33-39
Hans Adolph Brorson 1735.

520

Mel.: Vor Herres Jesu mindefest
Når syn og hørelse forgår

- 1 Min frelser mig af døden drog,
thi al min synd han på sig tog,
han siger: Hvo som tror på mig,
han skal ej dø evindeligt.
- 2 Jeg tror, at Jesus ved sit blod
har gjort for alle synder bod,
at dette blod evindeligt
fra al min synd kan rense mig.
- 3 Hans blod og hans retfærdighed
er alt, hvad jeg vil smykkes med,
dermed kan jeg for Gud bestå,
når jeg i Himlen skal indgå.
- 4 Det skyldbrev, som mig var imod,
udslettet er ved Kristi blod,
jeg tror, at Jesus det borttog
og naglefast til korset slog ¹.
- 5 Jeg arme var i syndens magt,
men Kristus har mig frihed bragt;
han drog mig ud af fjendens vold,
da han betalte syndens sold.
- 6 Til syndens lyst jeg sige vil:
Vig bort! Jeg hører Kristus til,

jeg skylder ej at lyde dig,
til ejendom han købte mig.

- 7 Så længe jeg på jorden er,
det bliver ene mit begær
at vidne højt med trøstigt mod
om nåden udi Jesu blod.
- 8 Thi kun at Kristus for mig led,
mig hjælpe kan til salighed;
og hverken lidet eller stort
det hjælpe kan, hvad jeg har gjort.
- 9 Og man skal skrive på min grav,
at Kristi død mig frihed gav,
at ved hans blod jeg håbed på
hos Herren hist et sted at få.

¹ Kol 2,14

N. von Zinzendorf 1739. (Dansk 1743).

N.J. Holm 1829.

Bearbejdet 1951.

521

Mel.: Norsk folkemelodi 1800

- 1 Guds Søn har gjort mig fri
fra Satans tyranni,
fra syndestand,
fra lovens band,
fra dødens skræk og helvedbrand.
Min Jesus lagde sig
imellem Gud og mig,
sig undergav
min syndestraf,
til marter, død og grav.
Det var den kærlighed til mig,
som er så ubegribelig,
så god
imod
en ond fra top til rod:
Der ingenting var til behag
undtagen den forbudne smag,
med mund og hånd,
ja sjæl og ånd
i fjendens lænkebånd.
- 2 Nu er jeg Gud i vold
trods slangen tusindfold!
Lad ham kun stå
og se mig gå
med friheds purpurklædning på!
Hvor gør det godt i bryst
at følge Jesu røst
på sandheds sti,
alt ondt forbi,
til Himlens sorgenfri!

Lad verden sig ej bilde ind
endnu engang at få mig blind.

Nej, nej,
den vej
til Helved går jeg ej.

Nej, jeg er købt for dyre til
at prøve syndens lykkespil;
jeg blæser ad
den lokkemad
og ser til Himlen glad.

- 3 Mit hjerte i mig ler,
når jeg min grav beser;
ej blomsterdal,
ej fyrstesal
så tryk en seng mig vise skal.
Min død er færgemand
til livets faste land,
Gud Sebaot ¹
hans eget slot.
Ja, dér er evig godt.
Er vinden her end tit imod
at spæge lidt det kåde blod,
al kur
er sur
for menneskets natur;
den gør dog let, som rå og hind,
det derudi forsøgte sind,
ja, korsets hegn
er just vort tegn
til friheds rette egn.

¹ Hærskarernes Herre

Hans Adolph Brorson (1765).

522

Mel.: Dybe, stille, stærke, milde

- 1 Fred i Jesu død vi skulle,
kunne, burde alle få.
Hvert et sår er her til fulde
pant, bevis og segl derpå.
Alle råber og forkynder:
Her er fred, beklemte synder!
- 2 Kom kun du, som sukker under
lovens trussel mat og træ!
Kan du ej af Jesu vunder
fatte deres mening ret?
Sandelig han bar din smerte;
så er du jo fri, mit hjerte.
- 3 Nu farvel med alle dine
tordenstråler, Sinai!
Sandelig han bar min pine,
dermed er min straf forbi.
Hver en dråbe blod, der flyder,
mig med nåde overgyder.

- 4 Jesus! hold kun sjælen hjemme
i din smertes søde ro;
lad din åbne side gemme
al min længsel, håb og tro!
Så skal du i Paradiset
af mig evig vorde priset.
Hans Adolph Brorson (1765).

523

*Mel.: Efter Johann Crüger 1653
C.F. Viborg 1878*

- 1 Klynke og klage
nætter og dage
må, hvem der vågner på afgrundens rand,
hører kun loven
tordne fra oven:
Dø eller gør, hvad en synder ej kan!
- 2 Sjunge og kvæde,
græde af glæde
må, hvem der hviler i Frelserens favn,
finder sig trøstet,
føler i brystet
nåde for nåde og bod for alt savn.
- 3 Smilende døj
trængsel og møje,
juble ved korset i Frelserens spor,
det efterhånden
lærer os Ånden,
skænker os forsmag af Himlen på jord.
N.F.S. Grundtvig 1837.

524

*Mel.: Se, hvor nu Jesus træder
Min død er mig til gode*

- 1 O, hvor er nådestolen
og trøstens kildevæld?
Hvor skinner nådesolen
for syndens usle træl?
- 2 Jeg har det nu befundet,
at død er syndens sold,
og det har jeg udgrundet,
jeg er i dødens vold.
- 3 Min sjæl har få't at finde
al dødens bitterhed,
en afgrund er derinde,
og udvej ingen ved.
- 4 Og vil til Gud jeg bede,
min store skabermænd,
da møder mig hans vrede,
hans ild og lovens band.
- 5 O, hvor er nådestolen

og trøstens kildevæld?
Hvor skinner nådesolen
for syndens usle træl?

- 6 Det er en yndig tale
om Jesus, Gud og mand,
som kan og vil husvæle
hver sjæl i sorgens land.
- 7 Der er en himmelsk tone
i ordet: det Guds Lam,
til frelse, fred og sone
han bar vor synd og skam.
- 8 I dåben han forlader
mig al min syndeskyld;
han i "Guds fred!" mig bader
og læger dødens byld.
- 9 Mit syndeliv han døder
og lægger i sin grav,
han nådens liv genføder,
som mig min skaber gav.
- 10 Det liv, han mig forlener
med Ånden i sit ord,
det liv med sit forener
han ved sit nådebord.
- 11 Da er fra mig bortvejet
al dødens bitterhed,
vor Herres liv mit eget
er i al evighed.
*N.F.S. Grundtvig 1855-56.
Bearbejdet 1935.*

525

*Mel.: Herrens røst, som aldrig brister
Hvilestunden er i vente*

- 1 På Guds nåde
i al våde
stoler vi og bygger fast;
den ej glipper,
om end klipper
og med dem skyhimlen brast.
- 2 Hos os råde
skal Guds nåde
først og fremmest, først og sidst,
som den givet
er med livet
i Vor Herre Jesus Krist.
- 3 Ene råde
skal Guds nåde
for vor fromhed og vor dyd,
om Guds øje

fra det høje
hvile skal på os med fryd.

- 4 Af Guds nåde
alle tråde
spindes til vor helgendragt,
den alene
kan forene
Ånd og støv i hjertepagt.

N.F.S. Grundtvig 1855-56.

526

Mel.: Oscar Ahnfelt 1855

- 1 På nåden i Guds hjerte,
som Jesus købt os har,
da han med korssets smerte
vor synd og jammer bar,
jeg nu alene bygger
min tro og salighed,
er gemt i nådens skygger,
om Satan end er vred.
- 2 På nåden i mit hjerte
jeg stolede en tid;
men snart ved syndens smerte
jeg tabte freden blid.
Jeg var kun vel fornøjet,
når rørt jeg følte mig;
men var jeg mindre bøjet,
straks uro meldte sig.
- 3 Men Gud ske pris, som lærte
mig fejlen at forstå
og gav mig i min smerte
den grund at hvile på:
på nåden i Guds hjerte,
som Jesus købt os har,
da han med korssets smerte
vor synd og jammer bar.
- 4 Jeg føler ofte skiften,
det stadigvæk slår om,
snart er jeg rørt af Skriften,
snart kold og død og tom;
men jeg må nu betragte:
hos Gud det skifter ej,
ja rent jeg må foragte
mit hjertes ja og nej.
- 5 Den ejendom, som købtes
med Kristi dyre blod,
hvortil jeg engang døbt,
kun den er fast og god;
den hviler på Guds hjerte
og på det gavebrev,
som under dødens smerte

Guds Søn med blodet skrev.

C.O. Rosenius 1844.

Dansk 1895.

527

Mel.: Erling Kusk 1981

Niels Viggo Bentzon 1985

- 1 Nåden er din dagligdag,
hverdagen, det nære.
Mennesker at leve med,
nåden er: at være.
- 2 Nåden er den kærlighed,
som blev grundløst givet.
Nåden er den hverdag, som
binder dig til livet.
- 3 Nåden er et ord fra Gud
over alle dage.
Nåden er, når alt er tabt,
at få alt tilbage.
- 4 Nåden er hver levet dag,
hvert tilfældigt møde.
Nåden er det levende,
som står op af døde.
- 5 Uden håb og uden Gud
lar vi døden råde.
Tro og håb og kærlighed
får vi kun af nåde.

Johannes Møllehave 1985.

528

Mel.: Th. Laub 1917

- 1 Min nåde er dig nok,
det ord er for de spæde,
som gennem dåbens dør
går ind til Herrens glæde.
- 2 Min nåde er dig nok,
det ord er for de store,
der selvisk peger på
det gode, som de gjorde.
- 3 Min nåde er dig nok,
det ord er for de døde,
der skylder livet væk
og skal for dommen møde.
- 4 Min nåde er dig nok,
det ord med ild skal brænde
og i os tænde mod
hver dag til verdens ende.

2 Kor 12,9.

Johannes Johansen 1983 og 1995.

KØDETS OPSTANDELSE OG DET EVIGE LIV

Død og opstandelse

529

Mel.: Norsk folkemelodi (1926)

1 Hør mig, Skaber mild!
Døden stunder til.
Miskundhed alene
du i nåde vil.

2 Dagen går på hæld.
Herre, slet min gæld!
Du er skaberkongen,
jeg en jordisk træ.

3 Styrk mit svage mod!
Husk mig, Herre god!
Angst for dødens kulde
isner i mit blod.

4 Himmellysets Gud,
tal dit kongebud!
Driv den bitre smerte
af mit hjerte ud!

5 Skærm i mildhed mig!
Jeg behøver dig
her, hvor dødens skygger
flakker på min vej.

6 Lad din styrkes ro
i mit hjerte bo!
Jomfrubårne, skænk mig
ord til trøst og tro!

Kolbeinn Tumasøn 1208.

Bernt Støylen 1921.

Helge Severinsen 1997 og 1999.

530

Mel.: Fader vor i Himmerig

1 Vor Herre Jesus, Gud og mand,
som holdt for mig til døden stand,
til korsets død med spe og spot,
og gjorde derved alting godt,
hør for din pines skyld min bøn,
og vær mig huld i lys og løn!

2 Engang jeg i den sidste nød
skal drages med den bitre død,
til øjet brister under bryn,

og mig forgår al sans og syn,
til stum slet intet jeg forstår,
og bristefærdigt hjertet slår.

3 Når mennesker ej hjælpe kan,
o vær da hos mig, Gud og mand!
Vær du mit syn, vær du min sans,
vær du mit lys med himmelglans!
Gør stakket dødens bitre kval
og vejen kort til glædens sal!

4 De onde ånder fra mig driv!
Vær du min ånd, vær du mit liv!
Og når du løser støvets bånd,
tag sjælen, Herre, i din hånd
til hvile sød! Mit støv i mag
sig hvile og til dommedag!

5 Og lad mig da med fryd opstå,
tal selv min sag, når dom skal gå!
På synden min ej mere tænk,
i nåde evigt liv mig skænk!
Ja, kom i hu din gode pagt
og gør det alt, som du har sagt!

6 Til evig tid lad fryde mig
dit: Sandelig, jeg siger dig,
hvo på mig tror, som skrevet står,
med ham i rette ej jeg går;
den bitre død han smager ej,
men trodser den på livets vej ¹!

7 Halleluja! vor frelser god,
som mild for os udgød dit blod!
Din nådes ord du går ej fra,
dit løfte er et trofast ja,
thi ja og amen er i dig
Gud Faders ord evindeligt ².

¹ Joh 5,24

² 2 Kor 1,20

Paul Eber 1557 og 1560. (Dansk 1569).

N.F.S. Grundtvig 1845.

Jfr. "Når syn og hørelse forgår"

531

*Mel.: M. Weisse 1531
Vor Herres Jesu mindefest*

1 Når syn og hørelse forgår,
når jeg at tale ej formår,
når ingen her mig hjælpe kan,
da vær mig nær, min frelsermand!

2 De onde ånder fra mig driv,
og med din Ånd hos mig forbliv!
Forkort mig dødens kval og ve,
og lad mig snart dit ansigt se!

3 Det legeme, som Gud mig gav,
lad sove trygt udi sin grav,
indtil du komme skal herved,
dit frelste folk til evig fred!

4 En glad opstandelse mig giv,
på dommedag min talsmand bliv!
Luk du dit rige op for mig
at bo i evig fryd hos dig!

Paul Eber 1557 og 1560.

R. Katholm 1569.

W.A. Wexels 1840.

Bearbejdet 1844, 1850, 1889 og 1951.

Jfr. "Vor Herre Jesus, Gud og mand"

532

Mel.: Frankfurt 1569

Hvad kan os komme til for nød

1 Når tid og time er for hånd,
at jeg herfra skal fare,
o Jesus Krist, min frelsermand,
du selv mig da bevare;
min sjæl befaler jeg til dig,
forlad, o Herre, ikke mig,
frels mig af dødens snare!

2 Min synd mig volder sorrig svar:
samvittighedens pile
mit hjerte gennemboret har,
dog vil jeg ej fortvi'le;
jeg tænker, frelser, på din død,
det kors, hvor du dit blod udgød,
mig giver trøst og hvile.

3 Af døde du opstanden est,
i graven jeg ej bliver,
din himmelfart mig trøster mest
og dødens frygt bortdriver.
Og hvor du er, jeg kommer did
at bo hos dig til evig tid,
thi dør jeg gladelig, amen!

Nikolaus Herman 1562.

Hans Thomissøn 1569.

Fr. Hammerich 1850.

B.S. Ingemann 1854.

Bearbejdet 1885.

533

Mel.: Tysk folkevisemelodi

omkr. 1640

1 Jeg ved et evigt Himmerig,
som ej med guld det røde
omdraget er så pydelig,
men med Guds ord det søde.

2 Der bor min Herre Jesus Krist,

som er Guds Søn den fromme,
han al min tillid er for vist,
har bedt mig til sig komme.

3 En pilgrim arm er jeg forsand,
min rejse snart må ende
herfra og til mit fædreland,
hvad bedre kan mig hænde!

4 Guds Søn mig købte med sit blod
og gav mig liv af nåde,
derfor jeg har så frit et mod,
han frir mig af al våde.

5 Når jeg af verden og hver mand
er helt forladt med alle,
han står dog hos min højre hånd,
vil aldrig mig undfalde ¹.

6 Jeg fattig hid til verden kom,
og efter korte dage
jeg går herfra med hånden tom,
når døden sit vil tage.

7 Dog ved jeg vist, at denne krop
skal ej i graven blive,
men med Guds Søn stå herlig op,
som vil mig glæden give.

8 Han skænker mig, det ved jeg vist,
som før led megen plage,
sin trøst og fred for sorg og tvist
i alle mine dage.

9 Thi lad os takke mindelig
vor Fader alle sammen,
for han os åbned Himmerig
ved Jesus Kristus, amen!

¹ svigte.

Tysk (1612).

Hans Christensen Sthen omkr. 1600.

Bearbejdet (C.J. Brandt) 1873 og 1885.

534

Mel.: M. Vulpius 1609

1 Min død er mig til gode,
thi Jesus er min ven,
så dør jeg vel til mode
fra verdens jammer hen.

2 Jeg dør med frydetanker,
thi jeg er Jesu lem,
jeg letter glad mit anker
og sejler trøstig hjem.

3 Nu har jeg overvundet
og stridt den gode strid,
i Jesus har jeg fundet
min Fader mild og blid.

4 Når jeg for ve og smerte
ej mere tale må,
så lad dig ret til hjerte
mit hjertes sukke gå!

5 Når livets lys udslykkes ¹,
alverden bliver sort,
når jeg skal dø og rykkes
fra tidens jammer bort;

6 da lad mig sove stille
med et fornøjet sind
og gudhengiven vilje
i Jesu arme ind!

7 O du min frelses klippe
og trøst i al min ve,
lad troen dig ej slippe,
før jeg dig hist kan se!

¹ udslukkes

Tysk 1609.

Hans Adolph Brorson 1742.

535

Mel.: Oluf Ring 1936

1 Eja, min sjæl ret inderlig
sig fryder,
med lov og pris jeg gladelig
udbryder,
når jeg betænker,
hvad mig Jesus skænker,
da han i nåde knuste dødens lænker.

2 Som fugl, der venter morgenskær
med længsel,
så sidder jeg i natten her
i fængsel;
min Jesus vende
snart al min elende
til liv og salighed foruden ende!

3 Strål frem, du frydefulde dag
med fromme,
på hvilken alt så vel i lag
skal komme,
når englesangen
og når harpeklangen
skal hilse livets sol, som er opgangen!

4 Men du, bered mig, Herre Krist,

at vente
den store morgen, når du vist
vil hente
fra tåredalen
og fra jordekvalen
mig hjem til Himmerig, til frydesalen!

Dansk 1639. Svensk 1668.

J.O. Wallin 1816 og 1819.

Fr. Hammerich 1850.

536

Mel.: Bernburg 1720

Her vil ties, her vil bies

1 Jeg er rede
til at bede,
hjertens søde Jesus, hør:
Jeg vil ligge
her og tigge
ved din store nådes dør.
Lad dig finde, lad dig finde,
som du har mig lovet før!

2 Kast et øje
på min møje,
at jeg dig kan komme nær!
Du alene
kan mig tjene,
dig jeg ene søger her.
Lad dig finde, lad dig finde,
tag mig hen og hav mig kær!

3 Jeg ej mere
vil begære
end en liden nådens-drik,
som du giver
den, der bliver
hos dig fast til sidste nik.
Lad dig finde, lad dig finde,
hvo dig får, han alting fik.

4 O du søde
morgenrøde,
Paradisets bedste flod,
hjertet haster,
råber, kaster
sig i støvet for din fod.
Lad dig finde, lad dig finde,
stærke helt af Davids rod!

5 Se, hvor såre
længsels tåre
rinder på min svage kind,
hvor jeg trænges,
hvor jeg længes
efter dig i sjæl og sind!
Lad dig finde, lad dig finde,
lad mig trænge til dig ind!

6 Æresæde,
guld og glæde,
og hvad verden glædes ved,
er kun smerte
for mit hjerte,
Himlen er mit rette sted.
Lad dig finde, lad dig finde,
store Gud, jeg er bered.

*Joachim Neander 1680.
Hans Adolph Brorson 1739.*

537

*Mel.: Fra Arrebos Psalter 1627
På Gud alene*

1 Nu! jeg har vunden
og stridt den gode strid,
og afskedsstunden
er kommet sød og blid.
Gak til din hvile,
min sjæl, af verden ked,
læg dine pile
og skjold og bue ned,
kom nu at ile
til evig herlighed!

2 Her har jeg skjoldet,
nu kampens tid går ud,
jeg har beholdet
den sande tro til Gud.
Hvor er der tvistet
om denne dyre skat,
hvor har han vristet
på troen dag og nat,
som mig har fristet,
men selv er blevet mat!

3 Derfor er kronen
til mig i Himlen gemt,
Guds Søn på tronen
har ærens krans bestemt
ej mig alene,
men også hver især
af dem, som tjene
den milde frelser her
og findes rene
i Lammets højtidsfærd.

*2 Tim 4,7-8
Hans Adolph Brorson 1742.*

538

*Mel.: A.P. Berggreen 1854
Th. Laub 1917*

1 Her vil ties, her vil bies,
her vil bies, o svage sind!
Vist skal du hente, kun ved at vente,
kun ved at vente, vor sommer ind.
Her vil ties, her vil bies,
her vil bies, o svage sind!

2 Trange tider langsomt skrider,
langsomt skrider. Det har den art.
Dagene længes, vinteren strenges,
vinteren strenges. Og det er svart.
Trange tider langsomt skrider,
langsomt skrider. Det har den art.

3 Turteldue, kom at skue,
kom at skue bag gærdet hist!
Der skal du finde forsommers minde,
forsommers minde, alt grøn på kvist.
Turteldue, kom at skue,
kom at skue bag gærdet hist!

4 Eja, søde førstegrøde,
førstegrøde af bliden vår!
Lad det nu fryse, lad mig nu gyse,
lad mig nu gyse. Det snart forgår.
Eja, søde førstegrøde,
førstegrøde af bliden vår!

5 Due, kunne du udgrunde,
du udgrunde, hvad der nu sker!
Kulden den svækkes, blomsterne dækkes,
blomsterne dækkes, jo mer det sner.
Due, kunne du udgrunde,
du udgrunde, hvad der nu sker!

6 Kom, min due, lad dig skue,
lad dig skue med olieblad!
Se! nu er stunden næsten oprunden,
næsten oprunden, som gør dig glad.
Kom, min due, lad dig skue,
lad dig skue med olieblad!

*Højs 2,11-14
Hans Adolph Brorson (1765).*

539

*Mel.: Meiningen 1693
Th. Laub 1915*

1 Når mit øje,
træt af møje,
vådt og mørkt af tåreregn,
ser med længsel
af sit fængsel
op mod blide Salems¹ egn,
o hvor svinder da min ve
bare ved derop at se!

2 Jeg fornemmer
folkestemmer,
alle slags, blandt engles lyd,
dem de driver
op med iver
i Guds lovsangs fulde fryd.
O hvor siger da min sjæl

verden glædelig: Farvel!

- 3 Ja, jeg skuer
dine druer,
Paradis! den livets frugt.
Dine søde
roser møde
mig nu alt med deres lugt,
giver tidens åndedrag
evighedens luft og smag.

- 4 Lammets klare
brudeskare
ser jeg midt i Paradis,
hvor de svømme
som i strømme
af Guds søde lov og pris.
Snævre vej og korte tid,
o hvor er din ende blid!

- 5 Hjertemilde
Jesus lille,
som os Himlen vandt så huld!
Se, hvor dines
længsel pines
under tidens aftenkuld!
Når, o søde brudgom, da
vil du hente mig herfra?

¹ Salem = Jerusalem, billede
på saligheden, Åb 21,2

Hans Adolph Brorson (1765).

540

*Mel.: Svensk melodi (1859)
Th. Laub 1918*

- 1 O Helligånd! mit hjerte
den stad så hårdt attrår,
det søde hjem,
Jerusalem,
hvor al min nød og smerte
sit pas og afsked får.
O Helligånd! mit hjerte
den stad så hårdt attrår.
- 2 Men ak, de farevande!
Hvor kan jeg finde spor
blandt blinde skær,
mod strøm og vejr,
til frydeborg at lande?
Jeg skal, jeg er derfor.
Men ak, de farevande!
Hvor kan jeg finde spor?
- 3 Befæst mig dog de tanker:
Jeg snart i Himlen står.
Gør troen kæk

mod bølgens skræk,
hold selv ved ror og anker,
du ved, hvad jeg formår!
Befæst mig dog de tanker:
Jeg snart i Himlen står.
Hans Adolph Brorson (1765).

541

Mel.: J.H. Schein 1628

- 1 Det livets ord vi bygger på
trods orme, vind og vove:
Af muld skal dødninger opstå
og Frelseren højlove,
når luren drøner så i sky,
at stjerner falde, bjerge fly.
- 2 Når Herren under hovedguld
fra Himlen åbenbares
for i sit hele helgenkuld
på jorden at forklares,
alt, hvad med ham var ét i Ånd,
opstår i lysets klædebon.
- 3 Så pris, min sjæl, den Herres navn,
som endte dødens dage,
som kom fra graven, os til gavn,
med lys og liv tilbage,
som med sit ord, før vi det ved,
opvækker støv til herlighed!

N.F.S. Grundtvig 1822.

Bearbejdet 1857.

542

*Mel.: N.W. Gade omkr. 1860
Hvo ikkun lader Herren råde*

- 1 Som markens blomst henvisner fage ¹
alt, hvad af jordisk rod oprandt,
og talte snart er støvets dage,
selv hvor med ånd det Gud forbandt;
kun hvad der kom fra oven ned
kan blomstre i al evighed.
- 2 O ve da hver, som dårlig bygger
sit håb på støvets blomstertid
og gribe vil i jordens skygger,
hvad kun i Ånden kommer hid!
O dåredrøm om evighed
for, hvad ej kom fra oven ned!
- 3 Men vel enhver, som håbet grunder
på, hvad kun engles øjne så,
hver sjæl, som til det høje stunder
og verdens glimmer tør forsmå!
Til dem kom dét fra oven ned,
som blomstrer i al evighed.
- 4 Ja, ordet, som skal evig blive,
fordi af jord det ej oprandt,

det holdt med kraft din sjæl i live,
så døden ej den overvandt;
til dig kom dét fra oven ned,
som blomstrer i al evighed.

- 5 Engang skal også du, forklaret,
det skue grant, med lys og lyst,
som end ej støv er åbenbaret,
men lever skjult i kristnes bryst:
Hos ham, som kom fra oven ned,
har også støvet evighed.

¹ hurtigt

N.F.S. Grundtvig 1825.

543

Mel.: Th. Laub 1918

- 1 Med sorgen og klagen hold måde!
Du mindes den hellige dåb
og Himmerigs bord af Guds nåde.
Tilegn dig Guds herligheds håb!
- 2 Hvi gemmer du støvet i kiste,
hvi rister du navnet i sten,
når ikke i troen du vidste,
at vågne skal slumrende ben!
- 3 Lad legemet kun sig udhvile
og fattes med synet al sans!
Det skal dog opvågne og smile,
skal skinne og skues i glans.
- 4 Så kornet utallige gange
har fundet sin død under muld,
opstod dog i bølgede vange
og skinned i solen som guld.
- 5 Så lagdes din frelser i dvale,
men ved du ej, hvor han er nu?
Han troner i Himmerigs sale
og husker, ved støv hænger du.
- 6 O glem ej, at hytten, som hælder,
som raver og synker i grus,
sin brøst vel med rette undgælder,
men bygtes dog til et gudshus!
- 7 Guds ord det går aldrig af minde,
det hørtes og troedes der,
og tit har de leget derinde,
småenglene, Gud haver kær.
- 8 Når under de rødmende skyer
der stødes i Himlens basun,
for gravfolket morgenen gryer,
sig rejser Guds faldne paulun.

- 9 Lyksaligste af alle dage,
o muld, når af dig myldrer frem
Guds billeder alle så fage ¹,
når Gud henter børnene hjem!

¹ hurtigt

*Aurelius Prudentius Clemens 4. årh.
N.F.S. Grundtvig 1844 og 1864.*

Jfr. "Med sorgen og klagen
hold måde, Guds ord"

544

Mel.: Fader vor i Himmerig

- 1 Mit lys i mørke, Jesus sød!
Min tilflugtshavn i liv og død!
Jeg er på jord en fremmed gæst,
og Faders hus mig huer bedst,
men trang for mig på mangel vis
er rejsen til Guds Paradis.
- 2 Det er mit rette fædreland,
men dyb og vild er dødens strand,
min sjæl er mat, mit hjerte tungt,
mit blod, om gammelt eller ungt,
dog isner i mit bryst, så snart
jeg tænker på min hedenfart.
- 3 Kun hvem du mætter, Herre, ej
forsmægter på den øde vej;
kun ved dit lys og med din stav
vi overspringe kan vor grav,
og hjertet, som mod død skal stå,
kun med dit blod kan roligt slå.
- 4 O vær da, hvad du dig har kaldt:
mit brød, mit lys, min vej, mit alt!
Ledsag og styrk og trøst min sjæl!
Når jeg er mød og træt, da dvæl!
Ja, favn mig fast, o Jesus sød,
og bær mig til din Faders skød!
- 5 Luk med dit ord mig døren op
til salen over stjernetop!
Og når din røst fra rosensky
opvækker støv til liv på ny,
ifør mig da, som du har sagt,
en klædning lig din kroningsdragt!

N.F.S. Grundtvig 1844.

545

*Mel.: Joh. Friis 1892
Du Herre Krist*

- 1 En liden stund
i rosens lund
vi rødme kun og blegne;
af blomstens art

og med en fart
nedsunket snart
er alt i disse egne.

- 2 En liden stund
skal dødens blund
dog kun for kristne vare;
såkornets art:
af muldet snart
op med en fart
skal i vort kød sig klare.

- 3 En liden stund
i verden kun
og evig hos sin Fader,
det er hans art,
som kommer snart
med lynets fart
og Himlen os oplader.

- 4 En liden stund
i rosens lund
og evig i gudshaven;
så høsten her
og våren der
er dog nok værd
en vinternat i graven.

- 5 En liden stund,
et stille blund,
da skal alt mørket vige;
i morgengry
foruden sky
Guds sol den ny
os hilser i Guds rige.

Joh 16,16-22

N.F.S. Grundtvig omkr. 1846.

Bearbejdet 1885.

546 *Mel.: Den yndigste rose er funden*

- 1 Er livet alt lifligt hernelen,
i ånden med Herren et Eden,
hvor kan vi da nogen tid glemme:
langt bedre hos Herren derhjemme!
- 2 Dér er ikke vinter og mørke,
dér er ingen heder og ørke,
dér er ingen afmagt og ælde,
dér er ingen tårer at fælde.
- 3 Dér er ingen synd at bekæmpe,
dér er ingen sorger at dæmpe,
dér er ingen syge og døde,
dér er ikke tomhed og øde.

- 4 Dér, under det yndigste bælte,
hvor forår og høst sammensmelte,
dér alting ved livet sig fryder,
dér altid kun lovsangen lyder.

- 5 Dér glemmes al angest og pine,
hvor Herren er alting for sine;
af lys og af fred og af glæde
er evig omlejet hans sæde.

- 6 O Jesus! o hør, hvad vi bede:
Vær kraftelig med os henede,
så levende står os for øje
dit hus på de evige høje!

- 7 Din Ånd i vor afmagt os styrke,
dit lys gennembryde vort mørke!
Din kærlighed, sød som dit minde,
vor sorg og vor død overvinde!

- 8 Lad, trods alle skyerne sorte,
os åbne se Himmelen porte!
Lad, selv midt i tårernes dale,
Guds herligheds håb os husvale!

Åb 21,1-4

N.F.S. Grundtvig 1848.

Bearbejdet 1885.

547

*Mel.: Svensk melodi 1859
Bernhard Christensen 1951*

- 1 Jeg er fremmed,
jeg er en pilgrim,
kun en aften,
kun en aften bor jeg her.
O stands mig ikke, thi jeg vil følge
Guds folk til strid gennem ørk og bølge.
Jeg er fremmed,
jeg er en pilgrim,
kun en aften,
kun en aften bor jeg her.
- 2 Rejsemåltid
i hast jeg tager,
som forjaget,
som et ilbud, standser ej.
Jeg står omgjordet om mine lænder,
med vandringsstaven i mine hænder.
Rejsemåltid osv.
- 3 Lammets blod har
mit dørræ tegnet,
mig beseglet,
mig beseglet, jeg er hans.
Jeg syndens surdej ej mer vil smage,
af sted jeg haster, ser ej tilbage.
Lammets blod osv.

4 Op mod hjemmet
mit øje skuer,
evig stråler,
evig stråler solen der.
O, vandringslandet er mørkt og farligt,
jeg snubler ofte, forvildes snarligt.
Op mod hjemmet osv.

5 Jorden har ej
den ro, jeg søger,
nej, jeg længes,
nej, jeg længes mod Guds stad;
der græder ingen, der ender nøden,
der bor ej sorgen, did når ej døden.
Jorden har ej osv.

6 Fuldtro hyrde,
jeg barnlig beder:
Følg og led mig,
følg og led mig altid du,
at frem jeg iler med dig for øje,
indtil jeg hviler udi det høje!
Fuldtro hyrde,
jeg barnlig beder:
Følg og led mig,
følg og led mig altid du!

2 Mos 12

Mary Shindler 1841 (str. 1, 4 og 5).

Betty Ehrenborg-Posse 1852 (str. 1, 4 og 5).

C.O. Rosenius 1852 (str. 2, 3 og 6).

L. Høyer 1855 (str. 1, 2, 4 og 6).

Jens Larsen 1856 (str. 3).

548 Mel.: Helligånd, de frommes glæde
Kender du den livsens kilde

1 Sejrvindersken på jorden
over verden er vor tro ¹,
den kan dæmpe lovens torden,
midt i striden skabe ro,
 overvinde synd og død,
 gøre natten morgenrød;
det er troen på livsordet
ved vor dåb og nadverbordet.

2 Derfor skal på jord højloves
troens ord og Herrens bøn,
derpå liv og død tør voves
i livsordet med Guds Søn;
 Gud med os, Immanuel,
 gør sin dåb til livets væld,
gør vor død til livets sejr,
gør vort håb til Himlens ejer.

3 Om end sorg med glæde blandes,
dog i al Guds menighed

det skal ses, og det skal sandes,
synges ud med kærlighed:
 Ånd og liv er troens ord,
 skaber Himmerig på jord,
skænker alle dem, som græde,
Jesu Kristi fred og glæde.

¹ 1 Joh 5,4

N.F.S. Grundtvig 1862.

Bearbejdet 1882.

549

Mel.: Jeg vil mig Herren love
Befal du dine veje

1 O Jesus, morgenstjerne
for jordens ganske bold,
dig tjener jeg så gerne
og gir mig dig i vold;
lys for mig med din nåde,
når jeg bortsove skal,
udløs mig af al våde
til Himmeriges sal!

Dansk Mariavise 15. årh.

Hans Thomissøn 1569.

Fr. Hammerich 1850.

Oprindelig del af samme salme
som "Jeg vil mig Herren love"

550

Mel.: Peter Møller 1992

1 Der er en vej,
som vi alle går alene,
den går mod mørket,
et ukendt skumringsland;
og ingen vender
tilbage fra de egne
med bud om, hvad vi
skal se bag tidens rand.

2 Der er en mand,
som i kærlighed til livet
gik ind i mørket
og bar det på sin krop.
Hvad ingen kunne,
det gjorde han for alle:
han blev til mørke –
og mørket lyste op.

3 Der er en lov,
som er stærkere end døden:
at kærligheden
vil få det sidste ord;
og Kristus rejste
den lov til lov for verden.
Nu gælder nåden
til trøst for dem, som tror.

- 4 Der er en vej,
som vi ikke går alene,
om end den fører
os til et ukendt land;
for Kristus venter
på os ved dødens grænse,
og han er livet,
vi får bag tidens rand.

Holger Lissner 1991.

Det evige liv

551

*Mel.: Th. Laub 1907
Otto Mortensen 1982
O kristelighed*

- 1 Jeg kender et land,
hvor håret ej gråner, og tid har ej tand,
hvor solen ej brænder, og bølgen ej slår,
hvor høsten omfavner den blomstrende vår,
hvor aften og morgen går altid i dans
med middagens glans.
- 2 O dejlige land,
hvor glasset ej rinder med tårer som sand,
hvor intet man savner, som ønske er værd,
hvor det ikkun fattes, som smertede her!
Hvert menneske søger med længsel i bryst
din smilende kyst.
- 3 Forjættede land!
Du hilses i morgenens spejlklare strand,
når barnet mon skue din skygge fuldskøn
og drømmer, du findes, hvor skoven er grøn,
hvor barnet kan dele med blomster og siv
sit smil og sit liv.
- 4 O flygtige drøm
om evigheds-øen i tidernes strøm,
om templet for glæden i tårernes dal,
om halvgudelivet i dødningsesal!
Med dig fra de fleste henfarer på stand
de levendes land.
- 5 O skuffende drøm!
Du skinnende boble på tidernes strøm!
Forgæves dig skjalden med mund og med pen
af glimrende skygger vil skabe igen.
Når skyggen er ligest, da hulker de små,
som stirrer derpå.
- 6 Fortryllende drøm
om evighedsperlen i tidernes strøm!
Du gækker de arme, der søger omsonst,
hvad hjertet begærer, i billed og kunst,
- så varigst de kalder, hvad sikkert forgår
som timer og år.
- 7 O kærligheds Ånd!
Lad barnlig mig kysse din strålende hånd,
som rækker fra Himlen til jorderigs muld
og rører vort øje med fingre som guld,
så blålig sig hæver bag buldrende strand
det dejlige land!
- 8 O himmelske navn,
som åbner for vores din hellige favn,
så Ånden, usmittet, kan røre ved støv
og levendegøre det visnede løv!
O lad mig nedknæle så dybt i mit ler,
at Gud mig kun ser!
- 9 O vidunder-tro,
som slår over dybet den hvælvede bro,
der isgangen trodser i buldrende strand
fra dødningshjem til de levendes land!
Sid lavere hos mig, du højbårne gæst,
det huer dig bedst!
- 10 Letvingede håb!
Gudbroder, genfødt i den hellige dåb!
For rejserne mange til landet bag hav,
for tidender gode, for trøsten, du gav,
lad så mig dig takke, at glæde jeg ser,
når håb er ej mer!
- 11 O kærlighed selv,
du rolige kilde for kræfternes elv!
Han kalder dig Fader, som løser vort bånd,
al livskraft i sjælen er gnist af din Ånd,
dit rige er der, hvor man død byder trods,
det komme til os!
- 12 Vor Fader så huld!
Du gerne vil trone i templet af muld,
som Ånden opbygger i Midlerens navn,
med rygende alter i menneskefavn,
med himmellys-bolig af gnisten i løn
til dig og din Søn.
- 13 O kristelighed!
Du skænker vort hjerte, hvad verden ej ved,
hvad svagt vi kun skimter, mens øjet er blåt,
det lever dog i os, det føler vi godt:
Mit land, siger Livet, er Himmel og jord,
hvor kærlighed bor.

N.F.S. Grundtvig 1824.

552

*Mel.: Tysk visemelodi 1545
Hvorledes skal jeg møde*

- 1 Min største hjertens glæde

- er mig den sommer blid,
 som Gud vil selv berede
 for os til evig tid,
 da jord og himmel både
 fornyes åbenbar,
 hver skabning af Guds nåde
 skal skinne ren og klar.
- 2 Da sol og stjerners skare
 skal tusindfold få glans,
 som himmelperler klare
 de stråle skal i krans
 ned på det tempels stene,
 hvor Gud bor midt udi,
 på livets flod den rene,
 som flyder der forbi.
- 3 Dog ret i støvets dale
 om herligheden skær
 kan ingen tunge tale,
 det lærer først vi der,
 hvor selv vort kød forklaret
 skal dele Åndens fred,
 og alt er åbenbaret,
 hvad troen trøstes ved.
- 4 Der tier hver en trængsel
 og hver en klagerøst,
 al skabningens forlængsel
 forvandlet er til lyst.
 I lys om Herrens trone
 med evig sejrsklang
 de gyldne harper tone
 til alle helgens sang.
- 5 De skal os der annamme
 som deres søskend' små
 og ingenlunde skamme
 sig ved hos os at stå
 og prise højt med glæde
 fuldkommenhedens bånd
 i helgensamfunds kæde
 ved Kristi højre hånd.
- 6 Hvad intet øre nemmed,
 hvad intet øje så,
 har Gud i himmelhjemmet
 hengemt til sine små;
 der, hvor hvert slør vil falde,
 blir livets gåde løst,
 når Gud er alt i alle
 og nåden fuldt udøst.
- 7 O Herre, for din ære
 og for din miskundhed,
 lad did vor vandring bære,

hvor aldrig sol går ned!
 Hold os i troen faste
 i denne prøvens dal,
 så vi til hjemmet haste
 i Himlens frydesal!

Johann Walter 1552. Gaspar Faber 1562.

Hans Christensen Sthen 1578.

Hans Poulsen Resen 1632.

Fr. Hammerich 1850.

C.J. Brandt 1885. Bearbejdet 1890.

553

Mel.: Fra nederlandsk psalter 1540

- 1 Om Himmerigs rige vi tales ved
 med al den glæde og al den fred,
 Gud dér sine venner vil give;
 dér sorg og sygdom ej kan få rum
 så lidt som armod og fattigdom,
 alt ondt vil Gud bortdrive,
 så rige som konger vi blive.
- 2 Der ingen bliver på næsten vred,
 der er og ikke kedsommelighed,
 ej dorskhed, frygt eller fare.
 Hvad ondskab nogen bedrive kan,
 ret aldrig spørges i dette land,
 og døden kan der ej skade,
 derfor værer evig glade!
- 3 Der skulle vi nyde den evige fred,
 en god samvittigheds rolighed,
 med alt, hvad vi begære;
 vor vilje give vi Gud i vold
 og herske så med vor frelser bold
 i evig fryd og ære,
 hvor godt er der at være!
- 4 Syv gange så klar som solen her
 skal hver da vorde i salighed der,
 hvo kan det ret beskrive!
 Som Peter Jesus på bjerget så,
 skal alle hans venner hisset stå,
 den glæde vil Gud os give,
 om vi ville hos ham blive.
- 5 Hver gade og mur af pureste guld,
 den grundvold af dyrebar' stene fuld
 og porte af perler klare¹;
 i kor vi skulle istemme da
 på gader og stræder: Halleluja!
 og kende Gud åbenbare
 til evig tid uden fare.
- 6 Der skal vi smykkes med himmeldragt,
 når Jesus, vor broder, med guddomsmagt
 i glans sig vil åbenbare;

der skal for tronen vi knæle ned
og "hellig, hellig!" i evighed
vi sjunge i engleskare,
den glæde skal evig vare.

- 7 De venner, som døden adskilte her,
skal visselig kende hverandre der,
hvor hverken er død eller dvale;
Sankt Peter kendte og kunne forstå
Elias og Moses, han aldrig før så,
hvor liflig skal vi da tale
med venner i Himlens sale!
- 8 Der mer os ej længes ved tusind år,
end her ved dagen, der var i går,
så vel er os da til mode;
gid her vi vandre vor tid med tro
og efterstunde den evige ro
hos Herren med alle de gode,
som her på hans miskundhed tro' de!
- 9 Han unde os her at leve så,
at når af verden vi skal bortgå,
vi da måtte være glade,
med tak for alle Guds gaver små
så frydefuld' ind i Himmerig gå
ved Jesus Krist alle sammen,
det give Gud Fader, amen!

¹ Åb 21,18-21

*Dansk 1569.
N.F.S. Grundtvig 1857.*

554 *Mel.: Folkemelodi fra Dalarne 1800*

- 1 I Himmelen, i Himmelen,
hvor Gud, vor Herre, bor,
hvor saligt did at komme hen,
hvor er den glæde stor!
For evig, evig skal jeg der
se Gud i lyset, som han er,
se Herren Sebaot ¹.
- 2 I Himmelen, i Himmelen,
o hvilken klarheds glans!
Ej middagssolen ligner den,
den overgår al sans.
Den sol, som aldrig ned skal gå,
men evigt uformørket stå,
er Herren Sebaot.
- 3 I Himmelen, i Himmelen,
hvad ære uden tal,
hvad lys af englevrømmelen
i herlighedens sal!
Og dem min ånd skal blive lig,

af evighedens skatte rig
hos Herren Sebaot.

- 4 I Himmelen, i Himmelen
man ingen tårer ser,
ej døden, ej forkrænkelsen
dér ødelægger mer.
Dér skænkes evig herlighed
og evig fryd og evig fred
af Herren Sebaot.
- 5 I Himmelen, i Himmelen
har du os, Gud, beredt,
hvad intet øre hørte end,
hvad øjet ej har set,
hvad ej er følt i støvets bryst,
besunget ej af støvets røst,
o Herre Sebaot!
- 6 I Himmelen, i Himmelen,
blandt helligt englekor,
med Søn og Ånd bor Faderen
i guddomsære stor.
Et trefold hellig synges der,
når engleskaren offer bær
for Herren Sebaot.
- 7 Treenig Gud i Himmerig,
dig være lov og pris!
Ak, åbne og engang for mig
dit søde Paradis!
Lad fast i troens kamp mig stå
og af din hånd min krone få,
o Herre Sebaot!

¹ Hærskarernes Herre

*Laurentius Laurentii Laurinus 1622.
M.B. Landstad 1861.*

555 *Mel.: Op, min sjæl, thi sol er oppe*

- 1 O min sjæl, du går og vanker
blandt de lumpne verdens ting.
Samle rundt de vilde tanker,
se dig oventil omkring!
Ak, hvad nytter
Kedars ¹ hytter?
Pilegrim, hvor er dit hjem?
Lad dit øje
agte nøje
på det ny Jerusalem!
- 2 Kast med længsel troens øje
op til hin den prægtig stad!
Agt på evighedens høje,
trods al Satans harm og had!

Den er fundet
fast og grundet,
murens grundvold er så rar,
thi af rene
ædelstene,
er den glimrende og klar.

- 3 Se, hvor jaspismure tindrer!
Se de perleportes glans!
Der står engle, som ej hindrer
nogen fra sin sejrskrans;
det fik ende
med de tvende
kerubim for livets træ;
hine frydes,
at vi bydes
ind til evig ly og læ.
- 4 Staden selv og stadens gade
er jo af det pure guld.
Hør, der ere alle glade,
hør musik, som ret er fuld!
Hør dem kvæde
i den glæde,
som er fri for nag og nød,
fri for plage,
fri for klage,
fri for gråd, ja fri for død!
- 5 Er vel dette levned andet
end en boble, som forgår?
Bedste helbred bliver blandet
med en svaghed år for år.
Ser vi sagen
an ved dagen:
Døden lurer i vor krop;
men de sande
livsens vande
vælder hisset evig op.
- 6 Der er ingen sol og måne
på hin evig himmel sat,
der er ingen sky og blåne,
ingen aften, mindre nat.
Der må være
glans og ære,
se, den hellig Gud er sol;
alting frydes,
se, der skydes
stråler ud fra Lammets stol!
- 7 O min sjæl, hvad vil du vanke
blandt de lumpne verdens ting?
Samle hver en vildsom tanke,
se dig oventil omkring!
Herre! led mig,

og bered mig
til din Himmel, til mit hjem;
gør mig værdig,
gør mig færdig
til det ny Jerusalem!

¹ stamme i Arabien, jfr. Sl 120,5

Åb 21

Ambrosius Stub 1754-1758.

556

Mel.: Jesus er mit liv i live

- 1 Sørger ej for dem, der sove
med Guds fred i gravens skød!
De på ny skal Herren love,
takke højt for hvile sød,
ja for sejr over døden,
ungdomsliv i morgenrøden,
gildesfærd ad kongevej
til den sal, som synker ej.
- 2 Selv han os har åbenbaret,
til de ømme hjerters trøst,
at når han i sky forklaret
skrider frem med tordenrøst,
først han, når basunen gjalder,
gravens folk til lyset kalder,
vinker så fra mark og by
alle sine op i sky.
- 3 Kristne! hvilken morgenrøde,
mange mørke timer værd,
når vi, levende og døde,
mødes med vor Herre kær,
skal i Himlens glans og ære
evig hos vor frelser være,
love Gud med englerøst!
Husker, det er Herrens trøst!
- 1 Thess 4,13-18*
N.F.S. Grundtvig 1837.

557

Mel.: Knud Jeppesen 1951

- 1 Livsalige dag, som i håbet vi venter,
da verden er blevet Guds rige til sidst,
da menneskeslægten forløsning har fundet,
og alle bekender, at Herren er Krist,
da døden er dødet og synden forsvundet,
og fuldkommen frelse for evig er vundet.
- 2 Den kommer, den kommer, den dag, som vi
venter;
dens stråler vi skuer på morgenens sky!
Er mørket end mægtigt i skyggernes dale,
på bjergene dagen begynder at gry.
Den kommer at ende de sørgendes trængsel,

den kommer at stille de helliges længsel.

- 3 Den kommer, den kommer, den dag, som vi
venter,

da folkene mødes i fred og i tro,
da Himmelens Herre er jorderigs konge,
og vi i hans skygge skal salige bo,
den dag, der opfylder de helliges bønner,
den dag, der vor tro med beskuelse lønner.

- 4 Den kommer, den kommer, den dag, som vi
venter,

den lyseste dag, som på jorden skal gry,
da Herren almægtig alene regerer,
og Satan og synd for hans åsyn må fly.
Og skabningen, udløst fra strid og fra synder,
hans ære i evigheds tider forkynder.

Natanael Beskow 1886.

Chr. Ludwigs 1913.

558

Mel.: Alfred Lunde 1955

- 1 Ja, engang mine øjne skal
se Kongen i hans pragt,
tilbede i hans tempelhal
hans nåde og hans magt.
I et krystalklart hav af lys
forsvinder tidens nat og gys,
forvandlet blir hver gåde her
til lovsangsjubel der.
- 2 Og salighedens tonevæld
skal bruse som et hav,
som sus af skov en sommerkvæld,
når himlen er som rav,
og al naturen genfødt er,
og ingen skygger falder mer.
Og alt, hvad skønt mit øje så,
ny glans og glød vil få.
- 3 Men skønnest er det dog at se
Guds underfulde Lam
med mærkerne fra korssets træ
og sejrens glans om ham.
Og denne glans er mer end sol,
den er Guds gyldne nådestol,
og støvets dragt, som her mig bandt,
blir klar som diamant.
- 4 Så er jeg frelst, så er jeg fri,
så har jeg vundet frem.
Så er min strid med ét forbi,
så er jeg i mit hjem.
Det hjem min frelser lovet har
hver den, som korset med ham bar,
Guds Paradis, vort rette hjem,

det ny Jerusalem.

Åb 21,2

Karl Marthinussen 1954.

Dansk 1989.

Allehelgen

559

Mel.: Om Himmerigs rige vi tales ved

- 1 O kære sjæl, frygt aldrig mer,
når alting surt i verden er,
og Herrens store domme
for syndens skyld vil falde ind,
vær dog frimodig udi sind,
lad, hvad der vil, kun komme,
Gud kender dog de fromme!
- 2 Jeg gruer ej, om end jeg så,
al verden ville under gå,
og ej om Himlens vrede
i luft og hav og jorden skød
fordævelser og giftig død;
min Jesus skal dog lede
mig ud og for mig bede.
- 3 Thi jeg ved Herrens gode Ånd
beseglet er og i Guds hånd
indtegnet udaf nåde¹;
han aldrig mig forglemme kan,
det tror jeg vist og beder, han
vil ene for mig råde
i velstand og i våde.
- 4 Og mens jeg er en vandringsmand
på jorden og til Himlens land
med hu og hjerte stunder,
jeg en udaf Guds helgen er,
som udi stride-kirken her
på Jesu sår og vunder
min tro og frelse grunder.
- 5 Imidlertid jeg frygte må
og idelig bevæbnet stå
mod Satan, synd og laster,
indtil min sidste fjende får
ved Jesu død sit banesår,
og døden slet omkaster,
når den mig stærk antaster.
- 6 Hvad møje, trængsel mig har mødt
fra første dag, at jeg blev født,
den skal jeg nok forglemme,
når jeg i sejr-kirken skal
blandt englenes og helgens tal,

Guds evig ære fremme
med englemål og -stemme.

7 Min kjortel tór min Jesus hvid
udi sit blod i nådens tid,
han vil mig også give
den lange, hvide kjortel på,
hvormed jeg skal for tronen stå,
dér engle lig at blive
og al min sorg fordrive.

8 Da skal jeg få i hænde fat
den sejrspalme, som er sat
til stor triumf og ære
for sejren, som min Jesus lod
mig vinde ved sin død og blod;
den skal min glæde være
som sejrstegn at bære.

9 Da skal jeg for den salighed,
som ved Guds Lam er mig bered,
Gud Fader ære sige,
hvortil Guds engle stemme vil
og lægge deres amen til,
som udi Himmerige
al sans skal overstige.

10 Min sjæl alt fuld af længsel er
og længes, mens jeg lever her,
o Jesus, til den glæde,
hvor alle helgen tjener dig
udi dit søde Himmerig.
O, når vil du tilstede
mig did hen op at træde,

11 hvor modgang, sygdom, sorrigs kval
til glæde sig forandre skal
og mig ej mer ompænde,
men al min gråd skal tørres af,
så går jeg trøstig til min grav
af denne tids elende
og får en salig ende.

¹ Es 49,16

Åb 7,1-12.
Thomas Kingo 1699.

560

Mel.: Oluf Ring 1936

1 Hvor er det godt at lande
i Himlens søde havn,
fra verdens vilde strande,
fra fremmed land og stavn,
fra røver-nest ¹ til engle-fest,
fra svine-egn til Faders favn!
Hvor er det godt at lande

i Himlens søde havn,
i brudgoms skød, fra strid og stød,
ja alt, hvad har af sorrig navn!
Hvor er det godt at lande
i Himlens søde havn!

2 Hvor er det sødt at smage,
hvad huset der formår,
sin arv blandt dem at tage,
som hist for tronen står!
Ja, ja at se især de tre
personer, alting overgår!
Hvor er det sødt at smage,
hvad huset der formår!
O herlighed, som ingen ved,
før han de søde grænser når!
Hvor er det sødt at smage,
hvad huset der formår!

3 Hvor er det stort at prange
med livets brudekrans
og se, hvad skat så mange
Guds helgen får til mands,
at høre lyd af englefryd,
som overstiger sind og sans!
Hvor er det stort at prange
med livets brudekrans,
at sidde der Guds Søn så nær,
i så utrolig himmelglans!
Hvor er det stort at prange
med livets brudekrans!

¹ rede

Luk 15,1-32
Hans Adolph Brorson (1765).

561

Mel.: Sperontes 1736
J.H. Nebelong 1881
Th. Laub 1908

1 Den store hvide flok, vi se,
som tusind bjerge fuld af sne,
med skov omkring
af palmesving,
for tronen, hvo er de?
Det er en helteskare, som
af hin den store trængsel kom
og har sig toet
i Lammets blod
til Himlens hellighed.
Der holder de nu kirkegang,
med uophørlig jubelklang,
i høje kor,
hvor Gud han bor
blandt alle engles sang.

2 Her gik de under stor foragt.

Men se dem nu i deres pragt:

For tronen står
de slagtefår ¹

i Himlens præstedragt.

Sandt er det, i så mangel nød
tit tårestrøm på kinder flød;

men Gud har dem,
straks de kom hjem,
aftørret på sit skød.

Nu holder de og har til bedst
hos ham en evig løvsalsfest;
og Lammet selv,
ved livets elv,
er både vært og gæst.

3 Til lykke, kæmpesamling, ja,
o tusindfold til lykke da,

at du var her
så tro især

og slap så vel herfra!

Du har foragtet verdens trøst;
så lev nu evig vel, og høst,

hvad du har sået
med suk og gråd,

i tusind engle-lyst!

Ophøj din røst, slå palmetakt,
og syng af himmelkraft og -magt:

Pris være dig
evindeligt,

vor Gud og Lammet sagt!

¹ Rom 8,36

Åb 7,9-17

Hans Adolph Brorson (1765).

562

Mel.: *Hjemlandstoner 1900*

1 Jeg ser dig, søde Lam, at stå
på Zions bjergetop.

Men ak, den vej, du måtte gå,
så tung, så trang derop!

O byrde, som på dig var kast:
al verdens skam og last!

Så sank du i vor jammer ned
så dybt, som ingen ved.

2 Uskyldig Lam! så ynkelig
du ville ofres hen.

Din kærlighed har bundet dig
at få os løst igen.

Du led og sled vort fængsels bånd
med naglet fod og hånd;

du gik som løve af din grav,
vor død du plyndred af.

3 Hvor vrimler nu omkring din stol

en flok så hvid som sne!

Hvert øje glimrer som en sol,
at det Guds Lam må se.

Det ord om Lammets slaveri,
for os, for os at fri,

gør midt blandt alle engles sang
endnu den stærkest' klang.

4 Tolv gang' tolv tusind har i favn
enhver sin harpe spændt.

I panden Lammets Faders navn
gør al den slægt bekendt.

Det går som stærke vandes lyd,
når de slår an i fryd:

Guds Lam, som vandt os Paradis,
dig, dig lov, tak og pris!

5 Tak, Fader! at du var så god
mod Adams faldne køn

og os til frelse slagte lod
din den enbårne Søn!

Dig prise nu hvert åndedrag,
og hvert et hjerteslag!

Ja, Lam, for al den del, du led,
tak, tak i evighed!

Åb 14,1-3

Hans Adolph Brorson (1765).

563

Mel.: *Herrens røst, som aldrig brister*
Hvilestunden er i vente

1 Helgen her og helgen hisset
er i samme menighed,

derom haver os forvisset
han, som alle dybder ved.

2 Helgensamfund af Guds nåde
er vi i hans kærlighed,

her og hist er Sønnens gåde
steget op og dalet ned.

3 Sammen bor vi i gudshaven,
skilt kun ved det lille bælt;

til at flyve over graven
vinge låner os vor helt.

4 Hæren, som vor høvding danner
talrig af det samme blod,

stammevis med korsets banner
sætter over Jordans flod ¹.

5 Alt utallige bebygge

ønskelandets palmestad,
vi end går i Basans skygge,
Herrens folk i Gilead.

6 Næste gang vor flok dog følger,
Josva brat os kalder ad,
hvor sig åbner Jordans bølger,
banet ser vi arke-vad.

7 Til vi samles efterhånden
ret i livets kildevang,
mødes her og hist i Ånden
daglig vi med Moses' sang ²!

¹ Jfr. Jos 3. Det forjættede land og
Palmestaden (Jeriko) er et billede på
evighedslivet, Basan og Gilead
(Østjordanlandet) på jordelivet.

² Åb 15,3; 2 Mos 15

Isaac Watts 1709 (str.1).

Charles Wesley 1759 (str.2-7).

Thomas Cotterill 1815 (str. 1-7).

N.F.S. Grundtvig 1837.

564

Mel.: J. Barnby 1868

R.V. Williams 1906

1 For alle helgen, som i Kristi tro
stod fast i striden og vandt Himlens ro,
dig, Herre Jesus, priser vi så fro:
Halleluja, halleluja!

2 Du var i verden deres faste hus,
din røst dem kaldte frem i stridens brus,
dit lys dem ledte gennem tågers gus.
Halleluja, halleluja!

3 Giv os at kæmpe med det samme mod
som fordem her din helgenskare god,
til den med sejrskrans for tronen stod!
Halleluja, halleluja!

4 O høje helgensamfund af vor æt!
Vor vej er dunkel, eders lys og let;
os alle bærer dog Guds åndedræt.
Halleluja, halleluja!

5 Er sjælens møje tung og striden lang,
hør! fra det fjerne toner sejrssang!
Da vandrer styrket vi vor pilgrimsgang.
Halleluja, halleluja!
Hebr 12,1
William Walsham How 1864.
Nathan Söderblom 1911. Aja Heurlin 1917.
Gustav Fog 1948 (str. 3).

Tro

565

Mel.: Et trofast hjerte, Herre min

1 O Jesus, troens dyre skat,
begyndelse og ende,
o søde Jesus! lær mig, at
jeg troen ret kan kende,
den tro, som har dig selv i favn,
fra den, som har vel troens navn,
men er dog død og intet!

2 Lad mig ej tro, hvad verden tror,
som visdoms vej forsager,
men lær mig, at jeg af dit ord
den rette mening tager
og bliver klippefast derved
til livets sidste stund og sted,
dit ord og navn til ære.

3 For alting lad din død og blod
mig trøste alle vegne,
at jeg mig med et trøstigt mod
din værdskyld ¹ kan tilegne,
at leve og at dø derpå
og agte hele verden så
ej værd engang at nævne.

4 Og når min tro befindes svag
blandt mange stød og hinder,
så hjælp, at som den lyse dag
den snart igen oprinder!
Pust op igen den rygend' brand ²,
og sæt det knuste rør i stand
ved Åndens kraft og glæde!

5 Bo selv ved troen i min ånd,
at troen stærk kan blive,
alt mer og mer få overhånd,
og mange frugter give:
i trang at være uforsagt
og stræbe ret af al min magt
min næste godt at gøre!

6 O Jesus! du, som troens gnist
min sjæl har ladet kende,
ak, lad den aldrig blive mist,
men hjælp den til at brænde!
Hvad du har selv begyndt, fuldfør,
at jeg til sidst i troen dør
og får en salig ende!

¹ fortjeneste

² Matt. 12,4

*David Denicke 1657.
Hans Adolph Brorson 1735.*

566

*Mel.: Th. Laub 1918
Guds Søn kom ned fra Himmerig*

- 1 Vor tro er den forvisning på,
at vi Guds nåde have,
som ingen af sig selv kan få,
men det er Åndens gave,
den faste grund i hjertet lagt
ved ordet om den nådepagt,
som er i Kristus stiftet.
- 2 Et eget væsen er vor tro,
et meget mægtigt gode,
som føles udi sjælens ro
og gør os vel til mode;
hvad ingen ser, det ser den grant
og ved, at det er evig sandt,
hvad Gud i ordet lover.
- 3 Usynlige og høje ting
kan troen se og høre,
og midt i sukke frydespring
mod nådens solskin gøre.
Gud er min Gud, og ved hans Ånd
jeg har alt Himlen i min hånd,
thi Jesus i mig lever.
- 4 Hvad vil nu Satans ganske hær
med mine synder gøre?
Lad ham dem alle, hver især,
frem for mit hjerte føre;
jeg ved vel, at min synd er stor,
men Jesus siger i sit ord:
Den dig forladt skal være.
- 5 Det ord, det ord mig giver ro
og er mit faste anker,
når Satan stormer mod min tro
med mange tvivlens tanker.
Hvad agter jeg hans trussel mer?
Min tro Guds milde hjerte ser
igennem Jesu vunder.
- 6 Er troen ofte svag, især
når jeg af korset trænges,
så må dog troen være der,
så længe sjælen længes
at finde hjælp og mærke kan
af håbet kun det mindste gran,
så er der tro i hjertet.
- 7 Jeg ved, på hvem min tro er sat,
ham får man mig at unde;
hvem Gud kun holder for sin skat,

skal aldrig gå til grunde.
Vel den, som bygger fast på Gud,
lad det så tumles ind og ud,
han står, når alting ligger.

- 8 Så vil jeg da i denne tro
mit ganske levned føre,
i Jesu vunders søde ro
mit hjerte lystig gøre;
hans Ånd mig er et pant derpå,
at endelig min tro skal få
en sød og salig ende.
*Johann Hermann Schrader 1731.
Hans Adolph Brorson 1735.*

567

Mel.: Jeg vil din pris udsjunge

- 1 Den tro, som Jesus favner
og hjertet renses kan,
den tro, hvorved man havner
i Himlens frydeland,
den tro er stærk og må
al verden undertræde,
i sorrig og i glæde
sin prøve kunne stå.
- 2 Var det en tro, med munden
at sige kun: Jeg tror!
når hjertet ej i grunden
er renses ved Guds ord,
da var der fromme nok
og troende i tiden,
da var den ej så liden,
den rette troens flok.
- 3 Den sande tro i striden
er mangen gang vel svag
og synes undertiden
at have tabt sit slag;
dog er den sande tro
så sandt i hjertet inde,
så kan den overvinde,
før får den ingen ro.
- 4 Velan, I svage hjerter!
Så fatter nu kun mod,
og lad det koste smerter,
ja ære, liv og blod!
O holder eders tæt
til Jesu blod og vunder,
så ligger Satan under
med al sin magt og ret.
- 5 O Jesus! hjertemilde
og yndigste Guds Lam!
O tænk dog, hvad det ville

mig være for en skam,
 om jeg mod dig – som mig
 med blodig kamp har vundet –
 så troløs blev befundet
 at kunne miste dig.

- 6 Nej, nej, min lyst og ære,
 du er mig alt for sød,
 nej, din jeg vist vil være,
 det gælde liv og død!
 Lad komme, hvad der vil,
 jeg vil det alt bestride
 og intet andet vide
 end høre Jesus til!

1 Joh 5,5

Hans Adolph Brorson 1735.

568

*Mel.: Min Jesus er for mig
 Nu takker alle Gud*

- 1 Vor tro den er et lys
 i hjertet dybt forborgen,
 som bryder dejlig frem
 ret som den klare morgen,
 gør sjælen som en dag,
 ja dejlig, lys og rig,
 ny, ret forandret og
 i sindet Jesus lig.
- 2 Den tvivler ej at få,
 hvad Gud i ordet lover,
 og derfor frisk sig ind
 i kors og modgang vover;
 thi troen føder håb;
 af det, den har og ser,
 er den forsikret om
 at finde altid mer.
- 3 Af håb er kærlighed,
 thi når man ret besinder,
 hvor god en Gud vi har,
 ja evig har og finder,
 så bryder dette ud
 i hjertens kærlighed,
 endog mod den, som er
 os bitter, gram og vred.
- 4 Guds fjender vare vi,
 dog ville han os skænke
 sin egen kære Søn –
 hvor få, som det betænke!
 Hvor denne kærlighed
 i hjertet bliver tændt,
 på øjeblikket er
 alt had og nid forbrændt.
- 5 Hvad Gud os gør, det bør
 vi gøre mod vor næste;

når nogen gør os ondt,
 da søge deres bedste
 og bøde andres trods,
 forfølgelse og spot
 med forbøn, gode ord,
 og altid gøre godt.

- 6 Når Gud ved meget kors
 os ret på prøve sætter,
 tro gør tålmodighed,
 som alt det tunge letter,
 den dæmper kødets knur
 og tager bønnen fat
 og ved, at al vor nød
 Gud vej og mål har sat.

- 7 O lad mig, Jesus, mig
 i troen daglig øve,
 så skal mig ingenting
 et helligt liv berøve.
 Hvor lyset er, der må
 jo glansen ytre sig;
 o lær mig, at jeg ret
 og altid følger dig!

J.J. Breithaupt 1705.

Hans Adolph Brorson 1735.

Bearbejdet 1951.

Førstelnie i Den Danske

Salmebog (1953): "Ransager eder selv"

569

Mel.: Herre, jeg har handlet ilde

- 1 Jesus, dødens overvinder,
 du, hvis ord er liv og ånd,
 stat os bi mod livets fjender,
 fri os ud af deres hånd!
 Højlig til den helt vi trænge,
 som kan dødens lænker sprænge.
- 2 Jesus! ja, vi tro og håbe,
 selv i dødens skyggedal,
 at du hører, før vi råbe,
 svarer, før vi bede: Tal!
 blev, til liv for mange døde,
 de opstandnes førstegrøde.
- 3 Ja, vi tro, men tvivl sig klæber
 som en øgle til vor tro,
 døden spiller os på læber,
 hvor vi mellem skygger bo,
 håbet er, som mat det glimter,
 når bag sky vi månen skimter.
- 4 O lad troen sig nedsænke
 dybt i Jordans rene flod!
 Lad os ej med Naman tænke ¹,
 hver en strøm er lige god;

lad ej fjenden os indskyde,
lidt det er dit ord at lyde!

- 5 Jesus! ja, du vil jo være
i os herlighedens håb ²,
fødes, til Gud Faders ære,
hos os i vor barnedåb,
vokse i os alle sammen
over sky med fryd og gammen.

¹ 2 Kong 5,1-14

² Kol 1,27

N.F.S. Grundtvig 1834.

570

*Mel.: Befal du dine veje
Jeg ved, på hvem jeg bygger*

- 1 Der er et helligt værge
imod al verdens nød:
den tro, som flytter bjerge,
bekæmper sorg og død.
O kunne jeg bevare
den tro i fromme sind,
mig Herrens engleskare
bar i Guds Himmel ind.
- 2 O kunne jeg det finde,
det ydmygheds klenod,
hvormed blodsottig kvinde
for frelsens Herre stod,
jeg skulle og fornemme,
hvad ydmyg tro formår;
den store frelsers stemme
til alle sjæle når.
- 3 Vær trøstig! Ordet toner
igennem evighed:
Ved kraftens hånd han troner,
som al vor trængsel ved.
Hans navn jeg vil påkalde
med tro i svarest nød;
hans magt jeg vil bønfalde,
er al min glæde død.
- 4 Hans navn jeg frelst skal love
i tro med evig trøst;
de døde her kun sove,
de vækkes ved hans røst.
O du mit skjold, mit værge
imod al verdens nød!
Den tro, som flytter bjerge,
skænk mig i liv og død!

Matt 9,18-26

B.S. Ingemann 1825.

571

Mel.: Walter Bjerborg 1967

- 1 At tale om livet
troværdige ord
tre vidner blev givet
Guds kirke på jord.
De udvalgte fandt,
de vidnede sandt.
- 2 Det første er vandet
i Frelserens dåb.
Vi finder ej andet
til saligheds håb,
der vidner: De små
skal Himmerig få.
- 3 Det andet er blodet
af Frelserens sår.
Det vidner, når modet
af hjertet os går,
at Herren så stort
et offer har gjort.
- 4 Det tredje er Ånden,
ej set eller hørt,
og aldrig med hånden
af støv er den rørt.
Dog klart den bor,
hvor syndere tror.
- 5 Det har vi da sandet
ved dør og i kor,
at blodet som vandet
med mere end ord
ved Ånden bar bud
om livet i Gud.

1 Joh 5,4-12

K.L. Aastrup 1941.

Bøn

572

Mel.: Helligånd, de frommes glæde

- 1 Falder på dig modgangs hede,
nød og jammer, spe og spot,
o da må du flittig bede,
bønnen er for alting godt.
Midt igennem korsets ve
kan du da i ordet se,
hvordan Jesu milde hjerte
ser og føler al din smerte.
- 2 Ingen bliver dog til skamme,
som forlader sig på Gud,
lad kun, hvad der vil, dig ramme,
bed og tro og hold kun ud!

Synes det, han ser dig ej,
o, han kender al din vej,
al din brøst du ham skal klage
og i ingen nød forsage.

- 3 Bede, banke, råbe, græde
er de kristnes største kunst,
trøstig frem for Gud at træde
finde frelse, trøst og gunst.
Hvo kun tror vor Herre vel,
ret af hjerte, sind og sjæl,
han skal altid redning finde,
intet kan ham overvinde.
- 4 Lær vor Herres vej og måden,
som han fører sine på,
han vil styrke dem i nåden,
når han synes tungt at slå.
Lever dog vor Gud endnu,
tier han, så tal kun du,
storm med magt til Himlens volde!
Gud kan intet dig forholde.
- 5 Gud ske lov for al hans nåde,
som mig giver sådan magt,
at jeg skal i ingen våde
gå bedrøvet og forsagt.
Derfor vil jeg daglig på
Herrens lovsangs harpe slå
og i både sorg og glæde
halleluja lystig kvæde.

Johan Olearius 1671.

Hans Adolph Brorson 1739.

573

Mel.: Herre Jesus, vi er her

- 1 Beder! og I skulle få.
Beder! Jesus selv tillader,
at udi hans navn vi må
daglig tale til vor Fader.
Bønnens Ånd vor bøn vejlede!
Og vi skulle få, som bede.
- 2 Led! og se du finde skal.
Når din glæde synes borte,
når du græd i tårers dal ¹,
Jesus jager tanker sorte,
lader trøstens sol oprinde:
Hvo som leder, han skal finde.
- 3 Banker! og der lukkes op.
Når i dødens strid du beder,
gennem slagne fjenders trop
Jesus åben vej bereder.
Nådens dør, o søde tanke,
lukkes op, når du vil banke.

¹ Dom 2,4.

Matt 7,7-8; Joh 16,23-28
Johan Nordahl Brun 1786.

574

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 Hvor der er tro på Gud,
der bryder troen ud
i bøn af hjertens grunde,
ja, der vil ånden stunde
højt op til Himlens sale
for med sin Gud at tale.
- 2 Den tolker da sit savn
i Jesu Kristi navn,
den råber: Abba, Fader!
på dig jeg mig forlader,
du hjælpe vil og råde
dit barn i nød og våde.
- 3 Og bønnen henter ned
fra Himmelen Guds fred,
den henter kraft og styrke
til Herren ret at dyrke,
den henter hjælp i nøden,
den henter trøst i døden.

W.A. Wexels 1840.

575

Mel.: Valentin Schumann 1539

- 1 Fader vor i Himmerig,
som byder uopholdelig,
at vi som brødre hver for sig
anråber dig og beder til dig,
hjælp os at bede af hjertens grund
og ikke kun med åben mund.
- 2 Helligt være skal dit navn,
dit ord stå rent i os til gavn,
så også vi får hellighed,
fordi dit navn har værdighed.
Tag bort den lære, som er falsk,
og omvend det forførte folk.
- 3 Dit rige komme som et led
imellem nu og evighed.
O Helligånd, slå i os rod
med dine gavers overflod.
Bryd Satans store vredes magt,
stå altid om din kirke vagt.
- 4 Din vilje ske, den er sig lig
på jorden og i Himmerig.
Tålmodighed i lyst og nød
og lydighed i angst og død

skal styre os i kød og blod,
når det du vil, går os imod.

5 Giv os i dag vort daglige brød,
og alt, der giver os liv og glød.
Lad ikke ufred, dyrtid, strid
og sygdom ramme vores tid.
Den gode fred, den gør vi lang,
mens tomt begær går lediggang.

6 Forlad os al vor skyld som vi,
der nu fra skyldens vægt er fri,
forlader vore skyldnere
den skyld, de var behæftet med.
Lær os at tjene, os bered
en ægte kærlig enighed.

7 O Herre, led os ikke ind
i fristelse, men lad vort sind
forkaste al vor ondskabs værk,
gør overalt vor modstand stærk.
Gør troen fast og fast vor røst
vejledt af Helligåndens trøst.

8 Og fri os fra det onde som
med disse slette tider kom.
Forløs os fra en evig død
og trøst os i den sidste nød.
En salig ende beder vi om,
tag vore sjæle i din hånd.

9 Amen: Må det blive sandt
og styrke troen, som vi vandt,
så ingen mer skal tvivle på,
hvad vi med vores bøn formå.
Så i dit navn og på dit ord
vi svarer Amen fint i kor.

*Martin Luther 1539. (Dansk 1544).
Inger Christensen 1998.*

576 *Mel.: Kirken den er et gammelt hus*

1 Stol du kun på dit Fadervor!
Lad dig derfra ej forlokkes!
Himmel og jord engang forgår,
aldrig dog Fadervor rokkes;
det er Guds ord i barnemund,
klippe og skjold i farens stund,
pant på Guds-faderligheden.

2 Agt det kun vel! I Jesu navn
bedes det må alle dage
som af et barn i Jesu favn,
der kan hans kærlighed smage,
føler det på sig, alt hans håb
fødtes af troen i hans dåb,

vokser med Jesus den lille.

3 Kom så i hu med mund og hånd,
at "Herre Jesus!" det rette
læres kun af den Helligånd ¹,
hvem alle dårer forgætte ²!
Han ånder liv i Jesu navn,
han lægger os i Jesu favn,
lægger hans bøn os i munden.

4 Beder du *så* dit Fadervor,
Ånden med Faderens stemme
hjemler dig Jesu børnekår,
så i Guds hus du har hjemme;
thi kun Guds ægte børn har mund
til uden tant af hjertens grund
Gud deres Fader at kalde.

¹ 1 Kor 12,3

² glemmer

*Joh 16,23-28
N.F.S. Grundtvig 1855.*

577

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

1 Guds egen kære Søn
har sagt os *for* sin bøn,
og altid er han rede
med sine små at bede,
for Gud vor bøn at føre,
så han vil nådigt høre.

2 Det er hans bøn med os,
der byder angsten trods,
som fører os til sæde
i rigets fred og glæde,
så vi os trygt forlader
på hans og vores Fader.

3 I ham er lovens bud
opfyldt og slettet ud;
i ham er nu os givet
opstandelsen til livet;
med ham er alt vi fremme
og har hos Fader hjemme.

4 Og er jeg døv og blind
og træt og tung i sind,
jeg véd dog, Jesu øje
ser Fader i det høje,
jeg véd dog, Jesu øre
kan faderrøsten høre.

5 Det trøstes jeg da ved,
det er i dag min fred;
dermed har han mig givet
frimodighed til livet

og taget fra mig sorgen
for natten og i morgen.

- 6 Går jeg af verden ud,
han er for mig hos Gud;
han er der som min næste,
han er der til mit bedste.
Han plads for mig bereder,
mit Fadervor han beder.

K.L. Aastrup 1936.

578

Mel.: Stille er min sjæl til Gud

- 1 Herre, gør mit liv til bøn,
tømt for krav og tømt for løn,
fyldt med sandhed, fyldt med Ånd,
fyld med handlekraft min hånd!
Jordens mindste suk og skrig
høres lydt i Himmerig!
- 2 Du er nær, min ven, mit værn,
Gud, uendelig og fjern,
nær som hunger og som tørst,
du er sidst, og du er først,
lyset først i verden sat,
lyset i den sidste nat.
- 3 Du, den højeste Guds Søn,
ét med mig i angst og bøn,
ingen vej du kunne se,
da du bad: Guds vilje ske,
da du bad den sidste nat:
Hvorfor har du mig forladt?
- 4 Helligånd, Guds åndedræt,
lær du mig at bede ret,
bed for mig, som ikke ved,
hvad der tjener til min fred.
Herre, bær mit suk og skrig
som din bøn til Himmerig!

Johannes Johansen 1989, 1990 og 1994.

Omvendelse

579

Mel.: Nu velan, vær frisk til mode

- 1 Hvordan takker vi vor Herre
for, han gav sin Søn herved?
Mange skønner lidt, desværre!
på så stor en kærlighed;
deres onde syndelyst
dækker de med nådens trøst,
vil af Jesus intet lære
og dog sande kristne være.

- 2 Vist nok, ingen sjæl fordømmes,
når den på sin Jesus tror,
nådens kilde aldrig tømmes,
nåden er og bliver stor,
men det er en afsagt dom:
Siden Jesus til os kom,
skal man sig fra synden vende
eller også evig brænde.
- 3 At du vil i dine lyster
fare fort, som du er van,
og dig dog ved Jesus trøster,
går i evighed ej an:
Kære hjerte, ét af to,
enten udi bøn og tro
syndens vej at fly og hade
eller lide sjæleskade.
- 4 Lyset er i verden kommet,
ved du også, at du tror?
Har du nogen tid fornummet,
at din Jesus i dig bor?
Har hans nådestrålers kraft
i din sjæl sin virkning haft?
Kan du i dit hjerte finde,
at der er et lys derinde?
- 5 Bort, du syndens fæle tåge,
Satans helvedsorte magt!
Det er tid engang at våge
og at passe på sin vagt;
det er tid at sanse vel
og at sørge for sin sjæl,
det er tid at forekomme
Herrens grumme vredesdomme.
- 6 Gud, som lyset lod opklare
udi nådens blide år,
vil og ingenlunde spare
dem, som samme lys forsmår.
Vil du vende ryggen til,
Gud dig fra sig støde vil;
vil man ikke lyset kende,
skal man sig på lyset brænde.

- 7 Lad din nådes glans oprinde,
søde Jesus, at jeg må
derved altid vejen finde,
som jeg bør at vandre på!
Vær min formand, at jeg ej
kommer på den brede vej
eller fra dit fodspor viger,
før jeg ind i Himlen stiger!

Hans Adolph Brorson 1732.

580

*Mel.: Min Jesus er for mig
Nu takker alle Gud*

- 1 O giver lyd ¹, I folk i alle verdens riger!
Gud kalder, stille dog! og mærker, hvad han
siger!
Al verdens tummel, ti! Her er en anden
klang,
Gud selv dig tale vil, så hør dog til engang!
- 2 Han kalder ved sit ord og sætter stærkt i rette:
Hvor længe skal min Ånd med eders vanart
trætte?
Er jeg den store Gud, som eder selv har
skabt,
hvi har I da mit bud så ganske glemt og tabt?
- 3 Din ondskab er så stor, du arme støv på jorden,
jeg kunne finde dig med band og skræk og
torden,
men vil du vende om, jeg sværger højt
derpå,
så sandt jeg lever, skal du liv og nåde få.
- 4 Begræd din dårlighed, at du ej ret har levet,
så vil jeg glemme alt det onde, du har drevet;
jeg aldrig har behag i nogen synders død,
kom, tag din tilflugt til min nådes favn og
skød!
- 5 Min Søn til nådestol jeg offentlig fremsætter,
hans pine, død og blod al verdens synd udsletter;
hvo ret af hjertens grund på denne Søn vil tro,
skal aldrig blive dømt, men finde evig ro.
- 6 Min Ånd den samme tro i hver en sjæl skal
tænde,
som sig fra synden vil med stadigt forsæt
vende
og derved finde kraft at dø al verden af,
og det jo mer og mer bestandig til sin grav.
- 7 Så lukker jeg da op mit søde Himmerige
og lader vidt og bredt af ganske hjerte sige:
O vender, vender om, I folk på denne jord,
så skal I nåde få, der har I selv mit ord!

¹ lyt, hør efter.

Hans Adolph Brorson 1734.

581

*Mel.: Hannover 1740
C. Balle 1850*

- 1 Ak, vidste du, som går i syndens lænke,
hvor hårdt det er, det Satans slaveri,
du skulle dig ej øjeblik betænke
at søge ham, som dig kan gøre fri.

Ak, hvilken salig dag du fik,
om du begyndte nu i dette øjeblik!

- 2 Ak, kendte du Guds nådes søde rige,
hvor godt det er at høre Jesus til,
du skulle ej imod hans nåde krige,
som dig endnu så gerne hjælpe vil.
Ak, hvilken sejr Guds kirke fik,
om du begyndte nu i dette øjeblik!
- 3 Ak, mærkte du, hvor godt det er at lande
i Paradis, hvor glæden dér er sød,
du skulle snart al verdens lyst forbande
og haste hen til Jesu blod og død.
Ak, hvilken fryd Guds engle fik,
om du begyndte nu i dette øjeblik!
- 4 Ak, ville du nu én for alle gange
dig give ind i bod og bøn og strid,
hvor skulle da din Jesus dig undfange,
hvor skulle du ham finde mild og blid!
Ak, hvilken hvile sjælen fik,
om du begyndte nu i dette øjeblik!
- 5 Ak, skulle du dig dertil lade tigge?
Det gælder jo din egen sjæles tarv,
det er så hårdt i Helvede at ligge,
det gør så godt at tage Himlens arv.
Ak, hvilken evig fryd du fik,
om du begyndte nu i dette øjeblik!
- 6 Ak, kunne du – du kunne, om du ville –
dog gribe ret Guds milde hjerte fat,
nu kan det ske, nu, før det er for silde,
det mørknes alt mod evighedens nat.
Ak, hvilken glæde Jesus fik,
om du begyndte nu i dette øjeblik!

Hans Adolph Brorson 1735.

582

*Mel.: Min Jesus er for mig
Nu takker alle Gud*

- 1 I dag er nådens tid,
i dag er Gud at vinde,
nu kan alvorlig flid
hans milde hjerte finde.
Op! op! til bedrings gråd,
og efter Jesus jag,
men snart, det er mit råd!
Nu hedder det: i dag!
- 2 Se, hvor behagelig
fremskinner nådens stråle!
Men det at bedre dig
kan ej forhaling tåle;
måske din klokke slår
i dag sit sidste slag,

nu læges sjælesår.
Nu hedder det: i dag!

3 Træng i Guds arme ind,
og fat din Jesu hjerte,
det koste i dit sind,
ihvad det vil for smerte!
Til kronen går man ej
udi sin gode mag,
træng ind, nu er der vej!
Nu hedder det: i dag!

4 Det er en liden stund,
så lukkes Himlens døre,
begræd de mange pund,
endnu er nåden større
og vinker dig hen ind
i Jesu favnetag,
men skynd dig som en hind!
Nu hedder det: i dag!

5 Endnu er gunst at få
for knuste hjerters råben,
endnu er Gud at nå,
endnu er Himlen åben.
Hvor godt der er hos Gud!
Kom, hjerte, snart og tag
mod nådens søde bud:
i dag, i dag, i dag!

Hebr 3,12-15
Tysk 1731.

Hans Adolph Brorson 1735.

583 *Mel.: O, kommer hid dog til Guds Søn*

1 En hyrde glemmer fåret ej,
som løber på den vilde vej,
hvor ulven er at vente;
ni og halvfemsindstve må
det, som det kan, i ørken gå,
det tabte vil han hente.

2 Vor Jesus ligeledes går
og søger det fortabte får,
indtil han det har fundet;
så lad dig finde, sjæl, og fly
hen ind i Jesu vunders ly,
så har I begge vundet!

3 Jeg kommer da, min frelsermand,
sådan jeg er, sådan jeg kan,
bespændt i dødens fare;
jeg er det får, som rendte hen,
ak, hjælp mig, red mig ud igen
af Satans stærke snare!

4 O tag mig i dit nådesskød,
og lad mig så i liv og død
mig ganske dig hengive,
foragte verdens selskabs ro
og dig af hjertet huld og tro
til sidste ende blive!

Luk 15,1-10

Lorenz Lorenzen 1700.

Hans Adolph Brorson 1735.

Bearbejdet 1885 og 1951.

584

Mel.: Herrnhut omkring 1740

1 Hør, min sjæl, den gode hyrdes stemme!
Trofast efter dig han går,
han dig elsker, kan dig aldrig glemme,
i hans hånd dit navn jo står;
ingen trussel fra hans læber lyder,
livet, evigt liv, han dig tilbyder.
Glæd hans hjerte da i dag,
kast dig i hans favnetag!

2 Skynd dig, sjæl, o, skynd dig! natten kommer,
natten, o den er så sort.
Nådens tid er lig en nordisk sommer,
blid den er, men såre kort.
Her er han, som i din barndoms dage
i sin pagt dig kærlig ville tage;
se, han har endnu dig kær,
il til ham, så som du er!

3 Gør du det, så har han sejr vundet,
og hans hjerte glæder sig,
og det liv, du ved hans død har fundet,
skal da vederkvæge dig;
overflødigt liv han dig vil give,
når du kun i ham vil stedse blive;
han vil sige: Nåde tag
af min fylde dag for dag!

Joh 10,10.

N.J. Holm 1823 og 1829.

585

Mel.: Johann Crüger 1647

1 I denne verdens sorger sænkt
du mærker ej, hvor ubetænkt
din dag til ende skrider,
du tror dig sikker, stærk og vis,
du jager efter verdens pris
og om dens eje strider. –
O menneske, o menneske!
Mod enden fort det lider.

2 Og når du stræber her som bedst,
så kommer en ubuden gæst,

den, som vi døden kalde;
den sikre vågner da med gråd,
den vise ved sig intet råd,
den stærkeste må falde. –
O menneske, o menneske!
Han henter dig og alle.

- 3 Da hedder det: Beskik dit hus!
Nu må du dø, til jordens grus
jeg denne nat dig sender;
her hjælper bøn og modstand ej,
du må nu vandre dødens vej
og ej tilbage vender. –
O menneske, o menneske!
Befal dig Gud i hænder!
- 4 Da skal du finde, det er sandt,
at om du hele verden vandt,
det var dig ej til både;
for dommens stol og Himlens port
der spørges om, hvad du har gjort,
du høster, som du så'de. –
O menneske, o menneske!
Betænk din store våde!
- 5 Den port er vid, den vej er bred,
som bær til Helveds afgrund ned,
og mange dér forsvinde;
den port er trang, den vej er smal,
som bær til livets lyse hal,
men få er de, den finde. –
O menneske, o menneske!
I tide dig besinde!
- 6 Vågn op! vågn op! gør bod og bed,
i troen daglig dig bered
til hen i fred at fare!
Din Jesus favn, din synd begræd,
de arme fød, de nøgne klæd,
din tro at åbenbare!
O menneske, o menneske!
Du for Guds dom skal svare.
- 7 Trøst ikke på, hvad du har gjort
af godt og ædelt, højt og stort,
alt efter verdens måde,
men sig: O Gud, i al min stund
unyttig tjener er jeg kun ¹,
lad strenge ret ej råde!
O Jesus Krist, o Jesus Krist,
bed du for mig om nåde!

¹ Luk 17,10

*Laurentius Petri Gothus omkr. 1572.
J.O. Wallin 1813 og 1816.
M.B. Landstad 1869.*

586

Mel.: A.P. Berggreen 1841

- 1 Kender du den livsens kilde,
hvorfra nådens strøm udgår?
Om al verden øse ville,
den udtørres intet år;
fra Guds egen hjerterod
strømmer ud den nådeflod,
hen mod alle jordens sider
salig sødt dens vande glider.
- 2 Kommer! lød en hellig stemme
i forjættelsernes tid,
Herren ej sit folk vil glemme,
hver, som tørster, komme hid!
Køb af dette kildevæld
lægedom for syge sjæl!
Hvi betænker du dig længe?
Kom og køb foruden penge ¹!
- 3 Tidens fylde er oprundet,
hvad Gud loved, er alt sket:
ham, de søgte, han er fundet,
verden har sin frelser set;
hen til ham de fromme gik,
øste nådens læskedrik,
vidned årle, vidned silde:
Jesus Krist er livsens kilde!
- 4 Kommer da! vi vil os samle
om det livsens kildevæld,
kommer, unge, kommer, gamle,
kommer, hver en mødig sjæl!
Det er endnu nådens tid,
derfor kommer, kommer hid!
Tænk dog på, når dagen hælder,
let os natten overvælder!

¹ Es 55,1

*Joh 7,37
H.A. Timm 1834.*

587

*Mel.: L.M. Lindeman 1865
Apostlene sad i Jerusalem*

- 1 Så vide om land, som sol monne gå,
ej menneskesjæl er at finde,
som Herrens nåde ej ved at nå,
når hjertet ham gerne vil vinde.
- 2 Han ser hver længsel i sjælens grund,
som efter det evige higer,
han hører hvert suk, som i nattens stund
fra dybet mod Himmelen stiger.
- 3 Han tænder sit lys på den vildsomme vej,

hans stjerne for ånden oprinder,
den stråler og vinker og standser ej,
før hjertet sin frelsermand finder.

- 4 Og var du end skjult i den mørkeste vrå,
og kendte dig ingen på jorden,
og var du blandt alle, som sorgfulde gå,
den allerelendigste vorden –
- 5 ja, tårned sig synder som bjerge i sky,
og sortnede alt for dit øje,
og blev hvert minde dig tungt som bly,
og så du kun lyn i det høje –
- 6 o, higer din sjæl imod sandheds Gud,
og kalder på ham du derinde,
han ved dog vej for sit nådebud,
din frelser du dog skal finde.
- 7 Og finder du ham, da finder du alt,
hvad hjertet kan evig begære,
da rejser sig fluks hvert håb, som faldt,
og blegner så aldrig mere.

W.A. Wexels 1847.

Kristi efterfølgelse

588

Mel.: Genève 1542

- 1 O Gud, du ved og kender,
det ej i mine hænder
og mine kræfter står,
at jeg dig fuldt kan dyrke,
om jeg ej daglig styrke
fra dine hænder får.
- 2 Knus selv mit hjertes stene,
buk høje tankers grene,
giv ydmyg kærlighed
til Gud og til min næste,
min gang du selv befæste
i dine fodfjed!
- 3 Hold mig i dine veje,
lad mig i døden neje
ned på din død og sår!
Så skal mit liv begynde
og sig til livet skynde,
når jeg af livet går.

Thomas Kingo 1681.

Bearbejdet 1935.

589

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Lov og tak og evig ære
ske dig, o Guds hjerte Søn,
som en tjener ville være,
kommet udaf Davids køn!
Søde Jesus, lær du mig,
at jeg vandrer rettelig
og i dine fodspor træder,
ja udi din vej mig glæder.
- 2 Lad mig aldrig dig forsage,
om end kors og kummer mig
skal i denne verden plage,
men at jeg dog hjertelig
elsker dig indtil min død
og forsøder al min nød
med din fødsel, død og smerte,
tag dem aldrig fra mit hjerte!

Thomas Kingo 1689.

590

Mel.: Vor Herres Jesu mindefest

- 1 O Jesus, går du da din vej?
Mit kød og blod forstår det ej,
du går dog kun til Faderen,
o drag mig, jeg vil og derhen!
- 2 Igennem dødens mørke dal,
igennem pine, spot og kval,
du, Jesus, gik frimodelig,
o gid jeg kunne følge dig!
- 3 Hvor jeg og i dit fodspor går,
der ser jeg kummer, blod og sår,
den hele vej den banet er
med kors og torne her og der.
- 4 Dog turde du, o Jesus, gå.
Hvorfor vil jeg da stille stå
og grue, når jeg døden ser,
ret som mig noget fremmed sker?
- 5 Nej, nej, o Jesus, jeg har godt
ud af din bortgang, død og spot,
du sendte mig, da du gik hen,
en talsmand i dit sted igen.
- 6 Når vantros synd mig tager ind,
og selvretfærdighed gør blind,
da viser han mig, at jeg får
retfærdighed i Jesu sår.
- 7 Han trøster mig, at Satans magt
ved Jesu død er ødelagt,
lad slangen bide i min hæl¹,
trods det han skader ej min sjæl.

- 8 Gå derfor med frimodighed,
når stunden er, og vær bered
at sige verden gode nat
og tage livets krone fat!

¹ 1 Mos 3,15

*Joh 16,5-15
Thomas Kingo 1699.*

591

Mel.: Slip os arme ej

- 1 Herlighedens Gud
blev et sendebud,
ville i vort kød sig klæde,
os at trøste og at glæde,
fri af nøden ud,
herlighedens Gud.
- 2 Store sejrshelt!
Du slog op dit telt
her blandt os på jorderige,
synd og Satan at bekrige,
du drog selv i felt,
store sejrshelt!
- 3 Tag mig ganske ind,
at min sjæl og sind
i din kærlighed må smelte,
al min trængsel på dig vælte,
sjælen til dig bind,
tag mig ganske ind!
- 4 Styr mit onde sind,
som af verdens vind
lader sig så let omdrive,
lad det altid hos dig blive!
Jeg er selv så blind,
styr mit onde sind.
- 5 Hold mig ved din hånd,
før mig ved din Ånd,
lad ham lære mig at bede
mig på sandheds veje lede
udi nådens bånd,
hold mig ved din hånd!
- 6 Når jeg rejse skal
gennem dødens dal,
lad dit blod min strid forsøde,
og bered mig selv at møde
i din himmelsal,
når jeg rejse skal!

Johan Anastasius Freylinghausen 1704.

Hans Adolph Brorson 1734.

Bearbejdet 1951.

592

Mel.: Halle 1704

- 1 Den snævre vej er bred nok til Guds rige,
når man går sagte, lige, stille fort,
at hvert et trin forsigtigt bliver gjort;
når man har lært hen op at stige,
så er den vej og bred nok til Guds rige.
- 2 Vor Herres vej er fuld af lifligheder,
når man den har i troen rigtig kendt,
at hjertet er til vejen trøstigt vendt;
når man sig dertil ret bereder,
så er vor vej og fuld af lifligheder.
- 3 Dog må du ånd af Ånd ved ordet fødes ¹,
så kan du gå den snævre livets gang,
men ellers er din vej forgæves trang;
dit falske sind det først må dødes,
du må først ånd af Ånd ved ordet fødes.
- 4 Den Ånd, som Kristus drev, hans kristne driver,
den samme Ånd har altid samme skik,
de får at gå den samme vej, han gik;
vel den, som det i hjertet skriver:
Den Ånd, som Kristus drev, hans kristne driver.
- 5 Det lette åg kan ej for hårdt besvære ²,
det onde sind kun derved trykkes ned,
det tvinger kun din egenkærlighed;
når man forstår det ret at bære,
det lette åg kan ej for hårdt besvære.
- 6 Hjælp, Jesus! dig at følge alle vegne!
Du ser, jeg går endnu så skrøbelig;
o drag mig, at jeg frisk kan følge dig!
Så skal hver frygt og sorg hensegne.
Hjælp, Jesus! dig at følge alle vegne!

¹ Joh 3,6

² Matt 11,30

C.F. Richter 1704.

Hans Adolph Brorson 1734.

593

Mel.: Jeg går i fare, hvor jeg går

- 1 Den vej, du gik i kors og trang,
i bøn og strid og møje,
min Jesus! livets snævre gang,
lad mig den kende nøje!
Uagtet kød og blod
vil sætte sig imod,
jeg dog frimodig haster frem
og stræber kun til Himlen hjem.
- 2 Dit lys bestråle korsets dal

og altid for mig brænde,
at jeg fra de udvalgte tal
mig aldrig lader vende,
dig følger op og ned
med sådan munterhed,
at du min vandring ynde må,
og jeg din Himmel snart kan nå!

3 Hvor vil jeg glædes da engang,
når jeg dig tro er blevet,
at ingen møje, spot og trang
mig har tilbage drevet,
at jeg dit ord og røst
har ene fulgt med lyst,
at du har hjulpet mig på jord
at træde kun i dine spor!

4 Velan, jeg vover det derpå!
Din tornesti jeg ynder,
jeg ved, hvad ende det skal få,
som mig dit ord forkynder,
at trængsel, spe og spot
er vej til ærens slot;
o hvor er han i sandhed klog,
som favner Jesu søde åg!

Ulrich Bogislaus von Bonin 1725.

Hans Adolph Brorson 1734.

594

Mel.: P. Sohr 1668

1 Det koster mer, end man fra først betænker,
at være tro i det, som Gud os skænker,
i kærlighedens første kraft at stå,
til man os ser fra kampens plads at gå.

2 Hvor ofte må man sig for Himlen skamme,
når man ej mer kan se den første flamme
og overtydes grant ved Åndens tugt,
at meget af den første brand er slukt.

3 Så går det, når man fra sin vagt vil træde
og vender sind og hu til verdens glæde,
da bliver snart forfalsket mer og mer
det rene sind, hvorefter Jesus ser.

4 Snart lunkenhed sig søger ind at snige,
den trætte fod vil ud af vejen vige,
den synes hård, en anden vej man sig
da vælger til at vandre magelig.

5 O Jesus, du som stedse tro er blevet,
som kærlighed til død og grav har drevet,
giv mig den kraft, at jeg til gravens muld
må være dig af hjertet tro og huld!

6 Når jeg er svag, og mig så meget hindrer,

så lad mig se, hvor kronen hisset tindrer,
som mig engang din egen hånd skal fly!
Så får jeg kraft og mod og lyst på ny.

J.J. Rambach 1729.

Hans Adolph Brorson 1735.

595

Mel.: Helligånd, de frommes glæde

Jesus, dine dybe vunder

1 Hvo vil med til Himmerige?
Kommer! Jesus råber nu,
kommer, fattige og rige,
vender hjerte, sind og hu
fra den arme verden bort,
tiden er herefter kort,
her er mere at bestille
end med verdens lyst at spille!

2 Har I drevet eders dage
hen i synd og sikkerhed,
hvad vil det for ende tage,
går det ej i pølen ned?
Vender om og søger råd
i en hjertens bedrings gråd,
søger udi sådan smerte
Jesus ret af ganske hjerte!

3 Jesu fodspor er alene
vej til Himlens herlighed,
og hvo dette ej vil mene,
den af gudsfrygt intet ved,
al hans visdom, al hans kunst,
al hans gerning er omsonst;
vil man vej til Himlen vide,
da må verden først til side.

4 Op, I kristne! samler kræfter,
fatter mod i barm og bryst
ret at følge Jesus efter,
ret at følge ham med lyst!

Holder eder til ham nær,
får ham altid mere kær,
elsker trolig eders næste,
søger alt hverandres bedste!

5 Er det ikke tid at vandre?
Evigheden er os nær.
Beder, stræber med hverandre
at formane hver især!
Hid, I store! Hid, I små!
Tager Jesu kors kun på,
følger alle, ingen svige,
hvem der vil til Himmerige!

Hans Adolph Brorson 1734.

596

Mel.: Nu velan, vær frisk til mode

1 Kommer, hvo vil visdom lære!

- Kommer hid i hobetal!
 Rette vise folk at være
 er den del, der læres skal;
 hver vil have navn derfor,
 få kun finde visdoms spor,
 og just de, som visdom finde,
 ses af andre an for blinde.
- 2 Vise ere de, som trænge
 sig i Jesu vunder ind,
 sig ved ham i troen hænge
 med et helt hengivent sind,
 verdens visdom kaste bort,
 og hvad verden agter stort,
 rette alle deres sinde
 kun til Jesus ret at vinde.
- 3 Vise ere de, som bede
 stedse om Guds Ånd at få
 og af ham sig lade lede
 på den rette vej at gå;
 hvo af hannem føres ej,
 vandrer på den brede vej,
 skønt han ved om nådens rige
 mange store ting at sige.
- 4 Vise er de, som sig spejle
 i Guds ord ved hvert et trin,
 at de ikke skulle fejle
 i at skille kraft fra skin.
 Hvo vil den bedrage let,
 som vil følge ordet ret?
 Ordet sviger ingenlunde,
 står, når alting går til grunde.
- 5 Gud, hvis visdom ej indspændes
 i al verdens snævre egn,
 lad dog klarlig hos mig kendes
 disse visdoms rette tegn!
 Fader, hør mig! hør, Guds Søn!
 hør, o Helligånd, min bøn,
 at jeg dog må her på jorden
 findes i de vises orden!
- 6 Vise er de, som sig skamme
 aldrig ved vor Jesu spot,
 gladere hans kors annamme
 end det bedste herreslot;
 Kristi kors har herremagt,
 lyser med en himmelpragt;
 hvo til visdom sig vil skynde,
 skal ved Kristi kors begynde.
Johann Anastasius Freylinghausen 1714.
Hans Adolph Brorson 1734.

597

Mel.: J.A.P. Schulz 1793 (?)

- 1 Jesus Krist! du overvandt!
 Dig ej mere graven ejer,
 og vi alle ved din sejer
 liv og evig frelse fandt.
- 2 Du opstod! O lad os ej
 hjertet fast til jorden binde!
 Lad hos dig os styrke finde
 til at gå vor himmelvej.
- 3 Giv os kraft at følge dig!
 Styrk vor fod, når den vil glide!
 Kæmp med os, når vi skal stride!
 Gør os døden sejrrig!

Frederik Plum (?) 1793.

598

Mel.: Herre, jeg har handlet ilde

- 1 Stod med Krist vi op af døde,
 did opsvinge sig vor ånd,
 hvor opstandnes førstegrøde¹
 sidder ved Guds højre hånd;
 altid svæve os for øje
 trods det lave, kun det høje!
- 2 Selv i dåben vi er døde,
 men vort liv er skjult i Gud,
 skjult med Himlens morgenrøde,
 bryder brat i stråler ud,
 dages under stjernekransen
 med Guds Søn i soleglansen.
- 3 Bort med gamle Adams klæder!
 Vandre vil i os den ny,
 som kun lysets vej betræder
 under sol som over sky;
 i Guds billed vi, nyskabte,
 vise skal, hvad Adam tabte.
- 4 Lad os da som Guds udkårne
 elskelige helgenkuld,
 klædes op med den enbårne,
 ydmyg, god og nådefuld,
 som med ynck, med hjælp til rede,
 englemild, kun sen til vrede!
- 5 Overalt lad kærligheden
 som fuldkommenhedens bånd
 os omslynge, så gudsfreden
 i vort hjerte som vor ånd
 kan med sejrskranse bolde
 med triumf sit indtog holde!
- 6 Rigelig bo Kristi tale
 med al visdom i vort bryst!
 Lad os lære og husvale

som med ynde, så med lyst,
varsle, minde, love, prise
smukt med salme, kvad og vise!

- 7 Lad da Jesus Kristus være
ét og alt for os på jord,
Herren til Gud Faders ære,
som hans billed, så hans ord!
Da i Jesu navn Gud Fader
os sin borg og favn oplader.

¹ 1 Kor 15,20

Kol 3,1-17
N.F.S. Grundtvig 1836.

599

Mel.: Halle 1714

- 1 Dybt fornedres skal enhver,
som sig selv ophøjer,
højt ophøjes skal enhver,
som sig selv nedbøjer ¹;
det er børnelærdom fin,
som vor Herre kalder sin,
har og klart beseglet.
- 2 Adam, i Guds billed skabt,
var sin skabers næste,
Adam, i sig selv fortabt,
blind for eget bedste,
vendte ryggen til sin Gud,
styrtede af Eden ud,
raved til afgrunden.
- 3 Sønnen i Guds herlighed
var sin Faders lige,
ville dog i ydmyghed
til os små nedstige,
hente os fra afgrund op,
løfte os til livets top,
himmelbjergets tinde.
- 4 Vend dog om fra afgrunds rand,
hver en sjæl forvildet!
Tro på Jesus, Gud og mand,
Gud i ham formildet!
Læg som støv dig i Guds hånd!
Da opliver dig Guds Ånd
atter i Guds billed.
- 5 Thi med ham, som fra Guds favn
sig til muld nedbøjede,
ved hans ord og i hans navn
bliver højt ophøjet
hver, som i hans barnedåb
dukker ned med tro og håb,
han sig selv fornedr.

¹ Luk 18,14b

N.F.S. Grundtvig 1860.

600

*Mel.: Et trofast hjerte, Herre min
Hvad kan os komme til for nød*

- 1 Bliv hos mig, kære Herre Krist!
Jeg ellers går i blinde,
ser ej den vej, hvorpå jeg hist
skal nådens hjemstavn finde.
Bliv hos mig, o du verdens lys!
Fjern nattens mulm og nattens gys
fra dette svage hjerte!
- 2 Bliv hos mig, kære Herre Krist!
Jeg mættes ingenlunde,
når ikke du, som mætted hist
i ørknen mange munde,
mig række vil det livsens brød,
som er dig selv, du frelser sød,
fra Himlen til os kommet.
- 3 Bliv hos mig, kære Herre Krist,
at jeg kan frugter bære!
Du er min rod, jeg er din kvist
og kan dig ej undvære;
du vintræ i Guds urtegård,
fra dig jeg saft og styrke får,
kan uden dig ej trives.
- 4 Bliv hos mig, kære Herre Krist!
Blandt verdens tusind farer
jeg finder aldrig ro og rist,
når du mig ej bevarer,
når du ej med din hyrdestav,
o gode hyrde! til min grav
mig skærme vil og lede.
- 5 Bliv hos mig, kære Herre Krist!
Når det mod natten stunder,
er du hos mig, da ved jeg vist,
at sødelig jeg blunder;
bliv hos mig til min sidste stund,
og sig til mig i dødens blund:
Jeg dig til Himlen fører!

Luk 24,29
H.A. Timm 1834.

601

Mel.: Fr. Silcher 1842

- 1 Så tag mig da ved hånden,
og led du mig,
til jeg opgiver ånden
og dør i dig!
Jeg kan ej vandre ene,

ej noget sted,
det båder mig alene,
når du går med.

- 2 Indhyld mit svage hjerte
i nådens flig,
i glæde som i smerte
drag det til dig!
Lad til dit hjerte ile
dit barn i hast,
og giv mig der at hvile
i troen fast!
- 3 Om tit jeg ej fornemmer
dig i din magt,
så ved jeg dog, du fremmer
din nådepagt.
Så tag mig da ved hånden,
og led du mig,
til jeg opgiver ånden
og dør i dig!

Matt 8,19
Julie Hausmann 1862.
Emil Claussen 1876.

602

Mel.: J.P.E. Hartmann 1873
C.Chr. Hoffman 1878
Rued Langgaard 1948

- 1 Den store mester kommer,
fuldkærlig er hans id:
Han sidder ved smeltediglen
og lutrer sølvet med flid.
- 2 Han kender tegn og mærke
på klarheds gennembrud,
når sølvstoffets ædle indre
af ertsen lutrer sig ud.
- 3 Det øjeblik han venter
og agter kærlig på,
når klarlig hans eget billed
vil dybt i sølvspejlet stå.
- 4 Da glædes høje mester,
da værket er fuldbragt,
da priser det ædle sølvstof
sin mesters dåd i sin pragt.
- 5 Den store mester kommer,
som smelter sjæl og sind:
Han sidder ved hjertegruben,
han ser i sjælene ind.
- 6 Og har i hjertedybet
sit billed klart han set,
så glædes den høje mester,

så er hans gerning alt sket.

Mal 3,3
B.S. Ingemann 1841.

603

Mel.: Tore Littmarck 1973

- 1 Herre, du vandrer forsoningens vej,
selv både flygtning og fredløs.
Drevet af kærlighed måtte du gå
for os ad smerternes gade.
Vis os da vejen, forsoningens Herre,
giv os nu mod til at gå den!
- 2 Herre, du viser os frihedens vej.
Fri er kun den, som kan tjene,
den, som i kærlighed glemmer sig selv,
den, som fik tilgivet meget.
Vis os da vejen, du frihedens Herre,
giv os nu mod til at gå den!
- 3 Herre, du vandrer ad enhedens vej.
Lær os at gå over grænser!
Kundskab og sandhed og omsorg og ret
må vi som søskende dele.
Vis os da vejen, du enhedens Herre,
giv os nu mod til at gå den!
- 4 Herre, du viser os Himmelens vej,
den, som os fører til livet.
Målet er Himlen, men jorden vor vej.
Selv går du her ved vor side.
Vis os da vejen, du Himmelens Herre,
giv os nu mod til at gå den!

Tore Littmarck 1973.
Holger Lissner 1973.

Forsagelse og kamp

604

Mel.: Dansk visemelodi 17. årh

- 1 Far, verden, far vel!
Jeg kedes nu længer at være din træl,
de byrder, som du mig har byttet oppå,
dem hvister¹ jeg fra mig og vil dem forsmå,
jeg river mig løs, og jeg kedes nu ved
forfængelighed,
forfængelighed.
- 2 Hvad er det dog alt,
som verden opsminker med favr gestalt?

- Det er jo kun skygger og skinnende glar,
det er jo kun bobler og skrattende kar,
det er jo kun iseskrog ², skarn og fortræd,
forfængelighed,
forfængelighed.
- 3 Hvad er mine år,
som smugende ³ svinder og snigende går?
Hvad er min bekymring? mit tankefuld' sind?
min sorry? min glæde? mit hovedes spind?
Hvad er mit arbejde? min møje? min sved?
Forfængelighed,
forfængelighed.
- 4 O rigdom og guld,
du jorderigs afgud i skinnende muld!
Du er dog af verdens bedragelig ting,
som vokser, aftager og veksles omkring,
du er dog, i højeste mærke og med ⁴,
forfængelighed,
forfængelighed.
- 5 Ak, ære, hvad er,
hvad er dine kroner og kranse, du bær?
Misundelse sidder dig altid på ryg,
du hemmelig stødes og sjælden er tryk,
du ofte dér snubler, hvor andre de gled:
forfængelighed,
forfængelighed!
- 6 Ak, yndest og gunst,
du hastig opstegne og faldende dunst,
du kunstigt opblæste og hvegende ⁵ vind,
som tusind har øjne og dog løber blind,
hvad er du, når man dig ved solen har set?
Forfængelighed,
forfængelighed.
- 7 Ak, venskab og tro,
som alt efter lykken véd fløjen ⁶ at sno!
Du smukke bedrager, du heldige skalk,
som skuffer så tit i bedrøvelsens kalk,
du er, som og jeg af forfarenhed ⁷ ved,
forfængelighed,
forfængelighed.
- 8 Ak, kødelig lyst,
som mangel med dødelig læber har kyst,
dit fængende tønner, din flyvende gnist,
har mangel i evige luer henhvist ⁸,
din skål synes honning, men drikken er led,
forfængelighed,
forfængelighed.
- 9 Så far da, far vel!
Du skal nu ej længer bedrage min sjæl,
- bedragelig verden, jeg takker dig af
og sænker dig ned i forglemmelsens grav,
jeg længes at bøde ⁹ min sorry og nød
i Abrahams skød,
i Abrahams skød.
- 10 Der skal mine år
begyndes i evigheds dejlige vår,
der skal ikke dagen ved solen opgry,
ej månen tilmåle mig næde og ny,
men Jesus er solen, hvis stråler er strøet
i Abrahams skød,
i Abrahams skød.
- 11 Min rigdom og guld
skal være af idel bestandighed fuld,
den skal ikke tyven bestjæle mig da,
den skal ej spidsfindighed sjakre mig fra,
min rigdom er fri for al jorderigs stød
i Abrahams skød,
i Abrahams skød.
- 12 Jeg ære skal få
fra tronen, min Jesus han sidder oppå;
mig kronen skal gives med herlighed fyldt,
med blodet af Lammet alt over forgyldt,
den får jeg, om Satan end selv det fortrød ¹⁰,
i Abrahams skød,
i Abrahams skød.
- 13 Med yndest jeg skal
fremskinne blandt englenes hellige tal,
misundeligt øje mig ikke skal se,
Guds ansigt mig altid i øjne skal le,
der skal jeg bespotte den avindsyg' ¹¹ død
i Abrahams skød,
i Abrahams skød.
- 14 Der har jeg en ven,
min Jesus, som elsker og elskes igen,
mit øje dér ser ham sådan, som han er,
han kærligheds himmelblus stedse frembær,
ved Ånden står kærlighed evig i glød
i Abrahams skød,
i Abrahams skød.
- 15 Min lyst og min fryd
forfriskes ved englebasuner og -lyd.
Men Gud er al lysten for mig og for dem:
Far op da, min sjæl, og al verden forglem!
Men glem ej, at lysten er evig og sød
i Abrahams skød,
i Abrahams skød!
- 1 slynger
2 skør is

- 3 i smug
4 mål
5 vajende, viftende
6 vindfløj, vejrhane
7 erfaring
8 slynget hen
9 råde bod på
10 ærgrede
11 misundelig

Thomas Kingo 1681.

605

Mel.: Herrnhut omkring 1740

- 1 Herrens røst, som aldrig brister,
lært mig har, hvad og jeg tror:
Alt, hvad for hans skyld jeg mister,
får igen jeg på hans ord ¹.
- 2 Kunne over ham jeg glemme
med mig selv mit eget nu,
hos min Gud jeg da var hjemme,
kom som mit hans liv i hu.
- 3 Var kun altid sjælens øje
stadig til vor Herre vendt,
da på evighedens høje
pinseblus for mig var tændt.
- 4 Da vidåben stod Guds Eden
for mit øje og min fod,
i gudshaven med gudsfreden
lys jeg drak af livets flod.
- 5 Ville jeg af intet vide
uden Kristi kærlighed,
da var mine kår så blide
som min Guds, der alting ved.
- 6 Fik mit hjerte ret at finde,
uden ham er alting dødt,
da var han i hjertet inde
med gudslivet evig sødt.
- 7 Dog, i Jesus-Kristus-navnet
alt er skænket den, som tror;
deri hjertet bod for savnet
finder med Guds Ånd og ord.

¹ Mark 10,28-31

Tysk 1680.

Hans Adolph Brorson 1739.

N.F.S. Grundtvig 1851 og 1864.

606

Mel.: Johann Crüger 1653

- 1 Sving dig op, min sjæl, til Gud!

Hvorfor så bedrøvet?
Driv den onde frister ud,
som dit mod har røvet!
Mærker du ej Satans list,
når han dig forfører
og sår tvivl om Jesus Krist,
din trøster og velgører?

- 2 Løft dit hoved frit og sig:
Fly, du gamle slange!
Søger du på ny ved svig
at få mig til fange,
når dog Krist, min frelser, har
sønderknust dit hoved,
og han ved det kors, han bar,
mig Paradis har lovet?
- 3 Skrig kun, verdens dåreflok,
at mig Gud ej kender!
Får jeg ikke gaver nok
af hans faderhænder?
Har han ej sin himmel hvalt ¹
over mig så vide?
Hvert mit hovedhår er talt,
derpå kan jeg nu lide.
- 4 Kan jeg ej mit sted på jord
ved et Eden ligne?
Ser jeg ej hans skaberord
daglig det velsigne?
Går ej solen, fjern og nær,
over hav og høje?
Lar han ej sin stjernehær
nu blinke for mit øje?
- 5 Hvorfor drypper duggen ned,
grønnes eng og skove?
Hvorfor lod han frugtbarhed
fylde mark og vove?
Mig til glæde, mig til gavn
har han alting givet,
det var ej til nød og savn,
at Gud han gav mig livet.
- 6 Er ej hans profeters bud
og apostles tale
fakkelskin, som fører ud
gennem mørkets dale?
Lod han ej sin Helligånd
ned til jorden dale
for at lede mig ved hånd
ind i Guds frydesale.
- 7 Gud er min, og jeg er hans,
intet kan os skille:
Trykker smertens tornekrans?

Må min tåre trille?
Lad blot smerten trykke mig,
Gud er den, som tugter.
Gennem kors og modgangs vej,
dér modnes troens frugter.

8 Sving dig da, min sjæl, til Gud!
Ej forsagt og bange!
Driv af sindet tvivlen ud,
vær ej frygtens fange!
Lad dig da, i tro til Gud,
vokse med ham sammen,
at hans glade nådebud
må fylde hjertet: Amen!

¹ hvælv

*Paul Gerhardt 1653. (Dansk 1717).
C.J. Boye 1833.
Ingolf Olsen 1996.*

607 *Mel.: Jeg vil din pris udsjunge
Guds godhed vil vi prise*

- 1 Nu bør ej synden mere
med magt og herredom
udi mit kød regere,
men daglig kastes om,
thi jeg i dåben er
af Gud til nåde taget,
har i den pagt forsaget
den ondes gerninger.
- 2 Vil jeg af dåben bramme ¹
og af min Jesu død,
o hvor må jeg mig skamme,
om jeg, som er genfødt,
ej kaster bolt og bånd
på synden, når den fødes,
at den må daglig dødes
ved Herrens kraftig Ånd.
- 3 Hvad trøst kan det mig give,
at Jesus han opstod,
om jeg vil stedse blive,
foruden bøn og bod
og daglig ej opstår
og med al hjertens glæde
vil synden undertræde
ved ham, som alt formår.
- 4 O hjælp, at jeg korsfæster
den gamle Adam så,
at han ej bliver mester!
O hjælp mig, at jeg må
i live være død
fra synd, fra skam og laster,
som mig i døden kaster,

hjælp, Jesus, af den nød!

¹ prale, juble

*Rom 6,1-14
Thomas Kingo 1699.*

608 *Mel.: Mainz 1628
Drag, Jesus, mig, dog efter dig*

- 1 Op! våg og bed,
min sjæl! du ved
dig ellers ikke sikker,
at du jo kan drages ned
i den ondes strikker.
- 2 Vær uforsagt,
men derhos agt
på sindet, hvor det vanker,
lær at holde stedse vagt
over alle tanker!
- 3 At følge smukt
Guds nådes tugt,
når Ånden dig vil minde,
holder verden udelukt
af de rene sinde.
- 4 Et lidet gran
af surdej kan
den ganske dej forsyre;
kommer gnisten først i brand,
er den ond at styre.
- 5 En tanke, som
i hjertet kom,
og man den lidt lod råde,
har så tit gjort sjælen tom
for Guds søde nåde.
- 6 De sjælesår,
som Satan slår,
går ind ad skjulte gange,
hvo som ej på vagten står,
bliver snart hans fange.
- 7 Et syndigt ord
i Adam fór,
det lagde verden øde,
det har gjort det sjælemord,
hvorved alle døde.
- 8 Alt dette véd
erfarenhed
i alle Guds udvalgte;
Jesus råber: Våg og bed,
om du ej vil falde!

- 9 Op! op på vagt
af ganske magt,
og våg med alle fromme!
Våger, som Guds Søn har sagt,
til I ser ham komme!
Hans Adolph Brorson 1735.

609 *Mel.: Genève 1542*
Pontoppidans salmebog 1740

- 1 Vægter! vil det mørke rige
ej bortvige?
Vægter! vil den sorte nat,
mørk og mulm af mine sinde
ej forsvinde?
Får vi ikke dagen fat?
- 2 Vil vor morgen ej frembryde,
os at fryde?
Jesus, livets sol og glans!
Jeg er kold og mørk i sindet,
helt forblindet,
strål dog ind i sjæl og sans!
- 3 Er for længst ej nådestunden
alt oprunden
ved din ankomsts klare skin?
Og da jeg dig ej kan finde,
jeg i blinde
går de mørke syndens trin.
- 4 Hvor kan jeg foruden styrke
og i mørke
tage lysets våben på,
kærlighedens frugter bære,
ydmig være
og forbi det onde gå?
- 5 Vor fornuft har aldrig givet
lys og livet,
Jesus selv i sjælen må
som den blide sol opdage ¹,
og forjage
sikkerhed af hjertets vrå.
- 6 Men når Jesus sjælen vækker,
syndens dækker
alle sammen straks må fort,
at man vender sindets øje
mod det høje
fra sig selv og verden bort.
- 7 Øjne fuld af længsels lue
dig at skue,
giv os, milde frelsermand!
Den er hårdt med blindhed slagen,
som om dagen

lyset ikke finde kan.

¹ dages, stå op

Es 21,11-12
Christian Friedrich Richter 1704.
Hans Adolph Brorson 1734.

610 *Mel.: O store Gud, din kærlighed*

- 1 Hvad fattes mig? Hvi er jeg dog
så søvnig og så lunken,
ret som min sjæl var spændt i åg,
ja ned i jorden sunken?
Hvor er den lyst, jeg havde før,
til ordets brød at sanke?
Hvi kan jeg ej på nådens dør
med kraft og iver banke?
- 2 Du mit forventede hjerte! kom
og lad dig overhøre!
Du burde i din kristendom
jo daglig fremgang gøre,
du burde daglig mer og mer
i troens kraft tiltage,
og Jesus nu dit væsen ser,
hvordan du går tilbage.
- 3 Det piner mig i sjæl og sind,
jeg kan det ikke dølge,
at jeg har ej lagt bedre vind
på Jesus ret at følge.
Ak, gid mit liv en liden tid
dog længer måtte vare,
da ville jeg alvorlig flid
til døden aldrig spare.
- 4 Min Jesus! se, hvor syg jeg går
for dig igen at finde!
Se, hvor mit svage hjerte slår,
og mine øjne rinde!
Tænk, det er dig, min sjæleven,
jeg ene længes efter,
men hvordan kommer jeg derhen,
som har så ringe kræfter?
- 5 Jeg intet har i sjæl og sind
foruden disse sukke.
Ak, ville Jesus mig dog ind
i sine vunder lukke!
Se! nu begynder troens glød
mig indentil at varme,
jeg finder Jesus honningsød
i mine troens arme.
- 6 Nu, Gud ske lov, den søde tid
er alt igen oprundet,

at jeg min Jesus mild og blid
til al min trøst har fundet.
O lad mig da af hjertens grund
dig så i troen favne,
at jeg dig til min sidste stund
skal aldrig mere savne!

Hans Adolph Brorson 1735.

611

*Mel.: Jeg vil din pris udsjunge
Guds godhed vil vi prise*

- 1 Så skal da mammon vige
og verdens trældoms stand,
vor Jesu nådes rige
det aldrig lide kan;
hvad skal afguderii,
på verdens sand at bygge
i Jesu kirkes skygge?
Nej, nåden gør os fri.
- 2 O hvilken skam at løbe
fra Gud, som dyre lod
os helvedslaver købe
med Jesu eget blod,
og give sig hen i
den hårde verdens plage,
at ofre sine dage
til evigt slaveri!
- 3 Så prøv dig nu i grunden,
om du ej verden har
i hjertet, Gud i munden,
og dermed sagen klar;
som hykleren er van
på mammon kun at håbe,
på Gud sig dog beråbe,
det går umuligt an.
- 4 Vil du det trolig mene
din Gud at tjene her,
så er han, han alene,
dig over alting kær;
men er dig verden stor
og skøn i dine tanker,
så har du tabt dit anker
og sejler uden ror.
- 5 Thi har I Gud til Fader,
han er at lide på,
så glædes kun og lader
al verdens kummer gå!
Hvad skal unyttig sorg,
om næring tungt at spørge,
så længe Gud vil sørge
og være eders borg?
- 6 Kun frisk, I fromme hjerter,

og sænker eder ned
med alle eders smerter
i Jesu kærlighed!
Du Guds udvalgte flok,
stræb kun af alle kræfter
at følge Jesus efter,
så har og får du nok!

Matt 6,24-34

Hans Adolph Brorson 1734.

612

*Mel.: Eja, min sjæl ret inderlig
sig fryder
Nu rinder solen op (Nederlandsk
visemelodi)*

- 1 Halleluja! jeg har
min Jesus fundet,
hans nådes glans er klar
i mig oprundet;
nu ser jeg vejen til
Guds frydebolig,
nu kan, nu skal, nu vil
jeg vandre trolig.
- 2 Velan! min tid er knap,
jeg får at rende,
hvor løber de om kap,
som kronen kende!
Al verden vil jeg først
med ét forkaste
og som en hjort i tørst
til Himlen haste.
- 3 Al verden er forgjort
i alle sinde
og tror, der ej er stort
hos Gud at vinde;
det går, som det er van
i alle hjørner,
til den i døden an
på dommen tørner.
- 4 Men I, som kender ham,
der for os døde,
og kalder det en skam
ham ej at møde,
hvad øjeblik han vil,
i brudesmykke,
I får i sandhed til
heran at rykke.
- 5 Det er en liden tid,
så har jeg vundet,
så er den ganske strid
med ét forsvundet,
så kan jeg hvile mig
i rosensale,

og uafladelig
med Jesus tale.

Hans Adolph Brorson 1735.

613

Mel.: Th. Laub 1916

- 1 Verden, o verden! hvi frister du mig,
endnu under hårene hvide?
Kender dig nogen, han køber ej dig,
på hvem kun en dåre mon lide;
du skuffed enhver,
som havde dig kær,
du tidlig og silde dem skuffed for vist,
og grovest til sidst.
- 2 Hvad er dit liv uden rist eller ro,
din lyst uden grænser og hvile?
Sejre du sår, men kun stride opgro,
dit smil skyder gloende pile,
din glæde er vind,
din glans kun et skin,
og magten og æren, du roser dig af,
som skummet på hav.
- 3 Hvad er din fred, uden liv eller lyst,
for bladet, som ej sig kan røre?
Øde og tomt er det verdslige bryst,
når stormen og striden ophøre,
et udtørret hav,
en vindåben grav.
Du ved det, o verden! du priser din fred
og gyser derved.
- 4 Kærlige frelser! end kalder du mig,
din røst og din trøst er de rette;
ungdom og styrke fortrylle ej dig,
du kalder de gamle og trætte,
det faldende løv
du kalder fra støv
og fører dit følge i lysende fjed
til liv og til fred.
- 5 Kærlige frelser! du ser min attrå
til, hvad der er evig det bedste,
mellem min sjæl og hvad brat skal forgå,
et svælgende dyb du befæste,
så verden, jeg ser,
mig frister ej mer,
men Himlen, jeg håber, mig vorder så kær,
at hjertet er der!

N.F.S. Grundtvig 1846.

614

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Du er, Gud! før jorden skabtes,
førend bjerg og tue blev;
førend jeg i Adam tabtes,

var jeg på dit tankebrev ¹.
I din Søn du elsked mig,
at jeg skulle visselig
hans medarving evig vorde,
pagt og bånd du med mig gjorde.

- 2 Lad mig alle mine dage
ruste mig mod Satan ud,
at han mig ej skal bedrage
med sin vellyst-smykked' brud!
Bed, o Jesus, bed for mig,
når han kommer hemmelig
og vil mig som hvede sigte ²,
at min tro ej da skal svigte!

¹ påmindelsesskrivelse

² Luk 22,21-32

Thomas Kingo 1674.

Bearbejdet 1947.

615

*Mel.: J. Neander 1680
Tysk visemelodi omkring 1800*

- 1 Op, I kristne, ruster eder!
Kristi lemmer, ud på vagt!
Satan sig til strid bereder
og vil bruge al sin magt.
Op, enhver!
Drager sværd!
Fjenden trodser Herrens hær.
- 2 Følger eders fyrste efter,
stoler på hans stærke arm!
Satan bruger alle kræfter,
fører hid sin hele svarm ¹,
for os går,
med os står
den, som alle ting formår.
- 3 Kristi blodbestænkte fane
fører frisk i striden ind,
og den daglig kæmpevane
giver kraft i sjæl og sind,
hvert et sår
gør dig hård,
at du altid sejren får.
- 4 Dette haver sandt befundet
alle helgens kække mod,
som har kæmpet og har vundet,
styrkede i Lammets blod;
skulle vi
da gå fri
alle kristnes kamp forbi?
- 5 Mangen vel har trang i livet
og dog ingen frihed får;

hvo sig Gud ej helt har givet,
 stille hen i angest går.
 Kød og blod
 under fod!
 så får kæmpen lyst og mod.

- 6 Op, ved Jesu blod at vinde!
 Sejren bliver vis og stor.
 For vor pande vil vi binde
 vidnesbyrdets faste ord;
 lad det gå,
 som det må,
 ordet evig skal bestå!
- 7 Er vort liv i Gud forborgen ²,
 synes det som visnet hen,
 på den sidste blide morgen
 skal det klare op igen;
 strid og sår
 da forgår,
 sejren aldrig ende får.
- 8 Da skal Kristi hær optræde,
 for hans trone stille sig,
 bære livets krans og klæde
 med så stort et sejrsskrig;
 tænk engang,
 hvilken sang,
 himmelsød og eviglang!

¹ sønderjysk: sværm

² skjult

*Justus Falckner 1695.
 Hans Adolph Brorson 1735.*

616

*Mel.: Herrnhut omkring 1740
 Op, min sjæl, thi sol er oppe*

- 1 O du store sejrvinder,
 du, som er os altid nær,
 du, hos hvem vi Himlen finder
 midt i spot og trængsel her,
 øv fremdeles dine domme
 mod vort onde Adams-sind,
 at af fængslet vi kan komme
 til den rette frihed ind!
- 2 Du skal, som din Fader ville,
 selv fuldende dette værk,
 thi som kraftens rige kilde
 ene du er dertil stærk;
 ingen du af dem vil savne,
 som han her har givet dig,
 men dem alle vil du favne
 og husvale mildelig.
- 3 Ja, du er vor tros fuldender,

sejren i din sejr vi får,
 thi vi står i dine hænder,
 og dit hjerte for os slår;
 lad så verden kun foragte
 os udi vor pilgrimsstand,
 under korsets trængsel tragte
 altid vi mod hjemmets land.

- 4 Vi er i forventnings smerte
 med din skabning indtil nu,
 sukker, råber af vort hjerte:
 Fri os, frels os, Jesus, du!
 Frygt for mennesker forsvinde,
 frels fra verdens kløgt vor ånd,
 angst for spot du overvinde,
 bryd blødagtighedens bånd!
- 5 Kongers konge, styr dit rige!
 Høvding, før dit folk til strid,
 og lad trældomsnatten vige
 for din sejrs morgentid!
 Ånden fri af Satans fængsel
 ved dit dyrebare blod!
 Gør en ende på vor trængsel,
 thi du er jo ejegod!
- 6 Hør, i troens hårde krige
 råber vi med gråd på kind:
 Af din friheds himmelstige
 vis os kun de første trin!
 Du vil ej dit værk forsømme,
 hjælp kun os at holde stand,
 til vi skuer, som i drømme,
 herlighedens frie land!

Gottfried Arnold 1698. Dansk 1740.

Emil Claussen og H.S. Prah 1889.

Severin Widding 1912.

Bearbejdet 1951.

617

Mel.: Jesus han er syndres ven

- 1 Sørger du endnu, min sjæl?
 O, hvortil dog tjener sorgen?
 Tro dog, Jesus vil dig vel,
 skønt hans råd dig er forborgen;
 ak, hvor ofte har hans magt
 roser ud af torne bragt!
- 2 Kast kun anker! her er grund,
 det er godt på Gud at bygge;
 trænges du en liden stund,
 o, det er dog kun en skygge,
 korset er en overgang,
 glæden bliver evig lang.

3 Kristi vej er altid god,
ret og rigtig nok befundet,
selv han har sig med sit blod
til din frelse højt forbundet;
tro dog da, at det er sandt,
når du har så stort et pant!

4 Jesus giver fryd og gråd
og er ej den blinde lykke,
men vor Herres vise råd,
lad det ikke dig mistykke,
bi og ti i bøn og tro,
det skal give sjælen ro!

5 Vist er vejen tung og trang
til at vandre for de fromme;
skal vi blive fri engang,
får vi dog den vej at komme,
gennem ørken skal vi gå,
så er Kana'an at få.

6 Derop da, mit bange sind,
hvor man sejrskranse finder,
og kun frisk i kampen ind,
det har ingen nød, jeg vinder,
thi jeg er jo, Jesus! din,
så er du og Himlen min.

Benjamin Schmolck 1704.

Hans Adolph Brorson 1734.

618 *Mel.: Vor Gud han er så fast en borg*

1 O Jesus, som er kommet at
forstyrre Satans rige,
hjælp, at vi aldrig dag og nat
fra ordets veje vige,
og gør os alle fri
fra Satans tyranni,
vær hos os, hvor vi går,
stå med os, når vi slår,
og lad os altid vinde!

Johan Hermann Schrader 1731.

Hans Adolph Brorson 1739.

Bearbejdet 1885.

619

Mel.: Befal du dine veje

1 Vort kors gør sure miner,
når det os sendes til,
man ved da tit for piner
ej, hvor man være vil;
men lærer man at kende,
hvad korset gør for gavn,
og ser den sag til ende,
da tages det til favn.

2 Det fører os ved smerte
fra verdens dårlighed
og slår det stolte hjerte
i støv og aske ned;
i ydmyghed er hvile
og meget godt at bo,
så jager korsets pile
os ind med magt til ro.

3 Det lærer os at klage
i bønnen dag og nat;
beklemte sukke tage
Gud ret om hjertet fat.
Da vil vi have nåde,
går ikke før derfra,
og når vor tro vil råde,
må Jesus sige ja.

4 Det puster op i luer
den lille troens gnist,
at man ej mere gruer
for Satans magt og list,
men ved sin længsel hærdet,
som stål i ild og vand,
derefter uforfærdet
mod alting tage kan.

5 Af Jesu torne bryde
de smukke roser ud,
som skal i Himlen pryde
og krone Jesu brud;
vor Jesu kors fortjente
os denne skat at få,
men vil vi kronen vente,
da skal vi med ham gå.

6 Jo mer vi da må stride
at komme Jesus nær,
jo mere vi må lide,
fordi vi har ham kær,
jo mere kors vi tåle,
jo større demantglans
og perler skal der stråle
af sjælens brudekrans.

Hans Adolph Brorson 1735.

620

*Mel.: Jeg råber fast, o Herre
Befal du dine veje*

1 Vor trængsel, hvor besværlig
den også synes kan,
er for Guds folk en herlig
og uskatterlig stand;
vor trængsel er vort anker
mod alle lysters sø,
som holder vore tanker
fra verden, til vi dø.

2 Vor trængsel er en gave
af Jesu milde hånd,
et tegn, som de skal have,
der drives af Guds Ånd.
Vor trængsel er en ære,
som Gud os dertil gav
vor Jesus lig at være;
det roser vi os af.

3 Vor trængsel gør os trætte
af verdens slaveri
og derimod så lette
at gå på livets sti;
vor trængsel gør bestandig
i Jesu rene sind,
frimodig, kæk og mandig
at gå i kampen ind.

4 Vor trængsel er vort våben
og adelige skjold,
står Himlen selv dog åben
for Jesu kæmpers vold;
vor orden er oprundet
af Kristi kamp og sved
og står med Gud forbundet
i evig pagt og ed.

5 O Kristi kors, min lykke
og skønne arvedel,
Guds kirkes gyldne smykke
og dejlige juvel!
Jeg her dig glad vil bære,
som det er Guds behag,
og engang du skal være
min pryd på dommens dag!
Hans Adolph Brorson 1735.

621

Mel.: På Gud alene

1 Nu da til lykke,
du mandig kristensjæl!
Lad dig ej trykke,
her er Immanuel!
Gak fri i sinde,
din Jesus med dig går,
fat mod at vinde,
det alt på troen står,
lad Satan finde,
hvad Kristi kraft formår!

2 Op, kun at tage
Guds fulde rustning på!
Gå kun, du svage,
Guds Søn vil med os gå!
Lær kun at føre

det stærke troens skjold,
det er at gøre
sin Jesus til sin vold!
Hvem vil dig røre?
Du er i god behold.

3 Her skal du være
i daglig kamp og strid,
der skal du bære
din krans til evig tid;
den sag er vigtig,
og skal det have klem,
får man forsigtig
og mandig at gå frem,
så går man rigtig
til Gud i Himlen hjem.

Ef 6,10-17.

Hans Adolph Brorson 1735.

622

*Mel.: Eja, min sjæl ret inderlig
sig fryder*

*Nu rinder solen op (Nederlandsk
visemelodi)*

1 Stå fast, min sjæl! stå fast
i Herrens krige!
Tænk, hvilken skam og last
sin Gud at svige!
Tænk, hvilken skamfuld ting
først Gud at kende
og siden sig omkring
til verden vende!

2 At trække ud sit sværd
med modig mine
og under øjne nær
sin fjende trine
er vel begyndt og må
således være;
forsagt til kamp at gå
er ingen ære.

3 Begyndt er ikke endt,
det må du vide,
som har din Jesus kendt,
bliv ved at stride!
Alt, hvad dit hjerte vil
fra Himlen vende,
skal overvindes til
din sidste ende.

4 At stå med magt imod
på alle sider,
den sag er ret og god
for den, der strider,
men der vil mere til,
sin krans at finde,

bestandigheden vil
alene vinde.

5 Når Jesu kærlighed
kun ret betragtes,
når verden er os led
og intet agtes,
når Himlen er os kær
og sød og yndig,
da bliver Herrens hær
i striden myndig.

6 Gud være lov og pris,
ja han alene,
som lod os Paradis
med blod fortjene!
Guds blodig kamp og strid
til æreminde
vi vil vor korte tid
stå fast og vinde.

Hans Adolph Brorson 1735.

623

*Mel.: Johann Schop 1641
J. Glæser 1880*

- 1 Har hånd du lagt på Herrens plov,
da se dig ej tilbage ¹!
Se ej til verdens trylleskov
og ej til Sodoms plage!
Men pløj din fure, strø Guds sæd!
Er jorden dig for tør, så græd!
Vil gråden kvæle røsten,
så tænk på gyldenhøsten!
- 2 Men sker det end, du ser dig om,
for vi er alle svage,
på stand dit kald dog ihukom,
gør ej et skridt tilbage!
Tilbage vender livet ej,
tilbagegang er dødens vej.
Om hastværk fald dig bragte,
så lær kun at gå sagte!
- 3 Så fremad da i Jesu navn,
trods stene og trods stokke!
Og stands ej, om end luefavn
dig byder stolte blokke!
På gløder går vi allen stund
hvad skin end har den falske grund;
hvi ej engang i lue,
hvor alt er klart til skue!
- 4 Det er jo kun en liden stund,
så er vort løb til ende,
og døden er jo kun et blund,
som vi fra søvnen kende,
og hvilen, vi alt smagte her,

vi ved, er mer end møjen værd;
hvad da, når vi skal kvæde:
Nu evig er vor glæde!

¹ Luk 9,62

N.F.S. Grundtvig 1836.

624

Mel.: Min død er mig til gode

- 1 Du ved det nok, mit hjerte,
du ved, at Gud er stor;
men stor er og hans fjende,
så tit du det erfor.
- 2 Velan! så får du kæmpe
og tro trods fald og brud,
at stor er vel Guds fjende,
men større er dog Gud.

Kaj Munk 1938.

625

Mel.: Egil Hovland 1972

- 1 Vær stærk, min sjæl, i denne tid,
når du har tungt at bære!
Hold ud i prøvens stund, og lid
de døgn, du går i lære.
En dag til slut
blir mørket brudt
af lyset fra Guds fremtid.
- 2 Giv håbet rum i denne tid,
hvor langt du end er nede.
Hos den, som taber i sin strid,
er Herren skjult til stede.
Ved Kristi værk
du bliver stærk
og hviler i Guds fremtid.
- 3 Se, mørket blir din modningstid!
Hold ud, til natten vender!
Se bort fra angst og indre splid,
du er i gode hænder!
Se, du er fri
og lever i
Guds løfterige fremtid.

*Svein Ellingsen 1971.
Dansk 1978.*

626

Mel.: Harald Herresthal 1977

- 1 Midt i alt det meningsløse,
som vi møder her på jorden,
bliver hjertets skrig til bøn.
Gud, vi råber: Om du findes,
find os, red os, når vi synker
i vort eget tomheds mørke!

- 2 Kom vort sprængte liv i møde!
Lad os i vor trængsel mærke:
Under alle dyb er du!
Lad os gribe dine løfter:
Ingen magt skal kunne skille
os fra kærlighedens almagt.
- 3 Skønt et ubesvaret "Hvorfor?"
stadig dirrer i vort hjerte,
beder vi dig: Giv os tro,
tro på dig, som kæmper med os,
fyldt af kærlighed, i nærkamp
med det ondes magt i verden!
- 4 Om vi sejrer eller synker,
skal vort svage liv dog bæres
gennem liv og gennem død.
Gud, vi råber: Du, som findes,
find os, red os, lad din nærhed
blive lys i tvivlens mørke!

*Svein Ellingsen 1978.
Helge Severinsen 1999.*

627 *Mel.: Herrens røst, som aldrig brister*

- 1 Du, som mætted tusind munde,
du, der selv er livets brød,
du rev masken af den onde,
da du sulted og led nød.
- 2 Andre gav du liv og helse,
gik omkring og gjorde vel,
tænkte ej på egen frelse,
måtte gå til grunde selv.
- 3 Magt og mæthed, glans og ære!
Fristelsen har selv du mødt.
Du blev som Guds Søn den kære
selv en fattig og forstødt.
- 4 Når den søde stemme frister
os med brød og skuespil,
når gudsbarntroen mister,
troen på, at Gud er til,
- 5 riv da masken af den onde,
driv ham selv ad Helved til.
Ellers går dit barn til grunde
midt i gøgl og mummespil.
- 6 Og når vi os selv besmykker,
sminker os i fromt bedrag,
riv al pynt og pral i stykker,
alt maskeret selvbedrag.
- 7 Pynte kan vi ej og lappe

gammel klædning med en klud.
Svøb omkring os lysets kappe,
morgengaven til din brud!

- 8 Ræk os lysets rene våben,
som afvæbner alt bedrag!
Alt vort værn er, som i dåben,
røsten om dit velbehag.
- 9 Du rev masken af den onde,
stødte ham i Helved ned.
Nøgne går vi selv til grunde.
Klæd os i din kærlighed!

Johannes Johansen 1983 og 1985.

Modgang og håb

628 *Mel.: Tysk visemelodi omkring 1500*

- 1 O kommer hid dog til Guds Søn,
som er os alle nær i løn,
o lad til ham os ile!
Han kalder både dag og nat
på hver en vandrer træet og mat,
han giver sjælen hvile.
- 2 Han råber til hver synder træet:
Mit åg er godt, min byrde let,
jeg hjælper selv at bære!
O kom dog, gammel! kom dog, ung!
At syndens byrde er for tung,
det må jer døden lære.
- 3 Er du i dag end hvid og rød,
måske er du i morgen død,
slet ingen lever længe;
al verdens pral og verdens pragt
et øjeblik kun står ved magt,
som blomst i grønne enge.
- 4 Her hjælper intet kongeblood
og ej det stolte ungdomsmod,
ej dåd og hæderskransen;
om nogen bød al verdens guld,
det frelser ingen mand af muld,
han må til døddansens.
- 5 O I, som bære Herrens åg
så tit med suk, misunder dog
ej verden sine glæder!
Den ser kun blomster på sin vej,
men skønt den ser og tror det ej,
den på en afgrund træder.

6 Hvad er al verdens lyst og nød
mod nådens trøst og hvilen sød?
Det altid I betænke!
Alt, hvad ved ordets sendebud
os lovet har den gode Gud,
det vil han også skænke.

7 Er det ej mer, end nogen mand
begribe og udtyde kan
af glæde og af ære!
I livets land, i glædens hjem,
i Herrens ny Jerusalem,
o der er godt at være!

Matt 11,28-30.

Georg Grünwald 1530.

Hans Thomissøn 1569.

N.F.S. Grundtvig omkr. 1837.

629

Mel.: Lyon 1547

Når syn og høreelse forgår

Vor Herres Jesu mindefest

- 1 Når i den største nød vi stå
og vide ej hvorhen at gå,
da er det alt vort håb og trøst
at løfte op til dig vor røst:
- 2 Vor Fader, se! Vor Fader, mærk!
Vor fjende han er os for stærk,
vi kommer aldrig mer i havn,
gør du det ej i Jesu navn.
- 3 Vi ved i fjendens rænkespind
nu hverken ud, ej heller ind;
rådsherre vís, beskærmer gæv,
o fej det ned som spindelvæv!
- 4 Gak ej i rette, Gud, med os,
men kun med dem, som byder trods!
Som fader øm ved al sin æt
hos os lad nåde gå for ret!
- 5 Da, når din Ånd står mild os bi,
dig elsker, takker, priser vi
i allen stad og allen stund
så gladelig af hjertens grund.

Joachim Camerarius 1546.

Paul Eber 1566. Dansk 1569.

N.F.S. Grundtvig 1853.

630

Mel.: Th. Laub 1912

- 1 Hvem skal jeg klage mit sorgfulde mod?
Herre Gud trøste dem, som er bange!
Jeg klager for Gud, han kan bedst råde bod.
Thi at sorgen hun tvinger så mange.

2 Salig er de, siger Jesus Krist,
Herre Gud trøste dem, som er bange!
som sørge, thi de skal husvales vist,
dog at sorgen hun tvinger så mange.

3 Du haver jo selv det befalet så,
Herre Gud trøste dem, som er bange!
at vi dig i nøden skal kalde på.
Thi at sorgen hun tvinger så mange.

4 Du siger: Kom hid, kommer hid til mig,
Herre Gud trøste dem, som er bange,
som ere besværed' elendelig.
Thi at sorgen hun tvinger så mange.

5 O Herre, jeg beder: Forlad ikke mig,
Herre Gud trøste dem, som er bange!
I liv og i død jeg stoler på dig.
Thi at sorgen hun tvinger så mange.
Hans Christensen Sthen 1589.
Jfr. "Mig rinder så mange tanker i hu"

631

Mel.: Hvem skal jeg klage

mit sorgfulde mod

- 1 Mig rinder så mange tanker i hu,
Herre Gud trøste dem, som er bange!
Hvad fordum er sket, det mindes jeg nu.
Thi at sorgen hun tvinger så mange.
- 2 Mig tvinger min synd, som mangfoldig er;
Herre Gud trøste dem, som er bange!
for den jeg stor sorrig og angest bær.
Thi at sorgen hun tvinger så mange.
- 3 Udløs mig, o Gud, af al syndens nød,
Herre Gud trøste dem, som er bange!
for Jesu hellige pine og død.
Thi at sorgen hun tvinger så mange.
- 4 Jeg er i verden en fremmed gæst,
Herre Gud trøste dem, som er bange!
mit fædreland, det tjener mig bedst.
Dér får sorgen en glædelig ende.
- 5 Dér venter mig den evige ro,
Herre Gud trøste dem, som er bange!
med alle Guds børn skal jeg salig bo.
Da får sorgen en glædelig ende.
- 6 Guds blide ansigt vi dér skal se,
Herre Gud trøste dem, som er bange!
i stedet for sorg både glædes og le.
Da får sorgen en glædelig ende.

- 7 Gud give os alle sin nåde så blid,
 Herre Gud trøste dem, som er bange!
 at leve der hos dig til evig tid!
 Da får sorgen en glædelig ende.
Hans Christensen Sthen 1589.
C.J. Brandt 1873.
 Oprindelig del af "Hvem skal jeg
 klage mit sorgfulde mod"

632

Mel.: Le Maistre 1566
Af dybsens nød, o Gud til dig

- 1 Min Gud, jeg gammel er og grå,
 stor svaghed vil mig plage,
 mig alderdom er kommet på
 med sorg og tunge dage;
 mit legems styrke, sjælens kraft
 i mig formindskes dag og nat,
 det vil jeg for dig klage.
- 2 Du, Herre, er mit klippeslot,
 jeg på din hjælp tør lide,
 du har bevist mig meget godt
 alt fra min ungdoms tide;
 du drog mig af min moders liv,
 din trøst, o Herre, nu mig giv,
 forløs mig fra al kvide!
- 3 Forkast mig ikke, Herre kær,
 for alderdommens lyde,
 forlad mig ej, men hos mig vær,
 din godhed lad mig nyde!
 Lad mig hos dig min tilflugt få,
 så evig jeg dig prise må
 og i din hjælp mig fryde!
- 4 Min tro og trøst, mit håb, min bøn,
 o Herre, du formere,
 giv mig frit mod og tålmod skøn,
 mit levned du regere,
 at i din frygt jeg vandrer så,
 at jeg et evigt liv kan få,
 når her jeg ej er mere!
Thomas Knudsen 1569.
Fr. Hammerich 1854.

633

Mel.: Rind nu op i Jesu navn

- 1 Sorrig og elendighed,
 suk og salte øjentåre
 tvinger mig så meget såre,
 for min Gud er blevet vred;
 jeg har gækken med ham spillet
 og hans nåder bag mig kast
 og på Satans bane drillet ¹
 livet hen i synd og last.

- 2 Jeg er aldrig hjerteglad,
 men med lønlig smerte tærer
 brødet, som mig usle nærer,
 sorgen svømmer i mit fad:
 Jeg med lønlig sukke drikker,
 hvad der skænkes i min skål,
 og i sindet stedse prikker
 syndens giftig-odded' nål.
- 3 Våger jeg, da er jeg fuld
 af bekymrings kræft og kvide,
 ingen glæde kan jeg vide,
 ejed jeg end verdens guld:
 Sommerdag min sorg forlænger,
 vinterdag gør glæden kort,
 hver en time suk påhænger,
 se, så slides livet bort.
- 4 Er der da slet ingen råd?
 Er der ingen trøst at vente?
 Er der ingen hjælp at hente?
 Er der ingen fynd i gråd?
 Er da nådens kilder tørre?
 Er jeg slet til døden solgt?
 Er der lås for Himlens døre?
 Er Guds hjerte blevet koldt?
- 5 Skal jeg da fortvivle plat?
 Skal jeg troens anker slippe?
 Skal mit faste håb nu glippe?
 Skal jeg miste Himlens skat?
 Skal jeg Kains broder være?
 Skal jeg Judas' strikke få?
 Skal jeg selv mit liv afskære?
 Skal jeg slet til Helved gå?
- 6 Nej, o nej! min sjæl, o nej!
 Rejs dig lidt og se du stylter
 med de mange syndebylter,
 hen ad troens trøstige vej!
 Gud er end ved bøn at vinde,
 Jesus lever og endnu,
 Åndens kraft er end at finde
 for din sorgnedsænked' hu.
- 7 Jeg kan vel i troen se,
 hvor du, Jesus, selv har ligget
 og din trøst fra Himlen tigget,
 udi mine synders ve.
 Du for mine blodig synder
 og misgerning svedte blod,
 heraf al min trøst begynder,
 her er glædens rette flod.
- 8 Du til Helvede fór ned,

Helvede, hvorfor jeg gruer,
og fik Satan sat i skruer
med sin magt i evighed.

Du til Himmels fór med glæde,
trodsed død og Helved-bånd
og udi mit kød tog sæde
hos din Faders højre hånd.

- 9 Du min trygge talsmand der
hos din Fader er og bliver
og et evigt vidne giver
om, hvad du led for mig her;
du din Faders hjerte vender,
at han nådig til mig ser,
troens trøste-lys optænder
i min sjæl jo mer og mer.

- 10 O min sjæl, vær derfor fro!
Jesus er din trøst og glæde,
Jesus er dit skjul og klæde,
Jesus kroner selv din tro,
Jesus er dig livsens både ²
og din lyst til evig tid.
Jesus, Jesus, giv mig nåde,
jeg må dø i den tillid.

¹ drejet, fordrevet

² gavn

Thomas Kingo 1681.

634

Mel.: Fra Horns salmebog 1544

A.P. Berggreen 1852

- 1 Aldrig er jeg uden våde
aldrig dog foruden nåde,
altid har jeg suk og ve,
altid kan jeg Jesus se.
- 2 Altid trykker mine synder,
altid Jesus hjælp tilskynder,
altid er jeg udi tvang,
altid er jeg fuld af sang.
- 3 Nu i sorrig, nu i glæde,
nu i fald og nu i sæde,
ofte fuld af stor uro,
altid fuld af Jesu tro.
- 4 Så er sorg til glæde lænket,
så er drikken mig iskænket
besk og sød i livets skål,
sådan er mit levnedsmål.
- 5 Men, o Jesus, jeg vil græde,
hjælp du til, at troens glæde
over synd og sorrig må
altid overvægten få!

Thomas Kingo 1681.

Bearbejdet 1850.

635

Mel.: Fra Pontoppidans

salmebog 1740

- 1 Stille er min sjæl til Gud,
til min Gud, som hjælpe kan;
verdens trøst kan snart gå ud,
flyder hastigt bort som vand.
Løb, min sjæl, fra verdens bo,
træng dig ind til Gud i ro!
- 2 Tordner det af verdens sky,
oventil er luften klar,
hos vor Herre er der ly,
Himlen ingen torden har;
sindet må til Himlen gå,
der er fred og ro at få.
- 3 Er samvittigheden fri,
så lad verden snakke hen,
det er i en hast forbi,
nok, når Jesus er din ven;
verdens had og verdens gunst,
er dog begge kun en dunst.
- 4 Kunne noget hænde sig,
som din fromme Fader så,
at det ville skade dig,
måtte du vel bange gå,
men du ved: dig intet sker,
som dig Gud ej tjenligt ser.
- 5 Ind i Jesu favn dig giv!
Han skal dig ej slænge hen
Satan til et tidsfordriv,
nej, han er for tro en ven.
Lad det storme som det kan,
du skal komme vel til land!

Abraham Hinckelmann 1684.

Hans Adolph Brorson 1734.

636

Mel.: Halle 1704

- 1 Som lilliens hjerte kan holdes i grøde,
skønt solen de yderste blade har brændt,
så ere de kristne ej indentil døde,
skønt livet for verden er ikke bekendt;
hvad ingen kan fatte,
hvad ingen kan skatte,
har de så livagtig indvortes befundet
at være som lyset i mørke oprundet.
- 2 De ere vel ellers af Adam som andre
og bære det jordiske billede med;
de våge og sove, arbejde og vandre,

og lide så vel som de andre fortræd;
i jordiske skikke
i mad og i drikke
man ser dem ej noget særdeles at gøre,
kun at de af verdens lyst intet vil høre.

- 3 De ere vel svage, dog verden forsvare,
i Himlen de leve, på jorden dog gå,
de nyde Guds fred i den yderste fare,
dem fattes, dog alting de har og formå;
i skændsel og skade
de blive dog glade,
udvortes de synes som visne og døde
og stå dog indvortes i dejligste grøde.
- 4 Når englebasunen hans komme bebuder,
som er dem og giver dem livet og nok,
da skal de, som jordens højprægtige guder,
til verdens forundring, i offentlig flok
ret synlig regere
og evig florere,
Guds Himle som funklende stjerner bepryde,
det alle skal se og så mange fortryde.
- 5 O springer, I dale og klipper tillige,
vær lystig, vor moder, du sorteste jord!
Du bærer Guds nådes det dejlige rige,
hvor Himlenes roser så hemmelig gror;
din sommer skal kendes,
når vinteren endes,
så alle Guds helgeners skjulteste grave
skal findes at være Guds blomstrende have.

Kol 3,3-4

Christian Friedrich Richter 1704.

Hans Adolph Brorson omkr. 1730 og 1735.

637

Mel.: Th. Laub 1924

- 1 Det er den daglig trøst, hvormed
jeg undertræder al fortræd,
ja synd og død og Satan overvinder:
Jeg har min Gud i hjertet fat,
og Himlen er min egen skat,
hvad fattes mig, når jeg mig ret besinder?
- 2 Vil jeg i ordet se mig om,
o hvor livsalig, mild og from
er du, min søde Gud, deri at kende!
Det giver både sjæl og mund
så mangelen daglig frydestund,
at jeg min velstand ej kan se til ende.
- 3 Så sandt Gud bor i Himlens sal,
så sandt er jeg blandt deres tal,
som kalde ham med rette: Hjerte Fader;
han har til mig et fadersind,

mig slutter i sin forsorg ind,
at intet mig bedrøver eller skader.

- 4 Så sandt som Jesus er Guds Søn
og har forløst vort arme køn,
så sandt kan jeg mig af hans gunst berømme;
hans kærlighed er sådan brand,
at han mig aldrig glemme kan,
min frelse har ham kostet blodestrømme.
- 5 Så sandt som Gud den Helligånd
i dåben rakte mig sin hånd
og frelste mig af alle mine synder,
så vist han mig i hjertet bor
og gør forsikring ved sit ord,
at Gud mig ret af ganske hjerte ynder.
- 6 Så vil jeg bruge al min flid
i denne korte lives tid
din trofasthed med lyst at overveje;
men lad mig snart den del, jeg tror
og glædes til på denne jord,
i Himlen få til evig arv og eje!

August Hermann Francke (?) 1714.

Hans Adolph Brorson 1734.

638

Mel.: Halle 1716

- 1 Vær trøstig, mit hjerte, bedrøv dig ej mer,
tænk, at dig til bedste dog alle ting sker!
Vil Gud det forordne,
lad lyne og tordne,
så kommer dog solen omsider igen,
kun derfor frimodig, og sorgen kast hen!
- 2 Man vinder dog intet med suk og med sorg,
tilfreds sig at give er tryggeste borg;
at lade sig nøje,
som Gud det vil føje,
det kalder man Himlen på jorden med skel,
thi hvad Gud behager, det tjener os vel.
- 3 Hengivenhed deri alene består,
at man er fornøjet, hvorledes det går;
i medgang og glæde
tør mangelen fremtræde
og tale om "altid frimodig i Gud",
vær også fornøjet, når glæden går ud!
- 4 Gud lade os finde hengivenheds slot,
hvad Herren os giver, at holde for godt!
Den hylen og klagen
gør intet til sagen,
man svækker sin sundhed og piner sin sjæl,
vær glad i vor Herre, og tro ham kun vel!

- 5 Vel! jeg er i Jesus fornøjet og fro,
i trængsel og glæde han bliver min ro;
 hvad ham kun behager,
 jeg gerne antager,
han ved, hvad mig tjener, og søger min fred,
thi er jeg frimodig og bliver derved.

Tysk 1711.

Hans Adolph Brorson 1734.

639

Mel.: Forsamlingsmelodi (1875)

- 1 Skal fri og frelst vi hist
 Guds himmelbryllup gæste,
 tålmodighed må vist
 sin agt på målet fæste;
så bærer den en byrde,
som kæmper kunne myrde.
 Jo større trang, des mer
 den stift til enden ser.

- 2 Da tæller vandringsmand
 hver dags fuldendte mile.
Erindring om hans land
 er alt forud en hvile.
Jo mere han har døjet,
og rejsefurer pløjet,
 jo nærmere ved sit hjem,
 jo friskere går han frem.

- 3 Velan! vi ved, hvorhen
 den korte vej os leder.
Vi venter ham igen,
 som os et sted bereder.
Vi går nu gennem moser,
nu haver fuld' af roser,
 alt lige meget, når
 vor drift til Himlen går.

Hans Adolph Brorson (1765).

640

Mel.: Th. Laub før 1900

- 1 Midt igennem nød og fare
 vejen går til Paradis.
Du må gennem torneris,
o du Lammets brudeskare ¹!
 Du må over bjerg og dal,
 hjem til Zions brudesal.
Dog det bliver let at glemme
 første øjeblik derhjemme.
- 2 Ej! så lad dig intet trykke,
 Sulamit ²! på denne jord,
 efterdi den er så stor,
ja forunderlig din lykke.
 Er du dog så salig her,
 hvor langt mere evig der!

Få minutter om at gøre
kan man dig for tronen høre.

- 3 Derfor, Fader uden lige,
 sendte du din Søn herved
 til så stor elendighed,
os at vinde Himmerige.
 Ham vi favner frydelig,
 og vort støv skal takke dig
her og hist med mange, mange
evig søde brudesange.

¹ menigheden, jfr. Åb 19,9.

² bruden i Højsangen, her om
menigheden

Hans Adolph Brorson (1765).

641

Mel.: Knud Jeppesen 1951

- 1 Vor klippe vi slippe umulig,
 førend os hjælpen er sendt;
lad være, vi ere udelig,
 hvilket er noksomt bekendt.
Begære vi mere, vort hoved ¹!
end nåde, som både er lovet
 og dyre og sure fortjent?
Vor klippe vi slippe umulig,
 førend os hjælpen er sendt!

- 2 Hvor skulle det huldeste hjerte
 bøje den fattiges ret,
forjage den svage i smerte,
 glemme hans tårer så let?
Du lover. Vi vover at vinde.
Du svor det. Vi tror det at finde.
 Og dertil vi holde os tæt.
Hvor skulle det huldeste hjerte
 bøje den fattiges ret!

¹ Kristus, Ef 5,23

Hans Adolph Brorson (1765).

642

Mel.: Fra Thomissøns salmebog 1569

- 1 O Herre, kommer sorgens stund henede,
 lær mig i tro at håbe fremt og bede!
Ét ord af dig min trængsel, mit elende
 til fryd kan vende.
- 2 Har jorden ej den urt, som kan mig kvæge,
har verden ej den hånd, som kan mig læge,
 på dig, o Herre, jeg i nøden håber,
 til dig jeg råber.
- 3 O frelser, om du vil, du kan borttage
det kors, jeg ikke mægter selv at drage;

men o, kan det min sjæl til frelse være,
lær mig det bære!

- 4 Lad under byrden vokse sjælens vinge!
Forklart i smerten den mod dig sig svinge,
du, som fra korset salig kunne stige
mod Himlens rige!
- 5 O du, som ende kan al verdens smerte,
du selv i kval mig himmelglæden lærte;
ét ord af dig mig frelser og helbreder
for evigheder.

Matt 8,1-13
B.S. Ingemann 1825.

643

*Mel.: Gak ud, min sjæl, betragt
med flid
O, kommer hid dog til Guds Søn*

- 1 O hør os, Herre, for din død!
O Jesus, hjælp os i vor nød,
du selv os styr' og råde!
Vor agt du ved, o hør vor røst,
send fra din højhed lys og trøst,
for vi er stedt i våde!
- 2 Udsend din Ånd, som alting ved,
hvis liv og lyst er kærlighed!
Vor tunge han opløde,
så sandt og sødt vi sjunge om,
hvad nyt med dig til verden kom,
så nyt som liv af døde!
- 3 Du er den sol, som skinned klar,
før skel der sattes åbenbar
imellem lys og mørke.
Vi uden nat får dag på ny,
når ret du bryder gennem sky
og stråler i din styrke.
- 4 Var Helveds afgrund end opladt,
og ville os opsluge brat,
fik vi kun dig i tale,
du gjorde dog, trods synd og død,
os pinen kort og sorgen sød,
oplod os Himlens sale!
- 2 Det er mig dog vist over alt:
Langt borte kan du ikke være;
for altid af hjertet påkaldt
du trøster så ømt dine kære,
ja, i dig, vor drot,
det føle vi godt,
vi leve og røres og ere ¹.
- 3 Du er i det hellige ord,
du gav os i hjerter og munde,
du blandt vore lovsange bor ²
som røsten blandt fugle i lunde;
så lidt som dit ord,
så lidt kan dit kor,
dit syngende folk, gå til grunde.
- 4 Er spæd du kun hos os endnu,
som håbet, der fattes end vinger,
Guds Søn er dog sandelig du,
og Himmelens hær dig omringer;
at løse vort bånd
så godt som Guds hånd
formår den almægtiges finger.
- 5 Er spæd du, vor Herre så from
dit Fadervor kan du dog stamme,
og alt, hvad du beder ham om,
han lover og gør med det samme;
da læges vort savn,
dit hellige navn
ej længer på jord er til skamme.
- 6 Dit navn skal jo vidt overgå
hvert navn, der fra læber kan lyde,
lad røbe da bølgerne blå,
hvad Jesu navn har at betyde!
Lad store og små,
al verden forstå:
Guds engle i navnet adlyde!
- 7 Vor Herre! ja nu er du nær,
det kan vi på trøsten fornemme,
og med dig er Himmelens hær,
for os alle englens stemme
i Himmelens råd
til glæde for gråd;
mit hjerte! hvi vil du dig græmme?

Michael Nicolai 1496.
N.F.S. Grundtvig 1835.

Oprindelig del af samme salme som
"Du guddoms-sol, fuldstærk og blid"

644

Mel.: Th. Laub 1915

- 1 Vor Herre! til dig må jeg ty,
for stærke er fjenderne mine,
de tænke, at højt over sky
du ænser ej tjenerne dine;

¹ ApG 17,28
² Sl 22,4

N.F.S. Grundtvig 1840.

645

Mel.: Th. Laub 1922

- 1 I falmende blade, du kølige vind!
Tør mer ej med eder jeg gækkes?
Hvad rager det mig, hvem der blegner om kind,
mens efterårsdagene stækkes?
Går jeg ind, går jeg ud,
står mit håb ej til Gud?
O min sjæl! sig, hvad klynker du over?
- 2 Se storken og stæren og svalerne små,
hvor de sig til rejsen berede!
De er dog kun fugle, som ikke forstå
med tro og med tillid at bede.
Se til dem! se til Gud!
Gør din bøn! gå dit skud ¹!
O min sjæl! sig, hvad klynker du over?
- 3 De grånende skyer, det vildene hav,
hvi gør de ej fuglene bange?
Med kraftløse vinger i bundløse grav
der sank og der synker jo mange.
Uden knur, uden frygt,
liden fugl flyver trygt.
O min sjæl! sig, hvad klynker du over?
- 4 De kender ej faren og tænker ej på
hvad times dem kan, vil du sige;
de kender ej ham over skyerne grå,
hvis arm og hvis ord ej kan svige.
Havde ord de af hans?
Så de glimt af hans glans?
O min sjæl! sig, hvad klynker du over?
- 5 Hvor er nu din tro, og hvor er nu dit håb,
og hvor er dit syn for Guds finger?
Og tænker du nu, han ej hører dit råk,
og har nu hans engle ej vinger?
River kød eller ånd
dig vel ud af hans hånd?
O min sjæl! sig, hvad klynker du over?
- 6 Klynk over dig selv, over alt under sky,
som end for dit eget du holder,
bortkasted vel ofte, optog dog på ny,
det sorgen og bangheden volder;
hold på ham, som er alt,
hvad Guds ord han har kaldt!
O min sjæl! hold på Jesus din frelser!
- 7 Da spreder du vinger, da rejser du bort
så glad, som ej fuglen kan findes;
thi rejsen er sikker og vejen fuldkort,
din træthed så liflig forvindes.
Går du ind, går du ud,

evig glad i din Gud!
O min sjæl! hvad vil mer du forlange?

¹ afmålte livsløb*N.F.S. Grundtvig 1845.*

646

Mel.: Jesus, dine dybe vunder

- 1 Aftensukket, nattegråden,
sjælevåndens rådvildhed
gennem mørket ser Guds øje,
dem hans hjerte ynkes ved,
og endnu før hanen gol,
siger han: Du morgensol!
bring til mine små, som græde,
håb med lys og sang med glæde!
- 2 Gerne Himlens engle farer,
hvor de sendes med hans ord,
men hvor julesalmen klinger,
har og Herren bud på jord;
hvor de går fra sted til sted
i hans navn, han følger med,
og hvor han er selv til stede,
flokkes englekor med glæde.
- 3 Så fortvivl dog ingenlunde,
hjerte, som til ham slog lid,
i hvis navn den store hvile
er beredt til evig tid!
Ørk og enlighed til trods,
Jesus være vil med os,
som Gud Fader ville være
med sin Søn, den hjertenskære.
- 4 Bi da, sjæl, kun til i morgen!
Bi på ham, som skuffer ej!
Før endnu din sorg du vidste,
til dig var hans trøst på vej.
Han har sagt: hvor med min tro
i mit navn forsamles to,
ikkun to af mine kære,
midt iblandt dem jeg skal være ¹.
- 5 Jesus, ja, du følger dine:
dine bud og dine ord,
altid midt i verdens-ørken
dejlige er deres spor ²;
de hos mig så mangan gang
banked på med englesang;
kommer nat engang med døden,
kommer du med morgenrøden.

¹ Matt 18,20² Es 52,7; Rom 10,15*N.F.S. Grundtvig 1849.*

Bearbejdet 1883.

647 *Mel.: Dybt hælder året i sin gang Min Jesus, lad mit hjerte få*

- 1 Er du modfalden, kære ven,
som tror dog på Guds Søn
og beder i hans frelsernavn
hans egen barnebøn;
- 2 se du dig op til Himmerig,
højt over skyer grå,
hvor i vor Faders højrehånd
jo alting monne stå!
- 3 Se ud så over jorderig
som et Guds barn, der ved,
at alt må tjene dem til gavn,
som har Guds kærlighed!
- 4 Det er blandt folk et gammelt ord:
Hver djævel har sin tid.
Men vist er det, enhver har tabt,
som gik mod Gud i strid.
- 5 Guds engle er så mange slags
som dage i et år,
og hvad hans bud det sigter til,
det rammer på et hår.
- 6 Guds ærinde går hver en storm,
om den er nok så vild,
og ihvor gal den bryder løs,
ham tjener dog hver ild.
- 7 Og når al verden kaster lod
om ære, liv og gods,
udfaldet står dog i Guds hånd,
hans engle står derhos.
- 8 Og tror du på den kærlighed,
han elsker støvet med,
da læg og rejs dig i hans Ånd,
vær ej for trussel ræd!
- 9 Vor tro det er vor faste borg,
dens spir det er vort håb,
i den får vi Gud Faders Ånd
med Jesu barkedåb.

N.F.S. Grundtvig 1850-51.

648 *Mel.: Klynke og klage*

- 1 Ængstede hjerte,
op af din smerte!
Glemmer aldeles du alt, hvad du har:
Frelserens venskab,

nåde og kendskab?
Endnu han lever og er, som han var.

- 2 Gud er din Fader,
dig ej forlader,
Sønnen endnu som sin broder dig ser,
trofast dig Ånden
tager ved hånden,
leder dig fremad, hvad ønsker du mer?
- 3 Hjemad vi stunder.
O, hvilket under:
Salige er vi og sukker dog tit,
tror os i våde,
ejer dog nåde,
bor i Guds borg og det mærker så lidt.
- 4 Her er os givet
loven for livet:
vandre i troen, ej skue som hist,
stakkede dage
kun får du smage,
hvad du i Kristus dog ejer for vist.
- 5 Op af din smerte,
ængstede hjerte!
Glem ej aldeles, hvad altid du har:
Kristus har købt dig,
toet og døbt dig,
endnu han lever og er, som han var!

C.O. Rosenius 1847.

Dansk 1895 (str. 1 - 3).

Niels Møller 1951 (str. 4 - 5).

649 *Mel.: Knud Jeppesen 1951*

- 1 Vågn op, du som sover, stat op fra de døde,
Krist lyser for dig ¹!
Op, ser du ej dagen, dens stråler at gløde
af miskundhed rig!
Nu sov ikke længer,
snart over dig hænger
en sortere nat,
om fluks du ej favner din skat.
- 2 I jorderigs dale, hvor tågerne hænge,
og kinden er våd,
der lyder så mange de sørgende strenge
af suk og af gråd;
ak, hør disse toner
om syndens forsoner,
og sejr og fred!
Vor Herre er kommet herved.
- 3 I jorderigs dale, hvor tornene sårer,
er tungsomt at gå,

der længes så mange med grædende tårer
til freden at få.
Nu standse du tåren,
Guds glæde med våren
i Kristus vi har,
stat op, du, som sover, vær snar!

4 Oplad dine øjne, og løft dem til himlen,
se, nu er det dag!
O glæd dig som barnet, og bland dig i vrимlen
og Herren modtag!
Hvor synderne tynger,
i dagningen synger
som fuglen i skov,
de ventende sjæle Guds lov.

5 Ja, Gud være lovet for dagen, som skinner
fra himmelen ned!
Nu sandheden, vejen og livet jeg finder
og vandrer med fred.
Lys for os, o Kriste!
Lad aldrig os miste
dit ledende spor,
din nådes det lysende ord!

¹ Ef 5,14

Rom 13,11-14
M.B. Landstad 1861.

650

Mel.: Rolf Karlsen 1979

- 1 Din fred skal aldrig vige,
din nåde varer ved.
Når stormvejr slår imod os,
du værner mod fortræd.
I ensomhedens timer,
i savnets tunge stund
forblir du hos os, Herre,
hvert smertefyldt sekund.
- 2 Vær fortsat ved vor side,
når stormen stilner af!
Vær hos os, når vi søger
til vore kæres grav!
Giv, at vi aldrig mister
velsignelsen fra dem,
men altid bærer med os
det gode, de bar frem.
- 3 Snart går vi ud af tiden,
og hvert et navn blir glemt,
men, Gud, i din erindring
er vi for evigt gemt.
Det liv, der blir til intet,
er i din skaberhånd,
og trygt vi overgiver

til dig, o Gud, vor ånd.

Svein Ellingsen 1957 og 1971.
Holger Lissner 1975.

651

Mel.: Min nåde er dig nok

- 1 Går hårdt en sorg os på,
vil sygdom slemt os plage,
vi til vor Gud må gå
for ham vor nød at klage.
- 2 Hvordan det skal gå til,
for det han selv må råde.
Vi véd, at hvad han vil,
er altid os en nåde.
- 3 Og om i morgen end
den samme nød vil plage,
vi bringer trygt igen
for Gud den samme klage.

Jak 5,13-20
K.L. Aastrup 1965.

652

Mel.: Nina B. Löfman 1982

- 1 Nu åbner savnet sine øde vidder.
En ukendt strækning ligger foran dig.
Frygt ikke ensomheden på din vandring,
du skal få styrke på din smertes vej.
Her i din nød, hvor alt er fyldt af fravær,
er Gud dig nær og rækker dig sin fred.
- 2 Du drejer hovedet, må se tilbage.
Ti tusind gange sker det om igen.
Du går alligevel i livets retning,
når du gør sorgen til din følgesvend.
Din vandring ledes over gåders afgrund,
og i din uro får du skænket fred.
- 3 Lidt efter lidt, igennem savnets smerte
må du befris fra mange stærke bånd.
Men gennem sorgen når du nye dage,
hvor nye hænder venter på din hånd.
Og fra vor fremtid kommer Kristus til dig
og fylder alt med nærvær og med fred.

Svein Ellingsen 1977.
Helge Severinsen 1999.

653

Mel.: Gud efter dig jeg længes

- 1 Gud ene tiden deler,
han sårer, og han heler,
han kender småt og stort;
han intet ondt bestemte
og intet godt forglemte:
Alt, hvad han gør, er herligt gjort.

*Johann Heermann 1632.
Hans Adolph Brorson 1739.
Bearbejdet 1913.*

Trøst og fred

654

Mel.: Wittenberg 1533

- 1 Hvad kan os komme til for nød,
når Herren er vor hyrde,
bespiser os med himmelbrød
og letter al vor byrde!
Vor sjæl og vederkvæger han
og læsker den med livets vand,
med Helligåndens nåde.
- 2 Ja, gode Gud, din Helligånd
for os med suk fremtræder ¹
og holder over os sin hånd
i sorger og i glæder;
derfor vi har så frit et mod,
om end for øje døden stod,
thi du er med os, Herre.
- 3 Al kødets gang er tung til sidst
i dødens skyggedale,
din hyrdekæp og stav for vist
dog skal vor sjæl husvale,
thi med din stav er og din hånd,
din mund, dit lys, din gode Ånd,
som leder på det jævne.
- 4 Du dækket har for os et bord,
som os må vel behage,
thi der, i troen på dit ord,
din kærlighed vi smage.
Da tier hver en fjendes røst,
da hviler vi ved Herrens bryst,
da kan vi døden tale.
- 5 Du sender os i sorg og nød,
den salve, som os kvæger,
din Ånd har trøst mod synd og død,
vort banesår du læger;
du salver ej til dødens dal,
men kongelig til Himlens sal
med glædens oliestrømme.
- 6 Så Gud og frelser, mild og blid
du holder os i live;
fra nu og indtil evig tid
vi i dit samfund blive,
her i din kirkes lys og fred,
og efter dødens bitterhed

i Himmerig med ære.

¹ Rom 8,26

Sl 23

*Andreas Knöpken 1527. Dansk 1556.
N.F.S. Grundtvig 1837.
Bearbejdet 1897.*

655

Mel.: Johann Walter 1524

Hvad kan os komme til for nød

- 1 Gud Herren er min hyrde god,
min vægter og min nærer,
thi falder alting mig til fod,
alt godt han mig beskærer:
Min sjæl skal ikke lide nød
og jeg ej mangle dagligt brød.
Vel mig for sådan Herre!
- 2 Som hyrden driver sine får
i engene de grønne
og fører dem til klare åer
og til vandstrømme skønne,
så gør min hyrde, Jesus Krist,
han føder sjæl og legem vist,
hver får sin mad og drikke.
- 3 Om jeg får lyst til verdslig ting,
min sjæl skal han omvende
og føre mig derfra omkring,
selv tage mig ved hænde
og lede mig alt ondt forbi
på retvishedens trange sti
for sit navns skyld og ære.
- 4 Hvad skulle jeg da frygte for,
når du har mig ved hånden
og leder mig ad dine spor
ved ordet og ved Ånden?
Trods modgang og al verdens nød,
trods Helvede og evig død,
din kæp og stav mig trøster.
- 5 Du er min vært, jeg er din gæst,
din dug du for mig breder,
bespiser mig med føden bedst,
min uven derved græder.
Du sparer ingen salve god,
den flyder fra min top til fod,
mit bæger flyder over.
- 6 Så skal jeg nyde manged
din godhed her i live,
så stor skal din barmhjertighed
hos mig for altid blive:
De refter skal jeg eviglig
bo i dit hus og himmerig,

ej ende får de dage.

*Sl 23
Anders Arrebo 1623.
Bearbejdet 1885.*

656

Mel.: Chr. Barnekow 1858

- 1 Frelseren er mig en hyrde god,
hos ham skal jeg intet savne:
Lammet hviler ved hyrdens fod,
nævnes med kærlige navne.
- 2 Såret jeg flyed fra ulvens tand,
mit blod til hans fod er rundet.
Selv han bar mig til kildens rand,
der har jeg lægedom fundet.
- 3 Hovedet hviler jeg i hans skød,
jeg læskes af livets vande.
Palmen køler mig dagens glød,
svaler min brændende pande.
- 4 Skal jeg end vandre til ormes land
og gå gennem dødens skygger,
hos mig vandrer i skyggen han,
lyser, hvor rædselen bygger.
- 5 Ud fra forrådnelsens hjem jeg går,
forbarmelsens hånd mig kvæger:
Hos mig kærligheds fyrste står,
rækker mig saligheds bæger.

*Sl 23; Joh 10,11-16.
B.S. Ingemann 1840.*

657

*Mel.: Jeg ved, på hvem jeg bygger
Befal du dine veje*

- 1 Er Gud for mig, så træde
mig, hvad der vil, imod!
Jeg kan i bønnens glæde
det trine under fod;
vil Gud mig gerne høre,
har Faderen mig kær,
hvad kan mig Satan gøre
med al sin helvedhær?
- 2 Min Jesus er min ære,
han gør mig smuk og fin,
men ville han ej være
den milde frelser min,
da turde jeg og kunne
for Himlen ej bestå,
jeg sank med ét til grunde
i vredens dybe å.
- 3 Hans Ånd er i mit hjerte
og styrer selv mit sind,

fordriver al min smerte,
og bringer lys derind,
befæster der sit rige
og nådens stærke pagt,
at jeg kan "Abba" sige
af ganske sjælemagt.

- 4 Når frygt og fare pukke
i sorgens mørke stand,
da virker Ånden sukke,
som ej udsiges kan,
som munden ej kan finde
og ingen sans forstå,
kan Gud dog overvinde,
som ser sin lyst derpå.
- 5 Hans Ånd min sjæl opretter
med mangt et trøstigt ord,
at Gud dem ej forgætter ¹,
som på hans nåde tror,
hvor sødt et Himmerige
Gud sine har bered,
hvor godt det er at stige
nu snart derind i fred.
- 6 Dér er for Guds udvalgte
den rigdom, som består;
lad mig kun dø og falde,
min Himmel ej forgår!
Og skal jeg her da væde
min gang med øjnevand,
min Jesu trøst og glæde
det alt forsøde kan.

- 7 Mit hjerte lystigt springer
i salighedens trin,
og frydesangen klinger
ved nådens blide skin;
den sol, som sjælen fryder,
det er, o Jesus, dig,
og al min sang betyder,
mit hjem er Himmerig.

¹ glemmer

*Rom 8,31-39
Paul Gerhardt 1651.
Hans Adolph Brorson 1735.
Jfr. "Den grund, hvorpå jeg bygger"*

658

*Mel.: Jeg ved, på hvem jeg bygger
Befal du dine veje*

- 1 Den grund, hvorpå jeg bygger,
er Kristus og hans død;
i Jesu pines skygger
er sjælens hvile sød.
Der har jeg fundet livet,

- selv er jeg intet værd;
 hvad Jesus mig har givet,
 gør mig for Gud så kær.
- 2 Lad hele verden briste,
 min Jesus er ved magt;
 hvo vil hans hånd opvriste
 og bryde Himlens pagt?
 Ej hunger, sværd og lue,
 ej pine, ve og værk
 fra Jesus mig skal true,
 det bånd er alt for stærk.
- 3 Ej englekraft og -evne,
 ej fyrstendømmers magt,
 ej hvad man ved at nævne
 af skændsel og foragt,
 ej stort og ej det ringe,
 ej skade eller gavn,
 ej nogen ting skal tvinge
 mig ud af Jesu favn.

Rom 8,31-39
Paul Gerhardt 1651.
Hans Adolph Brorson 1735.
Bearbejdet 1850.
 Oprindelig samme salme som
 "Er Gud for mig, så træde"

- 4 Frit vi tør og uden gruen,
 Gud i vold,
 bag hans skjold,
 trodse verdens truen;
 møder os den sidste fjende,
 mod hans pil
 med et smil
 tage vi og – vinde.
- 5 Os dog ingen død kan døde,
 men dens bud
 løser ud
 tusindfold af møde,
 lukker dør for sorgestimlen,
 så vor sti
 bliver fri
 ind til fryd i Himlen.
- 6 Hyrde god og glædens kilde,
 du, hvis navn
 i hvert savn
 gør mit hjerte stille!
 Jesus, frelser, for din trone
 der skal vi
 stemme i
 tak og lovsangstone.

Paul Gerhardt 1653.
(Dansk 1738 og 1740).
C.J. Brandt 1879 og 1885.

659 *Mel.: Hjerte, løft din glædes vinger*

- 1 Skulle jeg dog være bange?
 Kristus hel
 er min del,
 kan jeg mer forlange?
 Hvem kan mig den Himmel røve,
 som Guds Søn
 gav i løn
 dem, der hos ham tøve?
- 2 Gods og gaver, selve livet
 er ej mit,
 Gud har frit
 alt til låns mig givet;
 når han kræver sit tilbage,
 har han ret,
 mig kun slet
 sømmed det at klage.
- 3 Sorg og glæde mig tilmåler
 han, som ved
 god besked
 om, hvad bedst jeg tåler;
 skyen, her jeg vandrer under,
 svinder snart,
 da står klart
 målet, did jeg stunder.

660 *Mel.: Aldrig er jeg uden våde*

- 1 Alle vegne, hvor jeg vanker,
 jeg min Jesus har i tanker,
 hvor jeg ligger, sidder, går,
 efter ham min længsel står.
- 2 Bort fra verdens land at ile,
 mæt af møje, hjem til hvile,
 jeg er rejsefærdig til,
 når min søde Jesus vil.
- 3 Når jeg med ham skal regere,
 i det høje triumfere,
 o hvor vil jeg være glad
 i den gyldne englestad!
- 4 O hvor vil jeg mig da glæde,
 når min Jesus mig vil klæde,
 føre ind på Himlens slot,
 o hvor vil det være godt!
- 5 Da skal mund og hjerte klinge
 og min frelser lovsang bringe
 blandt udvalgte sang og lyd
 i Guds engles selskabs fryd.

Tysk 1661.
Hans Adolph Brorson 1739.

661

Mel.: Halle 1704
Forsamlingsmelodi (1893)
Th. Laub 1913

- 1 Det koster ej for megen strid
en himmelsindet kristen sjæl at blive;
er vor natur end ikke mild og blid,
når den i Kristi død sig hen skal give,
så giver Gud den gudhengivne ånd
dog overhånd.
- 2 Kast al din frygt og banghed hen,
hvad skal den mer dit arme hjerte plage?
Væk op dit sind til hjertens fryd igen,
hvo ville her i nådens tid forsage,
sig: Fader! tag mit hjertes trængsel bort,
så er det gjort.
- 3 Vær stille i tålmodighed,
når du din Faders hjælp ej straks kan finde!
Forser du dig, så gå den vej, du ved,
og lad dig straks i Jesu blod forbinde!
Så er din fejl, og hvad du har forset,
som aldrig sket.
- 4 I troen hav dit hjertes ro,
når trængsels nat og mørkhed dig vil dække!
Din Fader kan du altid sikkert tro,
lad dig kun ingen vind og fare skrække!
Ser surt det ud og mørkt i hver en krog,
så tro kun dog!
- 5 Så skal dit lys igen opgå
og solen skinne efter nattens skygge;
hvad du har tro't, skal synligt for dig stå,
på Gud du kan frimodig altid bygge;
en kristen i en salig tilstand står,
ihvor det går.
- 6 Op, op, min ånd, i håb og tro,
så sød en Gud dig fuldt at overgive!
Gak ind, min sjæl, og nyd den søde ro!
Din Jesus skal din trang så let fordrive;
med al din nød dig i hans arme kast!
Han holder fast.
*Christian Friedrich Richter 1698.
Hans Adolph Brorson 1735.*

662

Mel.: M. Prætorius 1610
Et trofast hjerte, Herre min

- 1 I Jesus søger jeg min fred,
al verden har kun smerte,
ved korset er mit blivested,
der hviler sig mit hjerte,

der kan jeg bo
i stille ro,
der findes alt det, som min tro
så længselsfuld begærte.

- 2 Indtil jeg fandt det kildespring,
gik jeg på tørre veje,
jeg søgte trøst i mange ting,
de kunne ej fornøje
den sjælsattrå,
som i mig lå,
enddog jeg ikke tænkte på
at søge til det høje.
- 3 Men, Herre, du forbarmed dig
og lod mig kærlig vare
ved nådens kald: Kom hid til mig,
her skal du bedre fare!
Immanuel ¹
alene vel
husvale kan din arme sjæl
og fri af dødens snare.
- 4 Ak, måtte jeg nu idelig
ved dig, min Jesus, hænge!
Ak, måtte kun min sjæl i dig
sig daglig dybt indtrænge!
Så fik jeg fred,
så fandt jeg sted
for duens trætte fodedefjed,
enddog det vared længe.

¹ Es 7,14

Dansk 1740.

663

Mel.: Halle 1704
Aug. Winding 1882

- 1 O du min Immanuel,
hvilken himmelglæde
har du gjort min arme sjæl
ved din purpurvæde!
Fjenden tænkte, den var fast,
men hans træske snare brast.
- 2 Jeg er i min Faders skød,
har i Himlen hjemme,
Der er ingen synd og død
mere at fornemme;
arven får jeg vist og sandt,
har den Helligånd til pant.
- 3 Gud ske lov for dag, der går,
og for den, der kommer!
Dermed har vi jubelår,
evig, evig sommer,

da det sidste morgenskær
er os, halleluja, nær!

- 4 Op, min sjæl, til sang og fryd,
flyde glædeståre!
Hver en puls med harpelyd
klinge til min bære!
Dig, som for os kalken drak,
Jesus, Jesus, evig tak!

Hans Adolph Brorson (1765).

664

Mel.: H.O.C. Zinck 1801

- 1 Jeg ved, på hvem jeg bygger,
jeg ved, hvad fast består,
når denne verdens skygger
som røg og støv forgår;
jeg ved, hvad ej kan svinde,
hvad aldrig vakle vil,
når vismand går i blinde
og vorder dårskabs spil.
- 2 Det er den demantklippe,
der trodser magt og list,
den hånd, der ej vil slippe,
det er min Herre Krist;
hans Ånd er livets kerne,
hans ord kan aldrig dø,
han er den faste stjerne
på tankens vilde sø.
- 3 Han, som med dødens klæde
kun blev i graven lagt
for atter frem at træde,
til herlighed opvakt,
han har min synd forsonet,
hans død mig gjorde fro,
hans nåde har mig kronet,
han skænkede mig sin tro.
- 4 Jeg ved, på hvem jeg bygger,
jeg ved, hvad fast består,
når denne verdens skygger
som røg og støv forgår;
selv i min dødningskjorte
det kan mig røves ej,
højt over Himlens porte
det smykke skal min vej.

E.M. Arndt 1819. A. Knapp 1837.

Carsten Hauch 1840.

665

*Mel.: Gak ud, min sjæl,
betragt med flid*

O, kommer hid dog til Guds Søn

- 1 Du guddomssol fuldsterk og blid,
o skin nu klart i nådens tid,

gør lang din aftenrøde!
Lad blomstre op din kirkegård,
mens fuglen sjunger som i vår
din pris med toner søde!

- 2 Ja, sig nu i din Faders favn:
Min Fader, herliggør mit navn,
hvor små end for mig græde,
så det kan spørges vidt og bredt,
mit åg er godt, min byrde let,
min fred er salig glæde!
- 3 O, da skal mangt et øje lukt
sig åbne brat og tindre smukt,
helbredet af din ånde,
og mangel falmet rosenkind
og mangt forvildet barnesind
få bod for bryst og vånde.
- 4 Og fra de små, som græd i løn,
for ej de så Guds kære Søn,
dengang han var at skue,
fra dem skal lyde højt i sky
halleluja med tunger ny
at sprænge Himlens bue.

N.F.S. Grundtvig 1835.

Bearbejdet 1857.

666

Mel.: Th. Laub 1915

- 1 Sov sødt, barnlille!
Lig rolig og stille,
så sødelig sov
som fuglen i skov,
som blomsterne blunde i enge!
Gud Fader har sagt:
Stå, engle, på vagt,
hvor mine de små er i senge!
- 2 Guds fingrene grande ¹
slog kors for din pande,
Guds enbarnes røst
slog kors for dit bryst,
thi skal ingen djævel dig skade;
nu kan i din dåb
med saligheds håb
din sjæl og dit hjerte du bade.
- 3 Læg hænderne sammen,
da lægger sig amen
til Frelserens bøn,
som stiger i løn
og lyder, hvor englens kvæde;
i Himmerigs kor
det lille Guds-ord
omfavne Guds engle med glæde.

4 De råbe, de sjunge:
 På jordklimpens tunge
 et ord af Guds Søn
 er blevet til bøn,
 svang hid sig på åndedræts-vinger;
 Gud Fader i løn,
 sig ja til den bøn!
 Fra lavland livsalig den klinger.

5 Og alle de købte,
 i Jesu navn døbte,
 som striden har stridt,
 som døden har lidt,
 gik ind til den evige hvile,
 istemme så lydt
 halleluja nyt,
 at englens tie og smile.

6 Da drypper som duggen
 der manna ² på vuggen
 til barnet på jord
 fra englens bord,
 du finder med smil det i morgen;
 og klarøjet brat
 du siger godnat
 til tvivlen og frygten og sorgen.

7 Sov sødt, barnlille!
 Lig rolig og stille,
 og nyn på det navn
 med nåden i favn,
 al jorden til salighed givet!
 Nyn: Jesus er min,
 så favr og så fin,
 min Jesus er lyset og livet!

¹ prægtig

² 2 Mos 16

N.F.S. Grundtvig 1844, 1850 og 1864.

Bearbejdet 1873.

667 *Mel.: Herre, jeg har handlet ilde Dybe, stille, stærke, milde*

1 Gud, vi er i gode hænder,
 dine hænder, gode Gud!
 som alt ondt med visdom vender,
 så det godt må falde ud,
 trods al synd og død og pine,
 godt for dig, og godt for dine.

2 Synd og død og Helveds plage,
 al vor magt mod dem er tant,
 kaldtes en af dem den svage,
 os dog brat den overvandt.
 Helten under korsets mærke,

han alene bandt de stærke.

3 Synd og død og Helveds plage,
 som med ret ej kom ham ved,
 bar kors-helten uden mage,
 bandt dem med sin kærlighed.
 Aldrig mer de dem kan skade,
 som i Jesu navn dem hade.

4 Gud, vi er i dine hænder,
 kærlighedens hænder to;
 sandhed du og nåde sender
 til med fred hos os at bo.
 Vige må for dem tilbage
 synd og død og Helveds plage.

5 Dine hænder, sang de ældste,
 er din Søn og Helligånd,
 thi med dem vor sjæl du frelste,
 løste vore trællebånd,
 og af dem på barnesæde
 evig mættes vi med glæde.

N.F.S. Grundtvig 1853-55.

668

*Mel.: Carl Nielsen 1919
 O Herre Krist! dig til os vend*

1 Guds fred er mer end englevagt,
 den regner aldrig fjendens magt,
 er lige dyb og lige blid
 ved højlys dag og midnatstid.

2 Det er den fred med liv og ånd,
 som hjertet finder i Guds hånd,
 så føler det end dødens pil,
 det værger sig kun med et smil.

3 Det er den fred, vor frelsermand
 med angestsved har bragt i stand
 og, da han op til Himmels fór,
 sig efterlod i fredens ord.

4 Det fredens ord ved dåbens bad
 den bange sjæl gør barneglad,
 det fredens ord hver Herrens dag
 gør rolig midt i våbenbrag.

5 Du ved det godt, Guds menighed!
 det ene tjener til din fred,
 at i dit hjerte og din mund
 er troens ord i allen stund ¹.

6 Thi da Guds Søn med freden kom,
 det var kun tro, han spurgte om;
 for den, og ej for verden al,
 Guds nåde og Guds fred er fal ²!

7 "Guds fred!" er overalt på jord

vor Herres svar på troens ord,
så har vi tro, da skal med fred
vi indgå til Guds herlighed.

¹ Rom 10,8-10

² til fals, opnåelig

N.F.S. Grundtvig 1855-56.

669 *Mel.: Dansk 1569 / Kangasala 1624*

1 Nu glæd dig i Herren, mit hjerte,
min sjæl, du skal juble for Gud!
Send bort al din angst og din smerte
på Guds, den almægtiges, bud!
Lad andre kun sukke og stride,
men du, som har Gud ved din side,
bør bryde i lovsange ud.

2 Husk, alting for intet han gav dig,
og stadig det bedste dig sker.
Den byrde, du bar, tog han af dig,
nu intet kan skade dig mer.
Så skal du i tvivl ikke tøve,
men dristigt Guds kærlighed prøve,
til Himmelen åben du ser.

3 Ser øjet Guds Himmel den klare,
og sætter til ham du din lid,
da får du en tryghed i fare
og mod i hver kommende strid,
ja, villigt dit liv kan du miste
og give dig selv til det sidste,
din kraft i dit kald og din tid.

4 Du trænger til freden, Gud giver,
om målet du engang skal nå,
Guds fred al vor uro fordriver
langt mere, end vi kan forstå.
Så duer det ikke at tøve,
her må vi os virkelig øve
i hele Guds rigdom at få.

5 Vi frygter, at nogen vil røre
vor ængsteligt skjulte talent.
Vi sidder bag lukkede døre,
er ikke vor Herre bekendt.
Vi skal ikke sidde herinde,
når Herren forventer at finde
os dér, hvor til kamp vi blev sendt.

6 Kom, vær hos mig, himmelske Fader,
min styrke jeg låner af dig.
Når kræfter og mod mig forlader,
hvordan skal jeg da finde vej?
Jeg ved, at du aldrig kan svige,
mens jeg ville vakle og vige,

om ikke du bliver hos mig.

7 O Jesus, den fred, jeg begærer,
den finder jeg bare hos dig;
for uroen i mig jeg bærer,
den driver mig bort fra min vej.
Min tro som en boble kan briste,
men din har holdt stand til det sidste.
O Herre, så tro du for mig!

8 Din hellige Ånd må du sende
og indblæse liv i mit ler,
han kan min fortvivlelse vende
og vise mig dig, som du er.
I angst og i afmagt og smerte
skal han tale trøst til mit hjerte,
at du, Herre, end er mig nær.

Einar Billing 1922.

Holger Lissner 1973, 1978 og 1995.

670 *Mel.: Guds fred er mer end englevagt O Herre Krist! dig til os vend*

1 Guds fred er glæden i dit sind,
når morgenlyset vælder ind,
når nattens drømme svinder hen,
og livet synes godt igen.

2 Guds fred er styrken i det ord,
der søger dig, indtil du tror,
at det, som ser umuligt ud,
dog er en mulighed for Gud.

3 Guds fred er sangen i dit blod,
når kærligheden gir dig mod
og lyst og kraft og overskud,
så du formår at holde ud.

4 Guds fred er løftet på den dag,
hvor du har lidt dit nederlag,
men Kristus kommer ind til dig
og siger mildt: "Din skyld tar jeg."

5 Guds fred er trøsten i dit savn,
når sorgen tar dig i sin favn,
et stædigt håb, der tror og ved,
vi lever i Guds evighed.

6 Guds fred er lyset i den nat,
hvor døden griber i dig fat,
men Kristus bryder ind med sit:
"Giv slip, for dette barn er mit!"

7 Kom, Jesus Kristus, kom herind,
og giv mit trætte bange sind
den fred, jeg kun kan få af dig,
og som du selv har lovet mig!

Holger Lissner 1983.

Kærlighed til Gud og næsten

671

Mel.: Strassburg 1525

- 1 Et trofast hjerte, Herre min,
skal dig til rede være,
du mig forløste, jeg er din,
thi ske dig pris og ære!
Den sag er klar,
du kær os har,
på korset selv vor synd du bar,
at vi Guds børn må være.
- 2 Den kærlighed, du har til mig,
har os tilsammen bundet;
nu kommer Djævlen med sin svig
og siger, han har vundet!
Du er dog ej
den falske vej,
jeg ved det vist, du sviger ej,
jeg før din hjælp har fundet.
- 3 Elendig, Herre, gør du mig,
om du fra mig vil skilles;
men jeg forlader mig på dig,
at hjertets angst må stilles.
Ved alskens tvang
på livets gang,
som gør mig nat og dag så lang,
lad ej min glæde spildes!
- 4 Dit løfte godt af sandheds mund
du holder visselige:
at være huld mig allen stund;
du aldrig vil mig svige.
Du agter på,
om dine små
det ilde eller vel skal gå,
fra dig jeg vil ej vige.
- 5 Der ingen er i verden til,
som kan min sorg fordrive,
undtagen du, om så du vil,
du kan mig trøsten give.
O Jesus sød,
hjælp mig af nød!
Du led for mig den bitre død,
thi lad mig salig blive!

Hans Christensen Sthen 1586.

C.J. Brandt 1885.

672

Mel.: Op dog, Zion, ser du ej

- 1 Jesus, kom dog nær til mig,
lad mig aldrig slippe dig!
Gem dig i mit hjertes bo,
gør det glad og gør det tro!
- 2 Altid står til dig min hu,
al min glæde ejer du,
aldrig får jeg fred i sind,
uden du den bringer ind.
- 3 Verden ejer ingen lyst,
som kan fylde dette bryst,
men når du mig bliver nær,
Himlen alt jeg ejer her.
*Johann Scheffler 1657. (Dansk 1740).
Diderik Peter Svendsen 1860.*

673

Mel.: J.B. König 1738

- 1 Dig vil jeg elske, du min styrke,
du giver hjertet fred og trøst,
dig vil jeg ved min gerning dyrke,
ved hver en længsel i mit bryst,
dig vil jeg elske, frelser min!
O Jesus, kald mig din!
- 2 Dig vil jeg elske, du er livet
og fører mig på livets vej,
dig vil jeg elske, du har givet
mig lyset, det som slukkes ej,
dig vil jeg elske, thi dit blod
for mig du flyde lod.
- 3 Så lang en tid var du mig fremmed,
du, som dog først mig havde kær;
langt borte ledte jeg om hjemmet,
som var med dig mig ganske nær,
thi hjemmets kærlighed og fred
er der, hvor du er med.
- 4 Forkast da barnet ej, som kommer
til hjemmet på sin trætte fod,
og som i verdens korte sommer
trods al dens pragt dog nu forstod,
at kun i din den faste borg
får sjælen slukt sin sorg.
- 5 Dig vil jeg elske og tilbede,
min Herre, Gud og broder kær!
Er verden end med spot til rede,
og skal jeg nød kun friste her,
dig vil jeg elske, frelser min!
O Jesus, kald mig din!

Johann Scheffler 1657.

Hans Egede Glahn 1863.

674

*Mel.: Viggo Kalhauge 1863
Helligånd, vor sorg du slukke*

- 1 Jesus, dig alene sigter
alt mit hjertes ønske til
og sig hermed fast forpligter,
at jeg vil, hvad Jesus vil.
Hjertet ham kun længes til,
råber: Herre, som du vil!
- 2 Ene Jesus er og bliver
den, jeg elsker idelig.
Jesus er det, som jeg giver,
hvad han selv har givet mig.
Alt for mig du satte til,
o, så før mig, som du vil!
- 3 Synes noget mig at nytte,
men dog ej behager dig,
o, så lad det fra mig flytte,
giv kun, hvad der tjener mig!
Alt det andet slår ej til,
giv mig dig, og hvad du vil!
- 4 Udfør alt, hvad du mon ville,
i, med, ved mig nat og dag!
Så skal ingen nød mig skille
fra at elske dit behag.
Selv når døden stunder til,
siger hjertet: som du vil!
- 5 Stort det er, ja mer end meget,
at jeg dig til gave fik.
Tag mit hjerte som dit eget,
sæt det ret i stil og skik!
Evig dig det høre til,
råbe: Herre, som du vil!

*Ludämilie Elisabeth af Schwarzburg-
Rudolstadt 1673.*

Hans Adolph Brorson 1734.

Uffe Hansen 1943.

675

Mel.: Guds Søn kom ned fra Himmerig

- 1 Den nåde, som vor Gud har gjort,
os at retfærdiggøre,
den bør vi agte højt og stort
og så i gerning føre,
at troens frugter kendes må,
og vi kan frem i dyder gå,
hvortil Guds Ånd os røre!

- 2 Gid ærlige vi være kan,

når vore knæ vi bukke
og til vor Gud og frelsermand
i vore bønner sukke,
så han os brugelige gør
og Himlens rige nådes dør
vil selv for os oplukke.

- 3 Vor næstes fejl vi skjule må
med kærlighedens kåbe,
ej trøsteløse lade gå
dem, som vor hjælp anråbe
om hus og om nødtørftigt brød,
som Frelseren os selv det bød,
hvis nådeløn vi håbe.
- 4 Gid vi i gerning og i ord
må stedse lade kende,
at os Guds Ånd i hjertet bor,
at vi som lys må brænde,
og at i dyd vi skinne må,
så skal Gud ære af os få
nu og foruden ende.

1 Pet 4,7-11

Thomas Kingo 1699.

676

Mel.: Hvad kan os komme til for nød

- 1 O Jesus, du al nådens væld
og kærlighedens kilde,
som døde for min syndegæld
og dig ej skåne ville!
Giv, jeg min næste elsker så,
og dette ret må kendes på,
jeg aldrig vil ham ilde!
- 2 Thi den, som verdens gods og magt
har udi hold og hænde
og vil sin næste kun foragt,
fortræd og spot tilvende,
om han går i Guds helligdom
og stiller sig udvortes from,
Gud vil ham dog ej kende.
- 3 Lad aldrig hykleri og svig
fra mine læber lyde,
lad fagre ord ej træskelig
en giftig mening pryde,
men giv, at jeg i sandhed kan
ret elske både Gud og mand
og evig glæde nyde!

1 Joh 3,13-18

Thomas Kingo 1699.

Bearbejdet 1850 og 1951.

677 *Mel.: Fra Thomissøns salmebog 1569* *O store Gud, din kærlighed*

- 1 Vor Gud er idel kærlighed,
i ham vil jeg forblive,
hans liv i mig da bliver ved,
i mig vil han og give
fuld tro og trøst, basunens røst
den gør mig ej forskrækket
på dommedag, fordi min sag
er alt med nåde dækket.
- 2 Jeg Gud vil elske inderlig
og vil for intet frygte
og ej med sorrig pine mig,
om mig al verden trykte;
op, sjæl, og bed, at kærlighed
til Gud i dig kan brænde,
og at du så din næste må
al gunst og godt tilvende.
- 3 Thi hvo som siger, at han ret
kan elske Gud af hjerte,
og har sin broder dog forgæt ¹
i armod, nød og smerte,
han lyver slemt og har forglemt,
at Gud han elskes ikke,
hvor arme må utrøstet gå
og øjets gråd må drikke.
- 4 O Gud, din kærlighed optænd,
og lad din Ånd det gøre,
og kraftig nåde til mig send,
jeg så mit liv kan føre,
at før jeg må til graven gå,
jeg dør da til mit bedste
i hjertens fred og kærlighed
til dig og til min næste!

¹ glemt

1 Johs 4,16-21
Thomas Kingo 1699.

678 *Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig*

- 1 Min sjæl, om du vil nogen tid
din Gud i sandhed prise,
da bør du af al magt og flid
ny lydighed bevise.
- 2 Forgæves du til kirke går,
på Herrens ord at høre,
om hjem igen du glemsom går,
vil ej derefter gøre.
- 3 Det hjælper ej, du kender Gud

og ved af ham at sige,
når fra hans ord og rene bud
du vil med ondskab vige.

- 4 Bliv ved Guds bud, og lad din tro
i kærlig gerning kende!
Så skal du i Guds fred og ro
opnå din troes ende.
- 5 Bær sorg for synden, frygt din Gud,
din tunge hold i tømme,
at du dit hele levned ud
hans navn må ret berømme!
- 6 Hold dig til alles nød og trang
med hjælp og trøst at lindre,
lad verden aldrig nogen gang
fra kærlighed dig hindre!
- 7 O søde Jesus, lad din Ånd
min gerning hellig gøre
og ved din egen almagts hånd
min afmagt hjælp tilføre!
- 8 Så skal min gerning priselig
ved dig alene blive,
og du af nåde Himmerig
mig skænke skal og give.

Jak 1,22-27.

Thomas Kingo 1699.

679 *Mel.: Fader vor i Himmerig*

- 1 Hvor dejlig skal Guds kirke stå
og i hans åsyn ynde få,
når alle hjerter knyttet er
udi ét sind og ét begær,
at elske ham og blive ved
at vandre frem i kærlighed.
- 2 Hvad er vort væsen, om vi ej
går kærlighedens rene vej
og broderligt hinanden vil
al velment troskab byde til
med sligt et hjerte og attrå,
som Gud stod hos og så derpå?
- 3 Bort, vrede, skændsord, dårlig harm!
I bør ej huses i den barm,
hvor Gud til fred og salig ro
vil, hans velsignelse skal bo.
Bort derfor alt, hvad skade kan
og hindre enigheds forstand!
- 4 Gid tunge, læber, sind og mund
de kunne ret af hjertens grund

forsage træskhed, list og svig
og gøre sig et Himmerig
ud af den søde venskabs fred
med hver mand, i Guds kærlighed!

- 5 Guds øje ser dog al vor dåd,
vor tanke, påfund, hjerters råd,
de onde går ham ej forbi
på deres ondskabs skjulte sti,
han også på de fromme ser,
al hjælp og nåde dem betér.
- 6 Min sjæl, agt derfor lidet om
al trussel, had og vrede, som
dig verdens børn kan lægge på,
det skal så snar en vending få,
gå du kun frem på fredens vej,
og agt al verdens tummel ej!
- 7 O søde Gud, o gid jeg må
mit hjerte ved dig dannet få,
at du kan helliges i mig,
til jeg dig ser i Himmerig,
hvor hellig, hellig, hellig da
jeg sjunger med halleluja!

*1 Pet 3,8-15
Thomas Kingo 1699.*

680

*Mel.: Vor Herres Jesu mindefest
Når syn og hørelse forgår*

- 1 Skal kærlighed sin prøve stå,
da må den til din fjende nå;
at du er mild, når han er vred,
det er en kristen kærlighed.
- 2 Den lærdom er så besk og sur
som døden selv for vor natur,
det synes alt for tungt og svart
for Adams flintehårde art.
- 3 Ja, ser vi til vor egen magt,
da er man let i harnisk bragt
og finder ingen kraft imod
den gamle Adams olme blod.
- 4 Lad hjertet komme ind i bod
og smelte hen i Jesu blod!
Da bliver Kristi milde sind
i sjælen dejlig prentet ind.
- 5 Når vi ved troens lys og brand
vor Jesu hjerte finde kan,
at han for sine mord're bad,
da de kun stod og lo derad.
- 6 Når vi beser i hjertens grund

de mange svare syndens pund,
som Gud så gerne os forlod
for Jesu pine, død og blod;

- 7 når Ånden gør os dette klart,
da tændes udi sjælen snart
den stærke kærlighedens brand,
at man sin fjende elske kan.
- 8 Så luestærk er kærlighed,
den slår al verdens aske ned
og drager sjælen ind til Gud,
da lærer vi det femte bud.
- 9 O lad mig hjertens inderlig,
min søde Jesus, elske dig
og komme dine vunder nær,
så får jeg nok min fjende kær!

*Matt 5,43 - 48
Hans Adolph Brorson 1734.*

681

Mel.: Fader vor i Himmerig

- 1 Hvor ser det ud i verdens ørk,
hvor er den fæl og sur og mørk!
Had, vrede og misundelse
har dækket verden som en sne;
man næppe mer at nævne ved
den broderlige kærlighed.
- 2 Men det er ret det tegn, hvorpå
de kristne altid kendes må,
at de indbyrdes og især
hverandre have hjertekær;
på dette visse mærke man
vor Jesu brødre kende kan.
- 3 Hver gren af Jesus har sin kraft,
dog ikke lige megen saft,
som forskel er på sted og tid,
på hvers forfarenhed ¹ og flid,
dog er de alle ét i Gud
og følger kærlighedens bud.
- 4 I bygning sættes sten på sten,
de bliver alle som til én,
de store jævnes med de små,
at de mod ild og vand bestå;
så samles alle frommes sind,
og vies til Guds tempel ind.
- 5 O Jesus, du, som kom herved
at stifte fred og kærlighed,
udbred dit rige vidt og bredt,
forbind os alle ret til ét,
at vi med dig og dine må

til evig tid i samfund stå!

¹ dygtighed

Hans Adolph Brorson 1734.

682

Mel.: Fryd dig, du Kristi brud

- 1 Den ypperligste vej
for bruden, som vil ej
i verden gå i blinde,
men Jesu fodspor finde,
er stjernelys at prange
i kærlighedens gange.
- 2 Thi om du kunne end
som højt oplyste mænd,
ja som en engel tale,
er kærlighed i dvale,
da er din tro ej andet
end boblerne på vandet.
- 3 Og havde du forstand
så dyb som havets vand,
ja tro, at kunne fælde
de allerstørste fjelde,
det dog for intet skattes,
hvor kærligheden fattes.
- 4 Den sande kærlighed
af ingen vrede ved,
vil gerne ringe være,
kan dog de svage bære,
er nidkær, stærk og vældig,
dog tålig og lemfældig.
- 5 Usømmeligheds sti
går kærlighed forbi,
den søger ej sit eget,
forbitres ej, hvor meget
man den end slår og plager,
den efter fred kun jager.
- 6 Den håber alle ting,
den tåler alle sting,
den tror, når alle truer,
den slukker alle luer,
den kan sit scepter bære,
dog hver mands skovisk være.
- 7 Den sande kærlighed
af ingen ende ved;
når tro og håb er omme,
at vi til Himlen komme,
skal kærligheden brænde
først ret og uden ende.

- 8 O Jesus! lad mig så
din kærlighed forstå,
at hvad jeg foretager,
af kærligheden smager,
at alt mit liv må være
din kærlighed til ære!

1 Kor 12,31-13,13..

Hans Adolph Brorson 1734.

683

Mel.: Rind nu op i Jesu navn

- 1 Loven er et helligt bud,
viser os vor Gud alene
frem for alle ting at tjene
og at ære som en Gud;
intet uden ham at ynde,
ham at elske nat og dag,
intet uden ham begynde,
det er lovens hovedsag.
- 2 Deraf og nødvendigt må
følge, som udi en kæde,
at vi skal vor næste glæde
og til hænde gerne gå;
hvad man nu sin Gud vil yde,
som det ikke har behov,
dette skal vor næste nyde
efter kærlighedens lov.
- 3 Dette bud om kærlighed
stod i Adams hjerte skrevet,
blev ved synden sønderrevet,
da han faldt i døden ned;
lyst at ville, kraft at kunne
holde lovens varetægt
sank ved Adams fald til grunde
for den hele Adams slægt.
- 4 Da nu hele verden lå
under Herrens dom og vrede,
straffen den var også rede,
som der skulle følge på;
da begyndte Gud at tale
om sin egen kære Søn,
som hans vrede skulle svale
for det ganske Adams køn.
- 5 Har vi ham, som har betalt,
har vi ham, som fyldest gjorde,
da er lovens trussel borte,
Jesus har det klaret alt;
ja, han selv os kræfter giver
til at følge lovens bud,
Gud den Helligånd os driver,

at vor gerning sker i Gud.

Hans Adolph Brorson 1739.

684

Mel.: O store Gud, din kærlighed

- 1 Du skal i denne verden ej
dig af dit guld hovmode,
men på barmhjertighedens vej
dig samle varigt gode.
Ved dødens krav
du sættes af
fra al husholdnings vælde,
du går derned,
hvor usselhed
og rigdom lige gælde.
- 2 Gud gav dig her de mange pund
til låns, men ej til eje ¹.
Byg eget hus på arvet grund,
så bor du dog til leje!
Om du var fød
i rigdoms skød,
ved lykkens barm opammet,
Gud fordrer sit,
hvad er da dit,
hvad har du ej annammet?
- 3 Så brug da verden som et lån
til andres kår at lette!
En skyldig broder her forskån,
gå ej med ham i rette!
Når herregunst
forsvandt som dunst,
og guld kan intet nytte,
det bedre var,
ifald du har
en ven i armodes hytte.

¹ Luk 19,13

Luk 16,1-9

Johan Nordahl Brun 1786.

Bearbejdet 1947.

685

Mel.: C.E.F. Weyse 1838

- 1 Jeg kender ham, hvem jeg har overgivet
min hele sjæl til evig ejendom.
Han vejen er og sandheden og livet,
han ned til os med nådens fylde kom.
O, vel mig, Jesus! dig jeg kender!
Til dig som Frelseren min tillid sig henvender.
- 2 Lyksalige de ører, som dig hørte,

lyksalige de øjne, som dig så,
da du dit liv blandt menneskene førte,
du, som for os i døden ville gå!
Men jeg og skal engang med glæde
dit ansigt skue hist i herlighedens sæde.

- 3 O søde håb! o trøst foruden lige:
din stærke hånd oplod mig Himmelen!
Og fra mit bryst tit længselssukke stige,
at komme did, hvor du for os gik hen.
O, jeg hos dig skal have livet,
og se den herlighed, din Fader dig har givet.
- 4 O Jesus, lad mig altid dig tilhøre!
Din Ånd, din kraft vejlede mine fjed,
at sikre trin jeg må på banen gøre
og nå mit mål, en evig salighed!
På dig jeg tror, på dig jeg håber,
thi vist du hører den, som dig med tro anråber.
Henrick Kampmann 1798.

686

Mel.: Helligånd, de frommes glæde

Kender du den livsens kilde

- 1 Jesus, at du blev min broder,
Faderens enbårne Søn,
fødtes af en jordisk moder,
podet ind i Adams køn,
og med himmelsk broderskab
liv og blod for mig hengav,
det er mer end jeg udgrunder:
Himmelsk kærligheds vidunder!
- 2 Hvor og når og på hvad måde
skal jeg arme synder nu
skønne ret på al din nåde?
Det mig rinder tit i hu.
Gråd og faste, sang og bøn,
det er kun en ringe løn,
men hvad andet kan jeg byde,
som ej du må rent forskyde!
- 3 Ånden siger med din stemme:
Elsk mig, som jeg elsked dig!
Og jeg godt det kan fornemme,
ret er det i Himmerig;
men hvem kan på denne jord
tale ud et himmelsk ord,
og hos hvem kan da hernelen
himmelsk blive kærligheden?
- 4 Dog, nu skimter morgenrøden
jeg igennem skyer grå:
du mig elsket har til døden
og endnu mig elsker så,
daler med din kærlighed
til mit hjerte ydmyg ned,

så din kærlighed derinde
jeg som min kan forefinde.

- 5 Aldrig mer jeg vil nu tænke
på, hvad selv jeg gøre kan,
men kun på, hvad du vil skænke
lige god som Gud og mand;
intet kan jeg uden dig,
alt du gøre kan af mig,
når dit ord, som aldrig glipper,
jeg med troen aldrig slipper.
- 6 Ja, dit ord, hvormed du giver
mig dit eget kød og blod,
i mig var og er og bliver
livets træ med livets flod;
alle Åndens frugter må
skabes for din skyld derpå,
i dem alle som i Eden
vokser, modnes kærligheden.
- N.F.S. Grundtvig omkr. 1851.*

687 *Mel.: Kirken den er et gammelt hus*

- 1 Nåden hun er af kongeblood,
vil ej med dronninger bytte,
holder sig dog ej selv for god
til den brøstfældigste hytte;
hvor hun har sæde, får hun magt,
yndig hun er i hver en dragt,
dejlig som duggen i perler.
- 2 Kærlighed selv er nådens rod,
roden i Himmerig inde,
derfor til nådens frugt fuldgod
magen er ikke at finde;
frugten har smag af roden sød,
frugten er sød i liv og død,
sødest i salighedsglæden.
- 3 Kristendom er Guds nådes ord,
skænker os lyset og livet,
nåde dog kun på nåden tror,
som har os synden tilgivet;
nådeløs barm er skilt fra Gud,
tro er for den et lovens bud,
nåden et ord, den ej kender.
- 4 Gud være lovet! i hvert bryst,
som har sig ikke forhærdet,
lyder bekendt dog nådens røst
trøster hvert hjerte forfærdet;
mødrene arv fra Paradis
er os Guds nådes håb og pris,
moderlighed er dens billed.

- 5 Hver gang vi bad vort Fadervor,
føjte vi dybt i vort indre,
nåden vil høste, hvad den sår,
vil ikke nøjes med mindre;
nåde og sandhed, i dit bryst
mødes de må, om nådens røst
skal som Guds-barnet dig røre.
- 6 Ligne vor Fader ejegod,
som sig af hjertet forbarmer,
som, når vi falder ham til fod,
inderlig rørt os omarmer,
det må vi alle i det små,
det kan vi alle godt forstå,
som har et menneskehjerte!
- 7 Dertil os hjælper nådens Ånd,
som os vor Herre tilsender,
han har vort hjerte i sin hånd,
han det som bækkene vender,
vender det mildt i Jesu navn,
leder det til Gud Faders favn,
nådens og sandhedens kilde.
- N.F.S. Grundtvig 1853.*

688 *Mel.: Jesus er mit liv i live*

- 1 Kærlighed er lysets kilde,
kærlighed er livets rod,
derfor er Guds råd så milde,
derfor er Guds Ånd så god,
som vor frelser har forklaret,
Ånden selv os åbenbaret,
som vi føler i Guds fred
og det håb, vi trøstes ved.
- 2 Kærlighed er livets krone,
kærlighed er lysets glans,
derfor sidder på Guds trone
Jesus nu med strålekrans;
han, som lyset er og livet,
har for os sig selv hengivet,
bliver i og lever ved
Guds sin Faders kærlighed.
- 3 Kærlighed er lovens fylde ¹
og fuldkommenhedens bånd ²,
den er, hvad vor Gud vi skyldte,
den er frugten af hans Ånd;
derfor med Guds-kærligheden
vokser op om kap Guds-freden,
vorde skal vi og ved den
ét med sjælens bedste ven.

¹ Rom 13,10² Kol 3,14*N.F.S. Grundtvig 1853.***689***Mel.: Oluf Ring 1938*

- 1 Kærlighed alt sit udretter
som nødvendigt, men dog frit,
flytter frit, hvad loven sætter:
skellet mellem mit og dit,
er ej blot dog at undskylde,
men er hele lovens fylde.
- 2 Frygt ej for, hvad verden kalder
sin nødvendighed af stål!
Anderledes dejlig falder
ord på Himlens tungemål,
dens nødvendighed heneden
det er netop kærligheden.
- 3 Derfor, hvad end verden siger,
og hvad verdensmagten vil,
står og falder jordens riger
dog med kærlighedens ild:
hvor den blusser, bor livsgrøden,
hvor den slukkes, hersker døden.

*Rom 13,10**N.F.S. Grundtvig 1853.**Bearbejdet 1976.*

- 2 Forgæves årle vi opstår
og plager os med møje,
vort anslag dog alene går,
som Herren det vil føje;
om og dit brød
med slid og nød
du har dig selv erhvervet,
gav Gud ej mild
dig held dertil,
dit arbejde var fordærvet.
- 3 Kun Himlens konge gør det så,
at rigerne får lykke,
det alt for tit vi sande må,
når uden ham de bygge;
sligt regiment
blev ilde endt,
hvor mægtigt det så lader,
men held det folk,
hvis hjertes tolk
er tro på Gud, vor Fader!
- 4 Lyksalig er den stad, det land,
hvor guds frygt står ved roret,
og hvert et hus, hvis styresmand
Gud leder selv i sporet.
Agt derfor på,
til ham du må
alene dig fortrøste!
Hvor glemt er han,
for folk og land
det bedste dog vil brøste.

*Sl 127**L. Spengler (?) 1527.**(Hans Tausen 1544. Bearbejdet 1569).**C.J. Brandt 1885. Bearbejdet 1890.***MENNESKELIVET****Fædrelandet****690***Mel.: Schumann 1539**O store Gud, din kærlighed*

- 1 Forgæves er vor kraft og kunst,
hvis Gud dem ej betrygger,
og alle mestres flid omsonst,
når han ej huset bygger;
så og den stad
bag voldes rad,
som Gud ej har bevaret,
man gøre til,
ihvad man vil,
den er dog slet forsvaret.

691*Mel.: O store Gud, din kærlighed**Gud Helligånd, vor trøstermand*

- 1 Gud lade rolighed og fred
i kongens rige blive,
Guds ord og ære blive ved
og salig trøst os give!
Lad alle stænder bo i læ
og i din nåde bygge,
hver ved sit hus og figentræ
må nyde fred og skygge!
- 2 Stil al den strid, i verden er,
o Gud, som ene råder!
Vær os med al din frelse nær
og alle dine nåder!
Og vore hænders gerning du
med held og lykke fremme!
Bliv i vort hjerte, sjæl og hu,

at vi dig aldrig glemme!

Thomas Kingo 1689.

Bearbejdet 1947.

692 *Mel.: Efter førreformatorisk hymne / Nürnberg 1531*

- 1 Forlen os freden, Herre, nu
i disse trængselstider!
Der er dog ingen uden du,
som for os arme strider.
Vor frelser er du alene.

Sir 50,23

Latin 6. årh.

Martin Luther 1529. Dansk 1533.

Uffe Hansen 1943.

Årstiderne

693 *Mel.: A.P. Berggreen 1852*

- 1 Vær velkommen, Herrens år,
og velkommen herhid!
Sandheds Gud! lad dit hellige ord
oplive, oplyse det høje Nord!
Velkommen, nytår, og velkommen her!

- 2 Vær velkommen, Herrens år,
og velkommen herhid!
Nådens Gud! lad dit solskin i vår
os skænke på marken et gyldent år!
Velkommen, nytår, og velkommen her!

- 3 Vær velkommen, Herrens år,
og velkommen herhid!
Fredens Gud! den livsalige fred
du skænke vort land til at blomstres ved!
Velkommen, nytår, og velkommen her!

- 4 Vær velkommen, Herrens år,
og velkommen herhid!
Fader-Gud! os til glæde og gavn
nytåret henskrive i Jesu navn!
Velkommen, nytår, og velkommen her!
N.F.S. Grundtvig 1849.

694 *Mel.: Chr. Barnekow 1870 O, Gud ske lov til evig tid*

- 1 For dig, vor Herre, som dage kun
årtusinder er at regne,
et øjeblik er den liden stund,
vi ånder i støvets egne.
- 2 Som blomsten falmer hver rosenkind,
som græs fældes kæmper gæve,

de vises kunstige hjernespind
nedfejes som spindelvæve.

- 3 Halvfjerdsindstyre er støvets år,
de stolteste strid og møje;
om firsindstyre en kæmpe når,
des mere han har at døje.
- 4 Se ned, vor Herre, og hør vort kald!
Du lære os ret af nåde
at tænke på vore dages tal
og lade din visdom råde!
- 5 O giv os dog efter striden fred
og trøst efter suk og klage;
med glæden i kvæld din miskundhed
lad krone de korte dage!
- 6 Ja, styrk din tjener med kraftens Ånd,
og børnene hans tillige,
lad værket lykkes ved deres hånd,
lad blomstre med os dit rige!
- 7 Os overstråle din herlighed
som solen ved middagstide,
og lys over os i graven fred
med solebjergs-skær det blide!

SI 90

N.F.S. Grundtvig 1841, 1857 og 1864.

695 *Mel.: Guds godhed vil vi prise*

- 1 O Gud, som tiden vender
og styrer i din hånd,
vi folder vore hænder
og sukker ved din Ånd:
I Jesu Kristi navn
lad dette år os være
velsignet dig til ære
og vore sjæles gavn!
- 2 Dit ord og sakramenter
vi har til denne stund,
men ak! hvordan forreter
vi disse store pund?
For Jesu blod og sår
lad dog dit lys tiltage,
og vidt og bredt opdage¹
i det begyndte år!
- 3 Vi vide ej til hobe,
som for dit ansigt står,
hvem døden bort vil råbe
i det begyndte år;
for Jesu skyld bered
til døden vore sinde,

således at vi finde
i døden salighed!

¹ komme til syne

Hans Adolph Brorson 1742.

696

*Mel.: Visemelodi / Joachim
Magdeburg 1571*

- 1 Guds godhed vil vi prise,
de store med de små;
den bedste nytårsviser,
som vi kan finde på,
er tak af hjertens grund
for gave god fuldmangen
til os i år forgangen
af Gud så rig og rund.
- 2 Fik føde vi og klæde,
gik frit vi ind og ud,
har vi haft hjertens glæde,
det alt er fra vor Gud;
og satte han med fred
i kirke og i skole
ej nådig til os stole
midt i sin kristenhed?
- 3 Vi føle må med smerte,
det alt er ufortjent,
men Gud har faderhjerter
til synder hver omvendt;
tror vi kun på hans Søn,
tilgiver han os brøden,
formindsker daglig nøden,
forøger troens løn.
- 4 Vor Fader i det høje,
som var i år så mild!
Vi nåde for dit øje
har fundet hidindtil;
i Jesu Kristi navn
vi beder dig så såre:
Vær dobbelt mild ad åre!
Råd bod på alle savn!

Paul Eber (1575). Rasmus Katholm (1586).

N.F.S. Grundtvig 1845.

697

*Mel.: Helligånd, de frommes glæde
Jesus, dine dybe vunder*

- 1 Året, som i dag oprinder,
hilser vi med håb til Gud,
ingen ved, om, når det svinder,
han det da kan synge ud;
men, vor Gud, vi tror og ved,
evig er din miskundhed.
Gud, på alt, hvad os skal hænde,
gør en god og salig ende!

N.F.S. Grundtvig 1851.

Bearbejdet 1890.

698

Mel.: Guds godhed vil vi prise

- 1 Lad tidens hjul omdrive,
lad veksle dag og nat,
men lad, o Gud, os blive
fast på dit hjerte sat!
I Jesu Kristi navn
lad året til os bære
alt, hvad dit navn kan ære
og tjene til vort gavn!

Thomas Kingo 1689.

Bearbejdet 1857.

699

Mel.: Peter Møller 1974

Per Nørgaard 1976

- 1 Som året går –
skal vore sind
nu vandre gennem
vinter ind.

Som træet nu
står tomt og bart,
skal vi dets tanke
skue klart:
- 2 Hvordan det stod
på bitte fod,
men dybt i jorden
fæsted rod

og voksed til
en kæmpe-eg,
ud i hvis grene
livet steg.
- 3 Det træ er dødt.
Nu dækker sne
de marker, som
før sang af le

og klang af råb
og motorlarm,
til jorden var
i frostens arm.
- 4 I sjæle,
som i verden bor,
nu dækker sne
den ganske jord,

og livets sommer
sover dybt
i glemsels og i
vinters krypt.

- 5 Sig da til hvert
et frygtsomt sind:
et nådens barn
er draget ind,

kan ikke ses
af hver og én.
Du ser ham kun,
hvis du er ren ¹,

- 6 og hvis du faldt
som frøet ned
i jordens mørke
evighed.

Hvis du er helt
alene, du,
så skal du se
din frelser nu.

- 7 Han er som liv
i frugt og frø,
der måtte falde
dybt og dø

og færge livets
nye år
igennem vintrens
larm og sår.

- 8 Han gror af jegets
hjerterod.
Han er dit liv. Du er
hans blod.

Der er så stille
på vor jord.
Se, sneen dækker
nådens ord:

- 9 De, der har mistet
alt, som I,
dem vil jeg tage
bolig i

usynlig
for alverdens sind
og bie dér
på sommervind.

- 10 Og ingen sjæl
skal se det ske,
der ikke våger
under sne

på denne kolde
vinterdag
i livets skjulte
spirelag.

¹ 1 Joh 3,3

Ole Sarvig 1952.

700

Mel.: Piaæ cantiones 1582

- 1 Frydeligt med jubelkor
hilses vårens komme,
svalen melder trindt på jord:
"Frostens tid er omme!"
Land og hav og lundens træ'r
herligt prydes fjernt og nær
– nye skabningsunder!
Kraft på ny vort legem får,
lægt er nu vort hjertesår
i de glade stunder.

- 2 Jordens rige blomsterpragt,
skovens grønne smykke,
fuglesangens tryllemagt
fylder os med lykke.
Havets storme raser ud,
luften hærges ej af slud,
duggens perler rene
samler solens stråleglans
i en dejlig perlekrans
rundt på græs og grene.

- 3 Hvor dog Gud er god og vís!
Hvor er verden fager!
Hvor dog alt til Herrens pris
ånd og tanke drager!
Han har stort og småt på jord,
urten, som på marken gror,
form og farve givet.
Efter nat vi dagen nu
hilse vil med frejdig hu,
takke Gud for livet.

Morten Børup omkr. 1500.

Fr. Moth 1895.

701

Mel.: Tysk folkevisemelodi 1535

Svensk folkevisemelodi 1693

- 1 Nu blomstertiden kommer
med lyst og ynde stor,
sig nærmer bliden sommer,
da græs og urter gror;
nu varmer sol i lide,
og hvad der lå som dødt,
med hver den dag, mon skride,
står op som atter født.

- 2 De fagre blomsterenge
og agrene på rad,
de grønne urtesenge
og skovens friske blad,
de skulle os påminde,
hvor Gud er rig og from,
der lader nåden rinde
og række året om.
- 3 Vi hører fugle sjunge
med mange hånde lyd,
skal ikke da vor tunge
lovsynge Gud med fryd?
Min sjæl, ophøj Guds ære
med lov og glædessang!
Han fryde vil og nære
os på vort levned's gang.
- 4 Du Herre Jesu Kriste,
vor glædes sol og skin,
bliv hos os til vort sidste,
opvarm vort kolde sind!
Giv kærlighed vort hjerte,
forny vor sjæl og ånd,
vend bort al sorg og smerte
alt med din milde hånd!
- 5 Du Sarons blomst, vor lykke,
du lilje i Guds dal ¹,
min sjæl du nådig smykke
med dyder uden tal!
Som dug af Zion signe
din nådes væld min ånd
til roserne at ligne,
der står på Libanon!
- 6 Velsign du årets grøde
og frugtbargør vort land,
giv daglig du os føde,
velsigne sø og strand;
fra himlen dryppe fedme:
bispis os med dit ord,
og med din nådes sødme
velsigne du vor jord!

¹ Kristus, jfr. Højs 2,1

Israel Kolmodin 1694.

W.A. Wexels 1840.

M.B. Landstad 1861. C.J. Brandt 1885.

Bearbejdet 1889.

702

Mel.: A.P. Berggreen 1844

- 1 Naturen holder pinsefest
i blomstervirket smykke,
og lunden, som den kan det bedst,

fortæller om sin lykke.
Nu vårens vind
har ringet ind
dens fest i skovens kroner.
Guds Åndes magt
har livet vakt;
ham priser tusind toner.

- 2 Og hjertet holder pinsefest
med vang og mark og skove.
Den Helligånd, vor himmelgæst,
vi hilse nu og love.
Nu vift og vaj,
du grønne maj!
Min palmegren jeg svinger;
til kirkeby
med sang i sky
hans indtog højtid bringer.
- 3 Til Herrens pris hans fuglehær
udflagrer med sin trille.
Når Ånden med Guds kraft er nær,
kan jeg da tie stille?
Om Jesus Krist,
der lever hist,
mig lægges ord på tunge;
om livets vår,
jeg godt forstår,
de fugleflokke sjunge.
- 4 I trange svøb var bladet svøbt,
til døden overgivet;
med skyens vandbad blev det døbt,
da sprang det ud til livet.
Til kraft og håb
jeg fik min dåb;
Guds Ånd! du var til stede.
O lad min tro
med løvet gro,
bevar dens sommerglæde!
- 5 Jeg ser, den grønne ager står
opstanden fra de døde;
jeg ved, min frelser år for år
vil også mig genføde.
Det gamle frø
dog måtte dø,
før marken fik sin grøde;
thi hjælp mig, du
Guds Ånd, min hu
til verdens lyst at døde!
- 6 Af håbets grønne maj jeg vil
min pinseløvsal bygge
mod skylregn og mod dagens ild,
med hvile og med skygge.

Om kærlighed
 bag gravens bred
 med ren og evig lue,
 om glæden hist
 hos Jesus Krist
 mig synger skovens due.

C.J. Boye 1834.

703

Mel.: C. Chr. Hoffman omkring 1880

Morten Nyord 1989

Dagen går med raske fjed

- 1 Solen stråler over vang,
 se dog urtevrímlen,
 let og glad som lærkens sang
 løft dig, sjæl, mod himlen!
- 2 Skoven i sit nye skrud
 smykker sig for gæsten,
 med hvert blad, den breder ud,
 byder den til festen.
- 3 Sangerkor med friske kvad
 samles i dens kroner,
 hilser våren ung og glad
 med de tusind toner.
- 4 Gerne tror jeg, her er gemt
 glimt af Edens have,
 og hvad jeg nu ved bestemt:
 Det er alt Guds gave!
- 5 Sving dig derfor, sjæl, i sky,
 kast kun af al sorgen,
 Herrens miskundhed er ny ¹
 over dig hver morgen!
- 6 Sig ham tak for stort og småt,
 livets rige gåde,
 bed ham bønlig, du må blot
 skønne på hans nåde!

¹ Klages 3,22-23

C.J. Brandt omkr. 1864.

704

Mel.: Waldemar Åhlén 1933

- 1 Det dufter lysegrønt af græs
 i grøft og mark og enge.
 Og vinden kysser klit og næs
 og reder urtesenge.
 Guds sol går ind
 i krop og sind,
 forkynder, at nu kommer
 en varm og lys skærsommer.
- 2 Hør fugletungers tusindfryd

fra morgen og til aften!
 De kappes om at give lyd,
 der priser skaberkraften.
 Hvert kim og kryb
 i jordens dyb
 en livsfryd i sig mærker
 så høj som himlens lærker.

- 3 Se, blomsterfloreets farvepragt
 gør alle ord forlegne.
 Kong Salomon i kroningsdragt
 misundeligt må blegne!
 Alt smukt, vi ved,
 al kærlighed,
 den mindste fugl og lilje
 er, Gud, din skabervilje.
- 4 Ja, du gør alting nyt på jord,
 en sommer rig på nåde.
 Men klarest lyser dog dit Ord
 af kærlighedens gåde.
 Alt kød må dø,
 hver blomst blir hø.
 Når vissentørt står floret,
 da blomstrer evigt Ordet.
- 5 Ja, Jesus Kristus er det Ord,
 der skaber liv af døde,
 så ny blir himmel, ny blir jord,
 en verden grøn af grøde.
 Kom, Jesus, snart
 og gør det klart:
 den morgenstund du kommer,
 da gryr en evig sommer.

Carl David af Wirsén 1889.

Johannes Johansen 1985, 1988,

1993, 1995 og 1996.

705

Mel.: Genève 1551

N. Söderblom 1916

- 1 Gak ud, min sjæl, betragt med flid
 i denne skønne sommertid
 Guds underfulde gaver!
 Se, hvor hvert lille blomsterpar
 sig yndefuldt nu smykket har
 på marker og i haver!
- 2 Hvert træ nu pranger med sit løv,
 og jorden dækker til sit støv
 med sommergrønne klæde,
 og skønnere er liljens dragt
 end Salomon i al sin pragt
 på gyldne kongesæde.
- 3 Højt svinger sig de lærker små,
 og duerne fra dunkle vrå

i skov og mark sig fryder,
og nattergalen, hør engang!
nu synger glad sin vekselsang,
så bjerg og dal genlyder.

4 Hver hvedemark om gylden høst
nu varsler til den gamles trøst
og til de unges glæde;
og Paradisets takkesang
genlyder i en efterklang
fra lave barnesæde.

5 Ak, tænker jeg, er der så stor
en skønhed på den faldne jord
for syndere at finde,
hvor skal vi da vel frydes ved
al glansen af Guds herlighed,
som er i Himlen inde!

6 Hvor må det være sødt især
at vandre i gudshaven der
i evighedens sommer
og høre der den dag så lang
de tusinde serafers sang,
hvor natten aldrig kommer.

7 Velsign os med din Helligånd,
og plej os med din egen hånd,
så vi for dig må være
som blomster små med liflig lugt,
som træer fyldt med yndig frugt
til Jesu Kristi ære!

8 Og, Fader! når du ejegod
oprykker blomsten med sin rod
for bedre den at gemme,
o plant mig da og giv mig læ
ved livets væld, af livets træ
i Paradis derhjemme!

*Paul Gerhardt 1653.
Chr. M. Kragballe 1855.*

706

Mel.: Knud Jeppesen 1951

1 Du gav mig, o Herre, en lod af din jord,
som jeg nu min egen må kalde.
Du gav mig et dagværk og brød til mit bord.
Her lever jeg trygt på dit mægtige ord,
der taler til mig som til alle.
Her bygtes mit bo,
her nyder jeg ro
og kan dig med glæde påkalde.

2 Af henfarne slægter jeg arved den vang,
hvis muld jeg for udsæd nu pløjer.
Her rydded de marken for stene engang

og dyrked den siden med suk eller sang.
Nu, Herre, for dig jeg mig bøjer:
den mark, som blev min,
var altid dog din.
Min tanke til dig jeg ophøjer.

3 Så lær mig at leve, o Gud, som jeg kan,
frimodigt som fuglen i skove,
og takke for regnen, som vander mit land,
for solskin og varme i sommerens brand,
for avl i min lade dig love.
Hvad magted jeg vel,
om du ej gav held?
Det vokser jo, medens vi sove.

4 Så lær mig da, Herre, at dig til behag
jeg bruger det pund, mig blev givet,
at fylde med hæderligt virke min dag,
at hjælpe og værne om den, som er svag,
at elske, thi deri er livet.
Og giv mig til sidst
et navn, Herre Krist,
som er i din livsbog indskrevet!

*C.R. Sundell 1934.
K.L. Aastrup 1945.*

707

*Mel.: J.H. Nebelong 1889
Jeg ved et evigt Himmerig*

1 Nu falmer skoven trindt om land,
og fuglestemmen daler;
alt flygted storken over strand,
ham følger viltre svaler.

2 Hvor marken bølged nys som guld
med aks og vipper bolde,
der ser man nu kun sorten muld
og stubbene de golde.

3 Men i vor lade, på vor lo,
der har vi nu Guds gaver,
der virksomhed og velstand gro
i tøndemål af traver¹.

4 Og han, som vokse lod på jord
de gyldne aks og vipper,
han bliver hos os med sit ord,
det ord, som aldrig glipper.

5 Ham takker alle vi med sang
for alt, hvad han har givet,
for hvad han vokse lod i vang,
for ordet og for livet.

6 Da over os det hele år
sin fred han lyser gerne,
og efter vinter kommer vår
med sommer, korn og kerne.

7 Og når engang på Herrens bud
vort timeglas udrinder,
en evig sommer hos vor Gud
i Paradis vi finder.

8 Da høster vi, som fugle nu,
der ikke så og pløje;
da kommer aldrig mer i hu
vi jordens strid og møje.

9 For høsten her og høsten hist
vor Gud ske lov og ære,
som ved vor Herre Jesus Krist
vor Fader ville være!

10 Hans Ånd, som alting kan og ved,
i disse korte dage
med tro og håb og kærlighed
til Himlen os ledsage!

¹ opstilling af kornneg
N.F.S. Grundtvig 1844.

708 *Mel.: J.A.P. Schulz ? omkring 1800*

1 Vi pløjed og vi så'de
vor sæd i sorten jord,
så bad vi ham os hjælpe,
som højt i Himlen bor,
og han lod snefald hegne
mod frosten barsk og hård,
han lod det tøj og regne
og varme mildt i vår.
Alle gode gaver
de kommer ovenned,
så tak da Gud, ja pris dog Gud
for al hans kærlighed!

2 Han er jo den, hvis vilje
opholder alle ting,
han klæder markens lilje
og runder himlens ring,
ham lyder vind og vove,
ham rører ravnes nød,
hvi skulle ej hans småbørn
da og få dagligt brød?
Alle gode gaver
de kommer ovenned,
så tak da Gud, ja pris dog Gud
for al hans kærlighed!

3 Ja, tak, du kære Fader
så mild, så rig, så rund,
for korn i hæs og lader,
for godt i allen stund!

Vi kan jo intet give,
som nogen ting er værd,
men tag vort stakkels hjerte,
så ringe som det er!
Alle gode gaver
de kommer ovenned,
så tak da Gud, ja pris dog Gud
for al hans kærlighed!

*Mathias Claudius 1782. Bearbejdet 1800.
Jane M. Campbell 1861.
Jakob Knudsen 1891.*

709 *Mel.: Johann Crüger 1653 Prahl og Heinebuch 1895 Udrust dig, helt fra Golgata*

1 Dybt hælder året i sin gang,
snart ødes eng og lund.
Farvel med al din lyst og sang,
du korte sommerstund!

2 Snart sukker vinterstormens røst:
Alt visner og forgår!
Lad visne kun! Jeg ved den trøst,
som ligefuldt består!

3 Lad solen korte af sin vej
og natten vokse til –
Guds vældes arm forkortes ej,
hans visdom fór ej vild.

4 Lad gulne hvert et blad på kvist,
lad falme alle strå –
Guds kærlighed, jeg ved for vist,
omskiftes ikke så.

5 Jeg ved, hvor glæden har sit hjem,
når øde mark står hvid;
hint frydekor fra Betlehem
forstummer ingen tid.

6 Jeg ved, hvor håbet grønnes da,
når alting falmer her;
min frelsers træ på Golgata
en evig krone bær.

7 Lad synke kun, med løvets fald,
hver markens blomst i rad;
min tro på ham bevare skal
sit friske hjerteblad!

8 Han lover mig en evig vår,
trods vinterstorm og død;
thi livet frem af graven går,
som Kristus gennembrød.

C.J. Boye 1833.

710

Mel.: Henning Wellejus 1993

- 1 Nu står der skum fra bølgetop,
og blæsten river ned og op,
hvad Gud en sommer skabte.
Nu kan alene kærlighed
forhindre, at vi synker ned
i bitterhed – fortabte.
- 2 Nu haster skyerne forbi,
og modne æbler falder i
oktobermørke haver.
Gud lukker årets gyldne ring,
og sindet samler sig omkring
de lyse nætters gaver.
- 3 Gud, lær os før din vinters gru
som æblerne, der falder nu,
at slippe alt vort eget.
Din Søn var her og viste os,
at døden intet finder hos
den, som har elsket meget.
- 4 Her mellem modenhed og død
velsign os med den sidste glød
af jordens lyse sommer,
og bryd så sindets frøskal ned,
så alt i os er kærlighed
den nat, da kulden kommer.

Lars Busk Sørensen 1990 og 1993.

711

Mel.: Thora Borch 1866

- 1 Skyerne gråner, og løvet falder,
fuglene synger ej mer,
vinteren truer, og natten kalder,
blomsterne sukke: det sner!
Og dog bære blus vi med glæde!
- 2 Vinteren kommer, og sneen falder,
blomsterne visner i muld,
isen optøs ej af gråd for Balder,
tårerne stivne af kuld.
Og dog bære blus vi med glæde!
- 3 Solhvervet kommer, og bladet vendes,
dagene længes på ny,
solskinnet vokser, og vintren endes,
lærkerne synge i sky.
Derfor bære blus vi med glæde!
- 4 Årene skifter af gru for ælde,
skjaldene give dem ret,
fuglene alle hvert år må fælde,
ellers de fløj ej så let:

Derfor bære blus vi med glæde!

- 5 Fuglene flyve som vind på vinger
let over vildene hav,
skjaldene flyve, som rimet klinger,
glat over slægternes grav.
Derfor bære blus vi med glæde!
- 6 Hjerterne vakle, når højt de banke,
drages til fuglenes spor,
lyset dog sejrer, den mørke tanke
flygtende synker i jord.
Derfor bære blus vi med glæde!
- 7 Salmerne klinge og klokker kime,
spotte med sneen ved jul,
vinteren må sig med våren rime,
smelte for solen i skjul.
Derfor bære blus vi med glæde!
- 8 Troende hjerter i vinterløbet
føde den liflige vår,
trykke den til sig i barnesvøbet
med et lykosaligt nytår!
Derfor bære blus vi med glæde!
- 9 Betlehems-barnet i krybberummet,
det er den evige vår,
troende hjerter det har fornummet:
Jul gør lykosaligt nytår!
Derfor bære blus vi med glæde!

N.F.S. Grundtvig 1847.

Morgen

712

*Mel.: Førreformatorisk dansk
melodi (1569)*

- 1 Gud Fader og Søn og Helligånd
med hele sin engleskare
bevar' os i dag og allen stund
fra alskens Djævelens snare,
for al den avind, han til os bær
vor sjæl og liv til fare.
- 2 Det kors, vor Herre han bar for os,
for vor synd, ikke for sine,
jeg sætter i dag mellem Djævelen og mig,
jeg mener Guds værdige pine.
Det blod, der ned på korset randt,
det slukker ud synder mine.
- 3 Og dagen han aldrig er så lang,
at aftenen må vi jo vente.
Livet det endes med dødens tvang,

hvem det ville ret betænke.
Vi bæres til graven mørk og trang,
os følger ej anden ende.

- 4 Da give det Gud, vi have så tjent
i verden ham vel til måde,
i troen Guds Søn så have kendt,
at vi ej miste Guds nåde;
når verden haver os ryggen vendt,
at vi da få evig både!

Nordisk dagvise 14. årh.

Dansk 1569.

Bearbejdet 1889 og 1951.

Oprindeligt del af samme salme som
"Den signede dag med fryd vi ser"
og "Som aldrig så lang er nogen dag"

713

Mel.: Aug. Winding 1878
Gud Fader og Søn og Helligånd

- 1 Den mørke nat forgangen er,
og dagen oprinder så vide,
nu skinner sol over mark og kær,
de fugle de sjunge så blide ¹.
Gud give os lykke og gode råd,
sin nådes lys os tilsende!
- 2 Gud være lovet i evighed,
han denne nat tog os vare!
Han lyse på os sin hellige fred
og fri os af alskens fare!
Gud give os lykke og gode råd,
sin nådes lys os tilsende!
- 3 Om påskemorgen, den signede dag,
vor Herre stod op af døde,
det var os alle et godt behag,
han frelste os dermed af møde ²!
Gud give os lykke og gode råd,
sin nådes lys os tilsende!
- 4 Ræk os, o Jesus, din frelserhånd
i dag og i alle stunde,
udløs os alle af mørkets bånd
at ret vi dig tjene kunne!
Gud give os lykke og gode råd,
sin nådes lys os tilsende!
- 5 Da, hver gang dagen forgangen er,
og natten til os fremskrider,
vi dig vil prise, o Herre kær,
af hjertet til alle tider!
Gud give os lykke og gode råd,
sin nådes lys os tilsende!

¹ muntre

² modgang, møje

Hans Christensen Sthen 1589.
Bearbejdet 1857. C.J. Brandt 1873.

714

Mel.: Hamburg 1598

- 1 Jeg vil din pris udsjunge
i denne morgenstund,
o Gud, med røst og tunge
af ganske hjertens grund,
ved din Søn, Jesus Krist,
som er vor frelser kære
og vil vor talsmand være;
al pris bør ham for vist.
- 2 For hans skyld jeg af nåde
er nu bevaret vel
i denne nat fra våde
til legeme og sjæl;
jeg ber ydmygelig:
Du mig min synd tilgive,
hvormed jeg her i live
har tit fortørnet dig.
- 3 Bevar mig her i live;
min hustru, mine små
vil i din hånd jeg give
med alt, hvad jeg mon få;
mit ganske hus og hjem
med ære, kraft og evne,
og hvad jeg mer kan nævne,
o Gud, i nåde gem!
- 4 Lad dine engle blive
hos mig i farens tid
og Satans list fordrive!
Thi det er al hans id
at bringe mig i fald;
sin ondskab vil han øve,
at han kan mig bedrøve
i denne jammerdal.
- 5 Gud skal for alting råde,
thi alting han formår,
han ved bedst vej og måde
hvorved sit mål han når;
til ham står al min lid,
han skal mig vel bevare
og vogte for al fare
i al mit levnedstid.

Georg Niede før 1582.

Hans Christensen Sthen efter 1592.

Jacob Madsen senest 1600.

715

Mel.: Fra Kingos Graduale 1699

- 1 O Gud ske lov til evig tid
for al sin godhed og nåde,
han mig bevared med største flid
og fried fra nattens våde.
- 2 Så beder jeg dig af hjertens grund,
o himmelske Gud og Herre,
at du i dag og allen stund
vil min beskærmer være.
- 3 Fra synd og sorg på liv ¹ og sjæl,
det onde, som mig kan hænde,
de hellige engle mig vogte vel,
din Helligånd du mig sende!
- 4 Reger mit hjerte, råd og sind,
lad ingen mig fra dig skille,
at jeg på guds frygt lægger vind
og altid følger din vilje!
- 5 Hvad om jeg er til land eller vand,
hvor jeg monne færdes og fare,
hold fast mig ved din højre hånd,
mig mod mine fjender forsvare!
- 6 Stå dem imod med vældig magt,
som mig ville undertrykke,
al min fortrøstning er på dig lagt,
o Herre, giv råd og lykke!
- 7 Når du er min, og jeg er din,
hvad kan mig da siden skade?
Dit hellige ord er trøsten min
mod alle, som mig mon hade.
- 8 Min velfærd, ære, sjæl og liv
jeg trolig vil dig befale;
fri mig fra uro, fra tvist og kiv,
fra sladder og ond bagtale!
- 9 Giv mig af verden en salig gang,
når timen den er til stede,
da skal jeg vandre den vej så trang,
hjælp mig til Himmerigs glæde!
- 10 Det beder jeg dig i Jesu navn,
for Kristi skyld alene,
Gud vende mig alt til bedste og gavn,
alt efter sin vilje den rene!

¹ legeme

*Hans Christensen Sthen 1589.
C.J. Brandt 1885.*

716

Mel.: Jean Baptiste Lully 1661

- 1 Rind nu op i Jesu navn,

- du livsalig morgenrøde!
Jeg vil i basunen støde
ved min seng og hvilestavn.
Al min inderdel sig røre
med al tak for nattely
og min frelsers lov opføre
til den høje himmelsky!
- 2 Nattens mørke tåge gik,
jeg har dagen alt i syne,
mine hvilte øjenbryne
solen nu i sigte fik:
Nattens skræk og gru er borte,
død og djævel for mig svandt,
som mit levned ville korte,
jeg dem alle overvandt.
- 3 Give Gud, jeg kunne så
dagen i din frygt begynde,
at jeg ikke skulle synde
og på snublestenen gå;
ville Jesus blot oprinde
over mig som sol og skjold,
at jeg kunne overvinde
kød og blod og Satans vold!
- 4 Mine veje jeg ej kan,
som jeg gerne ville, kende,
du, o Gud, kan ene vende
min fornuft og min forstand,
at jeg udi sporet bliver,
som dit ord mig viser på,
og hvorhen din Ånd mig driver,
jeg med glæde did kan gå.
- 5 Mine korte dage, år,
lykke, velfærd, gods og ære,
hvordan de skal udmålt være,
det udi din vilje står:
Giv mig kun, hvad dig behager,
bland du selv mit levned's skål,
ej som det min gane smager,
men så som det er dit mål!
- 6 Lær mig ved hvert klokkeslæt
denne dag forbedret blive,
så mit hjerte her i live
bliver ej til verden sæt ¹,
men at jeg mig kan erindre,
hvor min tid den nipper af
og hver time bliver mindre,
til jeg segner i min grav.
- 7 O min Gud, du hjælp mig da,
når mit levned's mål har ende,
og mit hjul ej mer vil rende,
men mit åg skal spændes fra!

Lad mig uden tid og dage
se dit ansigts klare skin!
Synd og sorrig, ve og klage
rådne med mit jordelin!

¹ indstillet på

Thomas Kingo 1674.

717

*Mel.: Johann Schop 1654
Jeg ved et evigt Himmerig*

1 Nat, søvn og slum og seng, farvel!

Det dages fluks i øster.
Til bøn, til bøn, min kære sjæl,
suk til den Gud, dig trøster.

2 O lysets Fader, livsens sol
med Søn og Ånd tillige,
se fra din høje himmelstol
ned til vort jorderige!

3 Lad lyset i din kirke bo,
lad ordets lys og støtte
ledsage os i Kristi tro,
til vi til Himmel flytte!

4 Lys og, o Jesus, for min fod,
at jeg skal ikke falde,
men at jeg varer kød og blod
for syndens sukkerkalde!

5 Lad dine engle mig ved hånd
igennem verden lede
og udi sygdoms hårde bånd
et plaster til mig rede!

6 Gid jeg således leve må
i hver en tid og lykke,
jeg kan mod livsens aften få
det evig lysens smykke!

Det 3. morgensuk

Thomas Kingo 1677.

718

Mel.: Halle 1704

1 Op, min sjæl, thi sol er oppe,
strålerne på huset ler!
Tænk, at du på Zions toppe
Herrens nådestråler ser,
som dit hjerte skal oplyse,
klare dig fornuftens mørk,
alle sorte trolde kyse
til den fæle helvedørk!

2 Søde Jesus! hold min tanke
til dit rene bud og ord,

lad i dag min sjæl opsanke
nådesmuler ved dit bord!
Trøst mig, styrk mig, tag mig vare
ved din egen gode Ånd,
verdens lyster, Satans snare
blive fra min hu og hånd!

3 Lad dit åsyns blide stråle
skinne på din kirke ned!
Du for kongen fuldt imåle
lykke, liv og salighed!
Sign vort land, og lad mig svale
synd og sorg i Jesu blod,
og når livets sol vil dale,
gør da dødens time god!

Det 4. morgensuk

Thomas Kingo 1684.

719

*Mel.: Johann Crüger 1640
O, kommer hid dog til Guds Søn*

1 Farvel, du hvilesøde nat,
op, klare sol, gør dagen glat!
Lad, hjerte Gud, frembryde
din nådesol! Dit lys og lyst
i dag mit hjerte, sjæl og bryst
og al mit liv bepryde!

2 Skin i dit hus og helligdom,
fryd kongens hus, og kast dem om,
der fred og sandhed hade!
Udøs din Ånds så rige trøst
i alle kristnes sår og brøst,
og gør dem himmelglade!

3 Driv mig og før mig til alt godt,
fri mig fra synd, fra skam og spot
og fra min fjendes vrede!
Lad alle mine i din hånd
optegnet leve, lad din Ånd
på rette vej dem lede!

4 Skrid så, du dag, som aldrig mer
mit øje her i tiden ser,
fald hen i nattens skygge!
Jeg skrider frem til Himmerig,
min Gud at se evindeligt,
derpå min tro skal bygge.

Det 5. morgensuk

Thomas Kingo 1684.

720

*Mel.: Nederlandske visemelodi 1621
H.O.C. Zinck 1801
Lasse Lunderskov 1975*

1 Nu rinder solen op
af østerlide,

forgylder klippens top
og bjergets side;
vær glad, min sjæl, og lad din stemme klinge,
stig op fra jordens bo,
og med din tak og tro
til Himlen svinge!

- 2 Utallig såsom sand
og uden måde,
som havets dybe vand
er Herrens nåde,
som han mit hoved daglig overgyder:
hver morgen i min skål
en nåde uden mål
til mig nedflyder.
- 3 Han har i denne nat
med engleskare
mit hus og hjem omsat,
at ingen fare
har mig og mine ramt i nogen måde,
men jeg er frelst og fri
fra dødens mørke sti
og sjælevåde.
- 4 Min sjæl, vær frisk og glad,
lad sorgen fare!
Dit legems blomsterblad
skal Gud bevare:
Han skal i dag mig give kraft og styrke,
jeg i mit kald og stand
min Gud og Fader kan
tilbørlig dyrke.
- 5 Gud lægge hånd i hånd
med mig og give
sin gode Helligånd,
mit kald at drive!
Velsign mig, Herre Gud, udaf det høje!
Gid jeg hver dag og tid
i Gud og i min flid
mig lader nøje!
- 6 Lad synden mig i dag
ej slet forblinde,
at jeg min Guds behag
kan ret besinde!
Men om min fod går vild og sig mon støde
da vend, o Gud, mig om,
og gå ej straks til dom
for svagheds brøde!
- 7 Du bedst min tarv og trang,
o Herre, kender,
tilmed er lykkens gang
i dine hænder,

og hvad mig tjener bedst i hver en måde
du det tilforne ser.

Min sjæl, hvad vil du mer?
Lad Gud kun råde!

Thomas Kingo 1674.

721

Mel.: Tiden skrider, dagen rinder

- 1 Morgenrøden sig udstrækker
solens stråle hoved rækker
over skove, mark og eng,
som i aftes gik til hvile.
Op, min sjæl, til Gud at ile,
op fra lyst og laden seng!
- 2 Væd dit øje, bank dit hjerte,
og med bod og angers smerte
hen i morgenrøden gak
til din Jesus, lad ham være
al din lovsang, bær ham ære,
bær ham brystet fuldt af tak!
- 3 Søde Gud, min lyst og glæde,
nådesolens rette sæde,
tak og ære være dig,
at du dog i nattens tåge
med dit øje ville våge,
lyse freden over mig!
- 4 Styrk mig, lær mig, lad mig blive
tålig, trøstig her i live,
bedre mig hver dag og stund!
Jesus mig alt godt tilføje,
gid jeg har et vågent øje
på det mig betro'de pund!
- 5 Lad din kirkes lysestage
vare ved med solens dage
på den hvælved himmelvold!
Vær vor konges liv og lykke,
sejr, ære, lyst og smykke,
vær du både sol og skjold!
- 6 Hør dem alle, som dig beder,
trøst dem, som i angst sveder,
glæd de bange, gør dem fro,
som er fast i sorgens snare,
Gud os alle vel bevare
fra samvittigheds uro!
- 7 Tænk på mig og alle mine,
gid vi frem i tiden trine
med en hjertens syndebod!
Kom så, Jesus, kom at ende
tidens møje og elende
med en time, som er god!

Det 7. morgensuk

Thomas Kingo 1684.

722

Mel.: Hamburg 1690

- 1 Vågn op og slå på dine strenge,
syng mig en dejlig morgensang!
O kære sjæl, stat op af senge,
gør med din tak en himmelgang:
gør vold oppå den stjerneborg,
og glem så længe verdens sorg!
- 2 Velan! jeg vil til Himlen stige,
langt fra min jordeklimp og krop,
mit borgerskab er i Guds rige,
der stunder jeg og daglig op.
Lov, pris og tak i tusindtal
ske Gud i højen himmelsal!
- 3 Jeg har ej andet dig at give
end kun min blotte hjertetak,
al anden gerning her i live,
den er at yde al for lak ¹;
men mine suk du ej forsmår
og gråden, som i øjne står.
- 4 Velan! jeg til mit kald mig giver
og fanger nu min gerning an;
min Gud mig end så nådig bliver,
som han i al min tid er van,
han tager hånden med mig i
og med sin Ånd står trolig bi.
- 5 Jeg vil dog ej på verden bygge,
om lykken end vil med mig stå,
men alt som dagen sig mon rykke,
vil jeg min sjæl alt minde på,
at glasset rinder, tiden går,
og evigheden forestår.

¹ mangelfuld

Thomas Kingo 1674.

723

*Mel.: Jeg vil mig Herren love
Nu blomstertiden kommer*

- 1 Dig, store Gud, ske ære
i høje himmelkor,
som vægter ville være
for os på denne jord!
Nu skrider natten sorte,
og dagen stunder til,
Gud, lad dem blive borte,
som os bedrøve vil.
- 2 O Jesus, morgenstjerne,

vort liv udi din vold
befaler vi så gerne,
vær du vor sol og skjold!
O Gud og Fader fromme,
din vilje med os ske,
og lad til dig os komme,
en evig dag at se!

*Vægttersene 1683. 1784.
W.A. Wexels 1840. Bearb. 1850.
Jfr. "Nu skrider dagen under"
og "Når mørket jorden blinder"*

724

Mel.: C.E.F. Weyse 1837

- 1 Lysets engel går med glans
gennem himmelporte.
For Guds engels strålekrans
flygter alle nattens skygger sorte.
- 2 Sol går over verden ud
med Guds lys i øje:
Se! Vor Herres sendebud
går på gyldne skyer i det høje.
- 3 Englen spreder over jord
glansen fra Guds Himmel;
i sin kåbes stråleflor
favner han alverdens glade vrimmel.
- 4 Sol ser ind i slot og vrå,
ser på drot og tigger,
ser til store, ser til små,
kysset barnet, som i vuggen ligger.
- 5 Os han også favne vil,
englen i det høje;
os han også smiler til,
englen med Guds himmelglans i øje.
- 6 Os har og vor Herre kær:
Ingen sjæl han glemmer;
i hvert solglimt Gud er nær
og vor glade morgensang fornemmer.

B.S. Ingemann 1837.

725

Mel.: C.E.F. Weyse 1837

- 1 Nu vågne alle Guds fugle små,
de flyve fra reden og sjunge;
de prise vor Herre, så godt de formå:
De takke for livet og lyset med fløjtende tunge.
- 2 Nu kvidrer svalen på kirketag
og spurven ved menneskers huse;
de synge: Godmorgen! de synge: Goddag!
De synge: Guds fred! Gud ske lov! og i luften

hensuse.

3 Småfuglenes sang vor Herre forstår,
han kender hver sjæl i sit rige;
de fattiges lovsang han ikke forsmår,
han ser, hvad de målløse skabninger alle vil sige.

4 Os ser du også, du kære Gud!
du hører vor røst i din Himmel;
når fuglene flagre af rederne ud,
du hører småbørnenes pris i din jublende
vrimmel.
B.S. Ingemann 1837.

726

Mel.: C.E.F. Weyse 1837

- 1 I østen stiger solen op:
Den spreder guld på sky,
går over hav og bjergetop,
går over land og by.
- 2 Den kommer fra den favre kyst,
hvor Paradiset lå;
den bringer lys og liv og lyst
til store og til små.
- 3 Den hilser os endnu så smukt
fra Edens morgenrød,
hvor træet stod med evig frugt,
hvor livets væld udflød.
- 4 Den hilser os fra livets hjem,
hvor størst Guds lys oprandt
med stjernen over Betlehem,
som østens vise fandt.
- 5 Og med Guds sol udgår fra øst
en himmelsk glans på jord,
et glimt fra Paradisets kyst,
hvor livets abild gror.
- 6 Og alle stjerner neje sig,
hvor østens sol går frem:
Den synes dem hin stjerne lig,
der stod ved Betlehem.
- 7 Du soles sol fra Betlehem!
Hav tak og lov og pris
for hvert et glimt fra lysets hjem
og fra dit Paradis!

B.S. Ingemann 1837.

727

Mel.: C.E.F. Weyse 1837

- 1 Nu titte til hinanden de favre blomster små,
de muntre fugle kalde på hverandre;

nu alle jordens børn deres øjne opslå,
nu sneglen med hus på ryg vil vandre.

2 Den kære Gud og skaber den mindste orm er
nær:
Han føder fugl og markens lilje klæder;
dog menneskenes børn har han allermest kær,
Gud ånder på øjet, når det græder.

3 Guds Søn var selv et barn, og på krybbestrå
han lå,
hans vugge stod på jord foruden gænge.
Guds Himmeriges fryd har han lovet de små
og blomster fra Paradisets enge.

4 Guds Søn har os så kær, han er børnevenden
stor,
han bærer barnet op til Gud på armen;
han storm og hav betvang, da han vandred på
jord,
men børnene leged ham ved barmen.

5 O du, som os velsigned og tog i favn de små,
en morgen se vi dig i Paradiset.
Du lærte os til Gud vore øjne opslå –
evindeligt være du lovpriset!
B.S. Ingemann 1837.

728

Mel.: C.E.F. Weyse 1837

- 1 Gud ske tak og lov!
Vi så dejligt sov:
Barnet lå med varme kind på puden.
Nu som fuglen frisk!
Rask som havets fisk!
Morgensolen titter gennem ruden.
- 2 Med hin glans fra sky
kom der lys i by,
kom der glimt af sol i alle sjæle.
Alle haner gol,
hilsed glad Guds sol,
alle vævre tunger små fik mæle.
- 3 Ej den mindste mus
savner tag og hus;
fattigst spurveunge har sin rede.
Ej den mindste fugl
savner ly og skjul;
vi skal heller ej om fristed lede.
- 4 Lystig hanen gol,
hilsed glad Guds sol;
for hver sjæl er lys og lyst oprundet.
Nu som fuglen frisk!
Rask som havets fisk!

Vi har kærligheds-asylet fundet.
B.S. Ingemann 1837.

729

*Mel.: Chr. Barnekow 1856
 Th. Laub 1916*

- 1 Morgenstund
 har guld i mund;
 for natten Gud vi love,
 han lærte os i Jesu navn,
 som barnet i sin moders favn
 vi alle sødt kan sove.
- 2 Morgenstund
 har guld i mund;
 vi til vort arbejde ile,
 som fuglen glad i skov og vang
 udflyver med sin morgensang,
 genfødt ved nattehvide.
- 3 Morgenstund
 har guld i mund,
 og guld betyder glæde,
 og glædelig er hver en dag,
 som leves til Guds velbehag,
 om end vi måtte græde.
- 4 Gå da frit
 enhver til sit
 og stole på Guds nåde!
 Da får vi lyst og lykke til
 at gøre gavn, som Gud det vil,
 på allerbedste måde.
- 5 Sol opstår,
 og sol nedgår,
 når den har gjort sin gerning;
 Gud give os at skinne så,
 som himmellys, skønt af de små!
 Da randt for os guldterning.

N.F.S. Grundtvig 1853.

730

*Mel.: Lars Nielsen 1891
 Oluf Ring omkring 1915*

- 1 Se, nu stiger solen af havets skød,
 luft og bølge blusser i brand, i glød;
 hvilken salig jubel, skønt alt er tyst,
 medens lyset lander på verdens kyst!
- 2 Jeg vil ånde luften i fulde drag,
 synge Gud en sang for den lyse dag,
 takke ham, at morgnen mig end er sød,
 at mig dagen fryder, trods synd og død;
- 3 takke ham, som gav mig, når sol står op,
 selv at føle morgen i sjæl og krop,
 at al mørkhed svinder og sjæleve,

blot jeg trygt vil sige: din vilje ske!

- 4 O, at jeg tør favne dig, skære dag,
 kalde dig med navne, min sjæls behag,
 alle gode navne, som bedst jeg ved:
 moder, søster, elskte: min kærlighed!
- 5 Lysvæld bag ved lysvæld i himlen ind,
 did, hvorfra den kommer nu, morgnens vind,
 ret som om det ånded af lyset ud -
 o du milde Fader, min skaber, Gud!
- 6 Lad mig nu kun drage ad natmørkt hav,
 lad mig ikkun stævne imod min grav:
 Livets Gud mig skærmer, jeg er hans barn,
 ud hans hånd mig river af dødens garn.
- 7 Se, da stiger solen af hav på ny,
 alle dødens skygger for evig fly;
 o for sejrjubel, for salig lyst:
 Lyset stander stille på livets kyst!

Jakob Knudsen 1891.

731

Mel.: Oluf Ring 1938

- 1 Gud ske lov for nattero,
 for søvn og friske kræfter,
 Gud ske lov for kristentro,
 for lys at vandre efter!
- 2 Gud ske lov, fordi vort håb
 med Kristus vi må have,
 Gud ske lov først for vor dåb
 og så for nadvers gave!
- 3 I din hånd vort hjerte tag,
 bevar os liv og helse!
 Fød os til vor dødedag
 med ordet om din frelse!

K.L. Aastrup 1936.

732

Mel.: Tysk 1672

- 1 Nu gløder øst i morgenskær,
 og dagen bryder frem.
 Min sjæl, med Himlens fuglehær
 din Herres pris istem!
 Han førte mig af mørket ud
 og kaldte sig min Gud.
- 2 Den sol, der lyser til mig ned,
 har han på Himlen tændt;
 og regnen til mit urtebed
 har han af skyen sendt.
 De muntre blomsters farvespil
 blev af hans vilje til.

3 Han kendte mig fra moderskød
og fulgte mine år;
han under mig i dag mit brød
og signer mine kår.
Jeg finder ikke tid og sted,
hvor han er ikke med.

4 Alt, hvad jeg synder mod hans bud,
han forud har forladt;
og hvor jeg ej véd vejen ud,
har han mig håbet sat.
Hver dag skal jeg oplives ved
hans faderkærlighed.

5 Ja, pris og ære over alt
for nåden, alt for stor:
"Mit barn" har han mig synder kaldt
og står ved sine ord.
Da må min sjæl vel bryde ud
i sang for lysets Gud.

K.L. Aastrup 1940.

Aften

733 *Mel.: Dansk folkevisemelodi 16. årh.*

1 Den lyse dag forgangen er,
og natten os på mon drive,
o Jesus Krist, vor Herre kær,
du altid hos os må blive!
Glæde os Gud i Himmerig!

2 Du er det evige guddomslys,
det tro vi og bekende,
kom til os i vort hjertes hus,
os med din nåde optænde!
Glæde os Gud i Himmerig!

3 Du er vor vægter tryk og tro,
du vil os aldrig undfalde,
på dig så ville vi bygge og bo,
i al vor nød dig påkalde.
Glæde os Gud i Himmerig!

4 Til arbejde er skabt den lyse dag,
det skal sig hver mand mærke,
men natten er skabt til ro og mag,
de trætte lemmer at stærke.
Glæde os Gud i Himmerig!

5 Bevar os, Gud, i denne nat
fra Djævelens listige pile,
i alskens fare du med os stat,
giv rolighed og god hvile!

Glæde os Gud i Himmerig!

6 Vi os befale i Jesu vold,
når vi vore øjne tillukke,
Gud være vor klippe, vort værn og skjold
mod alt ondt, som os kan trykke!
Glæde os Gud i Himmerig!

7 Giv os en rolig nat og god,
lad os i synden ej sovne ¹,
lad os ej gøre det, dig er imod,
ej heller i sorgen opvågne!
Glæde os Gud i Himmerig!

8 Så vil vi i morgen love dig,
din godhed gerne bekende
og siden altid i Himmerig
dig prise foruden al ende.
Glæde os Gud i Himmerig!

¹ sove ind

Hans Christensen Sthen 1589.

C.J. Brandt 1885.

734

Mel.: Johann Schop 1642

1 Nu velan, vær frisk til mode,
sind og sjæl, opmuntre dig,
pris dog Gud for alt det gode,
som han har bevist mod mig:
At han indtil denne dag
har antaget sig min sag,
har mig opholdt og bevaret
og mod Satans list forsvaret!

2 Denne dag er nu forsvundet,
solens skin har os forladt,
derimod har os omvundet
denne mørke, kolde nat.
Lad, o Gud, din Himmels glans
lyse for min sjæl og sans
og mit kolde hjerte tænde,
af din kærlighed at brænde!

3 O du sjælens trøst og glæde,
o du herlighedens glans,
vær i nat hos mig til stede,
og med engle mig omskans!
Om end dagen viger brat,
bliv hos mig i mulm og nat,
lad din nåde mig omfavne,
at jeg ej min Gud må savne!

4 Dine vinger skal mig dække,
lad mig hvile i dit skød,
intet ondt skal mig forskrække
eller hindre søvnen sød:

Dig befaler jeg i hånd
liv og legem, sjæl og ånd,
hustru, børn og slægt og venner,
også dem, jeg ikke kender!

Johann Rist 1642.

Hans Pedersen 1663.

Fr. Hammerich 1850-1852.

735

Mel.: Gud, efter dig jeg længes

- 1 Nu hviler mark og enge,
nu alle går til senge,
nu slumrer by og land;
men I, min sjæl og tunge,
skal nu til afsked sjunge,
hvad eders skaber tækkes kan.
- 2 Se, dagen gik til ende,
i himlens sal sig tænde
de gyldne stjerner små;
som dem skal Gud mig smykke,
når han mig vil undrykke,
hjem til hans Paradis at gå.
- 3 Som mine trætte hænder,
når dagens gerning ender,
til hvilen glæder sig,
så glæd dig og, mit hjerte,
til efter strid og smerte
at vinde fred i Himmerig!
- 4 Træt er jeg af at våge,
luk jer, I øjenlåge!
men over liv og sjæl
våg du i al din nåde,
og vogt dem vel fra våde,
du øje over Israel!
- 5 I kære alle vegne,
om eder Herren hegne
mod fare en og hver;
Gud eders slummer lette,
med gyldne våben sætte
om eders seng sin englehær!
- 6 O Jesus, du min glæde,
du dine vinger brede
og sænke om mig ned!
Vil slangen mig omslynge,
så lad din engel synge:
Det barn er gemt i Herrens fred!

Paul Gerhardt 1647. Peder Møller 1682.

Fr. Hammerich 1850.

Bearbejdet 1889.

736

Mel.: Tiden skrider, dagen rinder

- 1 Dagen nu sin afsked tager
natten ham af lande jager;
jeg vil knæle, Jesus sød,
og mit suk op til dig sende,
at du til mig ville vende
fred og sundhed, liv og brød.
- 2 Giv din kirke ro og glæde,
lad i kongens sal og sæde
ingen modgangs skygge gå!
Lad ethvert bedrøvet hjerte
og hver kristen i sin smerte
lys og lindring fra dig få!
- 3 Lad mig og, o Jesus, hvile
fri fra synds og dødsens pile,
tag mig i din' arme fat,
så vil jeg i morgen sjunge
denne lovsang med min tunge:
Jesus var min sol i nat!

Det 1. aftensuk

Thomas Kingo 1677.

737

Mel.: Johann Schop ? 1642

- 1 Den klare sol går ned, det kvælder mer og mer,
hver arbejdsmand er træt og sig om hvile ser.
En dag jeg nærmer er ved døden end som før;
tiden mig
så sagselig
oplukker dødens dør.
- 2 Her skiftes tiden om, her veksles dag og nat,
af solen bliver kun en skygge efterladt,
så verdens herlighed omsider ende får;
mørken grav
og ormegnav
vi sidst i verden når.
- 3 Jeg triner nu udi det duggefulde græs,
naturen siger mig: Bi lidt, stå her og læs:
Se morgenblomsteret, hvor det er falmet nu;
det var fragt ¹,
nu er det slagt ²,
ak, kom det dog i hu!
- 4 Min sjæl, vær rolig lidt, mens jeg mig tænker
om,
hvor dog min Gud han er langmodig, mild
og from;
jeg ser mit billed klart i blomster og i hø:
dag og nat
mig lærer brat,

at jeg engang skal dø.

5 Tak, tusind gange tak, o Gud! som evig er
og udi tiden dog slig omhu for mig bær!

Fra første øjeblik, da jeg af rode randt,
af mit ler
du gjorde mer
end jeg kan sige grant.

6 Men, o min Gud! tilgiv, hvad jeg mod dig har
brudt,

agt ej de spirer, som af syndens rod er skudt,
løs min samvittighed af sine synders bånd,
kast dem ned
i evighed
i havet med din hånd!

7 Kom, mægtig englehær, lys Herrens ro og fred
på sjæl og legem, og hvad mer mig kommer ved!

Gak, ormesæk, og sov! Gud skal i morgen dig
vække her,
men siden der
til liv evindeligt.

¹ smukt, fagert

² slapt, nedbøjet

Thomas Kingo 1674.

738

Mel.: Th. Laub 1917

1 Hvilestunden er i vente,

solen sættes mer og mer,
denne dag har Gud på rente
hos mig, og så mange fler.

2 Sundhed, styrke, liv og ære

lægges hver dag til min sum;
glemmer jeg det, må jeg være
ganske både blind og dum.

3 Fald du derfor ned og bøj, o min sjæl, dit hjertes knæ,

løft din troes våde øje
op til Jesus, livsens træ!

4 Dig, o Gud, ske lov og ære

for din nåde denne dag!
Evig du velsignet være,
for jeg, efter dit behag,

5 fører sundhed med til senge

og med god samvittighed
bag gardinet kan ophænge
al den sorrig, som jeg ved!

6 Lad min synd udslettet blive

i dit blod, o frelsermand!

Lad min søvn mig styrke give,
væk mig udi helbreds stand!

7 Giv, din kirke i din skygge

altid måtte rolig bo!

Kongens hus du selv opbygge,
giv det lykke, fred og ro!

8 Lad enhver i dine arme

søvn og salig hvile få!

Over mig sig Gud forbarme!
Sov mit øje, sov herpå!

Det 4. aftensuk

Thomas Kingo 1684.

739

Mel.: Tysk melodi omkring 1650

1 Det mulner ¹ mod den mørke nat,
og dagen er nu på sit sidste fjed;
mod vesten haver solen sat
sin gang hen til sit vanlig nedgangssted.
I Jakob rinder dog en stjerne op
såvel i dale som på bjergetop.

2 Lad mørknes ikkun immer fort,
jeg gruer dog for aldrig nogen ting;
når luften bliver fæl og sort,
så lyser Jesus om mig rundt omkring.
Hans Ånd i mig et lys oppustet har,
som over alle verdens blus er klar.

3 Jeg skikker mig til leje nu,
og mine klæder fører jeg mig af;
ved sengen kommer jeg i hu
min dommedages seng og hvilegrav,
hvor verdens herlighed jeg skal afstå
og kun et svøbelagen med mig få.

4 Omkring mig, når mit lys er slukt,
jeg finder myggen mig at stikke på.

Jeg tænker da: Når jeg er lukt
i al min ejendom og gravens vrå,
hvor orme da skal vrimle i min hud
og æde denne verdens lyster ud.

5 Men efter mørken midjenat,
da hører jeg det klingre hanegal,
al verden er til side sat,
min tanke er da udi himmelsal,
hvorfra jeg, ved basunens stærke lyd,
på dommedag opvækkes skal til fryd.

6 I disse tanker vil jeg gå
en rolig søvn i nat at tage mig;

Guds ansigt over mig skal stå,
hans engle mig beskærme vældelig:
Min sjæl i Gud skal tryggeligen bo,
af Satan og mit kød ej få uro.

- 7 Gud trøste dem, der ere nu
i deres døds minut og afskedstid!
Kom syge lemmer og i hu,
giv dem tålmodighed, og vær dem blid;
glem ikke nogen iblandt hver af dem,
som du selv kender for dit legems lem!

- 8 Jeg dermed mig nu kaster ind
udi min Herres arme og hans skød,
han lyser op mit mørke sind
i søvne, ja udi den grumme død.
Så sover jeg med Herrens fred og ro,
i liv og død alt lige fuld af tro.

¹ mørkner

Thomas Kingo 1674.

740

*Mel.: Nu rinder solen op
(Nederlandsk visemelodi)*

- 1 Til hvile solen går,
og dagen hælder,
og mørk' af nattens vrår
til os udvælder.
Gud lyse selv for os og hos os være,
at nådens lys og lyst
optændes i vort bryst,
os at regere!

- 2 O store Gud, jeg må
rundt ud bekende,
at jeg ej bund kan nå
og ingen ende
i din barmhjertigheds og nådes strømme,
en bæk den anden når,
og jeg alt årsag får
dig at berømme.

- 3 Jeg, en udlændingsmand
som mine fædre,
bor her i fremmed land,
attrår et bedre:
Min pilgrimsstav den skal jeg da henslænge
og gennem tidens stød,
ja og den bitre død,
til Himlen trænge.

- 4 Det lærer tiden mig,
som haver vinger
og let og listelig
hen fra mig svinger:
Ja, denne dag, som nu mod natten kvælder,

den skyder mig i hu,
hvor nær mit hoved nu
mod graven hælder.

- 5 Du gav mig daglig brød
og legems styrke,
velsignels' i mit skød
til dig at dyrke.
Jeg derfor nu mit hjertes harpe stemmer
og takker inderlig
min Gud, som ikke mig,
sit barn, forglemmer.

- 6 Den synd, som i mig bor,
den udyds kæmpe,
det ukrudt, i mig gror,
jeg dog vil dæmpe:
Tag, Herre, tag mit hjert' i dine hænder,
thi ellers er min magt
mod synden snart forsagt,
som du bedst kender.

- 7 Så sover jeg dermed,
Gud skal ej vige
bort fra mit sovested,
men til mig sige:
Sov nu, mit barn, og svøb dig i dit klæde!
Du vågne skal engang
blandt fryd og englesang,
i evig glæde.

Thomas Kingo 1674.

741

Mel.: Tiden skrider, dagen rinder

- 1 Aftenstjernen hisset tindrer.
Hvad er det, som dig forhindrer,
søde sjæl, at ej din bøn
står i andagts lys og lue
oppe ved Guds himmelbue
og hans nådetrone skøn?

- 2 Søde Gud, jeg vil mig skynde,
Jesus, tænd min sjæl i brynde,
Helligånd, driv tanker hen,
som min sjæl til jorden trænger,
og mig om mit hjerte hænger
for at være verdens ven!

- 3 Du, min sol, mit liv og lykke,
Jesus, sjælens himmelsmykke,
dig, med Fader, Helligånd
evig lov og ære blive,
for i dag du ville give,
at mig alting gik til hånd!

- 4 Lad mig da, o Jesulille,

ej i mørket lide ilde,
 giv mig søvn og sagte ro!
 Men når dødens nat tilstunder,
 skjul mig da i dine vunder,
 lad mig dø i salig tro!

Det 6. aftensuk

Thomas Kingo 1684.

742

*Mel.: Adam Krieger 1657
 Vågn op og slå på dine strenge*

- 1 Se, hvor sig dagen atter skynder,
 i vestervand sig solen tor,
 vor hviletime snart begynder;
 o Gud, som udi lyset bor
 og sidder udi himmelsal,
 vær du vort lys i mørkets dal!
- 2 Vort timeglas det alt nedrinder,
 af natten drives dagen bort,
 al verdens herlighed forsvinder
 og varer kun så ganske kort;
 den sol, som før på klippen stod,
 er neden for vort trin og fod.
- 3 Jeg kan mig nu fuldvel erindre,
 hvordan Guds forsyn med mig gik
 udi de år, da jeg var mindre,
 og jeg forstod ej verdens skik:
 Jeg var tilfreds med mine kår
 og stoled på mit Fadervor.
- 4 Der går ej nogen dag til ende,
 jeg jo min Herres ansigt ser;
 ihvordan bladet sig mon vende,
 og om ej altid lykken ler,
 dog finder jeg Guds nådes gunst
 at overgå al flid og kunst.
- 5 Sæt engleorden om mit leje
 i denne nat, lad Satan stå
 langt uden for det, jeg mon eje,
 og lad ham ingen indpas få
 at skade mig med noget fund,
 imens jeg får min hvileblund!
- 6 For hver en kristen og medbroder,
 ja hver en syg og sorigfuld,
 jeg og med bøn hos Gud anmoder,
 som er barmhjertig, tro og huld;
 han hjælper hver udi sit sted
 og alle mine også med.
- 7 Sluk dermed vågelys og lampe,
 Gud lukke selv mit huses dør!
 Thi skal mod brodden Satan stampe,

om han derpå et anfald gør:
 Gud er til huse her i nat
 og selv sin vagt omkring har sat.

Thomas Kingo 1674.

743

Mel.: Th. Laub 1916

- 1 Tiden skrider, dagen rinder,
 solen daler, mørket blinder
 lyset med en aftensky.
 Sjæl og hjerte, møder begge,
 takker Gud, I kan nedlægge
 eder under Herrens ly!
- 2 Tak, min søde Gud og Fader,
 som fra sjæls og legems skader
 har mig friet med din hånd!
 Lad endnu din store nåde
 fri mig ud fra nattens våde
 ved dit øje og din Ånd!
- 3 Viger bort, I syndedrømme,
 flyder ind, I glædestrømme
 fra Guds Himle i mit sind!
 Våg, min sjæl, og lad dig ikke
 drage ind i Satans strikke,
 når at søvnen gør mig blind!
- 4 Gak så hen, min krop, at slumme,
 dog mens søvn din sans vil dumme,
 skal din Jesus stå dig bi,
 lyse på dig fred og frelse,
 give rolig søvn og helse
 og dig fra ulykke fri.
- 5 Sov da, sov i Jesu arme,
 viger, alle verdens larme,
 jeg er i min Jesu skød!
 Han mig skal af mørket føre,
 han min sidste søvn vil gøre
 salig, rolig, sagte, sød.

Det 7. aftensuk

Thomas Kingo 1684.

744

Mel.: Bøhmisk melodi 1566

- 1 Dagen viger og går bort,
 luften bliver tyk og sort,
 solen er alt dalet brat,
 det går ad den mørke nat.
- 2 Tiden sagte lister sig,
 glasset rinder hastelig,
 døden os i hælen går,
 evigheden forestår.

3 Nu en dag jeg ældre blev,
det er som mit tankebrev ¹,
at jeg med min vandringsstav
nærmer hælder mod min grav.

4 Denne dag er du ej kvit,
uden du er faldet tit;
rejs dig og med bøn gak hen
til din Gud i Himmelen!

5 Nu min Jesus, sjæles skat,
tag din bolig her i nat;
se, jeg har et hvilested
i mit hjerte til dig redt!

6 Lad din stærke englevagt
på mit leje give agt,
at min søvnetunge krop
skades ej af Satans trop!

7 Til en blund står nu mit sind,
men førend jeg slumrer ind,
vil jeg i mit hvilerum
stå og tænke mig lidt om:

8 at det er således fat,
jeg engang den lange nat
skal iblandt de dødes tal
sove i den mørke dal.

9 Fire fjæle er min pragt,
hvorudi jeg bliver lagt
med et lagen og lidt mer,
ejer ikke så en fjer.

10 Alle verdslig ting forgår,
jeg til herlighed opstår,
når Gud ved basunens lyd
kalder mig til evig fryd.

¹ påmindelses-skrivelse
Dorothe Engelbretsdatter 1677.

745

Mel.: J.A.P. Schulz 1790

1 Sig månen langsomt hæver,
den gyldne stjerne svæver
på himlen klar og blid;
vor skov er tavs og stille,
og hvide tåger spille
på engen rundt ved aftenstid.

2 Hvor rolig jorden hviler
bag nattens slør og smiler
så mild og sommervarm,

ret som et stille kammer,
hvori al dagens jammer
forglemmes skal i søvnens arm.

3 Betragter månens bue!
den kun er halv at skue
og er dog hel og rund;
så er vel flere sager,
som nu vort hjerte vrager,
fordi vi halvt dem skuer kun!

4 Vi stolte Adams slægter
kun såre lidet mægter,
og meget ved vi ej;
vi efter skygger jager
og mangen kunst opdager
og kommer længer fra vor vej.

5 Gud Fader i det høje,
lær mig at skelne nøje
det sande fra dets skin;
og mens jeg er i live,
lad lig et barn mig blive,
skænk mig et fromt, enfoldigt sind!

6 Koldt nattens vinde sukke,
mit øje vil sig lukke,
giv mig, o Gud, din fred!
Se nådig til min slummer,
og trøst mig i min kummer,
og trøst min syge nabo med!

Matthias Claudius 1779.
Carsten Hauch 1838.

746

Mel.: J. Malling 1869

1 Jeg er træt og går til ro,
lukker mine øjne to.
Fader, se med kærlighed
til mit ringe leje ned!

2 Har i dag jeg, kære Gud,
syndet imod dine bud,
vær mig nådig, vær mig god,
slet det ud for Jesu blod!

3 Se, o Herre, til os ind,
os, som har det samme sind -
sæt, o Gud, din englehær
om alverden, fjern og nær!

4 Stå de syge hjerter bi,
luk de trætte øjne i,
giv os alle fred og ro
i vor Herres Jesu tro!

*Luise Hensel 1817.
Kristian Arentzen 1846.*

747

Mel.: C.E.F. Weyse 1838

- 1 Dagen går med raske fjed,
dagens børn må ile.
Aftenrøden bringer fred,
nattens stjerner hvile.
- 2 Lykken gækker store, små,
leger med guldterning;
lykkeligst at hvile på
er fuldendte gerning.
- 3 Lidt dog store, mindre små
kan til gavns fuldbringe;
viljen ser Vor Herre på,
giver kraften vinge.
- 4 Lykkens lunefulde spil
leger ej med sjæle:
Alting føjes som Gud vil –
her er trygt at dvæle.
- 5 Blomst skal bære frugt engang,
høst skal følge sommer.
Dag er ej så travl og lang,
aftenstund dog kommer.
- 6 Lad ved dag kun op og ned
lykkens terning rulle!
Fandt ved kvæld kun sjælen fred,
gik det, som det skulle.

B.S. Ingemann 1838.

748

Mel.: C.E.F. Weyse 1838

- 1 Til vor lille gerning ud
gik vi små fuldglade;
viljen så den kære Gud,
hjælp os som vi bade.
Nu er dagens lys udslukt,
lukt er snart vort øje;
giv vor lille gerning frugt,
Fader i det høje!
- 2 Du, som viser dag og nat
sol og stjerner veje!
Livets underfulde skat
gav du os i eje.
I hver barnesjæl på jord
har du lagt en kerne
til en blomst med himmelsk flor,
herlig som en stjerne.

- 3 Lad den kerne underfuld
vokse i vort indre,
når der skinner sol på muld,
og når stjerner tindre!
Lad det frø opvokse smukt
med din børnevrimmel
til at bære evig frugt
i din høje Himmel!

B.S. Ingemann 1838.

749

Mel.: C.E.F. Weyse 1838

- 1 Bliv hos os, når dagen hælder,
du kære Fader og Gud!
Bliv hos os, når mørket vælder
af nattens sluser ud!
- 2 Henspred over dal og høje
dit stjerneklædebons flig!
Så lukker vi trygt vort øje
og slumrer sødt hos dig.
- 3 Bliv hos os, og vi vil drømme
om englebørnenes fred;
din Ånd gennem himmelstrømme
vil suse til os ned.
- 4 Og kongen i livets rige
vil favne alle de små.
På englens himmelstige
skal barnesjæle gå.
- 5 Bliv hos os, når dagen hælder,
du kære Fader og Gud!
Og paradisyset vælder
af nattens sluser ud.

B.S. Ingemann 1838.

750

Mel.: C.E.F. Weyse 1838

- 1 Den skønne jordens sol gik ned;
men stjerneskarerne funkle.
En større verdens herlighed
nedglimter nu i det dunkle.
- 2 Al verden som en kirke stor
bag sky sig hvælver foroven;
i templets krog Guds grønne jord
er skjult som et blad fra skoven.
- 3 På mindste blad i største skov
har glade skabninger hjemme;
hvor liv sig rører til Guds lov,
det mindste han ej vil glemme.

- 4 Gud! i din hånd alt stort er småt,
men kært det mindste tillige.
Den barnesjæl er bjerget godt,
som skjuler sig i dit rige.
B.S. Ingemann 1838.

751

Mel.: C.E.F. Weyse 1838

- 1 Der står et slot i vesterled,
tækket med gyldne skjolde;
did går hver aften solen ned
bag rosenskyernes volde.
Det slot blev ej med hænder gjort:
Mageløst står det smykket,
fra jord til himmel når dets port;
vor Herre selv det har bygget.
- 2 Fra tusind tårne funkler guld,
porten skinner som ravet;
med strålestøtter underfuld
sig borgen spejler i havet.
Guds sol går i sit guldslot ind,
skinner i purpurklæder.
I rosensky på borgens tind
står lysets banner med hæder.
- 3 Solenglen svinger lysets flag,
vandrer til fjerne egne;
ham følger liv og lys og dag
bag nattens brusende vande.
Lig solen farer livet hen,
går til forklaringskysten:
Med glans opdukker sol igen
fra Paradiset i østen.
B.S. Ingemann 1838.

752

Mel.: C.E.F. Weyse 1838

- 1 I fjerne kirketårne hist
nu aftenklokkerne ringe.
Snart sover liden fugl på kvist
med hovedet under sin vinge.
Nu samles frænder kønt igen
som fugleunger på grene;
men den, som har slet ingen ven,
han sidder ved kvæld alene.
- 2 Snart ruller ud den stille nat
sit skyggeflor over himlen,
og den, som sidder mest forladt,
ser op imod stjernevrmlen.
Og gennem himmelsløret ud
der skinner øjne fuldklare:
Mildt ser den kære store Gud
herned med sin stjerneske.

- 3 Han ser til sine børn da vist,
han ser til høje og ringe,
selv til den lille fugl på kvist
med hovedet under sin vinge.
Til dem, som sover, ser han hen,
han vugger fuglenes grene;
og den, som har slet ingen ven,
han lader ej sidde ene.
- 4 Det barn, der synes mest forladt,
Gud Fader selv vil bevare:
Han sender i den stille nat
til jorden sin engleskare.
De spreder deres vinger ud,
når alle øjne sig lukke;
selv våger hele verdens Gud
ved skabningens store vugge.
B.S. Ingemann 1838.

753

Mel.: C.E.F. Weyse 1838

- 1 Den store, stille nat går frem
med lys fra Himmelens sale;
hvert lys er sol for sjæles hjem
i højere verdners dale.
- 2 I himmelceanets skød
neddukker natten sin vinge
med alle stjernesoles glød,
mens sfærernes harper klinge.
- 3 O nat! rul dine verdner frem
i oceaner af himle,
med pris til Gud fra engles hjem
og jorderigs sjælevrimle!
B.S. Ingemann 1838.

754

*Mel.: Rudolph Bay 1827
Th. Laub 1922*

- 1 Fred hviler over land og by,
ej verden larmer mer;
fro smiler månen til sin sky,
til stjerne stjerne ser.
- 2 Og søen blank og rolig står
med himlen i sin favn;
på dammen fjerne vogter går
og lover Herrens navn.
- 3 Det er så fredeligt, så tyst
i himmel og på jord;
vær også stille i mit bryst,
du flygtning, som dér bor!
- 4 Slut fred, o hjerte, med hver sjæl,

som her dig ej forstår!
Se, over by og dal i kvæld
nu fredens engel går.

5 Som du han er en fremmed her,
til Himlen står hans hu;
dog i det stille stjernesvær
han dvæler her som du.

6 O lær af ham din aftensang:
Fred med hver sjæl på jord!
Til samme Himmel går vor gang,
adskilles end vort spor.

B.S. Ingemann 1822.

755

Mel.: A.P. Berggreen 1841

1 Lyksalig, lyksalig hver sjæl, som har fred!
Dog ingen kender dagen, før solen går ned.

2 Godmorgen! Godmorgen! sang fuglen på kvist;
tit så den aftensolen bag fængselets rist.

3 Tit dufted, tit nikked småblomster ved gry;
før aften lå de knust under haglvejrets sky.

4 Tit leged småbarnet i morgensol rød;
ved kvæld det lå på lejet så stille og død.

5 På jorden ej lever så salig en sjæl,
jo lykken kan omskiftes fra morgen til kvæld.

6 Lyksalig dog sjælen, som kender Guds fred,
skønt ingen kender dagen, før solen går ned.

7 Godmorgen! vi sjunge med fuglen helt fro,
skal selv i mørke fængsel til natten vi bo.

8 Guds børn kan sig glæde som blomster ved gry,
skal selv de ligge knust under aftenens sky.

9 Som barn kan jeg frydes i morgensol rød,
om også jeg før aften er stille og død.

10 Guds fred og godaften! vi sjunge ved kvæld.
Vor Herre selv bevarer hver flygtende sjæl.

11 Lyksalig, lyksalig hver sjæl, som har fred!
Guds fred er sjælesolen, som aldrig går ned.

B.S. Ingemann 1841.

756

Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig

1 Den lyse dag forgangen er,
den blanke sol forsvundet,
og natten med sin skyggehær
den har nu sejr vundet.

2 I al den ganske kristenhed
vi tro dog og bekende:
Vi har en sol, som ej går ned,
en dag, som ej får ende.

3 For os det store lys oprandt,
hvorom profeter tale,
som gennemstråler uden tant
selv dødens skyggedale.

4 Thi giver vi os Gud i vold,
i Jesu navn at hvile,
han er vort klippefaste skjold
mod alle fjenders pile.

5 Han er vort skjold mod nattens gru,
han er vort lys i mørke,
og sejr ingen vandt endnu,
som med ham prøved styrke.

6 Til lys vi har Guds egen Søn,
til vagt hans engleskare,
et skjold os er vor aftenbøn
imod al frygt og fare.

7 Da hvile vi i fred og ro,
ja smilende vi sove
og vågne hver en morgen fro,
vor Gud i sang at love.

8 Selv dødens søvn skal vorde blid
og gravens nat opklares;
thi vi får dag til evig tid,
når Herren åbenbares.

N.F.S. Grundtvig 1833.

757

Mel.: Befal du dine veje

1 Nu skrider dagen under,
og natten vælder ud;
forlad for Jesu vunder
vor synd, o milde Gud!
Gud Fader os bevare,
de store med de små,
hans hellig engleskare
en skanse om os slå!

2 Når mørket jorden blinder,
og dagen tager af,
den tid os da påminder
om dødens mørke grav.
Ved hvert et fjed, vi træde,
lys for os, Jesus sød!
Fyld hjertet med din glæde,
og giv en salig død!

Vægtversene 1683. 1686. 1731.

W.A. Wexels 1840

Jfr. "Dig, store Gud, ske ære"
og "Når mørket jorden blinder"

758

Mel.: Jeg ved et evigt Himmerig

- 1 Dig vandrer vi så gerne med,
opstandne Jesus lille!
Med dig til Himlens hvilested
vi gerne følges ville.
- 2 O kom til os og slip os ej,
men drag os, når vi ikke
er raske nok på Himlens vej,
hvor torne foden stikke!
- 3 Vor aftenstund er altid nær
i hver en livets alder;
o vær vort lys med lifligt skær,
når aftenduggen falder.
- 4 Når da vor dunkle pilgrimsfærd
ved målet er til ende,
vi skal med himmelsk klarhed der
dig og din Fader kende.

Thomas Kingo 1689.

N.F.S. Grundtvig 1853.

Oprindelig del af
"Hvor lifligt er det dog at gå"

759

Mel.: Henrik Rung 1853

- 1 Kirkeklokke! mellem ædle malme
mageløs er for mit hjerte du,
vågnet er ved dig en højtidsalme,
som genlyder daglig i min barm.
- 2 Kirkeklokke! ej til hovedstæder
støbtes du, men til den lille by,
hvor det høres trindt, når barnet græder
og inddysses blidt ved vuggesang.
- 3 Kirkeklokke! moderskød for klangen,
som er mig langt mer end strengeleg,
toner dine kappedes om rangen
for mit øre tit og i min barm.
- 4 Mens som barn på landet jeg var hjemme,
julemorgen var mit Himmerig,
den, du meldte mig med englestemme,
kimed klart den store glæde ind.
- 5 Højere dog stemte dine toner,
når de med "den gyldne sol frembrød"
kimed: Støv! oprejst er din forsoner,

stat nu op i påskemorgengry!

- 6 Lavere de spreder deres vinger,
sænker sig med solen dybt i hav,
når for mig nu aftenklokken ringer,
og jeg tæller dine bedeslag.
- 7 Lifligt dog det klinger helst om høsten,
i den stille, svale aftenstund;
gennem jorderig går himmelrøsten,
kalder sjælen til sin hvile ind.
- 8 Landet nu gråhærdet kun jeg gæster
og har hjemme, selv jeg ved ej hvor;
dog på lysets hjem min hu sig fæster,
evig godt, jeg ved, er ene der.
- 9 Derfor nu, når aftenklokken melder:
Solen sank, og fuglen slumred ind,
da mit hoved jeg med blomsten hælder,
nynner sagte mellem bedeslag:
- 10 Kirkeklokke! når til sidst du lyder
for mit støv, skønt det dig hører ej,
meld da mine kære, så det fryder:
Han sov hen, som sol i høst går ned.

N.F.S. Grundtvig 1845.

760

Mel.: Dagen går med raske fjed

- 1 Altid frejdig, når du går
veje, Gud tør kende,
selv om du til målet nær
først ved verdens ende.
- 2 Aldrig ræd for mørkets magt!
Stjernerne vil lyse;
med et Fadervor i pagt
skal du aldrig gyse.
- 3 Kæmp for alt, hvad du har kært,
dø, om så det gælder!
Da er livet ej så svært,
døden ikke heller.

Chr. Richardt 1867.

761

Mel.: Carl Nielsen 1917

- 1 Tunge, mørke natteskyer
op ad himlen drager,
hjem til skovs af marken flyr
hist de sorte krager,
skumringen sig breder ud,
det er mørkt omsider.
Vær os nær, du kære Gud,
medens natten lider!

- 2 Vær mig nær, thi uden dig
ensomhed mig truer;
vær mig nær, thi uden dig
jeg for mørket gruer!
Hold mig med din faderhånd,
så jeg dig fornemmer;
fri mig ud af mørkets bånd,
så min frygt jeg glemmer!
- 3 Lad mig føle, hver gang når
livet blir mig øde,
at du, Fader, hos mig står,
og i sådan møde;
og når natten i mit bryst
hjertet vil omljre,
o, da skænk mig livsens trøst,
vind mig lysets sejr!

- 4 Og når dødens nat engang
over mig sig sænker,
lad mig høre morgensang,
førend ret jeg tænker,
dine fugles morgensang
i den høje sommer,
der, hvor dag er altid lang,
natten aldrig kommer!
- 5 Tung og mørk den tavse nat
over jorden spænder,
hist kun bag et vindve mat
vågelys der brænder.
Du, som lindrer sorg og nød,
al vor synd forlader,
lyser op den mørke død,
tak, du lysets Fader!

Jakob Knudsen 1890.

762

Mel.: Erik Sommer 1980

- 1 Nu går solen sin vej
for at skinne på andre,
for alle på jorden har brug for dens lys,
og de håber og venter
på dagen, du skaber,
for kun i din sol, Gud, kan livet fornys.
- 2 Nu går landet til hvile,
og travlheden dæmpes,
og hjemmene fyldes af aftnens musik.
Vær med den, kære Gud,
der må sidde alene,
og den, der nu slider sig træt på fabrik!
- 3 Nu er timen til stilhed,
til bøn og til tanker,
til ord, som har vægt, og som kræver et svar.

Kom og rør ved os, Kristus,
så vi bliver åbne
for glæden og livet og freden, du har.

- 4 Nu er timen, hvor du
dømmer alt det, vi gjorde,
som vendte os bort fra vor næste og dig.
Nu er timen, hvor du
sletter alt det, der skiller,
hvor du siger: "Kom og vær hjemme hos mig!"
- 5 Nu går solen sin vej,
men vi er ikke ene,
for du, Herre, lever og vender vor frygt,
så når du er i mørket,
er det ikke mørke,
når du er iblandt os, da sover vi trygt.

Holger Lissner 1980.

763

Mel.: Erik Sommer 1981

- 1 Du, som har tændt millioner af stjerner,
tænd i vort mørke en tindrende tro:
Du er vort lys, og du vogter og værner
os, så vi sover i tryghed og ro.
- 2 Tak for den lysende dag, der er gået,
gaven til os, dine hænder har rakt.
Tilgiv os det, som vi ikke fik nået,
tilgiv alt ondt, vi fik gjort eller sagt!
- 3 Tak for hver glæde, der fyldte vort hjerte,
hver gang du gjorde vort liv til en fest.
Hjælp os at bære hver byrde, hver smerte,
du ved alene, hvad tjener os bedst.
- 4 Tak for de mennesker, som blev vor støtte,
når vi fandt vejen besværlig at gå.
Hjælp os i morgen at hjælpe forknytte,
mød du os selv i de svage og små!
- 5 Du, som har tændt millioner af stjerner,
mørket i verden vil du byde trods.
Du er vor Far, den, der vogter og værner,
lys i det mørke, som kommer fra os.

Johannes Johansen 1981 og 1982.

764

Mel.: Jørgen P. Erichsen 1987

- 1 Nu sænkes overalt
Guds skabermørke,
nu sletter han det
dagslys, han lod gry,
og lukker nattens
sorte kåbe om os,
til morgensolen

åbner den på ny.

Peter Foersom 1813.

2 Bag ved os dækker
mørket dagens veje,
de milde udsyn som
de skarpe spor –
måske de stadig
når os med en genklang
af ting, der hændte,
tonefald og ord.

3 Den mørke nat er
sendt os som en nåde;
nu løses vi fra
livets travle færd,
fra alt, hvad vi
begærligt jager efter
på flugt fra det,
der findes ganske nær.

4 Nu søger søvnen os
med sine dybder,
nu fører den til
hvile sjæl og krop,
så vi, når solen ses,
med nye kræfter
til morgendagens
dønt kan vågne op.

5 Er mørket ondt – får
det os til at grue –
er det mod lyset
mer end grænseskel:
det skyldes faldet i
den skabte verden,
vi bærer angstens
grunde i os selv.

6 Hver gang en dag af
livet går til ende,
og fra det dybe
natten bryder ud,
vi beder dig: tag
os i dine hænder,
tilgiv os, du vor
Fader og vor Gud!

Jørgen Michaelsen 1981, 1987 og 1995.

765

*Mel.: Sig månen langsomt hæver
Gud, efter dig jeg længes*

1 Nu lukker sig mit øje.
Gud Fader i det høje,
i varetægt mig tag!
Fra synd og sorg og fare
din engel mig bevare,
som ledet har min fod i dag!

766

Mel.: Oluf Ring 1933

1 Gode Gud, din engleskare
alle dine små bevare!
Ja, forlad os, Fader milde,
hvad vi gjorde, som var ilde!
Hjælp os, så vi vorde fromme,
så vi i din Himmel komme,
smile sødt i englefavn!
Hør du os i Jesu navn!

N.F.S. Grundtvig 1813 og 1832.

767

Mel.: Tysk visemelodi 16. årh.

Kl. 20

Når mørket jorden blinder,
og dagen tager af,
den tid os da påminder
om dødens mørke grav.
Lys for os, Jesus sød,
ved hvert et fjed
til gravens sted,
og giv en salig død!

Kl. 21

Nu skrider dagen under,
og natten vælder ud;
forlad for Jesu vunder
vor synd, o milde Gud.
Bevare kongens hus
samt alle mand
i disse land
fra fjendens vold og knus!

Kl. 22

Om du vil tiden vide,
husbonde, pige, dreng,
da er det på de tide,
man føjer sig til seng.
Befal dig Herren fri!
Vær klog og snild,
vogt lys og ild!
Vor klokk' er slagen ti.

Kl. 23

Gud Fader os bevare,
de store med de små!
Hans hellig engleskare
en skanse om os slå!
Selv vogte han byen vel!
Vort hus og hjem
har han i gem,
vor ganske liv og sjæl.

Kl. 24

Det var ved midnatstide,
 vor frelser han blev født
 til trøst al verden vide,
 som ellers var forødt.
 Vor klokk' er slagen tolv.
 Med tunge og mund
 af hjertens grund
 befal dig Gud i vold!

Kom blide sol
 fra nådens pol!
 Oplys vort hus og hjem!

¹ vis

*Vægterversene.
 Dansk 1683, 1686, 1731 og 1784.*

Kl. 1

Hjælp os, o Jesus kære,
 vort kors i verden her
 tålmodelig at bære!
 Der er ej hjælper fler.
 Vor klokk' er slagen ét.
 Ræk os din hånd,
 o frelsermand!
 Da vorder byrden let.

Kl. 2

Dig, milde Jesus lille,
 som, mig til salighed,
 i mørket fødtes ville,
 ske pris i evighed!
 Din værdig' Helligånd
 oplyse mig,
 evindeligt,
 at jeg dig skue kan!

Kl. 3

Nu skrider natten sorte,
 og dagen stunder til;
 Gud, lad dem blive borte,
 som os bedrøve vil!
 Vor klokk' er slagen tre!
 O Fader from,
 vend du os om,
 din nåde os beté ¹!

Kl. 4

Dig, evig Gud, ske ære
 i høje himmelkor,
 som vægter ville være
 for os, på jorden bor!
 Det ringer nu af vagt.
 For natten god
 fald Gud til fod!
 Tag tiden vel i agt!

Kl. 5

O Jesus, morgenstjerne,
 vort liv udi din vold
 befaler vi så gerne,
 bliv du vor sol og skjold!
 Vor klokk' er slagen fem.

SALMERNES INDELING

DA 1: Den danske Salmebog 1953 - DA 2: Salmebogskommissionens forslag

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
LOVSANGE			Hvor er det godt i Jesu arme	37	38
Guds menighed, syng for vor skaber i løn	1	1	Urolige hjerte	39	39
Lover den Herre, den mægtige konge med ære	2	2	Jeg går i fare, hvor jeg går	40	40
Lovsynger Herren, min mund og mit indre	3	3	Sorrig og glæde de vandre til hobe	41	41
Giv mig, Gud! en salmetunge	4	4	Jeg løfter mine øjne op	42	42
O, havde jeg dog tusind tunger	5	5	Uforsagt, hvordan min lykke	43	43
Dig være, mildeste Gud Fader	6	6	Ingen er så tryk i fare	44	44
Herre Gud! Dit dyre navn og ære	7	7	Under dine vingers skygge	45	45
Om alle mine lemmer	8	8	Kain, hvor er din bror		46
O store Gud! vi lover dig	9	9	TROEN PÅ GUDS SØN		
Alt, hvad som fuglevinger fik	10	10	Jesus Kristus		
Nu takker alle Gud	11	11	Du, Herre Krist	46	47
Min sjæl, du Herren love	24	12	Hav tak, o Herre, for evig trøst		48
Måne og sol		13	Hvad mener I om Kristus		49
Tænk, at livet koster livet		14	Nu velan! et frejdigt mod	112	50
			Ved Jesu navn forlades alle synder		51
			Jesus er navnet mageløst	47	52
			Herre, fordi du		53
			Jesus! Frelser og befrier	48	54
			Jesus os til trøst og gavn	49	55
TROEN PÅ GUD FADER			Jesus, min drot	50	56
Skabelsen og forsynet			Min Jesus er for mig	51	57
Op, al den ting, som Gud har gjort	12	15	I Jesu navn	52	58
O Gud! hvor er du mer end skøn	13	16	Jeg vil mig Herren love	56	59
Almægtige og kære Gud		17	Troens smykke, Jesus sød		60
Som fisk i hav og fugl i luft	15	18	Lyslevende fra Himmerig	57	61
O Gud! fornuften fatter ej	16	19	Du fødtes på jord		62
Jeg ser dit kunstværk, store Gud		20			
Du følger, Herre, al min færd		21	Tidens fylde		
Hvor Gud mig fører, går jeg glad	19	22	Bebudelsen af Guds Søns fødsel		
En vej eller anden, vor Herre ved råd	20	23	Nu kom her bud fra englekor	(63)	63
Hvert et lys i livets nat	23	24	Nu kom der bud fra englekor	63	64
			Maria hun var en jomfru ren	64	65
Guds omsorg			Vi synger med Maria		66
Op, alle som på jorden bor	25	25	Store Gud og frelsermand	65	67
Til himlene rækker din miskundhed, Gud	26	26			
Hvo ikkun lader Herren råde	27	27	Advent		
Han, som har hjulpet hidindtil	28	28	Vær velkommen, Herrens år (advent)	66	68
Gud skal alting mage	29	29	På Jesu død og blodig sår	67	69
På Gud alene	30	30	Op! thi dagen nu frembryder	59	70
Befal du dine veje	31	31	Blomstre som en rosengård	60	71
Min Gud befaler jeg min vej	32	32	Stat op i gry, min Gud, stat op	61	72
På alle dine veje	33	33	Tak og ære være Gud	62	73
Synes det i kors og pine	490	34	Fryd dig, du Kristi brud	68	74
Hvorfor vil du dog klage	34	35	Fryd dig, du Jesu brud	69	75
Lille Guds barn! hvad skader dig	35	36	Glæd dig, Zion, glæd dig, jord	70	76
I underværkers land jeg bor	36	37			

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Gør døren høj, gør porten vid	71	77	Hellig Tre Konger		
Op, Zion, at oplukke	72	78	Dejlig er den himmel blå	113	125
Hvorledes skal jeg møde	73	79	Det runde himlens stjernetelt	114	126
Det første lys er ordet, talt af Gud		80	De hellig tre konger så hjertensglad	115	127
Hør det, Zion, trøst for al din vé		81	Gådefuld er du, vor Gud		128
Vi sidder i mørket, i dødsenglens skygge		82	Jesu liv		
Det er, hvad Guds kirke i håbet véd		83	Hvor stor er dog den glæde	120	129
Op, glædes alle, glædes nu	74	84	I Nazaret, i trange kår	121	130
Søde Jesus, Davids rod	75	85	Kom, følg i ånden med	122	131
Nu vil vi os forsamle	77	86	Mig lyster nu at træde	123	132
Jul. Jesu fødsel			Med den enbårnes herlighed	125	133
Det kimer nu til julefest	76	87	Hvor saligt var det ægtepar	124	134
Fra Himlen højt kom budskab her	79	88	Hos dig, o Jesus, sent om nat	126	135
Fra Himlen kom en engel klar	80	89	Velkommen de Jesus i Nazaret bød		136
Vor Jesus kan ej noget herberg finde	78	90	Betesdasøjernes buegange		137
Velkommen igen, Guds engle små	81	91	Der sad en fisker så tankefuld	127	138
Kimer, I klokker! ja kimer			Fuglen har rede, og ræven har grav	128	139
før dag i det dunkle	82	92	Hvad er det for en snekke	129	140
Himlens morgenrøde	83	93	Mit hjerte er så bange		141
Et lidet barn så lysteligt	84	94	Ånden opgav enkesønnen	130	142
Et lille barn i dag er født		95	Lazarus lå i sin grav		143
Barn Jesus i en krybbe lå		96	Med sin alabasterkrukke	131	144
Et barn er født i Betlehem	85	97	Ét fornødent er; det ene	591	145
Venner! sagde Guds engel blidt	86	98	Så skal dog Satans rige	132	146
Af højheden oprunden er	87	99	O Herre Gud, din lære	133	147
Glæden hun er født i dag	88	100	En sædemand gik ud at så	134	148
Lovet være du, Jesus Krist	89	101	O Gud, hvor jammerlig	135	149
I denne søde juletid	90	102	Godt og ondt i lys og mørke	136	150
Nu vil vi sjunge og være glad	91	103	Guds rige lignes ved et frø	137	151
Fryd dig i Guds behag	92	104	Kvindeli! din tro er stor	138	152
Hjerte, løft din glædes vinger	93	105	Min Jesus, grund til al vor lyst	140	153
Lad det klinge sødt i sky	94	106	Jeg tror det, min genløser	141	154
En sød og liflig klang	95	107	Øjne, I var lykkelige	142	155
En rose så jeg skyde	106	108	Hyrden er én og så hans hjord	143	156
Julen har englelyd	96	109	Hører I, vor Herre kalder	145	157
Julen har bragt velsignet bud	109	110	Til nådens store åndefest	527	158
Glade jul, dejlige jul	110	111	Guds nåde og årvågenhed	146	159
Dejlig er jorden	111	112	Jesus, livets rige kilde	147	160
Den yndigste rose er funden	98	113	Jerusalem! I dag din konge græder	148	161
Her kommer, Jesus, dine små	99	114	Med strålekrans om tinde	149	162
Mit hjerte altid vanker	100	115	Det var kun en drøm, at		
Min sol, min lyst, min glæde	102	116	han tog os til side		163
Frisk op! endnu en gang	103	117	Se, vi går op til Jerusalem		164
Søde Jesus, jule-fyrste	104	118	Ét vidste han om vejen frem		165
Julebudet til dem, der bygge	107	119	Påske		
Fredløs er freden, hvor			Jesu lidelse og død		
menneskets veje		120	Se, hvor nu Jesus træder	150	166
Blåt vælded lys frem			Kom, verdens konge! Kristus, kom	151	167
bag skyers skred		121	Han står på randen af sin grav	152	168
Guds engle i flok! synger liflig i kor	108	122	Herren god, som uden grænser	153	169
Med fred og fryd jeg farer hen	117	123	Hører til, I høje himle	154	170
Vor Herre han er en konge stor	119	124	Over Kedron Jesus træder	155	171
			Følger med til urtegården	156	172

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Sover I? Hvor kan I sove	159	173	Som forårssolen morgenrød	204	223
Mørket skjuler jorderige	160	174	Verdens igenfødsel		
Længe haver Satan spundet	161	175	glæden igenføder	205	224
Ingen højhed, ingen ære	162	176	Påskeblomst! hvad vil du her	206	225
Rettens spir det alt er brækket	163	177	Nu ringer de klokker ved		
Så bøjed den dødsdømte nakken		178	daggryets komme		226
Hvor er lammet, offerlammet	164	179	Det er så sandt, at ingen så		227
Her ser jeg da et lam at gå	165	180	Dig være ære, Herre,		
Gak under Jesu kors at stå	166	181	du er dødens død		228
Hil dig, frelser og forsoner	167	182	Tag det sorte kors fra graven	207	229
O hoved, højt forhånet	168	183	Hører I, som græde	208	230
Bedrøvet verdens glæde		184	Vor Jesus lå i graven kold		231
O høje råb, hvis lige aldrig hørtes		185	Luk øjne op, al kristenhed	209	232
Lyksalig endte da			Hvor lifligt er det dog at gå	210	233
min frelser sine dage		186	Opstandne Herre, du vil gå		234
Naglet til et kors på jorden	169	187	Kom, lad os tømme		
Under korset stod med smerte		188	et bæger på ny	212	235
“Min Gud, min Gud, hvorfor			Jesus, som iblandt os står	388	236
har du forladt mig!”		189	Med thomaskravet står vi her		237
Jesus, dine dybe vunder	170	190			
Jesus er mit liv i live	171	191	Kristi himmelfart		
Det hellige kors, vor Herre selv bar	172	192	Kommer, sjæle, dyrekøbte	213	238
Som et stille offerlam	173	193	Jesus, himmelfaren	214	239
O du Guds Lam uskyldig	174	194	Til Himmels før den ærens drot	215	240
O hjertekære Jesus Krist	175	195	I dag skal alting sjunge	216	241
O store Gud, din kærlighed	176	196	Fuldendt er nådens store værk	217	242
Vor frelser, du, som døde	177	197	Drag, Jesus, mig	218	243
Skriv dig, Jesus, på mit hjerte	178	198	På denne dag vi ser Guds Søn	219	244
Syng højt, min sjæl, om Jesu død	183	199	Vaj nu, Dannebrog, på voven	220	245
Lad vaje højt vort kongeflag	184	200	Din himmelkrone ser vi stråle		246
Den bitre død dig trængte	185	201			
I kvæld blev der banket			Kristi herredømme		
på Helvedes port		202	Halleluja for lysets drot	221	247
Hør vor helligaftens bøn	188	203	Frydetonen går mod tronen	228	248
Dag til hvile! Dag til glæde	187	204	Sin vogn gør han af skyer blå	223	249
Der venter bag langfredags nat		205	Herre Jesus, du, som troner	224	250
Min Jesus, lad mit hjerte få	189	206	Om salighed og glæde	225	251
			Mægtigste Kriste, menighedens		
Kristi opstandelse			Herre	226	252
Krist stod op af døde	190	207	Vær priset, Jesus Krist,		
Lov og tak for påskens offer		208	Guds Lam	227	253
I dødens bånd vor frelser lå	191	209			
I døden Jesus blunded	192	210	Kristi komme i herlighed		
Opstanden er den Herre Krist	193	211	Zions vægter hæver røsten	232	254
Herren af søvne opvågned, opsprang	194	212	Jeg venter dig, Herre Jesus,		
Stat op, min sjæl, i morgengry	195	213	til dom	233	255
Op, sjæl, bryd søvnen af	(196)	214	Luk øjne op, o kristenhed	230	256
O kæreste sjæl, op at våge	197	215	I jomfruer, I kloge	234	257
Som den gyldne sol frembryder	198	216	I lemmer, hvis hoved har		
Du er, opstandne sejrshelt	561	217	Himlen i vælde	529	258
Hvor er dog påske sød og blid	199	218	I verden er ej nød så stor	231	259
Påskemorgen slukker sorgen	200	219	Rejs op dit hoved, al kristenhed	229	260
Påske vi holde	201	220	Uforsagt, vær på vagt	546	261
O salig påskedag	196	221	Dommer over levende og døde		262
Jesus lever, graven brast	202	222	Herre, når din time kommer		263

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
En dag skal Herrens skaberdrømme møde		264			
Venner, lad kun skyer gråne	235	265	Den hellige almindelige kirke		
TROEN PÅ GUD HELLIGÅND			Guds rige		
Helligånden			Stiftet Guds Søn har på jorden		
Pinse. Helligåndens komme			et åndeligt rige	276	303
Vanæret vor drot kom i sin grav	236	266	Vidunderligst af alt på jord	277	304
Nu nærmer sig vor pinsefest	238	267	Midt iblandt os er Guds rige	278	305
Apostlene sad i Jerusalem	239	268	O kristelighed	279	306
Fra Himlen kom den Helligånd	240	269	Guds rige kommer ikke så		307
Fra Himlen Herrens Ånd nedfør	241	270	Vil natten nu vige		308
Hør himmelsus i tredie time		271	Kirken		
Var I ikke galilæer	242	272	Kirken den er et gammelt hus	280	309
Kraften fra det høje	243	273	Jeg ved et lille Himmerig	281	310
Drag ind ad disse porte	245	274	Tusind år stod Kristi kirke	282	311
			Kirken er som Himmerige	288	312
Helligåndens gerning			På Jerusalem det ny	289	313
Nu bede vi den Helligånd	246	275	Kirkens enhed		
I al sin glans nu stråler solen	247	276	Almindelig er Kristi kirke	285	314
Du, som går ud fra			Guds kirkes grund alene	286	315
den levende Gud	248	277	Den kristne kirkes skønne navn	287	316
Kærligheds og sandheds Ånd	249	278	Kirkens bevarelse		
Gud Helligånd, vor trøstermand	250	279	Vor Gud han er så fast en borg	295	317
Talsmand, som på jorderige	251	280	Behold os, Herre! ved dit ord	296	318
Drag ind ad dine porte	252	281	Var Gud ej med os denne stund	298	319
Du, som den store pinsedag	253	282	Vort liv blev reddet		320
I kristne, som bekende	254	283	Den kristne kirkes alderdom	290	321
Helligånden trindt på jord	255	284	Det lakker nu ad aften brat	353	322
Ånd over ånder	257	285	Nu ved jeg vej til Himmerig	301	323
			Højhedens Gud, som kom herved	300	324
Bøn til Helligånden			Kirkens fornyelse		
Kom, sandheds Ånd, og vidne giv	258	286	Vel mødt, I kristne fromme	303	325
Kom, Helligånd,			Ak, Fader! Lad dit ord og Ånd	309	326
Gud Herre from	259	287	Tør end nogen ihukomme	306	327
Gud Helligånd, o kom	260	288	Herren han har besøgt sit folk	308	328
Kom, Gud Faders Ånd fuldgod	261	289	Foragter ej de ringe dage	305	329
Gud Helligånd, opfyld med lyst	262	290	Vor arv vi kendes ved	304	330
Kom, Gud Helligånd, kom brat	263	291	Herrens kirke er på jord	307	331
O Helligånd, kom til os ned	264	292	Som aldrig så lang er nogen dag	310	332
Gud Helligånd, vor igenføder	265	293	Lov og pris og evig ære	311	333
Helligånd, vor sorg du slukke	267	294	Kirkens mission		
Bøj, o Helligånd, os alle	268	295	Gud har fra evighed givet		
Gud Helligånd, i tro os lær	269	296	sin Søn os til Herre	222	334
O Helligånd, du skat så skøn	270	297	Almagts Gud, velsignet vær	312	335
Sandheds tolk og taler	271	298	Vær trøstig, Zion, Jesu brud	313	336
Kom, regn af det høje!			Lad dit rige alle vegne	747	337
lad jorden oplives	272	299	Du Ånd fra kirkens første tider	318	338
Kom, store Gud, o Helligånd	273	300	Din rigssag, Jesus, være skal	322	339
Helligånd, de frommes glæde	274	301	Gør dig nu rede, kristenhed	314	340
Livets fylde, glædens glans		302	Lov, pris og tak, at du har givet		341
			Al magt på jorden og i Himlen		342

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Kirkens diakoni			Hyggelig, rolig	378	383
Guds kærlighed ej grænse ved	323	343	Som vintergrene		384
Nogen må våge i verdens nat		344	Vi kommer, Herre, til dig ind		385
Vi rækker vore hænder frem		345	Den mægtige finder vi ikke		386
Du fylder mig med glæde		346	Dig ske al ære, Herre Krist		387
Dit værk er stort, men jeg er svag	331	347	O Herre Krist! dig til os vend	380	388
Herre, jeg vil gerne tjene	325	348	Herre Jesus, vi er her	383	389
			Herre Jesus, kom at røre	384	390
			Gud er her til stede		391
			Hellig, hellig, hellig!		
			Herre Gud almægtig	363	392
			Sin menighed har Kristus kær	382	393
De helliges samfund			Velsignelse, al jordens tarv	387	394
Fællesskabet			Fred til bod for bittert savn	389	395
Alt står i Guds faderhånd	333	349	Tak for al din fødsels glæde	390	396
Lyksaligt det folk, som har øre			Fader! Tak for liv og ånde	391	397
for klang	335	350	Brødre og søstre! vi skilles nu ad	392	398
I Herrens udvalgte, som			Lov og tak og evig ære ofrer vi	54	399
hellighed øve	336	351	Herre Kristus! Dig til ære	395	400
Der er en vej, som verden ikke					
kender	338	352	Bibelske salmer og lovsange		
Op dog, Zion! ser du ej	339	353	til kirkeårets gudstjenester		
Igennem nat og trængsel	340	354	<i>Advent</i>		
Kom, brødre, lad os ile	341	355	Du var nådig mod dit land,		
Det er så yndigt at følges ad,			Herre (Sl. 85,2-14)		401
hvor banet	342	356	Løft jeres hoveder,		
Til klart Guds ansigt vi skal se	343	357	I porte (Sl. 24,7-10)		402
			<i>Juletiden</i>		
Ordet			Syng en ny sang for Herren		
Så vældigt det mødte os		358	(Sl. 98,1-4)		403
Op, alle folk på denne jord	345	359	<i>Nytår, Hellig tre Konger og Maria Bebudelse</i>		
Jesus, se til os i nåde	556	360	Jeg har sluttet en pagt		
Herrens røst var over vandet	346	361	(Sl. 89,4-5 og 16-19)		404
Guds riges evangelium	347	362	<i>Fasten med den stille uge</i>		
Gud, lad dit ord i nåde lykkes	348	363	Lad mig ikke blive til skamme		
Dit ord, o Gud, som			(Sl. 25,2-5 og 15-18)		405
duggen kvæger	349	364	Gud vær mig nådig i din		
Himlene, Herre, fortæller din ære	350	365	godhed (Sl. 51,3-14)		406
Fra Himmelen hid til os ned	351	366	Fra det dybe råber jeg til dig,		
Ak, Gud, fra Himlen se herved	352	367	Herre (Sl. 130,1-6)		407
Guds ord blev aldrig bundet	354	368	<i>Påske</i>		
Min mund og mit hjerte	355	369	Jeg har altid Herren for øje		
Trods længselens smerte	356	370	(Sl. 16,8-11)		408
Dybe, stille, stærke, milde	357	371	Herren er min hyrde (Sl. 23)		409
Klokken slår, tiden går, troen på	358	372	Herrens højre hånd er løftet		
Guds ord det er vort arvegods	359	373	(Sl. 118,16-26 og 29)		410
			<i>Pinse</i>		
Gudstjenesten			Herre, min Gud, du er stor!		
Gudstjenestesalmer			(Sl. 104,1-2 og 4,27-30.33)		411
Den signede dag med fryd vi ser	367	374	<i>Trinitatis</i>		
Denne er dagen, som			Herre, vor Herre! Hvor herligt		
Herren har gjort	368	375	er dit navn (Sl. 8,2-9)		412
Lover Herren! Han er nær	366	376	Syng en ny sang for Herren		
Søndag er vor Herres dag	371	377	(Sl. 96,1-10)		413
Søndag morgen fra de døde	372	378			
Nu står sjælen op af døde	373	379			
Nu ringer alle klokker mod sky	374	380			
Op til Guds hus vi gå	376	381			
Som tørstige hjort monne skringe	377	382			

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Min sjæl, pris Herren (Sl. 103,1-13)		414	De kirkelige handlinger		
<i>Lovsange</i>			Dåb		
Min sjæl ophøjer Herren (<i>Marias</i> <i>lovsang. Luk. 1,46-55</i>)		415	Alle mine kilde skal være hos dig	396	451
Lovet være Herren (<i>Zakarias'</i> <i>lovsang. Luk. 1,68-79</i>)		416	Enhver, som tror og bliver døbt	397	452
Herre, nu lader du din tjener (<i>Simeons</i> <i>lovsang. Luk. 2,29-32</i>)		417	Gudshusets dør er i vor dåb	398	453
Kyrie			Af diendes og spædes mund	400	454
Litaniet: Herre Gud Fader i Himlen	364	418	O, lad din Ånd nu med os være	401	455
Herre Gud Fader i Himlen (Ritualbog s. 38)		419	Herren strækker ud sin arm	402	456
Kyrie eleison (Ritualbog s. 38)		420	Fyldt af glæde over livets under		457
Herre Jesus, Guds Søn (Ritualbog s. 39)		421	Du kommer, Jesus, i vor dåb		458
Gloria			Du, som os af nåde stor	404	459
Ære være Gud i det højeste (Ritualbog s. 39)		422	Du folk, som kristne kaldes vil	405	460
Aleneste Gud i Himmerig	360	423	Vort løsen er vor tro og dåb	406	461
Vi lover dig, vi velsigner dig (Ritualbog s. 40)		424	Barnelivets favre dage	409	462
Halleluja			Skriftemål		
Gladelig vil vi halleluja kvæde	361	425	O Herre, udslet min synd så svar	440	463
Nadver			O Gud, vi falder dig til fode	441	464
Mindes vi en fuldtro ven	415	426	Kristus, du er alt mit håb		465
Vor Herre Jesus i den nat	416	427	Konfirmation		
Du, som gik foran os		428	Han, som på jorden bejler	407	466
Zion, pris din saliggører	417	429	Lad denne dag, o Gud, vor Gud	410	467
Herre! hvor skal vi gå hen	418	430	Løgnens fader vi forsage	411	468
Jesus, din søde forening at smage	419	431	O Herre god og frelser from	412	469
Jesus Kristus er til stede	420	432	Slip os arme ej	413	470
Vor lovsang skal møde dig, Kristus! Her er du at finde		433	Du, som vejen er og livet	414	471
Jesus, livets sol og glæde	421	434	Bryllup / Vielse		
Mæt min sjæl, o Jesus sød	422	435	Jeg ved en blomst så favr og fin	736	472
Jeg kommer, Herre! på dit ord	423	436	Huset, som Gud har bygt	735	473
O Jesus, gør det ved din Ånd	424	437	Alterlyset i Herrens hus	741	474
O! du Guds Lam med korsets skam	365	438	Det er så yndigt at følges ad for to	738	475
O Guds Lam uskyldig		439	Vi beder, Herre, for de to		476
Vor Herres Jesu mindefest	425	440	Begravelse / bisættelse		
Du er vor skat, o Jesus sød	426	441	At sige verden ret farvel	609	477
O Jesus, på din alterfod	427	442	Når vore øjne lukkes til	619	478
Så går nu sjælens højtid an	428	443	Hvo ved, hvornår mit liv har ende	620	479
O glædelig dag	429	444	Udrust dig, helt fra Golgata	614	480
O Jesus, søde Jesus, dig	430	445	Vær du mig nær! Nu aftnen sænker sig	520	481
Dit minde skal, o Jesus! stå	431	446	Jeg lever – og ved, hvor længe, fuldtrøst	627	482
Jesus Krist, du gav mig livet	432	447	Som dug på slagne enge	624	483
Går det, Herre, som jeg vil	433	448	Nu er livet gemt hos Gud		484
Kornet, som dør i jorden		449	Nu ledet er min lille	634	485
Som korn fra mange marker		450	Han kom til os fra Himmerige		486
			Man siger, livet har bange kår	22	487
			Med sorgen og klagan hold måde, Guds ord	636	488
			Døden er den sidste fjende	637	489
			Nu har du taget fra os		490

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Præstevielse			Når tid og time er for hånd	618	532
O Jesus, præst i evighed	293	491	Jeg ved et evigt Himmerig	650	533
I dag på apostolisk vis	294	492	Min død er mig til gode	628	534
			Eja, min sjæl ret inderlig	651	535
Kirkeindvielse			Jeg er rede til at bede		536
Dig rummer ej himle	291	493	Nu! jeg har vunden	629	537
Hvor Gud sit hus ej bygge vil	292	494	Her vil ties, her vil bies	642	538
			Når mit øje, træt af møje	643	539
Syndernes forladelse			O Helligånd! mit hjerte	645	540
Guds kærlighed			Det livets ord vi bygger på	638	541
Nu fryde sig hver kristen mand	435	495	Som markens blomst henvisner fage	623	542
Guds Søn kom ned fra Himmerig	436	496	Med sorgen og klagen		
Guds nåde højt jeg prise vil	462	497	hold måde! Du mindes	640	543
O søde Gud, din kærlighed	452	498	Mit lys i mørke, Jesus sød	610	544
O gode Gud, din kærlighed	453	499	En liden stund	625	545
Guds igenfødte, ny-levende sjæle	464	500	Er livet alt lifligt herveden	641	546
Gud Herren så til jorden ned	434	501	Jeg er fremmed, jeg er en pilgrim	646	547
Kærlighed fra Gud	740	502	Sejrvindersken på jorden	486	548
Guds kærlighed er strand			O Jesus, morgenstjerne	613	549
og grønne enge		503	Der er en vej, som vi alle går alene		550
Synsbekendelse			Det evige liv		
Midt i livet er vi stedt	442	504	Jeg kender et land	649	551
Af dybsens nød, o Gud, til dig	437	505	Min største hjertens glæde	656	552
Jeg råber fast, o Herre	474	506	Om Himmerigs rige vi tales ved	658	553
Gud, efter dig jeg længes	449	507	I Himmelen, i Himmelen		554
O Jesus, livsens Herre	447	508	O min sjæl, du går og vanker		555
O Gud, min synd du sænke ned	476	509	Sørger ej for dem, der sove	654	556
Herre, jeg har handlet ilde	438	510	Livsalige dag, som i håbet vi venter	655	557
Kom, hjerte, tag dit regnebræt	662	511	Ja, engang mine øjne skal		558
Jeg har en angst som aldrig før		512			
Guds tilgivelse			Allehelgen		
Til dig alene, Herre Krist	446	513	O kære sjæl, frygt aldrig mer	565	559
Hjerte, lad dig ej indbilde	450	514	Hvor er det godt at lande	648	560
Bryd frem, mit hjertes trang at lindre	444	515	Den store hvide flok, vi se	661	561
Hvor lystig, sød og yndig	463	516	Jeg ser dig, søde Lam, at stå	657	562
Nu har jeg fundet det, jeg grunder	459	517	Helgen her og helgen hisset	660	563
Jesus han er syndres ven	454	518	For alle helgen, som i Kristi tro	659	564
Hvo vil mig anklage	461	519			
Min frelser mig af døden drog	451	520	KRISTENLIVET		
Guds Søn har gjort mig fri		521	Tro		
Fred i Jesu død vi skulle	455	522	O, Jesus, troens dyre skat	478	565
Klynke og klage	460	523	Vor tro er den forvisning på	484	566
O, hvor er nådestolen	445	524	Den tro, som Jesus favner	480	567
På Guds nåde	458	525	Vor tro den er et lys	483	568
På nåden i Guds hjerte		526	Jesus, dødens overvinder	479	569
Nåden er din dagligdag		527	Der er et helligt værge	482	570
Min nåde er dig nok		528	At tale om livet		571
Kødets opstandelse og det evige liv			Bøn		
Død og Opstandelse			Falder på dig modgangs hede	551	572
Hør mig, Skaber mild		529	Beder! og I skulle få	550	573
Vor Herre Jesus, Gud og mand	611	530	Hvor der er tro på Gud	549	574
Når syn og høreelse forgår	617	531	Fader vor i Himmerig		575
			Stol du kun på dit Fadervor	553	576

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Guds egen kære Søn	552	577	Stå fast, min sjæl! stå fast	572	622
Herre, gør mit liv til bøn		578	Har hånd du lagt på Herrens plov	575	623
			Du ved det nok, mit hjerte	574	624
Omvendelse			Vær stærk, min sjæl, i denne tid		625
Hvordan takker vi vor Herre	470	579	Midt i alt det meningsløse		626
O giver lyd, I folk	465	580	Du, som mætted tusind munde		627
Ak, vidste du, som går					
i syndens lænke	467	581	Modgang og håb		
I dag er nådens tid	471	582	O, kommer hid dog til Guds Søn	558	628
En hyrde glemmer fåret ej	475	583	Når i den største nød vi stå	564	629
Hør, min sjæl, den gode			Hvem skal jeg klage		
hyrdes stemme	473	584	mit sorgfulde mod	505	630
I denne verdens sorger sænkt	468	585	Mig rinder så mange tanker i hu	506	631
Kender du den livsens kilde	472	586	Min Gud, jeg gammel er og grå	513	632
Så vide om land, som sol monne gå	477	587	Sorrig og elendighed	507	633
			Aldrig er jeg uden våde	510	634
Kristi efterfølgelse			Stille er min sjæl til Gud	517	635
O Gud, du ved og kender	535	588	Som lilliens hjerte kan holdes		
Lov og tak og evig ære ske dig	55	589	i grøde	491	636
O Jesus, går du da din vej	541	590	Det er den daglig trøst, hvormed	492	637
Herlighedens Gud	536	591	Vær trøstig, mit hjerte,		
Den snævre vej er bred nok			bedrøv dig ej mer	518	638
til Guds rige	530	592	Skal fri og frelst vi hist	584	639
Den vej, du gik i kors og trang	531	593	Midt igennem nød og fare	566	640
Det koster mer, end man			Vor klippe vi slippe umulig	568	641
fra først betænker	577	594	O Herre, kommer sorgens		
Hvo vil med til Himmerige	532	595	stund hernelen	521	642
Kommer, hvo vil visdom lære	533	596	O hør os, Herre, for din død		643
Jesus Krist! du overvandt	203	597	Vor Herre! til dig må jeg ty	519	644
Stod med Krist vi op af døde	537	598	I falmende blade, du kølige vind		645
Dybt fornedres skal enhver	540	599	Aftensukket, nattegråden	509	646
Bliv hos mig, kære Herre Krist	542	600	Er du modfalden, kære ven	511	647
Så tag mig da ved hånden	543	601	Ængstede hjerte	515	648
Den store mester kommer	544	602	Vågn op, du som sover,		
Herre, du vandrer forsoningens vej		603	stat op fra de døde	469	649
			Din fred skal aldrig vige		650
Forsagelse og kamp			Går hårdt en sorg os på		651
Far, verden, far vel	525	604	Nu åbner savnet sine øde vidder		652
Herrens røst, som aldrig brister	528	605	Gud ene tiden deler	522	653
Sving dig op, min sjæl, til Gud	583	606			
Nu bør ej synden mere	523	607	Trøst og fred		
Op! våg og bed	545	608	Hvad kan os komme til for nød	496	654
Vægter! vil det mørke rige	547	609	Gud Herren er min hyrde god	497	655
Hvad fattes mig	548	610	Frelseren er mig en hyrde god	498	656
Så skal da mammon vige	524	611	Er Gud for mig, så træde	499	657
Halleluja! jeg har min Jesus fundet	571	612	Den grund, hvorpå jeg bygger	500	658
Verden, o verden! hvi frister du mig	526	613	Skulle jeg dog være bange	489	659
Du er Gud! før jorden skabtes	560	614	Alle vegne, hvor jeg vanker	503	660
Op, I kristne, ruste Eder	554	615	Det koster ej for megen strid	578	661
O du store sejrvinde	562	616	I Jesus søger jeg min fred	502	662
Sørger du endnu, min sjæl	582	617	O du min Immanuel	504	663
O Jesus, som er kommet at	559	618	Jeg ved, på hvem jeg bygger	501	664
Vort kors gør sure miner	580	619	Du guddomssol fuldstærk og blid	495	665
Vor trængsel, hvor besværlig	581	620	Sov sødt, barnlille	488	666
Nu da til lykke	567	621	Gud, vi er i gode hænder	493	667

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Guds fred er mer end englevagt	487	668	Morgen		
Nu glæd dig i Herren, mit hjerte		669	Gud Fader og Søn og Helligånd	680	712
Guds fred er glæden i dit sind		670	Den mørke nat forgangen er	682	713
Kærlighed til Gud og næsten			Jeg vil din pris udsjunge	683	714
Et trofast hjerte, Herre min	585	671	O Gud ske lov til evig tid	684	715
Jesus, kom dog nær til mig	588	672	Rind nu op i Jesu navn	686	716
Dig vil jeg elske, du min styrke	589	673	Nat, søvn og slum og seng, farvel	687	717
Jesus, dig alene sigter	592	674	Op, min sjæl, thi sol er oppe	688	718
Den nåde, som vor Gud har gjort	596	675	Farvel, du hvilesøde nat	689	719
O Jesus, du al nådens væld	597	676	Nu rinder solen op	690	720
Vor Gud er idel kærlighed	598	677	Morgenrøden sig udstrækker	691	721
Min sjæl, om du vil nogen tid	599	678	Vågn op og slå på dine strenge	692	722
Hvor dejlig skal Guds kirke stå	605	679	Dig, store Gud, ske ære	693	723
Skal kærlighed sin prøve stå	607	680	Lysets engel går med glans	694	724
Hvor ser det ud i verdens ørk	602	681	Nu vågne alle Guds fugle små	695	725
	(603)		I østen stiger solen op	696	726
Den ypperligste vej	604	682	Nu titte til hinanden de favre		
Loven er et helligt bud	600	683	blomster små	697	727
Du skal i denne verden ej	601	684	Gud ske tak og lov		728
Jeg kender ham, hvem jeg			Morgenstund har guld i mund	698	729
har overgivet	587	685	Se, nu stiger solen af havets skød	700	730
Jesus, at du blev min broder	586	686	Gud ske lov for nattero		731
Nåden hun er af kongeblood	595	687	Nu gløder øst i morgenskær		732
Kærlighed er lysets kilde	608	688	Aften		
Kærlighed alt sit udretter		689	Den lyse dag forgangen er, og natten	701	733
MENNESKELIVET			Nu velan, vær frisk til mode	702	734
Fædrelandet			Nu hviler mark og enge	703	735
Forgæves er vor kraft og kunst	745	690	Dagen nu sin afsked tager	704	736
Gud lade rolighed og fred	746	691	Den klare sol går ned, det		
Forlen os freden, Herre, nu	754	692	kvælder mer og mer	706	737
Årstiderne			Hvilestunden er i vente	707	738
Vær velkommen, Herrens år (nytår)	664	693	Det mulner mod den mørke nat	708	739
For dig, vor Herre, som dage kun	663	694	Til hvile solen går	709	740
O Gud, som tiden vender	666	695	Aftenstjernen hisset tindrer	710	741
Guds godhed vil vi prise	667	696	Se, hvor sig dagen atter skynder	711	742
Året, som i dag oprinder	669	697		(712)	
Lad tidens hjul omdrive	670	698	Tiden skrider, dagen rinder	713	743
Som året går		699	Dagen viger og går bort	715	744
Frydeligt med jubelkor		700	Sig månen langsomt hæver	716	745
Nu blomstertiden kommer	671	701	Jeg er træt og går til ro	717	746
Naturen holder pinsefest	672	702	Dagen går med raske fjed	718	747
Solen stråler over vang	673	703	Til vor lille gerning ud	719	748
Det dufter lysegrønt af græs		704	Bliv hos os, når dagen hælder	720	749
Gak ud, min sjæl, betragt med flid	674	705	Den skønne jordens sol gik ned	721	750
Du gav mig, o Herre, en lod			Der står et slot i vesterled		751
af din jord	675	706	I fjerne kirketårne hist		752
Nu falmer skoven trindt om land	677	707	Den store, stille nat går frem		753
Vi pløjede og vi så'de	678	708	Fred hviler over land og by	722	754
Dybt hælder året i sin gang	679	709	Lyksalig, lyksalig hver sjæl,		
Nu står der skum fra bølgetop		710	som har fred	723	755
Skyerne gråner, og løvet falder		711	Den lyse dag forgangen er,		
			den blanke sol	724	756
			Nu skrider dagen under	714	757
			Dig vandre vi så gerne med	725	758

	DA 1	DA 2
Kirkeklokke! mellem ædle malme	726	759
Altid frejdig, når du går	727	760
Tunge, mørke natteskyer	729	761
Nu går solen sin vej		762
Du, som har tændt millioner af stjerner		763
Nu sænkes overalt		764
Nu lukker sig mit øje	732	765
Gode Gud, din engleskare	733	766
Når mørket jorden blinder (Vægterversene)	730	767

ALFABETISK REGISTER OVER SALMERNE

DA 1: Den danske Salmebog 1953 - DA 2: Salmebogskommissionens forslag

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Af diendes og spædes mund	400	454	Brat, Herre Jesus, blandt dine du stod		
Af dybsens nød, o Gud, til dig	437	505	Se: Kom, lad os tømme		
Af højheden oprunden er	87	99	et bæger påny		
Aftenstjernen hisset tindrer	710	741	Bryd frem, mit hjertes trang at lindre	444	515
Aftensukket, nattegråden	509	646	Brødre og søstre! vi skilles nu ad	392	398
Afvend din vrede, Herre Gud	439		Bøj, o Helligånd, os alle	268	295
Ak, bliv dog med din nåde	563		Da døden slog Herodes ned	118	
Ak, Fader! lad dit ord og Ånd	309	326	Dagen går med raske fjed	718	747
Ak, Gud, fra Himlen se herved	352	367	Dagen nu sin afsked tager	704	736
Ak, min rose visner bort	508		Dagen viger og går bort	715	744
Ak, vidste du, som går i syndens lænke	467	581	Dag til hvile! Dag til glæde	187	204
Aldrig er jeg uden våde	510	634	De hellig tre konger så hjertensglad	115	127
Aleneste Gud i Himmerig	360	423	Dejlig er den himmel blå	113	125
Alfader! du hvis navn i Nord	751		Dejlig er jorden	111	112
Alle mine kilder skal være hos dig	396	451	Den bitre død dig trængte	185	201
Alle ting er underfulde	101		Den er slet ikke af Gud forladt	633	
Alle vegne, hvor jeg vanker	503	660	Den grund, hvorpå jeg bygger	500	658
Al magt på jorden og i Himlen		342	Den klare sol går ned, det kvælder mer og mer	706	737
Almagts Gud, velsignet vær	312	335	Den kristne kirkes alderdom	290	321
Almindelig er Kristi kirke	285	314	Den kristne kirkes skønne navn	287	316
Almægtige og kære Gud		17	Den lyse dag forgangen er, den blanke sol	724	756
Alterlyset i Herrens hus	741	474	Den lyse dag forgangen er, og natten	701	733
Alt, hvad som fuglevinger fik	10	10	Den mægtige finder vi ikke		386
Altid frejdig, når du går	727	760	Den mørke nat forgangen er	682	713
Alt står i Guds faderhånd	333	349	Denne er dagen, som Herren har gjort	368	375
Alvidende, dit øje mig ransager	18		Den nærmer sig, den time forudsat	621	
Amen, siger nu tilsammen	394		Den nåde, som vor Gud har gjort	596	675
Apostlene sad i Jerusalem	239	268	Den sande tro i striden	481	
Arbejd, til natten kommer	332		Den signede dag med fryd vi ser	367	374
At sige verden ret farvel	609	477	Den sjæl, som Gud i sandhed kender	494	
At tale om livet		571	Den skønne jordens sol gik ned	721	750
Barnelivets favre dage	409	462	Den snævre vej er bred nok til Guds rige	530	592
Barn Jesus i en krybbe lå		96	Den store hvide flok, vi se	661	561
Beder! og I skulle få	550	573	Den store mester kommer	544	602
Bedrøvet verdens glæde		184	Den store, stille nat går frem		753
Befal du dine veje	31	31	Den tro, som Jesus favner	480	567
Behold os, Herre! ved dit ord	296	318	Den vej, du gik i kors og trang	531	593
Betesdasøjlernes buegange		137	Den yndigste rose er funden	98	113
Bliv hos mig, kære Herre Krist	542	600	Den ypperligste vej	604	682
Bliv hos os, mester, dagen hælder	211		Der er en vej, som verden ikke kender	338	352
Bliv hos os, når dagen hælder	720	749	Der er en vej, som vi alle går alene		550
Blomstre som en rosegård	60	71			
Blåt lys vælded frem bag skyers skred		121			
Bo hos os, o Gud, i nåde	748				
Bort, verden, af mit sind og øje	590				

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Der er et helligt væрге	482	570	Du er, Gud! før jorden skabtes	560	614
Der sad en fisker så tankefuld	127	138	Du er, opstandne sejrshelt	561	217
Der stander et hus i vort høje nord	284		Du er vor skat, o Jesus sød	426	441
Der står et slot i vesterled		751	Du folk, som kristne kaldes vil	405	460
Der venter bag langfredags nat		205	Du, frelser, fandt din hjord udi		
Det dufter lysegrønt af græs		704	Se: Nu ved jeg vej til Himmerig		
Det er den daglig trøst, hvormed	492	637	Du fylder mig med glæde		346
Det er det rette tegn, hvorpå	603		Du fødtes på jord		62
Det er, hvad Guds kirke i håbet véd		83	Du følger, Herre, al min færd		21
Det er så sandt, at ingen så		227	Du gamle af dage	299	
Det er så yndigt at følges ad for to	738	475	Du gav mig, o Herre, en lod		
Det er så yndigt at følges ad,			af din jord	675	706
hvor banet	342	356	Du guddomssol fuldstærk og blid	495	665
Det første lys er ordet, talt af Gud		80	Du, Herre Krist	46	47
Det hellige kors, vor Herre han bar			Du kommer, Jesus, i vor dåb		458
Se: Det hellige kors, vor Herre selv bar			Du kære sjæl, som vanker	534	
Det hellige kors, vor Herre selv bar	172	192	Du skal i denne verden ej	601	684
Det kimer nu til julefest	76	87	Du, som den store pinsedag	253	282
Det koster ej for megen strid	578	661	Du, som freden mig forkynder	456	
Det koster megen kamp og strid	576		Du, som gik foran os		428
Det koster mer, end man fra først			Du, som går ud fra den levende Gud	248	277
betænker	577	594	Du, som har tændt millioner		
Det lakker nu ad aften brat	353	322	af stjerner		763
Det livets ord vi bygger på	638	541	Du, som mætted tusind munde		627
Det mulner mod den mørke nat	708	739	Du, som os af nåde stor	404	459
Det runde himlens stjernetelt	114	126	Du, som vejen er og livet	414	471
Det skal ej ske ved kraft og magt	256		Du ved det nok, mit hjerte	574	624
Det var kun en drøm, at han tog os			Du var nådig mod dit land, Herre		
til side		163	(Sl. 85,2-14)		401
Dig rummer ej himle	291	493	Du Ånd fra kirkens første tider	318	338
Dig ske al ære, Herre Krist		387	Dybe, stille, stærke, milde	357	371
Dig, store Gud, ske ære	693	723	Dybt fornedres skal enhver	540	599
Dig, store Herre Sebaot	752		Dybt hælder året i sin gang	679	709
Dig takke vi, o Jesu Krist	403		Døden er den sidste fjende	637	489
Dig vandre vi så gerne med	725	758	Eja, min sjæl ret inderlig	651	535
Dig vil jeg elske, du min styrke	589	673	Én alene har vort hjerte	321	
Dig være, mildeste Gud Fader	6	6	En dag skal Herrens skaberdrømme		
Dig være ære, Herre, du er			møde		264
dødens død		228	En dalende dag	622	
Din fred skal aldrig vige		650	Enhver, som tror og bliver døbt	397	452
Din himmelkrone ser vi stråle		246	En hyrde glemmer fåret ej	475	583
Din kirke, gode Gud	749		En liden stund	625	545
Din kirke-mark, o Gud			En rose så jeg skyde	106	108
Se: O Gud, hvor jammerlig			En sædemand gik ud at så	134	148
Din kærlighed, o frelser, os forene	334		En sød og liflig klang	95	107
Din rigssag, Jesus, være skal	322	339	En vej eller anden, vor Herre ved råd	20	23
Dit minde skal, o Jesus! stå	431	446	Er du modfalden, kære ven	511	647
Dit ord, o Gud, som duggen kvæger	349	364	Er Gud for mig, så træde	499	657
Dit værk er stort, men jeg er svag	331	347	Er livet alt lifligt heneden	641	546
Dommer over levende og døde		262	Et barn er født i Betlehem	85	97
Drag ind ad dine porte	252	281	Ét fornødent er; det ene	591	145
Drag ind ad disse porte	245	274	Et helligt liv, en salig død	116	
Drag, Jesus, mig	218	243	Ét jeg ønsker fremfor alt henede	158	
Drag ud, hver kristensjæl på jord	570		Et kors det var det hårde, trange leje	182	
Du er alene, store Gud	14		Et lidet barn så lysteligt	84	94

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Et lille barn i dag er fød		95	Glæderig og underfuld	737	
Et suk igennem verden går	139		Gode Gud, din engleskare	733	766
Et trofast hjerte, Herre min	585	671	Godt og ondt i lys og mørke	136	150
Ét vidste han om vejen frem		165	Gud aldrig dem forlader		
Evig sand er Herrens tale	539		Se: Hvorfor vil du dog klage		
Fader milde! Lad din rige nåde	386		Gud, du fra dine de herlige		
Fader! Tak for liv og ånde	391	397	højenloftssale	676	
Fader vor i Himmerig		575	Gud, du som lyset og dagen oplod	699	
Falder på dig modgangs hede	551	572	Gud, efter dig jeg længes	449	507
Farvel, du hvilesøde nat	689	719	Gud ene tiden deler	522	653
Far verden, far vel	525	604	Gud er Gud, før jorden skabtes		
Foragter ej de ringe dage	305	329	Se: Du er, Gud! før jorden		
For alle helgen, som i Kristi tro	659	564	skabtes		
For dig, o Herre, som dage kun			Gud er her til stede		391
Se: For dig, vor Herre, som			Gud Fader og Søn og Helligånd	680	712
dage kun			Gud har fra evighed givet sin Søn		
For dig, vor Herre, som dage kun	663	694	os til Herre	222	334
For dine vidner, som budskab			Gud Helligånd! du giver		
skal bære	320		Se: Drag ind ad dine porte		
Forfærdes ej, du lille hob	297		Gud Helligånd, i tro os lær	269	296
Forgæves er vor kraft og kunst	745	690	Gud Helligånd! o, kom	260	288
Forlen os freden, Herre nu	754	692	Gud Helligånd, opfyld med lyst	262	290
Fra det dybe råber jeg til dig, Herre			Gud Helligånd, vor igenføder	265	293
(Sl. 130,1-6)		407	Gud Helligånd, vor trøstermand	250	279
Fra Himlen Herrens Ånd nedfør	241	270	Gud Herren er min hyrde god	497	655
Fra Himlen højt kom budskab her	79	88	Gud Herren så til jorden ned	434	501
Fra Himlen kom den Helligånd	240	269	Gud, lad dit ord i nåde lykkes	348	363
Fra Himlen kom en engel klar	80	89	Gud lade rolighed og fred	746	691
Fra Himmelen hid til os ned	351	366	Guds egen kære Søn	552	577
Fra verdens morgenstund udgår			Guds engle i flok! synger liflig i kor	108	122
Se: Guds nåde og årvågenhed			Guds fred er glæden i dit sind		670
Fred hviler over land og by	722	754	Guds fred er mer end englevagt	487	668
Fred i Jesu død vi skulle	455	522	Guds godhed vil vi prise	667	696
Fredløs er freden, hvor menneskets			Gudshusets dør er i vor dåb	398	453
veje		120	Guds igenfødte, ny-levende sjæle	464	500
Fred til bod for bittert savn	389	395	Gud skal alting mage	29	29
Frelseren er mig en hyrde god	498	656	Gud ske lov for nattero		731
Fremmed er vi alle dage	615		Gud ske tak og lov		728
Frisk op! endnu en gang	103	117	Guds kirkes grund alene	286	315
Fryd dig, du Jesu brud	69	75	Guds kærlighed ej grænse ved	323	343
Fryd dig, du Kristi brud	68	74	Guds kærlighed er strand og		
Fryd dig i Guds behag	92	104	grønne enge		503
Frydeligt med jubelkor		700	Guds menighed, syng for vor		
Frydetonen går mod tronen	228	248	skaber i løn	1	1
Fuglen har rede, og ræven har grav	128	139	Guds nåde højt jeg prise vil	462	497
Fuldendt er nådens store værk	217	242	Guds nåde og årvågenhed	146	159
Fylt af glæde over livets under		457	Guds ord blev aldrig bundet	354	368
Følger med til urtegården	156	172	Guds ord det er vort arvegods	359	373
Gak ud, min sjæl, betragt med flid	674	705	Guds rige kommer ikke så		307
Gak under Jesu kors at stå	166	181	Guds rige lignes ved et frø	137	151
Giv mig, Gud! en salmetunge	4	4	Guds riges evangelium	347	362
Glade jul, dejlige jul	110	111	Guds Søn har gjort mig fri		521
Gladelig vil vi halleluja kvæde	361	425	Guds Søn kom ned fra Himmerig	436	496
Glæd dig, Zion, glæd dig, jord	70	76	Guds Ånd er kraftbeviset	408	
Glæden hun er født i dag	88	100	Gud, vi er i gode hænder	493	667

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Gud vær mig nådig i din godhed (Sl. 51,2-14)		406	Herren strækker ud sin arm	402	456
Gør dig nu rede, kristenhed	314	340	Herrens venner ingen sinde	631	
Gør døren høj, gør porten vid	71	77	Herren taler: Øer, hører	283	
Gådefuld er du, vor Gud		128	Herre, nu lader du din tjener gå bort (Simeons lovsang. Luk. 2,29-32)		417
Gå nu hen og grav min grav	630		Herre, når din time kommer		263
Går det, Herre, som jeg vil	433	448	Herre, vor Herre! Hvor herligt er dit navn (Sl. 8,2-9)		412
Går hårdt en sorg os på		651	Her ser jeg da et lam at gå	165	180
Halleluja for lysets drot	221	247	Her vil ties, her vil bies	642	538
Halleluja! jeg har min Jesus fundet	571	612	Hil dig, barn, i krybben lagt	105	
Han kom til os fra Himmerige		486	Hil dig, frelser og forsoner	167	182
Han, som har hjulpet hidindtil	28	28	Himlene, Herre, fortæller din ære	350	365
Han, som på jorden bejler	407	466	Himlens morgenrøde	83	93
Han står på randen af sin grav	152	168	Himlen åbnes, mørket svinder	369	
Har hånd du lagt på Herrens plov	575	623	Hjerte, lad dig ej indbilde	450	514
Har vi toppet, må vi dale	538		Hjerte, løft din glædes vinger	93	105
Hav tak, o Herre, for evig trøst		48	Hos dig, o Jesus, sent om nat	126	135
Helgen her og helgen hisset	660	563	Huset, som Gud har bygt	735	473
Hellig, hellig, hellig! Herre Gud almægtig	363	392	Hvad er det for en snekke	129	140
Helligånd, de frommes glæde	274	301	Hvad fattes mig	548	610
Helligånden trindt på jord	255	284	Hvad kan os komme til for nød	496	654
Helligånd, hør, hvad vi bede	275		Hvad mener I om Kristus		49
Helligånd, vor sorg du slukke	267	294	Hvem skal jeg klage mit sorgfulde mod	505	630
Her kommer, Jesus, dine små	99	114	Hvert et lys i livets nat	23	24
Herlighedens Gud	536	591	Hvilestunden er i vente	707	738
Her mødes alle veje	635		Hvo ikkun lader Herren råde	27	27
Herre, du vandrer forsoningens vej		603	Hvor blev Guds jord et dejligt sted	606	
Herre, fordi du		53	Hvordan takker vi Vor Herre	470	579
Herre Gud! dit dyre navn og ære	7	7	Hvor dejlig skal Guds kirke stå	605	679
Herre Gud, du er og bliver	370		Hvor der er tro på Gud	549	574
Herre Gud Fader i Himlen (Kyrie)		419	Hvor er det godt at lande	648	560
Herre Gud Fader i Himlen (Litaniet)	364	418	Hvor er det godt i Jesu arme	37	38
Herre, gør mit liv til bøn		578	Hvor er dog påske sød og blid	199	218
Herre! hvor skal vi gå hen	418	430	Hvor er lammet, offerlammet	164	179
Herre, jeg har handlet ilde	438	510	Hvorfor vil du dog klage	34	35
Herre, jeg vil gerne tjene	325	348	Hvor Gud mig fører, går jeg glad	19	22
Herre Jesus, du, som troner	224	250	Hvor Gud sit hus ej bygge vil	292	494
Herre Jesus, Guds Søn (Kyrie)		421	Hvor kan jeg noksom skønne på	337	
Herre Jesus, kom at røre	384	390	Hvorledes skal jeg møde	73	79
Herre Jesus, stærk og mild	327		Hvor lifligt er det dog at gå	210	233
Herre Jesus, vi er her	383	389	Hvor lystig, sød og yndig	463	516
Herre Kristus, dig til ære	395	400	Hvor saligt er den lille flok	593	
Herre, min Gud, du er stor! (Sl. 104,1-2 og 27-30 og 33)		411	Hvor saligt var det ægtepar	124	134
Herren af søvne opvågned, opsprang	194	212	Hvor ser det ud i verdens ørk	602	681
Herren er min hyrde (Sl. 23)		409	Hvor stor er dog den glæde	120	129
Herren god, som uden grænser	153	169	Hvo ved, hvornår mit liv har ende	620	479
Herren han har besøgt sit folk	308	328	Hvo vil med til Himmerige	532	595
Herrens højre hånd er løftet (Sl. 118,16-26 og 29)		410	Hvo vil mig anklage	461	519
Herrens kirke er på jord	307	331	Hyggelig, rolig	378	383
Herrens røst, som aldrig brister	528	605	Hyrden er én og så hans hjord	143	156
Herrens røst var over vandet	346	361	Højhedens Gud, som kom herved	300	324
			Hør det, Zion, trøst for al din vé		81

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Hører I, som græde	208	230	Jeg kender ham, hvem jeg har		
Hører I, vor Herre kalder	145	157	overgivet	587	685
Hører til, I høje himle	154	170	Jeg kommer, Herre! på dit ord	423	436
Hør himmelsus i tredie time		271	Jeg lever og ved, hvor længe,		
Hør mig, Skaber mild		529	fuldtrøst	627	482
Hør, min sjæl, den gode hyrdes			Jeg løfter højt mit øje op		
stemme	473	584	Se: Jeg løfter mine øjne op		
Hør vor helligaftens bøn	188	203	Jeg løfter mine øjne op	42	42
I al sin glans nu stråler solen	247	276	Jeg råber fast, o Herre	474	506
I dag er nådens tid	471	582	Jeg ser dig, du Guds Lam, at stå		
I dag på apostolisk vis	294	492	Se: Jeg ser dig, søde Lam,		
I dag skal alting sjunge	216	241	at stå		
I denne søde juletid	90	102	Jeg ser dig, søde Lam, at stå	657	562
I denne verdens sorger sænkt	468	585	Jeg ser dit kunstværk, store Gud		20
I døden Jesus blunded	192	210	Jeg så ham som barn med		
I dødens bånd vor frelser lå	191	209	det solrige øje	58	
I falmende blade, du kølige vind		645	Jeg tror det, min genløser	141	154
I fjerne kirketårne hist		752	Jeg ved en blomst så favr og fin	736	472
I gennem nat og trængsel	340	354	Jeg ved en urt både dejlig og bold	744	
I Herrens hus er godt at bo	385		Jeg ved et evigt Himmerig	650	533
I Herrens udvalgte, som hellighed			Jeg ved et lille Himmerig	281	310
øve	336	351	Jeg ved mig en søvn i Jesu navn	639	
I Himmelen, i Himmelen		554	Jeg ved, på hvem jeg bygger	501	664
I Jesu navn	52	58	Jeg venter dig, Herre Jesus, til dom	233	255
I Jesus søger jeg min fred	502	662	Jeg vil din pris udsjunge	683	714
I jomfruer, I kloge	234	257	Jeg vil mig Herren love	56	59
I kristne, som bekende	254	283	Jert hus skal I bygge på ordets		
I kvæld blev der banket på			klippegrund	739	
Helvedes port		202	Jerusalem! I dag din konge græder	148	161
I lemmer, hvis hoved har Himlen			Jesu navn, mit hjertes lyst	53	
i vælde	529	258	Jesus, at du blev min broder	586	686
I Nazaret, i trange kår	121	130	Jesus, dig alene sigter	592	674
Ind i haven Jesus gik	157		Jesus, dine dybe vunder	170	190
Ingen blive skal til skamme			Jesus, din søde forening at smage	419	431
Se: Falder på dig modgangs			Jesus, dødens overvinder	479	569
hede			Jesus er mit liv i live	171	191
Ingen er så tryk i fare	44	44	Jesus er navnet mageløst	47	52
Ingen højhed, ingen ære	162	176	Jesus! Frelser og befrier	48	54
Intet så stort, han det jo kan	17		Jesus, giv sejr, livsfyrste og kilde	555	
I underværkers land jeg bor	36	37	Jesus han er syndres ven	454	518
I verden er ej nød så stor	231	259	Jesus, Herre! på dit ord	326	
I østen stiger solen op	696	726	Jesus, himmelfaren	214	239
Ja, engang mine øjne skal		558	Jesus, hvor du bange stred	186	
Jeg er en fattig fange	448		Jesus, jeg dit kors vil holde	181	
Jeg er fremmed, jeg er en pilgrim	646	547	Jesus, Jesus, Jesus sigter		
Jeg er rede til at bede		536	Se: Jesus, dig alene sigter		
Jeg er træt og går til ro	717	746	Jesus, kom dog nær til mig	588	672
Jeg går i fare, hvor jeg går	40	40	Jesus Krist, du gav mig livet	432	447
Jeg har altid Herren for øje			Jesus Krist! du overvandt	203	597
(Sl. 16,8-11)		408	Jesus Kristus er til stede	420	432
Jeg har en angst som aldrig før		512	Jesus lever, graven brast	202	222
Jeg har sluttet en pagt			Jesus, livets rige kilde	147	160
(Sl. 89,4-5 og 16-19)		404	Jesus, livets sol og glæde	421	434
Jeg kender et land	649	551	Jesus, min drot	50	56
			Jesus, mit liv	728	

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Jesus os til trøst og gavn	49	55	Lad dit rige alle vegne	747	337
Jesus, se til os i nåde	556	360	Lad mig ikke blive til skamme		
Jesus, som iblandt os står	388	236	(Sl. 25,2-5 og 15-18)		405
Julebudet til dem, der bygge	107	119	Lad os ile	647	
Julen har bragt velsignet bud	109	110	Lad tidens hjul omdrive	670	698
Julen har englelyd	96	109	Lad vaje højt vort kongeflag	184	200
Kain, hvor er din bror		46	Lazarus lå i sin grav		143
Kender du den livsens kilde	472	586	Lille Guds barn! hvad skader dig	35	36
Kimer, I klokker! ja kimer før dag			Livets fylde, glædens glans		302
i det dunkle	82	92	Livsalige dag, som i håbet vi venter	655	557
Kirkeklokke! mellem ædle malme	726	759	Livsalig er den tale	144	
Kirken den er et gammelt hus	280	309	Livsalig påskedag		
Kirken er som Himmerige	288	312	Se: O salig påskedag		
Klar op, vort hjerte, sjæl og sind	244		Livsens krone at erholde	579	
Klokken slår, tiden går	358	372	Loven er et helligt bud	600	683
Klynke og klage	460	523	Lover den Herre, den mægtige		
Kom, brødre, lad os ile	341	355	konge med ære	2	2
Kom, følg i ånden med	122	131	Lover Gud, I kristne fromme	302	
Kom, Gud Faders Ånd fuldgod	261	289	Lover Herren! Han er nær	366	376
Kom, Gud Helligånd, kom brat	263	291	Lovet være du, Jesus Krist	89	101
Kom, Helligånd, Gud Herre from	259	287	Lovet være Herren		
Kom, Helligånd, vor trøstermand			(Zakarias' lovsang)		416
Se: Kom, store Gud,			Lov og pris og evig ære ske dig,		
o Helligånd			o treenig Gud	311	333
Kom, hjerte, tag dit regnebræt	662	511	Lov og tak for påskens offer		208
Kom, lad os tømme et bæger på ny	212	235	Lov og tak og evig ære ofrer vi	54	399
Kommer hid kun med de små	399		Lov og tak og evig ære ske dig	55	589
Kommer, hvo vil visdom lære	533	596	Lov, pris og tak, at du har givet		341
Kommer, sjæle, dyrekøbte	213	238	Lovsynger Herren, min mund		
Kom, regn af det høje! lad jorden			og mit indre	3	3
oplives	272	299	Luk øjne op, al kristenhed	209	232
Kom, sandheds konge, Kristus, kom			Luk øjne op, o kristenhed	230	256
Se: Kom, verdens konge,			Lyksalig endte da min frelser		
Kristus kom			sine dage		186
Kom, sandheds Ånd, og vidne giv	258	286	Lyksalig, lyksalig hver sjæl		
Kom, store Gud, o Helligånd	273	300	som har fred	723	755
Kom, verdens konge! Kristus kom	151	167	Lyksaligt det folk, som har øre		
Kongernes konge og herrernes herre,			for klang	335	350
dig hylder	750		Lysets engel går med glans	694	724
Kornet, som dør i jorden		449	Lyslevende fra Himmerig	57	61
Kraften fra det høje	243	273	Længe haver Satan spundet	161	175
Kriste, lad din ædle fred	753		Lær mig, o skov, at visne glad	632	
Kristne, som har frelse funden	317		Lær os, Frelser, livets væld	180	
Krist stod op af døde	190	207	Løft jeres hoveder, I porte (Sl. 24)		402
Kristus, du er alt mit håb		465	Løgnens fader vi forsage	411	468
Kundskabs Fader, visdoms væld	328		Man siger, livet har bange kår	22	487
Kvindelil! din tro er stor	138	152	Maria hun var en jomfru ren	64	65
Kyrie eleison		420	Med den enbårnes herlighed	125	133
Kæmp alvorlig, nu Guds nåde	573		Med fred og fryd jeg farer hen	117	123
Kærlighed alt sit udretter		689	Med sin alabasterkrukke	131	144
Kærlighed er lysets kilde	608	688	Med sorgen og klagen hold måde!		
Kærlighed fra Gud	740	502	Du mindes	640	543
Kærligheds og sandheds Ånd	249	278	Med sorgen og klagen hold måde,		
Lad denne dag, o Gud, vor Gud	410	467	Guds ord	636	488
Lad det klinge sødt i sky	94	106	Med strålekrans om tinde	149	162

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Med thomaskravet står vi her		237	Nu har du taget fra os		490
Midt i alt det meningsløse		626	Nu har jeg fundet det, jeg grunder	459	517
Midt iblandt os er Guds rige	278	305	Nu har jeg vunden		
Midt igennem nød og fare	566	640	Se: Nu! Jeg har vunden		
Midt i livet er vi stedt	442	504	Nu hviler mark og enge	703	735
Mig lyster nu at træde	123	132	Nu! jeg har vunden	629	537
Mig rinder så mange tanker i hu	506	631	Nu kom der bud fra englekor	63	64
Mindes vi en fuldtro ven	415	426	Nu kom her bud fra englekor	(63)	63
Mind, o Jesus, tit mit hjerte	179		Nu ledet er min lille	634	485
Min død er mig til gode	628	534	Nu lukker sig mit øje	732	765
Min frelser mig af døden drog	451	520	Nu nærmer sig vor pinsefest	238	267
Min Gud befaler jeg min vej	32	32	Nu rinder solen op	690	720
Min Gud, jeg gammel er og grå	513	632	Nu ringer alle klokker mod sky	374	380
Min Gud, min Gud, hvorfor har du forladt mig		189	Nu ringer de klokker ved daggryets komme		226
Min Jesus er for mig begyndelse og ende	51	57	Nu skrider dagen under	714	757
Min Jesus, grund til al vor lyst	140	153	Nu sol i øst oprinder mild	681	
Min Jesus, lad mit hjerte få	189	206	Nu står der skum fra bølgetop		710
Min mund og mit hjerte	355	369	Nu står jeg op i Herrens navn	685	
Min nåde er dig nok		528	Nu står sjælen op af døde	373	379
Min sjæl, du Herren love	24	12	Nu sænkes overalt		764
Min sjæl er frelst fra synd og død	97		Nu takker alle Gud	11	11
Min sjæl, hvi vil du græmme dig	38		Nu titte til hinanden de favre blomster små	697	727
Min sjæl, om du vil nogen tid	599	678	Nu ved jeg vej til Himmerig	301	323
Min sjæl ophøjer Herren (Marias lovsang)		415	Nu velan! et frejdigt mod	112	50
Min sjæl, pris Herren (Sl. 103)		414	Nu velan, vær frisk til mode	702	734
Min sol, min lyst, min glæde	102	116	Nu ville vi os samle		
Min største hjertens glæde	656	552	Se: Nu vil vi os forsamle		
Mit hjerte altid vanker	100	115	Nu vil vi os forsamle	77	86
Mit hjerte er så bange		141	Nu vil vi sjunge og være glad	91	103
Mit lys i mørke, Jesus sød	610	544	Nu vågne alle Guds fugle små	695	725
Morgenrøden sig udstrækker	691	721	Nu åbner savnet sine øde vidder		652
Morgenstund har guld i mund	698	729	Nærmere, Gud, til dig	21	
Mægtigste Kriste, menighedens Herre	226	252	Nåden er din dagligdag		527
Mæt min sjæl, o Jesus sød	422	435	Nåden hun er af kongeblood	595	687
Mørke over jorden ruger	316		Når i den største nød vi stå	564	629
Mørket skjuler jorderige	160	174	Når jeg betænker tid og stund	626	
Måne og sol		13	Når mit øje, træt af møje	643	539
Naglet til et kors på jorden	169	187	Når mørket jorden blinder		
Nat, søvn og slum og seng, farvel	687	717	(Vægttersene)	730	767
Naturen holder pinsefest	672	702	Når syn og hørelse forgår	617	531
Nogen må våge i verdens nat		344	Når tid og time er for hånd	618	532
Nu bede vi den Helligånd	246	275	Når vore øjne lukkes til	619	478
Nu blomstertiden kommer	671	701	O dejlige land		
Nu bør ej synden mere	523	607	Se: Jeg kender et land		
Nu da til lykke	567	621	O du Guds Lam! med korsets skam	365	438
Nu er livet gemt hos Gud		484	O du Guds Lam uskyldig	174	194
Nu falmer skoven trindt om land	677	707	O du min Immanuel	504	663
Nu fryde sig hver kristen mand	435	495	O du store sejervinder	562	616
Nu glæd dig i Herren, mit hjerte		669	O Fader god af evighed	665	
Nu gløder øst i morgenskær		732	O giver lyd, I folk	465	580
Nu går solen sin vej		762	O glædelig dag	429	444
			O gode Gud, din kærlighed	453	499

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
O guddomssol fuldstærk og god			Op, alle folk på denne jord	345	359
Se: Du guddomssol fuldstærk			Op, alle som på jorden bor	25	25
og blid			Op dog, Zion! ser du ej	339	353
O Gud, du ved og kender	535	588	Op, glædes alle, glædes nu	74	84
O Gud, fornuften fatter ej	16	19	Op, I kristne, ruster eder	554	615
O Gud! hvor er du mer end skøn	13	16	Op, min sjæl, thi sol er oppe	688	718
O Gud, hvor jammerlig	135	149	Op, sjæl, bryd søvnen af	(196)	214
O Gud, min synd du sænke ned	476	509	Opstanden er den Herre Krist	193	211
O, Gud ske lov, det hjemad går	652		Opstandne Herre, du vil gå		234
O Gud ske lov til evig tid	684	715	Op! thi dagen nu frembryder	59	70
O Guds Lam uskyldig		439	Op til Guds hus vi gå	376	381
O Gud, som tiden vender	666	695	Op! våg og bed	545	608
O Gud, vi falder dig til fode	441	464	Op, Zion, at oplukke	72	78
O, havde jeg dog tusind tunger	5	5	O salig påskedag	196	221
O Helligånd, du skat så skøn	270	297	O, send os ikke ud alene	324	
O Helligånd, kom til os ned	264	292	Os fører korsets smerte		
O Helligånd! mit hjerte	645	540	Se: Vort kors gør sure miner		
O Helligånd, o søde trøst	266		O store Gud, din kærlighed	176	196
O Herre god og frelser from	412	469	O store Gud! vi lover dig	9	9
O Herre Gud, din lære	133	147	O søde Gud, din kærlighed	452	498
O Herre Jesus, mit levned's lys	612		Over Kedron Jesus træder	155	171
O Herre, kommer sorgens stund			O, vågner op af verdens drømme	466	
hernede	521	642	På alle dine veje	33	33
O Herre Krist! dig til os vend	380	388	På denne dag vi ser Guds Søn	219	244
O Herre Krist, din stjerne står	315		På Gud alene	30	30
O Herre, udslet min synd så svar	440	463	På Guds nåde	458	525
O hjertekære Jesus Krist	175	195	På Jerusalem det ny	289	313
O hoved, højt forhånet	168	183	På Jesu død og blodig sår	67	69
O, hvor er nådestolen	445	524	På nåden i Guds hjerte		526
O høje råb, hvis lige aldrig hørtes		185	Påskeblomst! hvad vil du her	206	225
O hør os, Herre, for din død		643	Påskemorgen slukker sorgen	200	219
O Jesus, du al nådens væld	597	676	Påske vi holde	201	220
O Jesus, gør det ved din Ånd	424	437	Ransager eder selv		
O Jesus, går du da din vej	541	590	Se: Vor tro den er et lys		
O Jesus, hør mig for din død	557		Rejs op dit hoved, al kristenhed	229	260
O Jesus, livsens Herre	447	508	Retten's spir det alt er brækket	163	177
O Jesus, morgenstjerne	613	549	Rind nu op i Jesu navn	686	716
O Jesus, præst i evighed	293	491	Sandheds tolk og taler	271	298
O Jesus, på din alterfod	427	442	Se, døden alle dage	616	
O Jesus, som er kommet at	559	618	Se, hvordan de Jesus slæber		
O Jesus, søde Jesus, dig	430	445	Se: Længe haver Satan		
O Jesus, troens dyre skat	478	565	spundet		
O, kommer hid dog til Guds Søn	558	628	Se, hvor nu Jesus træder	150	166
O kristelighed	279	306	Se, hvor sig dagen atter skynder	711	742
O kære sjæl, frygt aldrig mer	565	559	Sejrvindersken på jorden	486	548
O kæreste sjæl, op at våge	197	215	Se, nu stiger solen af havets skød	700	730
O, lad din Ånd nu med os være	401	455	Se, vi går op til Jerusalem		164
O, lytter til, I folk			Sidder rolig i Jerusalem	237	
Se: O, giver lyd, I folk			Sig månen langsomt hæver	716	745
Om alle mine lemmer	8	8	Sin menighed har Kristus kær	382	393
Om Himmerigs rige vi tales ved	658	553	Sin vogn gør han af skyer blå	223	249
O min sjæl, du går og vanker		555	Skal fri og frelst vi hist	584	639
Om salighed og glæde	225	251	Skal kærlighed sin prøve stå	607	680
O, måtte Jesus snart dog træde	319		Skriv dig, Jesus, på mit hjerte	178	198
Op, al den ting, som Gud har gjort	12	15	Skriv på min seng og sovetræ	705	

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Skulle jeg dog være bange	489	659	Så skal dog Satans rige	132	146
Skyerne gråner, og løvet falder		711	Så tag mig da ved hånden	543	601
Slip os arme ej	413	470	Så vide om land, som sol monne gå	477	587
Solen stråler over vang	673	703	Så vil vi nu sige hverandre farvel	393	
Som aldrig så lang er nogen dag	310	332	Så vældigt det mødte os		358
Som den gyldne sol frembryder	198	216	Tag det sorte kors fra graven	207	229
Som dug på slagne enge	624	483	Tak for al din fødsels glæde	390	396
Som et stille offerlam	173	193	Tak og ære være Gud	62	73
Som fisk i hav og fugl i luft	15	18	Talsmand, som på jorderige	251	280
Som forårssolen morgenrød	204	223	Tiden skrider, dagen rinder	713	743
Som hønen klukker mindelig	375		Til dig alene, Herre Krist	446	513
Som korn fra mange marker		450	Til himlene rækker din miskundhed,		
Som lilliens hjerte kan holdes			Gud	26	26
i grøde	491	636	Til Himmels fór den ærens drot	215	240
Som markens blomst henvisner fage	623	542	Til hvile solen går	709	740
Som tørstige hjort monne skringe	377	382	Til klart Guds ansigt vi skal se	343	357
Som vintergrene		384	Til klart Guds åsyn vi skal se		
Som året går		699	Se: Til klart Guds ansigt vi		
Sorrig og elendighed	507	633	skal se		
Sorrig og glæde de vandre til hobe	41	41	Til nådens store åndefest	527	158
Sover I? Hvor kan I sove	159	173	Til vor lille gerning ud	719	748
Sov nu, mit barn, så sødelig	731		Trods længselens smerte	356	370
Sov sødt, barnlille	488	666	Troens smykke, Jesus sød		60
Stadig kamp vort liv må være	569		Trød frem, min sjæl, på årets		
Stat op i gry, min Gud, stat op	61	72	morgen	668	
Stat op, min sjæl, i morgengry	195	213	Tunge, mørke natteskyer	729	761
Stiftet Guds Søn har på jorden			Tusind år stod Kristi kirke	282	311
et åndeligt rige	276	303	Tænk, at livet koster livet		14
Stille er min sjæl til Gud	517	635	Tænk, når engang den tåge er		
Stod med Krist vi op af døde	537	598	forsvunden	653	
Stol du kun på dit Fadervor	553	576	Tør end nogen ihukomme	306	327
Store Gud og frelsermand	65	67	Tålmodighed behøves	512	
Stå fast, min sjæl! stå fast	572	622	Ud går du nu på livets vej	330	
Stå som en klippe	644		Udrundne er de gamle dage	344	
Sving dig op, forsagte sjæl			Udrust dig, helt fra Golgata	614	480
Se: Sving dig op, min sjæl,			Uforsagt, hvordan min lykke	43	43
til Gud			Uforsagt, vær på vagt	546	261
Sving dig op, min sjæl, til Gud	583	606	Under dine vingers skygge	45	45
Syndernes forladelse selvros			Under korset stod med smerte		188
udelukker	457		Ungdommens frelser, hør os		
Synes det i kors og pine	490	34	når vi bede	329	
Syng en ny sang for Herren, for han			Urolige hjerte	39	39
(Sl. 98,1-4)		403	Usporlig er Vor Herres vej		
Syng en ny sang for Herren, syng			Som fisk i hav og fugl i luft		
for Herren (Sl. 96,1-10)		413	Vaj nu, Dannebrog, på voven	220	245
Syng højt, min sjæl, om Jesu død	183	199	Vaj nu, korsets flag, på voven		
Søde Jesus, Davids rod	75	85	Se: Vaj nu, Dannebrog, på		
Søde Jesus, jule-fyrste	104	118	voven		
Søndag er vor Herres dag	371	377	Vanæret vor drot kom i sin grav	236	266
Søndag morgen fra de døde	372	378	Var Gud ej med os denne stund	298	319
Sørger du endnu, min sjæl	582	617	Var I ikke galilæer	242	272
Sørger ej for dem, der sove	654	556	Ved Jesu navn forlades alle synder		51
Så bøjed den dødsdømte nakken		178	Velkommen de Jesus i Nazaret bød		136
Så går nu sjælens højtid an	428	443	Velkommen igen, Guds engle små	81	91
Så skal da mammon vige	524	611	Vel mødt, I kristne fromme	303	325

	DA 1	DA 2		DA 1	DA 2
Velsignelse, al jordens tarv	387	394	Vor lovsang skal møde dig, Kristus!		
Venner, lad kun skyer gråne	235	265	Her er du at finde		433
Venner! sagde Guds engel blidt	86	98	Vor sjæl er dertil født og båret	443	
Verden, o verden! hvi frister du mig	526	613	Vort kors gør sure miner	580	619
Verdens børn har mangt et sted	381		Vort liv blev reddet		320
Verdens igenfødelse glæden			Vort løsen er vor tro og dåb	406	461
igenføder	205	224	Vor tro den er et lys	483	568
Vi beder, Herre, for de to		476	Vor tro den er et stærkt bevis	485	
Vidunderligst af alt på jord	277	304	Vor tro er den forvisning på	484	566
Vi kommer, Herre, til dig ind		385	Vor trængsel, hvor besværlig	581	620
Vil du have ro, min sjæl	594		Vort timeglas det alt nedrinder	712	
Vil natten nu vige		308	Vægter vil da mørkets rige		
Vi lover dig, vi velsigner dig			Se: Vægter! vil det mørke rige		
(Gloria)		424	Vægter! vil det mørke rige	547	609
Vi pløjede og vi så'de	678	708	Vær du mig nær! Nu aftnen		
Vi rækker vore hænder frem		345	sænker sig	520	481
Vi samles for dit åsyn her	379		Vær priset, Jesus Krist, Guds Lam	227	253
Vi sidder i mørket, i dødsenglens			Vær stille, hjerte, bi på Gud	516	
skygge		82	Vær stærk, min sjæl, i denne tid		625
Vi synger med Maria		66	Vær trøstig, mit hjerte, bedrøv dig		
Vi tro, vi alle tro på Gud	362		ej mer	518	638
Vi ønske vor brudgom nu og brud	734		Vær trøstig, Zion, Jesu brud	313	336
Vor alderdoms trøst og støttestav	514		Vær velkommen, Herrens år, ...		
Vor arv vi kendes ved	304	330	Julenat (Advent)	66	68
Vor frelser, du, som døde	177	197	Vær velkommen, Herrens år, ...		
Vor frelser går til kors og grav			Sandheds Gud (Nytår)	664	693
Se: Han står på randen			Vågn op, du som sover, stat op		
af sin grav			fra de døde	469	649
Vor Gud er idel kærlighed	598	677	Vågn op og slå på dine strenge	692	722
Vor Gud han er så fast en borg	295	317	Zion, pris din saliggører	417	429
Vor Herre han er en konge stor	119	124	Zions vægter hæver røsten	232	254
Vor Herre Jesus, Gud og mand	611	530	Ængstede hjerte	515	648
Vor Herre Jesus i den nat	416	427	Ære være Gud i det højeste (Gloria)		422
Vor Herres Jesu mindefest	425	440	Øjne, I var lykkelige	142	155
Vor Herre! til dig må jeg ty	519	644	Ånden opgav enkesønnen	130	142
Vor Jesus kan ej noget herberg finde	78	90	Ånd over ånder, kom ned		
Vor Jesus lå i graven kold		231	fra det høje	257	285
Vor klippe vi slippe umulig	568	641	Året, som i dag oprinder	669	697

SALMERNES FORFATTERE

A: Originale salmer - **B:** Oversættelser og bearbejdelser

Abrahamson, Werner Hans Frederik

1744 - 1812, dansk officer og forfatter

B - 27

Adam af St. Victor

Omkring 1100 - 1177, kannik i Paris.

A - 224, 278

Agerbek, Hans

1798 - 1869, sognepræst i Øster Hæsinge

A - 261

Agricola, Johann

1494 - 1566, generalsuperintendent i Berlin

A - 425

Allen, James

1734 - 1804, frikirkepræst i Gayle i Skotland

A - 455

Allendorf, Johann Ludwig Konrad

1693 - 1773, hofprædikant i Köthen

A - 431

Andersen, Hans Christian

1805 - 1875, dansk forfatter

A - 96, 512

Andersen, Lisbeth Smedegaard

Født 1934, sognepræst ved Holmens Kirke i København

A - 62, 121, 128, 178, 237, 385

Anselm af Canterbury

1033 - 1109, ærkebiskop i Canterbury

A - 220

Arctander, Niels Christensen

Omkring 1660 - 1700, præst i Vissenbjerg

B - 190

Arentzen, Kristian August Emil

1823 - 1899, adjunkt i København

B - 746

Arndt, Ernst Moritz

1769 - 1860, professor i historie i Bonn

A - 664

Arnold, Gottfried

1666 - 1714, professor i teologi, sognepræst i Perleberg i Brandenburg

A - 616

Arnulf af Louvain

Omkring 1200 - 1250, abbed i Belgien

A - 182, 183

Arrebo, Anders Christensen

1587 - 1637, biskop i Trondhjem, sognepræst i Vordingborg

A - 251, 655

Bagger, Hans

1646 - 1693, Sjællands biskop

B - 418

Balslev, Carl Frederik

1805 - 1895, biskop i Ribe

A - 463

Balslev-Clausen, Peter

Født 1943, sognepræst i Hellerup, provst i Gentofte

B - 66, 345, 465

Beck, Thomas

1755 - 1844, frikirkepræst i London

B - 455

Bernstein, Christian Andreas

1672 - 1699, præst i Domnitz ved Halle

A - 351

Beskow, Frederik Natanael

1865 - 1953, rektor i Stockholm

A - 347, 557

Bickersteth, Edward

1786 - 1850, sognepræst i Walton i England

B - 294, 455

Biering, Gustav

1909 - 1997, dansk journalist

A - 141

Bille, Steen Jensen

1565 - 1629, lensmand i Trondhjem

B - 506

Billing, Einar Magnus

1871 - 1939, biskop i Vesterås

A - 669

Bogatsky, Karl Heinrich von

1690 - 1774, forfatter i Halle

A - 338

Bondesen, Jens Martin Georg

1812 - 1895, provst i Stilling

A - 436

Bonin, Ulrich Bogislaus von

1682 - 1752, regeringsråd i Ebersdorf

A - 38, 593

Boye, Caspar Johannes

1791 - 1853, sognepræst ved Garnisons kirke i København

A - 167, 393, 400, 702 709

B - 364, 606

Boye, Friderich

1715 - 1759, præst ved Trinitatis kirke i København

A - 398

Brandt, Carl Joakim

1817 - 1889, præst ved Vartov i København
A - 372, 703
B - 12, 23, 25, 30, 56, 103, 105, 191, 423, 485, 495, 500, 508, 533, 552, 631, 659, 671, 690, 701, 713, 715, 733

Brandt, Jørgen Gustava

Født 1929, dansk forfatter
A - 14, 271

Breithaupt, Joachim Justus

1658 - 1732, professor i teologi og
 generalsuperintendent i Halle og Magdeburg
A - 568

Brinch, Ivar Diderichsen

1665 - 1728, sognepræst ved Skt. Nikolaj kirke
 i København
A - 444

Brorson, Hans Adolph

1694 - 1764, biskop i Ribe
A - 15, 16, 40, 50, 55, 69, 75, 86, 102, 113, 114, 115, 117, 218, 230, 241, 326, 337, 359, 362, 443, 500, 511, 519, 521, 522, 537, 538, 539, 540, 560, 561, 562, 567, 579, 580, 581, 595, 608, 610, 611, 612, 619, 620, 621, 622, 639, 640, 641, 663, 680, 681, 682, 683, 695
B - 5, 6, 19, 22, 29, 34, 38, 57, 70, 79, 90, 145, 153, 160, 180, 217, 243, 244, 257, 258, 281, 299, 301, 351, 434, 460, 514, 515, 516, 517, 518, 534, 536, 565, 566, 568, 572, 582, 583, 591, 592, 593, 594, 596, 605, 609, 615, 617, 618, 635, 636, 637, 638, 653, 657, 658, 660, 661, 674

Brun, Johan Nordahl

1745 - 1816, biskop i Bergen
A - 161, 222, 236, 285, 333, 467, 573, 684

Brunsmann, Johannes

1637 - 1707, præst ved Vartov i København
B - 35

Budry, Edmund Louis

1854 - 1932, schweizisk præst
A - 228

Böhmer, Just Henning

1674 - 1749, professor i jura i Berlin
A - 217

Børup, Morten

Omkring 1446 - 1526, rektor for Århus
 Katedralskole
A - 700

Camerarius, Joachim

1500 - 1574, professor i filologi i Leipzig
A - 629

Campbell, Jane Montgomery

1817 - 1878, engelsk forfatter
B - 708

Christensen, Inger

Født 1935, dansk forfatter
B - 575

Claudius, Matthias

1740 - 1815, forfatter og bankrevisor i
 Wandsbek ved Hamburg
A - 708, 745

Clausnitzer, Tobias

1618 - 1684, tysk feltpræst i den svenske hær,
 sognepræst i Weiden i Oberpfalz
A - 389

Claussen, Heinrich Ferdinand Emil

1832 - 1902, sognepræst i Dybbøl
B - 601, 616

Cook, Martha Ann, f. Woodbridge

1806 - 1874, amerikansk forfatter
A - 23

Cotterill, Thomas

1779 - 1823, præst i Sheffield
B - 563

Dahn, Helge

1904 - 1991, sognepræst i Borup
A - 484

Dam, Poul

Født 1921, dansk højskolemand og politiker
B - 450

Dass, Petter

1647 - 1707, sognepræst i Alstahaug i
 Nordnorge
A - 7, 8, 446

Decius, Nicolaus

Omkring 1485 - 1546, hofprædikant i
 Königsberg
B - 194, 423

Denicke, David

1603 - 1680, konsistorialråd i Hannover
A - 565

Dick, Sigismund Christian

1815 - 1882, provst, sognepræst i Ås i Norge
B - 248

Eber, Paul

1511 - 1569, professor i teologi,
 generalsuperintendent i Wittenberg
A - 530, 531, 629, 696

Ehrenborg-Posse, Catharina Elisabeth (Betty), f.

Ehrenborg
 1818 - 1880, svensk pædagog og forfatter
B - 547

Ellingsen, Svein Ørnulf

Født 1929, norsk forfatter
A - 246, 263, 344, 345, 433, 449, 457, 465, 484, 625, 626, 650, 652

Empaytaz, Henri Louis

1790 - 1853, frikirkepræst i Genève
B - 335

- Engelbrethsdatter, Dorothe*
1634 - 1716, norsk digter
A - 744
- Engelke, Fredrik*
1848 - 1906, svensk tegnelærer og sangforfatter
B - 44
- Eskesen, Morten*
1826 - 1913, dansk lærer og folkeoplyser
B - 8
- Ewald, Johannes*
1743 - 1781, dansk digter
A - 480
- Faber, Gasper*
Omkring 1515 - omkring 1575, sognepræst i
Deystingen ved Harzen
B - 552
- Falckner, Justus*
1672 - 1723, tysk præst i New York
A - 615
- Fangel, Richard Daniel*
1905 - 1977, domprovst i Ribe
B - 48
- Fenger, Peter Andreas*
1799 - 1878, sognepræst ved Vor Frelzers Kirke
på Christianshavn
B - 78
- Fjelberg, Arne*
1907 - 1960, norsk præst, rektor for det
Praktisk-Teologiske Seminar
B - 228
- Foersom, Peter Thun*
1777 - 1817, kgl. skuespiller i København
A - 765
- Fog, Gustav Mogens Købke*
1887 - 1980, dansk kaptajn
B - 564
- Fortunatus, Venantius*
Omkring 530 - 609, biskop i Poitiers og fransk
hofpoet
A - 200, 248
- Franck, Caspar*
1520 - 1578, præst i Joachimsthal i Böhmen
A - 478
- Franck, Johannes*
1618 - 1677, borgmester i Guben i
Niederlausitz
A - 434, 510
- Francke, August Hermann*
1663 - 1727, professor i teologi og sognepræst i
Halle
A - 637
- Frans af Assisi*
1182 - 1226, stifter af franciskanerordenen
A - 17
- Franz, Ignatz*
1719 - 1790, katolsk præst og rektor i Breslau
B - 335
- Freylinghausen, Johann Anastasius*
1670 - 1739, direktør for opdragelsesanstalten i
Halle
A - 70, 591, 596
- Friederichsen, Johan*
1603 - 1641, rektor i Roskilde
A - 58
- Frostenson, Anders*
Født 1906, sognepræst i Lövvö
A - 450, 503
- Funcke, Friedrich*
1642 - 1699, sognepræst i Römstedt ved
Lüneburg
A - 243
- Garve, Carl Bernhard*
1763 - 1841, præst i Brødremenigheden i
Herrnhut
A - 364
- Gedicke, Lampert*
1683 - 1735, feltprovst i Berlin
A - 22
- Gerhardt, Paul*
1607 - 1676, sognepræst i Berlin
A - 25, 31, 32, 33, 79, 105, 180, 274, 281, 294,
460, 514, 606, 657, 658, 659, 705, 735
B - 183
- Glahn, Hans Egede*
1814 - 1898, sognepræst og stiftsprovst i Store
Heddinge
B - 673
- Gotter, Ludwig Andreas*
1661 - 1735, hofråd i Gotha
A - 515
- Gramann (Poliander), Johann*
1487 - 1541, sognepræst i Königsberg
A - 12
- Gregersen, Andreas Peter Vilhelm*
1848 - 1929, sognepræst i Hornslet
B - 347
- Gregor, Christian*
1723 - 1801, leder af Brødremenigheden i
Herrnhut
A - 470
- Grundtvig, Nikolaj Frederik Severin*
1783 - 1872, præst ved Vartov i København
A - 1, 3, 4, 10, 18, 28, 36, 39, 52, 54, 61, 71,
72, 91, 92, 93, 98, 122, 124, 125, 130, 131,
133, 138, 139, 142, 148, 150, 151, 152, 154,
155, 156, 157, 162, 169, 179, 197, 219, 223,
225, 229, 232, 239, 245, 249, 260, 265, 266,
268, 269, 272, 273, 276, 279, 280, 282, 284,
293, 295, 303, 304, 305, 306, 309, 310, 311,
312, 314, 324, 327, 328, 329, 349, 350, 352,

- 353, 356, 357, 360, 361, 365, 368, 369, 370, 373, 375, 377, 378, 379, 381, 382, 383, 394, 395, 399, 430, 440, 448, 451, 453, 454, 461, 462, 464, 466, 468, 472, 473, 474, 475, 477, 483, 489, 492, 493, 494, 501, 523, 524, 525, 541, 542, 544, 545, 546, 548, 551, 556, 569, 576, 598, 599, 613, 623, 644, 645, 646, 647, 665, 666, 667, 668, 686, 687, 688, 689, 693, 694, 697, 707, 711, 729, 756, 759, 766
B - 27, 33, 35, 64, 65, 68, 74, 85, 87, 89, 94, 97, 100, 101, 106, 107, 109, 118, 123, 126, 132, 144, 172, 181, 182, 187, 188, 190, 192, 193, 199, 200, 201, 202, 203, 206, 207, 209, 210, 211, 212, 220, 224, 230, 235, 238, 240, 247, 274, 275, 277, 278, 285, 286, 288, 289, 290, 291, 294, 313, 316, 318, 319, 321, 322, 325, 332, 374, 390, 426, 438, 441, 447, 455, 456, 459, 495, 496, 499, 530, 543, 553, 563, 605, 628, 629, 643, 654, 696, 758
- Grünwald, Georg*
 Død 1530, østrigsk skomager
A - 628
- Hailmann, Ludwig*
 Tysk forfatter på reformationstiden
A - 325
- Hallqvist, Britt Gerda*
 1914 - 1997, svensk forfatter
A - 13
- Hammerich, Peter Frederik Adolph*
 1809 - 1877, professor i teologi i København
B - 32, 42, 47, 64, 127, 251, 254, 287, 491, 506, 513, 532, 535, 549, 552, 632, 734, 735
- Hansen, John*
 1846 - 1911, provst i Gislev
B - 338
- Hansen, Uffe*
 1894 - 1994, valgmenighedspræst i Ubberup
B - 674, 692
- Hart, Joseph*
 1712 - 1768, frimenighedspræst i London
A - 288
- Hartman Olov*
 1906 - 1982, direktør for Sigtunastiftelsen
A - 53, 428
- Hauch, Johannes Carsten*
 1790 - 1872, forfatter, professor i æstetik i København
B - 32, 664, 745
- Hausmann, Julie*
 1825 - 1901, tysk lærer i Skt. Petersborg
A - 601
- Heber, Reginald*
 1783 - 1826, engelsk biskop i Calcutta
A - 392
- Heermann, Johann*
 1585 - 1647, sognepræst i Köben i Schlesien
A - 35, 190, 509, 653
- Hegelund, Morten Mortensen*
 død omkring 1565, sognepræst i Aalborg
B - 192
- Hegelund, Peder Jensen*
 1542 - 1614, biskop i Ribe
B - 488
- Held, Heinrich*
 1620 - 1659, tysk sagfører og forfatter
A - 73
- Hensel, Luise*
 1798 - 1876, tysk forfatter
A - 746
- Herman, Nikolaus*
 Omkring 1485 - 1561, kantor i Joachimsthal i Böhmen
A - 103, 532
- Herrnschmidt, Johann Daniel*
 1675 - 1723, professor i teologi i Halle
A - 90
- Heurlin, Aja Esther*
 1890 - 1918, dansk højskolelærer
B - 564
- Hilarius af Poitier*
 død 366, biskop i Poitiers
A - 423
- Hinckelmann, Abraham*
 1652 - 1695, sognepræst i Hamburg
A - 635
- Hjort, Peder*
 1793 - 1871, lektor i Sorø
B - 74, 317, 505
- Holm, Niels Johannes*
 1778 - 1845, præst i brødremenigheden i Christiansfeld
A - 584
B - 73, 77, 470, 520
- Homburg, Ernst Christoph*
 1605 - 1681, tysk sagfører og forfatter
A - 191
- Hostrup, Jens Christian*
 1818 - 1892, forfatter og sognepræst i Hillerød
A - 119
- How, William Walsham*
 1823 - 1897, biskop i Wakesfield
A - 564
- Hubert, Konrad*
 1507 - 1577, præst i Strassburg
A - 513
- Hus, Johan*
 Omkring 1370 - 1415, professor og præst i Prag
A - 432
- Hygom, Peder Jacobsen*

- 1692 - 1764, biskop i Århus
A - 431
- Høyer, Ludvig Marius Theodor*
 1815 - 1883, bogbinder i Rønne
B - 547
- Ingemann, Bernhard Severin*
 1789 - 1862, forfatter og lektor i Sorø
A - 26, 37, 76, 110, 111, 112, 158, 204, 242, 259, 270, 354, 376, 380, 482, 570, 602, 642, 656, 724, 725, 726, 727, 728, 747, 748, 749, 750, 751, 752, 753, 754, 755
B - 109, 191, 325, 389, 507, 532
- Jacobi, John Christian*
 1670 - 1750, tysk præst i London
B - 294
- Jacopone da Todi*
 Omkring 1240 - 1306, italiensk franciskanermunk
A - 187, 188
- Jensen, Gustav Margerth*
 1845 - 1922, stiftsprovst i Oslo
B - 7
- Johannes af Damaskus*
 Død omkring 750, græsk kirkelærer
A - 203, 235
- Johansen, Johannes*
 Født 1925, biskop i Helsingør.
A - 80, 82, 234, 262, 342, 458, 528, 578, 627, 763
B - 17, 704
- Jonæson, Søren*
 1656 - 1717, domprovst i Roskilde
B - 195, 210, 283, 292, 296, 297, 300, 509
- Jørgensen, Hans Anker*
 Født 1945, studenter- og sognepræst i København
A - 189
- Jørgensen, Johannes*
 1866 - 1956, dansk forfatter
B - 17
- Kampmann, Henrick*
 1750 - 1828, sognepræst i Farum
A - 334, 685
- Kassia*
 Omkring 800, græsk nonne
A - 144
- Katholm, Rasmus*
 Død 1581, sognepræst ved Vor Frue kirke i København
B - 531, 696
- Kierkegaard, Peter Christian*
 1805 - 1888, biskop i Aalborg
A - 397, 470
- Kingo, Thomas*
- 1634 - 1703, biskop i Odense
A - 41, 63, 64, 67, 78, 84, 85, 104, 116, 118, 126, 129, 132, 134, 140, 146, 147, 149, 159, 166, 170, 171, 173, 174, 175, 176, 177, 181, 196, 198, 214, 215, 216, 221, 233, 256, 267, 286, 323, 336, 366, 390, 396, 437, 442, 445, 452, 491, 498, 499, 559, 588, 589, 590, 604, 607, 614, 633, 634, 675, 676, 677, 678, 679, 691, 698, 716, 717, 718, 719, 720, 721, 722, 736, 737, 738, 739, 740, 741, 742, 743, 758
- Kjøge, Peder Nielsen*
 Død 1695, byfoged i Assens
A - 127
- Knapp, Albert*
 1798 - 1864, sognepræst i Stuttgart
B - 664
- Knudsen, Jakob Christian Lindberg*
 1858 - 1917, forfatter og valgmenighedspræst i Mellerup
A - 730, 761
B - 708
- Knudsen, Thomas*
 1503 - 1581, provst i Hygom
A - 321, 632
- Knöpken, Andreas*
 Død 1539, superintendent i Riga
A - 654
- Koch, Peter Didrik*
 1856 - 1941, dansk nervelæge
B - 44
- Kolbeinn Tumason*
 Død 1208, islandsk høvding
A - 529
- Kolderup-Rosenvinge, Janus Lauritz Andreas*
 1792 - 1850, professor i jura i København
B - 88
- Kolmodin, Israel*
 1643 - 1709, biskop på Gotland
A - 701
- Kragballe, Christian Malta*
 1824 - 1897, sognepræst i As
B - 705
- Kramer, Mauritius*
 1646 - 1702, sognepræst i Marne i Ditmarsken
A - 301
- Krarup, Jens Kristian*
 Født 1935, rektor for Folkekirkens Pædagogiske Institut i Løgumkloster
B - 457
- Kristensen, Jørgen*
 Født 1924, dansk præst i Aventoft
B - 476
- Krøgholt, Ditte, f. Larsen*
 Født 1929, dansk lærer
B - 27
- Kynewulf*

- Antagelig før 800, angelsakser
A - 238
- Kædmon*
Antagelig før 700, angelsakser
A - 202
- Kaas, Birgitte Christine*
1682 - 1761, norsk salmedigter
B - 447
- Landstad, Magnus Brostrup*
1802 - 1880, provst, sognepræst i Sande i Norge
A - 135, 250, 363, 649
B - 254, 298, 425, 429, 444, 554, 585, 701
- Langton, Stephan*
Omkring 1150 - 1228, ærkebiskop i Canterbury
A - 291
- Larsen, Jens*
1807 - 1874, smed og lægprædikant i Kirke Værløse
B - 547
- Laub, Thomas Linnemann*
1852 - 1927, organist ved Holmens kirke i København
B - 106, 108, 207, 418
- Lauesen, Marcus*
1907 - 1975, dansk forfatter
A - 120
- Laurinus, Laurentius Laurentii*
1577 - 1655, rektor i Söderköping og sognepræst i Häradschammar
A - 554
- Lissner, Holger*
Født 1938, sognepræst i Sdr. Bjert
A - 46, 346, 386, 490, 550, 762, 670
B - 13, 263, 449, 603, 650, 669
- Littmarck, Tore*
Født 1921, sognepræst i Gamla Uppsala
A - 603
- Lobwasser, Ambrosius*
1551 - 1585, professor i jura i Königsberg
B - 506
- Lorenzen, Lorenz (Laurentius Laurentii)*
1660 - 1722, kantor i Bremen
A - 257, 583
- Ludvigs, Christian*
1877 - 1930, biskop i Aalborg
B - 392, 557
- Ludämilie Elisabeth*
1640 - 1672, grevinde af Schwarzburg-Rudolstadt
A - 674
- Lund, Biørn Christian*
1738 - 1809, sognepræst i Hellested
A - 206
- Luther, Martin*
1483 - 1546, professor i teologi i Wittenberg, kirkens reformator
A - 87, 88, 89, 123, 209, 317, 318, 319, 367, 482, 495, 505, 575
B - 101, 107, 275, 287, 418, 432, 504, 692
- Lyster, Jens Birch*
Født 1942, sognepræst i Notmark
B - 457, 503
- Lyte, Henry Francis*
1793 - 1847, sognepræst i Lower Brixham i England
A - 481
- Løgstrup, Jens Theodor Nicolai*
1853 - 1933, sognepræst i Nyborg
B - 338
- Lönegren, Ernst Frithiof*
1862 - 1937, biskop i Härnösand i Sverige
A - 343
- Lønning, Per*
Født 1929, norsk teolog, biskop i Stavanger
A - 450
- Löwenstern, Matthæus Apellus von*
1594 - 1648, minister i Breslau
A - 252
- Madsen, Jacob*
Død 1600, forfatter og sognepræst i Gentofte
B - 714
- Malling, Ove*
1747 - 1829, geheimestatsminister i København
B - 275, 447
- Marot, Clément*
1497 - 1544, fransk hofdigter
A - 506
- Marstrand, Even Nicolaj*
1879 - 1949, valgmenighedspræst i Osted
B - 481
- Marthinussen, Karl Martin*
1890 - 1965, biskop i Stavanger
A - 558
- Mentzer, Johann*
1658 - 1734, sognepræst i Kemnitz ved Herrnhut
A - 5, 6
- Michael Nicolai (Mikkel Nielsen eller Clausen)*
Omkring 1500, sognepræst ved Skt. Albani kirke i Odense
A - 643
- Michaelsen, Jørgen Bertel*
Født 1925, sognepræst i Øster Alling m.v.
A - 136, 320, 384, 764
- Mollerup, Hans Peder Martin*
1866 - 1929, sognepræst ved Frihavns Kirke i København, stifter af Kirkens Korshær
B - 253
- Montgomery, James*
1771 - 1854, redaktør i Sheffield

- A - 172, 277**
Mortensen (Tøndebinder), Claus
 Omkring 1499 - 1575, provst i Malmø
B - 101, 287, 495
- Moth, Claus Frederik*
 1861 - 1930, litteraturhistoriker, lektor ved
 Haderslev Katedralskole
B - 700
- Munk, Kaj Haarald Leininger*
 1898 - 1944, forfatter og sognepræst i Vedersø
A - 624
- Müller, Christoph Anton*
 1694 - 1749, luthersk præst i Leeuwarden
A - 258
- Mynster, Frederik Ludvig*
 1811 - 1885, godsforvalter på Bøstrup i
 Drøsselbjerg
B - 432, 495
- Mynster, Jakob Peter*
 1775 - 1854, Sjællands biskop
B - 74, 317
- Møllehave, Johannes Volf*
 Født 1937, dansk præst og forfatter
A - 143, 527
- Møller, Niels*
 1885 - 1958, seminarielærer i Tønder
B - 23, 343, 648
- Møller, Peder*
 1642 - 1697, sognepræst ved Skt. Mikkel's kirke
 i Slagelse
B - 735
- Neander, Joachim*
 1650 - 1680, præst i Bremen
A - 2, 536
- Neumark, Georg*
 1621 - 1681, bibliotekar i Weimar
A - 27
- Nicolai, Philipp*
 1556 - 1608, sognepræst i Hamburg
A - 99, 254
- Niege, Georg*
 1525 - 1588, tysk soldat og embedsmand
A - 714
- Nilsson, Paul*
 1866 - 1951, sognepræst i Sjogerstad i Sverige
A - 164
- Noel, Gerard Thomas*
 1782 - 1851, præst ved domkirken i Winchester
A - 426
- Oldenburg, Theodor Wilhelm*
 1805 - 1842, sognepræst i Sorterup
A - 371
- Olearius, Johannes*
 1611 - 1684, generalsuperintendent i
 Weissenfels i Sachsen
- A - 572**
Olsen, Ingolf
 Født 1943, docent ved Det Kgl.
 Musikkonservatorium i København
B - 510, 606
- Ottense, Jens Jenssøn*
 Omkring 1580 - 1640, skolemester i Odense
B - 441
- Palladius, Peder*
 1503 - 1560, Sjællands første evangeliske
 biskop
B - 201
- Paludan-Müller, Bernhard Lucian*
 1845 - 1932, sognepræst i Hillerød
B - 335
- Pedersen, Arvid*
 Død omkring 1554, provst for Bornholm
B - 94, 325, 423, 496
- Pedersøn, Hans*
 1612 - 1675, sognepræst i Stenstrup
B - 734
- Perronet, Edward*
 1726 - 1792, engelsk metodistpræst
A - 253
- Petersen, Johan Wilhelm*
 1649 - 1727, tysk pietistisk teolog og præst
A - 516
- Petri, Laurentius (Gothus)*
 Omkring 1530 - 1579, ærkebiskop i Uppsala
A - 585
- Petri, Olaus*
 1493 - 1552, svensk kansler, en af Sveriges
 reformatorer, sognepræst ved Storkyrkan i
 Stockholm.
B - 289
- Pétursson, Hallgrímur*
 1614 - 1674, sognepræst i Saurbær i Island
A - 56, 485
- Plum, Frederik*
 1760 - 1834, biskop i Odense
A - 597
- Poliander, se Gramann*
- Praetorius, Michael*
 1571 - 1621, hofkapelmester i Wolfenbüttel
B - 108
- Prahl, Hans Schlaikier*
 1834 - 1930, sognepræst i Gammel Haderslev
B - 318, 470, 616
- Prudentius (Aurelius Prudentius Clemens)*
 Omkring 348 - omkring 413, romersk jurist
A - 488, 543
- Paaske, Oluf Emil*
 1923 - 1999, præst, bibelskoleforstander i
 Børkop

- B** - 228
Rabanus Maurus
 Omkring 780 - 856, ærkebiskop i Mainz
A - 289
- Rald, Niels Jørgen*
 1899 - 1972, sognepræst ved Solbjerg Kirke og provst på Frederiksberg
B - 428
- Rambach, Johann Jacob*
 1693 - 1735, professor i teologi i Halle, superintendent i Giessen
A - 153, 594
- Reichelt, Karl Ludvig*
 1877 - 1952, norsk missionær i Kina
A - 339
- Resen, Hans Poulsen*
 1561 - 1638, Sjællands biskop
A - 195
B - 552
- Richardt, Ernst Christian*
 1831 - 1892, forfatter og klosterpræst i Vemmetofte
A - 471, 760
- Richter, Christian Friedrich*
 1676 - 1711, læge i Halle
A - 592, 609, 636, 661
- Rinckart, Martin*
 1586 - 1649, ærke diakon i Eilenburg i Sachsen-Anhalt
A - 11
- Ringwaldt, Bartholomäus*
 1530 - 1599, sognepræst i Langenfeld i Brandenburg
A - 296, 297
- Rist, Johann*
 1607 - 1667, sognepræst i Wedel i Holsten
A - 160, 734
- Rosendal, Axel*
 1883 - 1966, biskop i Roskilde
B - 315
- Rosenius, Carl Olof*
 1816 - 1868, lægprædikant og bymissionær i Stockholm
A - 526, 648
B - 547
- Roskilde. Peder Jensen*
 1575 - 1641, sognepræst i Vester Hæsinge
A - 434, 459
- Rostgaard, Frederik*
 1671 - 1745, amtmand over Antvorskov og Korsør amter
B - 27, 183, 191, 479
- Rothe, Johann Andreas*
 1688 - 1758, sognepræst i Thommendorf i Oberlausitz
- A** - 517
Rørdam, Hans Kristian
 1842 - 1924, sognepræst i Fanefjord
A - 487
- Sacer, Gottfried Wilhelm*
 1636 - 1699, advokat i Wolfenbüttel
A - 60, 300
- Sandell-Berg, Lina, f. Sandell*
 1832 - 1903, svensk forfatter
A - 44
- Sarvig, Ole*
 1921 - 1981, dansk forfatter
A - 699
- Scheffler, Johan*
 1624 - 1677, protestantisk læge, siden katolsk præst i Breslau, antog navnet Angelus Silesius
A - 672, 673
- Schirmer, Michael*
 1606 - 1673, konrektor i Berlin
A - 292
- Schjørring, Jens Nicolai Ludvig*
 1825 - 1900, sognepræst i Ørslev ved Skælskør
A - 502
- Schmidth, Michael Nielsen*
 1801 - 1840, sognepræst i Ølsted ved Horsens
A - 168
- Schmolck, Benjamin*
 1672 - 1737, luthersk sognepræst i Schweidnitz i Schlesien
A - 298, 617
- Schrader, Johann Hermann*
 1684 - 1737, provst i Tønder
A - 19, 518, 566, 618
B - 516
- Schröder, Johann Heinrich*
 1667 - 1699, sognepræst i Meseberg ved Magdeburg
A - 145
- Schwartzkopf, Edward Ottosen*
 1700 - 1753, lærer ved Vajsenhuset i København
B - 355
- Selnecker, Nicolai*
 1528 - 1592, professor i teologi og superintendent i Leipzig
A - 322
- Severinsen, Helge*
 Født 1930, sognepræst i Tilst, provst i Århus
B - 53, 164, 208, 246, 433, 529, 626, 652
- Shindler, Mary Stanley Bunce, f. Palmer*
 1810 - 1883, amerikansk præstekone
A - 547
- Skeie, Eyvind*
 Født 1947, norsk præst
A - 66, 264

- Spengler, Lazarus*
1479 - 1534, rådsherre i Nürnberg
A - 690
- Speratus, Paul*
1484 - 1551, hofprædikant og biskop i Preussen
A - 496
- Sporon, Benjamin Georg*
1741 - 1796, amtmand i Vejle
B - 187
- Stegman, Johann Caspar*
1687 - 1736, sognepræst i Hartum ved Minden
A - 299
- Stenersen, Stener Johannes*
1789 - 1835, professor i teologi i Oslo
B - 31
- Sthen, Hans Christensen*
1544 - 1610, præst ved Skt. Olai kirke og rektor ved latinskolen i Helsingør, provst i Malmø
A - 47, 48, 497, 507, 508, 630, 631, 671, 713, 715, 733
B - 99, 103, 533, 552 714
- Stockmann, Ernst*
1634 - 1712, overkonsistorialråd i Weimar.
A - 29
- Stone, Samuel John*
1839 - 1900, sognepræst i London
A - 315
- Strauss und Torney, Viktor Friedrich von*
1809 - 1899, tysk sprogforsker
A - 476
- Stub, Ambrosius Christoffersen*
1704 - 1758, forfatter og lærer i Ribe
A - 20, 43, 51, 184, 185, 186, 555
- Støylen, Bernt Andreas*
1858 - 1937, biskop i Agder stift
B - 529
- Sundell, Carl Reinhold*
1857 - 1947, provst i Östra Eneby ved Norrköping
A - 706
- Sundt, Christian Ulrik*
1797 - 1861, sognepræst i Rygge i Norge
B - 488
- Svendsen, Diderik Peter*
1824 - 1884, sognepræst i St. Fuglede
B - 672
- Söderblom, Lars Olof Jonathan (Nathan)*
1866 - 1931, ærkebiskop i Uppsala
B - 564
- Sørensen, Lars Busk*
Født 1930, dansk lærer og forfatter
A - 710
- Sørensen, Peder*
1818 - 1897, dansk lægprædikant
A - 398
- Tausen, Hans*
1494 - 1561, en af Danmarks reformatorer, biskop i Ribe
B - 88, 89, 690
- Teerstegen, Gerhard*
1697 - 1769, båndvæver og lægprædikant i Mühlheim a.d. Ruhr
A - 355, 391
- Thomas af Aquino*
1225 - 1274, dominikanermunk, middelalderens største teolog
A - 429
- Thomissøn, Hans*
1532 - 1573, sognepræst ved Vor Frue kirke i København, provst for Sokkelund Herred
A - 42, 316
B - 59, 65, 89, 478, 513, 532, 549, 628
- Tietze, Christopher*
1641 - 1703, sognepræst i Hersbruck
A - 34
- Timm, Herman Andreas*
1800 - 1866, sognepræst i St. Magleby
A - 45, 586, 600
- Toplady, Augustus Montague*
1740 - 1778, reformert præst i London
B - 294
- Wallin, Johan Olof*
1779 - 1839, ærkebiskop i Uppsala
B - 535, 585
- Walter, Johann*
1496 - 1570, hofkapelmester hos kurfyrsten af Sachsen
A - 552
- Watts, Isaac*
1674 - 1748, frikirkepræst i London
A - 199, 247, 563
- Weissel, Georg*
1590 - 1635, sognepræst i Königsberg
A - 77
- Werner, Georg*
1589 - 1643, præst i Königsberg
A - 210, 283
- Wesley, Charles*
1707 - 1788, engelsk præst og metodistleder
A - 563
- Wexels, Wilhelm Andreas*
1797 - 1866, præst ved Vor Frelsers kirke i Oslo
A - 24, 213, 574, 587
B - 31, 160, 333, 367, 478, 531, 701, 723, 757
- Widding, Severin*
1875 - 1936, sognepræst i Tårnbæk
B - 315, 616
- Wilhelm II*
1598 - 1662, hertug af Sachsen-Weimar
A - 388
- Vilstrup, Harald*

1900 - 1974, sognepræst i Herslev

A - 302, 330

B - 60, 95, 387, 391

Wipo af Burgund

Omkring 990 - omkring 1048, tysk kejserlig
hofkapellan

A - 208

Wirsén, Carl David af

1842 - 1912, svensk forfatter

A - 704

Ziegler, Johann Conrad

1692 - 1731, schweizisk teolog

A - 57

Zinzendorff, Nicolaus Ludwig von

1700 - 1760, greve i Herrnhut,
Brødremenighedens stifter

A - 470, 520

Zwick, Johannes

Omkring 1496 - 1542, reformert præst i
Konstanz

A - 244

Ægidius, Bertel Christian (Gjødesen)

1673 - 1733, sognepræst i Varnæs

B - 388

Ämilie Juliane

1637 - 1706, grevinde af Schwarzburg-
Rudolstadt

A - 447, 479

Østergaard, Kristian

1855 - 1931, højskoleforstander i Støvring,
dansk præst i USA

A - 348

Aastrup, Karl Laurids

1899 - 1980, domprovst i Odense

A - 21, 49, 81, 83, 137, 163, 165, 205, 226,
227, 231, 307, 308, 331, 340, 341, 358, 427,
486, 571, 577, 651, 731, 732

B - 706

Ukendte forfattere

Danske

A - 30, 59, 65, 68, 74, 192, 255, 535, 549, 553,
662, 757, 767

B - 2, 9, 11, 12, 25, 97, 194, 207, 208, 209,
211, 240, 252, 264, 289, 290, 317, 318, 319,
332, 374, 390, 418, 504, 510, 526, 616, 629,
648, 654, 692, 712, 723

Engelsk

A - 456

Græsk

A - 193, 212, 418, 423

Latin

A - 9, 97, 100, 106, 194, 201, 211, 240, 287,
290, 313, 335, 387, 438, 441, 504, 692

B - 418

Latin-dansk

A - 107, 109

Latin-tysk

A - 107

Nordisk

A - 332, 374, 712

Svensk

B - 248, 535

Tysk

A - 94, 95, 97, 101, 108, 207, 275, 388, 438,
504, 533, 534, 582, 605, 638, 660

B - 287, 290

DANSKE SALMEBØGER OG -SAMLINGER

Udgaver hvori salmerne i Den danske Salmebog forekommer første gang. **Halvfede typer** angiver titler på autoriserede salmebøger; *kursiverede typer* angiver titler på ikke-autoriserede salmebøger og salmesamlinger.

- 1528 “Malmø-Tidesangbogen”, ved Claus Mortensen (Tøndebinder) og Hans Olufsen (Spandemager).
 1529 *Thet christelige messze embedhe paa dansche*, ved Claus Mortensen (Tøndebinder).
 1529 Tillæg til “Malmø-Tidesangbogen”, ved Arvid Pedersen.
 1529 *Een ny handbog med Psalmer oc aandelige lofsange*.
 1533 “Malmø-Salmebogen”, ved Christiern Pedersen.
 1535 *En Ny Psalmebog* (“Hans Tausens Salmebog”), omkring 1535.
 1538 Første tillæg til *En Ny Psalmebog*, omkring 1538.
 1544 Andet og tredje tillæg til *En Ny Psalmebog*.
 1569 **Den danske Psalmebog** (“Hans Thomissøns Salmebog”).
 1575 *En ny Psalmebog*, ved Rasmus Hansen Reravius.
 1578 Hans Christensen Sthen, *En liden Haandbog*.
 1586 *En Ny Psalme-Bog* (Laurentz Benedichts folkeudgave af “Hans Thomissøns Salmebog”).
 1589 Hans Christensen Sthen, *En liden Vandrebog*.
 1600 Tillæg til *En liden vandrebog*, omkring 1600.
 1613 *Nogle Merckelige oc aandelige Psalmer*, ved Anders Rasmussen Gryderup.
 1620 *Vdkaarne Psalmer*.
 1623 Anders Arrebo, *K. Davids Psalter*. 2. Udg. 1627.
 1632 *Nogle Merckelige oc aandelige Psalmer*, ved Anders Rasmussen Gryderup. Ny udgave.
 1636 *En Aandelig Haandbog*, udgivet af Joach. Moltke. Udkom i 5 udgaver, den sidste i 1653.
 1640 *En Ny Fuldkommen Dansk Psalmebog*, udgivet af Joach. Moltke, 1640-64, af Chr. Cassube 1664-85.
 1674 Thomas Kingos *Aandelige Siunge-Koors første Part*. Udkom i 4 udgaver, den sidste i 1684.
 1677 Dorothe Engelbrethsdatter, *Siælens Sang-Offet*.
 1680 Daniel Paulli, *Den Siungende Himmel-Lyst*.
 1681 Thomas Kingos *Aandelige Siunge-Koors anden Part*.
 1689 *Danmarks og Norges Kirkers Forordnede Psalme-Bog. Vinter-Parten*, ved Thomas Kingo.
 1693 “Forslag til en Kirke-Psalmebog”, ved Søren Jonæson.
 1699 **Dend Forordnede Ny Kirke-Psalme-Bog** (“Kingos Salmebog”).
 1717 *En Nye Psalme-Bog* (“Varnæs-salmebogen”), ved B.C. Ægidius.
 1718 Fr. Rostgaard, *Nogle aandelige Psalmer. Af Tydsken paa Danske Oversatte*.
 1732 H.A. Brorson, 13 salmehefter, alle udgivne i Tønder, 1732-35.
 1738 Fr. Rostgaard, *Dansk Oversættelse af Fire og Tredive Udvalde Tydske Psalmer, Med et lidet Anhang af Fem Danske Psalmer*.
 1739 H.A. Brorson, *Troens rare Klenodie*.
 1740 **Den Nye Psalme-Bog** (“Pontoppidans Salmebog”).
 1742 H.A. Brorson, *Troens rare Klenodie*, 2. udg.
 1765 *Doct. Hans Adolph Brorsons forstum Biskop over Riber Stift Svane-Sang*.
 1778 **Psalme-Bog eller En Samling af gamle og nye Psalmer** (“Guldbergs Salmebog”, autoriseret 1783).
 1786 J. Nordahl Brun, *Evangeliske Sange*.
 1793 *Evangelisk-Christelig Psalmebog*, samlet af et Selskab og udgivet som et Forsøg. Første hefte.
 1795 *Evangelisk-Christelig Psalmebog*, samlet af et Selskab og udgivet som et Forsøg. Andet hefte.
 1798 **Evangelisk-kristelig Psalmebog til Brug ved Kirke- og Huus-Andagt**
 1822 B.S. Ingemann, *Morgenpsalmer til Brug for Eleverne i Sorøe Academies Skole*.
 1825 B.S. Ingemann, *Høimesse-Psalmer til Kirkeaaets Helligdage*. 2. udg. 1843.
 1829 *Harpen, en Psalmebog*, ved N.J. Holm.
 1831 *Udvalg af Danske Psalmer*, ved L.C. Müller.
 1832 *Historiske Psalmer og Riim til Børne-Lærdom*, samlet og udgivet af L.C. Hagen.
 1833 C.J. Boye, *Aandelige Digte og Sange*. Senere samlinger 1834-54.
 1834 H.A. Timm, *Aandelige Sange*. Senere samlinger 1839-52.
 1836 N.F.S. Grundtvig, *Sang-Værk til den Danske Kirke*. Bd. 1, 1836-37; 2. udg. 1868.

- 1837 B.S. Ingemann, *Morgensange for Børn*.
- 1838 B.S. Ingemann, *Syv Aftensange*.
- 1838 *Psalmer og Bønner*, ved P. Hjort. Under titlen *Gamle og Nye Psalmer*, 2. forøgede udg. 1840; 3. forøgede udg. 1843.
- 1840 Th. W. Oldenburg, *Sangblad ved Dansk Missionsselskabs Sommerstævne* 14. Juni 1840.
- 1840 *Christelige Psalmer*, samlet og ordnet af W.A. Wexels. 2. forøgede udg. 1844; 3. udg. 1859.
- 1843 *Udkast til et Tillæg til den evangelisk-christelige Psalmebog*, ved J.P. Mynster.
- 1843 N.F.S. Grundtvig, *Psalme-Blade til Kirke-Bod*.
- 1844 N.F.S. Grundtvig, *Psalme-Blade til Sammenligning*
- 1844 **Psalmebog**, samlet og bearbejdet af C.W. Meyer og U.S. Boesen, autoriseret 1847 til brug for de dansktalende menigheder i Slesvig.
- 1845 *Kirke-Psalmer udgivne til Prøve* ("Prøveheftet").
- 1845 **Tillæg til den evangelisk-christelige Psalmebog**.
- 1849 *Psalmebog*, samlet og ordnet af W.A. Wexels ("Wexels Salmebog").
- 1850 N.F.S. Grundtvig, *Fest-Psalmer*, 1.-10. Oplag 1850-70.
- 1850 *Psalmebog*. Samlet og udgivet af Roskilde-Konvents Psalmekomite (første forslag til "Roskilde Konvents Salmebog").
- 1852 *Psalmebog*, udgivet af Roskilde-Præstekonvent (andet forslag til "Roskilde Konvents Salmebog").
- 1854 *Evangelisk-christelig Psalmebog*. Ny Udgave. Et Forslag af D.G. Monrad.
- 1854 B.S. Ingemann, *Revisions-Bemærkninger ved den af Roskilde Præstekonvent udgivne Psalmebog. Andet Oplag 1852*.
- 1855 **Psalmebog til Kirke- og Huus-Andagt** ("Roskilde Konvents Salmebog").
- 1857 *Tillæg til evangelisk-christelig Psalmebog* ved P.A. Fenger
- 1861 *Kirke-Salmebog*. Et Udkast ved M.B. Landstad
- 1863 *Luther-Psalmer*, oversatte af F.L. Mynster
- 1863 *Psalmer*, udgivne af Kirkelig Forening for den indre Mission i Danmark, ved Vilh. Beck og Johs. Clausen. 2. Samling 1866.
- 1869 *Kirkesalmebog*, efter offentlig Foranstaltning samlet og udarbejdet af M.B. Landstad.
- 1873 **Tillæg til Psalmebog for Kirke- og Huus-Andagt** (1. tillæg til "Roskilde Konvents Salmebog").
- 1873 N.F.S. Grundtvig, *Fest-Psalmer*, 11. -17. Oplag, ved C.J. Brandt, 1873-89.
- 1885 *Salmebog for Kirke og Hjem*. Et Forslag.
- 1888 *Salmebog for Kirke og Hjem. Anden gennemsete Udgave*.
- 1889 **Evangelisk-luthersk Psalmebog for de dansktalende Menigheder i Slesvig** ("Nordslesvigske Salmebog").
- 1890 **Nyt Tillæg til Psalmebog for Kirke- og Hus-Andagt** (2. tillæg til "Roskilde Konvents Salmebog")
- 1890 *Aandelige Sange til Menighedens Opbyggelse*, samlede og udgivne af Missionsvenner paa Harboøre ("Harboøresangbogen"). Udkom i 12 udgaver fra 1888 til 1908.
- 1892 *Salmebog for Kirke og Hjem*. Tredje gennemsete Udgave.
- 1895 *Hjemlandstoner*. 2. udg. 1910; 3. udg. 1952, 4. udg. 1989
- 1899 **Psalm-Bog for Kirke og Hjem**. Forordet dateret 1897, autoriseret 1899.
- 1913 *Tillæg til Psalmebog for Kirke og Hjem*, udarbejdet af S. Widding, P. Severinsen og Chr. Ludwigs. 2. udg. 1931.
- 1918 *Salmebog*. Samlet og udgivet af flere Valgmenigheder.
- 1923 Harald Vilstrup, *Digte*. Senere salmesamlinger 1933 - 1960
- 1925 **Den sønderjydske Salmebog**
- 1934 *Tillæg til Salmebogen*. Udgivet af en Kreds af Præster ("Tidehvervs Tillæg")
- 1935 *Salmer*. Valgmenigheder og Frimenigheder.
- 1939 K.L. Aastrup, *Salmer*. Senere samlinger 1941-69.
- 1943 *Det sønderjydske Forslag til Den danske Salmebog*. Et Forarbejde.
- 1944 *Dansk Salmebog*. Samlet og redigeret af Det grundtvigske Salmebogsudvalg.
- 1947 *Forslag til Salmebog*. Udarbejdet af Midtjydske Salmekonvent ("Tidehvervs forslag til Den danske Salmebog").
- 1951 *Den danske Salmebog*. Forslag udarbejdet af det ved kgl. resolution af 29. maj 1946 nedsatte udvalg ("Prøvesalmebogen").

- 1953 **Den danske Salmebog** (2. udg. 1988; 3. udg. 1993).
- 1971 Jørgen Michaelsen, *Nådens genklang*. Senere samlinger 1973 - 1998.
- 1974 *Salmer og sange fra vor tid. Løgumklostersangbogen*.
- 1975 Johannes Johansen, *Rim om Gud og gule ærter* (salmer og digte). Senere samlinger 1977 - 1996.
- 1976 *46 salmer*. Tillæg til Den danske Salmebog udgivet af Kirkeligt Samfund af 1898 og Samfundet Dansk Kirkesang.
- 1978 *'78-tillægget til Den Danske Salmebog*. Redigeret af Kirkeligt Centrum.
- 1981 *129 salmer*. Tillæg til Den Danske Salmebog. Udgivet af en fri arbejdskreds.
- 1984 *Salmer og kirkeviser* til brug ved børne- og familiegudstjenester.
- 1984 Lisbeth Smedegaard Andersen, *Vinterlys og tjørneblomst*. Salmer. Senere samlinger 1988 - 1993.
- 1986 Jørgen Gustava Brandt, *Giv dagen dit lys*.
- 1986 Hans Anker Jørgensen, *til fælles sang*. 38 salmer for store og små mennesker.
- 1986 Lars Busk Sørensen, *Salmer 1986*. Senere samlinger 1993 - 1996.
- 1993 *Gud ske tak og lov*. Den Danske Salmebog for børn og unge.
- 1994 *Tillæg til Den Danske Salmebog*.
- 1998 Holger Lissner, *Du fylder mig med glæde*. Salmer, viser og sange.
- 1998 Helge Severinsen, *Solsange*.

GENDIGTEDE STYKKER AF BIBELEN

<i>Første Mosebog</i>		<i>Ordsprogenes Bog</i>	
4,9	nr. 46	16,24	nr. 362
22,1-18	nr. 179		
<i>Anden Mosebog</i>		<i>Højsangen</i>	
12	nr. 547	1,4	nr. 116
		2,1-2	nr. 113
		2,11-4	nr. 538
<i>Første Kongebog</i>		<i>Esajas' Bog</i>	
8,27	nr. 493	6,3	nr. 392
<i>Salmernes Bog</i>		11,1-10	nr. 83
12	nr. 367	21,11-12	nr. 609
19	nr. 365	35,1-6	nr. 71
23	nr. 654	49,1-6	nr. 390
23	nr. 655	60,1-6	nr. 336
23	nr. 656	60,1-6	nr. 340
24,7-10	nr. 77		
36,6-10	nr. 26	<i>Haggajs Bog</i>	
37,5	nr. 29	2,1-9	nr. 327
37,5	nr. 31		
37,5	nr. 33	<i>Zakarias' Bog</i>	
42	nr. 382	4,6-19	nr. 329
43	nr. 382		
46	nr. 317	<i>Malakias' Bog</i>	
51	nr. 463	3,3	nr. 602
55,23	nr. 27		
65	nr. 324	<i>Siraks Bog</i>	
68	nr. 72	50,22-24	nr. 11
68	nr. 212	50,22-24	nr. 25
73,25	nr. 20	50,23	nr. 692
84	nr. 383		
90	nr. 694	<i>Matthæusevangeliet</i>	
90,12	nr. 511	2,1-12	nr. 126
92	nr. 4	2,1-12	nr. 127
103	nr. 2	3,13-17	nr. 131
103	nr. 3	5,43-48	nr. 680
103	nr. 12	6,24-34	nr. 611
117	nr. 425	6,25-34	nr. 36
118,15-23	nr. 251	7,7-8	nr. 573
118,24-29	nr. 375	7,15-21	nr. 363
121	nr. 42	7,24-27	nr. 473
122	nr. 322	8,1-13	nr. 642
124	nr. 319	8,19	nr. 601
124	nr. 320	8,23-27	nr. 140
127	nr. 690	8,23-27	nr. 141
127,1	nr. 494	9,18-26	nr. 570
130	nr. 505	11,19	nr. 518
130	nr. 506	11,28-30	nr. 628
137,1-6	nr. 327	13,24-30	nr. 149
139	nr. 21	13,24-30	nr. 150
		15,21-28	nr. 152
		15,27	nr. 448

16,16-18	nr. 473	23,46	nr. 186
17,1-9	nr. 162	24,13-35	nr. 233
17,1-9	nr. 163	24,13-35	nr. 234
20,1-16	nr. 159	24,29	nr. 600
20,25-28	nr. 343		
21,1-9	nr. 74	<i>Johannesevangeliet</i>	
21,1-9	nr. 76	1,19-28	nr. 67
21,1-9	nr. 166	1,29	nr. 180
22,1-14	nr. 160	1,30	nr. 194
25,1-13	nr. 254	2,1-11	nr. 134
25,1-13	nr. 257	3,1-15	nr. 135
26,30	nr. 170	3,16-21	nr. 498
26,36-46	nr. 173	3,16-21	nr. 499
26,46-52	nr. 174	5,1-15	nr. 137
26,57-68	nr. 175	7,37	nr. 586
26,69-75	nr. 176	10,10	nr. 584
27,22-26	nr. 177	10,11-16	nr. 156
27,46	nr. 185	10,11-16	nr. 656
28,18-20	nr. 342	12,32	nr. 243
		14,1-11	nr. 323
<i>Markusevangeliet</i>		16,5-15	nr. 590
4,30-32	nr. 151	16,16-22	nr. 545
7,31-37	nr. 153	16,23-28	nr. 573
7,31-37	nr. 154	16,23-28	nr. 576
8,1-9	nr. 37	18,1	nr. 171
16,14-20	nr. 242	19,17	nr. 178
16,17	nr. 214	20,11-18	nr. 229
		20,19-31	nr. 235
<i>Lukasevangeliet</i>		20,19-31	nr. 491
1,26-38	nr. 63	20,24-29	nr. 237
1,26-38	nr. 64		
1,67-80	nr. 82	<i>Apostlenes Gerninger</i>	
2,29-32	nr. 123	1,6-8	nr. 308
2,42-47	nr. 129	2,1-11	nr. 270
2,51-52	nr. 130	2,1-11	nr. 268
4,16-30	nr. 136	4,12	nr. 51
5,1-11	nr. 138	6,8-15;7,54f	nr. 118
7,11-17	nr. 142		
7,36-50	nr. 144	<i>Romerbrevet</i>	
8,4-15	nr. 147	6,1-14	nr. 607
8,4-15	nr. 148	8,19	nr. 507
9,58	nr. 139	8,31-39	nr. 657
10,23-24	nr. 155	8,31-39	nr. 658
10,38-42	nr. 145	8,33-39	nr. 519
11,14-28	nr. 146	10,6-10	nr. 370
14,16-24	nr. 158	10,9-10	nr. 369
15,1-2	nr. 518	13,10	nr. 689
15,1-10	nr. 583	13,11-14	nr. 649
15,11-32	nr. 157	15,4-9	nr. 256
15,1-32	nr. 560	15,4-9	nr. 354
16,1-9	nr. 684		
17,5	nr. 565	<i>Første Korintherbrev</i>	
18,31-43	nr. 165	4,3-5	nr. 262
19,41-44	nr. 161	5,7	nr. 179
21,25-25	nr. 259	5,7-8	nr. 215
22,41-46	nr. 171	11,23-26	nr. 168

11,23-29	nr. 437	4,7-11	nr. 675
12,31-13,13	nr. 682		
15,12-20	nr. 225	<i>Andet Petersbrev</i>	
15,26	nr. 489	1,16-18	nr. 163
15,46-55	nr. 228		
<i>Andet Korintherbrev</i>		<i>Første Johannesbrev</i>	
5,15	nr. 179	3,13-18	nr. 676
12,9	nr. 528	4,16-21	nr. 677
		5,4-12	nr. 571
		5,5	nr. 567
<i>Efeserbrevet</i>		<i>Johannes' Åbenbaring</i>	
6,10-17	nr. 621	7,1-12	nr. 559
4,4-8	nr. 354	7,9-17	nr. 561
		14,1-3	nr. 562
<i>Filipperbrevet</i>		21	nr. 555
2,5-11	nr. 53	21,1	nr. 313
2,9-11	nr. 52	21,2	nr. 558
4,4-7	nr. 84	21,1-4	nr. 546
4,19	nr. 23	22,20	nr. 255
<i>Kolossenserbrevet</i>		Bibelske salmer i salmebogen	
3,1-17	nr. 598		
3,3-4	nr. 636	<i>Salmernes Bog</i>	
<i>Første Thessalonikerbrev</i>		8	nr. 412
4,13-18	nr. 556	16	nr. 408
		23	nr. 409
<i>Andet Timoteusbrev</i>		24	nr. 402
4,7-7	nr. 537	25	nr. 405
		51	nr. 406
<i>Hebræerbrevet</i>		85	nr. 401
1,1-11	nr. 104	89	nr. 404
3,12-15	nr. 582	96	nr. 413
12,1	nr. 564	98	nr. 403
		103	nr. 414
<i>Jakobsbrevet</i>		104	nr. 411
1,17-21	nr. 365	118	nr. 410
1,22-27	nr. 678	130	nr. 407
5,13-20	nr. 651	<i>Lukasevangeliet</i>	
		1,46-55	nr. 415
<i>Første Petersbrev</i>		1,68-79	nr. 416
1,3-9	nr. 358	2,29-32	nr. 417
2,4-6	nr. 313		
3,8-15	nr. 679		

BØNNER OG TEKSTER

BØN

”Når du vil bede, så gå ind i dit kammer og luk din dør og bed til din fader, som er i det skjulte. Og din fader, som ser i det skjulte, skal lønne dig. Når I beder, så lad ikke munden løbe, som hedningerne gør, fordi de tror, at de bønføres for deres mange ord. Dem må I derfor ikke ligne. Jeres fader ved, hvad I trænger til, endnu før I beder ham om det.” (Matt. 6,7-8). Sådan forklarer Jesus, hvad bøn er, og lærer derefter sine disciple at bede Fadervor. Fadervor er grundmønstret for al kristen bøn.

Bønner har mange udtryk. Den kan give sig til kende i tavsheden og stilheden, uden at bønner derfor bliver indholdsløs. At bede kan også være at vente i frimodig tillid. Men før eller senere vil talen melde sig og udtrykke sig i bøn. Det kan være i klagen, der sætter ord på et menneskes fortvivlelse, bekymring og sorg - et råb til Gud om hjælp. Eller det kan være udtryk for den taknemmelighed, som udspringer af en overstrømmende glæde. Eller det kan være et menneskes bekendelse til Gud af egen afmagt og skyld, tillige med en bøn om tilgivelse og sind til at tilgive et andet menneske.

Bønner kan også være forbøn. I kærlighedens forbundethed med et andet menneske kan vi ikke lade være at bede *for* dette menneske, at træde ind i dette menneskes sted overfor Gud. I bønner for et andet menneske gør den bedende sig til ét med det menneske.

At blive bønnet er ikke at få sine ønsker opfyldt, men at hvile i den vished, at Gud *hører* vor bøn. For at bede er med hele sit liv og med alt, hvad det rummer af sorg og glæde, at forlade sig på Gud og stole på hans gode vilje, uanset hvordan det går. Den bedende afslutter bønner med Amen. Det betyder: Lad det ske!

MORGEN- OG AFTENBØNNER

Morgen- og Aftenbøn i Luthers Lille Katekismus

1. Om morgenen, når du står op, skal du gøre det hellige korsets tegn for dig og sige:

I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn. Amen.

Derefter kan du knælende eller stående bekende troen og bede Fadervor; hvis du vil, kan du også bede denne bøn:

Jeg takker dig, min himmelske Fader, ved Jesus Kristus, din elskede Søn, fordi du denne nat har bevaret mig fra al skade og fare. Jeg beder dig, at du også denne dag vil bevare mig fra synd og alt ondt, så min gerning og mit liv må behage dig; for jeg betror mig med legeme og sjæl og alt i dine hænder. Lad din hellige engel være med mig, så den onde fjende ikke skal få magt over mig. Amen.

Gå derpå glad til din gerning.

2. Om aftenen, før du går i seng, skal du gøre det hellige korsets tegn for dig og sige:

I Faderens og Sønnens og Helligåndens navn. Amen.

Derefter kan du knælende eller stående bekende troen og bede Fadervor; hvis du vil, kan du også bede denne bøn:

Jeg takker dig, min himmelske Fader, ved Jesus Kristus, din elskede Søn, fordi du i dag nådigt har bevaret mig. Jeg beder dig, at du vil tilgive mig alle mine synder, hvorved jeg har gjort uret, og at du i nat nådig vil bevare mig; for jeg betror mig med legeme og sjæl og alt i dine hænder. Lad din hellige engel være med mig, så den onde fjende ikke skal få magt over mig. Amen.

Læg dig derpå stille og roligt til at sove.

Morgenbønner

3. Herre, almægtige Gud!

Du har givet os at begynde en ny dag.

Frels os i dag med din styrke, så vi ikke falder i synd,

men at vore tanker, ord og gerninger
altid må styres til at gøre, hvad der er ret for dig,
ved Jesus Kristus, vor Herre.

4. Gud, jeg kalder på dig om morgenen.
Hjælp mig at bede
og samle mine tanker til dig.
Jeg kan det ikke alene.
I mig er der mørkt, men hos dig er lys.
Jeg er ensom, men du forlader mig ikke.
Jeg er modløs, men hos dig er hjælp.
Jeg er urolig, men hos dig er fred.
I mig er bitterhed, men i dig er tålmodighed.
Jeg forstår ikke dine veje, men du ved vej for mig.
Fader i Himlen!
Lov og tak for nattens hvile og for den nye dag.
Lov og tak for al din godhed og trofasthed i mit liv indtil nu.
Du har bevist mig megen godhed,
lad mig nu få lov til også at tage imod det svære af din hånd.
Du lægger ikke mere på mig, end jeg kan bære.
Du lader alle ting tjene til bedste for dine børn.
Herre, hvad denne dag end skal bringe:
Dit hellige navn være lovet.

Aftenbønner

5. Herre, du har skabt os til dig,
og vort hjerte er uroligt, indtil det finder hvile hos dig.
Dit er dagens lys.
Nattens mørke er dit.
Dit er livet - og døden.
Jeg er din og tilbeder dig.
Lad mig hvile i fred,
velsign den kommende dag,
og lad mig vågne for at prise dig.

6. Herre, kom til dette hus,
og driv alle fjendens rænker langt herfra.
Lad dine hellige engle bo heri og vogte os i fred.
Din velsignelse være altid over os,
ved Jesus Kristus, vor Herre.

7. Herre, min Gud!
Jeg takker dig, fordi du har ladet denne dag gå til ende.
Jeg takker dig, at du nu lader legeme og sjæl gå til ro.
Din hånd var over mig og har beskærmet og bevaret mig.
Tilgiv al mangel på tro og al uret i dag
og hjælp, at jeg tilgiver alle dem, som har gjort mig uret.
Lad mig sove i fred under din beskyrmelse
og bevar mig fra mørkets anfægtelser.
Jeg overgiver mine kære og alle i dette hus til dig.
Jeg overgiver også mit legeme og min sjæl til dig.
Gud, dit hellige navn være lovet.

Daglige morgen- og aftenbønner I

Morgenbøn om søndagen

8. Evige Fader!

Vi takker dig af hjertet,

fordi du i denne nat har holdt din hånd over os

og bevaret os i din varetægt.

Hjælp os til at leve denne dag i tillid til dig og under din velsignelse.

Du har indstiftet søndagen til ihukommelse af dit navn og til fordybelse i dit ord.

Det har du ikke gjort for din egen skyld, Herre,

men for at vi skal lære dig at kende

og blive bevaret i din sandhed til det evige liv.

Uden dig kan vi slet intet gøre;

send os derfor din Ånd, som kan åbne vore øjne,

så vi kan se underne i din lov.

Luk vore hjerter op, så vi kan høre, hvad du vil sige til os,

og rette os efter dit ord og blive salige.

Du vil ikke, at en synder skal dø,

men at han skal omvende sig og leve.

Hjælp os til at indse, hvad der tjener til vor fred,

til at arbejde på at følge dit kald

og vokse i den indsigt og kærlighed, som kommer fra dig.

Styrk os i troen på din Søn

og hjælp os til at leve med hinanden i lydighed mod ham.

Lad os smage og se, hvor god du er,

og hvor meget godt, du gerne giver dem, der stoler på dig

og i åbenhed over for mennesker vedkender sig deres tillid til dig.

Herre! Vi er dine for Jesu skyld!

Bevar os fra tomhed og gudløshed.

Skriv dit navn i vore hjerter,

så vi trygt overgiver os selv og vore kære til din nåde og magt,

i dag og alle dage.

Herre! Din kærlighed er uforanderlig.

Hør os derfor, når vi beder i Jesu navn.

Aftenbøn om søndagen

9. Himmelske Fader!

Tak og evig ære være dig for den store nåde,

du på denne din egen dag har vist os.

Du købte os med din Søns blod,

og nu har du ladet os høre det frelsende evangelium om ham.

Herre! Du kender alle ting, og det er ikke skjult for dig,

at vi er sløve til at høre dit ord og kun har ringe vilje til at leve derefter.

Du ville kalde os ind i fællesskab med dig og din Søn,

men vi har stået dit levende ord imod.

Havde vi blot givet dig vore hjerter og været lydige over for dig og ham!

Almægtige Gud, vor Herre Jesu Kristi Fader!

Vi bøjer os for dig og bekender, at vi har været ligeglade.

Vi beder dig tilgive os for Jesu skyld

og ved din Ånds kraft hjælpe os til at bevare dit ord i et rent hjerte

og bære frugt i udholdenhed.

Vi beder dig, at du med din kærligheds kraft vil styrke vor vilje til at gøre,

hvad der er godt i dine øjne.

Luk vore øjne op, så vi kan se din kærlighed til alle mennesker,

og væk vore hjerter til at elske dig alle vore dage.

Giv os styrke og kraft til at være dine tjenere og dit ejendomsfolk,
 som er opsat på at gøre godt.
 Herre, vi ophøjer dit navn og forkynder din helhjertede kærlighed.
 Du, som har kaldt os ud af mørket, ind i dit underfulde lys.
 Almægtige Gud, al barmhjertigheds kilde og kraft!
 Giv os, at vi må beholde dit ord og din kirke.
 Velsign vort land og alle, som lever her.
 Vi er dine, Herre!
 Bevar os denne nat i din varetægt.
 Hør os for Jesu Kristi skyld.

Morgenbøn om mandagen

10. Herre, din troskab er ikke hørt op,
 din barmhjertighed er ikke forbi,
 den er ny hver morgen;
 din trofasthed er stor.
 Du gav os livet.
 Af din godhed lever vi.
 Du forløste os af moders liv.
 I den hellige dåb fødte du os påny og gav os hjemsted i din elskede Søns rige.
 Du vågede over os i vor barndom
 og har gennem Jesus Kristus åbenbaret dig for os som vor Fader.
 Din barmhjertighed har fulgt os fra dag til dag.
 Du har været vort værn.
 I ulykke og fare har du holdt os fast.
 Du så, når vi mistede modet og tvivlede på din kærlighed.
 Din godhed imod os er større, end vi kan begribe.
 Fyld vore hjerter med tak, så vi priser og elsker dig, som har elsket os først.
 Brug os i din tjeneste og giv os frimodighed til at gøre kærlighedens gerninger.
 Bind vore hjerter i kærlighed til dig
 og lad din gode Ånd indgyde os visdom og ny kraft,
 så vi kan leve dig til ære, os selv og vor næste til gavn og glæde.
 Herre! Alt afhænger af din velsignelse.
 Vi beder dig velsigne os og alle mennesker på jorden.
 Herre Kristus!
 Bed du selv for os, at vi må blive i troen og håbet og kærligheden alle vore dage.
 Lad dit ansigt lyse over os og vort folk og vær os nådig.
 Hør os for din evige kærligheds skyld.

Aftenbøn om mandagen

11. Evige barmhjertige Gud, himmelske Fader!
 I dig lever vi, ånder vi, og er vi; af din hånd har vi alle ting.
 Det skyldes din godhed, at vi nu kan ende denne dag og gå til hvile.
 Vor sjæl skal prise dit navn, og alt i os skal ophøje dig;
 for du alene er god og hellig.
 Dig være evig ære og magt.
 Din nåde imod os strømmer over;
 skønner vi derpå, må vi strømme over i tak.
 Lad os aldrig nyde dine gode gaver i tankeløshed,
 så vi glemmer dig, fra hvem al god og fuldkommen gave kommer.
 Som din barmhjertighed er ny over os hver morgen,
 lad således også vor taknemmelighed fornyes fra dag til dag,
 så vi lever i din glæde og din kærlighed.
 Gennemlys vor forstand ved dit ords kraft,
 så vi kan se og i hjertet fornemme din virksomme godhed imod os.
 Lad vor mund fylde med tak til dig

og gør os ivrige i den gerning, du vil bruge os til at gøre.
 Gør vor vilje stærk, så vi overvinder vor magelighed,
 lever som dine elskede børn og bliver til velsignelse for hinanden.
 Herre Jesus!

Du, som har elsket os og har hengivet dit liv for vor skyld,
 styrk for din døds skyld vor tro, så vi altid må komme dig i hu og leve for dig,
 som er død og opstanden for os.

Så skal vi sove i nat under din varetægt og hvile i den tryghed,
 at vi hører dig til, hvad enten vi lever eller dør.

Våg over os og alle vore og det hele folk til det gode.

Morgenbøn om tirsdagen

12. Almægtige Gud, himlens og jordens Herre!

Vi har ikke fortjent den rigdom af kærlighed og trofasthed, du viser os.

Du våger over os, når vi sover.

Når vi vågner, bevarer du os i din varetægt,
 og du ser, hvad der tjener til vort bedste.

Ved dig, af dig og til dig er alle ting;

dig være ære i al evighed!

Du giver os livet, og af din milde hånd modtager vi alt,
 hvad vi behøver til livets opretholdelse.

Alt godt kommer fra dig, og du giver os allerede nu dage med fryd på jorden.

Hos dig henter vi indsigt og visdom;

råd og styrke kommer fra din Ånd.

Herre! Du råder over timer og dage.

Du råder over liv og død.

Almægtige Gud! I lykke og i ulykke stoler vi på dig.

Vort liv og alt, hvad du har givet os, lægger vi i din hånd.

Giv os tid til at glædes over de gaver, du giver.

Lad os altid leve i glæden over, at vi er dine og må tjene dig.

Du alene kan frelse os til salighed; vi kan ikke selv.

Bevar os i dag fra alt ondt.

Lad din Ånd være med vor ånd, så vi tænker og handler ret.

Velsign os i alt, hvad vi har med at gøre.

Styrk os i fællesskabet med din Søn,

så vi må holde fast ved ham, vor frelser og vor talsmand hos dig.

Giv os del i den evige glæde, når Kristus åbenbares ved tidernes ende.

Herre! Hør vor bøn og forbarm dig over os.

Aftenbøn om tirsdagen

13. Du alene salige og mægtige Gud!

Vore dage forgår som en skygge, og alle ting omkring os forandres;
 men du forbliver den uforanderlige.

Din barmhjertighed og trofasthed er stedse den samme,
 som den har været til alle tider.

Derfor er vi i live, og det skyldes din godhed, at vi også har fået denne dag.

Dig være ære, at vi kender dig, du evige, uforanderlige Gud!

Du er vort faste håb og vor urokkelige tilflugt.

Du er vor Gud fra vor barndom, og indtil i dag har vi dig og hører dig til.

Alt andet forgår og forandres.

Ungdom og styrke flygter bort;

mennesker dør, vi og vore kære er undergivet forgængelighedens lov.

Hvad vi har kendt af glæde taber snart sin glans: Magt, ære, gunst,

alt, hvad vi stræber efter, er en ustadig og uvis ejendom.

Hvad har vi, som ikke skal tages fra os?

Vi har dig, du er for evigt vort hjertes klippe og vor lod.

Lær os da, himmelske Fader, at sætte alt vort håb til dig,
 du, som skabte himmel og jord, du, som aldrig går fra dine løfter.
 Oplys vore øjne, så vi indser alle jordiske tings flygtighed og vor egen forgængelighed
 og ikke binder vore hjerter i uvisheden, men bliver hos dig, du levende Gud!
 Du kender os og ved, hvor ustadige vi er,
 hvor let vi forblindes og glemmer din godhed.
 Giv os et lydhørt og åbent hjerte, så vi stoler på Jesu sejr over døden.
 Beskærm os og alle vore i nat og altid.
 Hør os for din godheds skyld.

Morgenbøn om onsdagen

14. Herre! Du, som har skabt og styrer alt, du skabte dagen til arbejde
 og natten til hvile for alt, hvad der lever på jorden.
 Du har nu styrket os ved søvnen og kalder os som dine tjenere
 ud til dagens gerning med de opgaver og muligheder, du giver os.
 Til Adam sagde du: "I dit ansigts sved skal du spise dit brød."
 Nu kalder du os til at virke og arbejde.
 Du kræver, at vi som dine tjenere skal være årvågne og tro,
 du har for øje, om vi opfylder vort kald til at gøre det gode,
 du giver os evne og mulighed for.
 Den dag kommer, hvor vi skal stå til regnskab for, hvad vi har gjort, godt eller ondt.
 Herre! Vi beder dig, at du ved din gode Ånd vil vække vore kolde hjerter,
 så vi kan være muntre og ivrige i alt, hvad du giver os at gøre.
 Du gode Helligånd! Fyld os med frimodighed
 og med brændende lyst til at gøre noget godt i verden.
 Jesus har arbejdet for os indtil døden; lad hans kærlighed fylde os,
 så al lunkenhed, ligegyldighed og modvilje må vige.
 Giv os mod og styrke til at bruge vore kræfter og evner i din tjeneste
 til glæde og gavn for vore medmennesker og os selv.
 Giv os visdom og indsigt, giv os redelighed og opfindsomhed til alt godt.
 Herre Jesus! Du, som er kilden til al velsignelse, velsign alle, som lever i landet,
 velsign denne dag og lad vor gerning lykkes.
 Således beder vi i Jesu navn.

Aftenbøn om onsdagen

15. Herre! Al visdom og kundskab har sin kilde i dig.
 Du gennemskuer alle sammenhænge, i både fortid og nutid og fremtid.
 Vi slutter denne dag og priser dit skønne navn for den nåde, du i Kristus har vist os.
 Vi går nu til hvile, men vi ved ikke, hvad der kan hænde os.
 Herre, du kender vore dages tal, i alle ting råder du for vort liv.
 Ske din vilje!
 Du ser den glæde og sorg, den medgang og modgang, som skal møde os.
 Himmelske Fader! Vi kender ikke vor fremtid, men du kender den, og i din hånd er vi trygge.
 Når du er med os, og din Søn beder for os, skal intet skade os.
 Lad din Ånd lyse for os og vidne sammen med vor ånd, at vi er dine.
 Da skal selv mørket blive lyst for os,
 og intet skal skille os fra din kærlighed i Kristus Jesus, vor Herre.
 Al vor bekymring for de dage, vi ikke kender, kaster vi over på dig, Herre.
 Sådan har du befaleet os at gøre, og selv kan vi ikke råde for vor vej,
 for vi evner ikke at gennemskue, hvad der i alle ting er det bedste for os.
 Giv os ly i dine vingens skygge.
 Giv os klarhed over den vej, vi skal gå.
 Vær du de unges vejviser og forlad os ikke, når vi bliver gamle og svage.
 Hjælp os til først at søge dit rige og din retfærdighed,
 så skal alt det andet gives os i tilgift.
 Giv os hver dag at sætte vort håb til dig og være dig tro.

Lær os at holde tal på vore dage og bruge dem med varsomhed, så vi får visdom i hjertet.
Herre! Vi lægger os nu til hvile i dit navn, og du vil selv våge over os og alle vore kære.
Hør os for Jesu skyld.

Morgenbøn om torsdagen

16. Vor Herre Jesu Kristi og vor Fader!
Vi kommer frem for dit ansigt for at tilbede dig
og for at takke dig for din kærlighed og alle dine velgerninger.
Vi takker dig, fordi vi har kunnet hvile trygt i din varetægt.
Vi begynder dagen i dit navn og uden frygt,
for vi stoler på den nåde, du har vist os i Kristus.
Vi ved, at vi lever i en ond verden, og at vi selv er svage.
Vore hjerter kan bedrages, og der er mange, som vil lede os vild.
Derfor beder vi: Forlad os ikke og overgiv os aldrig til os selv,
for da falder vi og bliver let bytte for syndens bedrag, løgnagtighed og ondskab.
Vor frelser og talsmand! Bed du for os, ligesom du engang bad for dine disciple,
at vi, som er i verden, må blive bevaret fra det onde og fra al verdens falskhed.
Det vil du gøre, for du elsker os og har friet os ud af mørkets magt.
Hjælp os til at våge og bede, så vi ikke falder i fristelse.
Du, som virker i os både at ville og at virke for din gode vilje,
vi beder dig opvække vore hjerter, så vi lever i verden med den opmærksomhed,
som ikke lader sig fange af blændværk.
Luk vore øjne op, så vi ser de farer, som møder os,
og de afgrunde, som truer os.
Lad din gode Ånd bevare os fra verdens ånd,
så vi må stå urokkeligt fast og engang få arven sammen med dine hellige.
Herre, giv os visdom og mod til at skelne mellem ondt og godt,
giv os lyst og kraft til at elske sandheden og leve efter den,
giv os styrke til at gøre op med hykleri og falskhed, som du hader.
Herre, du ser og kender menneskenes børn.
Lad os erkende hver tanke og drift i os, som står dig imod,
og led os på den evige vej, som fører til dig.
Vær med os denne dag og lad vort hjerte være med dig i oprigtighed.
Lad din kærlighed og trofasthed lyse over vort land og alle vore kære.
Hør os for Jesu skyld.

Aftenbøn om torsdagen

17. Herre! Det skyldes din nåde, at vi lever,
og at vi denne dag har modtaget så meget godt fra dig.
Vi takker dig og ophøjer dit navn,
fordi du elsker os og bliver ved at gøre vel imod os,
selv om vi er syndere og fejler i mange ting.
Men hos dig er der tilgivelse, Herre.
Ved din Søn har du beredt os, som tror på dig og frygter dig,
en uudtømmelig nådekilde.
Således elskede du menneskene, at du ikke alene skabte dem i dit billede,
men da de gjorde oprør og blev dine fjender,
forligte du i Kristus verden med dig selv.
Du gav os din nådes evangelium
og tilbød os alle visdom, retfærdighed, helliggørelse og genløsning.
Herre, du holder ud med syndere,
du er god mod utaknemmelige og onde.
Det er din vilje, at vi omvender os,
så du kan forlade os vore overtrædelser.
Du bærer dine svage børn og holder os oppe,
så vi ikke skal falde og blive liggende.

Når du således har elsket os, mens vi endnu var dine fjender,
 og til stadighed viser os så stor overbærenhed,
 bør vi også elske hinanden og tilgive hinanden, ligesom du har tilgivet os.
 Herre, hjælp os til at være barmhjertige, som du er barmhjertig.
 Giv os det sind over for hinanden, som var i Kristus Jesus,
 så vi viser kærlighed mod alle mennesker,
 er ydmyge af hjertet og ikke gengælder ondt med ondt,
 men bærer over med hinanden og står det onde imod med klogskab og fasthed.
 Godheds og kærligheds Ånd! Tag bolig i vore hjerter med din kærlighed,
 så vi lever som dine børn i den vished, at vi hører dig til
 og i helhjertet tillid til Kristus må håbe på din himmelske nåde.
 Så skal også denne nat og alle vort livs timer være velsignede med din glæde.
 Lad din fred være med os, med alle vore kære og hele vort folk.
 Hør os, vor Gud, for Jesu skyld.

Morgenbøn om fredagen

18. Evige Gud! Du, som har al magt.
 I himmelen og på jorden gør du alt efter din vilje.
 Under din beskærmelse har vi sovet,
 og i tillid til din kraft og velsignelse begynder vi en ny dag.
 Hvis ikke du bygger huset, arbejder bygmestrene forgæves.
 Hvis ikke du våger over byen, våger vægteren forgæves.
 Herre! Alt gør du i egen kraft, og dig alene tilkommer evig tak.
 Luk vore hjerter op, så vi sanser din magt, som opholder alle ting ved dit skabende ord.
 Dit herredømme omslutter alle verdener og byder over alle universets kræfter.
 Dit rige er evigt, vi tilhører ikke døden, altid skal vi leve under dit kongedømme.
 Herre! Lad os over alle ting frygte og elske dig, så vi ikke står din vilje imod.
 Vi er som leret i pottemagerens hånd, du råder for vor evige skæbne.
 Lad os agte på din kærlighed, så vi stoler på, at vi er dine børn for Jesu skyld.
 Lad det være vor tilflugt i tiden, så vi når vort mål i evigheden.
 Du har al magt, og ingen jordisk magt kan måle sig med din herlighed.
 Dit kongedømme består i al evighed, dit herredømme i slægt efter slægt.
 Du ophøjer og nedbøjer, hvem du vil. Magten er din.
 Alle, som har magt, låner den af dig.
 Når du vil, gør du dem til støv igen, og de har ingen magt.
 Herre! Lad os ydmyge os under din vældige hånd og adlyde dine hellige bud
 og aldrig glemme, at vi intet har, som vi ikke har fået givet.
 Du har sagt, at vi skal gøre regnskab for alt, hvad du har betroet os, stort og småt.
 Giv os din gode Ånd, visdoms og styrkes Ånd, så vi lever dagen i ærefrygt for dig
 og i alt, hvad vi har med at gøre, glad og gerne følger din vilje.
 Herre! Hør vor bøn, velsign os hver især.
 Hør os i Jesu navn.

Aftenbøn om fredagen

19. Herre! Endnu en dag af vor tid er til ende,
 og vi er rykket evigheden og dit uforanderlige rige et skridt nærmere.
 Vi tilbeder dig, som alene ejer udødelighed, vi ofrer dig vore hjerters tak.
 Vi betror os med legeme og sjæl i din stærke hånd.
 Herre, om vi våger eller sover, lever eller dør, lad os være dine,
 så vi ved livets aften, hvor vi skal aflægge regnskab,
 må være at finde i Jesu følge og blive dér og ikke forkastes.
 Det er menneskenes lod at dø én gang og derefter dømmes.
 Lad os dagligt bedømme os selv og granske vore hjerter,
 så vi ikke skal vandre i uvished og famle os frem i mørke som tåberne,
 der ikke ved, hvor de går hen.
 Hver dag skal være os en regnskabets dag,

og den sidste dag vil ikke uventet komme over os.
 I kraft af din nåde skal vi dag for dag være rede i tro og kærlighed
 til at tage afsked med verden og gå over i evigheden.
 Herre Jesus! Ved dit evangelium har du bragt liv og uforkrænkelighed for lyset,
 lad dit ord om de sidste ting altid lyse i vore hjerter,
 så det vækker varsomhed, ydmyghed og frimodig guds frygt.
 Du har ved din død og opstandelse frataget døden og evigheden
 den angst og bitterhed, vi kender så godt.
 Befæst os i din tro og lydighed,
 så vi uden at vige fra dig lever i dig og dør i dig.
 Giv os ved din mægtige styrke, at vi bruger denne salige tid ret,
 så vi gør det gode, medens vi endnu har tid,
 og i alle forhold vandrer som vise og ikke som tåber.
 Kære Herre! Hjælp os til at ville det, hjælp os til at gøre det.
 Du har selv vist os din kærligheds vilje.
 Vidste vi blot, hvad der tjener til vor fred!
 Frelser og forsoner! Lad os hvile i din fred og vågne til din ære.
 Hør os, når vi beder for alle vore kære og for hele vort folk.

Morgenbøn om lørdagen

20. Vor Herre Jesu Kristi Gud og Fader!
 Dig være tak og evig ære,
 fordi du igen i nat har været vor sol og vort skjold.
 Du bliver ikke træt af at gøre godt imod os,
 ja, fra moders liv og indtil i dag har du forbarmet dig over os,
 som en far er barmhjertig imod sine børn.
 Og det til trods for, at vi har syndet imod dig og har svigtet din vilje,
 og hver dag ved vi om vore overtrædelser.
 Herre, forlad os alle vore synder!
 Fader, tilgiv os for Jesu skyld, din Søn og vor broder.
 Vær os nådig og kast os ikke bort fra dit ansigt
 og tag ikke din hellige Ånd fra os.
 Hold os fast og styrk os i troen,
 så vi trods vor svaghed må tjene dig i oprigtighed alle vore dage.
 Bevar os i fællesskabet med dig,
 så vi ikke synker ned i mørkets magt og syndens trældom.
 Himmelske Fader! Du har elsket os først,
 og indtil denne dag har du trofast været med os.
 Hvor skulle vi kunne falde fra dig, blive Djævelens slaver og dine fjender,
 blot for at nyde selvishedens stakkede glæde
 og miste vor lod med Jesus i evigheden og din kraftfulde velsignelse!
 Du er vor Fader! Vi vil blive i dig og i din Søn.
 Styrk vor svage ånd, giv os liv og nye kræfter.
 Bed for os, vor evige ypperstepræst,
 så vi altid må være dine og kendes som dine.
 Send os din gode Ånd, som skal vidne for os om din kærlighed
 og den rene glæde i fællesskabet med dig.
 Herre! Vi står for dit ansigt og beder dig velsigne os,
 så vi lever og virker i dag til din ære.
 Velsign alle vore kære og hele vort folk.
 Hør os for Jesu skyld.

Aftenbøn om lørdagen

21. Hellige Gud, vor Herre Jesu Kristi og vor Fader!
 Vi ender denne dag og denne uge med vor inderlige tak til dig
 for alle de velgerninger, du har vist os både til legeme og sjæl.

Hvem er vi, at du har ført os indtil nu
 og har godhed nok til at gøre vel imod os også i tiden, der kommer?
 Du har vist din kærlighed til os ved, at Kristus døde for os, mens vi endnu var syndere.
 Vi var svage og ugudelige.
 Du har elsket os, selv om vi med rette var under en evig vredes dom
 og end ikke formåede at råbe til dig
 og bede om din barmhjertighed og nåde.
 Du gav os din Søn, og han hengav sig for os i lidelse og død.
 Vi fattede ikke, at du forbarmede dig over os,
 men dit ord åbenbarede, hvordan vi var, hvad du har gjort for os og vil gøre for os.
 Din Ånd vidnede for os og kaldte os ud af syndens og dødens magt.
 Vi var magtesløse og kunne ikke fatte Åndens virkelighed.
 Du lukkede vore øjne op og gav os kraft til at leve i tro og lydighed.
 Dog vakler vi og svigter din trofasthed.
 Men din nåde er urokkelig, og din kærlighed viger ikke fra os.
 Herre! Vi takker dig og ophøjer dit navn,
 du er for evigt vort hjertes klippe og vor lod.
 At være dig nær er vor lykke, din kærlighed er vor tilflugt.
 Udgyd din kærlighed i vore hjerter,
 så den driver os til at elske dig og ikke tilpasse os denne verden.
 Du er kærlighed! Derfor vil vi uden frygt leve for dig
 og i denne tillid være frimodige under alle forhold.
 Beskærm os alle i denne nat.
 Herre! Du er vort lys, i dig er intet mørke.
 Bevar os fra mørkets magt og mørkets gerninger.
 Bevar os i din varetægt for Jesu skyld.

Daglige morgen- og aftenbønner II

Søndag morgen

22. Gode Skaber, du som har sat os i en stor, mangfoldig verden:
 Tak for vore sanser, for rigdommen og skønheden i dit skaberværk,
 for den godhed og venlighed, som møder os fra mennesker.
 Væk os, når vi ikke ænses, hvad der er smukt og godt.
 Lær os at glædes over denne verdens goder - uden at blive deres trælle.

Ja, hellige Gud, lær os først af alt at søge dit rige,
 den lysfyldte virkelighed, som kommer os imøde i gudstjenesten.
 Lad dit ord udbredes på jorden, blive tilegnet,
 lad det bevares og vokse i os,
 så vi ikke rives med i verdens hektiske udvendighed,
 bliver ufrie, fraværende og golde.

Gud Helligånd, gør Kristus levende for os,
 gør os modtagelige for hans velsignelse og retledning,
 så der bliver håb og styrke i vore hjerter,
 barmhjertighed og omsorg iblandt os.
 Hjælp os at leve, så vi er til glæde for hinanden.

Søndag aften

23. Gud - usynlige Gud, vi takker dig,
 fordi du lod dig høre og se, da Kristus trådte frem i vores verden,
 da han gik omkring, talte til os, gjorde vel mod mennesker,
 da han døde og opstod.

Hjælp os ved din Ånd til aldrig at glemme,
hvordan du i din Søn rækker ud mod os mennesker,
åbner din favn for os og ikke overlader os til mørkets magter.

Herre, tilgiv os og kald på os,
når vi fortaber os i det, som er uvæsentligt,
når vi bekymrede kredser om os selv og gør vort liv småt
- når vi glemmer, at vort liv er rodfæstet i din kærlighed.

Vær med os i de hverdage, som nu ligger foran os,
vær med os i små og store gøremål,
i de opgaver, vi ser frem til, og i dem, vi ængstes ved.
Giv os styrke,
lær os at lade din godhed mod os sætte frugt i vores dagligdag,
så der bliver forståelse og varme i vort liv med hinanden,
og så vi får mod til at søge hjælp hos andre.
Skab nærvær og oprigtighed i os
- rodfæstede som vi er i din kærlighed.

Mandag morgen

24. Herre, vor Gud.

Lad dagen, vi nu har begyndt, blive god, som du er god.
Lad dagens lys være over os,
og lad glimt af lyset fra din visdom og kærlighed
lyse op i tanke, sind og samvittighed,
så vi må lære at leve ret.

Herre, bevar os fra det lumpne og lave,
fra falskhed og hykleri.
Giv os frimodighed til at vedkende os vores skyld over for mennesker
og bekende den for dig,
så intet skal skille os fra hinanden
og fra dig.

Vi takker dig,
fordi du har gjort vejen til dig åben, fri og farbar
for enhver af os.
Lad troen på din kærlighed give os mod og styrke
til at gå ad de veje, du har beredt for os.
Bevar os alle i Jesu navn.

Mandag aften

25. Treenige Gud, vi beder dig:

Omgiv os med dit lys, også når det bliver nat,
lad din barmhjertighed skabe frihed og tryghed i vore hjerter,
lad troen på dig forjage alle mørkets tanker,
enhver bitterhed og misundelse,
al ængstelse og uro.

Herre, når vi rammes af usikkerhed over for det, vi skal klare,
når forholdet til mennesker omkring os bliver vanskeligt,
eller vi fyldes af utålmodighed over spørgsmål, som ikke får svar
- send os da din Ånd, så vi får styrke ved din nærhed.

Vær med alle, der rammes af smerte og sorg.
Giv os vilje og kræfter til at støtte hinanden.

Tak, fordi du har været med os i dag.
 Tak, fordi du omslutter os,
 både når vi er virksomme,
 og når vi er trætte og må hvile.
 Tak, fordi vi må lægge vores liv
 - med alt hvad det rummer -
 i dine hænder.

Tirsdag morgen

26. Herre vor Gud.
 Vi takker dig for den herlighed og rigdom, du omgiver os med.
 Bevar os fra at lægge noget af det, der er dit gode værk,
 øde for os selv eller for andre.
 Gør os til et brugbart redskab i din hånd
 overalt, hvor der er brug for os.

Herre Jesus Kristus.
 Vi takker dig for, at det gode, du har bestemt, ikke kan rokkes.
 Giv os tryghed i troen på,
 at din kærlighed er ubøjelig og uovervindelig,
 og at ingen svigten og svaghed hos os
 kan få dig til at opgive os eller slippe os.

Vi beder dig, du gode Helligånd:
 Vejled os frem mod sandheden
 om Gud og os,
 om liv og død,
 om syndernes forladelse, kødets opstandelse
 og det evige liv.

Tirsdag aften

27. Hellige Gud,
 du, hvis Ord kaldte himmel og jord frem, da alt var tomhed og øde,
 du, som hver dag ånder liv og lys ind i verden og os,
 dig takker vi for Ordet, som blev menneske, Jesus Kristus.
 Hjælp os at leve vendt mod det, vi kan se i ham:
 En åbnet vej gennem mørket, gennem lidelse, skyld og savn.

Herre, giv os hver især kræfter til at bære vore byrder.
 Tilgiv os og kald os tilbage,
 når vi forvilder os ind i mørket,
 bliver selvoptagne, rammes af modløshed.

Gode Helligånd, tænd Kristus-troen i os,
 kald håb og kærlighed til live,
 så frimodighed, glæde og livsmod kan vokse i os -
 så vi ikke lukker os om os selv,
 ikke skygger for hinanden,
 aldrig slukker lyset i et andet menneskes øjne,
 men er vendt mod Kristus og medmennesket,
 modtagende, givende, levende.

Onsdag morgen

28. Herre, vor Skaber!
 Natten har du skabt til hvile og dagen til arbejde.
 Giv os styrke til at være tro

i det kald, du har givet os,
i det arbejde og de opgaver,
vi har fået betroet.

Herre Jesus Kristus,
du, som er verdens lys!
Lys for os, så vi aldrig skal være i mørke.
Forvis os om, at intet kan skille os fra din kærlighed.

Himlens og jordens Herre!
Vis os veje til ret og fred folkeslagene imellem.
Overvind de onde kræfter,
bøj de stolte sind og de selviske viljer.
Oplys dem, som har magt i verden.
Led dem og os alle til det, der er ret.

Onsdag aften

29. Far i himlen, vi takker dig for dagen, som nu går til ende.
Må det, som har været godt, blive bevaret og vokse.
Må det, som har været ondt, miste magt og forsvinde.
Giv os visdom til at lære af vore erfaringer.
Lad din barmhjertighed omslutte og forny vort liv,
så vi ikke fanges i modløshed og fortvivlelse.
Lad din nåde, dit lys, arbejde sådan i os,
at vort håb bliver levende og stærkt -
at mørket i os rammes og mister sin magt.

Hellige Gud, vi takker dig,
fordi vort liv beror på din magt, ikke på vores.
Overlad os aldrig til vores egen kortsynethed,
forbarm dig over os, når vi lever i blindhed for din godhed.

Lad din Ånd lyse ind i vore hjerter,
så vi kan virke og hvile i kraft af det,
du lader os se i Kristus:
at lys sejrer over mørke,
sandhed over løgn,
liv over død.
Gør vore hjerter åbne for din kraft,
din velsignelse.

Torsdag morgen

30. Himmelske Far,
hjælp os til ved din Ånd altid at høre den sandhed
og se den vej,
som Kristus blev i vores verden.
Hold os fast ved ham,
så glæde og kærlighed vækkes og vokser i os.

Gud, du, som har skabt os
og kender os bedre, end vi kender os selv,
retled os i denne konfliktfyldte verden.
Vær med os, når vi rammes af smerte og sorg,
når vi mister modet -
når det bliver mørkt i os.

Herre Kristus,
 hjælp os at følge i det spor, du har banet
 gennem frygt og bekymring og død.
 Lad lys og kraft fra dig fylde vore hjerter,
 forny vort håb og vort liv,
 så vi bliver til glæde og støtte for hinanden.

Torsdag aften

31. Gud i himlen, verdens skaber!
 Du har betroet jorden, dens skønhed og rigdom, til os mennesker,
 du har givet os evner og muligheder,
 så vi også i dag har kunnet tage del i fællesskab og opgaver.
 Vi takker dig for det gode, vi har modtaget fra dig og mennesker.

Vi erkender med smerte,
 hvordan vi gang på gang misbruger dine gaver
 og de muligheder, du giver os.
 Vær med os, Herre, i en verden, hvor mørkets kræfter er stærke.
 Vær med ofrene for nøden og ufreden i verden,
 med alle, der er ramt af sygdom og sorg,
 med dem, der føler sig overflødige og ensomme.

Gode Helligånd, skab tro i os,
 vished om, at intet kan skille os fra Kristi kærlighed,
 så vi nu, hvor dagen er til ende, kan finde ro,
 lade krop og tanker hvile.
 Giv os en god nat,
 så vi i morgen kan vågne med nye kræfter.

Fredag morgen

32. Himmelske Far,
 du, som kender os i vores sårbarhed og skrøbelighed:
 Vi takker dig for, at du har sendt din Søn Jesus Kristus ind i vores verden,
 så ingen behøver at fortvivle over sine mangler
 eller formørkes over sin skyld -
 så ingen lever for sig selv eller dør for sig selv.
 Tak, fordi du i ham har vist,
 at du altid er os nær!

Herre,
 du, som baner vej for os - selv gennem døden,
 du, hvis barmhjertighed er stærkere end vores skyld,
 du, som er kilde til tro og frimodighed -
 hold os fast trods vores svigten.

Gud Helligånd,
 bryd gennem vores selvtilstrækkelighed og blindhed,
 nedbryd dét, som får os til at lukke vore hjerter for hinanden.
 Lad håb, livsmod og gode kræfter vokse i os,
 lær os at leve som Guds elskede, frie børn.

Fredag aften

33. Jesus Kristus, du, som bor i lyset, men også møder os i mørket,
 forbarm dig over os, når vi mangler udholdenhed og kraft,
 styrk os, når vi fanges i bekymring og angst.
 Lad troen og håbet vokse og modnes i vort indre.

Tak for det, du i denne uge har givet os kræfter til at udrette.
 Lær os at glædes over det, der lykkes for os - uden at blive hovmodige.
 Tilgiv os, hvad vi har gjort af uret mod andre eller har forsømt.
 Send os din Ånd, så vi ikke fortvivler over vore nederlag.

Korsfæstede og opstandne Herre,
 du som kender døden og forladthedens mørke!
 Vær med alle, der skal dø.
 Giv din trøst og styrke til alle ensomme,
 dem der tynges af savn og sorg,
 dem, hvis liv formørkes af, at ingen synes at have brug for dem.
 Giv os tillid til at dele vort liv med hinanden,
 vilje til at værne hinandens livsmod og glæde.
 Hjælp os at se hinanden.

Lørdag morgen

34. Hellige, barmhjertige Gud!
 Vi priser dig for den visdom og kærlighed,
 hvormed du har skabt jorden og dens liv,
 for den barmhjertighed,
 du har vist ved at sende din Søn, Jesus Kristus!
 Lad din kærlighed bære frugt
 denne nye dag!

Herre,
 vær med os alle,
 i vore glæder, i vore sorger.
 Vær kraften og håbet i vort liv!
 Du kender sandheden om os,
 og du har forbundet dig med vort liv -
 forny os, gør os, i al vores begrænsning,
 til dine medarbejdere.

Gud Helligånd,
 lad aldrig mørket slå sammen om os,
 lad Kristus være et skinnende lys i vore hjerter,
 så vi kan bede og leve opmærksomt,
 ikke skygge for hinanden,
 men være til støtte og opmuntring for hinanden.

Lørdag aften

35. Vi takker dig, Far i himlen, for det håb, du giver os,
 for den tro, du ved din Ånd skaber i os,
 for den kærlighed, du har vist os og kalder os til.
 Ved din Søn har vi lært dig at kende som den,
 der dømmes anderledes:
 Du oprejser, hvor mennesker forkaster,
 du ser dit eget barn i dem, vi ringeagter.
 Send os din Ånd, så vi ikke dømmes andre,
 men tager imod vort liv som fælles gave.

Lær os at skelne mellem det, der er vigtigt i vort liv,
 og det, som ikke er det -
 mellem det, vi må møde med alvor,
 og det, vi må bære over med - hos andre og hos os selv.

Men giv os også styrke til at ændre dét i vort liv,
som skader andres glæde og skader os selv.

Herre Kristus, styrk os ved Helligånden,
giv os livsmod og visdom,
giv os din fred.

Hviledagen, helligdagen - morgen

36. Herre Kristus, Guds Søn,
du kommer med din fred ind i vores urolige verden.
Hjælp os i dag at åbne vore hjerter for dit stærke ord,
så vi fornyes, modnes, styrkes.
I en verden, hvor så meget er omskifteligt, flygtigt -
hjælp os at kende forskel på det ægte og det kun tilsyneladende.
Velsign os og lær os at kende din vilje med vort liv.

Du kender det, som truer os,
du kender vore sorger, vore begrænsninger, vore svigt.
Vi beder dig, hold fast i os,
som ikke selv formår at holde fast ved dig og dit bud om kærlighed.

Herre, vær med dem, vi er knyttet til og afhængige af.
Vær med alle nødstedte mennesker, alle ramt af ydre eller indre nød.
Giv os ved din Ånd troen på, at intet er så ondt, at det ikke kan brydes.
Giv os øjne at se med, så vi ikke går forbi den godhed, der møder os,
ikke går forbi de kilder, der er, til håb og glæde.
Ja, lad troen og håbet vokse i os,
så der kan blive kærlighed og glæde,
hjælpsomhed og nærvær i vort liv med hinanden.

Hviledagen, helligdagen - aften

37. Jesus Kristus, du, som er hos Gud og er hos os,
så intet i vores tilværelse er dig fremmed -
tak, fordi du forbinder os med Gud, sådan som vi er.
Tak, fordi din barmhjertighed omslutter hele vort liv
og rækker ind i vores død.

Himmelske Far, forbarm dig over os,
når vi forvirres og forvildes i alt det, der omgiver os i dagligdagen.
Når verdens larm overdøver, hvad du vil os,
når verdens flimmer tilslører, at vort liv beror på dig,
stands os da, nådige Gud, i vort fald mod tomheden.

Herre, vi beder for dem, for hvem mørket synes stærkere end lyset.
Lad din Ånd virke i os alle,
så mørket mister sit greb om os,
og vi i tillid til dig kan finde vort fodfæste og ånde frit.
Hjælp os at tilgive og glæde hinanden.
Giv os styrke til hver på vort sted at møde tilværelsens opgaver
- at virke og hvile vendt mod dig.

DET DAGLIGE LIV

At møde dagen

38. Herre, min Gud!

Du er med mig.

Jeg skal efter din vilje og på dit bud
i gang med dagens mange gøremål.

Jeg beder dig om nåde til
fortsat at leve i dit nærvær.

Tag imod mit arbejde
og tag mit hjerte i din hånd.

39. Gud,

tak for denne dag,

givet mig ny og hel og ubrugt,

en dag af alle dage,

af årene, tiden,

givet mig, for at jeg skal leve den,

i glæde og håb,

i tro og tillid til livet.

Gud, lad så dagen komme,

lad mig gå ind i den

til det, den vil møde mig med,

så du ikke,

når dagen er forbi, fyldt ud,

skal spørge forgæves efter troen.

40. Himmelske Far!

Gør mit sind åbent for den dag, som nu kommer til mig,

så jeg ikke frygter de opgaver og udfordringer, jeg skal møde,

men stoler på din trofasthed

og tager imod dagen som en gave fra dig.

41. Herre,

luk mig ind i stilheden for dit ansigt

bare for en kort stund.

Luk alt det ude,

der tynger mit sind

og ødelægger min fred.

Gør mig stille, så jeg kan høre,

hvad du vil sige mig.

Tal til mig, Herre,

og lad mig mærke din nærhed,

så jeg kan gå styrket ud

til dagens opgaver og arbejde,

til dens sorger og glæder

og det, som du vil bruge mig til.

Livsaldre

Samliv og ægteskab

42. Kære Gud!

Hver dag mærker vi din velsignelse over vores kærlighed

og vores liv med hinanden.

Du fylder kærligheden ud,

så det at være to bliver en rigdom,
en daglig gave, som vi takker for.

Vi mærker dit nærvær
i den stille glæde og i den brusende lykke,
og vi mærker din beskærmende hånd
i uroen, striden og smerten.

Herre,
vi behøver din hjælp til at nære kærligheden,
så vi aldrig glemmer,
at det, at vi er bundet til hinanden i kærlighed,
giver os frihed til at leve
sammen og hver med sit.

Herre,
vi beder om, at du går hele vejen sammen med os
i glæden, i kærligheden og gennem smerten.

43. Far i Himlen, du har bestemt os for hinanden
og knyttet os sammen for hele livet.
Hjælp os til at overvinde, hvad der skiller os.
Lad os erkende, hvad der gør samlivet svært for os,
og hvor vi er skyldige over for hinanden.
Hjælp os til at tale med hinanden.
Skænk os oprigtighed og fortrolighed.
Giv os kraft, så vi tilgiver hinanden, sådan som du tilgiver.
Gør os tålmodige, og lad ikke vores kærlighed slukkes,
men lad den modnes og gør den bestandig.
Hjælp os at finde hinanden,
så vi forbliver hinanden tro.

Forældre og børn

44. Kære Far i Himlen.
Jeg takker dig for det nye liv, som jeg mærker i mig,
og som hver dag fylder mig med forundring.
I glæde og spænding venter jeg på det barn,
som du har skænket os i kærlighed.
Jeg beder dig om at beskytte vores barn,
både nu og når det kommer til verden.
Jeg beder for, at det må være sundt og rask,
og at det altid må leve i din nærhed.
Hjælp mig til at kæmpe mod uroen for,
hvad fremtiden byder,
og giv mig styrke til at være alt det bedste for vores barn,
også hvis der kommer vanskelige dage.
Kære Gud,
jeg er forundret over dit skaberværk.
Du skabte verden én gang
og skaber den hele tiden på ny.
Hver gang et lille barn bliver født,
ser vi din godhed og storhed.
Hjælp os til at huske det og prise dig.

45. Herre, tak fordi du har betroet os den store opgave
at være forældre.
Hjælp os til at tage vare på det kald efter din vilje,
så vore børn får en stærk og varm oplevelse af kærligheden.
Hjælp os at give dem al den opmærksomhed og støtte, de har brug for,

at være overbærende og tålmodige,
 men også at sætte grænser de rette steder.
 Vil du også hjælpe os til,
 at vi i ord og gerning må vise dem, hvad det betyder at tro på dig,
 så de oplever det som livets lykke, at de får lov til at være dine børn.

46. Gud.

Du tog mit barn i favn, da det blev døbt.
 Giv aldrig slip på det.
 Du har givet mig en dyrebar skat at tage vare på.
 Når jeg føler mig lille og hjælpeløs over for det ansvar,
 beder jeg:
 Giv heller ikke slip på mig.

47. Kære Gud

Vi takker dig for den velsignelse og glæde,
 du har givet os med vore børn.
 Deres tillid og umiddelbarhed lærer os
 om tro og kærlighed uden tegn og beviser,
 og gennem deres leg og fantasi
 åbnes døre til kroge af vort liv,
 som vi havde glemt.
 Ansvar for børnene har gjort livet rigere
 og har kaldt nye sider frem i os,
 men det har også fyldt os med angst og uro.
 Vi beder om styrke og ydmyghed fra dig,
 når angsten for børnenes liv truer,
 og når den dårlige samvittighed gnaver i os.
 Vi beder om,
 at du vil bringe det bedste frem i os,
 så vi altid elsker og ærer vores børn.
 Bekæmp vores trang til at omklamre dem,
 og giv os ro til at se dem vokse
 og finde deres egen livsvej.
 Bevar dem fra ulykker og sygdom,
 og hjælp dem til at holde ud,
 når de møder nederlag og modgang.
 Vi beder om,
 at de må leve i din nærhed
 og mærke din rige velsignelse.

At være ung

48. Kære Gud,
 jeg er så forvirret.
 Hvad forventes der af mig?
 Hvad forventer jeg af mig selv?
 Jeg prøver at rive mig løs,
 men vender skræmt tilbage.
 Kære Gud, jeg beder dig om
 at gå med mig, når jeg går.
 Drømme, ambitioner, skuffelser,
 et virvar af følelser.
 Hvem er jeg,
 og har jeg en fremtid?
 Kære Gud, hjælp mig til at tro på,
 at jeg er dit barn,

og at du aldrig svigter mig.

49. Måske kender vi ikke lidelsen.

Vi har i hvert fald undgået
torturen,

volden og korsfæstelsen.

Men i vores hverdag

oplever vi alligevel

dage – minutter,

hvor det gør ondt:

Hvor ensomheden kommer over os,

hvor vennerne ikke er der.

Hjælp os til at tro på,

at efter lidelsen og korset

kommer påskemorgen.

Den morgen, hvor livet,

kærligheden

og håbet

kommer igen.

Det er svært at fatte.

Hjælp os Gud

i vores tvivl.

50. Herre, i dit navn tager jeg nu af sted.

Fri mig og alle andre fra al fare,

og før mig trygt tilbage.

For Jesu skyld.

51. Evige Fader.

Jeg ved, du har skabt mig i dit billede.

I Kristus har du bøjet dig ned til mig,

taget mig til dig og skænket mig din hellige Ånd.

Alligevel frygter jeg, at du ikke vil kendes ved mig,

og at andre ikke agter mig.

Jeg vover ikke at fremstå som den, jeg er.

Jeg aner, at det er en ond fantasi,

men kan ikke finde et holdepunkt.

Kom mig til hjælp, så jeg kan bære dette kors.

Lad mig ikke slides op og troen sygne hen.

Send en bror eller søster på min vej,

der kan være din mund og hånd.

Evige Fader,

forkast mig ikke i min selvkredsen.

Løft mit hoved, så jeg ser din Søn bære sit kors.

At blive gammel

52. Du livets Gud,

jeg takker dig for mit liv

med alt, hvad det har givet mig.

Jeg takker dig for hverdagens små glæder,

for hvert træ og hver busk,

for fuglenes sang

og for de mennesker, som møder mig,

og for dem, jeg er knyttet til.

Der er endnu meget, som gør mit liv rigt.

Herre, bevar hos mig en vågen bevidsthed

om mine dages rigdom.
 Jeg vil ikke klage over det, der tynger mig,
 men glæde mig over,
 at jeg kan stole på din trofasthed
 og din tilgivelse.
 Hjælp mig, Herre, at jeg må møde de mennesker,
 jeg færdes iblandt, med åbne øjne.
 Jeg ved ikke, hvor megen tid
 du endnu vil lade mig få.
 Derfor vil jeg takke dig, Gud,
 for hver eneste dag
 og hver en time, du lader mig leve.

53. Hvor vil jeg gerne leve med dig, Herre!
 Når min ånd tager af og ikke kan rumme mere,
 men kun sanser de nære ting,
 så giver du mig en lysende vished om dit nærvær
 og sørger for, at vejen til det gode ikke spærres.
 Jeg tænker med undren tilbage på min livsvej,
 som jeg aldrig ville have opdaget,
 hvis du ikke havde ført mig.
 Vejen gik gennem overraskelser,
 men også gennem håbløshed og smerte.
 Men den har ført mig til et sted,
 hvor mit livs spejl kan opfange din herligheds stråler.
 Lad mig stadig få lov til at spejle dit lys.
 Og når min tid er udløbet,
 vil du kalde andre til at spejle dit lys.

54. Kære Gud.
 Mange gange har jeg måttet tage afsked
 med mennesker, der stod mig nær.
 Nu er jeg forladt og alene.
 Lad mig mærke din nærhed, min Gud.

Ved sygdom

55. Kære himmelske Far.
 En ny dag begynder.
 Giv mig kraft og tålmodighed.
 Trøst mig ved dit ord,
 når jeg er træt og modløs,
 og vær hos mig, når smerterne kommer.
 Lad mig stå dagen igennem
 og taknemmelig tage imod den godhed,
 som andre mennesker viser mig.
 Du er min tilflugt,
 jeg stoler på dig.

56. Herre og Frelser.
 Sygdom og smerter overvælder mig.
 Mit hjerte er fuldt af uro.
 Mine tanker er forvirrede i min store angst.
 Jeg ser ingen udvej.
 Døden gør mig bange.
 Fra det dybe råber jeg til dig.
 Giv mit hjerte fred.

Gør mig rede til at tage imod,
 hvad du sender,
 hvad enten det bliver liv eller død.
 Hold mig fast i dine hænder.
 Hos dig er jeg tryk.

57. Min Gud,
 jeg kan ikke sove.
 Smerterne piner mig
 og lader mig ikke få ro.
 Nattens timer bliver endeløse.
 Gid morgenen snart må komme.
 Min Gud,
 skaf mig lindring for mine smerter.
 Lad mig falde i søvn.
 Træng det fortvivlelsens mørke tilbage,
 som begynder at stige op i mig.
 Skænk mig gode tanker.
 Du er hos mig,
 trøst mig og helbred mig.

58. Herre, jeg er syg, og jeg er bange.
 Bange for operationen i morgen,
 bange for ikke at vågne op igen.
 Herre, hjælp mig i min angst.
 Jeg vil så gerne leve.
 Lad mig finde tryghed i, at jeg er dit barn,
 hvad enten jeg lever eller dør,
 og at din omsorg når mig og mine,
 hvad der end sker.

59. Vær mig nådig, Herre, for jeg er i nød.
 Mit øje er sløret af sorg
 - min sjæl og mit indre -
 mit liv svinder hen i klage,
 mine år i suk.
 Min kraft er nedbrudt i min nød,
 min krop sygner hen.
 Mine venner er bange for mig,
 de, der ser mig på gaden, flygter for mig.
 Jeg er slettet af erindringen, som var jeg død,
 jeg er blevet som et kar, der kastes bort.
 Men jeg stoler på dig, Herre,
 jeg siger: Du er min Gud.
 Mit livsløb er i din hånd.

60. Kære himmelske Far!
 Jeg takker dig for din trofasthed og hjælp.
 Du har skænket mig livet på ny
 og givet mig tilbage til mine kære.
 Lad mig aldrig glemme det.
 Giv mig mod og kræfter til
 at tage fat på min dagligdag igen.
 Du er kilden til alt liv,
 du er al glædes begyndelse,
 du er trøsteren fremfor alle.

Dig være ære og tak i evighed.
 Min sjæl, pris Herren,
 glem ikke hans velgerninger!

Når døden kommer

61. Min Gud, min Gud!
 Hvorfor har du forladt mig?
 Du er langt borte fra mit råb om hjælp
 og fra mit skrig.
 Min Gud, jeg råber om dagen,
 men du svarer ikke,
 og om natten, men jeg finder ikke ro.
 Det var dig, der hjalp mig ud af moders liv
 og gav mig tryghed ved moders bryst.
 Til dig var jeg overladt fra min fødsel,
 fra moders liv var du min Gud.
 Hold dig ikke borte fra mig,
 for døden er nær,
 og ingen hjælper mig!
 Men du, Herre, hold dig ikke borte,
 du, min styrke, skynd dig til hjælp!

62. Herre, Jesus Kristus,
 du, som er død for mine synders skyld!
 Jeg er bange for at dø.
 Tag dødens brod ud af mit hjerte.
 Fyld det med Helligåndens trøst.
 Du har givet mig dit ord på,
 at du blev givet hen for vore overtrædelser
 og blev oprejst til retfærdighed for os.
 Udslet alle mine overtrædelser mod Gud og mennesker.
 I min dåb har du selv forladt mig alle mine synder
 og gjort mig til arving til det evige liv.
 Lad nu den samme nåde komme mig til hjælp i denne time,
 hvor jeg er angst for Guds dom.
 Lad forsoningen ved din død og dit blod gælde også for mig,
 intet andet kan rense mig for mine synder
 over for min Gud og Skaber,
 din Fader og min Fader,
 Bed for mig, du gode Helligånd,
 som blev sendt os i Jesu navn,
 og som Faderen altid bønholder,
 så jeg får frimodighed
 til at gå frem for dommen.
 Befæst mig i visheden om,
 at enhver, som tror på Kristus, skal have evigt liv.
 Herre Jesus Kristus,
 lad mig i min dybe nød erfare,
 at du kom til verden
 for at opsøge og frelse det fortabte menneske.
 Så kan jeg dø og skilles fra denne verden
 med den stærke trøst og fred,
 at du har gjort en plads rede for mig i din Faders hus.

63. Du Livets Gud!
 Døden er fremmed og kold.

Mens åndedrættet forstummer, ebber livet ud.
 Det sidste ord er sagt.
 Øjnene slukkes og brister.
 Varme, levende hænder stivner.
 Jeg er forladt.
 Jeg fryser.
 Findes der et håb?
 Eller er det for altid forbi?
 Tal til mig, o Gud!
 Lad mig høre dit svar på min bøn.

64. Gud, du ved, hvad der fylder os,
 du kender vor sorg og afmagt.
 Kom til os med din styrke og hjælp.
 Giv os din fred,
 så vi lægger NN og os selv
 i dine stærke hænder.
 Tak for det gode,
 vi har fået gennem ham/hende.
 Lad os bære det med os som en rigdom,
 som en gave af din kærlighed,
 som en strøm af varme og godhed,
 der skal gives videre til andre.
 Gør os åbne for dit ords trøst
 og forvis os om,
 at hverken liv eller død
 kan skille os fra dig.

65. Barmhjertige Far i Himlen!
 Hos dig er der tilgivelse og oprejsning.
 Endnu engang er et menneske gået bort,
 uden at vi fik gjort det, du havde tilskyndet os til.
 Nu er der ikke længere tid til de ord,
 som skulle være sagt;
 ikke længere tid til et håndtryk,
 et smil, et kærtegn;
 ikke tid til at vise gæstfrihed,
 omsorg og kærlighed.
 Det er for sent.
 Herre, forbarm dig over os!
 Giv os at lære af denne erfaring,
 så vi bruger tid og kræfter
 på dem, som nu har brug for os.
 Lær os at se fremad,
 skimte din skikkelse, når du går foran os
 på vej til dem, der venter på dig -
 og på os.
 Herre, hør vor bøn.

Forbønner

66. Våg du, Herre,
 med dem, der våger
 eller græder
 i denne nat.

Beskærm dine syge,
 lad dine trætte finde hvile,
 velsign dine døende,
 trøst dine lidende,
 forbarm dig over dine bedrøvede
 og vær med dine glade.

67. Herre, gør mig til redskab for din fred.
 Hvor der er had, lad mig så kærlighed,
 hvor der er krænkelser, tilgivelse,
 hvor der er tvivl, tro,
 hvor der er fortvivlelse, håb,
 hvor der er mørke, lys,
 hvor der er bedrøvelse, glæde.
 Guddommelige mester,
 hjælp mig,
 så jeg ikke så meget søger
 at blive trøstet, som at trøste,
 ikke at blive forstået, men at forstå,
 ikke at blive elsket, men at elske.
 For det er ved at give, at vi modtager,
 ved at tilgive, at vi bliver tilgivet,
 og ved at dø, at vi bliver født til evigt liv.

68. Du, som kan lede og bøje menneskers hjerter,
 vi beder dig: Hjælp og styrk alle dem,
 der har ansvar for fredens sag i verden.
 Tag nationernes ledere i din mægtige hånd,
 vend deres hjerter til dig
 og giv dem kraft i striden mod alt,
 som vil forføre os til det, som er ondt.
 Giv fred på jorden
 og hjælp din kirke
 til at fremme freden mellem folkene.
 Værn vort folk og vore hjem
 mod krig og splid.
 Hjælp os at tjene dig med troskab
 og sammen med alle jordens folk
 at stå fast i striden mod det onde.
 Det beder vi ved din elskede Søn,
 vor Herre Jesus Kristus.

Bordbønner og bordvers

69. Herre, vor Gud, himmelske Fader,
 velsign os og disse gaver,
 som vi får af din milde godhed
 ved Jesus Kristus, vor Herre.

70. Vi takker dig for disse gaver
 og alle dine gaver.

71. Velsign vort måltid, Herre kær,
 velsign os alle, hver især,
 og lad i ve og vel os finde,

at du har lyst din fred herinde.

72. I Jesu navn går vi til bord
at spise, drikke på dit ord,
dig, Gud, til ære, os til gavn
så får vi mad i Jesu navn.

73. Alle gode gaver
de kommer ovenned,
så tak da Gud, ja, pris dog Gud
for al hans kærlighed!

74. Ham takker alle vi med sang
for alt, hvad han har givet,
for hvad han vokse lod i vang,
for ordet og for livet.

75. Glædens herre, vær vor gæst
ved vort bord i dag,
gør vort måltid til en fest
efter dit behag.

BØNNER VED GUDSTJENESTEN

Før gudstjenesten

76. Bryd ud i fryderåb for Herren, hele jorden!
Tjen Herren under glædessang,
træd frem for ham under jubel!
Forstå, at Herren er Gud,
han har skabt os, og ham hører vi til,
vi er hans folk og de får, han vogter.
Gå ind ad hans porte med takkesang,
ind i hans forgårde med lovsang,
tak ham, pris hans navn!
For Herren er god,
hans trofasthed varer til evig tid,
hans troskab i slægt efter slægt.

77. Almægtige og barmhjertige Gud!
Dine ord er en lygte for min fod,
et lys på min sti.
Jeg beder dig, at du vil lade din Helligånd oplyse mit hjerte,
så jeg klart kan forstå dit frelsende ord,
tage imod det og bevare det i et rent hjerte
og blive fornyet derved, dit navn til ære,
ved Jesus Kristus, din Søn, som har givet os sin Helligånd,
for at den kan vejlede os i hele sandheden
og oplyse vore hjerter med sit guddommelige ords lys.

78. Herre, du ved,
hvor adspredte mit hjertes tanker er,
hjælp mig at samle dem.
Du ved, hvor dødt og hårdt mit hjerte er,
grib om det og væk mig op.

Du ved, hvor ofte jeg står dit ord imod
 og ikke vil bøje mig for din vilje.
 Send derfor din Ånd fra det høje
 til at virke i mig,
 så jeg bøjer mig under din vilje
 og bliver ét med dig.
 Kom Gud Helligånd
 og optænd vore hjerter,
 så vi hungrer og tørster efter dig.
 Kom over os, du livets Ånd,
 og gør os til nye mennesker efter Guds sind,
 så vi må gå frem fra klarhed til klarhed.

Under bedeslagene

79. Ære være Gud Fader, som har skabt os.
 Ære være Gud Søn, som har forløst os.
 Ære være Gud Helligånd, som leder os til salighed.

Før skriftemålet

80. Fra det dybe råber jeg til dig, Herre.
 Herre, hør mit råb,
 lad dine ører lytte
 til min tryglen!
 Hvis du, Herre, vogtede på skyld,
 hvem kunne da bestå, Herre?
 Men hos dig er der tilgivelse,
 for at man skal frygte dig.
 Jeg håber på Herren,
 min sjæl håber;
 jeg venter på hans ord,
 min sjæl venter på Herren
 mere end vægterne på morgen,
 end vægterne på morgen.
 Israel, vent på Herren,
 for hos Herren er der troskab,
 hos ham er der altid udfrielse.
 Han udfrier Israel
 fra al dets skyld.

81. Herre, vær mig nådig;
 jeg erkender, at jeg er en synder;
 men jeg trøster mig ved din nåde,
 at du har befalet,
 at der skal prædikens syndernes forladelse i dit navn.

82. Herre Jesus.

Du, som går gennem lukkede døre,
 kom til mig og vær hos mig i min ensomhed.
 Bryd mine tankers endeløse cirkel
 og sig det ord til mig,
 som sætter alting på plads.
 Jeg vil ikke flygte fra din dom,
 men lad mig i dommen kende din velsignede nåde.
 Tilgiv mig alle mine synder.
 Råd bod på det, som jeg forbrød.
 Stå den bi, som jeg svigtede.

Lær mig ydmyghed og tro
 gennem alt det, som rammer mig,
 og skab i mig en ny beslutning
 om at tjene dig i alle ting.
 Giv mig forvisning om,
 at jeg er i dine hænder,
 og at du, som vender ondt til godt,
 vil formå at føre mig igennem til frelse
 fra synd, død og Djævel.

Ved nadveren

83. Herre,
 foren mig med dig efter dit løfte og tilsagn
 og virk i mig alle gode gerninger
 og bliv i mig,
 så jeg altid bliver i dig!

84. Kære himmelske Fader!
 Jeg takker dig, fordi du har indbudt mig til dit bord.
 Jeg bringer dig mit liv, ufærdigt som det er.
 Min tro er lille,
 men jeg klynger mig til din grundløse kærlighed.
 Fyld mig med din Ånd
 og gør mit liv nyt.

85. Som kornene, der engang var spredt på markerne,
 og druerne, der engang var spredt på bjergene,
 nu er forenede på dette bord i brød og vin,
 lad således, Herre, hele din kirke
 snart blive samlet
 fra alle verdenshjørner i dit Rige.

86. O du, som blev et svar på vor bøn,
 et brød for vor hunger,
 hjælp os nu at være dit svar til dem,
 der savner, hvad vi ejer i overflod.
 Hjælp os at høre det råb, du har hørt,
 forstå den nød, du har forstået,
 tjene den menneskehed, du har tjent.
 Åbenbar for os dit bords hemmelighed
 - ét brød og én menneskehed.

Efter gudstjenesten

87. Min sjæl, pris Herren,
 alt i mig skal prise hans hellige navn.
 Min sjæl, pris Herren,
 glem ikke hans velgerninger!
 Han tilgiver al din skyld,
 helbreder alle dine sygdomme.
 Han udfrier dit liv fra graven,
 han kroner dig med godhed og barmhjertighed.
 Han mætter dit liv med gode gaver,
 du bliver ung igen som en ørn.

PERSONLIGE BØNNER

Guds nærvær

88. Herre, du ransager mig og kender mig.
 Du ved, om jeg sidder eller står,
 på lang afstand er du klar over min tanke;
 du har rede på, om jeg går eller ligger,
 alle mine veje er du fortrolig med.
 Før ordet bliver til på min tunge,
 kender du det fuldt ud, Herre;
 bagfra og forfra indeslutter du mig,
 og du lægger din hånd på mig.
 Det er for underfuldt til, at jeg forstår det,
 det er så ophøjet, at jeg ikke fatter det.

Hvor skulle jeg søge hen fra din Ånd?
 Hvor skulle jeg flygte hen fra dit ansigt?
 Stiger jeg op til himlen, er du dér,
 lægger jeg mig i dødsriget, er du dér.
 Låner jeg morgenrødens vinger
 og slår mig ned, hvor havet ender,
 så leder din hånd mig også dér,
 din højre hånd holder mig fast.
 Siger jeg: "Mørket skal dække mig,
 lyset blive til nat omkring mig",
 så er mørket ikke mørke for dig,
 natten er lys som dagen,
 mørket er som lyset.

89. Det var dig, der dannede mine nyrer,
 du flettede mig sammen i min mors liv.
 Jeg takker dig, fordi jeg er underfuldt skabt,
 underfulde er dine gerninger,
 jeg ved det fuldt ud!
 Mine knogler var ikke skjult for dig,
 da jeg blev formet i det skjulte,
 blev vævet i jordens dyb.
 Da jeg endnu var foster, havde du mig for øje;
 alle dagene stod skrevet i din bog,
 de var formet,
 før en eneste af dem var kommet.
 Hvor er dine tanker dyrebare for mig,
 hvor stor er dog summen af dem, Gud!
 Tæller jeg dem, er de flere end sandet,
 bliver jeg færdig, er jeg stadig hos dig.
 Ransag mig, Gud, og kend mit hjerte,
 prøv mig, og kend mine tanker,
 se efter, om jeg følger afgudsvej!
 Led mig ad evigheds vej!

90. Himmelske konge og trøster, du sandhedens Ånd!
 Du er nærværende overalt,
 fylder universet,
 du godhedens kilde,
 du livgiver,

kom og tag bolig i os,
rens os fra alt ondt
og frels vore sjæle.

91. Herre min Gud, mit eneste håb -
at jeg dog måtte kende dig
og kende mig selv.
Du kender mig,
du er den, som dømmes mig.
Du har skabt mig,
du ved, hvilke fristelser
jeg har kraft til at modstå
- og ikke kan modstå.
Selv ved jeg det ikke.
Mit håb er blot, at du forbliver trofast
og ikke lader mig fristes over evne.
Du kender min kraft - styrk den.
Du kender min skrøbelighed - støt den.
Giv, hvad du befaler,
og befal så, hvad du vil.
Er du vor styrke, er vi i sandhed stærke -
stoler vi på egen kraft, er vi kraftsløse.
Du alene er vort evige gode.

92. Kristus,
utrættelig søger og finder du dem, som leder efter dig,
og som tror sig langt borte fra dig.
Gør os rede til hvert øjeblik
at overgive vor ånd i dine hænder.
Mens vi stadig leder efter dig,
har du allerede fundet os.
Hvor fattig vor bøn end er, hører du os
langt mere, end vi kan forestille os eller tro.

93. Dig, mildeste Fader,
giver jeg kun det, som i forvejen er dit.
Til dig overgiver jeg mig selv,
så uværdig jeg end er.
Lov og tak være dig, helligste Fader,
som ved din almagt har skabt mig af intet!
Lov, tak og ære være Guds Søn,
Gud Faders herligheds afglans,
som i sin evige visdom har forløst mig fra døden.
Pris være dig, hellige Ånd,
som med din milde godhed har kaldet mig fra synd til nåde,
fra verdslig dårskab til åndelig indsigt,
fra møje til din salige fred.
O, lad mig mere og mere
få del i dette guddommelige liv ved Jesus Kristus,
som lever og regerer med Faderen og Helligånden
i al evighed!

Tro og håb

94. Forbarm dig
over os.
Forbarm dig

over vor stræben,
 at vi,
 for dit ansigt,
 i kærlighed og tro,
 retfærdighed og ydmyghed,
 må følge dig,
 i tugt og troskab og frimodighed
 og møde dig,
 i stilhed.

Giv os
 et rent sind,
 at vi må se dig,
 et ydmygt sind
 at vi må høre dig,
 et kærlighedens sind
 at vi må tjene dig,
 et troens sind
 at vi må leve dig.

Du
 som jeg ikke kender
 men tilhører.

Du som jeg ikke forstår
 men som har viet mig
 til min skæbne.
 Du -

95. Herre, vor Gud!
 Giv os nåde til at længes efter dig
 af hele vort hjerte,
 så vi, når vi længes efter dig,
 må søge dig
 og finde dig;
 og når vi finder dig,
 må elske dig;
 og når vi elsker dig,
 må hade synden,
 som skiller os fra dig,
 for Jesu Kristi skyld.

96. Se, Herre, jeg er et tomt kar,
 som længes efter at fyldes.
 Herre, fyld det!
 Jeg er svag i troen, styrk mig.
 Min kærlighed er kold, gør mit hjerte varmt,
 at min kærlighed må nå ud til min næste.
 Jeg har ikke en stærk og fast tro;
 til tider tvivler jeg
 og er ude af stand til overhovedet at stole på dig.
 Herre, hjælp mig!
 Styrk min tro og tillid til dig.
 Dig betror jeg alt, hvad jeg ejer.
 Jeg er fattig,
 du er rig og kom for at øve barmhjertighed imod fattige.
 Jeg er en synder, du er nådig.
 Hos mig er der en overflod af synd,

hos dig er der en fylde af nåde.
Derfor vil jeg blive hos dig,
fra hvem jeg kan modtage, men hvem jeg intet kan give.

97. Herre,
dagene svinder bort mellem vore hænder,
og vort liv med dem.
Men du forbliver.
I går, i dag og i morgen
er du den samme.
Fra evighed kender du os.
Min fremtid er i dine hænder.
Gør mig beredt til alt det,
du vil med mig.
Det beder jeg dig om i tillid
til din trofasthed.

Ensomhed og afmagt

98. Herre, hør mig.
jeg er spærret inde i mig selv,
min egen fange.
Jeg hører kun min egen stemme.
Jeg ser kun mig selv,
og rundt omkring mig lever menneskene.
Herre, jeg vil ud.
Jeg ved, at glæden findes.
Jeg skimter den i enkeltes ansigter.
Jeg ved, at lyset findes.
Du lader mig se det i nogle menneskers blikke.
Men, Herre, jeg kommer ikke ud.
Jeg elsker mit fængsel, selv om jeg hader det,
fordi mit fængsel er mig selv, og jeg elsker
mig selv.
Herre, vis mig, hvor vejen er,
vejen til menneskene.
Til glæden og lyset.

99. Min Gud!
Jeg har ikke et menneske at betro mig til.
Jeg tror ikke, nogen bryder sig om mig.
Der er så mange omkring mig,
og dog føler jeg mig ensom.
Lad mig møde et menneske, som jeg kan tale med.
Hjælp mig, så jeg ikke går forbi den, som venter på mig.
Lær mig at sætte pris på andre,
så jeg ikke hele tiden kredser om mig selv.

100. Min Gud,
tanken på morgendagen stjæler min søvn.
Jeg ved ikke,
hvordan jeg skal klare det alt sammen.
Problemerne vokser mig over hovedet.
Jeg forestiller mig alt det, som kommer imod mig.
Alt i mig krymper sig sammen.
Min Gud, giv mig tillid til,
at du ikke kræver mere af mig,

end jeg kan yde.
 Meget kan se anderledes ud i dagslys.
 Jeg vil gerne stole på den kraft,
 som du giver mig.
 Du finder veje dér,
 hvor jeg ingen veje ser.
 Og nu: tag angsten fra mig,
 så jeg kan sove roligt.

Anfægtelse og tvivl

101. Herre, bevar mig fra at fortvivle.
 Hjælp mig til i stedet at kalde på dig,
 indtil du finder, at tiden er inde
 til at fri mig ud af nøden.
 For du har lovet at høre
 dem, som påkalder dit navn.
 Vor Far i Himlen,
 du hjælper dem, der søger dig.
 Som den tørre jord længes efter regn,
 sådan tørster min sjæl efter dig.
 Vis mig vejen.
 Lad din stærke hånd føre mig ud af fortvivlelsen.
 Hjælp mig, o Jesus Kristus.

102. Herre, skjul ikke dit ansigt,
 så jeg synker dybere i anfægtelse,
 og mørket får magt over mig,
 og mine tanker forvirres.
 Vend dig ikke fra mig,
 men send mig din hjælp,
 så jeg bliver løst fra det, som binder mig.
 Herre, se dog og mærk,
 hvordan den onde fjende vil vække mistillid til dit ord
 og tager al tro og alt håb fra mig,
 så intet bliver mere usikkert
 end det, du har sagt.
 Ak, Gud, stands dog snart alle disse rænker.
 Bring modstanderen til tavshed
 og lad din gode Ånd tale fred til mit hjerte.
 Herre, mit livs Gud, min forløser,
 red mig op af dybet!

103. Evige Gud!
 Du er barmhjertig og kærlig,
 men vi forstår ikke dine veje:
 Børn må lide under voksnes ondskab og kulde.
 Unge mister modet, fordi ingen har brug for dem.
 Ulykker rammer sagesløse i blinde.
 Umærkeligt sniger sygdomme sig ind på os.
 Uden nåde hærger sulten.
 Smerten og mismodet,
 livsleden og døden
 stjæler glæden og livslysten fra os.
 Vi er afmægtige og værgeløse.
 Derfor beder vi dig:
 Lad din gode vilje ske

Lad dit herredømme bryde frem
og brug os i din tjeneste.

104. Giv mig et livstegn, Gud.
Jeg har ventet så længe.
Rundt omkring mig larmer det,
men din røst kan jeg ikke høre.
Er jeg døv for dig?
Forbi mine øjne passerer billeder
i en uophørlig strøm,
men dig ser jeg ikke.
Er jeg blind for dig?
Giv mig et livstegn, Gud.

Skyld og tilgivelse

105. Bevar mig, o Gud,
fra den synd, jeg frygter så meget:
foragt for din kærlighed.
Lad mig aldrig spotte din Helligånd,
som er kærlighedens og enhedens,
forsoningens og fredens Ånd.
Lad mig aldrig blive skilt fra din Ånd,
så jeg ikke kan finde tilgivelse,
men hold mig fast i troen på din kærlighed og nåde.

106. Kære Herre Jesus Kristus,
jeg føler mine synder;
de bider og nager mig.
Hvor skal jeg gå hen?
Jeg ser hen til dig,
Herre Jesus Kristus,
og tror, om end kun svagt, på dig.
Og hvor svagt det end er,
dog holder jeg mig til, hvad du har sagt,
at den, som tror på dig,
skal have det evige liv.

107. Herre, min Gud!
Stor trængsel har ramt mig.
Mine bekymringer truer med at knuse mig,
jeg ved ikke hverken ud eller ind.
Gud, vær mig nådig og hjælp!
Giv mig kraft til at bære, hvad du lægger på mig.
Lad ikke frygten få magt over mig.
Sørg du i din godhed for mine kære.

Barmhjertige Gud, tilgiv mig alt,
hvormed jeg har syndet
mod dig og mod mennesker.
Jeg stoler på din nåde
og lægger mit liv i din hånd.
Gør du med mig, som du vil,
og som det er godt for mig.
Hvad enten jeg lever eller dør,
er jeg hos dig,
og du er hos mig, min Gud.

Herre, jeg venter på din frelse
og på dit Rige.

I fængsel

108. Gud,
jeg er så langt borte fra dig,
men jeg har ingen anden at kalde på.
Hjælp mig, Herre.
Jeg er skilt fra mine nærmeste.
De skammer sig ved mig,
og måske har jeg mistet dem.
Hjælp mig, Herre.
Jeg er som én, der er spærret inde blandt de døde.
De søvnløse nætter er endeløse,
og dagen igennem er jeg udmattet og tom.
Tankerne flakker hvileløst,
jeg kan ikke samle dem om noget.
Hjælp mig, Herre.
Jeg ved, det er min skyld, at jeg er her.
Lov og ret har jeg krænket,
mennesker har jeg svigtet,
dine bud har jeg overtrådt.
Men du er mit eneste håb.
Forkast mig ikke, Herre.
Din Søn tog sig af de udstødte,
og da han hang på korset, forbarmede han sig
over en dødsdømt morder.
Lad det være mit håb,
selv om det, jeg har forbrudt, er uopretteligt.
Herre Jesus, vær mig nær.
Lad din ånd bo i mit urolige hjerte,
så jeg kan tro dig
og for dit navns skyld være barn hos Gud.
Skænk mig den frihed, som kun findes i din tilgivelse.
Og når jeg bliver løsladt fra fængslet,
så hjælp mig at leve som et frit menneske
under ansvar for min næste og i tillid til dig.
Herre min Gud!
Tak, fordi du ville høre min bøn.
Tak, for din grundløse godhed.

BØNNEBOGENS KILDER

2. Martin Luthers Lille Katekismus
3. Martin Luthers Lille Katekismus
4. Dansk Tidebog
5. Dietrich Bonhoeffer
6. Augustin
7. Benedict af Nursia
8. Dietrich Bonhoeffer
9. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
10. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
11. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
12. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
13. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
14. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
15. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
16. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
17. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
18. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
19. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
20. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
21. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
22. Fra "Guldbergs Salmebog" ved Søren Lodberg Hvas
23. Johannes Værge
24. Johannes Værge
25. Gerhard Rasmussen, Københavns Domkirke
26. Johannes Værge
27. Gerhard Rasmussen, Københavns Domkirke
28. Johannes Værge
29. Københavns Domkirke
30. Johannes Værge
31. Københavns Domkirke
32. Johannes Værge
33. Københavns Domkirke
34. Johannes Værge
35. Københavns Domkirke
36. Johannes Værge
37. Johannes Værge
38. Johannes Værge
39. Broder Laurent
40. Anne Birgitte Villadsen
41. Gerhard Pedersen
42. Ellen Lissner
43. Helga Kolby Kristiansen
44. Fra Evangelisches Gesangbuch
45. Jette Dammeyer
46. Hanne Frøkjær-Jensen
47. Britt G. Hallqvist
48. Helga Kolby Kristiansen
49. Anonym
50. Anonym
51. Halfdan Høgsbro
52. Michael Ravnholt West
53. Fra Evangelisches Gesangbuch
54. Efter Alexander Solsjenitsyn, ved Gerhard Pedersen
55. Fra Evangelisches Gesangbuch
56. Fra Evangelisches Gesangbuch
57. Fra Evangelisches Gesangbuch
58. Fra Evangelisches Gesangbuch
59. Herluf Andersen
60. Af Salme 31
61. Fra Evangelisches Gesangbuch
62. Af Salme 22
63. Salmebog for Kirke og Hjem
64. Gerhard Pedersen
65. Holger Lissner
66. Gerhard Pedersen
67. Augustin
68. Fra Normandiet, tillagt Frans af Assissi
69. Jens Rode
70. Fra Luthers Lille Katekismus
71. Anonym
72. J. Bondesen
73. N. Bredal
74. Af salmen "Vi pløjed og vi så' de"
75. Af salmen "Nu falmer skoven"
76. Stern
77. Salme 100
78. Fra "Kingos Salmebog"
79. Gerhard Tersteegen
80. Anonym
81. Salme 130
82. Martin Luther
83. Haldor Hald
84. Fra "Kingos Salmebog"
85. Fra Evangelisches Gesangbuch
86. Fra Didaché
87. Olov Hartmann
88. Af salme 103
89. Af salme 139
90. Af salme 139

91. Græsk-orthodoks morgenbøn
92. Augustin
93. Roger Schutz
94. Efter Bonaventura
95. Dag Hammarskjöld
96. Efter Anselm af Canterbury
97. Martin Luther
98. Efter katolsk messebog
99. Michel Quoist
100. Gerhard Pedersen
101. Fra Evangelisches Gesangbuch
102. Olaus Petri
103. von Bogatzky
104. Gerhard Pedersen
105. Britt G. Hallqvist
106. Baldwin af Canterbury
107. Martin Luther
108. Dietrich Bonhoeffer
109. Carl Lomholt

BIBELORD TIL OPMUNTRING OG TRØST

FRA DET GAMLE TESTAMENTE:

1. Jeg slipper dig ikke, før du velsigner mig.
1 Mos 32,27b
2. Herren er min hyrde, jeg lider ingen nød,
han lader mig ligge i grønne enge,
han leder mig til det stille vand.
Han giver mig kraft på ny,
han leder mig ad rette stier
for sit navns skyld.
Sl 23,1-3
3. Selv om jeg går i mørkets dal,
frygter jeg intet ondt,
for du er hos mig,
din stok og din stav er min trøst.
Sl 23,4
4. Ingen, der håber på dig, bliver til skamme.
Sl 25,3
5. Sæt dit håb til Herren,
vær stærk, fat mod,
sæt dit håb til Herren!
Sl 27,14
6. Overgiv din vej til Herren,
stol på ham, så griber han ind.
Sl 37,5
7. Hvorfor er du fortvivlet, min sjæl?
Hvorfor skælver du i mig?
Vent på Gud!
For jeg skal takke ham på ny,
min frelser og min Gud.
Sl 42,6
8. Gud er vor tilflugt og styrke,
altid at finde som hjælp i trængsler.
Sl 46,2
9. Råb til mig på nødens dag,
så vil jeg udfri dig, og du skal ære mig.
Sl 50,15
10. Kast mig ikke bort fra dig,
og tag ikke din hellige Ånd fra mig!
Sl 51,13
11. Kun hos Gud finder min sjæl ro,
for mit håb kommer fra ham.
Kun han er min klippe og min frelse,
min borg, så jeg ikke vakler.
Sl 62,6-7
12. Lovet være Herren dag efter dag,
Gud bærer os, han er vor frelse.
Sl 68,20
13. Om end min krop og mit hjerte forgår,
så er Gud for evigt mit hjertes klippe
og min lod.
Men at være Gud nær er min lykke,
jeg tager min tilflugt til Gud Herren,
så jeg kan fortælle om alle dine gerninger.
Sl 73,26.28
14. Vis mig din vej, Herre,
så jeg kan vandre i din sandhed,
lad mit hjerte alene frygte dit navn.
Sl 86,11
15. Lær os at holde tal på vore dage,
så vi får visdom i hjertet.
Sl 90,12
16. Når urolige tanker tog til i mit indre,
så gjorde din trøst mig glad.
Sl 94,19
17. Herren er barmhjertig og nådig,
sen til vrede og rig på troskab.
Han anklager ikke for evigt
og vredes ikke for altid;
han gengælder os ikke vore synder
og lønner os ikke efter vor skyld.
Så høj som himlen er over jorden,
så stor er hans nåde mod dem, der frygter ham.
Sl 103,8-11
18. Som en far er barmhjertig mod sine børn,
er Herren barmhjertig mod dem, der frygter
ham.
Sl 103,13
19. Min hjælp kommer fra Herren,
himlens og jordens skaber.
Sl 121,2

20. Herren bevare dig mod alt ondt,
han bevare dit liv.
Herren bevare din udgang og din indgang
fra nu af og til evig tid.
Sl 121,7-8
21. Gud er min frelse,
jeg er tryk, jeg frygter ikke,
for Herren er min styrke og lovsang,
han blev min frelse.
Es 12,2
22. I skal øse vand med glæde
af frelsens kilder.
Es 12,3
- 23.. Stol altid på Herren,
for Herren er en evig klippe.
Es 26,4
24. Frygt ikke, for jeg er med dig,
fortvivl ikke, for jeg er din Gud.
Es 41,10a
25. Frygt ikke, for jeg har løskøbt dig,
jeg kalder dig ved navn, du er min.
Es 43,1b
26. Jeg udsletter dine overtrædelser som en sky,
dine synder som et skytag.
Vend tilbage til mig, for jeg har løskøbt dig.
Es 44,22
27. Glemmer en kvinde sit diende barn?
Glemmer en mor det barn, hun fødte?
Selv om de skulle glemme,
glemmer jeg ikke dig.
Es 49,15
28. Han blev gennemboret for vore overtrædelser
og knust for vore synder.
Han blev straffet, for at vi kunne få fred,
ved hans sår blev vi helbredt.
Es 53,5
29. Bjergene kan rokkes
og højene vakle,
men min troskab mod dig rokkes ikke,
og min fredspagt vakler ikke,
siger Herren, der viser dig barmhjertighed.
Es 54,10
30. Søg Herren, når han er at finde,
kald på ham, når han er nær.
Es 55,6
31. Så højt som himlen er over jorden,
er mine veje højt over jeres veje
og mine planer over jeres planer.
Es 55,9
32. Jeg ved, hvilke planer jeg har lagt for jer,
siger Herren,
planer om lykke, ikke om ulykke,
om at give jer en fremtid og et håb.
Jer 29,11
33. Herrens troskab er ikke hørt op,
hans barmhjertighed er ikke forbi,
den er ny hver morgen;
din trofasthed er stor.
Klages 3,22-23
- FRA DET NYE TESTAMENTE:
34. Salige er de fattige i ånden,
for Himmeriget er deres.
Salige er de, som sørger,
for de skal trøstes.
Salige er de sagtmodige,
for de skal arve jorden.
Salige er de, som hungrer og tørster
efter retfærdigheden,
for de skal mættes.
Salige er de barmhjertige,
for de skal møde barmhjertighed.
Salige er de rene af hjertet,
for de skal se Gud.
Salige er de, som stifter fred,
for de skal kaldes Guds børn.
Matt 5,3-9
35. Bed, så skal der gives jer;
søg, så skal I finde;
bank på, så skal der lukkes op for jer.
For enhver, som beder, får;
og den, som søger, finder;
og den, som banker på, lukkes der op for.
Matt 7,7-8
36. Alt, hvad I vil, at mennesker skal gøre mod jer,
det skal I også gøre mod dem.
Matt 7,12a
37. Herre, frels os! Vi går under!
Matt 8,25
38. Vær frimodig, dine synder tilgives dig.
Matt 9,2

39. Kom til mig, alle I, som slider jer trætte og bærer tunge byrder, og jeg vil give jer hvile.
Matt 11,28
40. Den, der vil frelse sit liv, skal miste det; men den, der mister sit liv på grund af mig, skal finde det.
Matt 16,25
41. Jeg tror, hjælp min vantro!
Mark 9,24b
42. Min Gud, min Gud!
Hvorfor har du forladt mig?
Mark 15,34b
43. Ære være Gud i det højeste og på jorden!
Fred til mennesker med Guds velbehag!
Luk 2,14
44. Herre, nu lader du din tjener gå bort med fred efter dit ord.
For mine øjne har set din frelse.
Luk 2,29-30
45. Salige er de, som hører Guds ord og bevarer det!
Luk 11,28
46. Gud, vær mig synder nådig!
Luk 18,13b
47. Fader, hvis du vil, så tag dette bæger fra mig.
Dog ske ikke min vilje, men din.
Luk 22,42
48. Fader, i dine hænder betror jeg min ånd.
Luk 23,46
49. Således elskede Gud verden, at han gav sin enbårne Søn, for at enhver, som tror på ham, ikke skal fortabes, men have evigt liv. For Gud sendte ikke sin Søn til verden for at dømme verden, men for at verden skal frelses ved ham.
Joh 3,16-17
50. Sandelig, sandelig siger jeg jer: Den, der hører mit ord og tror ham, som har sendt mig, har evigt liv og kommer ikke for dommen, men er gået over fra døden til livet.
Joh 5,24
51. Jeg er livets brød. Den, der kommer til mig, skal ikke sulte, og den, der tror på mig, skal aldrig tørste.
Joh 6,35
52. Alt, hvad Faderen giver mig, skal komme til mig, og den, der kommer til mig, vil jeg aldrig vise bort.
Joh 6,37
53. Herre, hvem skal vi gå til? Du har det evige livs ord, og vi tror, og vi ved, at du er Guds hellige.
Joh 6,68-69
54. Jeg er verdens lys. Den, der følger mig, skal aldrig vandre i mørket, men have livets lys.
Joh 8,12
55. Mine får hører min røst, og jeg kender dem, og de følger mig, og jeg giver dem evigt liv, og de skal aldrig i evighed gå fortabt, og ingen skal rive dem ud af min hånd.
Joh 10,27-28
56. Jeg er opstandelsen og livet; den, der tror på mig, skal leve, om han end dør.
Joh 11,25
57. Jeres hjerte må ikke forfærdes! Tro på Gud, og tro på mig! I min faders hus er der mange boliger; hvis ikke, ville jeg så have sagt, at jeg går bort for at gøre en plads rede for jer?
Joh 14,1-2
58. Jeg er vejen og sandheden og livet; ingen kommer til Faderen uden ved mig.
Joh 14,6
59. Jeg er vintræet, I er grenene. Den, der bliver i mig, og jeg i ham, han bærer megen frugt; for skilt fra mig kan I slet intet gøre.
Joh 15,5
60. Som Faderen har elsket mig, har også jeg elsket

- jer;
bliv i min kærlighed.
Joh 15,9
61. Fader, jeg vil, at hvor jeg er,
skal også de, som du har givet mig, være hos
mig.
Joh 17,24a
62. Jeg mener, at lidelserne i den tid, der nu er inde,
er for intet at regne mod den herlighed, som skal
åbenbares på os.
Rom 8,18
63. Ånden kommer os til hjælp i vor skrøbelighed.
For hvordan vi skal bede, og hvad vi skal bede
om, ved vi ikke.
Men Ånden selv går i forbøn for os med
uudsigelige succe,
Rom 8,26
64. Vi ved, at alt virker sammen til gode for dem,
der elsker Gud.
Rom 8,28a
65. Er Gud for os, hvem kan da være imod os?
Rom 8,31b
66. Jeg er vis på, at hverken død eller liv
eller engle eller magter
eller noget nuværende eller noget kommende
eller kræfter eller noget i det høje eller i det dybe
eller nogen anden skabning
kan skille os fra Guds kærlighed i Kristus Jesus,
vor Herre.
Rom 8,38-39
67. Vær glade i håbet, udholdende i trængslen,
vedholdende i bønnen.
Rom 12,12
68. Ingen af os lever for sig selv, og ingen dør for
sig selv;
for når vi lever, lever vi for Herren, og når vi
dør, dør vi for Herren.
Hvad enten vi altså lever eller dør, tilhører vi
Herren.
Rom 14,7-8
69. Ingen kan lægge en anden grundvold end den,
der er lagt, Jesus Kristus.
1 Kor 3,11
70. De fristelser, der har mødt jer, er kun
menneskelige.
Og Gud er trofast; han vil ikke tillade, at I
- fristes over evne,
men vil sammen med fristelsen også skabe
udvej, så I ikke bukker under.
1 Kor 10,13
71. Kærligheden tåler alt,
tror alt, håber alt, udholder alt.
Kærligheden hører aldrig op.
1 Kor 13,7-8a
72. Endnu ser vi i et spejl, i en gåde,
men da skal vi se ansigt til ansigt.
Nu erkender jeg stykkevis, men da skal jeg
kende fuldt ud,
ligesom jeg selv er kendt fuldt ud.
Så bliver da tro, håb, kærlighed, disse tre.
Men størst af dem er kærligheden.
1 Kor 13,12-13
73. Død, hvor er din sejr?
Død, hvor er din brod?
Gud ske tak, som giver os sejren ved vor Herre
Jesus Kristus!
1 Kor 15,55 og 57
74. Derfor bliver vi ikke modløse,
for selv om vort ydre menneske går til grunde,
fornyes dog vort indre menneske dag for dag.
2 Kor 4,16
75. Han, som har begyndt sin gode gerning i jer,
vil fuldføre den indtil Kristi Jesu dag.
Fil 1,6
76. For mig er livet Kristus, og døden en vinding.
Fil 1,21
77. Vort borgerskab er i himlene;
derfra venter vi også Herren Jesus Kristus som
frelser.
Han skal forvandle vort fornedrede legeme
og give det skikkelse som hans herliggjorte
legeme
med den kraft, hvormed han kan underlægge sig
alt.
Fil 3,20-21
78. Glæd jer altid i Herren! Jeg siger atter: Glæd
jer!
Fil 4,4
79. Vær ikke bekymrede for noget,
men bring i alle forhold jeres ønsker frem for
Gud

- i bøn og påkaldelse med tak.
Fil 4,6
80. I er jo døde, og jeres liv er skjult med Kristus i Gud.
Når Kristus, jeres liv, bliver åbenbaret, da skal også I blive åbenbaret sammen med ham i herlighed.
Kol 3,3-4
81. I er jo alle lysets børn og dagens børn.
Vi tilhører ikke natten, og heller ikke mørket.
1 Thess 5,5
82. Vær altid glade,
bed uophørligt,
sig tak under alle forhold;
for dette er Guds vilje med jer i Kristus Jesus.
1 Thess 5,16-18
83. Jesu, hans Søns, blod renses os for al synd.
1 Joh 1,7c
84. Deri består kærligheden:
ikke i at vi har elsket Gud,
men i at han har elsket os
og sendt sin Søn som et sonoffer for vore synder.
1 Joh 4,10
85. Den, der bekender, at Jesus er Guds søn,
i ham bliver Gud, og han bliver i Gud.
1. Joh. 4,15
86. Frygt ikke for, hvad du skal lide.
Vær tro til døden,
og jeg vil give dig livets sejrskrans.
Åb 2,10
87. Jeg kender dine gerninger.
Jeg har lukket en dør op for dig, som ingen kan lukke i,
og jeg ved, at du kun har svage kræfter og dog har holdt fast ved mit ord
og ikke fornægtet mit navn.
Åb 3,8
88. Salige er de døde, som fra nu af dør i Herren.
Ja, siger Ånden, de skal hvile efter deres møje, for deres gerninger følger dem.
Åb 14,13
89. Han vil tørre hver tåre af deres øjne,
- og døden skal ikke være mere,
ej heller sorg, ej heller skrig, ej heller pine skal være mere.
Thi det, der var før, er forsvundet.
Og han, der sidder på tronen, sagde: "Se, jeg gør alting nyt!"
Åb 21,4-5
90. Han, der vidner om dette, siger:
"Ja, jeg kommer snart."
Amen, kom, Herre Jesus!
Åb 22,20

AF MARTIN LUTHERS LILLE KATEKISMUS

I foråret 1529 udsendte Martin Luther sin lille lærebog i kristendom. Den blev til på baggrund af de erfaringer, han havde gjort på sine visitatsrejser i Sachsen. Luther var rystet over, hvor ringe kundskab folk i almindelighed havde om den kristne tro. Derfor besluttede han at skrive en kort og ligefrem forklaring, så alle fik mulighed for at tilegne sig det grundlæggende i kristentroen: De ti Bud, Troen, Fadervor, Dåben og Nadveren. Det er det indhold, faddertiltalen ved dåben sammenfatter under betegnelsen "Den kristne børnelærdom", som ethvert døbt menneske må kende og hjerteligt tilegne sig.

Det var Luthers overbevisning, at med tilegnelsen ville forståelsen af indholdet vokse frem. Ikke som en uvirksom udenadslæren, men som det grundlag et kristent menneske må holde sig til og leve på. I den betydning vokser ingen fra børnelærdommen. Den følger et menneske fra de tidligste år og livet igennem. På trods af afstand i tid og trods ændrede samfundsforhold er den fortsat en kilde til klarhed og besindelse på, hvad kristendom er.

Den lille Katekismus hører til Den danske Folkekirkes bekendelsesskrifter.

DE TI BUD

Det første bud: *Du må ikke have andre guder.*

Hvad vil det sige?

Vi skal over alle ting frygte og elske Gud og stole på ham.

Det andet bud: *Du må ikke misbruge Herren din Guds navn.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke forbander, besværger, øver trolddom, lyver og bedrager ved hans navn, men under alle forhold påkalder det, beder, priser og takker.

Det tredje bud: *Du skal holde hviledagen hellig.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke ringeagter prædikenen og hans ord, men holder det helligt, gerne hører og lærer det.

Det fjerde bud: *Du skal ære din far og din mor.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke ringeagter vore forældre og foresatte eller gør dem vrede, men viser dem respekt, tjener, adlyder, værdsætter og agter dem.

Det femte bud: *Du må ikke slå ihjel.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke gør vort medmenneske nogen skade eller fortræd på liv og legeme, men hjælper og støtter det under alle livets forhold.

Det sjette bud: *Du må ikke bryde ægteskabet.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi lever anstændigt og ordentligt i ord og handling, og enhver elsker og ærer sin ægtefælle.

Det syvende bud: *Du må ikke stjæle.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke tager penge eller ejendom fra vort medmenneske eller skaffer os dem ved falske varer eller uærlig handel, men hjælper med at bevare og forbedre, hvad det ejer og har.

Det ottende bud: *Du må ikke vidne falsk mod din næste.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke lyver vort medmenneske noget på, viderebringer sladder, bagtaler eller bringer det i vanry, men derimod skal vi undskylde det, tale godt om det og vende alt til det bedste.

Det niende bud: *Du må ikke begære din næstes hus.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke med list efterstræber vort medmenneskes ejendom eller hus og under dække af ret tilegner os dem, men stiller os til rådighed og tjeneste, så vort medmenneske kan beholde dem.

Det tiende bud: *Du må ikke begære din næstes hustru, karl, pige, kvæg eller hvad der er hans.*

Hvad vil det sige?

Vi skal frygte og elske Gud, så vi ikke lokker eller tvinger ægtefælle, tjenestefolk eller kvæg fra vort medmenneske eller får dem til at svigte det, men får dem til at blive, hvor de er, og gøre, hvad de skal.

Hvad siger nu Gud om alle disse bud?

Han siger sådan: "Jeg, Herren din Gud, er en lidenskabelig Gud. Jeg straffer fædres skyld på børn, børnebørn og oldebørn af dem, der hader mig; men dem, der elsker mig og holder mine befalinger, vil jeg vise godhed i tusind slægtled."

Hvad vil det sige?

Gud truer med at straffe alle, som overtræder disse bud. Derfor skal vi frygte hans vrede og ikke handle mod disse bud. Men han lover alle, som holder disse bud, nåde og alt godt. Derfor skal vi også elske ham og tro ham og glad og gerne leve efter hans bud.

TROEN

Den første artikel: Om skabelsen.

Jeg tror på Gud Fader, den Almægtige, himlens og jordens skaber.

Hvad vil det sige?

Jeg tror, at Gud har skabt mig og alle andre skabninger, har givet mig krop og sjæl, øjne, ører og alle lemmer, fornuft og alle sanser og stadig lader mig beholde dem, desuden tøj og sko, mad og drikke, hus og hjem, ægtefælle og børn, jord, kvæg og alt, hvad jeg ejer; at han forsyner mig rigeligt og dagligt med alt, hvad jeg behøver til livets ophold, skærmer mig mod alle farer og beskytter og bevarer mig mod alt ondt, og alt det af ren og skær faderlig, guddommelig godhed og barmhjertighed, uden at jeg har gjort mig fortjent eller værdig til det. For alt dette skylder jeg at takke og prise og tjene og lyde ham. Det er virkelig sandt.

Den anden artikel: Om frelsen.

Og på Jesus Kristus, hans enbårne Søn, vor Herre, som er undfanget ved Helligånden, født af Jomfru Maria, pint under Pontius Pilatus, korsfæstet, død og begravet, nedfaret til dødsriget, på tredje dag opstanden fra de døde, opfaret til himmels, siddende ved Gud Faders, den Almægtiges, højre hånd, hvorfra han skal komme at dømme levende og døde.

Hvad vil det sige?

Jeg tror, at Jesus Kristus, sand Gud, født af Faderen i evighed, og også sandt menneske, født af Jomfru Maria, er min Herre, som har frelst mig fortabte og fordømte menneske, løskøbt og frigjort mig fra alle synder, fra døden og fra Djævelens magt, ikke med guld eller sølv, men med sit hellige og dyrebare blod og med sin uskyldige lidelse og død, for at jeg skal tilhøre ham og leve under ham i hans rige og tjene ham i evig retfærdighed, salighed og uden skyld, ligesom han er opstået fra døden, lever og regerer i evighed. Det er virkelig sandt.

Den tredje artikel: Om helligelsen.

Jeg tror på Helligånden, den hellige, almindelige kirke, de helliges samfund, syndernes forladelse, kødets opstandelse og det evige liv. Amen.

Hvad vil det sige?

Jeg tror, at jeg ikke ved egen fornuft eller kraft kan tro på Jesus Kristus, min Herre, eller komme til ham, men Helligånden har kaldet mig til det ved evangeliet, oplyst mig med sine gaver, helliget og bevaret mig i den sande tro, ligesom han kalder, samler, oplyser og helliger hele kristenheden på jorden og bevarer den hos Jesus Kristus i den sande, ene tro. I denne kristenhed tilgiver han hver dag i rigt mål mig og alle troende al synd og vil på den yderste dag opvække mig og alle døde og give mig og alle troende i Kristus et evigt liv. Det er virkelig sandt.

FADERVOR

Fader vor, du som er i Himlene!

Hvad vil det sige?

Gud vil dermed kalde på den tro, at han er vores virkelige far og vi hans virkelige børn, for at vi trygt og i fuld tillid skal bede ham om noget, ligesom kære børn beder deres kære far.

Den første bøn: *Helliget vorde dit navn.*

Hvad vil det sige?

Guds navn er rigtignok helligt i sig selv, men i denne bøn beder vi om, at det også må blive helligt iblandt os.

Hvordan sker det?

Når Guds ord forkyndes rent og klart, og vi også lever helligt efter det som Guds børn.

Hjælp os til det, kære Far i Himlen!

Men den, som forkynder og lever anderledes, end Guds ord forkynder, vanhelliger Guds navn iblandt os.

Fri os fra det, himmelske Far!

Den anden bøn: *Komme dit rige.*

Hvad vil det sige?

Guds rige kommer rigtignok af sig selv uden vores bøn, men vi beder i denne bøn om, at det også må komme til os.

Hvordan sker det?

Når den himmelske Far giver os sin Helligånd, så vi ved hans nåde tror hans hellige ord og lever efter Guds vilje nu i denne tid og engang i evigheden.

Den tredje bøn: *Ske din vilje som i Himlen således også på jorden.*

Hvad vil det sige?

Guds gode, nådige vilje sker rigtignok uden vores bøn, men vi beder i denne bøn om, at den også må ske hos os.

Hvordan sker det?

Når Gud bryder og forhindrer alle onde planer og hensigter hos dem, der ikke vil lade os hellige Guds navn og ikke lade hans rige komme til os, hvad der jo er Djævelens, verdens og vort køds vilje, men styrker og holder os fast i hans ord og tro indtil vores sidste time. Det er hans nådige, gode vilje.

Den fjerde bøn: *Giv os i dag vort daglige brød.*

Hvad vil det sige?

Gud giver rigtignok også uden vores bøn dagligt brød selv til alle onde mennesker, men vi beder i denne bøn om, at han vil lade os værdsætte og tage imod vort daglige brød med tak.

Hvad er så dagligt brød?

Alt, hvad der er brug for til liv og legeme, som mad, drikke, tøj, sko, hus, gård, jord, kvæg, penge, ejendom, god ægtefælle, gode børn, gode medhjælpere, retskaffen og pålidelig øvrighed, god regering, godt vejr, fred, sundhed, ordentlig levevis, godt ry, gode venner, trofaste naboer og den slags.

Den femte bøn: *Og forlad os vor skyld, som også vi forlader vore skyldnere.*

Hvad vil det sige?

Vi beder i denne bøn om, at vor Far i Himlen ikke vil tage vore synder i betragtning og afvise disse bønner på grund af dem; for vi er ikke værdige til noget af det, vi beder om, og har heller ikke fortjent det, men han vil give os alt af nåde. Vi synder jo hver dag meget og fortjener bestemt ikke andet end straf. Så vil vi til gengæld virkelig også tilgive af hjertet og gøre godt mod dem, der forsynder sig mod os.

Den sjette bøn: *Og led os ikke i fristelse.*

Hvad vil det sige?

Gud frister rigtignok ingen, men vi beder i denne bøn om, at Gud vil beskytte og bevare os, for at Djævelen, verden og vores kød ikke skal bedrage os og forføre os til mistro, fortvivlelse og anden stor skam og last, og at vi, hvis vi på den måde anfægtes, dog til sidst må vinde og sikre os sejren.

Den syvende bøn: *Men fri os fra det onde.*

Hvad vil det sige?

Vi beder i denne bøn som en sammenfatning, at Faderen i Himlen vil befri os fra al slags ondt på krop og sjæl, ejendom og ære og engang, når vor sidste time kommer, skænke os en salig afslutning og i nåde tage os fra denne jammerdal til sig i Himlen.

Amen.

Hvad vil det sige?

At jeg skal være vis på, at Faderen i Himlen gerne hører disse bønner, for han har selv påbudt os at bede sådan og lovet, at han vil høre os. Amen, amen, det vil sige: Ja, ja, sådan skal det ske.

DÅB

For det første: *Hvad er dåben?*

Dåben er ikke bare almindeligt vand, men den er vandet, indesluttet i Guds bud og forbundet med Guds ord.

Hvad er det så for et Guds ord?

Vor Herre Kristus siger i sidste kapitel af Matthæusevangeliet: "Gå derfor hen og gør alle folkeslagene til mine disciple, idet I døber dem i Faderens og Sønnens og Helligåndens navn."

For det andet: *Hvad giver eller gavner dåben?*

Den udvirker tilgivelse af synder, befrier fra døden og Djævelen og giver alle, der tror det, den evige salighed, således som Guds ord og løfte lyder.

Hvordan lyder da dette Guds ord og løfte?

Vor Herre Kristus siger i sidste kapitel af Markusevangeliet: "Den, der tror og bliver døbt, skal frelses; men den, der ikke tror, skal dømmes."

For det tredje: *Hvordan kan vand gøre så store ting?*

Det er bestemt ikke vandet, der gør det, men Guds ord, som er med og i vandet, og troen, som stoler på dette Guds ord i vandet. For uden Guds ord er vandet almindeligt vand og ikke nogen dåb, men med Guds ord er det en dåb, hvilket vil sige livets nådefulde vand og et bad til genfødelse i Helligånden, som apostelen Paulus siger i Titusbrevets tredje kapitel: "Ved det bad, der genføder og fornyer ved Helligånden, som han i rigt mål udgød over os ved Jesus Kristus, vor frelser, for at vi, gjort retfærdige ved hans nåde, i håbet skulle blive arvinger til evigt liv." Det er virkelig sandt.

For det fjerde: *Hvad betyder det så at døbe med vand?*

Det betyder, at den gamle Adam i os skal druknes ved daglig anger og bod og dø med alle synder og onde lidenskaber, og at der så til gengæld daglig skal fremkomme og opstå et nyt menneske, der skal leve evigt i retfærdighed og renhed for Gud. Hvor står det skrevet? Apostelen Paulus siger i Romerbrevets sjette kapitel:

“Vi blev altså begravet sammen med ham ved dåben til døden, for at også vi, sådan som Kristus blev oprejst fra de døde, ved Faderens herlighed, skal leve et nyt liv.”

SKRIFTEMÅL

I Luthers lille Katekismus følger på dette sted en anvisning på, hvordan man kan bekende sine synder for en “skriftefader”, det vil sige for en præst eller et andet menneske. Luther siger, at skriftemålet består af to dele: syndsbekendelsen og tilsigelsen af syndernes forladelse. Den, som har fået tilgivelsen, må tro, at han dermed har Guds tilgivelse. Luther understreger, at skriftemålet skal være frivilligt og er til for, at man kan befries fra det, som tynger ens samvittighed. Luthers konkrete anvisninger er præget af hans tid. Derfor henvises til ritual for privat skriftemål nedenfor s. xxx-xxx og til skriftebønnerne i bønnebogen s. xxx

NADVER

Hvad er alterets sakramente?

Det er vor Herre Jesu Kristi sande legeme og blod, under brødet og vinen, indstiftet af Kristus selv for os kristne til at spise og drikke. Hvor står det skrevet? Således skriver de hellige evangelister Matthæus, Markus, Lukas og apostelen Paulus:

“Vor Herre Jesus Kristus tog i den nat, da han blev forrådt, et brød, takkede og brød det, gav sine disciple det og sagde: “Tag det og spis det; dette er mit legeme, som gives for jer. Gør dette til ihukommelse af mig!”

Ligeså tog han også bægeret efter måltidet, takkede, gav dem det og sagde: “Drik alle heraf; dette bæger er den nye pagt ved mit blod, som udgydes for jer til syndernes forladelse. Gør dette, hver gang I drikker det, til ihukommelse af mig.”

Hvad gavner det så at spise og drikke på denne måde?

Det viser disse ord os: “Givet og udgydt for jer til syndernes forladelse”, det vil sige, at der i sakramentet bliver givet os tilgivelse for synderne, liv og salighed ved dette ord. For hvor der er tilgivelse for synderne, er der også liv og salighed.

Hvordan kan så store ting ske ved, at kroppen får mad og drikke?

Det er heller ikke mad og drikke som sådan, der gør det, men de ord, der står: “Givet og udgydt for jer til syndernes forladelse.” Disse ord er ved siden af, at man spiser og drikker, hovedsagen i sakramentet. Og den, som tror disse ord, har, hvad de siger, og det, de lyder på, nemlig syndernes forladelse.

Hvem modtager så dette sakramente værdigt?

At faste og at forberede kroppen er vel en udmærket øvelse i det ydre. Men virkelig værdig og godt forberedt er den, som tror disse ord: “Givet og udgydt for jer til syndernes forladelse.” Men den, der ikke tror disse ord eller tvivler på dem, er uværdig og uforberedt. Ordet “for jer” forudsætter nemlig, at vi virkelig tror af hjertet.